శ్రీరస్తు.

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః.

శ్రీ శోభనాద్రీశాయనమః.

శ్రీ కృష్ణా గోదావరీమధ్యమండల మండనాయమాన

శ్రీ నూజవీడు నగరీ రాష్ట్రాధిప

శ్రీమద్వేంకటరంగాప్పారాయ

కృపాస్థానవిదుషా శ్రీమదాత్రేయగోత్రతిలక

శ్రీ న్రామానుజాచార్య సూనునా

శ్రీ గోపాలకృష్ణమాచార్యేణ

విద్వజ్జనప్రమోదాయ విరచితః పరిశోధితశ్చ

శ్రీ శోభనాద్రీశ్వర వైభవాఖ్య మహాకావ్యే

కలియుగరాజచరిత్రే.

ద్వితీయ్యఖండః.

శ్రీ విజయవాడ నగరే

వాణీ ముద్రాక్షరశాలాయాం

బి. కే. స్వామినా

ముద్రితః.

కలియుగం ౫౦౨౧ శ్రాద్రి.

౧౯౨౦.

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః.

శ్రీ శోభనాద్రీశాయనమః.

శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే చరమభాగే కలియుగరాజచరిత వర్ణనే అగ్నివంశవర్ణనే ప్రమరవంశచరితవర్ణనం.

శ్రీశోభనాద్రినిలయం ప్రణమ్యనృహరింవిభుం
ప్రమరాదిమహీపానాం వచ్మిజన్మాదిచేష్టితం ॥

యశ్చంద్రగుప్తోభూపోభూత్ మురాయాంనందసంభవః
తత్సుతో బిందుసారాఖ్య స్తత్పుత్రోశోకవర్ధనః ॥ ౧

అశోకవర్ధనోభూపః బౌద్ధానాంసరణింశ్రితః
బౌద్ధమేవక్షితౌధర్మం వ్యాపయామాససర్వతః ॥ ౨

తేననష్టేషుధర్మేషు వైదికేష్వఖిలేష్వపి
సర్వదేశప్రజాబౌద్ధం ధర్మమేవసిషేవిరే ॥ 3

నందస్యకాలమారభ్య ధర్మేనష్టేశ్రుతీరితే
నష్టేషుచక్షత్రియేషుకులజేషువిశేషతః ॥ ౪

కన్యాకుబ్జసమాఖ్యానః కశ్చనద్విజసత్తమః
ధర్మాణాంస్థాపనాంకర్తుం వైదికానాంధృతాదరః ॥ ౫

అర్బుదాఖ్యంగిరివరమధిగమ్యతపోనిధిః
ప్రసాదంబ్రహ్మణోవాంఛన్ బ్రహ్మహోమంచకారవై ॥ ౬

తతోగ్నికుండతో వేద మంత్రప్రాబల్యవైభవాత్
చత్వారఃక్షత్రియాశ్శౌర్య బలాఢ్యాస్సంప్రజజ్ఞిరే ॥ ౭

తేష్వాద్యఃప్రమరాఖ్యాన స్సామవేదీబలోత్తరః
ద్వితీయశ్చపహానిస్తు యజుర్వేదీగుణాధికః ॥ ౮

తృతీయశ్శుక్లనామాభూ దృగ్వేదీమహాసాంనిధిః
పరిహారకసంజ్ఞోభూ త్తుర్యోథర్వణవేదవిత్ ॥

తేష్వాద్యఃప్రమరోవంత విషయేనగరంశుభం
అంబావతీనామచతుర్యోజనాయామవిస్తరం ॥ ౧౦

నిర్మాయతదధిష్ఠాయ ప్రజారక్షణమాతనోత్
చపహానీరాజపుత్ర దేశేనగరముత్తమం ॥ ౧౧

అజమేరసమాఖ్యానం నిర్మాయతదధిష్ఠితః
ఆనర్తదేశేశుక్లోపి ద్వారకాంపురమాశ్రయత్ ॥

పరిహారశ్చతుర్థస్తు చిత్రకూటసమీపతః
కళింజరంపురంకృత్వా తత్రస్థోరాజ్యమాతనోత్ ॥ ౧౩

చత్వారపితేభూపాలా ఐరావతకులోద్భవాః
ఆరూఢాద్విరదాన్ భూమిం ప్రాప్తాశ్శౌర్యబలాన్వితాః ॥ ౧౪

అశోకవర్ధనాభిఖ్యం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
వశేవిధాయనృపతిం సర్వాన్ బౌద్ధగణానపి ॥ ౧౫

నిహత్యదేశేసర్వత్ర వైదికంధర్మముత్తమం
స్థాపయామాసురిత్యేవం జగుఃపౌరాణికోత్తమాః ॥ ౧౬

కలౌయుగేవర్తమానే సహస్రద్వయతఃపరే
దశోత్తరేతువర్షాణాం గతేశతకసప్తకే ॥ ౧౭

బౌద్ధధర్మవినాశాయ వైదికాధ్వనిరూఢయే
ప్రమరాద్యామహీపాలా జాతాఇత్యృషిభాషితం ॥ ౧౮

అశోకాత్పూర్వమేవైతే ప్రమరాద్యాజనింగతాః
తేష్వాద్యఃప్రమరోశోకం జఘాననృపతింబలీ ॥ ౧౯

బౌద్ధాస్తుస్వమతోద్ధర్తు రశోకస్యమహీపతేః
శ్రౌతసిద్ధాంతనిర్వోఢ్రా ప్రమరేణమహీభుజా ॥ ౨౦

వధంన్యూనతయామత్వా తదుదంతంనకంచన
అశోకచరితగ్రంథేనా లిఖన్ వ్రీడితాశయాః ॥ ౨౧

ప్రమరాఖ్యోమహీపాలో నవపంచాశదుత్తరం
శతంవై శరదాంకాలం బౌద్ధాన్ విద్రావయన్ క్షితౌ ॥ ౨౨

అశోకవర్ధనంభూపం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
హత్వాదిగ్విజయంచాపి చక్రేషట్ షష్టివత్సరాన్
తతోరాజ్యంసమాసాద్య షడేవాబ్దానపాలయత్ ॥ ౨౩

మహామహాఖ్యస్తత్సూనుః త్రీనేవాబ్దానపాలయత్
దేవాపిస్తత్సుతోదేవ భూతిశ్చాపితదాత్మజః ॥ ౨౪

ఏషామల్పాయుషోహేతుః కథితోమునిసత్తమైః
ప్రమరాద్యైర్హతేశోకే కలిఃపంచభిరబ్దకైః ॥ ౨౫

భాస్కరందేవమారాధ్య తపసాసమతోషయత్
తతస్సదేవఃపురుషం కంచనామోఘశక్తికం ॥ ౨౬

శకాభిదంవినిర్మాయ తైత్తిరంపురమాహినోత్
శకాఖ్యఃపురుషస్సోపి తత్రత్యాన్ గోపజన్మనః ॥ ౨౭

కృత్వాదస్యూగణాన్ వశ్యాన్ సహితస్తైర్మహాబలైః
ఆర్యావర్తంప్రవిష్టోహన్ మహామహాముఖాన్నృపాన్ ॥ ౨౮

తస్మాదాయుష్యమేషాంతు శీఘ్రమేవక్షయంగతం
తతోగంధర్వసేనస్తు దేవహూతితనూజనిః ॥ ౨౯

పంచాశద్వత్సరాన్ రాజ్యమంబావత్యాంవిధాయచ
శకేనభ్రంశితోరాజ్యాత్ తస్మిన్ దేశంస్వకంగతే ॥ 30

భూయఃప్రాప్యస్వీయరాజ్యం శంఖంభర్తృహరీరితం
రాజ్యేభిషిచ్యతనయం తపసేనసమాశ్రితః ॥ 3౧

తత్రతపస్యాపరాయణో గంధర్వసేన శ్శకపురుషనిరసనకామ్యయా స్వతపోవిఘ్నంకర్తుం శక్రేణప్రేషితాయాం వీరమతీసంజ్ఞాయాం దేవాంగనాయాం కంచనతనయమసూత ॥ తమేవ విక్రమార్కాభిధానమభిదధతి ॥ తస్యైవాన్యోభట్టిర్నామతనూజ స్సముదభూత్ ॥

అత్రేదం పౌరాణికం వచః ॥

పూర్ణేత్రింశచ్ఛతేవర్షే కలౌప్రాప్తేభయంకరే

తృతీయశ్శుక్లసామాభూ ద్దృగ్వేదీమహాసాంనిధిః
పరిహారకసంజ్ఞోభూ త్తుర్యోథర్వణవేదవిత్ ॥

తేష్వాద్యః ప్రమరోవంత విషయేనగరంశుభం
అంబావతీనామచతుర్యోజనాయామవిస్తరం ॥ ౧౦

నిర్మాయతదధిష్ఠాయ ప్రజారక్షణమాతనోత్
చపహానీరాజపుత్ర దేశేనగరముత్తమం ॥ ౧౧

అజమేరసమాఖ్యానం నిర్మాయతదధిష్ఠితః
ఆనర్తదేశేశుక్లోపి ద్వారకాంపురమాశ్రయత్ ॥

పరిహారశ్చతుర్ధస్తు చిత్రకూటసమీపతః
కళింజరంపురంకృత్వా తత్రస్థోరాజ్యమాతనోత్ ॥ ౧౩

చత్వారపి తేభూపాలా ఐరావతకులోద్భవాః
ఆరూఢాద్రికదాన్భూమిం ప్రాప్తైశ్వర్యబలాన్వితాః ॥ ౧౪

అశోకవర్ధనాభిఖ్యం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
వశేవిధాయనృపతిం సర్వాన్బౌద్ధగణానపి ॥ ౧౫

నిహత్యదేశేసర్వత్ర వైదికంధర్మముత్తమం
స్థాపయామాసురిత్యేవం జగుఃపౌరాణికోత్తమాః ॥ ౧౬

కలాయుగేవర్తమానే సహస్రద్వయతఃపరే
దశోత్తరేతువర్షాణాం గతేశతకసప్తకే ॥ ౧౭

బౌద్ధధర్మవినాశాయ వైదికాధ్వనిరూఢయే
ప్రమరాద్యామహీపాలా జాతాఇత్యృషిభాషితం ॥ ౧౮

అశోకాత్పూర్వమేవైతే ప్రమరాద్యాజనింగతాః
తేష్వాద్యః ప్రమరోశోకం జఘాననృపతింబలీ ॥ ౧౯

బౌద్ధాస్తుస్వమతోద్ధర్తు రశోకస్యమహీపతేః
శ్రౌతసిద్ధాంతనిర్వోఢ్రా ప్రమరేణమహీభుజా ॥ ౨౦

వధంన్యూనతయామత్వా తదుదంతంనకంచన
అశోకచరితగ్రంథేనా లిఖన్వ్రీడితాశయాః ॥ ౨౧

ప్రమరాఖ్యోమహీపాలో నవపంచాశదుత్తరం
శతంవై శరదాంకాలం బౌద్ధాన్విద్రావయన్ క్షితౌ ॥ ౨౨

అశోకవర్ధనంభూపం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
హత్వాదిగ్విజయంచాపి చక్రేషట్ షష్టివత్సరాన్
తతోరాజ్యంసమాసాద్య సదేవాబ్దానపాలయత్ ॥ ౨౩

మహామహాఖ్య స్తత్సూనుః త్రీనేవాబ్దానపాలయత్
దేవాపి స్తత్సుతోదేవ భూతిశ్చాపితదాత్మజః ॥ ౨౪

ఏషామల్పాయుషో హేతుః కథితో మునిసత్తమైః
ప్రమరాద్యైర్నృపైర్నష్టే శోకే కలిఃపంచభిరబ్దకైః ॥ ౨౫

భాస్కరందేవమారాధ్య తపసాసమతోషయత్
తతస్సదేవఃపురుషం కంచనామోఘశక్తికం ॥ ౨౬

శకాభిదంవినిర్మాయ తైత్తిరంపురమాహినోత్
శకాఖ్యఃపురుషస్సోపి తత్రత్యాన్ గోపజన్మనః ॥ ౨౭

కృత్వాదస్యుగణాన్వశ్యాన్ సహితస్తైర్మహాబలైః
ఆర్యావర్తంప్రవిష్టోహన్ మహామహాముఖాన్నృపాన్ ॥ ౨౮

తస్మాదాయుష్యమేషాంతు శీఘ్రమేవక్షయంగతం
తతోగంధర్వసేనస్తు దేవహూతితనూజనిః ॥ ౨౯

పంచాశద్వత్సరాన్ రాజ్య మంబావత్యాంవిధాయచ
శకేనభ్రం[illegible]జ్యాత్ తస్మిన్ దేశంస్వకంగతే ॥ 30

భూయఃప్రాప్యస్వీయరాజ్యం శంఖంభర్తృహరీరితం
రాజ్యేభిషిచ్యతనయం తపసేననమాశ్రితః ॥ 3౧

తత్రతపస్యాపరాయణో గంధర్వసేన శ్శకపురుషనిరసనకామ్యయా స్వతపోవిఘ్నంకర్తుం శక్రేణప్రేషితాయాం వీరమతీసంజ్ఞాయాం దేవాంగనాయాం కంచనతనయమసూత ॥ తమేవ విక్రమార్కాభిధానమభిదధతి ॥ తస్యైవానోభట్టిర్నామతనూజ స్సముదభూత్ ॥

అత్రేదం పౌరాణికం వచః ॥

పూర్ణేత్రింశచ్ఛతేవర్షే కలౌప్రాప్తేభయంకరే

తృతీయశ్శుక్లనామాభూ దృగ్వేదీమహాసాంనిధిః
పరిహారకసంజ్ఞోభూ త్తుర్యోథర్వణవేదవిత్ ॥

తేష్వాద్యఃప్రమరోవంత విషయేనగరంశుభం
అంబావతీనామచతుర్యోజనాయామవిస్తరం ॥ ౧౦

నిర్మాయతదధిష్ఠాయ ప్రజారక్షణమాతనోత్
చపహానీరాజపుత్ర దేశేనగరముత్తమం ॥ ౧౧

అజమేరసమాఖ్యానం నిర్మాయతదధిష్ఠితః
ఆనర్తదేశేశుక్లోపి ద్వారకాంపురమాశ్రయత్ ॥

పరిహారశ్చతుర్థస్తు చిత్రకూటసమీపతః
కళింజరంపురంకృత్వా తత్రస్థోరాజ్యమాతనోత్ ॥ ౧౩

చత్వారఏతేభూపాలా ఐరావతకులోద్భవాః
ఆరూఢాద్విరదాన్భూమిం ప్రాప్తాశ్వైర్యబలాన్వితాః ॥ ౧౪

అశోకవర్ధనాభిఖ్యం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
వశేవిధాయనృపతిం సర్వాన్బౌద్ధగణానపి ॥ ౧౫

నిహత్యదేశేసర్వత్ర వైదికంధర్మముత్తమం
స్థాపయామాసురిత్యేవం జగుఃపౌరాణికోత్తమాః ॥ ౧౬

కలాయుగేవర్తమానే సహస్రద్వయతఃపరే
దశోత్తరేతువర్షాణాం గతేశతకసప్తకే ॥ ౧౭

బౌద్ధధర్మవినాశాయ వైదికాధ్వనిరూఢయే
ప్రమరాద్యామహీపాలా జాతాఇత్యృషిభాషితం ॥ ౧౮

అశోకాత్పూర్వమేవైతే ప్రమరాద్యాజనింగతాః
తేష్వాద్యఃప్రమరోశోకం జఘాననృపతింబలీ ॥ ౧౯

బౌద్ధాస్తుస్వమతోద్ధర్తు రశోకస్యమహీపతేః
శ్రౌతసిద్ధాంతనిర్వోఢ్రా ప్రమరేణమహీభుజా ॥ ౨౦

వధంన్యానతయామత్వా తదుదంతంనకంచన
అశోకచరితగ్రంథేనా లిఖన్వ్రీడితాశయాః ॥ ౨౧

ప్రమరాఖ్యోమహీపాలో నవపంచాశదుత్తరం
శతంవై శరదాంకాలం బౌద్ధాన్విద్రావయన్ క్షితౌ ॥ ౨౨

అశోకవర్ధనంభూపం బౌద్ధధర్మప్రవర్తకం
హత్వాదిగ్విజయంచాపి చక్రే షట్ షష్టివత్సరాన్
తతో రాజ్యంసమాసాద్య స దేవాబ్దానపాలయత్ ॥ ౨౩

మహామహాఖ్య స్తత్సూనుః త్రీనేవాబ్దానపాలయత్
దేవాపి స్తత్సుతోదేవ భూతిశ్చాపి తదాత్మజః ॥ ౨౪

ఏషామల్పాయుషో హేతుః కథితో మునిసత్తమైః
ప్రమరాద్యై ర్వృహాన్ తేశోకే కలిఃపంచభిరబ్దకైః ॥ ౨౫

భాస్కరందేవమారాధ్య తపసాసమతోషయత్
తతస్సదేవఃపురుషం కంచనామోఘశక్తికం ॥ ౨౬

శకాభిధంవినిర్మాయ తైత్తిరంపురమాహినోత్
శకాఖ్యఃపురుషస్సోపి తత్రత్యాన్ గోపజన్మనః ॥ ౨౭

కృత్వాదస్యుగణాన్ వశ్యాన్ సహిత స్తైర్మహాబలైః
ఆర్యావర్తంప్రవిష్టోహన్ మహామహాముఖాన్నృపాన్ ॥ ౨౮

తస్మాదాయుష్య మేషాంతు శీఘ్రమేవక్షయంగతం
తతోగంధర్వ సేనస్తు దేవహూతితనూజనిః ॥ ౨౯

పంచాశద్వత్సరాన్ రాజ్య మంబావత్యాంవిధాయచ
శకేనభ్రంశితోరాజ్యాత్ తస్మిన్ దేశంస్వకంగతే ॥ ౩౦

భూయఃప్రాప్యస్వీయరాజ్యం శంఖంభర్తృహరీరితం
రాజ్యేభిషిచ్యతనయం తపసేవనమాశ్రితః ॥ ౩౧

తత్రతపస్యాపరాయణో గంధర్వసేన శ్శకపురుషనిరసనకామ్యయా స్వతపోవిఘ్నంకర్తుం శక్రేణప్రేషితాయాం వీరమతీసంజ్ఞాయాం దేవాంగనాయాం కంచనతనయమసూత ॥ తమేవ విక్రమార్కాభిధానమభిదధతి ॥ తస్యైవాన్యోభట్టిర్నామతనూజ స్సముదభూత్ ॥

అత్రేదం పౌరాణికం వచః ॥

పూర్ణేత్రింశచ్ఛతేవర్షే కలౌప్రాప్తేభయంకరే

శకానాంచవినాశార్థం ఆర్యధర్మవివృద్ధయే ॥

జాతశ్శివాజ్ఞయాసోపి కైలాసాద్గుహ్యకాలయాత్
విక్రమాదిత్యనామానం పితాకృత్వాముమోదహ ॥ ఇతి ॥

పురాశివదృష్టిర్నామ ద్విజవర్యస్సహశిష్యేణ వనముపేత్య మహాతాతపసా మహాదేవం ప్రసాద్యశివసాలోక్యముపగతస్తస్యైవాజ్ఞయా శకసంజ్ఞానిర్వహణాయ విక్రమాదిత్యనామా సమజనీతి పురాణే శ్రూయతే ॥ ౩౨

సవిక్రమార్కః ప్రియకృత్ స్వపిత్రోర్వనంగతః పంచసువత్సరేషు
గతేషుతత్రావ్ద్విషడబ్దకాలం అంబావతీంస్వాంపురమాజగామ ॥ ౩౩

తదాతుపిత్రార్పితరాజ్యభారో వ్యాపాలయద్భర్తృహరిస్స్వరాజ్యం
తత్రావసద్విక్రమసూర్యరాజా కాలంతుకంచిత్సహభట్టినాచ ॥ ౩౪

తతః ॥ ద్రష్టుంనదీఃపర్వతకాననాని సవిక్రమార్కస్సహభట్టిరాగాత్
పురీంవిశాలామథచిత్రకూటం హిమాచలంచాపితతోదదర్శ ॥ ౩౫

కైలాసమాగత్యతతోగిరీంద్రం దృష్ట్వాతురమ్యంశిఖరంతుకించిత్
ముగ్ధోపతత్తంసముదీక్ష్యభట్టిర్మృతంవిబుద్ధ్యప్రరురోదభూయః ॥ ౩౬

ఆకర్ణ్యతద్రోదననాదముచ్చైరుమాతదాగత్యనిరీక్ష్యభట్టిం
ఆశ్వాస్యచోత్థాప్యచవిక్రమార్క మిదంసమూచేకరుణారుణాక్షీ ॥ ౩౭

సావర్ణిపుత్రోబలశాలినామా మహాబలోవిప్రవరోతిబాలః
పిత్రోపదిష్టంతుమదీయమంత్రం జపన్విసస్మారచిరేణమార్క్ష్యాత్ ॥ ౩౮

తేనైవదోషేణసముద్భవేస్మిన్ అల్పాయురాసీత్సభవాన్నరేంద్ర
అనుగ్రహాన్మేద్యసహస్రవర్షాయుషాథునాపాలయసర్వభూమిం ॥ ౩౯

అత్రసహస్రశబ్దేనశతసంఖ్యాగ్రాహ్యా ॥

గత్వాపురీంస్వాంమమభక్తభూతః భ్రాత్రావిరక్తేనసమర్పితంత్వం
రాజ్యస్యభారంవహసర్వదేశస్థితానవత్వత్రవదీశరాజ్ఞః ॥ ౪౦

చతుస్సముద్రాంతరసర్వభూమ్యాం శకస్యకర్తాభవితాభవాన్వై
వింధ్యాచలస్యోత్తరతశ్శకస్తే కల్యంతమేవప్రచరేన్నరేంద్ర ॥ ౪౧

తద్దక్షిణేత్వబ్దశతంతుపంచత్రింశాధికంతేశకమస్తుభూప
శకంతుతస్మాత్పరమేవశాలివాహస్యచస్యాద్భువివిక్రమార్క ॥ ౪౨

శకేన త్రేక్రాంతతలేతు బాహూన్ స్వత్యాఖ్యమానం భవితా నరేంద్ర
ఆయుః శతం తే శరదాం చ చత్వారింశచ్చ తత్రాస్సచ్ఛుభ వేన్మహీశ ॥ ౪౩

రాజ్ఞః కళింగాదిమదేశనాథాన్ భక్త్యా మదీయాన్ నృపతీన్ సుబోధాన్
పాహ్యోజసా విక్రమపూసపాట ముఖాన్మహానందన రేంద్రపుత్రాన్ ॥ ౪౪

ఇత్యాజ్ఞప్తో విక్రమార్కక్షితీశో దేవ్యాకాళ్యా భట్టినా సాకమేవ
సంప్రాప్తోం బావత్యభిఖ్యాంపురీం స్వాం యామధ్యాస్తే పూర్వజో భర్తృ
హరిః ॥ ౪౫

తతో భర్తృహరి స్సమాగతం మహాబలపరాక్రమం భ్రాతరం స్నేహా
త్పశ్యన్ పరిపాలితరాజ్యః కదాచిత్పత్న్యాదుశ్చరితేన సంప్రాప్త
వైరాగ్యో రాజ్యే స్వానుజం విక్రమార్కం శ్రీహర్షాపరనామక మభి
షిచ్య తపసే వనమాససాద ॥ ౪౬

సోయముదంతః పౌరాణికః ॥ తదిత్థం ॥

భర్తృహరిభూపతౌ రాజ్యం కుర్వతి తత్పురస్థః కశ్చన ద్విజవరో బహు
సంతానవృద్ధి ర్మహాదారిద్ర్యపీడితః కుటుంబపోషణాకుమస్సంపదర్థం
తపసే నిశ్చితమానసస్తత్ర త్యే కాళీగృహే తత్ప్రసాదకామస్సంవత్స
రత్రయం తపశ్చరిత్వా కాళీం ప్రసాదయామాస ॥ ౪౭

తదా ప్రత్యక్షితస్వరూపయా దేవ్యా వరాయానుశిష్టో ద్విజవదస్సంప
ప్రాప్తిమభ్యలప్యత్ ॥ ౪౮

కాళీ చ ద్విజవరమేవము వాచ ॥ ౪౯

పూర్వత్రజన్మని భవాన్ బహుభాగ్యయుక్తః పుత్రైశ్చ పౌత్రనివహై
స్సహితో మదాంధః । నైవాదిశోన్నమలమర్థిజనాయ భుంజన్ తే
నాత్రజన్మని భవేన్న హి తే ద్విజశ్రీః ॥ ౫౦

ఇదమామ్రఫలం భుఙ్క్ష్వ చిరాయుః కారణం తవ
ఇత్యుక్త్వామ్రఫలం దేవీ దదౌ తస్మై కృపావశా ॥ ౫౧

ఆదాయ తత్ఫలమథ ద్విజపుంగవో సౌ గేహం సమేత్య నిజమాత్మని సంవిచిం
త్య । రాజ్ఞే తు భర్తృహరయే తదదాచ్చిరాయుః ప్రాప్త్యై స్వస్య సర్వ
జనభా పుకమీకుమాంణః ॥ ౫౨

రాజాచసప్రియాసక్తశ్చిత్రవత్తైస్యస్యయోషితే
తత్ఫలంప్రదదౌసాపి తదాఘోటకరక్షిణె ॥ ౫౩

సాహితద్రూపలావణ్య మోహితాతన్మనాస్సదా
తేనతత్రాదిశత్తస్తై తస్యాయుర్వృద్ధికామినీ ॥ ౫౪

సతుకస్యైచిదదిశత్ కులటాయైతదామ్రకం
సాతత్కరతలేధృత్వా రాజవీధ్యాంవినిర్గతా ॥ ౫౫

తదారాజాభర్తృహరిః ప్రాసాదమధిష్ఠితః కులటాకరస్థితమామ్రఫలం
నిరీక్ష్యతామాహూయకుతస్తె ఫలమిదమాగతమితిపప్రచ్ఛ॥ ౫౬

తస్యామశ్వపాలకేన ఫలమిదంమహ్యం దత్తమితికథితవత్యాంతమప్యా
హూయ పృష్ట్వాతేనచ మహారాజ్ఞ్యాదత్తమితి ప్రత్యుక్తే తామ
ప్యాహూయకిమకార్షీర్మయాదత్తం ఫలమితిపప్రచ్ఛ ॥ ౫౭

సాపిభక్షితమేవేతి ప్రోవాచాథమహీపతిః
తత్ఫలందర్శయామాస తస్యైసాలజ్జితాభవత్ ॥ ౫౮

అథరాజాస్త్రీస్వభావం సదాజారైకతత్పరం
విచింతయన్నిదంప్రోచే సర్వేషాంశృణ్వతాంసతాం ॥ ౫౯

అశ్వప్లుతంవాసవగర్జితంచ ప్రవర్షణంచాప్యతివర్షణంచ
స్త్రీణాంచచిత్తం పురుషస్యభాగ్యం దేవోనజానాతికుతోమనుష్యః ॥

ఇత్యుదీర్యనృపతిస్సతాంసతీ మశ్వపాలమపితంనిహత్యచ
విక్రమార్కమవనీపతింముదా హ్యభ్యషించదఖిలప్రజాహితం ॥ ౬౦

వైరాగ్యవాన్సఖలుభర్తృహరిస్తదామ్రం భుక్త్వాఫలంవనముపేత్య
తపశ్చచార । రాజాచవిక్రమ రవిస్సహభట్టిరావత్ రాజ్యం చతు
శ్శరధిసీమనిరర్గళశ్రీః ॥ ౬౨

పురీముజ్జయినీంపుణ్యా మధిష్ఠాయనిదేశతః
కాళ్యావిక్రమభూపాలః పర్యపాలయదుర్వరాం ॥ ౬౩

దిశోవిచేతుకామస్స నిర్గతోజ్జయినీపురాత్
ప్రాగాద్యాఃక్రమశఃకాష్ఠా విక్రమార్కోజిగాయసః ॥ ౬౪

సింధుదేశాధిపంజిత్వా నలసంజ్ఞంబలాత్మజం
కౌశాంబీపురనాథంచ జిగాయార్కస్యవంశజం ॥ ౩౫

జనకాండంమహీపాలం మిధిలాపురనాయకం
గిరివ్రజపురాధీశం బాణాఖ్యంచమహీపతిం ॥ ౬౬

జిత్వాసముద్రతీరస్థాన్ సగరేణపురాన్నృపాన్
విభ్రంశితాన్ మ్లేచ్ఛజాతి ప్రవిష్టానజయద్బలాత్ ॥ ౬౭

తదనుగజపురాధిపం సూర్యపుత్రాభిధం విరాళరాజతనయం విజిత్యచిక
టదేశమధిగత స్తత్రస్థితమిందువంశ్యం బలమిత్రాహ్వాయం మహీప
తించపరాజిత్యజలత్రదేశం ప్రవిష్ట స్తద్దేశనాథం మిత్రభాణసుతం సు
పర్ణనామకంచ స్వవశేకృత్వా క్రిమిడవిషయమాశ్రితః క్రిమిడాధీ
శం వరదసమాహ్వాయ మతిబలమబలంవిధాయ జయపురీశం గజప
తినామకం మహీపతిం స్వవశం విరచయ్యకళింగజనపదం ప్రవిష్టః
కళింగాధిపం మహానందవంశ్యం పుంసపాలాభిధం భూపతిం కరప్ర
దం విధాయతతో మత్స్యనగరీ మాససాద ॥ ౬౮

విరాటకులజంశంఖ నృపతిం మత్స్యనాయకం
జిత్వాపుళిందమాయాతో గోదావర్యాస్తటస్థితం ॥ ౬౯

వత్సయూపస్యవంశ్యంతు మహానందతనూజనేః
విజిత్యవత్సకాయాఖ్య మంగదేశమగాద్ద్రుతం ॥ ౭౦

కృష్ణాగోదావరీమధ్య స్థితాంగవిషయాధిపం
మహానందకులోద్భూతం కారదండంవిజిత్యచ ॥ ౭౧

సాగిరాజందాటలంచ మందకంపత్తిపాలకం
ఇందకారందండకారం మంఙనాకంచభూపతిం ॥ ౭౨

కోకిలాపారభూపంచ దందనారాహ్వాయంనృపం
ఎతాన్నవక్ష్మాపాలాన్ మహాబలపరాక్రమాన్ ॥ ౭౩

జిత్వాప్రదాయతేషాంవై గ్రామాఘాన్ బహుసంపదః
తతస్సాందపురీంభేజే విక్రమార్కమహీపతిః ॥ ౭౪

తత్రస్థంనందవశ్యంతు మాల్యవంతంవిజత్యచ
గోలకొండపురీంప్రాయాత్ గ్రుతంవిక్రమభానుమాన్ ॥ ౭౫

విదర్భరాజవంశస్థం గోలకొండపురాధిపం
విజిత్యవంగవిషయం జగామసహాసైనికం ॥ ౭౬

వంగదేశాధిపంమందపాలాఖ్యంనృపసత్తమం
మహానందకులోద్భూతం విజిగ్యేజిష్ణురుద్భటం ॥ ౨౭

తతఃపరాభూయచకాళహస్తి పురేశితారంవలిమాభిధానం
కాంచీపురేశంవరదాహ్వయంచా భ్యగాత్తతోనంతశయంసభూపః॥ ౨౮

తదీశమిందోఃకులజంవిజిత్య రామాహ్వయంరాజవరంవరేణ్యం
పురంప్రపన్నో మణలూరుసంజ్ఞం జిగాయతన్నాథమపిప్రభావాత్॥ ౨౯

మాహిష్మతీంప్రాప్యచవర్మసంజ్ఞం విజిత్యతస్యాఃప్రభుమిందువంశ్యం
జిగాయభూపంనృపతించకుంభ ఘోణేశ్వరంవిక్రమభానురాజా ॥ ౩౦

సుబ్రహ్మణ్యాభిఖ్యపూర్నాథమిందో ర్వంశ్యంజిత్వా విక్రమూరః కుణాఖ్యం । కూశ్మాండాఖ్యంతంమహారాష్ట్రనాథం జిత్వాభ్యాగాత్ ఘూర్జరందేశమాశు ॥ ౩౧

ఆనందాఖ్యంతత్ప్రభుంచంద్రవంశ్యం చీనాదేశాధీశ్వరాన్ మ్లేచ్ఛభూతాన్ । కృత్వావశ్యాన్ శూరసేనం ప్రయాతస్తస్యాధీశంతంకుశారంజిగాయ ॥ ౩౨

గాంధారేశంసుర్మసంజ్ఞంవిజిత్య ప్రాప్తోదేశంమాగధంకర్ణధారం
ఇందోర్వంశ్యంవిక్రమార్కః క్షితీశోజిత్వాభ్యాగాద్దిక్షువిఖ్యాతకీర్తిః॥ ౩౩

ఇత్యేవంచతురచతుర్దిశాపురీశాన్ జిత్వాతైర్బలినివహానుపేత్యదత్తాన్
భూయస్స్వాముపగతవాన్ పురీముదారాం శక్రోవా త్రిదివపురీంసవిక్రమార్కః ॥ ౩౪

సంప్రేషితంశశమృగాంకవిభూషణేన ద్వాత్రింశదంచితవపుః ప్రతిమావిభూష్ణు । సింహాసనం సకలరాజ్ఞమికర్మభూత మాస్థాయసర్వవిషయాన్ సరరక్షరాజా ॥ ౩౫

యౌధిష్ఠిరంశకమపాస్యసర్వదేశే ష్వాత్మీయమేవ శకమాస్థితమాతతాన । ఆపోషయన్మునిగణాన్ ద్విజరాజసంఘా నాంభోనిధిద్వియుగమప్రతిమప్రభావః ॥ ౩౬

భేతాళాద్గిరిశేఽతాత్సనృపతి శ్శ్రిత్వాహరేఃపావనీః
పుణ్యానైకవిధాఃకథాభగవత స్సర్వాధికస్యేశితుః

భేతాళాద్రిరిశంతాత్సనృపతి శ్చ్యుత్వాహ రేః పావనీః
పుణ్యానైకవిధాః కథాభగవత స్సర్వాధికస్యేదితుః
క్షేత్రాయాస్సరిత స్తటేస్థితిమితే కేదారనామ్న్యుత్తమే
క్షేత్రేతం క్రతునార్చయత్తురగమేధాఖ్యేనలక్ష్మ్యాసఖం॥ ౮౨

శ్రీకాళిదాసముఖభవ్యకవిప్రగేయ కీర్తిస్సమస్తవరశాస్త్రసుశిక్షితాత్మా
న్యాయార్జితస్వరచితాధ్వరపూర్తముఖ్య కర్మావికర్మరహితోయమభా
స్న రేంద్రః ॥ ౮౮

తస్యాస్థానకవీంద్రేణ కాళిదాసేనభూరిశః
జోతిర్విదాభరణకే స్వగ్రంథేవర్ణితం యశః ॥ ౮౯

—* తత్రత్యాశ్లోకా ఏవాత్రలిఖ్యంతె *—

జ్యోతిర్విదాభరణే ద్వ్యధికశతతమేధ్యాయె.

అథేహ పర్వవ్రతకాలనిర్ణయా దనంతరం గ్రంథనిరూపణక్రమం
బ్రువేతథావిక్రమమేదినీవిభోః అభీః ప్రజానందకరస్యవర్ణనం ॥ ౧

వర్షే శ్రుతిస్మృతివిచారవివేకరమ్యే శ్రీభారతేస్వధృతిసంమితదేశపీఠే
మత్తోధునాకృతిరియంసతిమాళవేంద్రే శ్రీవిక్రమార్క నృపరాజవరే
సమాసీత్ ॥ ౨

తృతీయాదిసప్తమాంతానాం శ్లోకానాం ప్రకృతానుపయోగితయా అ
ష్టమప్రభృతిశ్లోకా స్తత్రత్యాలిఖ్యంతే ॥
శంకుస్సువాగ్వరరుచి ర్మణిరంగదత్తో
జిష్ణుస్త్రిలోచనహరీ ఘటకర్పరాఖ్యాః
అన్యేపిసంతికవయోమరసింహపూర్వా
యస్యైవవిక్రమనృపస్యసభాసదోమీ ॥ ౮

సత్యోవరాహమిహిరః శ్రుతసేననామా శ్రీబాదరాయణమణిత్థకుమా
రసింహాః । శ్రీవిక్రమార్కనృపసంసదిసంతిచైతే శ్రీకాలతంత్ర
కవయ స్త్వపరేమదాద్యాః॥ ౯

ధన్వంతరిః క్షపణకామరసింహశంకు వేతాళభట్టఘటకర్పర కాళిదాసాః ।
ఖ్యాతావరాహమిహిరో నృపతేస్సభాయాం రత్నానివైవరరుచి
ర్నవవిక్రమస్య॥ ౧౦

అష్టాయస్యశతానిమండలధరా ధీశాస్సభాయాంసదా
స్యుస్సంసత్పరిణాహకోటిసుభటాస్సత్పండితాష్షోడశ
దైవజ్ఞాదశషణ్మితాశ్చభిషజోభట్టాస్తథాధాంఘినః
వేదజ్ఞాస్సతుచంద్రమావిజయతే శ్రీవిక్రమాఖ్యోధిభూః ॥ ౧౧

యస్యాష్టాదశయోజనానికటకేపాదాతకోటిత్రయం
వాహానామయుతాయుతంచనవతి స్త్రిఘ్నాకృతిర్హస్తినాం
నౌకాలక్షచతుష్టయం విజయనోయస్యప్రయాణేభవత్
సోయంవిక్రమభూపతిర్విజయతేనాన్యోధరిత్రీవరః ॥ ౧౨

యేనాస్మిన్ వసుధాతిలేశకగణాన్ సర్వాదిశస్సంగరే
హత్వాపంచనవప్రమాకలియుగేశాకప్రవృత్తిఃకృతా
శ్రీమద్విక్రమభూభుజాప్రతిదినం ముక్తామణిస్వర్ణగో
సప్తీభాద్యపవర్జనేనవిహితోధర్మస్సువర్ణాననః ॥ ౧౩

ఉద్దామద్రమిడద్రుమైకపరశుర్లాటాటవీపావకో
వెల్లద్వంగభుజంగరాజగరుడో గౌడాబ్ధికుంభోద్భవః
గర్జద్ఘూర్జరరాజసింధురహరిః ధారాంధకారార్యమా
కాంభోజాంబుజచంద్రమావిజయతే శ్రీవిక్రమార్కోనృపః ॥ ౧౪

యేనాప్యుగ్రమహీధరాగ్రవిషయేదుర్గాణ్యసహ్యాన్యహో
నీత్వాయానినవీకృతా స్తదధిపాదత్తానితేషాంపునః
ఇంద్రాంభోద్యమరద్రుమస్మరసురత్నౌఘభృద్గణేనాంజసా
శ్రీమద్విక్రమభూభృతాఖిలజనాంభోజేందునామండలే ॥ ౧౫

యద్రాజధాన్యుజ్జయనీమహాపురీ సదామహాకాలమహేశయోగినః।
సమాశ్రయాప్రాణ్యపవర్గదాయినీ శ్రీవిక్రమార్కోఽవ నిపోజయ
త్యపి ॥ ౧౬

యోరూమదేశాధిపతింశకేశ్వరం జిత్వాగృహీత్వోజ్జయినీంమహాహవే
ఆనీయసంభ్రామ్యముమోచయత్త్వహో। సవిక్రమార్కస్సమసహ్య
విక్రమః ॥ ౧౭

తస్మిన్ సదావిక్రమమేదినీశే విరాజమానే సమవంతికాయాం
సర్వప్రజామంగళసౌఖ్యసంపత్ బభూవసర్వత్రచవేదకర్మ ॥ ౧౮

శంకాద్వాదిపండితవరాఃకవయస్త్వ కేనే
జ్యోతిర్విదస్సమభవంశ్చవరాహపూర్వాః
శ్రీవిక్రమార్కనృపసంసదిమాన్యబుద్ధి
స్తైరప్యహంనృపసఖాకిలకాళిదాసః ॥ ౧౯

కావ్యత్రయంసుమతికృద్రఘునంశపూర్వం
పూర్వంతతోననుకియచ్ఛ్రుతికర్మవాదః
జ్యోతిర్విదాభరణకాలవిధానశాస్త్రం
శ్రీకాళిదాసకవితోహితతోబభూవ ॥ ౨౦

వర్షైస్సింధురదర్శనాంబరగుణై ర్యాతేకలౌసమ్మితే
మాసేమాధవసంజ్ఞికేచవిహితో గ్రంథక్రియోపక్రమః
నానాకాలవిధానశాస్త్రగదిత జ్ఞానంవిలోక్యాదరాత్
ఊర్జేగ్రంథసమాప్తిరత్రవిహితా జ్యోతిర్విదాంప్రీతయె ॥ ౨౧

—* ఇత్యేతే కాళిదాసోక్తశ్లోకాః *—

ఏవం కాళిదాసేన విక్రమార్కమహిమావర్ణితః.

అస్యైవ శ్రీహర్ష ఇతినామాంతరంచాసీత్ ॥ రత్నావళీ నాగానందప్రియదర్శకాది నాటకాని తేనవాతదాస్థానకవినా కృతానీతి కేచిదాహుః । తత్పునతరాంనసంగతం ॥ బొంబైనగరస్థ ముద్రాక్షరశాలాయాం నిర్ణయసాగరసంజ్ఞాయాం సప్తాశీత్యుత్తరాష్టాదశాబ్దే ముద్రితాయాం తృతీయభాగే రత్నావళీనాటక నాయికా రత్నావళీసింహళేశ్వరస్య విక్రమబాహోర్దుహితేత్యుక్తం ॥ సచవిక్రమబాహుః క్రీస్తోరనంతరం ఏకవింశోత్తర ఏకాదశాబ్దే అభిషిక్తః ॥ విక్రమార్కస్తు క్రీస్తోఃపూర్వమేవాభిషిక్తః । తస్మాత్ రత్నావళీనాటకం తదాస్థానకవినావా తేన వానకృతం । విక్రమార్కస్య విక్రమబాహోశ్చ బహుకాలవ్యవహితత్వాదితి తన్నాటకం కాశ్మీరేశ్వరేణ శ్రీహర్షేణ కృతమితి తన్నాటకస్య పీఠికాయాం విలసనునామ్నాలిఖితం తథ్యంభవేత్ యస్మాత్సహర్షః ౧౧౨౫ అబ్దావధిశశాస ॥ అయం విక్రమార్కష్షష్టివత్సరాణ్ శశాసేతికేచిదాహుః । తదేతదనుపదం విచారయామః ॥

—* విక్రమార్కస్యవంశో భవిష్యత్పురాణేవర్ణితః *—

విక్రమార్కః దేవభక్తః శాలివాహనః శాలిహోత్రః శాలివర్ధనః శకహంతా సుహోత్రః హవిర్హోత్రః ఇంద్రపాలః మాల్యవాన్ శంభుదత్తః భీమరాజః వత్సరాజః భోజరాజః శంభుదత్తః బిందుపాలః రాజపాలః మహీనరః సోమవర్మా కామకర్మా భూమిపాలః గంగాపాలః కల్పసింహః గంగాసింహః ఇతి॥ అత్రేదం విచార్యతే ॥

వర్తమానేకలియుగే చతుశ్చత్వారింశ దుత్తరత్రిసాహస్రాబ్దపర్యంతం యుధిష్ఠిరశకం॥ అనంతరం శ్రీవిక్రమార్కపరిపాలన కాలమారభ్యపంచత్రింశదుత్తరశతవత్సరకాలపరిమితం విక్రమార్కశకం శాలివాహనోత్పత్తి (కాల) మారభ్యశాలివాహనశక మిత్యుచ్యతేహి॥ భవిష్యత్పురాణోక్తరీత్యా శాలివాహనో విక్రమార్కస్య పౌత్రఇతి॥ దేవభక్తోవిక్రమార్కస్యపుత్రఇతి విజ్ఞాయతే॥ మేరుతుంగాచార్యేణ రచితాయాంపాఠావళ్యాం విక్రమార్కస్యసుతో వీర చరితాహ్వయోధర్మాదిత్యాపరనామకశ్చత్వారింశద్వత్సరాన్ శశాస॥ అనంతరంతత్పుత్రో భైల్లనామాఏకాదశాబ్దాన్ శశాస ॥

తతో నైల్లనామాతత్సూనుశ్చతుర్దశాబ్దాన్ శశాస॥ తతస్తత్పుత్రోనాహరనామకశ్చ దశాబ్దాన్ శశాసేతి విక్రమార్కశ్చపంచసప్తతి వత్సరాన్ శశాసేతి ఏవంపంచత్రింశదుత్తరశతసంవత్సరపరిమితే విక్రమార్కశకేగతేనాహారాత్ శాలివాహనస్సముత్పన్నః తదారభ్య శాలివాహనశకమిత్యుక్తం ॥

భవిష్యత్పురాణే శ్రీవిక్రమార్కనృపతిః కృత్స్నమార్యావర్తం జిత్వాశకాన్ బహూన్హత్వాస్వీయం శకం సంస్థాప్యశతసంవత్సరాన్ శశాసేతి తత్సుతో దేవభక్తోదశసంవత్సరాన్ శాసత్ శకైర్హతో నిధనం గతఇత్యుక్త్వా అనంతరం శాలివాహనచరితం వర్ణితం॥ పూర్వోక్తరీత్యా పంచత్రింశదుత్తర శతవత్సరపరిమితే విక్రమార్కశకకాలే దశాధికశతవత్సరాత్మకే కాలేవిక్రమార్కతత్సుతాభ్యాంగతే శిష్టస్యపంచవింశతివత్సరాత్మక కాలస్యకే వారాజ్యంచ కృరితివిచారే పాఠావళీగ్రంథమనుసృత్య వీరచరితా పరనామకస్య దేవభక్తస్య శాలివాహనస్యచమధ్యే భైల్లనైల్లనాహరాస్త్రయః పురుషాఆసన్నితి తేషు భైల్లోద

శాబ్దాన్ నైల్లశ్చదశాబ్దాన్ నాహరఃపంచాబ్దాన్ శశాసేతి కథనీయం॥ వీరచరిత ఎవదేవభక్త నామ్నాభవిష్యత్పురాణేకథితః ।

భైల్లాదిత్రయాణామతీవప్రసిద్ధిరాహిత్యాత్ తేషాం నామానిన తత్రగృహీతాని తస్మాత్ నాహరఎవశాలివాహనపితా నాహరస్తపసా శర్వంతోషయిత్వాతదనుగ్రహేణ శాలివాహనాఖ్యం పుత్రం లబ్ధ్వాత స్యాతివబాల్యేశకైర్నిహతోమమార॥ తత్సుతోతీవబాలః కులాలేన సంవర్ధితః ప్రాప్తయౌవనః పరాక్రమనిధిశ్శకాన్ హత్వాస్వపితృశోకభ యాత్పురాణరాజధానీ ముజ్జయనీంత్యక్త్వాధిష్ఠితాం మహారాష్ట్రే ప్రతి ష్ఠానపురీం ప్రాప్తవానితి ॥

—* అథశాలివాహన చరితం. *—

విక్రమార్కసుతోరాజా దేవభక్తసమాహ్వయః
దశాబ్దానకరోద్రాజ్యం పితురంతేతదాహితం , ౯౦

తత్సుతోభైల్లనామాభూ ద్దశాబ్దాన్ సోభవత్ప్రభుః
తత్సూనునైల్లనామాచ దశాబ్దానభవత్ప్రభుః ॥ ౯౧

నాహరాఖ్యస్తస్యపుత్రః పంచాబ్దాన్ రాజ్యమావసత్
శాలివాహననామానం శంకరానుగ్రహాత్సుతం ॥ ౯౨

లబ్ధ్వాశకైర్వినిహతో నిర్జితైర్విక్రమార్కతః
తావదంతంశకంతస్య విక్రమార్కస్యసంస్థితం ॥ ౯౩

సశాలివాహనస్స్వజననకాల ఏవ దశరాత్రాత్పూర్వం స్వపితరినాహ రేశకైర్నిహతేమృతే స్వమాతరిచ భర్తృశోకపరాజితాయాం మరణార్థ మర్ధరాత్రౌస్వేనసాకం కావేరీంగతాయాం తత్తీరే శిశు మాత్మానం సంస్థాప్యజలప్రవేశేన మృతాయాం తత్రైవాప్రభా తం స్థితః ప్రాతస్తత్రాగతేన కేనచిత్కులాలేన దృష్టో మహాభాగ్యల క్షణశాలితయా తస్యమనస్సమాకృష్యతదైవ తేనగృహం నీతశ్శాలి సంజ్ఞాయై నిజపత్న్యై పోషణాయదత్తస్తయా పుష్యమాణస్తత్రై వవ్యతిష్ఠత ॥ ౯౪

తదాతంబాలకం శాలివాహనఇతి సర్వే సమాహ్వయన్ ॥ ౯౫

తతశ్శాలివాహననామ్నైవ తస్యప్రసిద్ధమభవత్ ॥ ౯౬

సపంచవార్షికో బాల శ్శాలివాహనశ్శంభునా విప్రరూపేణాగతేన వి
రచిత జాతకర్మాది సంస్కారస్సన్నధ్యాపిత సకలశాస్త్రో ధనుర్వే
దంస రహస్యం సంజీవనీం విద్యాం ఐంద్రజాలికాది మాయాశ్చలం
భితస్తత్రైవ కులాలగృహేనివసన్ మృద్వికారానేవ గజతురగరథ
పదాతీనఖిలాన్యపి రాజ్యాంగా నిర్మాయ తాన్ స్వశక్తితఏవ ప్రాణవ
తో విధాయ తై ర్విజితశత్రుగణః ప్రతిష్ఠానసంజ్ఞికం స్వపితుర్నగర
మధ్యతిష్ఠత్ ॥ ౯౭

ఉద్వాహ్యాస స్తత్క్షితిపాలపుత్రీః ఏకాంగులాలస్య సుతాం స భూపః
తాస్స్వాత్మజానాత్మగుణానురూపా నసూత భూతేశకటాక్షపాత్రం ॥ ౯౮

శాలివాహమహిపః పురాభవే పూజయద్గిరిశమంబికాపతిం
తోషితో ధతపసా వరాయ తం ప్రైరయత్కరుణితాంతరంగకః ॥ ౯౯

దీర్ఘాయుష్యం తన్మహారాజ్యమృద్ధం విద్యాం వవ్రేసోథ సంజీవినీంచ
భూయోభక్తం తం జకాదేందుమౌళిః నాస్మిన్ జన్మన్యేతదాప్స్యేత తేహి ॥

ప్రాప్తేతి ష్యే రాజవంశే ప్రసూతః ప్రాప్తాస్వేష్టం యద్యదా కాంక్షితం తే
తస్మాదేవ శ్రీగళానుగ్రహేణ క్షోణీశత్వం ప్రాప విద్యాశ్చ సర్వాః ॥ ౧౦౧

దిశో విజేతుం కృతనిశ్చయో౽యం జ్యేష్ఠం తనూజం కిల చంచుమాఢం
శుభే ప్రతిష్ఠానపురే నివేశ్య తతో విజేతుం హరితః ప్రతస్థే ॥ ౧౦౨

కుంభఘోణపురమేత్య తద్విభో రాదదేస రుచిరాంగనాభిధాత్
శాలివాహననృపః కరం నిజే తం పునశ్చ సమవేశయత్పదే ॥ ౧౦౩

సుబ్రహ్మణ్యపురీం గత స్తదనుతం దృష్ట్వా కుమారాంశజం
తస్మై రాజ్యమదాన్ముదా తదఖిలం భోగాయ తస్యైవసః
మాహిష్మత్యభిధాం పురీముపగతః పశ్చాత్తదీశం విధో
ర్వంశ్యం భూపవరం జిగాయ సహసా తం చంద్రకాంతాహ్వయం ॥ ౧౦౪

మణలూరపురం గతస్తతః । తదధీశం కిల ధర్మనామకం
స్వపదే వినివేశ్య భూపతిః । జగృహే చాపి కరం తదాహితం ॥ ౧౦౫

అథ చోళమహీం గతో నృప । స్తనయం గదనాభిసంజ్ఞమాత్మనః
అభిషిచ్య తదాధిపత్యకే । నిరగాత్తద్విషయాన్నదీవృతాత్ ॥ ౧౦౬

అనంతశయనాహ్వయం పురముపేత్య తన్నాయకం

విజిత్యవిధువంశజంసఖలుదండరాజాభిదం
ప్రగృహ్యాకరముద్యతం నిజపదేచసంస్థాప్యతం
జగామముదితస్తతో రఘువరేణ్యసేతుంనృపః ॥ ౧౦౭

చంద్రవంశజనుషోజయాహ్వయాత్ । సేతురాజ్యపరిపాలకాత్కరం
శాలివాహననృపస్సమాదదే । స్థాపయత్తమపినైజమండలే॥ ౧౦౮

మధ్యార్జునేశం తదనుప్రణమ్య । శ్రీరంగదివ్యాయతనంజగామ
సంసేవ్యభక్త్యాపురుషంపురాణం । ముమోదభోగీంద్రతనౌశయానం॥

భోగాయతస్మైవసమర్ప్యదేశం । తమాగతోవేంకటభూధరేంద్రం
శ్రీశ్రీనివాసంనృపతిఃప్రణమ్య।సమార్పయత్తద్విషయంచతస్మై॥ ౧౧౦

కాంచీముపేత్యవరదం ప్రణిపత్యభక్త్యా
తన్నాయకాత్కరమగృహ్ణాత దండపాణేః
పశ్చాజ్జగామనగరీం ఖలుకాళహస్తి
సంజ్ఞాంసువర్ణముఖరీతటినీ తటస్థాం॥ ౧౧౧

ప్రణమ్యదేవం గిరిజాసహాయం । తద్దేశనాథాత్ రణధారసంజ్ఞాత్
నందస్యసూనోర్వలిమస్యవంశ్యాత్ । కరంగృహీత్వాసజగామవంగాన్॥

కృష్ణాభిధానం నృపతింనిరీక్ష్య । వంశ్యంమహానంద నృపస్యతస్మాత్
కరంసమాదాయతదాధిపత్యే। భ్యషించదేనం విజితాఖిలారిః॥ ౧౧౩

శ్రీశైలదేశమభిసంగతవాంతదీశం
తంమల్లికార్జునపతిం ప్రణిపత్యభక్త్యా
తద్దేశనాయకతయాస్వ తృతీయపుత్రం
కర్నిష్టనామవిదధేధస కాళిదాసః ॥ ౧౧౪

గోలకొండనగరీముపశ్రితే । శాలివాహననృపేమహాబలే
తంమహామ్మదముఖాశ్శతానృపాః । మార్గఏవయవనాఃప్రపేదిరే॥ ౧౧౫

వయంభటాభవేమతే మహీశపాహినస్తతః
సమీరితామితీవతైర్గిరంనిశమ్య భూపతిః
వ్యచింతయన్మనస్యమీక థంన్యురేవమద్భటాః
ద్విజన్మగోవిఘాతకాశ్శతాశ్చపాపవృత్తయః ॥ ౧౧౬

విచింతయత్యేవతథేశయానే। కృష్ణాఖ్యనద్యామహిపేతుతస్మిన్
నిద్రాముపేతేనిశిభూతనాథః । దయాళురేత్యేదమువాచభూపం॥ ౧౧౭

అమీాపితుశ్శాపబలేనవిశ్వా । మిత్రాత్మజామ్లేచ్ఛజనింప్రవిష్టాః
మదాజ్ఞయెమాన్ స్వభటాన్ కురుష్వ । మహాబలాన్సైన్యకవిధాయయుదా
ధ్యాన్ ॥ ౧౧౯

కించాప్యజయ్యస్తవగోలకొండ । పురీశ్వరోభైరవలక్ష్మనామా । చంద్ర
స్యవంశోహ్యాదిభైరవేశం । ధ్యాయన్ సదాతచ్ఛ్రిణుతత్రహేతుం ॥

కృష్ణస్యనిందాకృదభూత్పురాయ । స్సాల్వస్సజాతోద్విజరూపధారీ
తమర్కుభట్టంసముదాహరంతి । సోత్రైవశైలేవసతీంద్రకీలే॥ ౧౨౦

సరాజ్యకామోమమపూజనాయాం । సక్తశ్చసాక్షాత్కృతభైరవేశః
సంగత్యతేనాద్యవిధాయభృత్యా।నిమాన్ విజేష్యస్యపిభైరవంతం॥ ౧౨౧

ఇత్యుక్త్వాంతర్ధిమాప్తే ప్రమథగణపతౌ శాలివాహోవినిద్రః
తైస్సాకంమ్లేచ్ఛసంఘై ర్నిజభటవిహితైః గోలకొండంప్రపిష్టః
సఖ్యంకృత్వార్కుభట్టాభిధధరణి సురేణాదరాత్తేనసాకం
యుద్ధాయైవోద్యతోభూద్విజయమభిలషన్ భైరవాంకేనరాజ్ఞా॥ ౧౨౨

నిర్యాతితస్మిన్ కిలభైరవాంకే । సంరక్షణాయాస్యసభైరవోగ్రే
వినిర్యయౌతంసముదీక్ష్యశాలి।వాహేర్కుభట్టంసమచోదయత్తం॥ ౧౨౩

తమగ్రతఃప్రాప్తమథార్కుభట్టం । సంస్తూయమానస్వగుణప్రవాహం
కృపాణహస్తంసముదీక్ష్యదేవః । సభైరవోంతర్ధిమవాపశీఘ్రం॥ ౧౨౪

నిహత్యయుద్ధేథసభైరవాంకం । సమభ్యషించన్నగరేతదీయే
సోప్యర్కుభట్టోయవనాంకశీలో । భవన్నరేంద్రోగ్బర్ పాదుషాఖ్యః॥

సపురంయమునాతటేతనో । దథఢిల్లీతిచయోజనాయతం
ప్రశశాసహితత్రసంస్థితో । ధరణీంధాన్యధనర్ధిభూషితాం ॥ ౧౨౬

మహమ్మదాఖ్యం యవనంతుగోల । కొండేనివేశ్యాధిపతింతదన్యం
న్యధాదయోధ్యానగరేనబాబు । సంజ్ఞంస్వయంత్వాస్థితవాన్ సఢిల్లీం ॥

అథార్కుభట్టేనస శాలివాహనః । సమేత్యసాదాఖ్యపురీముపేయివాన్
విజిత్యనందాత్మజమాల్యవన్నృపా। న్స్వయంనరేంద్రంకరణాభిధానకం॥

ఆదాయతస్మాత్కరమంగదేశం । సంప్రాప్యభూపాత్కరదండపుర్యాః
నాథాదుపాదాయకరంచరామ।కృష్ణాభిధానాన్నిరగాన్నరేంద్రః॥ ౧౨౯

గోదావరీతీరగతంపులింద । దేశంగతస్తన్యవిభోర్నరేంద్రాత్
రత్నాభిధానాద్విజితాదవాప్య । కరంకళింగానభితోజగామ ॥ ౧౩౦

నృపూసపాటఃకిలరాజరాజ । నరేంద్రభూపేనపురాజితశ్రీః
ప్రసాద్యదుర్గాంతదనుగ్రహేణ । చిరంజిజీవేతిపురాణగీతం॥ ౧౩౧

తస్మైహ్యపుత్రాయస శాలివాహః । స్వయైంద్రజాలాహ్వయ విద్యయైవ
ఉత్పాద్యకంచిత్పురుషంగుణాఢ్యం । దిదేశపుత్రంవిజయాభిధానం॥ ౧౩౨

తతోమహారాష్ట్రముపేత్యదేశం । భూమిత్రసంజ్ఞంతనయంచతుర్థం
తత్రాభిషిచ్యాథచనర్మదాయా। స్తీరంగతోభూద్రుచిరంసభూపః ॥ ౧౩౩

యాచతేనిజసుతంచశృంగిణే । మానసంజ్ఞకమదాచ్చపంచమం
భూయఏవనగరంస్వకంముదా। ప్రాప్యషష్ఠిశరదోహ్యపాలయత్॥ ౧౩౪

సపాలయన్ రాజ్య ముదారశోభం
కదాచిదాగాద్ధిమ శైలశృంగం
హూణాఖ్యదేశే సముదీక్ష్యకంచిత్
మ్లేచ్ఛాధిపం పీతముఖంచ గౌరం ॥ ౧౩౫

కోసీతిపృష్టాత్వమహంగిరీశ
పుత్రఃకుమారీ జఠరోద్భవశ్చ
మ్లైచ్ఛస్యధర్మస్య నిరూపణాయ
జాతశ్చ సత్యవ్రత నిష్ఠితశ్చ ॥ ౧౩౬

ఇత్యుక్తమాకర్ణ్య సతస్యశాలి
వాహఃపునస్తం సమువాచధీరః
కీదృక్సధర్మోవదమే మహాత్మ
న్నితీరితస్సోవదదేవమేవం॥ ౧౩౭

నిర్మర్యాదే మ్లేచ్ఛదేశేమసేహ
నామాహంవై ధర్మసంస్థాపకోహి
శుద్ధిర్మ్లేఖ్యామానసీదేహ
శుద్ధిశ్చైవావశ్యంభావినీమత్పదవ్యాం॥ ౧౩౮

:కుర్వన్నిత్యం నైగమం మంత్రజాపం
ధ్యాయెద్దేవం సూర్యబింబస్థమీశం

దేవస్సోయంచాచలస్సర్వజంతోః
క్రష్టాఖ్యాతః పూజ్యమేనంహివిద్ధి॥ ౧౩౯

ఇత్యేవంమ్లెచ్ఛనాథేనప్రత్యుక్తశ్శాలివాహనః
తత్రసంస్థాప్యతం ప్రీత్యాసంపూజ్య పురమాయయౌ॥ ౧౪౦

సశాలివాహనోనృపోవిశాలకీర్తిభూషితః
ప్రశాసితాఖిలక్షితిర్దిశాసువిశ్రుతింగతః
కృశానుభిస్త్రిభిస్సురానుశర్ఫలం సమర్చయ
న్నశామయద్దురీతికావశేవిధాయవైరిణః॥ ౧౪౧

మహాశ్వమేధకర్మణామహాంతమార్చయద్విభుం
మహాధనర్ధిభిర్యజామహీయసామహీయసాం
జహాతియోంతరాజనాం సమాశ్రియానసర్వతో
నహీయతేచసర్వదామహే ముఖైశ్శుభైర్గుణైః॥ ౧౪౨

సుతోస్యశాలిహోత్రాఖ్యః । పూర్వోక్తేభ్యోన్యఏవహి
శాలివర్ధననామాస్య । శకహంతాతదాత్మజః॥ ౧౪౩

సుహోత్రాఖ్యస్తత్సుతోభూత్। హావిర్హోత్రస్తదాత్మజః
తత్సూనురింద్రపాలాఖ్య । స్సపురీం నిర్మమేశుభాం॥ ౧౪౪

తస్యామింద్రావతీనామ్న్యాం । వర్షరాజ్యమపాలయత్
మాల్యవాన్నామతత్పుత్రో । యస్స్వనామ్నాకరోత్పురీం ౧౪౫

తస్మిఞ్శాసతిఘోరాసీ । దనావృష్టిశ్చతుస్సమాః
క్షుధాతురస్సగహ్యాన్న । మార్ధ్వయద్ధరయేనృపః॥ ౧౪౬

తతఃప్రసన్నోభగవా । నాహేదం మాల్యవన్నృపం
త్వద్వంశేపాలిధరణీం । నానావృష్టిర్భవిష్యతి॥ ౧౪౭

మాల్యవత్తనయోజజ్ఞే। శంభుదత్తాభిధానకః
తత్పుత్రోభీమరాజోభూత్। శ్రీహర్షాపరనామకః॥ ౧౪౮

తదాత్మజోవత్సరాజః । తత్పుత్రో భోజసంజ్ఞికః
చరితంతస్యనృపతేః శ్రుణుష్వాహితమానసః॥ ౧౪౯

వత్సరాజోయమాఖ్యాత. । స్సింధురాజాపరాఖ్యయా
సింధులశ్చేతిగదితో। యస్యభోజస్తనూజనిః॥ ౧౫౦

వాగీశరాజనామాస్య । భ్రాతాముంజాపరాహ్వయః
జ్యేష్ఠోధారాపురీం రాజ। ధానీంకృత్వాశశాసవై ॥ ౧౫౧

సింధురాజేనుజేముంజో । బాల్యేభోజస్యసంస్థితే
తం స్వపుత్రమివస్నేహా । త్పశ్యన్ రాజ్యమచీకరత్ ॥ ౧౫౨

ముంజోయంపితృవద్రాష్ట్రే। కూటరాష్ట్రింజిగాయవై
మాల్యకేతాభిధాయా స్త । ద్రాజధాన్యాస్సమీపతః ॥ ౧౫౩

తదాచాళుక్యనృపతి ।శ్శౌర్యవీర్య మహానిధిః
ద్వితీయ స్తైలపాభిఖ్యో । ముంజం యోధయితుంయయౌ ॥ ౧౫౪

ముంజష్షోడశభిర్వారైః । తేనయుద్ధ్వామహాబలః
పరాజిత్యాపిత స్త్వన్తే । తేనచాసీత్పరాజితః ॥ తదిద్ధం ॥ ౧౫౫

స్వదేశసీమాం ముంజోయం । తీర్త్వాగోదావరీంనదీం
వివేశశత్రోర్విషయం । తదాసీత్సంగరోమహాన్ ॥ ౧౫౬

తత్రముంజఃపరాభూతో । బలాద్బందీకృతోరిభిః
భ్రామితశ్చపురేచ్ఛిన్న । శీర్షోభూద్యమలోకగః ॥ ౧౫౭

పంచాధికనవాధిక్య । నవసాహస్రవత్సరే
వైకృతం తదిదంజాత । మితిస్మృత్తుబుధైరితం ॥ ౧౫౮

పితృవ్యేనిహతేముంజే । భోజస్సింధులనందనః
పురాభిషిక్త స్తేనైవ । ధారారాజ్యపతిర్బభౌ ॥ ౧౫౯

సవిద్వాన్ సర్వశాస్త్రజ్ఞః । కవితాయాం కృతీనృపః
ధనపాలాఖ్యకవినా । కాళిదాసేనచాన్వితః ॥ ౧౬౦

విద్వద్గోష్ఠీ మలంకుర్వన్ । విదుషశ్చాపిమానయన్
కవీననేకాన్ సమ్మాన్య । శాసితస్తైర్వ్యరాజత ॥ ౧౬౧

ధనపాలేనకవినా । తథాస్థానసదాసదా
ఖ్యాతిస్తిలకమంజర్యాం । ఖ్యాపితాభోజభూపతేః ॥ ౧౬౨

తత్రత్యానేవచశ్లోకా । నత్రాహం విలిఖామితాన్
యేషుభోజమహీభర్తుః । ఖ్యాపితాస్సుగుణాభృశం ॥ ౧౬౩

ధనపాలకవిరచితాస్తిలకమంజరీ శ్లోకాః॥

అస్త్యాశ్చర్యనిధానమర్బుద ఇతిఖ్యాతో గిరిః ఖేచరైః
కృచ్ఛ్రాల్లంఘిత దిగ్విలంఘిశిఖరగ్రామోగ్రిమః క్ష్మాభృతాం
మైనాకేన మహార్ణవేహరతసా సత్యాప్రవేశేకృతే
మైనాకేనహిమాచలశ్శిఖరిణాం పుత్రీతిలఙ్ఘ్యోభవత్॥ ౧

వాసిష్ఠైస్స్మకృతస్మయోవరశతైరస్త్యగ్నికుండోద్భవో
భూపాలః పరిమార ఇత్యభిధయాఖ్యాతో మహీమండలే
అద్యాప్యుద్గతహర్షగద్గదగిరోగాయంతి యస్యార్బుదే
విశ్వామిత్రజయోర్జితస్యభుజయోర్విస్ఫూర్జితం గుర్జరాః॥ ౨

తస్మిన్నభూద్రిపుకళత్రకపోలపత్ర । వల్లీవితానపరశుః పరమారవంశే
శ్రీవైరిసింహ ఇతిధుర్ధరసైన్యదంతి । దంష్ట్రాగ్రభిన్నచతురర్ణవకూల
భిత్తిః ॥ 3

తత్రాభూద్వసతిశ్శ్రియామపరయాశ్రీహర్ష ఇత్యాఖ్యయా
విఖ్యాతశ్చతురంబురాశిరశనాదామ్నః ప్రశాస్తాభువః
భూపఃఖర్వితవైరిగర్వగరిమాశ్రీసీయకస్సాయకాః
పంచేషోరివయస్య పౌరుషగుణాః కేషాంన లగ్నాహృది॥ ౪

తస్యోదగ్రయశాస్సమస్తసుభటగ్రామాగ్రగామీసుతః
సింహోదుర్ధరశత్రుసింధురతతేః శ్రీసింధురాజోభవత్
ఏకాధిజ్యధనుర్జితాబ్ధివలయావచ్ఛిన్నభూర్యస్యస
శ్రీమద్వాక్పతిదేవరాజనృపతిర్వీరాగ్రణీరగ్రజః॥ ౫

ఆకీర్ణాంఘ్రితలస్సరోజకలశచ్ఛత్రాదిభిర్లాంఛనైః
తస్యాజాయతమాంసలాయతభుజశ్శ్రీభోజ ఇత్యాత్మజః
ప్రీత్యాయోగ్య ఇతి ప్రతాపవసతిఃఖ్యాతేనముంజాఖ్యయా
యస్స్వేవాక్పతిరాజభూమిపతి నారాజ్యేభిషిక్తస్స్వయం॥ ౬

దేవ్యావిభ్రమసద్మపద్మవసతేః కర్ణావతంసంశ్రితేః
సౌభాగ్యప్రతిపక్షమిందుమహసః సర్గాద్భుతంవేధసః
ధత్తేయోవధిభూతమీక్షణహృతాం నేత్రామృతం యోషితాం
రూపన్యక్కృతకామమద్భుతమణేస్తస్యాభిరామంవపుః॥ ౭

ఆయాతాశరదిత్యుదీర్యముదితైర్దార్రైః పురోదర్శితా
లీలోద్యానభవానపాస్సుమనసస్సప్తచ్ఛదక్ష్మారుహాం
యత్రైన్యాగమశంకినామసుహృదామాకృష్టగంధాఇవ
శ్వాసైఃఖేదనిరాయతైర్వ్యదధిరేసద్యశ్శిరోవేదనాం॥ ౮

శ్రుత్వాయం సహసాగతంనిజపురాత్ త్రాసేననిర్గచ్ఛతాం
శత్రూణామవరోధనైర్జలలవప్రస్యందితిస్యత్పుటాః
శుభ్రేసద్మనిపల్లవిన్యుపవనేవాప్యాంనవాంభోరుహి
క్రీడాద్రౌచముహుర్ముహుర్వివలితగ్రీవైర్వ్యముక్తాదృశః॥ ౯

ప్రాసాదేషుత్రుటితశిఖరశ్వభ్రలబ్ధప్రవేశైః
ప్రాతః ప్రాతస్తుహినసలిలైశ్శార్వరైస్స్నాపితాని
ధన్యాశ్శూన్యేయదరినగరే స్థాణులింగానిశాఖా
హస్తన్యస్తైఃకుసుమనికరైః పాదపాఃపూజయంతి॥ ౧౦

యేషాంసైన్యభరాహితోరగపతిశ్రాంతింప్రయాతాంబహి
ర్జాయం తేస్థగితాహిమాంశుమహసశ్ఛ్వేతాతపత్రైర్దిశః
ఆభాంతి ప్రభవోనృణామితరవత్తేప్యాగతాస్సేవయా
యస్యానేకజనాకులేనిజవపుర్మాత్రా స్సభామండలే॥ ౧౧

నస్వప్నేపిసమాశ్రితారిపుజనం మ్లానింగతానోన్నతా
లగ్నాసాధుగుణద్విషాంశుచితయాకర్ణేనదుష్టాత్మనాం
నిర్ఘోషాహాసనేన దిక్షుగమితేత్యాత్మీయ వార్తామివ
వ్యాకర్తుం వ్రజతిస్మయస్యతరసాకీర్తిస్సురేంద్రాలయం॥ ౧౨

ఇత్యేతే ధనపాలకవి విరచితాః శ్లోకాః॥

—* భోజరాజ్ఞ శ్శాసన మిదం *—

జయతివ్యోమకేశోసౌ । యస్సర్గాయబిభర్తితాం
ఐందవీం శిరసాలేఖాం । జగద్బీజాంకురాకృతిం॥
తన్వంతువః స్మరారాతేః । కళ్యాణమనిశంజటాః
కల్పాంత సమయోద్దామ । తటుద్వలయపింగళాః॥

పరమభట్టారకమహారాజాధిరాజ పరమేశ్వర శ్రీసీయకదేవపా
దానుధ్యాతృ పరమభట్టారక మహారాజాధిరాజ పరమేశ్వర శ్రీవాక్ప

తిదేవరాజ దేవపాదానుధ్యాతృ పరమభట్టారక మహారాజాధిరాజ పర
మేశ్వర శ్రీసింధురాజ దేవపాదానుధ్యాతా పరమభట్టారక మహారాజా
ధిరాజ పరమేశ్వర శ్రీభోజదేవఃకుశలీ॥

నాగ్రహదపశ్చిమపథకాంతః పాతివీరాణకే సముపాగతాన్ స
మస్తరాజ పురుషాన్ బ్రాహ్మణోత్తరాన్ ప్రతినివాసిపటకిలజనపదా
దీంశ్చ సమాదిశతి॥

అస్తువస్సంవిదితం.

యథాఅతీతాష సప్తత్యధిక సహస్రక సంవత్సరే మాఘాసిత
తృతీయాయాంరవావుదగయన పర్వణికల్పిత హలానాంలేఖ్యే శ్రీమ
ద్ధారాయామవస్థితైరంభోభిస్స్నాతాచరాచర గురుంభవానీపతిం సమ
భ్యర్చ్య సంసారస్యాసారతాందృష్ట్వా॥

శ్లో॥ వాతాభ్రవిభ్రమమిదం వసుధాధిపత్య
మాపాతమాత్రమధురోవిషయోపభోగః
ప్రాణాస్తృణాగ్రజలబిందుసమానరాణాం
ధర్మస్సఖా పరమహోపరలోకయానే॥ ౧

భ్రమత్సంసారచక్రాగ్ర। ధారాధారామిమాంశ్రియం
ప్రాప్యయేనదదుస్తేషాం। పశ్చాత్తాపః పరంఫలం॥

ఇతిజగతోవినశ్వరం స్వరూపమాకలయ్య ఉపరివిలిఖిత గ్రామః స్వసీమాతృణగోచరయూతి పర్యంత స్సహిరణ్యాభాగభోగః సపరికర స్సర్వాదాయ సమేతో బ్రాహ్మణధనపతి భట్టాయభట్ట గోవిందసుతాయ బహ్వృచాశ్వలాయన శాఖాయత్రిప్రవరాయ వెల్లవల్ల ప్రతిబద్ధ శ్రీవాదావినిర్గతరాధ సురసంగ కర్ణాటాయమాతాపిత్రోరాత్మనశ్చపుణ్యాయశోభివృద్ధయె దృష్టఫల మంగీకృత్య ఆచంద్రార్ణవక్షితి సమకాలం యావత్పరయాభక్త్యాశాసనేనోదకపూర్వం ప్రతిపాదిత ఇతి మత్వాయథాదీయమాన భాగభోగకరహిరణ్యాధిక మాజ్ఞాశ్రవణ విధేయైర్భూత్వా సర్వమస్మై సముపనేతవ్యం। సామాన్యం చైతత్పుణ్యాఫలంబుధ్వా అస్మద్వంశజైరన్యైరపిభావిభోక్తృభిరస్మత్ప్రదత్తధర్మాదాయోయమనుమంతవ్యః॥ పాలనీయశ్చ॥ ఉక్తంచ॥ బహుభిర్వసుధాదత్తా।

రాజభిస్సగరాదిభిః । యస్యయస్యయదాభూమిః । తస్యతస్యతదాఫలం॥

యానీహదత్తానిపురానరేంద్రైః । దానాని ధర్మార్థయశస్కరాణి । నిర్మాల్యవాంత ప్రతిమానితాని । కోనామసాధుః పునరాదదీత॥

అస్మత్కులక్రమముదార ముదాహరద్భిః । అన్యైశ్చదానమిద మభ్యనుమోదనీయం । లక్ష్మ్యాస్తటిత్సలిల బుద్బుదచంచలాయాః । దానంఫలంపరయశః పరిపాలనంచ॥

సర్వానేతాన్ భావినః పార్థివేంద్రాన్ । భూయోభూయోయాచతేరామచంద్రః । సామాన్యోయంధర్మసేతుర్నరాణాం । కాలేకాలేపాలనీయోభవద్భిః ॥

ఇతికమల దళాంబుబిందులోలాం
శ్రియమనుచింత్య మనుష్యజీవితంచ
సకలమిదముదాహృతంచ బుధ్వా
నహిపురుషైః పరకీర్తయోవిలోప్యాః ॥

ఇత్యేవ సప్తత్యుత్తరసహస్రసంఖ్యాకేబ్దే చైత్ర శు॥ చతుర్దశ్యాం స్వయమాజ్ఞామంగళంమహాశ్రీః । స్వహస్తోయం భోజరాజస్య ॥

ఏవంభోజఃపితృవ్యదత్తం రాజ్యమధివసన్ వసంత ఇవరంజిత సకలసుమనోగణః ఫణీంద్ర ఇవసహస్రముఖముఖరితవిద్యః ఖద్యోతఇవ స్వతేజ సావిత తదిగంతరాళో మాళవేంద్రపురీమధ్యతిష్ఠత్ ॥ ౧౬౪

విభ్రష్టధర్మామథవీక్ష్యపృథ్వీం । భోజోవిజేతుంహరితఃప్రతస్థే
చమ్వాపరీతోదశభిస్సహస్రైః । సకాళిదాసస్సహవిప్రవర్గః॥ ౧౬౫

సింధోఃప్రతీరంసరితఃప్రపన్నో । గాంధారకాశ్మీరముఖాననేకాన్
విజిత్యదేశాన్కరమాదదాన । స్తదీశ్వరేభ్యోనిరగాన్నరేంద్రః ॥ ౧౬౬

మ్లేచ్ఛస్తుయఃకోపిమహమ్మదాఖ్యః । సాచార్యశిష్యోనృపమభ్యుపేతః
నృపశ్చగంగాంబుభిరిందుమౌళిం । పంచామృతైశ్చాప్యభిషిచ్యభక్త్యా॥

ధూపేనదీపేనచదివ్యభోజ్యై । నివేదనేనాపిసుమైస్సురూపైః
ఆరాధయామాసతతోనిశాయాం । స్వప్నేప్రసన్నోగిరిశోభ్యవాదీత్ ॥

స తేనజ యోృ్యతిబలస్సశిష్యో । వాహీంక దేశాధిపతిర్న రేంద్రః
మహామదోతః ప్రతియాహిపుణ్యా। క్షేత్రంమహాకాళపదంమదీయం॥ ౧౬-

ఇతీశ్వరో క్తం వచనంనిశమ్య । భోజేప్రబుద్ధేనిజమేవదేశం
సంప్రస్థితేభ్యేత్యమహామదస్స। మ్లేచ్ఛాధిపోభోజమువాచభూపం॥ ౧౭౦

దేవ స్తవాయం మమదాసభూతః । భు క్త్వామదుచ్ఛిష్టమతీవరుచ్యా
తతశ్చసమ్లేచ్ఛపథేచకార । రుచింనరేంద్రో వచ నేన తేన ॥ ౧౭౧

తతోమహారోషయుత స్తుకాళి । దాసోనిహంతుంతముదగ్రవేషం
మహామదంమ్లేచ్ఛపతింనవార్ణ।మంత్రంజజాపాద్రివరాత్మజాయాః॥ ౧౭౨

జపానుగుణ్యేనచహేమతర్పణే । చకారవిద్వానథసోపిభస్మసాత్
బభూవతచ్ఛిష్యగణాశ్చసాధ్వసాత్ । అవాపురాత్మీయ నివాసనీవృతః ॥
పైశాచరూపంసమవాప్యతస్యాం। రాత్ర్యాంసభోజంసమువాచభూపం
ఆర్యాదృతంధర్మమపాస్యరాజన్।మ్లేచ్ఛంచరామీమమథాజ్ఞయేశః౧౭౪

విచ్ఛిన్నలింగా విశిఖామదీయా । స్సశ్మశ్రవో మేకులజాభవేయుః
తుచ్ఛాచభాషాప్రచరేచ్చ తేషు।యథాత్వదీయేషుతుసంస్కృతా వాక్ ॥

ఇతీరయిత్వావచనంప్రణష్టే । మహామదేభోజనృపస్స సేనః
స్వదేశమాగాత్సజయన్ సపత్నాన్ । యశస్తతాశోదితతప్రకాశః॥ ౧౭౬

శృణ్వన్ కవీనాముశదీర్గిరస్తాః । సంమానయంస్తాన్ప్రతివర్ణ లక్షైః
ధనైఃకనత్కంకణరాంకవాద్యైః । భోజస్తతౌజఃప్రసరోవిరేజే॥ ౧౭౭

సంవత్సరాణాం ధరణీంసమృద్ధాం । పంచాశతాసంపరిపాల్యవీరః
హాతోరణేఘూర్జరచేదిపాభ్యాం।స్థానంసురాణామగమన్న రేంద్రః॥ ౧౭౮

తస్యాత్మజోభూదుదయార్కనామా। తంశంభుదత్తాహ్వాయమప్యశంతి
విశాలదేవాఖ్యనృపస్యయుద్ధే । మహామ్మదీయైరభవత్సహాయః॥ ౧౭౯

విశాలదేవోగజనీనృపాలం మ్లేచ్ఛాధిపంతస్యసహాయభావాత్
జిగాయసోయంతుదశాబ్దకాలం శశాసరాజ్యం విజితారివర్గః ॥ ౧౮౦
విక్రమార్కశకేతీతే సహస్రెశరదాంతదా
షడశీత్యుత్తరేయుద్ధం తద్బభూవేతివిశ్రుతం ॥ ౧౮౧
ఉదయార్కస్యతనయో బిందుపాస్రమాహ్వాయః
ఘూర్జరేణనృపాలేన విజితోయంవివాసితః

బిందుఃఖండాభిదంనూత్నం ధనధాన్యసమాచితం
రాష్ట్రంనిర్మాయజగతీం పాలయామాసరంజయన్ ॥ ౧౮౨

తత్సుతో రాజపాలాఖ్యః గుణీసజ్జనరంజకః
రాజపాలస్యతనయో మహీనరసమాహ్వయః॥ ౧౮౩

మహీనరాత్మజస్సోమ శర్మారామఇవాపరః ॥ ౧౮౪

తస్యాత్మజః కామకర్మా । భూమిపాల స్తదాత్మజః
సజిత్వానృపతీన్ సర్వాన్ । వీరసింహాభిధామగాత్ ॥ ౧౮౫

భూసరోనామనగరం తే నభూనివ రేకృతం
రంగపాలాభిధోయస్యాత్ తనయోవినయోజ్జ్వలః ॥ ౧౮౬

భూమిపాలో రంగపాలం । ప్రజాపాలనకర్మణి
నివేశ్యవిపినంయాతో । బ్రహ్మధ్యాయన్ దివంయయా ॥ ౧౮౭

రంగపాలస్యతనయః । కల్పసింహాఖ్యయాశ్రుతః
సగంగాతటినీతీరే । కల్పక్షేత్రేశుభావహే ॥ ౧౮౮

కలాపనగరంనామ । విరచయ్యపురంవరం
తత్రస్థితఃప్రజాస్సర్వాః । పాలయామాసధర్మతః ॥ ౧౮౯

కల్పసింహస్యతనయో । గంగాసింహఇతిస్మృతః
ఇత్యేతేనరపాలావై । ప్రమరాన్వయసంభవాః ॥ ౧౯౦

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే చరమభాగే
కలియుగరాజచరిత వర్ణనే ప్రమరవంశ
చరిత వర్ణనం నామ
చతుర్దస్సర్గః.

శ్రీమతే శోభనాద్రీశాయనమః.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

చపహానివంశ్యచరితం.

—:o:—

యస్తుప్రమరస్యానంతరశ్చ పహానిస్తద్భ్రాతా రాజపుత్ర విషయాధిపతి
రజమెరపురాధిపా తాతస్యతోమరో నామతనయస్సమజని ॥ ౧

అజోబ్రహ్మాతుమాలక్ష్మీ । స్తయాయాయన్నగరంకృతం
అజమేరపురంనామ్నా । ప్రసిద్ధంతన్మహీతలే ॥ ౨

తోమరఃపార్థివైర్లింగై । రారాధ్యశశిశేఖరం
తద్దత్తమింద్రప్రస్థాఖ్యం । పురమాస్థాయరాజ్యకృత్ ॥ ౩

భ్రాతాశ్యామలదేవాఖ్య । స్తోమరస్యానుజశ్రుతః
అజమేరపురేరాజ్యం । చకారభ్రాతృశాసనాత్ ॥ ౪

మహాదేవస్తతోజాతో ఽజయనామాతదాత్మజః ॥ వీరసింహస్తతోజజ్ఞే।
బిందుసూరస్తదాత్మజః । తస్యవీరాసుతాజాతా । సుతోవీరవిహ
తణకః ॥ ౫

దదౌతాంవిక్రమార్కాయ । వీరాంన్నృపతయేపితా
మాణిక్యోనామతనయో । జజ్ఞేవీరవిహాతణకాత్ ॥ ౬

మాణిక్యస్యతనూజోభూత్ । మహాసింహాఖ్యయాశ్రుతః
చంద్రగుప్తస్తతోజజ్ఞే । తస్యసూనుఃప్రతాపవాన్ ॥ ౭

మోహనస్తనయస్తస్య । శ్వేతరాయస్తదాత్మజః
నాగవాహస్తతోజాతో । లోహధారస్తుతత్సుతః ॥ ౮

తత్సూనుర్వీసింహాఖ్యః । విబుధస్తత్సుతోభవత్
తత్పుత్రచంద్రరాయాఖ్యః । జజ్ఞేహరిహరాత్మజః ॥ ౯

సుతోహరిహరస్యాభూత్ । వసంతోనామవిశ్రుతః
బలాంగస్తస్యతనయః । ప్రమథస్తత్సుతోభవత్ ॥ ౧౦

అంగరాయస్తతోజాతో । విశాలాఖ్యస్తదాత్మజః
శార్ఙ్గదేవశ్చతత్పుత్రో । మంత్రదేవస్తతత్సుతః ॥ ౧౧

జయసింహస్తతోజాతో । మంత్రదేవాన్మహీపతేః
సజిత్వానిఖిలాన్ దేశాన్ । ఆర్జిత్వావిపులంధనం
యజ్ఞేనారాధయామాస । దేవంజగదధీశ్వరం ॥ ౧౨

సుతోభూజ్జయసింహస్య । నందదేవఇతిస్మృతః
సోమేశ్వరస్తతోజాతః । సోమశేఖరకింకరః ॥ ౧౩

తోమరాన్వయజాతస్య । చంద్రప్రస్థపురీశితుః
అనంగపాలనృపతేః । తనయాంకీర్తిమాలినీం
ఉద్వాహ్యతస్యాంజనయా । మాసత్రీన్తనుజన్మనః ॥ ౧౪

ప్రథమోదుందుకారోభూత్ । మథురాపురనాయకః
ద్వితీయస్తుకుమారాఖ్యః । స్వరాజ్యమధితస్థివాన్ ॥ ౧౫

మహీరాజస్తృతీయోభూత్ । దేహళీనగరాధిపః
సహోద్దీననృపస్యాభూత్ । వశంప్రాప్యమృతింగతః ॥ ౧౬

చపహానేరయంవంశః । తృతీయస్యాపిచశ్రుణు ॥ ౧౭

యశ్శుక్లఃప్రమరభ్రాతా । ద్వితీయస్సధరాధరం
ప్రాప్తోరైవతకంనామ్నా । తపసారాధయద్ధరిం ॥ ౧౮

తస్యాధిష్ఠానమదిశత్ । ద్వారకాంయదునందనః
స్థిత్వాతత్రసభూపాలో । దేశమానర్తమాదిశత్ ॥ ౧౯

విష్వక్సేనస్సుతస్తస్య । జయసేనస్తదాత్మజః
విసేనస్తత్సుతోజజ్ఞే । తతోమిథునముద్బభౌ ॥ ౨౦

మోదసింహఃపుమాంస్తత్ర । ప్రమోదాఖ్యాభవద్వధూః
విక్రమార్క(మహీభర్తే) । ప్రమోదామదిశత్పితా ॥ ౨౧

మోదసింహస్యతనయ । స్సింధువర్మాఖ్యయాశ్రుతః
విహాయసపితుస్థానం । సింధోఃపారమధిష్ఠితః ॥ ౨౨

సింధుద్వీపాభిధోజజ్ఞే । తనయస్సింధువర్మణః
శ్రీపతిస్తత్సుతో రాజా । సింధుతీరముపాశ్రితాన్ ॥ ౨౩

పుళిందాన్వయసంజాతాన్ । జిత్వాశ్రీపతినామకం
వినిర్మమేదేశమన్యం । భోజవర్మాతదాత్మజః ॥ ౨౪

ఋణవర్మాతతోజజ్ఞే । చిత్రవర్మాతదాత్మజః
సచిత్రనగరీంరాజా । వనమధ్యేవినిర్మమే ॥ ౨౫

ధర్మవర్మాచతుస్సూనుః । కృష్ణవర్మాచతత్సుతః
ఉదయస్తత్సుతోజాతో । యఃపురీముదయాంవ్యధాత్ ॥ ౨౬

నాశ్యకర్మాహ్వయస్తస్య । సూనుర్జగతివిశ్రుతః
ధర్మార్థేయోకరోద్వాపీ । కూపకాసారమంటపాన్ ॥ ౨౭

బాదంమ్లేచ్ఛరాజానం । జిత్వామహతిసంగరే
పైశాచానపిచమ్లేచ్ఛాన్ । హారేకుత్సవమాతనోత్ ॥ ౨౮

గుహిలస్తత్సుతోజాతః । కాలభోజస్తదాత్మజః
రాష్ట్రపాలస్సుతస్తస్య । వైష్ణవీంశక్తిమార్చయత్ ॥ ౨౯

ఆరాధితాహరేర్మాయా । ప్రసన్నాతస్యభూపతేః
మహావతీంపురీంకాంచి । న్నిర్మాయప్రాదిశన్ముదా ॥ ౩౦

తత్రస్థితస్సరాజేంద్రః । ద్వాదశాబ్దమవన్ప్రజాః
విజయఃప్రజయశ్చేతి । సుతౌతస్యప్రకీర్తితౌ ॥ ౩౧

ప్రజయఃత్యక్తనగరః । గంగాకూలముపాశ్రితః
తపసారాధయామాస । ప్రసన్నాసాబ్రవీన్నృపం ॥ ౩౨

కిమభీష్టంనరేంద్రేతి । సయయాచేపురంనవం
హాయంతతస్సాప్రాయచ్ఛత్ । దేవీతస్మైమహీభుజే ॥ ౩౩

ఆరుహ్యతంమహీపాలః । ఛన్నాకుఃప్రస్థితోదిశం
దక్షిణాంసాపితస్యాగ్రే । గచ్ఛద్వేణువినాదినీ ॥ ౩౪

అనుగచ్ఛన్సతాంభూపః । ప్రాచ్యాందిశిపురంవరం
కన్యాకుబ్జాహ్వయంనామ్నా । ప్రాపదేవ్యాకృతంశుభం ॥ ౩౫

పక్షిణాచిహ్నితంతత్తు । మర్కణాఖ్యేన కేనచిత్
గంగయాచోత్తరేవీత । మధ్యతిష్ఠన్నృపోత్తమః ॥ ౩౬

తస్మైదదౌసుతందేవీ । వేణుకాఖ్యంమహాబలం
కన్యావతీసమాఖ్యానా । ముద్వాహ్యాచతయార్పితాం ॥ ౩౭

అశూతతస్యాంమాత్రంశే । జాతాస్సప్తకుమారికాః ॥
శీతలాపార్వతీకన్యా । పుష్పవత్యపికాళికా
గోవర్ధనీచసింధూరా । చేతినామభీరుజ్వలాః ॥ ౩౮

ఏకదాతస్యగృహిణీ । వేణుకస్యమహీపతేః
తంతునాఘటమాబధ్య । కూపేవ్యసృజదంబుని॥ ౩౯

దృష్ట్వాతత్రస్త్రియోబహ్వీ । రాత్మానంచైకవస్త్రకాం
విమనావిఘటారాజ్ఞీ । గృహమేత్యపునస్స్వకం ॥ ౪౦

సప్తాత్మనఃపుత్రికాస్తా । బదర్యోపలరూపిణీః
అథనిర్భర్త్స్యరాజాతాం । పత్నీంవేణుకభూపతిః
తయాసంగమ్యతనయం । ధర్మాహ్వాయమజీజనత్ ॥ ౪౧

ఆర్యావర్తాధిపోధర్మా । మహీచంద్రమసూతవై
చంద్రదేవస్తతోజాతో । మందపాలస్తదాత్మజః ॥ ౪౨

ససర్వాన్నృపతీన్జిత్వాఽర్యావర్తంసమపాలయత్
కుంభపాలాహ్వయోజాతో । మందపాలతనూజనిః ॥ ౪౩

రాజనీయపురాధీశం । మ్లేచ్ఛరాజ్యంమహామదం
జితారినికలంస్వంచ । ప్రత్యుద్యాతంనిరీక్ష్యసః ॥ ౪౪

ప్రణమ్యకుంభపాలస్త । ద్దత్తంబహుధనంవరం
అవాపసోపినగరీం । స్వీయాంమ్లేచ్ఛపతిర్యయా ॥ ౪౫

దేవపాలస్తస్యసూనుః । అనంగనృపతేస్సుతాం
చంద్రకాంతాంసముద్వాహ్య । నిజిగ్యేభూపతీన్బహూన్ ॥ ౪౬

జయచంద్రోరత్నభాను । స్తస్యపుత్రౌశ్రుతౌభువి
ఆర్యావర్తస్యపూర్వాంచో । దీచీంతౌతురరక్షతుః ॥ ౪౭

రత్నభానో స్తనూజస్తు । లక్షణాఖ్యో మహాబలః
కురుక్షేత్రే రణంకృత్వా । మృత్వా త్రిదివమాయయా ॥ ౪౮

యస్తృతీయః ప్రమరభ్రాతా పరిహారకాఖ్యోధర్వణ వేదీ తేనసమారాధితాశక్తిర్దేవీప్రసన్నా చిత్రకూటగిరౌ కళింజరంనామ కించననగరం నిర్మాయతస్మైదదౌ యత్ర కలిర్నిర్బద్ధ స్తేనతస్య కళింజరమితి నామ విశ్రుతవిభూత్ ॥ ౪౯

సతత్రతనగరేతిష్ఠన్ ద్వాదశాబ్దం రాజ్యమపాలయత్ ॥ ౫౦

తస్య గౌరవర్మా ఘోరవర్మాచేతి పుత్రద్వయముదభూత్ ॥ గౌరవర్మా పితురనంతర మధిష్ఠితపదస్సహాజం ఘోరవర్మాణం నిజపదేభిషిచ్య స్వయం గౌడదేశేరాజ్యం చకార ॥ ౫౧

గౌరవర్మణస్సుపర్ణాభిధ స్తనయస్సమజని ॥ తస్యచరూపణః । తస్యచ కారవర్మా ॥ ౫౨

సతుమహాలక్ష్మీ మారాధ్యస్వనగరే తామావాసయిత్వా తస్యాః ప్రసాదేన భోగాభిదం పురుషం భోగవతీంనామ స్త్రియంచ జనయామాస ॥ ౫౩

భోగవతీతు విక్రమార్కాయదత్తాభవత్ ॥ భోగోమహారాజః పిత్రాలంభిత నిజపదః కలివర్మాణం తనయమసూత ॥ ౫౪

కలివర్మాచదేవీం కాళికామారాధ్య ప్రసన్నయాతయా సంకల్పత ఎవ నానావిధకుసుమకలితాభిర్విరచితం కలికేతిభువి ప్రసిద్ధిముపగతం కించ నపురం నిర్మాయ ప్రదత్తమధ్యాస్యానుష్ఠితరాజ్యతంత్రః కౌశికాఖ్యం తనయమజీజనత్ ॥ ౫౫

కౌశికస్యకాత్యాయనాఖ్య స్తనయోజజ్ఞే ॥ ౫౬

తస్మాద్ధైమవతః । తతశ్శివవర్మా । తస్మాద్భవవర్మా । తస్యచమిత్రవర్మా । తతో భోజవర్మా । సపితుఃపదంవిహాయకస్మింశ్చిద్వనప్రదేశే భోజరాష్ట్రం నిర్మాయ రాజ్యమకరోత్ ॥ ౫౭

తస్మాద్గనవర్మాసమజని। తస్యతువింధ్యవర్మా । సతుస్వానుజాయస్వీ
యం రాజ్యం దత్వా వంగదేశముపాశ్రిత స్తత్రరాజ్యంచకార॥౫౮

తస్మాత్ శుభసేనః। తతోబలాకః। తస్యచలక్ష్మణః। తస్మాన్మాధవః।
తస్య కేశవః। తతస్సురసేనః। తస్యనారాయణః। తస్మాత్ శాంతి
వర్మా। సతుగంగాతీరే శాంతినగరంనామ కించన నూతనంపురం
నిర్మాయ తత్రైవచిరముషాస॥ ౫౯

తస్యచ గంగాప్రసాదలబ్ధవరః నదీవర్మాఖ్యస్సుతస్సముదభూత్॥ ౬౦

సతుగాడదేశే నదీహాఖ్యాంనగరీం నిర్మమే॥ ౬౧

తస్మాద్గంగావంశః। తతశ్శార్ఙ్గదేవాఖ్యో విష్ణుభక్తోనృపతిస్సమజని॥౬౨

సతుగాడదేశమధిష్ఠితో రాజ్యంపాలయామాస॥ ౬౩

తస్మాత్ గంగాదేవః। తస్యచానందనామతనయః॥ ౬౪

ఆనందాద్రాజేశ్వరః। తస్యనృశింహః। తస్మాత్ కలివర్మా। సతురాష్ట్ర
దేశముపేతస్తత్రత్యం రాజానం విజిత్యతత్రస్థితాం మహావతీం నామ
నగరీ మధ్యతిష్ఠత్॥ ౬౫

తతోధృతివర్మా। తస్మాన్మహీపతిః। సతుజయచంద్రాజ్ఞయానగరీము
ర్వీమాయాం నిర్మాయతత్ర కృతవసతిః పరిపాలితరాజ్యస్సహోడ్డీనే
న మ్లేచ్ఛభూపేన యుధినిహతః కురుక్షేత్రే శరీరం తత్యాజ॥ ౬౬

యస్తు ఘోరవర్మా కళింజరపురాధిపః. తస్య శార్దూలస్సుతస్సమ
జని॥ ౬౭

తస్యాన్వయే యెజాతానరపతయ స్తేషాం శార్దూలీయా ఇతి సంజ్ఞా
ప్రసిద్ధా॥ ౬౮

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే భవిష్యద్రా
జవంశచరితవర్ణనే బౌద్ధావతారప్రస్తావే చప
హాన్యాది వంశ వర్ణనం నామ
పంచమస్సర్గః.

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవే చరమభాగే షష్ఠస్సర్గః ప్రారభ్యతే.

పృథ్వీరాజాదిచరితం.

ఏవమగ్నివంశ్యానాం ప్రమరచపహాని శుక్లపరిహారకాఖ్యానాం క్షత్రి
యవరాణామన్వవాయసంభవైః శ్రుతిస్మృతి ప్రతిపాదిత పరమవై
దికధర్మనిరతైర్మహీపతిభి రార్యావర్తే పరిరక్షితే సర్వేషుచ జ
నేషు ధర్మపరాయణేషు తాననుసృత్యమ్లేచ్ఛేషు నిఖిలేషు ధార్మి
కా మవలంబమానేషు కలిస్స్వస్థాన విభ్రంశ చకితస్సహైవ మ్లేచ్ఛ
యాపత్యానీలాద్రింగతః తత్ర కృతవసతిం పరమపురుషం భగవం
తం శ్రీమన్నారాయణం ప్రతిద్వాదశాబ్దం విహితారాధనస్తం ప్ర
సాద్యబహ్వీభిస్తుతిభిరతోషయత్ ॥ ౧

భగవానపికలికృపస్తుతి ప్రీతస్తమిదమువాచ ॥ ౨

తవప్రియార్థం ధరణౌకలేహం । మహావతీనామ్నిపురేవతీర్య
నృపాన్ హనిష్యామితవారిభూతాన్ । మ్లేచ్ఛాఃపునర్యత్ప్రథితాభవేయుః ॥ 3

ఇత్యుక్త్వాంతర్హితేదేవే । కలిఃపరమితోముదం
సహైవపత్యానిరగా । న్నీలాద్రేఃస్వపదంప్రతి ॥ ౪

ఏతస్మిన్నేవసమయే । వాక్సరోగ్రామస్థితా వ్రతపానామకాచిదాభీరీ
నవదుర్గావ్రతేన నవవర్షాన్ చండికామారాధ్యవ్రతాంతే ప్రసన్న
యాతయావరాయచోదితా రామకృష్ణసమా మద్వంశే భవేతామి
తి వరంతాంవవ్రే ॥ ౫

తతస్తథాస్త్విత్యుక్త్వాదేవ్యామంతర్హితాయాం కాలేచ కతిపయేగతే
వసుమాన్నామకశ్చన ప్రమరవంశ్యో నృపతిరాభీర్యాస్తస్యా రూ
పదర్శనమోహితస్తా ముద్వాహ్య స్వనగరమానీయతస్యాముభౌతన
యావసూత । దేశరాజో వత్సరాజశ్చేతి ॥ ౬

తౌచ శతహ స్తిసమానబలౌ సర్వానపి పృథివీపతీన్ యుధివిజిత్య రా
జ్యం వితేనతుః ॥ ౭

యశ్చపహానివంశ్య స్సోమేశ్వరసుతః పృధ్వీరాజః యశ్చశుక్లవంశ్యో
దేవపాలసూనూ రత్నభానుర్భ్రాతా జయచంద్ర స్తయో రిదం మ
హచ్చరితం పురాణసిద్ధం ప్రవచ్మి ॥ ౮

తోమరాన్వయసంభవేన ఇంద్రప్రస్థపురాధిపేనా నపత్యేనా నంగపాల
మహీపతినా సంతానార్థం శైవమఖమనుతిష్ఠతా శివప్రసాదలబ్ధ
నుహిత్రుయుగ్మేన స్వస్య ద్వితీయపుత్రికాయాం కీర్తిమాలిన్యాం
జాతాయ దుందుమార కుమారకృష్ణయో రనుజాయ పృధ్వీరాజా
య స్వరాజ్యమదాయి ॥ ౯

అనంగపాలస్య ప్రద్యోతో విద్యోత ఇతి ద్వౌ చంద్రవంశ్యౌ క్షత్రి
యౌ మంత్రిణౌ బభూవతుః ॥ ౧౦

ప్రద్యోతస్య పరిమళోనామతనయో లక్షసేనాధిపస్సమజని ॥ ౧౧

విద్యోతస్యమహాభీష్మసింహాభిధః గజసేనాధిపతిః పుత్రస్సమజని ॥ ౧౨

పృధ్వీరాజోప్యనంగపాలేన ప్రతిపాదిత రాజ్యభరః తస్మిన్ తపసే హి
మాద్రిముపగతే తౌ మంత్రిణౌ సహసుతౌ విప్రియౌ విజ్ఞాయ స్వ
రాజ్యా న్నిరకాసయత్ ॥ ౧౩

తౌచ మంత్రిణౌ సహతనయౌ కన్యాకుబ్జపురాధిపం పృధ్వీరాజమా
తృష్వసు రనంగపాల ద్వితీయదుహితుః చంద్రకాంత్యాః పుత్రం జ
యచంద్ర ముపేయతుః ॥ ౧౪

పురాకల్పేన జయశర్మాఖ్యోవిప్రో హిమాచలే చపశ్చరన్ కంచనాతి
విస్మనీయం భూపతీనా ముత్సవం నిరీక్ష్యోత్కంఠితమనా రాజ్యాధిప
త్యే మనశ్చకార ॥ ౧౫

సతుత్య క్తదేహో జయచంద్రాఖ్యయా చంద్రకాంత్యాం జాత ఇతి
పౌరాణికై కథ్యతే ॥ ౧౬

తస్య జయచంద్రస్య రత్నభానురనుజః తస్య ద్వాదశపత్న్యో రాజ
కుమార్యోబభూవుః ॥ ౧౭

తానుతిలకాఖ్యాయాం కన్యాం చిత్పత్న్యాం గంగాసింహస్య నృపతే
ర్భగిన్యాం వీరమతీత్యపరనామ్న్యాం శివప్రసాదేన నకులాం శో
లక్ష్మణనామాతనయస్సంజజ్ఞే॥ ౧౮

జయచంద్రస్యచ షోడశపత్న్యో భవన్. తాను గౌడ భూపతే స్తన
యా దివ్యవిభావరీనామ కాచన మహిషీ బభూవ। తస్యాశ్చ దాసీ
సురభావనీతి విశ్రుతా। ౧౯

తాసు మహిషీష్వలబ్ధాపత్యో జయచంద్ర స్వమహిషీ దాసీం సురభా
వనీం నిరీక్ష్య కామపీడితస్తయా సంగమ్య సంయోగినీం నామకాం
చిత్పుత్రికామసూత ॥ ౨౦

ఏవంస్థితే జయచంద్రో మహీపతిః పృథ్వీపాల నిష్కాసితౌ స్వవిధం
ప్రాప్తౌ ప్రద్యోత విద్యోతౌ నిష్కాపకారణ మపృచ్ఛత్॥ తౌ చై
వమూచతుః ॥ ౨౧

తవమాతృష్వసుస్సూనుః। పృథ్వీరాజోమహీపతే
అనంగపాలస్యమహీం। ఏకఏవాధితిష్ఠతి ॥ ౨౨

తత్రన్యాయ్యంవచస్త్వవా। మూచివంతౌమహీనృపం
జయచంద్రోప్యర్థరాజ్యం। మాతామహధనాత్మకం ॥ ౨౩

భునక్తుధర్మతోరాజే, త్యతస్సకుపితోభృశం
ఆవాంనిష్కాసయామాస। స్వరాజ్యాత్సహపుత్రకా॥ ౨౪

శ్రుత్వేత్థంమంత్రివచనం। జయచంద్రమహీపతిః
మంత్రిణౌ తౌ సత్కృత్వా। తత్పుత్రావశ్వహస్తిపౌ॥ ౨౫

విధాయచమహీరాజ। విజయేకృతనిశ్చయః
వితేనేతత్రవిద్వేషం। సర్వక్షత్రియనాశనం ॥ ౨౬

దదౌచతాభ్యాం మంత్రిభ్యాం। పురంప్రాదాన్మహీపతీం
జీవనాయతుయాంభూపం। లేభేజిత్వామహీపతిం॥ ౨౭

కించైతయోర్విరోధస్య, హేతుమన్యం నిశామయ
మహీపతేస్వసుఃపుత్ర్యో। అగమామలినాహ్వయే॥ ౨౮

అగమాభూమిరాజస్య । పత్నీ పరిమళస్యతు
అదాయిడాలినా భ్రాత్రా । మహీపతి మహీభుజా ॥ ౨౯

స్యాలంయుతో వినిర్జిత్య । పురాచ్ఛనిరకాసయత్
జయచంద్ర స్తదాద్యాసీ । దనయోర్విగ్రహేవరః ॥ ౩౦

సోంతః ప్రజ్వలితో మంత్రి । నిష్కాసనసమేధితః
జయచంద్రస్యపృథివీ । రాజస్యచమహాంతరః ॥ ౩౧

ఏవం మహతివిద్వేషే ప్రవర్థమానే షోడశలక్షసేనాధిపో జయచంద్రః
పృథివీరాజాయ కాంచనపత్రికాం ప్రేషితవాన్ ॥ ౩౨

మాతుఃపితుర్మమచవా యమనంగపాల
రాజ్ఞోధనం కథ మ రేత్వ మహైక ఏవ
భుంక్షేద్యమహ్యమపిచార్థ మముత్రదేయా
నోచేన్మదస్త్ర పరివిక్షత దేహకస్యాః ॥ ౩౩

ఇతినిశమ్య జయచంద్రవచనం పృథివీరాజా తస్మై స్వదూతముఖే
నైవం సందిదేశ ॥ ౩౪

రాజన్ షోడశలక్షసైన్యపతి రిత్యుత్సాహమత్రాకరోః
నాహం వింశతిలక్షసైన్యమతులం నేష్యేరణాయాధునా
కించాన్యేవిజితామయానృపతయః మహ్యంకరంప్రాదశన్
త్వంచాపిప్రదిశాన్యథామమశరై స్సంపీడ్యసేదారుణైః ॥ ౩౫

ఇత్యేవం వచన ప్రతివచనాభ్యా మతిరుష్టహృదయా పరస్పరవిజయ
కామా జయచంద్రమహారాజౌ కదా యుద్ధమాగచ్ఛేదిత్యహమ
హమికయా తత్వరతుః ॥ ౩౬

మిథోభీతౌచతావార్యా । వర్తమతిర్విభాగశః
బలాదాక్రమ్యదుర్లంఘ్యాత్ । పర్యపాలయతాంక్రుధా ॥ ౩౭

ఏతస్మిన్నంతరే జయచంద్రసుతాయా స్సంయోగిన్యా స్స్వయంవరం మ
హేబభూవ ॥ ౩౮

తత్రాహూతేషునృపతి । ష్వఖిలేషుచతాంపురీం
ఆగతేషుమహీరాజ । శ్చాస్యాశ్శ్రుత్వావపుర్గుణాన్ ॥ ౩౯

మోహితశ్చంద్రభట్టాఖ్యం । మంత్రిణం స్వమచోదయత్
మూర్తింస్వర్ణమయీంస్వీయాం । దత్వారాజసభాంప్రతి॥ ౪౦

చంద్రభట్టోపిపృథివీ । రాజమూర్త్యాసమన్వితః
కాన్యకుబ్జంపురంప్రాప్య । ప్రవిష్టోరాజమందిరం ॥ ౪౧

సాతుసంయోగినీప్రాప్తా । సభాంరాజవిభూషితాం
విసృజ్యసర్వాన్నృపతీన్ । మూర్తింతామైక్షతాదరాత్ ॥ ౪౨

ఉవాచపితరంప్రీత్యా । యస్యైతస్యతనుశ్శుభా
తంవృణేహం పతిత్వేన । తస్మైప్రదిశమాంపితః॥ ౪౩

అథాహజయచంద్రస్తం । చంద్రభట్టం నృపస్తవ
సహాసైన్యోవిజిత్యేమాం । గృహ్ణీయాత్సంయుగేత్వితి ॥ ౪౪

మహీరాజస్తతశ్చంద్ర । భట్టాదాకర్ణ్యతద్వచః
సహైవచతురంగిణ్యా । కన్యాకుబ్జంప్రతస్థివాన్ ॥ ౪౫

ఏకలక్షకరిభిర్మహామదైః । సప్తలక్షతురగైర్మహాజవైః
స్యందనైరపిసహస్రపంచకైః । లక్షమద్యుగపదాతిభిర్యుతః ॥ ౪౬

రాజభిస్త్రిశతసంఖ్యకైర్వరైః । సదత్పరమశేర్మహీపతిః
దుందుకారమపికృష్ణమగ్రజౌ । సైన్యపాలకతయాచకారచ॥ ౪౭

తద్వింశతిక్రోశమహీతలస్థం । ఆసన్నముద్వీక్ష్యబలంబలాఢ్యం
సజ్జీచకారస్వబలంచకన్యా । కుబ్జాధిపస్తద్విజయేధృతాశః॥ ౪౮

తత్రైకలక్షం కరిణాంతథాష్ట । లక్షాహయానాంతుపదాతయశ్చ
సప్తైవలక్షాద్విశతానిరాజ్ఞాం । సైన్యంతదిత్థంజయచంద్రరాజ్ఞః ॥ ౪౯

ప్రద్యోతవిద్యోతపరీతపార్శ్వః । యుద్ధేప్రతస్థేపిచరత్నభానుః
సలక్ష్మణస్తత్సుతరక్షితస్తు । ద్వివేశసైన్యంపృథివీమహీశః ॥ ౫౦

తస్యుద్ధమాసీదథచేశనద్యాః । తీరేమిథః రాజవరేణ్యచమ్వోః
సంపశ్యతాంవిస్మయకారినానా । శస్త్రాస్త్రసంఘైర్దినపంచకేన॥ ౫౧

తస్మిన్‌యుద్ధేమహీరాజ్ఞః । సైన్యేశత్రుభిరర్దితాః
దశసాహస్రకరిణః । లక్షంచాపిచవాజినాం ॥ ౫౨

పదాతయః పంచలక్షాః । రథానాంత్రిశతీతథా
రాజ్ఞాంచద్వేశతేనష్టాః । శస్త్రైరుచ్చావచైశ్శితైః ॥ ౫౩

తథైవజయచంద్రస్య । సైన్యేనష్టాః పరార్దితాః
నవసాహస్రకరిణః । సహస్రస్యందనాఅపి
హయానామేకలక్షంచ , త్రిస్రోలక్షాఃపదాతయః ॥ ౫౪

అహానితథనువష్ఠే భూమిరాజోతిదుఃఖీ
స్వజయమలభమానః రుద్రమారాధయత్తం
సచతనుభిరుదారాం ప్రాప్తవాన్ప్రీతిమృద్ధాం
జయమిథునృపసైన్యం మోహయామాసదేవః ॥ ౫౫

తదనుధరణిరాజసైన్యమావీక్ష్య శత్రోః
జయవిధుతనయాం తాం ప్రాప్తతద్రూపశోభాం
ముదితహృదుపవీక్ష్య ప్రాపమోహంచసాపి
క్షితిపతివరరూపం మోహితాభూన్నిరీక్ష్య ॥ ౫౬

జయవిధుతనయాయా డోలికాంతాముదారాం
పురమనయదథాయం భూమిరాజస్సహైన్యః
జయవిధునృపసైన్యం తత్ప్రబుద్ధంవిమోహాం
ధరణినృపతిసైన్యం ప్రాద్రవత్తామవీక్ష్య ॥ ౫౭

అనుద్రుతస్యారిచమూగణస్య । కోలాహలంభూమినృపోనిశమ్య
సైన్యార్థమాస్థాప్యసహోదరాభ్యాం।సాకంపురీంప్రాపసరాజసూనుః౫౮

అథాజ్ఞయాభూమినరస్యవీరౌ । తౌభ్రాతరౌసైన్యమరేసుపేతం
విభిన్నశస్త్రాస్త్రయుతంనిరీక్ష్య।యుద్ధాయయత్తౌవిధృతాస్త్రజాలౌ॥ ౫౯

క్షేత్రేసూకరనామ్నియుద్ధమభవత్తత్సైన్యయోర్భీషణం

నాగై ర్నాగవరాహమైశ్చతురగాః పద్గైశ్చపాదాతయః
యుధ్వాఘోరతరం వినేశురథసా రాత్రిస్సఘోరాభవత్
తాందృష్ట్వాభయపీడితాఃప్రవివిశు సైన్యాఃపురీందేహాళీం ॥ ౬౦

ప్రద్యోతవిద్యోతముఖాబలిష్ఠాః । విప్రద్రుతాంభూమిన్నృపస్యసేనాం
అన్వద్రవఁతత్రతుదుందుకారః । ప్రద్యోతమాజౌత్రిభిగాజఘాన ॥ ౬౧

త్రిభిర్విషాక్తైఃహృదిగాఢవిద్ధ। స్సమూర్ఛితోభూత్పతితోమృతశ్చ
విద్యోతమంత్రీతదనుద్విపేంద్ర। మారుహ్యశత్రోరుపకంఠమాప్తః॥ ౬౨

సదుందుకారస్త్రిభిరేవతోమరైః। హతోధరణ్యాంపతితోముమోహచ
తతఃకుమారశ్చరుషాజఘానతం । మృతోభవద్భల్లహతస్సభీషణః॥ ౬3

అధరత్నభానురపిరోషదూషితః । యుధిదుందుకారమగమన్మహీపతిం
ధరణీనృపోపిసహమంత్రినందనం।సుతమస్యసంయతిజగామదుర్ఘటం॥ ౬౪

తదా పృథ్వీరాజేన లక్ష్మణ పరిమళ భీష్మ సింహేషు రౌద్రాస్త్రై ర్మోహితేషు రత్నభానురపి వైష్ణవైరస్త్రైర్దుందుకారమమోహాయత్॥

అధ రత్నభాను కృష్ణకుమారకయో గఁజాధిరూఢయో ర్యుద్ధమవర్తఁత ॥ ౬౬

పరస్పరధరాఘాత । భిన్నయోగఁజయోస్తయో
పతనానంతరంతౌతు । ఖడ్గయుద్ధమకుర్వతాం ॥ ౬౭

మిధఃఖడ్గప్రహారైస్తౌ । మృతింయుధిసమీయతుః
జయచంద్రోధదీనాత్మా । త్రిభిస్తైఃపురమాయయౌ ॥ ౬౮

మహీరాజస్సహిభ్రాతా । సప్తలక్షచమూవృతః
దేహాళీనగరంప్రాప । ముదితోవిజయాదరేః ॥ ౬౯

అధ విద్యోతాత్మజో భీష్మసింహః పురుహూతం తపసారాధ్యప్రసన్నేన తేన వరాయచోదితో వడబమేకం ప్రదేయుద్వేన ప్రార్థఁయప్రీతేనేంద్రేణ దత్తం హరితవర్ణం వడబం సంప్రాప॥ ౭౦

తస్మిన్నేవ కాలే ప్రద్యోతాత్మజః పరిమళోపి రుద్రం తపసారాధ్య తేన చ తపస్థైర్యపరీక్షార్థం సర్వరోగేనగ్రస్తఃపీడితోపి బహుశః పంచమాసాత్ తం రోగం సోఢ్వాతతస్తం సోఢుమక్షమో మరణాయ నిశ్చితః కాశీం ప్రాప్తస్తత్రత్యం వటవృక్షమూలమాససాద॥ ౭౧

తన్మూలస్థితః కశ్చనపన్నగః స్వాశ్రశ్రవణేన తత్రాగతం రుద్రాహిముద్వీక్ష్యైకిమరే రుద్రభక్తమేనం పీడయసి త్వమతీవనిర్దయో మూఢశ్చాయం రాజాయత్రోయమారనాళం నపిబేదితిప్రాహ॥ ౭.౨

తతో రుద్రాహిరప్యువాచపన్నగంరె పన్నగరాజ్ఞో ముష్యదేహాంచిరారాసాద్యపరమాహార్షం ప్రాప్తోహం కథమేనం త్యక్ష్యామి। మూర్ఖాయమేవరాజాయ తస్మైలోష్ణంమే దత్తవానితి॥ ౭౩

ఇత్యుక్త్వాతస్మిన్నేవ దేహేంతర్హితె రుద్ర సర్పేతస్య పరిమళస్య పత్నీమలనాపన్నగకథన మనుస్మృత్యభర్త్రే దదావారనాళం॥

తేన సర్వరోగాన్నివృత్తే రాజ్ఞిత్తైలోష్ణేన బలమాసాదయత్॥ ౭౪

తతః పరిమళః కస్మింశ్చిద్దే శేఖాత్వా తత్రసౌవర్ణం ప్రభయావిజితదిశాతమస్కం లింగం లబ్ధ్వా తదారాధ్య మహిమ్నస్తవపాఠైస్తుష్టావ॥ ౭౬

తదా ప్రసన్నోగిరిశః పరిమళంవరాయ ప్రాహిణోత్॥ ౭౭

పరిమళోపితంవవ్రే శ్రీపతిర్మే గృహమధిష్ఠితస్యాదితి॥ ౭౮

తథేత్యుక్త్వా గిరిశో లింగాకృతిధరస్తేన ప్రతిదినమారాధితస్తద్గేహేభారపరిమాణం సువర్ణం జనయన్ తస్యమహతీం ప్రీతిమాతతాన॥ ౭౯

సచపరిమళస్స భీమ్మసింహో లబ్ధవరో మహావరో మహావతీముపయయౌ వ్యతీతేవత్సరే జయచంద్రముపాససాద॥ ౮౦

జయచంద్రేణకుశలానువాదపూర్వకం సత్కృతః పరిమళః యదాకార్యం తదాత్వయా సమాగమ్య తామిదానీంపురం ప్రవిష్టస్సుఖీభవేతిచోదితో మహావతీమాగతవాన్॥ ౮౧

తదారత్న భానుసుతో లక్ష్మణశ్చ శ్రీజగన్నాధక్షేత్రే భగవంతం వాసు
దేవ మారాధ్యప్రసన్నేన తేనవరాయప్రేరితో దండవద్విహిత ప్ర
ణామేన బద్ధాంజలినాసభయం విన తేన తేన స్వామిన్ మహీయందివ్యం
వాహనం ప్రయచ్ఛయ మారూఢోహమూనావే సర్వానరీన్ హ ని
ష్యామీతి ప్రార్థయామాస ॥ ౮౨

తతో భగవాన్ వాసుదేవస్తస్మిన్నతీవకరుణాం కుర్వాణ ఐరావతాద్గ
జాత్ శక్తిమాకృష్యైకంచని గజవరం నిర్మాయతస్మైదదౌ ॥ ౮౩

తమారుహ్యాలక్ష్మణః కృతకృత్యః పురమాజగామ ॥ ౮౪

ఏవం జయచంద్రః కాన్యకుబ్జే పృధ్వీరాజో దేహలీనగరేచ స్థితౌ పర
స్పరవిజయవిధృతశ్రద్ధా రాజ్యం పర్యపాలయతాం ॥ ౮౫

యాతు పూర్వముక్తౌ దేశరాజో వత్సరాజశ్చేతి తౌ దిగ్విజయే శత
యత్తాఖ్యస్య మ్లేచ్ఛరాజస్య తనయం వీరణం తాలప్రమాణదేహ
వత్తయా పిత్రాతాలన ఇతి కృతనామధేయ మనైశ్వరపరిభావ్యం
వశమానీయసఖాయంచ కృత్వాతేనచ సహితౌ మహావతీంపురీ
ముపేయతుః ॥ ౮౬

మహావతీపురాధీశం । దృష్ట్వాపరిమళంనృపం
సత్కృతాస్తేనబహుశః । సఖ్యం తే తేనచక్రిరే ॥ ౮౭

తత్రోషిత్వామాసమాత్రం । తాలనేనసమన్వితౌ
దేశరాజోవత్సరాజః । స్వపురేయాతుమైచ్ఛతాం ॥ ౮౮

మహావతీశస్తానాహ । పుత్రేసంస్థాప్యభూభరం
అంతికంభవతామేష్యా । మ్యహమప్యర్థతత్పరః ॥ ౮౯

తథేతితేసమాభాష్య । నృపంపరిమళంముదా
తాలనోవత్సరాజశ్చ । దేశరాట్చపురీంయయుః ॥ ౯౦

దేశరాజస్స్వనగరం । దత్వావిప్రగణాయసః
కశ్రమారాధయామాస । తపసాసురనాయకం ॥ ౯౧

వత్సరాజస్తథాసూర్య । మర్చయామాస భక్తితః
తాలనోపిచ పుత్రేభ్యో । దిశద్వనరసంపురం॥ ౯౨

తథైవారాధయామాస । యాతుధానస్వరూపిణం
దేవం లేభేచవడబాం । సింహినీం నామభీషణాం॥ ౯౩

దేశరాజోపిదంతీంద్రం , పంచశబ్దసమాహ్వయం
శుక్రదత్తంమహాదేహం । లబ్ధ్వానంద న్మహీపతిః॥ ౯౪

తథైవవత్సరాజశ్చ । సూర్యానుగ్రలంభితం
హాయంపపీహకంనామ । లబ్ధ్వాభూరియయాముదం॥ ౯౫

ఏతస్మిన్నేవకాలే జంబుకోనామకశ్చన మాహిష్మతీ నగరాధిపతిః పృ
థ్వీరాజ భయపీడితః పుత్రేణ కాళియేనసహ నర్మదాతటం ప్రాప్తః
తత్ర మాహేశ్వరం పార్థివైర్లింగైస్సంపూజ్య షణ్మాసానంతరం
ప్రసన్నేన తేన వరాయచోదితస్సర్వైరపి నృపై రజితత్వం వర
తయావవ్రే॥ ౯౬

తథేత్యుక్త్వామహాదేవ స్తత్రైవాంతర్ధానమగమత్॥ ౯౭

కాళియోపితత్పుత్రో మహాదేవాదేవ సర్వసైన్యమోహకత్వం వరం ల
బ్ధ్వా పితురంతికమాయయౌ॥ ౯౮

దృష్ట్వాచ పితరం ప్రణమ్య గంగాంగంతుం తస్యానుజ్ఞామియేష॥ ౯౯

జంబుకోపితనయం గంగాంగంతుమనుజ్ఞాప్య గృహానుపాగమత్॥ ౧౦౦

కాళియశ్చగంగాంప్రాప్తః కృతస్నానతర్పణః వివిధాని దానాని చ ద
త్వా జయచంద్రపురీంగతః తత్ర తద్దత్తమాహార మలభమానో
బహుక్షుత్పరిపీడితో మహావతీనాథం పరిమళం బహుద్రవ్యకం విజ్ఞా
యతాం పురీం ప్రాప్తో నగరద్వారంరురోధ॥ ౧౦౧

సచపరిమళోరంద్రం సమారాధ్యతదాజ్ఞయా షష్టిసహస్రసైన్యావృతః
సహస్రనాగాధిపతినా దేశరాజేన షోడశసహస్రహయాధిపతినా
వత్సరాజేన పదాతినాథేన తాంసేనచ రక్షితః పురాద్బహిన్నిర
గమత్॥ ౧౦౨

తతః ప్రవృత్తే తుములే యుద్ధే మహావతీనాథ సైన్యార్దితా మాహిష్మతీపతి సైన్యాదుద్రువుః॥ ౧౦౩

తదా కాళియస్తానాశ్వాస్య నివర్తయిత్వా చ యుద్ధాయ రుద్రదత్తయా మోహనశక్త్యా తాన్ మహావతీపతి సైన్యాన్ మోహయామాస॥

కేచిత్తత్ర తవర్జితభయా శ్శత్రూన్ పరిజఘ్నిరే॥ ౧౦౪

తదా భీష్మసింహో రుద్రదత్తేన భైరవాఖ్యేన భల్లేన కాళియమతాడయత్॥

స తు గజాధిరూఢః కించిన్మూర్ఛాంగతో గజపృష్ఠ ఏవ పతితః పునస్సంజ్ఞాం ప్రాప్తః శత్రుం భీష్మసింహం భల్లేనైవ శిరసి జఘాన॥ స చ భువి పతితో మమార॥ ౧౦౮

తతస్తాలనాద్యాః కాళియమభియాతా యుద్ధాయ సమంతాదవారయన్॥

కాళియోపి మహాదేవం మనసి ధ్యాయన్ మోహనాస్త్రేణ తాన్ సర్వాన్ మోహయిత్వా పురీం ప్రతియయౌ॥ ౧౦౯

తదా పరిమళః శత్రోః పరాజయం దృష్ట్వాతిసంతుష్టో దేశరాజాద్యాన్ ప్రీత్యా సమాలింగ్య తైస్సాకం నిజపురీం వివేశ॥ ౧౧౦

ఏతదుదంతమాకర్ణ్య జయచంద్రో నృపతిస్తాలనం స్వసన్నిధిమానీయ తస్మై స్వసేనాధిపత్యం దదౌ॥ ౧౧౧

భీష్మసింహస్య పత్నీ ఘూర్జరరాజతనయా మదాలసా సా భర్తరి మృతిం గతే షణ్మాసానంతరం కంచన పుత్రమసూత॥ ౧౧౨

తదా పరిమళః ప్రముదితహృదయో బ్రాహ్మణేభ్యో బహువిధం సంప్రదాయ జ్యోతిషికైః తం సహదేవాంశతో జాతం విజ్ఞాయ దేవసింహ ఇతి తస్య నామ చకార॥ ౧౧౩

తదా దేశరాజో వత్సరాజశ్చ పరిమళస్య శత్రుతయాగతం కాళియం పరాజిత్య గోపాలకాఖ్యం రాష్ట్రముపయాతౌ తన్నాథస్య దళవాహనాఖ్యస్య మహీపతేః సహస్రచండికామే రాజభిరన్యైర్దుర్ద్రిమో దళవాహనకస్యకాభ్యాం బద్ధా మహీపౌ జగృహాతుః॥ ౧౧౪

తేనసంతుష్టో దళవాహనస్స్వకన్యే దేవకీబ్రాహ్మీనామకే దేశరాజాయ వత్సరాజాయచ పత్నీత్వేనప్రదాయతయో స్సఖిత్వేన లక్షావృత్తిసమాఖ్యాం వేశ్యాంచదత్వా పారితోషికత్వేన గజానాంశతం రథానాం పంచకం హయానాం సహస్రం శిబికాశ్చ చత్వారింశతః ప్రాదిశత్॥ ౧౧౫

తతోదేశరాజో వత్సరాజశ్చ తేకన్యే ఉద్వాహ్య పునరపి మహావతీంనగరంప్రాప్య సదారేణ పరిమళేన రాజ్ఞా బహువిధం సత్కృతః తేన ప్రదత్తం దశాపురంనామనగరం వాసభూమిత్వేన ప్రాప్తౌ తత్రైవ చిరంవ్యూషతుః॥ ౧౧౬

యదామహావత్యాందేవ సింహోజాత స్తదైవ దశాపురేపి దేశరాజపత్నీ దేవకీబ్రాహ్మీచభర్తౄని హితేగర్భే సముదధతాం॥ ౧౧౭

తతఃప్రసూతికాల ఉపాగతే దేవకీ భాద్రపదేమాసి కృష్ణపక్షషష్ఠ్యాం సోమవారే కృత్తికా నక్షత్రే కంచనసుతమతీ వసుందరాంగం రామాంశతో జాతమసూత॥ ౧౧౮

తస్యశిశోః ద్విజాతిభిః ప్రమోదితై ర్వస్త్రభూషణాదిభి ర్దేశరాజేన ఆహ్లాద ఇతి నామధేయమకారి॥ ౧౧౯

తతోమాస్యతీతే బ్రాహ్మీచపుత్ర మసూతధర్మాంశం మహాబలం గౌరవర్ణం। తస్య బలస్వామీతివిప్రై రాఖ్యానమకారి॥ ౧౨౦

తదనువత్సరాంతే దేశరాజపత్నీ మూలగండే కంచనపుత్రమసూత॥

తదాద్విజోత్తమై రయంకులభయంకరతయా త్యాజ్యఇత్యుక్తోపి దేశరాజో బాలప్రేమాతురస్తం నతత్యాజ॥ ౧౨౨

తతశ్చ త్రివర్షాంతే వేశ్యాయాంచకశ్చన శిఖండ్యంశతః కుమారోరూపణో నామాజాయత॥ ౧౨౩

వత్సరాజశ్చ ఘూర్జరదేశా న్మదాలసాం ససుతామానీయమహావతీం ప్రాప్తస్తస్మిన్నేవ దినే। అథ వత్సరే గతే జంబుకో మాహిష్మతీపతి స్సప్తలక్షసైన్యావృతో మహావతీంరురోధ॥ ౧౨౪

పరిమళశ్చమహీపతిస్తాభ్యాం భ్రాతృభ్యాం సహిత స్త్రీలక్షసైన్యపరీ
వృత స్తేనయుయుధే॥ ౧౨౫

తదా దైవాత్ జంబుకస్తాభ్రాత రావపరాజిత్య బధ్వాచ పరిమళేన
సహ మహావతీం సర్వాంపురీలుంటయిత్వా భయంచ మహదుత్పా
ద్య స్వనగరీం జగామ॥ ౧౨౬

దేవకీచ తతఃపతి సమాహితం గర్భమాదధతీ సప్తమేమాసి కంచన
పుత్రమసూత॥ ౧౨౭

ద్విజోత్తమవచోభిస్తం । మారకంప్రేక్ష్యదేవకీ
కాళిందీంప్రాప్యతత్పార్శ్వే । పాత్రయత్ క్షేమకామినీ॥ ౧౨౮

తదాతస్మిన్ బాలే యోజనదూరంగతే మహీరాజపురోహితస్సామంతో
నామకశ్చన విప్రస్తం శిశుంగృహీత్వా గృహంజగామ॥ ౧౨౯

తతశ్చవర్షాంతే కంచనకుమారమజీజనత్। ఇంద్రనీలమణిద్యుతిం సుంద
రాంగం । సతుపిత్రోరన్యేషాంచ మహావిస్మయమాతతా నదేహ
గుణైః॥ తదోవాచాకాశవాణీ॥ అయంకుమారః కృష్ణాంశః సర్వ
రాష్ట్రవివర్ధన స్సర్వానందదాయక స్సర్వశత్రుభయంకరో నా
మ్నాదయఇతి॥ ౧౩౦

తస్మిన్నేవదినే పరిమళపత్నీ మలనాపిఫల్గునాంశతోజాతం కంచనపుత్ర
మసూత॥ ౧౩౧

తతష్షట్సుదినేషుగతేషు వత్సరాజపత్నీ బ్రాహ్మీచకంచనసుతమసూత॥

సచధృష్టద్యుమ్నాంశ స్సుఖఖానినామా జగతివిశ్రుతిమగమత్॥ ౧౩౩

తఇమేకుమారా స్సర్వేపి క్రమేణవవృధరే॥ ౧౩౪

తతస్త్ర్యబ్దవయస్కంతం । కృష్ణాంశంవీక్షితుంనృపా
ఉచ్చైశ్రవసమారూఢ । స్తస్యాంతికముపాయయా॥ ౧౩౫

సక్రీడన్ చందనవనే కృష్ణాంశోవీక్ష్యవజ్రిణం
కుమారైఃభ్రాతృభిస్సార్ధం । జహాసజనయన్ ముదం॥ ౧౩౬

తదాశ్వినీసాహారిణీ । దేవరాజాశ్వసంగతా
గర్భిణీసుషువేపుత్రం । కపోతంనామభాసురం॥ ౧౩౭

బాలక్రీడావయస్తేతు । సమతిక్రమ్యవత్సకాః
బ్రాహ్మణాత్ శివశర్మాఖ్యాత్ । అగృహ్ణాన్ వివిధాఃకలాః॥ ౧౩౮

ఏవంవర్ధమానవయసి కృష్ణాంసేనవమే వత్సరే సముపాగతే పృథ్వీరాజః పరిమళాత్కారమాదిత్సుః మహావతీం ప్రతి దూతాన్ప్రేషయత్॥ ౧౩౯

పరిమళోఽపి పృథ్వీరాజభయాతురఃకరం దశలక్షపరిమితం ప్రదాయ తాన్ యథాస్థానం ప్రాహిణోత్॥ ౧౪౦

ఏవంజయచంద్రాయ కన్యాకుబ్జనాథాయ చకరార్థే మహీరాజస్సైన్య మప్రేషయత్॥ ౧౪౧

తేస్సైన్యాజయచంద్రమేవ మవోచన్॥ ౧౪౨

ఆదత్తేహింకరం నమస్తజగతీపాలోత్తమేభ్యో మహీ । రాజోరాజవరేణ్యమాళిమణిభా దీప్తాంఘ్రియుగ్మాంగుళిః । త్వత్తోఽపీచ్ఛతితం ప్రదాయతమిమం జీవేస్సుఖభూపతే । కన్యాకుబ్జపురేశనో యదిమహాద్యుద్ధం ప్రదీయేతవా॥ ౧౪౩

ఇతిశ్రుత్వామహీరాజ । సైన్యవాచం సుదారుణాం
రత్నభానుసుతఃప్రాహ । లక్ష్మణస్తాన్ బలోత్తరః॥ ౧౪౪

దేశేస్మిన్ మండలాధీశా । బహవస్సంతిబాహుజాః
వృథావఃకత్థనంమన్యే । మహీరాజబలంప్రతి॥ ౧౪౫

ఇత్యుక్త్వావైష్ణవందివ్యం । అస్త్రంప్రాముశ్చకారసః
తేనవిద్రావితాఃప్రాపు । ర్యథాస్థానంతుతేభయాత్॥ ౧౪౬

తతోమహీపతేస్సూను । రుర్వీయాధిపతేర్బలీ
కృష్ణాంశంసమ్యగాకర్ణ్య । మల్లయుద్ధవిశారదం॥ ౧౪౭

అథయోనామసంయుక్తో । మల్లైరన్యైస్సుదుర్జయైః
మహావతీపురంప్రాప । సహపిత్రావికత్థనః॥ ౧౪౮

దృష్ట్వాపరిమళంభూపం । కృష్ణాంసేనసహాత్మనః
బాహాబాహావిదుర్మేధా । బాలేనప్రార్థయద్రుతం॥ ౧౪౯

తతఃపరిమళాదేశా కృష్ణాంశోనవమూబ్దకః
దోర్భ్యామభయమాబధ్య । భ్రామయామాసవేగతః॥ ౧౫౦

తస్మిన్నిర్ధూతతేజస్కే । మల్లాస్తత్పిత్రుచోదితాః
కృష్ణాంశమభ్యయుస్తేపి । నిష్పిష్టాస్తేనవిద్రుతాః॥ ౧౫౧

తతోమహీపతిఃఖడ్గ । పాణిఃకృష్ణాంశముద్భటం
హంతుమైచ్ఛత్తతోరాజా । తాన్న్యవారయదాతురః॥ ౧౫౨

తదనుకతిపయేకాలేగతే కృష్ణాంశఃకుమారై రాహ్లాదాదిభిర్మృగయా
మనుభవితు మైచ్ఛత్॥ ౧౫౩

రాజాచపరిమళస్తేషాంత మాశయం విబుధ్యసంతుష్టచిత్తః ప్రాదిశత్తు
రగాన్॥ యేవై సైన్యసుగ్రీవ మేఘపుష్పవలాహకాం శైహారిణీ
గర్భజాస్సంప్రతం మనోరథకరాళబిందులహరి నాగరనామభిర్వి
ఖ్యాతాః॥ ౧౫౪

తేషు దేవసింహా మనోరథగ ఆహ్లాదఃకరాళం కృష్ణాంశో బిందులం
బ్రహ్మనందోహరి నాగరంచారూఢావమానవివిశుః॥ ౧౫౫

తేషాంతుగచ్ఛతాందేవీ । శారదామృగవిగ్రహం
ధృత్వాహైమంప్రదుద్రావ । తేషామగ్రేమహావనే॥ ౧౫౬

కుమారాస్తేశరాన్ఘోరాన్ । ముముచుస్తత్రనోముహుః
మోహయామాసతాన్దేవీ। శరానాహ్లాదకారిభిః॥ ౧౫౭

కృష్ణాంశోథశరంఘోరం । అసృజత్తాంమృగింప్రతి
విద్ధాసాతేనదుద్రావ। పీడితాతన్మహావనే॥ ౧౫౮

అన్వద్రవత్తాంకృష్ణాంశ । స్సుదూరంవిద్రుతాంమృగీం
తదాధృత్వానిజంరూపం । దేవీకృష్ణాశమాహసా॥ ౧౫౯

జిజ్ఞాసునామయాపీర్యం । తవదూరమిహాగతా
సాక్షాత్కృష్ణోసిరాజేంద్ర । జాతస్సోదరబంధుభిః॥ ౧౬౦

యదాహిపీడామనస । స్తవస్యాత్తత్రమాంస్మర
శ్శ్రేయసంభవేత్తత్ర । తవానుగ్రహాతోమమ॥ ౧౬౧

ఇత్యుక్త్వాంతర్హితాదేవీ । కృష్ణాంశోపికుమారకైః
సంగమ్యనిలయంభేజే । పితుర్మాతుశ్చమోదదః॥ ౧౬౨

అధచకతిపయేకాలే దశమేవత్సరేప్రాప్తే కృష్ణాంశస్సాహ్లాదాది కుమారగణఃక్రీడాపరాయణః ప్రమదావనముపేత స్తత్ర మాధవమాసముపేతస్సాత్వాచసాగరే విహితచండికారాధనస్తాంబహుభిరుపాయన్తై రప్రీణయత్॥ ౧౬౩

సాదేవీతదారాధనప్రీణితా తేషాం వరాన్ ప్రాదిశత్॥ ౧౬౪

సురత్వమాహ్లాదాయ । బలిత్వంబలఖానయే । బ్రహ్మజ్ఞత్వం బ్రహ్మానందాయ దేవసింహాయ కాలజ్ఞతాం యోగిత్వం కృష్ణాంశాయచ ప్రదాయదేవ్యంతర్దధే॥ ౧౬౫

కుమారా అధతేప్రీతా । దేవ్యాదత్తవరాముదా
భేజుర్గృహానితాన్దృష్ట్వా । రాజాకత్థతసాదరం॥ ౧౬౬

తదైవమలనాసూత । పత్నీ పరిమళస్యసా
సాత్యకేరంశజంపుత్రం । యథాప్రాచీదివాకరం॥ ౧౬౭

వయస్యేకాదశేప్రాప్తే । కృష్ణాంశోహాయపృష్టగః
ఏకఏవయయాధీర । ఉర్వీయాంనగరీంబలీ॥ ౧౬౮

తత్రదత్వాద్విజాతిభ్యో । బహ్వన్నందక్షిణాయుతం
దదర్శపరిమత్సంస్థం । మహీపతిముదారధీః॥ ౧౬౯

మహీపతేస్తదైవాజ్ఞా । పశ్యాన్ తద్భృత్యసత్తమాన్
ఆత్మానంబద్ధుముద్యుక్తాన్ । ఖడ్గపాణీన్ సముద్ధితాన్॥ ౧౭౦

దృష్ట్వాపంచశతంవీరః । కృష్ణాంశోనిర్భయోబలీ
జఘానజనయన్ భీతి । ముర్వీయాధిపతేర్భృశం॥ ౧౭౧

పిపాసురధకూపస్థా । ఘటసాస్తామనోరమాః
నిరీక్ష్య యోషితస్తోయం । కృష్ణాంశశ్చకమేద్రుతం॥ ౧౭౨

తాశ్చతద్రూపలావణ్యం । దృష్ట్వామోహముపాయయుః
అధభిత్వాఘటాన్ తాసాం । శమయిత్వాత్మసంహరేః॥ ౧౭3

స్వయంపిపాసితోభీష్టం , పీత్వాజలమనామయం
యుయోధోర్వీయనగరీ । పతిస్సైన్యైర్భృతాసిభిః॥ ౧౭౪

పరాజిత్యబహూన్ వీరాన్ । బధ్వాచాభయమూర్జితం
మహీపతేస్సుతంవీరః । కృష్ణాంశోజయమావహత్॥ ౧౭౫

తతోమహావతీంప్రాప్తం । కృష్ణాంశంజయశాలినం
రాజాపరిమళప్రీత్యా । శిరస్యాఘ్రాయచాస్తువత్॥ ౧౭౬

మహీపతిరధాధూత. కృష్ణాంశేనబలీయసా
పృధ్వీరాజపురీంప్రాప్తః । తస్మైస్వం దుఃఖమూచివాన్॥ ౧౭౭

తదా మహీపతినా బహుభిర్బవిభిఃప్రీణితః ప్రేరితస్యపత్న్యా ఆగమాఖ్యయా మహీపతిభగిన్యా పృధ్వీరాజ సప్తలక్షసైన్య పరీవృతో భ్రాత్రాదుందుకారేణసాకం కృష్ణాంశం జేతుంప్రతస్థే॥ ౧౭౮

దేహాసింహాస్త దేవదాకర్ణ్య రాజ్ఞే పరిమళాయా వేదయత్॥ ౧౭౯

పరిమళశ్చ సాహ్లాదాదికుమారగణ స్త్రిలక్షసైన్యసమన్వితో దేహాళీం ప్రతిప్రాతిష్ఠత। ౧౮౦

మధ్యేమార్గంశింశుపాగ , వనంశత్రువశస్థితం
జిత్వాతత్రనివాసన్తే । చక్రుఃపరిమళాదయః॥ ౧౮౧

పృథ్వీరాజశ్చతత్రైవా । గచ్ఛత్సహచమూజనః
తేషాం ప్రవవృతే యుద్ధం । యమలోకవివర్ధనం॥ ౧౮౨

గజైర్గజాహయైర్వాహా । రథైశ్చైవరథాస్తథా
యుయుధుస్సంగతాఘోరం । ప్రాణత్యాగవినిశ్చితాః॥ ౧౮౩

పృథ్వీరాజచమూవీరై । ర్నిహతావివిధాయుధైః
సైన్యాః పరిమళస్యాశా । దుద్రువుః ప్రాణలిప్సయా॥ ౧౮౪

తదా బ్రహ్మానందః కృష్ణాంశో బలహా నిర్దేవసింహ ఆహ్లాదశ్చేతి పంచమహారథాస్సమరాయ ప్రతస్థిరే॥ ౧౮౫

బ్రహ్మానందశ్శరైర్దేవసింహో భల్లైస్తోమరైరాహ్లాదః
కృష్ణాంశో బలహానిశ్చ ఖడ్గైస్సర్వాం రిపుసేనాం వివ్యధుః॥ ౧౮౬

తదా దుందుకారో గజారూఢః సమరాయ నిర్యాతో భల్లేనాహ్లాదమురస్యతాడయత్॥ ౧౮౭

మూర్ఛితే చ తస్మిన్దేవసింహః పృథ్వీరాజం గజారూఢం భల్లేన హత్వా వ్యమోహయత్॥ ౧౮౮

తతస్సమాగతాన్ నానాదేశీయాన్ ఖడ్గధరాన్ మహీపతీన్ నిరీక్ష్యాహ్లాదో విగతమూర్ఛస్సమభ్యేత్య ఖడ్గేనైవ నిజఘాన॥ ౧౮౯

తదంతరే పృథ్వీరాజోఽపి విగతమోహస్తాన్ సర్వానాహ్లాదాదీన్ సపిశరైః అస్త్రమంత్రితైర్హత్వా మోహయామాస॥ ౧౯౦

ఏతత్సర్వం రూపణేన పరిమళాయ నివేదితమాస॥ ౧౯౧

తతస్సుఖహానిః కపోతాఖ్యస్తురగమారూఢో గగనమార్గేణ శత్రుసేనాం ప్రవిష్టస్తాన్ సర్వాన్ వ్యాకులాన్ కృత్వా మహీరాజం చమూర్ఛితం చకార॥ ౧౯౨

బద్ధ్వాయావన్మహీరాజం । సుఖహానిర్మహాబలః
తదంతికం సమాయాత । స్తావన్మోహం విహాయసః॥ ౧౯౩

తస్మాద్యం [illegible] | [illegible]
ద్విజా [illegible] | [illegible] ౯౪

అథ [illegible] కృష్ణాంశః | [illegible]
భ్యూహాస్య [illegible] | [illegible] ౯౫

మహారాజస్య [illegible] | [illegible]
మహారాజం [illegible] | [illegible] ౯౬

అతస్త్వత్ర్పియం రాజా | [illegible]
అతస్త్వం మహారాజః | కృష్ణాంశేన [illegible] ౯౭

ఉపహారతయా తస్మై | దదౌ ప్రదయ [illegible]
పంచకోటిధనం భూమిం | రాజస్స్వం [illegible] ౯౮

తేన ద్రవ్యేణ నగరీం | సంశ్రయాఖ్యాం [illegible]
బలహానిర్దేవసింహః | ముక్తస్తైన [illegible] ౯౯

స తత్ర స్యవసత్సాకం | ధర్మపత్న్యాం [illegible]
బలహానిః ప్రజాస్సర్వా | రంజయ [illegible] ౧౦౦

ఇతి శ్రీ శోభనాద్రి [illegible] మహాకావ్యే
చరమభాగే [illegible]
వర్ణనం నామ [illegible] సర్గః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యేచరమభాగ

సప్తమసర్గప్రారంభః.

కృష్ణాంశస్యాథవర్షేఽభ్యుపయతి మహితేద్వాదశే కాన్యకుబ్జే
రాజ్ఞామాసీదిషేమాస్యఖిల మహీభృతాం సన్నివేశోదశమ్యాం
శుక్లేపక్షేతదానీం శుభగుణవిభవంకథ్యమానం నరేంద్రైః
కృష్ణాంశస్యోపశృణ్వన్ ప్రముదితహృదభూల్లక్ష్మణో రాజపుత్రః॥ ౧

తంద్రష్టుమిచ్ఛురుదయం సతులక్ష్మణస్స్వ
మూచేపితృవ్యమధిపంజయ చంద్రసంజ్ఞం
రాజన్ నిరీక్షితు మనాహ్యుదయంగుణాఢ్యం
ఆజ్ఞాంప్రదేహిగమనాయత తదత్రమహ్యం॥ ౨

ఆకర్ణ్యైతజ్జయవిధుర్నృపతిస్తదీయ
శ్లాఘాసహిష్ణురభిమాన విమూఢచిత్తః
ఇత్యాహపుత్ర మయికింభవతాద్యసర్వ
రాజేంద్రనాయకపదంకితములుప్య తేహి॥ 3

అథలక్ష్మణోఽనుమతోఽపిపితుః సహితోఽనృపైరుదయభూపవరం సము
దీక్షితుంనిరగమత్పురతః
ప్రథమం మహీంపతిపురంసమగాత్॥ ౪

నిశమ్యతంసంశ్రయనామపుర్యాం। వసంతమాదాయ మహీంపతించ
సహాయభూతం మహిపైరనేకైః। పురంతదేవా విశదాశుహృష్టః॥ ౫

దృష్ట్వోదయంతత్రసహాగ్రజంతైః। వృతంసహాయైర్బలహానిముఖ్యైః
సమక్షమేవాఖిల భూపతీనాం। సమస్తువత్తస్యగుణాన్ గృణానః॥ ౬

మహీపతి స్తత్రనుతింనిశమ్య । వాత్స్యస్యతాం లక్ష్మణభూపకన్యాస్తాం
వైదిత్వాత స్తస్యతదా ఽ సహిష్ణుః । ఇదంసమూచేధురిసర్వరాజ్ఞాం॥ ౭

నాయం ప్రశస్యోహ్యుదయో భవద్భిః
హతౌయదీయౌ పితరౌద్విషద్భిః
శ్రుణ్వంతు చయితన్మహిపామయాద్య
సంకథ్యమానంశ్రుతయేప్యసహ్యం॥ ౮

మహిష్మతీశఃకిల నర్మదాయా
స్తటేపితృభ్యామ ముకస్యయుధ్వా
సంచూర్ణయిత్వా వపుషీతయో స్త
చ్ఛీర్షేచ కృత్వావ్యదధాద్వటాగ్రే॥ ౯

అతఃప్రశస్యః కథమేషభూపైః । ర్వీర్యోత్తరైర్వత్సనరేంద్ర సూనుః
శ్రుత్వేతివాణీముదయోపిభీతః । ప్రాహక్షితీశాన్వినతస్సలజ్జః॥ ౧౦

పితరావుమఘూర్జరంగతా । విషయంశత్రువధార్థినాచిరాత్
ఇదమద్యవధంతయోరహం । రిపుణైవాహితమాశృణోమిహి॥ ౧౧

యదిసత్యమిదంమహీపతే । ర్వచనంమత్పితృనాశబోధకం
ప్రకటీక్రియతేతుపౌరుషం । భవతామేవసమక్షమద్యమే॥ ౧౨

ఇత్యుదీర్యోదయోరాజా । మాత్రేతత్ప్రాహదుఃఖితః
రుగోదసాచదుఃఖార్తా । భర్తారంశత్రుభిర్హతం॥ ౧౩

అథోదయోస్తువద్దేవీ । ముమాంలోక నమస్కృతాం
సాచతత్స్తుతిభిఃప్రీతా । తస్మై పూర్ణాం ఘృణాంవ్యధాత్॥ ౧౪

తాలనంమ్లేచ్ఛరాజానం । మోహయిత్వాస్వమాయయా
చతుర్లక్షబలైర్దేవీ । హృదయాంతికమానయత్॥ ౧౫

తందృష్ట్వాతాలనంవీరం । కృష్ణాంశోముదితాంతరః
యోజయామాససైన్యంస్వ । మపిలక్షంరణేచ్ఛయా॥ ౧౬

సైన్యంచలక్షం బలహానిరస్త్రై । దిదేశభీత్రోధమహావతీశః
శ్రుత్వాతదేతత్ సముదీక్షితుంతం। కృష్ణాంశముత్కంఠతయాజగామ॥ ౧౭

అశ్వాస్యతంతస్యభయం బలాఢ్యః
వత్సేంద్రసూను శ్శమయాంచకార
తతః ప్రహృష్ట స్సమహాప్రతీశః
సైన్యంస్వయంచాపి నిదేశలక్షం॥ ౧౮

తైస్స పాలక్షైస్సహితో బలైస్స । జయాయశత్రో గదజంబుకస్య
నిగ్రహంతు కామో ద్విజదేవతానాం। పూజాంయథావన్నృపతిర్వ్యతేనే॥ ౧౯

సంప్రస్థితో దక్షిణదిక్ప్రథాతాం
శత్రోఃపురీం కృత్తమహాటవీకః
మార్గంప్రకుర్వన్ రిపుదేశమాయాత్
పక్షేణవత్సేంద్ర సుతశ్చమూభిః ౨౦

తత్రసైన్యేగజాభీమా । దశసాహస్ర సమ్మితాః
ఆహ్లాద స్తత్పతి స్తత్ర । కల్పితోభూన్మహాబలః॥ ౨౧

రథాశ్చపంచసాహస్రాః । దేవసింహ స్తదీశ్వరః
వాహాస్త్రిలక్షసంఖ్యాతాః । బలఖానివశేస్థితాః॥ ౨౨

ఉష్ట్రాశ్చదశసాహస్రాః । శేషాస్సర్వేపదాతయః
కృష్ణాంశస్స్వయమేవాసీత్ । పదాత్యధిపతిర్బలీ॥ ౨౩

సర్వసేనాధిపత్యేతు । తాలనస్సోభ్యషిచ్యత
ఈదృశ్యా సేనయాప్రాప । కృష్ణాంశశ్శత్రుసీవృతం॥ ౨౪

నైజేనరూపేణపురంరిపో స్తత్ । అశక్యమాలోచ్యసదేవసింహః
ప్రవేష్టుమేతం విదధేహివేష । మాహ్లాదకృష్ణాంశముఖానుజానాం॥ ౨౫

తత్రోదయోనర్తక వేషధారీ । దధారమడ్డుంసచదేవసింహః
అహ్లాదనామాడమరుందధార । వీణాదృతాభూత్కిలతాలనేన॥ ౨౬

దృష్టేచతాళేబలహానినాతే, మాతుఃపురోనృత్యమరం వితేనుః
దేవీతదాసావిముమోహపుత్రా । నబుధ్యతాన్నృత్యకనైపుణేన॥ ౨౭

మహీపతి స్తత్రనుతిం నిశమ్య । వాత్సల్యస్య తాం లక్ష్మణభూపకన్యాం
వైదిత్వ తత్ తస్య తదా ఽ సహిష్ణుః । ఇదం సమూచే ధురి సర్వరాజ్ఞాం॥ ౭

నాయం ప్రశస్యో హ్యుదయో భవద్భిః
హతౌ యదీయౌ పితరౌ ద్విషద్భిః
శ్రుణ్వంతు చయి తన్మహిపా మయాద్య
సంకథ్యమానం శ్రుతయే ప్యసహ్యం॥ ౮

మహిష్మతీశః కిల నర్మదాయా
స్తటే పితృభ్యామ ముకస్య యుద్ధ్వా
సంచూర్ణయిత్వా వపుషీ తయో స్త
చ్ఛీర్షే చ కృత్వా వ్యదధా ద్వటాగ్రే॥ ౯

అతః ప్రశస్యః కథమేష భూపై । ర్వీరోత్తరై ర్వత్సనరేంద్ర సూనుః
శ్రుత్వేతి వాణీ ముదయోపి భీతః । ప్రాహ క్షితీశా వినతస్సలజ్జః॥ ౧౦

పితరావమ ఘూర్జరంగతౌ । విషయం శత్రువధార్థినా చిరాత్
ఇదమద్య వధం తయోరహం । రిపుణై వాహితమాశృణోమిహి॥ ౧౧

యది సత్యమిదం మహీపతే । ర్వచనం మత్పితృనాశబోధకం
ప్రకటీక్రియ తేతు పౌరుషం । భవతామేవ సమక్షమద్య మే॥ ౧౨

ఇత్యుదీర్యోదయో రాజా । మాత్రే తత్రాహ దుఃఖితః
రురోద సా చ దుఃఖార్తా । భర్తారం శత్రుభిర్హతం॥ ౧౩

అథోదయోస్తు వద్దేవీ । ముమాం లోకనమస్కృతాం
సా చ తత్స్తుతిభిః ప్రీతా । తస్మై పూర్ణాం ఘృణాం వ్యధాత్ ॥ ౧౪

తాలనం మ్లేచ్ఛరాజానం । మోహయిత్వా స్వమాయయా
చతుర్లక్షబలై ర్దేవీ । హ్యుదయాంతికమానయత్ ॥ ౧౫

తం దృష్ట్వా తాలనం వీరం । కృష్ణాంశో ముదితాంతరః
యోజయామాస సైన్యం స్వ । మపిలక్షం రణేచ్ఛయా॥ ౧౬

సైన్యంచలక్షం బలహానిరస్తై । దిదేశభీత్యోధమహావతీశః
శ్రుత్వాతదేతత్ సముదీక్షితుంతం। కృష్ణాంశముత్కంఠతయాజగామ॥౧౭

అశ్వాస్యతంతస్యభయం బలాఢ్యః
వత్సేంద్రసూను శ్శమయాంచకార
తతఃప్రహృష్ట స్సమహాప్రతీశః
సైన్యంస్వయంచాపి నిదేశలక్షం॥ ౧౮

తైస్స పంచలక్షైస్సహితో బలైస్స । జయాయశత్రో గదజంబుకస్య
నిర్గంతుకామో ద్విజదేవతానాం।పూజాంయథావన్నృపతిర్వ్యతేనే॥౧౯

సంప్రస్థితో దక్షిణదిక్ప్రథాతాం
శత్రోఃపురీం కృత్తమహాటవీకః
మార్గంప్రకుర్వ్వన్ రిపుదేశమాయాత్
పక్షేణవత్సేంద్ర సుతశ్చమూభిః ౨౦

తత్రసైన్యేగజాభీమా । దశసాహస్ర సమ్మితాః
ఆహ్లాద స్తత్పతి స్తత్ర । కల్పితోభూన్మహాబలః॥ ౨౧

రథాశ్చపంచసాహస్రాః । దేవసింహ స్తదీశ్వరః
వాహాస్త్రిలక్షసంఖ్యాతాః । బలహానివశేస్థితాః॥ ౨౨

ఉష్ట్రాశ్చదశసాహస్రాః । శేషాస్సర్వేపదాతయః
కృష్ణాంశస్స్వయమేవాసీత్ । పధాత్యధిపతిర్బలీ॥ ౨౩

సర్వసేనాధిపత్యేతు । తాలనస్సోభ్యషిచ్యత
ఈదృశ్యాసేనయాప్రాప । కృషాంశశ్శత్రుసీవృతం॥ ౨౪

నైజేనరూపేణపురంరిపో స్తత్ । అశక్యమాలోచ్యసదేవసింహః
ప్రవేష్టుమేతం విదధేహివేష । మాహ్లాదకృష్ణాంశముఖానుజానాం॥ ౨౫

తత్రోదయోనర్తక వేషధారీ । దధారమడ్డుంసచదేవసింహః
అహ్లాదనామాడమరుందధార । వీణాదృతాభూత్కిలతాలనేన॥ ౨౬

దృష్టేచతాళేబలహానినాతే, మాతుఃపురోనృత్యమరం వితేనుః
దేవీతదాసావిముమోహపుత్రా । నబుధ్యతాన్నృత్యకనైపుణేన॥ ౨౭

తేచాత్మశాల స్వార్గ్రసు నేవిబోధ్య
తేనైవ వేషేణసహైవదూత్యా
మాహిష్మతీం ప్రాప్య నిజేననృత్త
రూపేణమోహం విదధుర్జనానాం॥ ౨౮

తేరాజేంద్రసుతా స్సనృత్తచతురాదూత్యా నృపప్రేయసీం
కృత్వానృత్తనిరీక్షణాదరపతీంతాం మోహయాంచక్రిరే
తత్పుత్రీకిలరాధికాం శజనవాకృష్ణాంశ రూపేక్షణాత్
ముగ్ధాస్వాలయమాగ తేషుచతత స్తేష్వద్భుతాకారిషు॥ ౨౯

తదోదయస్స్వనరతౌతవిచ్ఛాం, విజ్ఞాయతామాహనరేంద్రపుత్రీం
శత్రోర్భిరతాంమేవదజంబుక స్యే। త్యథాహసావత్స నరేంద్రపుత్రం॥ ౩౦

యదికరోషికరగ్రహణంవిభో। మమతదాహిభిదాంప్రవదామి తే
పితురరేస్తవనోయదితన్మయా। కథయితుంనహిసాంప్రతమాత్మవర॥ ౩౧

అథతథేత్యుదయేనసమీరితే। రిపువిభేదపథంనృపనందినీ
అవదదాశుతతోనృప తేః ప్రియా। చతురనృత్తనిరీక్షణహర్షితా॥ ౩౨

తేభ్యోదదాహినవలక్షధనం తుమూల్యం
తత్త్రేప్రగృహ్యనృప తేస్వవిధంప్రజగ్ముః
నృత్తంచకార చతురంధురిభూమి భర్తుః
కృష్ణాంశకస్సహకుమారవరైః ప్రహృష్టః॥ 33

అథజంబుకజస్సకాళియః। తనువీక్ష్యాద్భుతనృత్తివైభవం
ముదితోవరమస్యకం ప్రియం। నృణుమేద్యేత్యుదయంతమబ్రవీత్॥ ౩౪

అథోదయఃప్రాహ ముదాద్యలక్షా। వృత్తిర్యదిస్వంపరిదర్శయేన్మే
నృత్యంతదేవాహమముష్య కామ్యం। మన్యేవరంజంబుక రాజపుత్ర॥ ౩౫

అథాజ్ఞయాజంబుక నందనస్య। సాదేశరాజ ప్రియకృచ్ఛదాసీ
ననర్తమత్వాచసుతాస్వభర్తుః। రురోదతా తేపిచతాంనిరీక్ష్య॥ ౩౬

ఆశ్వాసయామాసనకృష్ణభూపః స్తాంమాతృతుల్యాంప్రదదావహారం
ఆహ్లాదనామాపిభుజే స్వకీయా। వాస్థాలయ త్త్రతయమీక్షమాణః॥ ౩౭

అథోదయఃకోపరయారుణౌష్ఠ।స్తానూహదాసీంవయమాత్మజాస్తే
తేషూదయోహంనిధనాయశత్రోరముష్యసామాత్యగణస్యయాతః॥

ఏవ ముదయసమీరితాంవాచం నిశమ్య కాళియో జంబుకాత్మజః తాన్ బద్ధుకామః కవాటమబంధయత్ । చోదయామాసచ శతవీరాది మాన్ మహావీరాన్॥ ౩౯

తేచాష్టోదాదయః కుమారా బద్ధుమాత్మన స్సముద్యతాన్ తాన్నిరీక్ష్యస్వానపి ఖడ్గాన్ ప్రాక్షిపన్॥ ౪౦

హతేయ తత్ర శతవీరే మహాబలే కాళియోభయకాతరో విహాయచ పితరం ప్రాత్రాణపరాయణో దుద్రావ॥ ౪౧

తేచ పంచమహావీరా నగరాన్నిర్గతా నర్మదా తీర మాసాద్యస్వీయాం సేనాం తత్ర వ్యవస్థాపయన్ ౪౨

నల్వప్రమాణాళిషధాథసేనా।తుంగాశ్వనాగేంద్రరథాధిపూర్ణా
రేవాన్తతారాపిరిపోర్జయార్థం।హృష్టాచచక్రేనినదాన్సుఘోరాన్॥

శతఘ్నికాభిస్సమహారవాభిః।అపాతయన్గోపురతోరణాట్టాన్
మాహిష్మతీపత్తనవేషభూతాన్। తేచోదయాద్యాస్సబలాస్తదానీం॥

మాహిష్మతీవాసిజనాస్సపుత్రదారావిసృజ్య వపురీంభయార్తాః
వింధ్యాచలేంద్రస్సగుహాన్యషీదన్।తతోరణోభూత్ప్రథితోజగత్యాం
కాళియోదశసహస్రదంతిభి।స్సంయుతోరిపుచమూంతదాభ్యయాత్
పంచశబ్దగజమూర్ధసంస్థితః।దేవరాడివసితేభమూర్ధగః॥ ౪౬

తస్యానుజోపిసమరాయయయౌతునూర్య
వర్మాత్రిలక్షతురగైస్తురగాధిరూఢః
భ్రాతాపరశ్చకిలతుందిలనామధేయః
సాకంరథైరథముపేత్యసహస్రసంఖ్యైః॥ ౪౭

మ్లేచ్ఛాధిపావథచరంకణవంకణాఖ్యౌ
లక్షైశ్చతుర్భిరభితఃపదచారిపుంసాం
వీతారణాయసమభీయతురాత్తచాపౌ
తేషామభూన్మహదనీకమథోసుఘోరం॥ ౪౮

ఆహ్లాదముఖ్యనరవీరచమూశ్చధీరా
మాహిష్మతీశపృతనామభితో జగామ
జఘ్నుర్మిథో వివిధశస్త్రగణాభిఘాతైః
రాత్ర్యాంతు తే విగతదేహసుఖాద్యపేక్షాః॥ ౪౯

రథేషు నాగేషు హయేషు పత్తిష్వన్యోన్యశస్త్రాభిహతేషు తేషు
ప్రసుస్రువుస్తత్ర మహాసృగంభోవహాస్తటేన్యశ్శవకాయకూలాః॥ ౫౦

నష్టే స్వసైన్యే హరిణీసమాఖ్యామధిష్ఠితో ధో బలహానిభూపః
ధృతాసిలతోన్విశదాశు సేనాం రిపోశ్చకర్తాపి బహూంశ్చ యోధాన్॥ ౫౧

మనోరథాఖ్యే తురగే తు దేవసింహస్థితో భల్లధరో యుయోధ
తథోదయో బిందులవాహసంస్థో వివేశ సేనామసిధృద్రిపూణాం॥ ౫౨

ఆహ్లాదస్తు గదాహస్తః మర్దయామాస వైరిణం
శక్తిహస్తస్స వై భీమః రూపణశ్చాపి జఘ్నివాన్॥ ౫౩

తాలనోపి రిపోస్సేనాం ప్రవిష్టస్స మహాబలః
అద్రావయద్గజానీకం మృగానీకం యథా హరిః॥ ౫౪

తైః కుమారైర్మహావీరైః కాళియస్య మహాచమూః
నిపాతితమహావీరా దుద్రావ హి దిశో దశ॥ ౫౫

తదా కాళియో విద్రుతం స్వబలమాలోక్య వడబామధిష్ఠితం బలహా సింబాణైర తాడయత్॥ ౫౬

పీడితే చ తస్మిన్ బలహానౌ స్వామిని సా హరిణీ వడబా తం గజమభియాతా స్వపాదైస్తన్మూర్ధస్థితం కాళియ మపాతయత్॥ సోపి చిరం ముమోహ॥ ౫౭

తతస్స గజపతిః పంచశబ్దాభిధో మహాంతం రోషముపగతః శృంఖలైస్తాన్ పంచకుమారాన్నిహత్య మోహయామాస॥ ౫౮

ఏతదుదంతం రూపణముఖేన దేవకినిశమ్యతం గజవరం తుష్టావ॥ ౫౯

సచగజవరో దేశరాజప్రియంకరశ్చిరం తస్య వాహనభూతో దేవకీస్తుతి
ప్రీతః స్వాపరాధం క్షంతు తాం ప్రార్థయామాస॥ ౬౦

తతః క్షణాదేవ విగతమోహః కృష్ణాంశో భ్రాతురాహ్లాదస్య మూర్భిత
తస్య సమీపం గత స్తస్మింశ్చ గతమోహే తం పితుర్గజం పంచశ
బ్దాభిధం తస్మై ప్రాదిశత్॥ ౬౧

రూపణాయచ కరాళమశ్వం ప్రాదిశత్॥ ౬౨

బద్ధాచ కాళి యం ప్రాప్త మోహం సేనాంతం ప్రాపయామాస॥ ౬౩

తతః కాళియ భ్రాత్రా సూర్యవర్మణా సాకు తేషాం ఆహ్లాదాది మా
నాం కాని చిద్దినాని పునః పునర్మహద్యుద్ధ మభవత్॥ ౬౪

వృద్ధేష్ట్ర్రోషుచ స్వప్రయుక్తే ష్వాహ్లాదాది మాః కాళి యవధోపా
యమనవేక్షణాః కృష్ణాంశం శరణంజగ్మః॥ ౬౫

సతు కృష్ణాంశో దేవీందుర్గాం రాత్రిసూక్తేన ప్రీణయామాస॥ ౬౬

దేవీచ సా కాళియం నిద్రయా మోహితంచ కార॥ ౬౭

అథ కృష్ణాంశో మోహితం సూర్యవర్మాణం బధ్వా దేవకీసన్నిధి మ
నయత్॥ ౬౮

అథ తుందిలో భ్రాతృశోకపరాజితో హయమారూఢ శ్శత్రుసేనాం
ప్రవిష్టః ఖడ్గేన శత్రూన్ వంకణరంకణముఖ మ్లేఛ్ఛసహాయైః పరీ
వృతఃఖండయామూస॥ ౬౯

తందృష్ట్వాతాలనో మహాబలో నిజసేనావిమర్దన మభియాతః వంకణం
రంకణంచ హత్వాతుందిలమపి బబాధ॥ ౭౦

తతో హతశేషా మ్లేచ్ఛాధిపా స్సహస్రసంఖ్యాకాః పక్షమాత్రం యు
ద్ధమకార్షుః॥ ౭౧

తాలనస్తాన్ సర్వాన్ ఏకైకస్మిన్ దినే షష్టింషష్టిం హత్వా యమలో
కం ప్రాపయామాస॥ ౭౨

ఏత దుదంతం శ్రుత్వా జంబుకే శోకా క్రాంతే విజయైషిణీనామ్నీ
తత్పుత్రీ స్వాభ్య స్తయా రాక్షస్యా మాయయా శత్రుసేనాం ప్ర
విశ్యాహ్లాదాది మాన్ మోహయిత్వా భ్రాతౄంశ్చ మోహితాన్
పితురంతికం ప్రాపయామాస॥ ౭౩

ప్రభాతే త్వాహ్లాదాదిమాలబ్ధప్రబోధా శ్శత్రుశిబిరేపి కాళియాదిమాన
దృష్ట్వా చింతావ్యాకులితా బభూవుః। ౭౪

తదా దేవసింహో నేత్థ మభ్యధాయి॥ ౭౫

పురా చిత్రాభిధానః కశ్చన దైత్యః బాణకన్యాముషాం ప్రార్థయా
మాస॥ స ఇదానీం ఐలబలినామ్నా జాతః॥ సతు వివిధమాయావే
త్తా॥ తస్మాదేవగురో రయం జంబుకపుత్రీ విజయైషిణీ లంభితమా
యా రాత్రా వస్మదీయం శిబిరమాగతా మోహయిత్వాచా స్మాన్
భ్రాతౄన్ నీతవతీ స్వగేహం। తతో ద్వ్యేవవయం తమైలబిలిం విం
ధ్యాచలనివాసినం నిహన్మ ఇతి॥ ౭౬

అథాహ్లాదం వినాతే బలహీని ముఖావింధ్యా ద్రిముపగతా స్త మైలబి
లం నిహత్య పునర్జంబుకపురీ ముపేత్య రణాయ ప్రతస్థిరే॥ ౭౭

తాన్ సర్వాన్ మహావీరాన్ జంబుకో మహాబల స్సమరేజిగాయ॥ ౭౮

నిబధ్యతాన్ జంబుకభూమిపాలః। శైవంమఖుంశ్లాఘ్యమథాజహారం
శ్రుత్వాచతద్రూపణభాషితేన। సాదేవకీదుఃఖితమానసాభూత్॥ ౭౯

తతో భవానీం పతిదేవతాసా। దేవీంశరణ్యాం శరణంజగామ
తనూజబంధస్య విముక్తికామా। సాతాముువాచ ప్రణతప్రసన్నా॥ ౮౦

మహ్యంయదా యంఖలుహోమకాలే। తవాత్మజానర్పయితాతదాహం
సంజీవయిష్యా మినశోకమత్ర। కుర్యాశ్చిరంజీవ సుతాసిభద్రే॥ ౮౧

ఇతి నిశమ్యవచో గిరిశప్రియో। దితమవాపము దంకిలదేవకీ
అథసజంబుకభూపతి రీశ్వర। ప్రణయతో బలిమస్య చకారతాన్॥ ౮౨

హోమస్యకాలే సముపాగతే సా।
మాహిష్మతీశం గిరిశస్యపత్నీ

సంమోహయామాస చతాన్ విముక్త
బంధాన్ చకారోదయ ముఖ్యబాలాన్॥ ౭౩

తేతం నిబధ్యనృపతిం ప్రసువేషయంతో
మోదంతదీయ హృదయేవిపులం వ్యతన్వన్
తస్యాత్మజ స్తదను కాళియనామ వీరః
సైన్యైః త్రిలక్షగణనైస్సమరాయతస్థౌ. ౭౪

మహత్ప్రవృత్తంపునరేవ యుద్ధం। తయోస్సుదగ్రంబలయోః నృపాణాం
ఆహ్లాదకృష్ణౌబల హానిదేవ। సింహాశ్చవీరా సచతాలనాఖ్యః॥ ౭౫

ఆరుహ్యాపత్రాణి నిజాసతత్ర। శస్త్రాస్త్రవ వర్షైః పృతనామరీణాం
అపీడయన్ తేచ శరైరనేకై। రనైశ్చజఘ్ను బలహానిముఖ్యాన్॥ ౭౬.

త్రయోధ తేజంబుక రాజపుత్రా। దుర్గర్వమూఢాః బలహానిముఖ్యైః
కృత్వారణం తచ్ఛరవిక్షతాంగాః।విషాదమాపుర్విగతార్థయత్నాః॥౭౭

అధకాళియః పశుపతింమనసా। స్మరదాదిశత్స చమనుంవిభవే
సచతేనమంత్రి తమథాస్త్రవరం। విముమోచ తేషు సమరేబలవాన్॥
మోహితానథ విబుధ్యదేవకీ। నందనాన్ పతివశత్వ వైభవాత్
ఎత్యతత్రరయతస్థితాస్స్వయం। కృష్ణమాకలయ దాత్తబోధనం॥ ౭౮

పునశ్చదేవీంగిరిజాంశరణ్యాం। ఆరాధయామాస తదాప్రసన్నా
ఆహ్లాదముఖ్యాన్ సమబోధయత్సా। తేచాహవాయత్వరితాబభూవుః॥౮౦

కాళియాద్యైస్త్రిభిర్వీరై। రాహ్లాదాద్యైస్త్రయోమిథః
సంగతారణమాతేను। శ్శస్త్రాస్త్రక్షత సంకులం॥ ౮౧

కృష్ణాంశఃకాళియంతత్ర। బలహానిస్తుతుందిలం
సూర్యవర్మాణ మాహ్లాద। శ్చక్రుః స్వాగన్కృతాలయాన్॥ ౮౨

తేపూర్వజన్మ నిఖ్యాతా। జరాసంధాదయోనృపాః॥
కాళియోభూజ్జరాసంధః। తుందిలస్త్రిశిరాస్మృతః॥
ద్వివిదస్సూర్యవర్మాభూత్। స్వబలో జంబుకోభవత్॥ ౮౩

కరవాలకరాథదేవకీ। ముదితాతత్ర తతజన్జంబుకం
ఉదయోపి వటాగ్రగంశిరో। ద్వయమస్యారసితాతయోర్ధనౌ॥ ౮౪

తౌ ప్రేతదేహస్థితిమీయివాంసౌ । అవోచతాంతంపితరౌతనూజం
కింస్యాదనేనాచరతీర్థయాత్రాం । గయాంచగచ్ఛాశు చిరంసుజీవ॥ ౯౫

అథదేవకీ జంబుకం శిలాపత్రే నిక్షిప్యతదంగంసంచూర్ణయ తేతి పుత్రానన్వశాసత్॥ ౯౬

తేపితథయివ కృత్వామాతుర్మోదమమంద మాతేనిరే॥ ౯౭

తతో జంబుక సుతావిజయైషిణీ కృపాణహస్తాబలహాని మనుక్రమ్యత్యఖడ్గేనతంభుజేనిహత్యమోహయామాస॥ ౯౮

తద్వైవాన్యా నపిదేవసింహముఖాన్ ఖడ్గప్రహారైర్ద్విముఖాన్ కృత్వా శతసంఖ్యాకాన్ మహావీరాన్ మారయామాస॥ ౯౯

అథబలహానిరాశ్వస్తః తస్యాశ్చశిరః ఖడ్గేననికృత్యచితాయా మారోపయత్॥ ౧౦౦

తదేత్థమశరీరిణ్యావాణ్యాభ్యధాయి॥ ౧౦౧

యదవధ్యాహతేయం స్త్రీ । త్వయాద్యబలహానిక
ఫలమస్యవిపాకేత్వ । మనుభోక్ష్యసికర్మణః॥ ౧౦౨

ఇతినిశమ్యదుఃఖితో బభూవబలహానిః॥ ౧౦౩

ఇత్యేవంతరసావిజిత్యబలినో రామోదయాద్యారిపుం
వీరంజంబుకమాత్మజైః స్సహధనం ప్రాప్తాస్తదీయంబహు
హృష్టాఃస్వాంపురమాం విశన్ పృతనయా హ్యర్ధేనకీర్తింపరాం
ప్రాప్తాదిక్షుమహావతీం సుఖయుతాః తస్థుఃప్రజాపాలనే॥ ౧౦౪

పౌషేమాస్యభవత్స్వఏష సమరః ప్రారభ్యవారాన్ శతం
మార్గేచాపిని నీయకానిచిదహాన్యాపుః గృహాన్ తేతతః
జ్యేష్ఠేమాసి నిరీక్ష్యతాన్ పరిమలోహృష్టోదిశద్గోగణాన్
హస్త్యశ్వంచతనూజభావుకకృతేప్రీతింహరేః ప్రార్థయన్॥ ౧౦౫

శ్రుత్వాతదేతత్కిలభూమిరాజః । మాహిష్మతీనాశముఖంచరిత్రం
మహావతింప్రాప్యసుహృష్టచిత్తః । స్తుత్వేదమూచేబలహానిభూపం॥ ౧౦౬

ప్రత్యబ్దమాదాయధనంనరేంద్ర । మత్యోఽర్థలక్షంనియమేనదేహీ
మాహిష్మతీనామపురీంజితాంతే । యాపాలితాజంబుకభూభృతాగ్రే॥

అథతథేత్యురరీకృతవార్త మహి । విభువచోబలహానినరేశ్వరః
తదనుతద్రవిణార్పణనిస్పృహయాత్ । పురమవాపసతాంమహిభూపతిః॥

అథోదయస్యాగతవత్యుదారే । త్రయోదశాబ్దేసహతైః కుమారైః
రామాంశజఃపూర్ణతరంహిరణ్య । మాదాయహర్షేణగయాంప్రతస్థే॥

హారిణీంసమధిష్ఠితోయయా । బలహానిస్తురగంతుబిందులం
ఉదయశ్చపపీహకాహ్వాయం । హయమారుహ్యాసదేవసింహకః॥ ౧౧౦

స్వయంపంచశబ్దాహ్వాయందంతిరాజం
సమారుహ్యాయాతోముదాహ్లాదభూపః
నభస్యేతుమాసేవదాతేచపక్షే
త్రయోదశ్యహస్తేప్రయాణాయచక్రుః॥ ౧౧౧

దినద్వయంపథోంతరేనినీయతేకుమారకాః
గయాముపేత్యహర్షితాఃతిథింప్రపకృత్యపూర్ణిమాం
దినైశ్చతుశ్చతుష్కకైఃపితృప్రమోదకామినో
వితేనురాధ్వదాహికీః క్రియాయథావిధానతః॥ ౧౧౨

లక్షావర్తిస్తదనుగణికాప్రాప్యనీహారశైలం
గత్వాపుణ్యాం కిలబదరికాక్షేత్రముద్ధూతపాపా
ముక్తింప్రాప్తాతదనుముదితాస్తేకుమారాస్సమీయుః
కాశ్యాంసర్వైర్నరపతిగణైఃరాహుణాద్యాదితేజ్జే॥ ౧౧౩

శార్దూలవంశ్యఃకిలనేత్రసింహ । నామానరేంద్రోపిచతత్రయాతః
సరత్నభాసానిహతేభయార్తే । శ్చిరంహరింశీతగిరావపూజ॥ ౧౧౪

దేవశ్చచీశోనవతుంగనామ్ని । క్షేత్రేతేనరేంద్రేణసమర్చితాంఘ్రిః
ప్రీతింగతోద్వాదశవత్సరాంతే । దత్వాచథక్కామృతమేవమాహ॥

అయంహికాళ్యాసురరాణ్ణిమిత్తం । వినిర్మితోముంధ్వనయర్తభవాంశ్చ
సంగ్రామమూర్ధన్యహితాన్విజేష్య । స్యహిప్రహంతేవసురారివర్గా
సంజీవయిష్యత్యపినైజసేనాం । అనేనశత్రుక్షపితాంనరేంద్ర॥ ౧౧౬

అంతర్హితేథజగతామధిపేనరేంద్రో
ధక్త్యామృతంససమవాప్యసువాద్యపర్యం
కాశ్మీరసీమనిపురంవిదధేహినేత్ర
పాలాభిధంసకలధాన్యధనాభిపూర్ణం॥ ౧౧౭

తస్యస్వర్ణవతీనామ్నీ । రేవత్యంశసముద్భవా
కన్యాసీత్సతయాసార్ధం । కాశీంతత్రాయయౌనృపః॥ ౧౧౮

తాందృష్ట్వారతిమపరామివస్థితాంతే
భూపాలాస్సమధిగతాస్తదావిమోహం
ఆహ్లాదోపిచసముదీక్ష్యతాంవిముగ్ధ
స్సాప్యేనంస్మరమివమూర్ఛితాబభూవ॥ ౧౧౯

ఉదయోథాగ్రజంముగ్ధం । తత్త్వజ్ఞానప్రబోధనాత్
విమోహంవితతానాశు । శ్రుతిస్మృత్యుదితాధ్వనా॥ ౧౨౦

అథాహ్లాదఃకుమారైస్తైః । భాగీరథ్యాస్తటేశుభే
కృతస్నానాదిసత్కృత్యోఽప్రీణయద్ద్విజపుంగవాన్॥ ౧౨౧

మహావతీంపురీంస్వీయా । మాజగామతతస్స్వరన్
దుర్గాందేవీంవిధానేన । పూజయామాసభక్తితః॥ ౧౨౨

సాప్రసన్నాతదాతస్మైసిద్ధంస్యాదీప్సితంతవ
ఇత్యుక్త్వాస్వర్ణవత్యాశ్చ । మోహంచక్రేహృదిద్రుతం॥ ౧౨౩

నేత్రసింహస్య దుహితా । దేవ్యామాయా ప్రభావతః
రామాంశం సుందరాంగంతం । స్వప్నే వైక్షత సుందరీ॥ ౧౨౪

కాంక్షమాణాతమేవస్వం । పతింతత్రైవనిత్యదా
స్థాపయంతీ మనస్తస్మై । దూతమప్రేషయచ్ఛుకం॥ ౧౨౫

సశుకో నేత్ర సింహస్య । దుహిత్రాబద్ధపత్రకః
కంఠేద్రుతం మహావత్యా । వనముద్యానమాయయౌ॥ ౧౨౬

క్రీడంతం తత్రకృష్ణాంశం । దృష్ట్వామర్త్యగిరావదత్
పత్రమేతద్గళేబద్ధం । స్వర్ణవత్యా గృహాణమే॥ ౧౨౭

ఆహ్లాదాయచ తే భ్రాత్రే । దర్శయిత్వేదమాశువై
అస్యోత్తరార్థంచపునః । పత్రంమేదాతు మర్హసి॥ ౧౨౮

తతఃకృష్ణాంశ శ్శుకవచనం నిశమ్యతచ్చ పత్రమాదాయ స్వయంచ
దృష్ట్వాహ్లాదాయచదర్శయామాస॥ తత్రేద్ధం విలిఖితం॥ ౧౨౯

మాహిష్మతీపురపతింకిలజంబుకత్వం
యుద్ధేద్యుతే విజితవానసివత్సనూనో
రుద్రేణదత్తనరమేవ మహేంద్రదత్తు
శక్తింవిజిత్యపితరం మమవై పతిస్యాఃఇతి॥ ౧౩౦

తద్దృష్ట్వాహ్లాదః ప్రముదితహృదయస్తస్యోత్తరతయా పునరప్యన్యత్ప
త్రం విలిఖ్యతత్కంఠే బధ్వాతంప్రేషయామాస స్వర్ణవతీసవిధం॥

సతుశుకఃపురా సర్వభూతః పుండరీకేణ మునినాశప్తః రేవత్యంశసంభూ
తాయాః స్వర్ణవత్యాః కార్యంకృత్వాతదైవమమార॥ ౧౩౨

తస్యదాహాదికాః సర్వాః । క్రియాస్స్వర్ణవతీవధూః
కారయామాసవిధినా । బహుద్రవ్య సమేధతాః॥ ౧౩౩

తదన్వాహ్లాద స్సప్తలక్షసైన్య పరివృతో మాఘ కృష్ణపంచమ్యాంనే
త్రసింహాముద్దిశ్య యుద్ధాయప్రతస్థే॥ ౧౩౪

తాలనోబలహానిశ్చ । రూపణాద్యాస్సువాహనాః
స్వైః స్వైః సైన్యైస్తదాహ్లాదం రక్షంతస్తమనుద్రుతాః॥ ౧౩౫

దేశంవంగమతీత్య తే హిమగిరింసంప్రాప్య కాశ్మీరకం
దేశంప్రాప్యచనేత్ర సింహనగరీసాన్నిధ్యమాపేదిరే
తత్రేత్థంబలహా నిరాహనిపుణంతం రూపణంత్వంరిపుం
దృష్ట్వాశీఘ్రముపైహితస్యహృదయం జ్ఞాత్వాహవాం కాన్వితః॥ ౧౩౬

కరాళమశ్వమారుహ్య । రూపణోథసహాయుధః
నేత్రసింహాపురీం ప్రాప్తః । దదర్శాసనగంనృపం॥ ౧౩౭

ఇదమూహచరాజేంద్ర । కన్యాంస్వర్ణవతీంతవ
ఆహ్లాదాయప్రయచ్ఛాశు । బలహానిఃసుతే స్థితః॥ ౧౩౮

అథవాదిశసంగ్రామం । యథాభీష్టం తథాకురు
శ్రుత్వాతత్ నేత్రసింహశ్చ । కుపాతంబద్ధుమైహత॥ ౧౩౯

తతోరూపణ గ్రహణేచ్ఛయాబద్ధేషుకవాటేషు నేత్రసింహాజ్ఞయాపాశధారిణశ్శతవీరా నాగతాన్ నిరీక్ష్యరూపణః ఖడ్గపాణిః తాన్నిహత్యహృత్వాచ మకుటంనేత్రసింహస్య హఠాదేవ వియదధ్వనా నిర్గతో బలహానిం ప్రాప్యతస్మైతన్మకుట మర్పయామాస॥ ౧౪౦

అథబలహాని స్సహసోదర స్సప్తలక్షసైన్యావృతో యుద్ధార్థీ నేత్రసింహనగరీంరురోధ॥ ౧౪౧

నేత్రసింహశ్చయోగ సింహభోగసింహాఖ్యాభ్యాం భూపతిభ్యాంపుత్రేణ విజయేనచసాకంగ జైస్సహస్రేణలక్షేణహయైః పదాతిభిశ్చతుర్లక్షైః నృపతీనాంసహస్రేణచసమన్వితః పురాన్నిర్గతో హిమతుంగాహ్వాయం ప్రదేశమధిష్ఠితో బలహాన్యాదీన్ యుద్ధాయాకారయామాస॥ ౧౪౨

తదా తేషాం ద్వంద్వయుద్ధమవర్తత॥ ౧౪౩

గజబలపరివీతో యోగ సింహస్తదానీం
అకురుతబలహానిం ప్రత్యరాతిం నరేంద్రం
ఉదయమపిసమేతో భోగసింహస్తురంగైః
నృపతిభిరఖిలైస్తై రాజపుత్రశ్చవీరః॥ ౧౪౪

మ్లేచ్ఛేశంరూపణంచైవ । సింహంచాభ్యుద్యతోబలీ
ద్వంద్వంతదభవద్యుద్ధం । మహారథవిభీషణం॥ ౧౪౫

తస్మిన్ రణే మహాభీమే । బలహానిచమూజనాః
ద్వేలక్షేనిహతానేత్రసింహరాజచమూజనైః॥ ౧౪౬

అథతైః కుపితైః కుమారకైః । బలహానిప్రముఖైర్మహాబలైః
నిహతామృతిమాపురాహవే రిపుసైన్యాస్త్రిదశైర్యథాఽసురాః॥ ౧౪౭

సంజీవితాన్ సమతనోత్సతు నేత్రసింహః
ధక్కామృతస్యనినదేనతదైవసైన్యాన్

భూయశ్చ తే రిపుచమూం వినిజఘ్నురార్తాం
తేచాప్యతన్వత యథాబలమాహవం తైః ౧౪౮

సప్తస్వహస్సు రజనీదినభేదహీన
మాసీత్తదద్భుత మనీకమనేకశస్త్రైః
నష్టా చ వత్సజ చమూర్బహుధా తు నేత్ర
సింహస్య జీవితమనాపవర్గేణ జిష్ణోః॥ ౧౪౯

కర్తవ్యమూఢహృదయా అథ తాలనాద్యాః
శత్రోః పరాజయకృతే వినివృత్తమార్గాః
కృష్ణాంశమేవ శరణం సమరేధిజగ్ముః
భీతా రిపోర్బలముదీక్ష్య తథావిధం తే॥ ౧౫౦

తదను కృష్ణాంశస్తాన్ సమాశ్వాస్య స్వకం హయమారూఢో నభోమా
ర్గేణ రాజగృహం ప్రాప్య హర్మ్యస్థితాం స్వర్ణవతీం దృష్ట్వా నత్వా
చ తదుదంతమశేషమావేదయత్॥ సా చేదముపాచోదయమ్॥ ౧౫౧

నవమ్యాం పూజనార్థాయ । కామాఖ్యాగృహమావ్రజ
అహం చ తత్ర గచ్ఛామి । తదాస్యాన్నా మనోగతం॥ ౧౫౨

ఇతి నిశమ్యోదయ స్వర్ణవతీవచనం పునరపి భ్రాతృభిస్సమాజ
గామ॥ ౧౫౩

ఆహ్లాదాదయోపి హతసైన్యా యుద్ధాద్విరతిమవాపుః॥ ౧౫౪

నేత్రసింహశ్చ తాన్ సర్వాన్ రిపూన్ పరాజిత్య పురం ప్రవిష్టో మహతా
హర్షేణ బ్రాహ్మణానారాధయామాస॥ ౧౫౫

తతః పుత్ర్యా ప్రేరితో నేత్రసింహః కామాఖ్యా మహాంతముత్సవముపాక్ర
మత॥ ౧౫౬

తస్మింశ్చ మహోత్సవే కృష్ణాంశో మాలాకార యువతివేషధారీ ఢ
క్కామృతమపాహరత్॥ ౧౫౭

అనుద్రుతస్తదా వీరై । రనైకైః పదయోరుపా
ఖడ్గపాణిర్న్యసారీత్తాన్ । ప్రావిశత్ శిబిరం స్వకం॥ ౧౫౮

ఘటకామృతస్యనాదేన । నిహతాన్స్వానజీవయత్ ౧౫౯

తైస్సస్థలైస్స్వబలైః । రురోధనగరీంరిపోః॥ ౧౬౦

తదా నేత్రసింహో ఘటకామృతాపహరణేన భయాతురో మహేంద్రముద్ది
శ్యకంచన యజ్ఞమారభత॥ ౧౬౧

యజ్ఞేచతస్మిన్ తత్ప్రీణనకామో నేత్ర సింహస్స్వాత్మానంహోతుమైహత
తదేదమువాచమఘవా నేత్రసింహం॥ ౧౬౨

రామకృష్ణాంశజావేతా । వాహ్లాదోయంతథోదయః
రేవత్యంశాచ తేపుత్రీ । నేత్రసింహమహీపతే॥ ౧౬౩

ఆహ్లాదాయతతో దేహి । పుత్రీం తేరాజసత్తమ
ఏవముక్త్వాసమాక్షిప్య । ఘటకామృతమధోదయాత్॥ ౧౬౪

అగ్నౌనిక్షిప్యమఘవా । తిరోధింగతవాన్ద్రుతం
తతస్తైర్బలహీనాద్యైః । సంధిమిచ్ఛన్సభూపతిః॥
నేత్రసింహస్తదభ్యర్ణం । గతవాన్స్వబలైర్యుతః॥ ౧౬౫

తదాహ్లాదాయకన్యాందాతుమిచ్ఛంతం నేత్రసింహంశల్యాంశం సుయో
ధనాంశో మహీపతిరాహ్లాదమాతులఏవమువాచ॥ ౧౬౬

ఆహ్లాదోయంసచాస్మాభి । స్సంబంధార్హోనహీనజః
కుమార్యాతఇమేసీతా । వంచనాయతవాధునా॥ ౧౬౭

తాన్హత్వావంచనేనైవ । కన్యాదానంప్రసిద్ధయన్
జహిపుత్రీంచరాజేంద్ర । నచేత్వంహానిమేష్యసి॥ ౧౬౮

చండికాయజ్ఞమాహృత్య । తేషాంహృత్వాశిరాంసిచ
అగ్నౌజుహుధిరాజేంద్ర । పురోడాశతయోదితే॥ ౧౬౯

నేత్రసింహస్తదాకర్ణ్య । తస్యైవవచనాద్ద్రుతం
మండపంకారయామాస । సర్వాలంకారసంయుతం॥ ౧౭౦

ఇదంచఖ్యాపయామాస । సర్వతోనగరేనృపః
ఆహ్లాదాయాద్యమత్కన్యాం । దాస్యామీతిసురూపిణీం॥ ౧౭౧

అదాహ్లాదస్యసభ్రాతు । నేత్రసింహోనరేశ్వరః
సన్నిధింప్రాప్యనత్వాతా । నస్తౌషీదంశకీర్తనాత్॥ ౧౨౨

పునరాగత్యరాజిష్ణు । తద్దుర్గోత్సవమంటపం
ఆనీయసర్వాన్నృపతీన్ । ఆహ్లాదాద్యాన్సమాహ్వయత్॥ ౧౨౩

ఆహ్లాదోబలహానిశ్చ । కృష్ణాంశస్సహరూపణః
తాలనేనసహాసీద్వై । నేత్రసింహధ్వరాలయం॥ ౧౨౪

నేత్రసింహస్యసహజో । యోగసింహనృప స్తదా
అసిమాకృష్యశిరసి । జఘానాహ్లాదమగ్రతః॥ ౧౨౫

అవార్యమిదమిత్యుక్తే । తాలనేనతదానృపః
కులస్యరీతిరస్మాక । మిదమిత్యాహగర్వితః॥ ౧౨౬

తతోద్వితీయేపర్యాయే । కృష్ణాంశోయోగసింహకం
బలహానిర్భోగసింహం । అగృహ్ణాద్విగతాయుధః॥ ౧౨౭

అథోతృతీయేపర్యాయే । విజయంసుఖహానికః
చతుర్థేరూపణఃపూర్ణ । శరాచబలమగ్రహీత్॥ ౧౨౮

పర్యాయేపంచమేచైవ । తాలనోబహుభూపతీన్
షష్ఠేచనేత్రసింహాంతం । ఆహ్లాద స్తరసాగ్రహీత్॥
నిరాయుధాఃకృతావీరై । రాహ్లాదాద్యైరరాతయః॥ ౧౨౯

ఏవంప్రవృత్తేసమరే । నేత్రసింహాదిభిర్న్నృపైః
ఆహ్లాదాదిమహీశానాం । దేవసింహోమహాబలః॥ ౧౩౦

అవాహనానామాహ్లాద । ప్రముఖానాంవియత్పథా
తత్రాగత్యయయాపత్రా । న్యాయుధైస్సహదక్షిణః॥ ౧౩౧

తదాశ్వంబిందులాఖ్యానం । కృష్ణాంశస్సమధిష్ఠితః
హరిణీంబలహానిశ్చ । తాలనస్సింహినీంతథా॥ ౧౩౨

హరినాగరనామానం । అశ్వంచసుఖహానికః
పపీహకంతథాహ్లాదః । కరాళాశ్వంచరూపణః॥ ౧౩౩

స్వయంచ దేవసింహోశ్వం । మనోరథమధిష్ఠితః
తేన సర్వే నేత్రసింహాద్యైః । అయుధ్యన్ నిశిదర్పితాః॥ ౧౮౪

నిహత్య నేత్రసింహస్య । సేనాం బధ్వా చ సైన్యపం
ప్రవిశ్యాంతఃపురం డోలాం బహిర్నిఃస్యసకన్యకాం॥ ౧౮౫

గృహీత్వా నేత్రసింహాద్యాన్ । పంచవీరాన్మహాబలాన్
శిబిరం స్వకమాగత్య । కారాయాం తాన బంధయత్॥ ౧౮౬

తదా నేత్రసింహానుజో హరానందనామా సుందరారణ్యభూపతిర్నరేశం
ద్రశ్రుత భ్రాతృబంధన వృత్తాంతస్తత్రాగత్య భ్రాతుఃపృతనయా చ
తుర్లక్షపరిమాణయా పరివృతస్సప్తలక్షప్రమాణసైన్యపరివృ
తానాహ్లాదాద్యాన్ యుద్ధాయ రురోధ॥ ౧౮౭

పునః పంచదినాన్యాసీ । ద్యుద్ధం లోకభయంకరం
నేత్రసింహస్యానుజేన । కృష్ణాంశాదిమహీభృతాం॥ ౧౮౮

హరానందస్తదా శత్రు । నిహతార్థబలో బలీ
విద్రుతే చార్థసైన్యే స్వే । విస్మితో బలాత్తతః॥ ౧౮౯

ఆరాధ్య గిరిజానాథం । శాబర్యా మాయయారిపూన్
ఆహ్లాదాద్యాన్ జడీభూతాన్ । చకారాశు విమోహితాన్॥ ౧౯౦

విమోచయిత్వా భ్రాతౄన్ స్వాన్ । నేత్రసింహముఖాన్ద్రుతం
ఆహ్లాదం నిగళైర్బద్ధ్వా । జడీభూతం విమోహితం॥ ౧౯౧

ప్రవిష్టో నగరం భ్రాతుః । శ్లాఘితస్తేన సత్కృతః
తతస్స్వర్ణవతీం వీక్ష్య । కృష్ణాంశాద్యాన్ విమోహితాన్॥ ౧౯౨

దీనా దేవీం సమస్తౌషీత్ । దుర్గాం దుఃఖవినాశినీం
తయా సంబోధితః కృష్ణః । రేవత్యంశామువాచ తాం॥ ౧౯౩

కుత్రాస్తే సాంప్రతం భద్రే । తవాహ్లాదః ప్రియంవదః
యస్మిన్ నిబద్ధహృదయా । నీతవత్యసినోత్రపై॥ ౧౯౪

సాపి స్వర్ణవతీ తస్మై । యథావృత్తమవర్ణయత్
కృష్ణాంశోథ గిరా తస్యాః । బిందులాశ్వమధిష్ఠితః। ౧౯౫

తయాసహైవశుకస్యంగ్యా । నభోమార్గేణ జగ్మివాన్
యత్రాహ్లాదస్థితోదుర్గే । తదాసాద్య సురక్షితం॥ ౧౯౬

నిహత్యరక్షిణో వీరాన్ । ఆశ్వాస్యాగ్రజమాతరం
సహతేనప్రసుతం ప్రాయాత్ । శిబిరం సహకన్యయా॥ ౧౯౭

నిర్గతానేత్ర సింహస్య । పురాదధకుమారకాః
స్నాయంతః పుణ్యసరితాం , గంగాదీనాంజలేషు తే॥ ౧౯౮

సముద్రతీరమాసాద్య । స్నాత్వాతత్ర యథావిధి
సహైవసేనయా హృష్టాః । ప్రావిశన్నగరీంస్వకాం॥ ౧౯౯

రాజాపరిమళిః పుత్రాన్ । ఆరోగానాగతాన్ పునః॥
దృష్ట్వామలనయాసాకం , హృష్టోవిప్రాన్ సమచర్యయత్॥ ౨౦౦

సర్వత్రనగరేరాజా । మహోత్సవ మథాతనోత్
పౌరాస్తేభ్యః కుమారేభ్యో , మంగళాన్యాచిరేముదా॥ ౨౦౧

అథతస్యాః స్వర్ణవత్యాః । ఆహ్లాదస్యచ భూపతేః
కరగ్రహమహేదివ్యో । బభూవనృపశాసనాత్॥ ౨౦౨

తాముద్వాహ్య ముధాయుక్తః । కృష్ణాంశేన సమన్వితః
దశగ్రామేపురేవాత్సీ । దాహ్లాదోబంధుసంయుతః॥ ౨౦౩

తతస్త్రయోదశేవర్షే , కృష్ణాంశస్యసమాగతే
దథాస్వర్ణవతీ గర్భమాహ్లాదే నాహితంముదా॥ ౨౦౪

పురాజయంతః ఖలుశక్రపుత్రః । విదేహజాశాపబలేనభూమ్యాం
కలౌయుగేస్వర్ణవతీపిచిండం । జగామజాతశ్చ మనుష్యవేషః॥ ౨౦౫

చైత్రశుక్లనవమీతిథౌగురౌ । ర్వాసరేసముదభూత్సశక్రజః
నేత్రసింహతనయోద తాత్తదా । హ్లాదభూపతి రభూన్ముదాయుతః॥

విగాహ్యపుణ్యేసలిలేద్విజేభ్యో । ధేనూహిరణ్యంతురగాన్గజాంశ్చ
దిదేశపుత్రోద్భవహృష్టచేతా । ఆహ్లాదభూపస్సహబంధువర్గః। ౨౦౭

పౌరాస్తముద్వీక్ష్యశిశుంప్రభాభిః । స్వదేహజాభిర్వితతందిశాసు
తస్యేందులాఖ్యాంవిదధుర్యదిందుం । గృహ్ణాతికాంత్యేతితదేవనామ॥ ౨౦౮

మాసద్వయేతస్యశిశోర్వ్యతీదే । శిశుందిదృక్షుసతుయోగ సింహః
మహావతీం ప్రాపపురీంనృపేణ । సంపూజిత స్స్వర్ణవతీంసపుత్రాం

నిరీక్ష్యహృష్టశ్శివేచకార్క్ష్ణ । విభూషణాన్యాదరతః ప్రదాయ
తస్మైచదత్వాధనమృద్ధమిాష । త్కాలంతదీయేనగరేన్యవాత్సీత్ ॥ ౨౧౦

షష్ఠేమాసిశిశోర్జాతే , సురేంద్రస్వసుతాంశజం
అపహృత్యేంకులం మాయా , బలశోదివమాయయా॥ ౨౧౧

శచీతస్మై స్తనం ప్రీత్యా । దిదేశ్రద్రుతమానసా
పీత్వాతస్యా స్తనం బాల । ష్షోడశాబ్దసమోభవత్ ॥ ౨౧౨

శక్రాదేవపితుర్విద్యాం । గృహ్ణాతత్రైవసోవసత్
తమదృష్ట్వాశిశుంమాతా । పితరౌదుఃఖమిాయతుః॥ ౨౧3

ఆహ్లాదః పుత్రదుఃఖేన । త్యక్త్వానగరమాత్మనః
సేనయాసహానిర్గత్య । శారదాంవరదాంతదా॥ ౨౧౪

సమారాధితవాన్ తత్ర । వాగువాచాశరీరిణీ
ఇంద్రసూనుర్జయంత స్తే । పుత్రతాంగతవాన్నృప॥ ౨౧౫

జహారతం శునాసీరః । తత్రా స్తేతనయ స్తవ
విద్యాంగృహీత్వాసపునః । త్వ్యద్ధాంతేత్రాగమిష్యతి॥ ౨౧౬

మాశుచోనృపతేపుత్ర । కృతేసోయంసుత స్తవ
జీవేద్యావద్భవాన్ తావ । ద్భత్రభూమ్యాం నివత్స్యతి॥ ౨౧౭

తతస్స్వపితృసాన్నిధ్యం గమిష్యతి నరేశ్వర । ఇతిశ్రుత్వామనస్స్వస్థ్యం
జగామాహ్లాద భూపతిః॥ ౨౧౮

పునస్స్వసేనయాసాకం । దశగ్రామంపురంయయా
ఇందులశ్చసురేంద్రస్యా ఽన్తికేతుసమువాసహ॥ ౨౧౯

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకా
వ్యే భవిష్యద్రాజవంశచరితవర్ణనే
ఆహ్లాదాదియుద్ధవర్ణనం నామ
సప్తమ సర్గః॥

శ్రీశోభనాద్రీశవైభవ మహాకావ్యే చరమభాగే భవిష్య
ద్రాజచరితవర్ణనే అష్టమసర్గారంభః

అబ్దేసప్తదశేభియాతితదను శ్రీకృష్ణభూభృత్పతేః
ధర్మాంశస్యవివాహమంగళమహేజాతోదింగతశ్రుతః
రాజేంద్రోగజసేననామబలవాన్ శార్దూలవంశోద్భవః
కశ్చిద్ధస్వమహీపతిస్స్వనగరేరక్షితదాసీంప్రజాః॥ ౧

సరత్నభానౌనృపతౌస్వమిత్రే । హతేమహీరాజభయాకులాత్మా
ఆరాధయామాసకృపీటయోనిం । ద్విషట్సమాస్తత్కరుణాంప్రపిత్సుః॥

తతఃప్రసన్నస్సహిరణ్యరేతాః । కుండాత్ స్వకాదేవహయాదిరాజం
పుత్రౌచపుత్రీంచసమానరూపా । ముద్భావ్యతస్మైకృపయాదిదేశ॥ 3

తథైవతేష్టాదశవర్షతుల్యా । వయఃప్రపన్నాఃశిశవోవిరేజుః
సాచాపికన్యాగిరిజావరేణ । పతించకాంక్షేబలహానిభూపం॥ ౪

తతస్సుతాయాగజముక్తికాయాః । స్వయంవరోకల్ప్యతధన్యరాజ్ఞా
తత్రాగతాభూపతయోహ్యనేకే । సచాగతోభూద్బలహానిభూపః॥ ౫

సారాజవర్గాంతరగంనిరీక్ష్య । స్థితంపరంకామమివాంగయుక్తం
మోహంగతాభూద్గజసేనపుత్రీ । తస్యైవకంఠేస్రజముత్ససర్జ॥ ౬

తద్రూపలావణ్యనిరీక్షణేన । ప్రాగేవమోహంగతవాన్నరేంద్రః
తయావృతోసౌబలహానిభూపః । ప్రీతింతుతస్యామధికంబబంధ॥ ౭

తదారుషాతారకముఖ్యభూపాః । నిజావమానేనరణార్థినస్తం
తమైవసాకంరురుధుర్నరేంద్రం । నానాప్రకారాయుధశోభిసేనాః॥ ౮

నిరీక్ష్యతాన్ పంచశతానిరాజ్ఞః । ధర్మాంశజఃఖడ్గధరస్సరోషః
కుర్వన్ రణంతేషుశతంప్రవీరాన్ । ఖడ్గప్రహారైరనయత్కృతాంతం॥ ౯

అథతారకభూపతీరుషా । బలహానేర్భుజయోస్సమక్షిపత్
నిశితంకరవాలమాత్మనః । సతుభగ్నోద్వివిధంతదంసయోః॥ ౧౦

నివారితస్తత్రసతారకాఖ్యః । నృపోమహీరాజసుతేనయుద్ధాత్
దృష్ట్వాబలంతద్బలహానిరాజ్ఞః । స్సచానయత్తాంస్వగృహంప్రతీతః॥ ౧౧

తతోగజసేనోనరపతిర్మహీపతే రుపదేశేనబలహానింసిచ్ఛవంశజం విబు
ధ్యదుర్గాప్రసాదలబ్ధ యామాయ యాతమమోహాయత్॥ ౧౨

నిద్రాణంమాయయాసమ్య । గ్బలహానింనరేశ్వరం
సంస్థాప్యలోహదుర్గేస్వే । గ్రామరూపేసురక్షితే॥ ౧౩

గజసేనస్తదంతిస్థాన్ । చండాలాన్తస్యతాడనే
వ్యాదిదేశచతేక్రూరాః । దండైర్భూపమతాడయన్॥ ౧౪

తాడనేనవినిద్రస్స । బలహానిర్బలోత్తరః
తాన్పంచశతచండాలాన్ । తలైరేవహ్యతాడయత్॥ ౧౫

నిహతేషుచతేషుకేచన । ద్రుతమాబధ్యకవాటమాతురాః
గజసేనస్కృపాయతద్వ్యథా । యదమూచుర్బలహానివిక్రమం॥ ౧౬

శ్రుత్వాతద్గజసేనభూపతివరోబద్ధాంజలిస్తద్గతో
దుర్గంవీక్ష్యతమేవరూహానృపతింధర్మాంశజంమాయికః
రాజన్భోఃపధితస్కరైస్సయువతిఃచండాలరూపైర్హృతో
బద్ధశ్చాత్రసుతామమాపిభవనంప్రాప్తాభవన్మేద్రుతం॥ ౧౭

తదాగతోమద్గృహమద్యభవ్యే
స్నాతోంబుభిర్మేతనయాంసురూపాం
ఉద్వాహ్యహృష్టఃపురమావ్రజస్వాం
ఇత్యాహరాజాబలహానిభూపం॥ ౧౮

ధర్మాంశజంతతోనీత్వా । గజసేనోగృహంస్వకం
అర్చయిత్వావివాహార్థం । శాలాంరమ్యాంవినిర్మమే॥ ౧౯

ఆహ్లాదాయశుభంపత్రం । ప్రేషయామాసభూపతిః
తస్యాంనిశాయాంసుస్నాతం । బలహానిమభోజయత్॥ ౨౦

మిళితంతత్రగరళ । మన్నేతద్భక్షణాదపి
నమమారతత్రో భూపః । కాళీవరవిభావతః॥ ౨౧

అవాపమోహమాత్రంతు । బలహానిర్విషాన్నతః
నిబధ్యనిగళైర్భూయః । గజసేనస్తతాడతం॥ ౨౨

తాడనైర్నిస్సృతేరక్తై । ధర్మాంశో మోహమత్యజత్
పప్రచ్ఛగజసేనంతం । కిమహంతాడితస్త్వయా॥ ౨౩

తమాహగజసేనోస్మ । త్కులపద్ధతిరీదృశీ
ప్రథమంతాడితో దండైః । అథో ద్వాహంసమాచరేత్॥ ౨౪

తదానృపసుతాగత్య । పితరంప్రాహభూపతిం
దండితఃకోత్రభవతా । సోప్యాహతనయాంనృపః॥ ౨౫

కిం తేనేనవిచారేణ । కర్షకోయంసమాగతః
ద్రవ్యార్థందండితో యాతః । త్వంతుగేహాంతరంవ్రజ॥ ౨౬

శ్రుత్వేదంబలహానిస్తాం । బంధానుచ్ఛిద్యశక్తితః
ఖడ్గపాణిరథోత్తస్థా । సంగరాయయథాంతకః॥ ౨౭

పునఃపంచశతంవీరా । గురుదుస్తంనరేశ్వరాః
తారకప్రముఖానానా । శస్త్రాస్త్రగణధారిణః॥ ౨౮

సమరేబలహానినాతదా । నిహతేపంచశతేమహీభృతాం
గజసేనమహీపతేస్సుతో । బలహానింనిబబంధశృంఖలైః॥ ౨౯

గర్తేథసూర్యద్యుతినాతుతేన । నిపాతితంతంబలహానిభూపం
నిశమ్యఖిన్నాగజముక్తికాసా । తత్రైవరాత్రౌబహుధారురోద॥ ౩౦

దత్వాథసంరక్షిగణాయపూర్ణ । ముద్దారయిత్వావటతోనరేంద్రం
అవీజయచ్చామరవాయునాతం । దినేదినేచైవమభూద్రహస్యం॥ ౩౧

ఇత్థంపక్షేవ్యతీతేసహగజతురగస్సేనయాసాకమాయా
దాహ్లాదస్తంనిశమ్యావటగతమనుజంతాంపురీంసంరురోధ
తచ్ఛ్రుత్వారోషదీప్తోరణమభిగతవాన్షోడశానామధీశః
సాహస్రాణాంతదానీంగజపృతనవిభుర్దీప్తనానావిధాస్త్రః॥ ౩౨

సూర్యద్యుతిస్తస్యసుతస్త్రీలక్షు । హయైస్సమేతోరణమాజగామ
పదాతిభిస్తత్పరిమాణకైశ్చ । కాంతామలస్తత్రగతోరణజ్ఞో॥ 33

తయోరథాభూత్సమరోమహీయాన్
చమ్వోఃస్వకాధీశజయప్రదిత్సోః
దివానిశంతత్రహతేబలేస్వే
తంపావకీయంగజసేనభూపః॥ ౩౪

ఆరుహ్యతాలనముఖ్యైఃపరిపాలితాంతాం
సేనామరేస్సమదహచ్ఛరవహ్నికీలైః
తత్రాజఘానగజసేననృపంప్రవృద్ధం
భల్లేనతాలననృపస్యచమూర్హతోభూత్॥ ౩౫

తథావిధంస్వంపతరంనిరీక్ష్య । సూర్యద్యుతిస్తత్తురగాధిరూఢః
శరాగ్నినాతాంసహతాలనేన । దదాహసేనాంవివిధైశ్చశస్త్రైః॥ ౩౬

కృష్ణాంశస్తుతదాహ్లాద । సహితోరణమభ్యయాత్
బబాధయుద్ధేనిగళై । స్సూర్యద్యుతిమరిందమం॥ ౮౭

తతస్తద్వ్యవీయాన్తదశ్వాధిరూఢః
రణాయాభియాతోమహాసైన్యవీతః
తదీయంతుతేజస్తదాసంజహారో
దయోభూమిపాలోహయేంద్రాధిరూఢః॥ ౩౮

దేవసింహశ్చబద్ధోభూ । న్నిగళైఃతేనశత్రుణా
శస్త్రాస్త్రతేజసాదగ్ధే । సప్తలక్షప్రమాణకే॥ ౩౯

ఆహ్లాదస్యబలేతేన । శత్రుణాతస్యచానుజం
తేజసాతస్యకృష్ణాంశం । వహ్నిభూతంనిరీక్ష్యచ॥ ౪౦

గజసేనోపినృపతిః విజయం ప్రాప్యహర్షితః
అర్ధసేనాపరివృతో గేహమాయాత్సపుత్రకః॥ ౪౧

డుఃఖితః శరణంయాతో దేవీం ఆహ్లాదభూపతిః
సాతమూచేతదాహ్లాదం దేవికారుణికాశయా॥ ౪౨

సుతస్తవేందులస్స్వర్గా దైత్యసేనాంసహానుజాం
జీవయిష్యతిమా శోకం కురుదేశనృపాత్మజ॥ ౪౩

అంతర్హితాయా మథరుద్రపత్న్యాం తస్యాత్మభూరిందులనామధేయః
ఆరుహ్యావాహం వడబామృతాఖ్యం తత్రాగతో యత్రరణః ప్రవృత్తః
వడబామృత దేహజాహయా స్వముఖోద్గీర్ణసుధాంబువిస్రవైః
జ్వలనంతమశామయత్ యథా దవమంభోదగణాజ్వలచ్ఛిఖం॥ ౪౫

తతః సప్తలక్షపరిమాణసంయుతా సాజిజీవపృతనాతథోదయః
తన్నిశమ్య గజసేనభూపతిస్సాత్మజోద్రుతమనుద్రవద్దిశః॥ ౪౬

సేనాయాం గజసేనస్య లక్షమేకంతు శేషితం
తేశిష్టా వివిధాన్ వేషాన్ గృహీత్వాదుద్రువుర్భయాత్॥ ౪౭

గజసేనం సపుత్రంతం ద్రవంతముదయోనృపః
నిబధ్యనిగళైరింద్ర దుర్గాఖ్యంతత్పురంగతః॥ ౪౮

నిష్కాస్యబలహానింతం గర్తాదాశ్వాస్యతన్ముఖాత్
నిశమ్యకారణంసర్వం మహాంతంరోషమాయయౌ॥ ౪౯

అతాడయద్వేతసశాఖికాగ్రైస్తీక్ష్ణైస్సపుత్రం గజహానిభూపం
అమోచయత్స్వంగజమృత్తికాథ గురుంసుఘోరాదభిఘాతదండాత్॥

అథహర్షంపరం ప్రాప్తః గజసేనో మహీపతిః
సత్కృత్యతాన్ లోహదుర్గే వాసయామాసతన్నిశి॥ ౫౦

కవాటంబంధయిత్వాచ సేనాపతిమయుక్తచ
ప్రాతరాహ్లాద ముఖ్యాస్తే వినిద్రావీక్ష్యతంద్రుఢం
కవాటమూచుస్సేనేశం బహిస్థంసహరక్షిణం॥ ౫౧

కవాటముద్ఘాటయసైన్యపాల నోచేద్వినష్టోభవసీహయుద్ధే
శ్రుత్వాపితత్ సైన్యపతిఃకవాటం నాపావృణోత్తత్రరణఃప్రవృత్తః॥

ఇత్యాకర్ణ్యచమూపతిస్తదుదితంలక్షంశతఘ్నీకరం
వీరాణామదిశద్రణాయతదనుప్రాప్తారణం తేరుషా
జఘ్నుస్తామరివాహినీం వినిహతం దృష్ట్వోదయస్స్వంబలం
క్రుద్ధః పఙ్క్తి సహస్రసంఖ్య మథచారుహ్యాశ్వరత్నంనిజం॥ ౫౪

నానాశస్త్రనిపాతనైస్సమదహత్సేనామరేర్వింశతిం
సాహస్రాణిభయాతురాస్తదను తేశిష్టారణాత్ దుద్రువుః
సంప్రాప్తాఃపురమింద్రదుర్గమవనీశాయైతదావేదయన్
సోపిప్రాప్తభయం సహైవసుతయాతత్సన్నిధిం జగ్మివాన్॥ ౫౫

తేభ్యః సమర్ప్యతాంకన్యాం నరేంద్రోగజముక్తికాం
క్షమాపయామాసనిజం అపరాధంమహీపతేః॥ ౫౬

ఆహ్లాదస్తాముపాదాయ ససుతభ్రాతృబాంధవః
పురంనిజంసమాపేదే జయందిక్షుప్రభావయన్॥ ౫౭

చిరాత్స్వమాగతంపుత్ర మిందులంప్రేక్ష్యతత్ప్రసూః
పర్యష్వజతబాహుభ్యాం స్నేహంస్రుతపయోధరా॥ ౫౮

రాజాపరిమళప్రీతః ఆహ్లాదాదీన్ జయాన్వితాన్
నిరీక్ష్యమంగళాయైషాం విప్రేభ్యోధనమాదిశత్॥ ౫౯

అథతాంవ్యవహాద్విధానతో బలహానిఃకృతమంగళాంకురః
సమవర్ధతసంప్రయోగజః ప్రణయఃప్రత్యహమద్భుతస్తయోః॥ ౬౦

అష్టాదశాబ్దేసముపాగతేథ కృష్ణాంశభూపస్యశుభాపదానం
వక్ష్యామికించిత్ శృణుసావధానం పురాణగీతంమునిభిర్నరేంద్ర॥ ౬౧

విశాంపతిర్విశ్రుతదేహాళీశ స్సపృథ్వీరాజోజగదేకధన్వీ
తస్యానుజస్సర్వధనుర్ధరేంద్రో మహామతిఃకృష్ణకుమారనామా॥ ౬౨

తమిమంకృష్ణకుమారం కన్యాకుబ్జాధిపస్యసోదర్యః
అవధీజ్జయచంద్రస్య శ్రీమాన్ ధీమాంశ్చరత్నభాన్వాఖ్యః ॥ ౬౩

సోదర్యస్యమృతింజ్ఞాత్వా పృథ్వీరాజోమహామతిః
లక్షచండీవ్రతేనైషచండీ మానర్చతత్పరః ॥ ౬౪

ఆరాధయామాసతదాప్రసన్నా తమాహదేవీకరుణాందధానా
రాధేయదుశ్శాసనముఖ్యధార్తరాష్ట్రాంశజాస్తేతనయాభవేయుః॥ ౬౫

అథతద్గృహిణీతుచండికా కరుణాతశ్శుభగర్భమాదధౌ
సమజాయతకర్ణభాగతః తనయస్తారకనామతోబలీ॥ ౬౬

దుశ్శాసనాంశోనృహారీ స్తదనంతరగర్భజః
ఉద్ధర్షాంశస్సరదనో దుర్ముఖాంశస్తుమర్ధనః ॥ ౬౭

సూర్యకర్ణావికర్ణాంశః భీమశ్చాంశోపివింశతేః
వర్ధనశ్చిత్రబాణాంశః వేలాచైషామభూత్స్వసా ॥ ౬౮

ద్రౌపద్యంశాతుసాజ్ఞేయా ఇలావేతిచరూపతః
తస్యాజన్మనిసంభూతం దుర్నిమిత్తం సుదారుణం ॥ ౬౯

సాద్వాదశాబ్దవయసా సంప్రాహాపితరంస్వకం
మాంయఃస్థాపయితారక్త దారాభిస్సపతిర్మమ ॥ ౭౦

భూషణానిచమేదద్యాత్ ద్రౌపద్యావిధృతానిచ ॥ ౭౧

ఇతిపుత్రీవచఃశ్రుత్వా ప్రతిజ్ఞాంతాంవిలిఖ్యచ
పత్రికాయామథోవాచ తారకంతనయంనృపః ౭౨

దర్శయిత్వాఖిలక్షోణీ పతిభ్యఃపత్రికామిమాం
పతిమన్వేషయాస్యాస్త్వ మనురూపంమహాబలం ॥ ౭౩

అజ్ఞయాపితురథోసతారకో లక్షసైన్యసహితోధనంబహు
పత్రికాంచపరిగృహ్యతాంయయౌ సర్వరాజనగరాణిభూతలే ॥ ౭౪

తాంపత్రికాంతారకదర్శితాంతు కశ్చిన్నరేంద్రోజగృహేనవీరః
మహీపతేరంతికమేత్యరాజ పుత్రస్సవృత్తాంతమిదంతమూచే ॥ ౭౫

మహీపతిశ్చతారకమిదమాహ.

బ్రహ్మానందోరాజపుత్రో బలాఢ్యః కృష్ణాంశాద్వైయదఖిలోవీర్యశాలీ
గృహ్ణాత్యేతాంపత్రికాందర్శితాంతే భర్తాసోయంతేస్వసుస్తుల్యరూపః॥

తన్నిశమ్య మాతులస్య మహీపతేర్వచనం తారకః పురీం మహావతీం
ప్రాప్తః కృష్ణాంశాయపత్రికాందర్శితవాన్ ॥ ౭౭

సోప్యేనమూచే.

వివోఢాస్వసారంమహారాజసూనుః
మహీరాజసూనోభవాన్నిర్వ్రతస్యాత్

నిశమ్యేతివాచం ప్రహృష్టోభ్యషించ
త్సతం మంగళాంబు ప్రపాత్రైఃపవిత్రైః॥ ౭౮

పరిమళసుతం బ్రహ్మానందం మహాబలశాలినం మహీవిభుసుతో హృష్టః
పతింస్వసురాత్మనః। ఉదయనృపతే రాజ్ఞా వాక్యాన్నిరూప్యపురీం
గతః జనకమవదద్వృత్తాంతం తత్ ప్రసన్నమనాభృశం। ౭౯

తదిదమాకర్ణ్యతాలనోలక్ష్మణశ్చమహావతీంపురీమాజగ్మతుః॥ ౮౦

నేత్రసింహనరేంద్రోపి యోగభోగసమన్వితః
మహావతీంపురంప్రాప బ్రహ్మానందమహోత్సవే॥ ౮౧

ఆహ్లాదోబలహానిశ్చ సుఖహానిస్సురూపణః
దేవసింహశ్చసంహృష్టః పురీంప్రాప్తామహావతీం। ౮౨

సేనాసారాజవీరాణాం లక్షద్వాదశసంయుతా
బ్రహ్మానందవివాహార్థ ప్రయాణాయసముద్యతా॥ ౮౩

తత్రసంఖ్యేత్థమాదిష్టా భవిష్యేతుపురాణకే
లక్ష్మణస్తాలనశ్చాపి సప్తలక్షబలాధిపౌ॥ ౮౪

ఆహ్లాదోలక్షసైన్యేశో బలహానిశ్చతాదృశః
తావత్సేనాయుతోభ్యాగాత్ నేత్రసింహమహీపతిః॥ ౮౫

రణజిన్నామరాజేంద్రో ద్విలక్షపృతనాయుతః
లక్షైర్ద్వాదశభిస్త్విత్థం సేనాసామిళితాహ్యభూత్॥ ౮౬

తత్రాఖిలచమూనేతా తాలనోమ్లేచ్ఛభూపతిః
ఆరుహ్యసింహినీమగ్రే ప్రయాణేప్రయయౌముదా॥ ౮౭

వడబాంబలహానిరశ్వినీం సుఖహానిర్హరిణంతురంగమం
ఉదయోధిగతస్సబిందులం ప్రయయుస్తుంగతురంగమంముదా॥ ౮౮

ఆహ్లాదోపిపపీహకం హయవరంప్రాప్తఃకరాళాభిధం
ప్రాయాతాంసచరూపణఃపరిమళస్తం పంచశబ్దాహ్వయం
నాగేంద్రంచమనోరథాఖ్యతురగం తందేవసింహోనృపః
బ్రహ్మానందముపేత్యతత్రశిబికారూఢంప్రజగ్ముర్ముదా॥ ౮౯

రణజిచ్చమహీపతిస్తదా హ్యాధిరూఢో హరినాగరంహాయం
వడబామృతమిందులోప్యయాత్ సమధిష్ఠాయ ముదాయుతో బలీ॥ ౯౦

వివిధశుభపటవాద్యై ర్భేరికాడంబరాద్యైః
రచితవివిధనాదై రాతతత్వాన్మద్యదేశా
నృపతిగణసమేతా వాహినీసాశుభేచ్ఛుః
ద్రుతమగమదుదారా రాదేహళీపత్తనంతత్ ॥ ౯౧

తేభ్యః ప్రదాయశిబిరాణిమహీనృపస్స
ద్వారేపురస్యవిరచయ్యవిధింవిధానైః
ఆహ్లాదమాహావరభూషణజాతమస్యై
ప్రాపద్యపాత్తమఖిలందిశమత్సుతాయై॥ ౯౨

అథేందుకులస్స్వర్గముపేత్యతాత మింద్రంయయాచేవరభూషణంతత్
తదాకుబేరాంతికగస్సురేంద్రో ముదాతదానీయదదౌసుతాయ॥ ౯౩

ప్రతిగృహ్యతదింద్రశాసనాత్ పునరాహ్లాదమథేందులోయయా
ప్రహరాంతరతస్తుతత్స్వయం ప్రదదౌభూమినృపాయదేశజః ॥ ౯౪

ప్రదాయతద్భూషణమాత్మజాయై తయోర్వివాహాంవితతానరాజా
బిభౌసశీతాద్రితటేయథైవ శివేందుమౌళ్యోరివలోకకీర్త్యైః ॥ ౯౫

బ్రాహ్మేముహూర్తఉపయాతివధూవరౌతౌ
పీఠేనివేశ్యమణిమౌక్తికరుక్మక్లృప్తే
సంస్నాప్యమంగళజలైర్బహుకానిబీజా
న్యారోప్యపాణియుగళే శుభతంతుయుగ్మం॥ ౯౬

ఆబధ్యతస్స్రగమచోదితకల్పసూత్ర
ప్రోక్తప్రకారమవలంబ్య బుధైః పురోధాః
వేద్యాంకృశానుముపధాయసమక్షమస్యా
నిర్వర్తయత్పరిణయోత్సవమార్యకీర్త్యాం॥

తదావివాహేస్వసురేధమానే సతారకో రాజసుతః పురస్తాత్
ఖడ్గంసమాధత్తరణాయతేన చకారచాహ్లాదనృపస్సమీకం ॥ ౯౭

నృహారిరుదయేనాసింప్రగృహ్యారణేచ్ఛయా
మహానృపసుతో వీరోమిమేళరుషాయుతః

సరదననృపశ్చక్రేరణంబలహానినా
నిశితమసిముద్గృహ్ణాన స్వంబలంభువితానయన్॥ ౯౯.

మర్దనశ్చసుఖహానినాయుతః సూర్యవర్మరణజిన్నృపౌయుతౌ
రూపణస్సపదిభీమమాయయా దేవసింహమపివర్ధనోబలీ॥ ౧౦౦

సప్తైతే సప్తపర్యాయే ష్వసిభిస్తారకాదయః
ఆహ్లాదాదీనభిగతా యుయుధూరోషదీపితాః॥ ౧౦౧

గజసేనముఖాశ్శతాధికాః యుయుధుర్లక్షణతారకాదిభిః
అభవత్తుములస్సఆహవః భయదోదైత్యముఖాశినామివ॥ ౧౦౨

భగ్నందృష్ట్వాసైన్యమాత్మీయమృద్ధం
పృధ్వీరాజా రూఢదంతావళేంద్రః
జిత్వాభూపాన్నేత్రసింహాదిమాంస్తాన్
సంప్రాప్తోభూల్లక్ష్మణంరాజవర్యం॥ ౧౦౩

బౌద్ధిన్యాహ్వాయహస్తినీస్థితమముందృష్ట్వాశివంమానసే
సంస్థాప్యప్రసభంవిజిత్యనిగళైర్బద్ధ్వానృపాయాదదత్
రాజావీక్ష్యసతంతదాపరిమళోభీతస్తదావేదయత్
కృష్ణాంశాయసఖాధ్వనామహిన్నృపాగారంయయావీక్ష్యవాన్॥ ౧౦౪

తదైవలక్ష్మణశ్ఛిన్న బంధోధైర్యసమన్వితః
మహీరాజగృహంప్రాప్తః శిబికామగమాన్వితాం॥ ౧౦౫

హృత్వాస్వశిబిరంప్రాయాత్ జనయన్నృపతేర్ముదం
తదైవాహ్లాదముఖ్యాస్తే మోహితాశ్శత్రుతాడనైః
త్యక్త్వామోహంరిపూన్సప్త జిత్వాబధ్వాచశృంఖలైః॥ ౧౦౬

శతంవీరాన్మహోత్సాహాన్ హత్వాతద్రుధిరస్రవైః
వేలాంతాంస్నాపయామాసుః ప్రీతింతస్యాస్సమావహన్॥ ౧౦౭

నిర్వృత్తేపరిణయమంగళేయధావత్
గత్వాతేనిజశిబిరాణిసంప్రహృష్టాః
ఆహ్లాదప్రముఖమహారథాస్ససైన్యాః
తాన్సప్తవ్యతిగతబంధనానకుర్వన్॥ ౧౦౮

ముక్త్వా స్తేపరచితమంగళాప్లవాస్సం
మృష్టాన్నంపరిమళరాజసంప్రదత్తం
భుక్త్వాసైన్యైఃపునరపిసంయుతాస్సహాస్త్రైః
వీరైస్తాన్ అభియయురాహవాయధీరాః॥ ౧౦౯

జిత్వాతాన్ సపదిపరస్సహస్రసంఖ్యాన్
హత్వాచప్రహితవిభిన్నశస్త్రబాణాన్
భూమీశస్తనయవరాన్ పునశ్చబధ్వా
హృష్టాస్స్వంశిబిరమయుస్సహేందులాస్తే॥ ౧౧౦

పృథ్వీరాడథచకితోబహూన్ సువర్ణా
నాదాయప్రముదితహృత్ సహైవపుత్ర్యా
ఆహ్లాదప్రముఖనృపాలయంప్రపన్నః
కన్యాంతాంపరిమళసన్నిధౌనివేశ్య॥ ౧౧౧

తంప్రాహప్రభువరలక్ష్మణోయముగ్రః
మత్పుత్రీమపహృతవానిహానయచ్చ
దాసీంతాంకమయతికర్తుమిత్యధాయం
రాజాసీదనుపహితోత్తరోస్సతూష్ణీం॥ ౧౧౨

వేలాసాతదనురురోదతన్నిశమ్యా
శ్వాస్యాపిప్రణయగిరోచయఃకృపాళుః
సంతర్జ్యప్రబలితరత్నభానుపుత్రం
గేహంస్వంపునరగమామనీనమత్తాం॥ ౧౧౩

తాన్ ముక్త్వాపునరపిసప్తరాజపుత్రాన్
సంహృష్టాఃదశదివసాన్ పురేమహీశః
నూషిత్వాసభయముపార్జితోపహారాః
ప్రస్థానంసమభిలషంతివత్సజాద్యాః॥ ౧౧౪

పృథ్వీరాట్పరిమళమూచివాన్ తదానీం
కన్యేయంతవచవధూఃద్విషట్కవర్షా
బాలాతఃపితృవిరహాసహిష్ణురేనాం
న్యస్యాత్రవ్రజభవనంసుఖేనరాజన్॥ ౧౧౫

సరదననృపశ్చక్రేరణంబలహానినా
నిశితమసిముద్గృహ్ణాన స్వంబలంభువితానయన్॥ ౯౯.

మర్దనశ్చసుఖహానినాయుతః సూర్యవర్మరణజిన్నృపౌయుతౌ
రూపణస్సపదిభీమమాయయా దేవసింహమపివర్ధనోబలీ॥ ౧౦౦

సప్తైతే సప్తపర్యాయే వ్యసిభిస్తారకాదయః
ఆహ్లాదాదీనభిగతా యుయుధూరోషదీపితాః॥ ౧౦౧

గజసేనముఖాశ్శతాధికాః యుయుధుర్లక్షణతారకాదిభిః
అభవత్తుములస్సఆహవః భయదోదైత్యముఖాశినామివ॥ ౧౦౨

భగ్నందృష్ట్వాసైన్యమాత్మీయమృద్ధం
పృథ్వీరాజా రూఢదంతావళేంద్రః
జిత్వాభూపాన్నేత్రసింహాదిమాంస్తాన్
సంప్రాప్తోభూల్లక్ష్మణంరాజవర్యం॥ ౧౦౩

బౌద్ధిన్యాహ్వాయహస్తినీస్థితమముందృష్ట్వాశివంమానసే
సంస్థాప్యప్రసభంవిజిత్యనిగళైర్బద్ధ్వానృపాయాదదత్
రాజావీక్ష్యసతంతదాపరిమళోభీతస్తదా వేదయత్
కృష్ణాంశాయసఖాధ్యనామహిన్నృపాగారంయయావీక్ష్యవాన్॥ ౧౦౪

తదైవలక్ష్మణశ్ఛిన్న బంధోధైర్యసమన్వితః
మహీరాజగృహంప్రాప్తః శిబికామగమాన్వితాం॥ ౧౦౫

హృత్వాస్వశిబిరంప్రాయాత్ జనయన్నృపతేర్ముదం
తదైవాహ్లాదముఖ్యాస్తే మోహితాశ్శత్రుతాడనైః
త్యక్త్వామోహంరిపూన్సప్త జిత్వాబధ్వాచశృంఖలైః॥ ౧౦౬

శతంవీరాన్మహోత్సాహాన్ హత్వాతద్రుధిరస్రవైః
వేలాంతాంస్నాపయామాసుః ప్రీతింతస్యాస్సమావహన్॥ ౧౦౭

నిర్వృత్తేపరిణయమంగళేయథావత్
గత్వాతేనిజశిబిరాణిసంప్రహృష్టాః
ఆహ్లాదప్రముఖమహారథాస్ససైన్యాః
తాన్సప్తవ్యతిగతబంధనానకుర్వన్॥ ౧౦౮

ముక్తాస్తైపరచితమంగళాప్లవాస్సం
మృష్టాన్నంపరిమళరాజసంప్రదత్తం
భుక్త్వాస్తైః పునరపిసంయుతాస్సహాస్తైః
వీరైస్తాన్ అభియయురాహవాయధీరాః॥ ౧౦౯

జిత్వాతాన్ సపదిపరస్సహస్రసంఖ్యాన్
హత్వాచప్రహితవిభిన్నశస్త్రబాణాన్
భూమీశస్తనయవరాన్ పునశ్చబధ్వా
హృష్టాస్స్వంశిబిరమయుస్సహేంమలాస్తే॥ ౧౧౦

పృథ్వీరాడథచకితోబహూన్ సువర్ణా
నాదాయప్రముదితహృత్ సహైవపుత్ర్యా
ఆహ్లాదప్రముఖనృపాలయంప్రపన్నః
కన్యాంతాంపరిమళసన్నిధౌనివేశ్య॥ ౧౧౧

తంప్రాహప్రభువరలక్ష్మణోఽయముగ్రః
మత్పత్నీమపహృతవానిహానయచ్చ
దాసీంతాంకమయతికర్తుమిత్యథాయం
రాజాసీదనుపహితోత్తరోస్సతూష్ణీం॥ ౧౧౨

వేలాసాతదనురురోదతన్నిశమ్యా
శ్వాస్యాపిప్రణయగిరోదయఃకృపాళుః
సంతర్జ్యప్రబలితరత్నభానుపుత్రం
గేహంస్వంపునరగమామనీనయత్తాం॥ ౧౧౩

తాన్ ముక్త్వాపునరపిసప్తరాజపుత్రాన్
సంహృష్టాఃదశదివసాన్ పురేమహీశః
నూషిత్వాసభయముపార్జితోపహారాః
ప్రస్థానంసమభిలషంతివత్సజాద్యాః॥ ౧౧౪

పృథ్వీరాట్పరిమళమూచివాన్ తదానీం
కన్యేయంతవచవధూఃద్విషట్కవర్షా
బాలాతఃపితృవిరహాసహిష్ణురేనాం
న్యస్యాత్రవ్రజభవనంసుఖేనరాజన్॥ ౧౧౫

యోగ్యాస్యాత్పతిసహభావనేయదేయం
సంప్రాప్స్యత్యుదవసితంత దానరేంద్ర
ఇత్యుక్త్వాపరిమళభూపతేరథాంకం
పస్పర్శద్రుతమభవత్సచూర్ణభూతః॥ ౧౧౬

ఆహ్లాదోనృపతిముదీక్ష్యతద్విధంతం
దుఃఖార్తోధరణినృపాంకమస్పృశచ్చ
సోప్యాసిదపిచతథై వతావధేమా
వ్యాధింతాంసమతరతాంచికిత్సయాగ్నేః॥ ౧౧౭

అధపరిమళరాజోభూమిరాజానుశిష్టః
సహతనయవరైస్తైఃప్రస్థితోలక్ష్మణాద్యైః
పురముపగతవాన్స్వంమండితంపౌరవర్గైః
సుతమధమలనాతంవీక్ష్యహృష్టాలిలింగ॥ ౧౧౮

తాన్ప్రేషయిత్వాసగణాన్నరేంద్రాన్ పృథ్వీనరేంద్రస్సుతయాచసాకం
సహైవపుత్రైస్ససుఖంస్వపుర్యా మువాస కాంశ్చిద్దివసాన్ప్రహృష్టః॥

కృష్ణాంశక్షితిపతిసత్తమస్యవంశే
వర్షేవై చరితముదాహరామివృత్తం
ఆహ్లాదాత్మజనిరథేందులస్తపశ్యామా
తేనేసరసితుసాగరాభిధానే॥ ౧౨౦

హంసాస్తత్సవిధమయుర్హిమానసస్థాః
తద్రావైస్సతువిజహాసమాధినిష్ఠాం
యఃకాళీంస్వమనసిసప్తశత్యభిఖ్య
స్తోత్రానుస్మరణపరోన్యవేశయత్తాం॥ ౧౨౧

ప్రాహుస్తంసితగరుతోవయోనరేంద్రం
సంస్తుత్వాపురుషవరప్రశస్యకీర్తిం
ద్వీపఃకశ్చిదభివిభాతిసింహళాఖ్యో
యత్రాస్తేక్షితిపతిరార్యసింహనామా॥ ౧౨౨

తత్రాస్తేనృపనళినీసుసాగరాఖ్యా
పూస్తత్రవ్యతిజితమారసుందరీకా

సప్తాలీపరివృతపార్శ్వ కాతు కాచిత్
కన్యాభాత్యనుపమకాంతిసౌకుమార్యా॥ ౧౨౩

పుత్రీసాయువతిరమాత్యసింహరాజ్ఞః
పద్మిన్యాహ్వాయసహి తేవరాజవర్య
తత్తుల్యంపతిమతులంతుమార్గమాణాః
ప్రాప్తాస్మోవయమిహవీక్షితుంభవంతం॥ ౧౨౪

తాంద్రష్టుంద్రుతమధునాప్రయాహిరాజ
న్నిత్యుక్తె సితగరుదండజైఃప్రహృష్టః
ఆరూఢఃకమపితు తేషుహంసరాజం
ద్వీపంతంనరపతిబాలకఃప్రతస్థే॥ ౧౨౫

దృష్ట్వాతాంఝుడితిత దంతరీపదుర్గా
గేహస్థాంనృపతిరథేందులోమమోహా
సాతంచవ్యతిజితమారమాయతాక్షీ
సంయోగస్తదనుత యోర్బభూవహృద్యః॥ ౧౨౬

కళ్యాణేపరిణయమంగళేయథావన్నిర్వృత్తేనరపతిశాసనేనతత్ర
తౌవర్షంవివిధవిచిత్రభోగసంపత్సంహృష్టౌ సుఖమతులంసమన్వభూతాం॥

ఆహ్లాదోధరణిపతిస్తదాంబికాయాం
భక్తింస్వామధకతమామమం స్తగర్వాత్
సాతస్మాత్ నృపతిఝుపేత్యతంతిరోధిం
ప్రాప్తాభూదధసశుచంపరాంప్రపేదే॥ ౧౨౮

లంకాస్థైరపహృతఇందులోహిరక్షః
స్సందోహైరితివితతాతదైవవార్తా
శ్రుత్వాతామపిచగిరంభృశంరురోదా
హ్లాదోయంసుతవిరహాకులాంతరాత్మా॥ ౧౨౯

కృష్ణాంశస్తమథసుసాంత్వయన్నవాదీత్
మాశోకం కురుసుతమిందులంప్రతీశ
హత్వాహంనిశిచరబృందమాత్మసైన్యై
రానేష్యేతవతనయంకురుష్వధైర్యం॥ ౧౩౦

ఇత్యుక్త్వోదయనృపతిస్స దేవసింహః సంయుక్తో బలసుఖహానిముఖ్యభూపైః
సేనాంస్వాంసముపనినీయ తాలనేన ప్రత్యస్త్రాంరిపుసిధనాయ సంప్రతస్థే॥

లంకాంతాముదయమభిప్రయాంతమధ్వమధ్య
ప్రాప్తాత్మాపతిపరిషత్కరాన్ ప్రదాయ
ఆజ్ఞాతస్తమనుగతాజితాచసంఖ్యై
స్తైస్సాకంద్రుతమగమత్ససింహళాఖ్యాం ॥ ౧౩౨

గత్వాత్రై స్సహనళినీంసుసాగరంతత్
తద్రాజ్ఞైససమహినోచ్చపత్రమేకం
పోతాన్ స్వాన్ ప్రదిశనృపాన్యథావయంతే
కుర్మస్మై సమరముఖేన రాష్ట్రభంగం ౧౩౩

తచ్ఛ్రుత్వానృపతిరథార్యసింహనామా
సైన్యైస్స్వైఃపరివృతఇందులాత్తరక్షః
యుద్ధార్థీనిరగమదాత్మజేనసాకం
తత్రాసీత్ ప్రబలతరోరణస్సుఘోరః ॥ ౧౩౪

ఆహ్లాదప్రముఖచమూంతదేందులోసౌ
సంస్తంభ్యసమసయతస్వయైవశక్త్యా
తత్రాహన్యపిసుఖశర్మనాసుధేయః
చక్రేతై రణమతులంనరేంద్రసూనః ॥ ౧౩౫

శర్వర్యాంసహపృతనశ్శత్రప్రవీరై
స్సంయుక్తస్సమరభువీందులస్థితోయం
భిత్వాతాముదయముభక్షితీశసేనాం
నానాస్త్రైస్సదనముపేత్యహర్షమాప ॥ ౧౩౬

షణ్మాసంత్వితిసమభూద్దినేదినేతత్ ప్రభ్రష్టంబలమభవత్సపత్నరాజ్ఞాం
ద్వీపేశోముదమగమత్పరాంపరేతే సంక్షీణస్వబలముదీక్ష్యశోకమాపుః॥

బలహానిరథాభివీక్ష్యతాం నిహతామిందులశస్త్రపాతనైః
పృతనాంభృశదుఃఖపీడిత స్సహదేవేనచకారమంత్రణం ॥ ౧౩౮

తమాహదుఃఖాకులితంతుదేవ సింహశ్శునాసీరసుతోహికశ్చిత్
దివ్యాస్త్రవిత్ త్వత్పృతనాంనిశాయాం నిహంతివీరస్స్వయమేత్యరాజన్॥

తమేనముద్వృత్తసముద్రగర్వం జహ్యాహవేత్వంపృతనాసమేతః
మరోదయేనాపిచతాలనేన పరీవృతశ్శస్త్రగణంవిముంచన్ ॥ ౧౮౦

దేవసింహవచనంనిశమ్యత ద్వత్సరాజతనయోమహాబలః
సైన్యమర్ధముడుపేషుసుస్థిరం సన్నివేస్యపృతనార్థసంయుతః॥ ౧౮౧

బద్ధంపురద్వారముపేత్యవీరైః ఆహ్లాదకృష్ణాంశముఖైస్సరోషైః
బలాత్తముద్ఘాట్యపురఃకవాటం ప్రవిశ్యచాంతఃప్రతిహారవర్గాన్ ॥ ౧౮౨

హత్వాయుధైఃనైకవిధైఃపురీంతాం అలుంటయన్నిర్ధృతవైరివర్గః
తదోదయోంతఃపురమేత్యతత్ర దదర్శబాలాంనరనాథపుత్రీం ॥ ౧౮౩

తాంపద్మినీండోలికయాజహార కృష్ణాంశభూపశ్శిబిరంస్వకీయం
తతఃప్రవృత్తస్సనురోతిభీమః తత్సైన్యయోఃప్రాణహరోస్త్రశస్త్రైః ॥

సుఖవర్మసమాహ్వాయంరిపోః పృతనేశంబలహానిరావధీత్
అగమత్సమితింతదేందులో ధనుషేషూన్ప్రవవర్షసంతతాన్ ॥ ౧౮౫

నిహతామరిభిస్స్వవాహినీం పృతనేశంచనిజప్రభావతః
పునరుద్గతజీవితాన్ద్రుతం సవిధాయాత్మగృహప్రహర్షితః ॥ ౧౮౬

అసిరీక్ష్యతత్రగృహిణీంసపద్మినీం
బహుశోకమాప్యవిలలాపభిన్నధీః
ప్రవిబుధ్యచారిముషితాంప్రియాంసతీం
రణమేకఏవగతవాన్ హయ్యాశ్రితః ॥ ౧౮౭

తాలనేనసహసంగతోరణం శక్రసూనురకరోత్తదాద్భుతం
తంనిపీడ్యవిశిఖైస్సుతీక్ష్ణగైః తేనభల్లనిహతోబభూవసః ॥ ౧౮౮

పతితేపిచమూర్ఛితేనృపే సతురంగోవడబామృతాహ్వయః
వియతిస్థితిమేత్యతంవిభుం నిజవక్త్రోద్గతసాధశీకరైః ॥ ౧౮౯

సమబోధయదాశుసప్రభుస్తమధిష్ఠాయహయంప్రసన్నధీః
అభితాలనమేత్యగర్వితం యుధికాలాస్త్రశరవ్యమాతనోత్ ॥ ౧౯౦

హతే తేనతస్మిన్మృధేతాలనాఖ్యే
సమాయాద్రణాత్స్మాం సకృష్ణాంశరాజా

తదావత్సరాజ్ఞస్సుతఃపద్మినీంతాం
నిరీక్ష్యేందులంతంనిదధ్యౌసశోకం ॥ ౧౫౧

ప్రవృత్తేసమీకేతయోర్భీమరూపే
యయుఃప్రేతుకత్వంతదాహ్లాదముఖ్యాః
ప్రయుక్తాః మరుత్వత్సుతేనాగ్నివాయు
ప్రచేతోస్త్రవర్యాః సచక్రేధనష్టాః ॥ ౧౫౨

అథేందులస్త్యక్తహయోభువిస్థః సచర్మఖడ్గం ధృతవాన్రణాయ
కృష్ణాంశనాశాయరుషాపరీతః చకారమాత్రాశపథంరణాగ్రే॥ ౧౫౩

బలహానిస్తదాగత్య తమాహేందులమింద్రజం
మాంహత్వాపుగత్రోవీర పితృవ్యముదయంగతఇతి ॥ ౧౫౪

అథేందులస్తాన్నిజవంశ్యభూతాన్ విజ్ఞాయశోకాకులితోనితాంతం
పితృవ్యపాదప్రణిపాతకారీ ప్రాహేదముచ్చైఃభయపీడితాత్మా ॥ ౧౫౫

మోహితోహమధునాస్వకంకులం వేద్మినోయువతిమోహపాశతః
తత్క్షమధ్వమపరాధమాత్మనః బాధవ్రోహినమయాయమీశ్వరాః॥

ఇత్యుక్త్వాశక్రతనయః సేనాంతాంతాలనాన్వితాం
అజీనయత్స్వయోగేన తేసర్వేహర్షమాయయుః ॥ ౧౫౭

అథార్యసింహోరాజేంద్రః ధనరత్నైస్సుపుష్కలైః
పద్మినీమర్పయామాస కన్యామిందులభూభృతే॥ ౧౫౮

ఆహ్లాదప్రముఖావీరా ఆర్యసింహేనసత్కృతాః
సహేందులేనపద్మిన్యా సాకంస్వేనగరంయయుః ॥ ౧౫౯

పద్మినిసాపురాశప్తా దూర్వాసోమునిశాపతః
అప్సరస్సువరాకాచిత్ రాజపుత్రీత్వమాగతా ॥ ౧౬౦

సాద్వాదశసమామర్త్యా దేహమాశ్రిత్యభూతలే
స్థితేందులగృహేమాసా న్నపస్థిత్వామృతింగతా ॥ ౧౬౧

—• అథ సుఖహాని వివాహకథా •—

పాంచాలదేశపతిరాసపురాహికశ్చిత్
వీరాగ్రణీస్తుబలవర్ధననామధేయః

పత్నీ సురూపలలితాజలదేవికాఖ్యా
సాకంతయాసవరుణంతపసాపుపూజ ॥ ౧౬౨

సుతావుభౌతస్యజలాధిపస్య ప్రాసాదతోజజ్ఞతురర్కభాసౌ
తత్రాగ్రిమోభూల్లహరాభిధానో పరోమయూరధ్వజనామధేయః॥
పితుర్వ్యపేతేత్రిదివంస్వరాజ్య మధిష్ఠితోభూల్లహరోనరేంద్రః
తదాజ్ఞయాపద్వదనంమయూర ధ్వజస్తపోభిస్సముతోషయత్సః॥ ౧౬౪

పంచాబ్దకాలేననృప స్తపస్యా తుష్టంససాక్షాత్కృత నైజరూపం
దృష్ట్వాకుమారంస్తుతిభిర్వ్యహాయ తుష్టావపప్రచ్ఛవరంచతంసః ॥ ౧౬౫

మయూరకేతుర్నృపతిర్వరంతం స్కందంయయాచేబలమస్తుమేలం
నిత్యంసహాయోభవకృత్యవర్గే ష్విత్యాహదేవోపితథేతిభూపం॥ ౧౬౬

అంతర్హితేతత్రమయూరకేతుః పురంవినిర్మాయమయూరసంజ్ఞం
ద్వియోజనాయామవిశాలభావం తదావసత్పాతిజనాన్స్వకీయాన్॥

లహరోపితపోభిరప్పతిం ద్వాదశాబ్దాన్సమతోషయన్నృపః
తదనుగ్రహాతఃపురంశుభం సమవాప్యాత్రనివాసమాతనోత్ ॥ ౧౬౮

లహరీమఠనామ్నితత్రవై నగరేంభఃపతిరాతనోత్థ్సితిం
లహరావనకామ్యయాస్వయం సచరాజావదుదారధీఃప్రజాః॥ ౧౬౯

లహరోవరుణప్రసాదతః కిలరాపీంనృపకన్యకాంముదా
పరిగృహ్యాసతీమజీజన త్తనయాన్షోడశవీర్యశాలినః॥ ౧౭౦

తేథార్తరాష్ట్రాంశసముద్భవా స్త త్స్వసాతుకాచిత్సమభూత్సురూపా
సామారమంజర్యభిధానరేంద్ర స్తస్యావివాహేకురుతప్రయత్నం॥

సదేవసింహంవరమాత్మనోనురూపంవిచింత్యాత్మజమగ్రజాతం
ఆహూయరాజారణధీరసంజ్ఞం అప్రైషయ త్తస్యనివేదనాయ॥ ౧౭౨

సపితుర్వచనాత్ మహావతీం రణధీరస్సముపేత్యహర్షితః
నృపంసముదీక్ష్యతత్పతిం సమవోచత్స్వస్వమంగళంశుభం ॥ ౧౭3

పరిమళస్సనిశమ్యమహావతీ పతిరథాహచదేవమిదంశుభం
సనిరపేక్షమనాగృహధర్మకే పరిణయంనసమైచ్ఛదరక్తధీః ॥ ౧౭౪

పరిమళో రణధీరమధావాతం తవభ వేతౌ స్వసురేమపతిర్వరః
అనుజనిర్బలహానినృపస్యవై చతుర్థీస్సుఖహానిసమాహ్వయః॥ ౧౬౪

శ్రుత్వావచ స్తద్రణధీరరాజా పిత్రేతదా వేదయదాశుహృష్టః
మహీపతిస్తత్రసమేత్యభూపం తమాహానీచస్సుఖహాని రేషః ॥ ౧౬౫

వివేకినాస్త్రైవనితానదేయా శూద్రాయనీచాయకులాధమాయ
రాజన్ జహిమార్గ సమరేబలాఢ్యాన్ ఆహ్లాదముఖ్యాన్మదగర్వదృప్తాన్॥

జంబుకోనేత్రసింహాశ్చ గజసేనశ్చభూపతిః
ఆర్యసింహాశ్చపృథ్వీశో జితాస్తైర్యుధదుర్మదైః॥ ౧౬౭

తాన్ జిత్వాసమరేశూరాన్ స్థిరాంకీర్తిమవాప్నుహి
మమచాపిభవేత్కీర్తిః స్థిరైతేషుజితేషువై ॥ ౧౬౮

ఇతిమహీపతిభాషితచోదితః లహరభూపతిరాతతవిక్రమః
తనయషోడశకేనయుతోయుధే ద్వియుగలక్షచమూంసమసజ్జయత్॥

బలహానిరపిస్స్వకానుజై రుదయాహ్లాదముఖైః పరీవృతః
నియుతద్వికయుగ్మవాహినీ పతిరాయాల్లహరీమకంపురం ॥ ౧౭౧

తపశ్శుక్లపక్షేదశమ్యాంపురీంతాం
అయాద్వత్సరాజాత్మజస్సానుయాత్రః
తయోరాసయుద్ధంతతస్సేనయో స్తత్
పురాదానవానాంసురాణామివాతి॥ ౧౭౨

చతుర్వాసరేషుప్రభూతేతియుద్ధే దినేపంచమేసౌసకృష్ణాంశయుక్తః
చమూంశాత్రవీంతాంవిజిగ్యేబలాఢ్యః దిశోవత్సరాజాత్మజోద్రావయచ్చ
అశిచర్మధర స్తదోదయో లహరస్యాత్మజనీరథాస్థితాన్
సమరాయసమాగతాన్ బలీ నిగళైష్షోడశసంబబంధసః॥ ౧౭౩

బంధనేనతనుజన్మనాంరుషం ప్రాపితోలహరభూపతిర్భృశం
వారుణాస్త్రమసృజత్తదాశుగైః ప్లావితాజలమయైశ్శైశ్చమూః॥ ౧౭౪

అథేందులో మారుతమస్త్రముత్సృజన్
తదంబుసర్వంసమశోషయద్ద్రవ

చమూంచతాం దూరముపాహవాయుః
తదాతిభీతారిపవోబలాఢ్యాః॥ ౧౮౬

వరుణోధనమేత్యతత్పురం సుఖహానేఃకిలమారమంజరీం
లహారేణసమభ్యదాపయత్ ప్రణయం సైన్యయుగస్యవర్ధయన్॥౧౮౭

తాంవివాహ్యసుఖహానిభూపతి మాస సమాత్రముషితశ్చతత్పురే
ప్రార్థనేనలహారస్యసానుగః సత్క్రియాబహువిధాస్సమగ్రహీత్॥

బలహానిరథోదయాదిభి స్సహనిష్క్రమ్యపురాత్తతో ముదా
పురమేత్యనిజంద్విజోత్తమాన్ బహువిత్తైస్సముపూజయద్వరైః॥ ౧౮౯

తాన్ దృష్ట్వాగృహమాగతాన్ పరిమళస్సంశ్లాఘ్యపుత్రాన్ ముదా
కృష్ణాంశంసమవోచదేవముదయత్వం సింధుదేశంగతః
క్రీత్వాయాహితుపంచలక్షతురగాన్ ఆకర్ణ్యతద్భాషితం
ప్రాయాత్తత్రసదేవసింహసహితః కృష్ణాంశభూభృద్వరః॥ ౧౯౦

విలంఘ్యదేశాన్ వివిధానథోదయః మయూరకేతోర్నగరీముపాగతః
తదంతికోద్యానవనేతుకాంచిద్దదర్శయోషాంసుమకారపుత్రీం॥ ౧౯౧

తాంవీక్ష్యసౌందర్యనిధింసకృష్ణః పప్రచ్ఛకాత్వంసురదానవానాం
ఇత్యాహసాతంవపుషాజ్వలంతం పుష్పావహ్వయామాల్యకృదాత్మజాహం
మయూరకేతుర్నృపతిఃపురేత్ర కరోతిరాజ్యంగుహదేవభక్తః
సయజ్ఞమూర్తింపురుషంపురాణ మియాజయజ్ఞేనసమృద్ధరాయా॥

తత్రాధ్వరేయజ్ఞపతేఃప్రసాదాత్ ఉద్భూతమాసీత్ మిథునంతువహ్నేః
పుమాన్సవిత్రోమకరందనామ్నా నారీచపుష్పావ్హయభాగ్బభూవ॥
తాంప్రార్థయంతోపినురాస్సహేంద్రాః ప్రాపుర్నభీతామకరందవీర్యాత్
తద్రూపలావణ్యసుమార్దవాదేః భవాన్సదృక్షఃప్రతిభాసిరాజన్॥

అహంతుతస్యాస్తులనాయపుష్పై ర్నిదేశతోరాజవరస్యరాజన్
సంప్రాపపుష్పాపచయాయమాల్య కృదాత్మజేదంమకరందరాజ్ఞః॥౧౯౬
ఆకర్ణ్యపుష్పావచనంతదేతత్ కృష్ణాంశభూపోముషితాత్మధైర్యః
మోహంజగామాశుసదేవసింహస్తదాతమాబోధివివేకవాక్యైః॥ ౧౯౭

ప్రలబ్ధబోధోధసకృష్ణదేవ స్సదేవసింహాస్సమవాప్యసింధుం
దేశంతురంగాన్ రుచిరాన్ శుభాంగాన్ క్రీత్వాపురీంస్వామగమత్ప్రహృష్టః

అధపరిమళభూపస్తాన్ హయాన్ పంచలక్షాన్
అతిముదముపయాతోవీక్ష్యయుద్ధేమ్యతాశ్వః
ఉదయనరపతి స్తన్మాల్యకారాత్మజాయా
వచనసమనుచింతాముగ్ధచిత్తోబభూవ॥ ౧౯౬

దేవీంతుష్ట్వావభక్త్యాపశుపతిమహిషీకృష్ణదేవోధసాపి
స్వప్నే స్వాత్మానముద్యత్ శశిసదృశముఖందర్శయామాససౌమ్యం
తస్యైతస్యైచదేవీప్రతిదినమభవన్మాశ్చతుష్కంఘనానాం
కాల స్త్వేవంతదానీముదయనరపతేర్వత్సరావైత్రివింశాః॥ ౧౯౭

దేవసింహాసహితస్తదోదయః । నిర్గతఃకలమహావతీపురాత్
ప్రాప్యతత్కిలమయూరపత్తనం । మాల్యకారసదనేకరోత్ స్థితిం॥ ౧౯౮

ఏకదోదయసుగుంభితంశుభం । పుష్పహారముపవీక్ష్యమోహితా
పుష్పయార్పితమువాచతామిదం । కేనదృబ్ధమితిపుష్పవత్యహో॥ ౧౯౯

సాహమె స్తిభగినీమహావతీ । వాసినీహసముపాగతాద్యసా
కృష్ణయావిరచితంతయేదమి । త్యాహసాపునరిహైతుతేస్వసా॥ ౨౦౦

తూష్ణీంస్థితాధోపునరేవపుష్పా । తయానియుక్తాసమువాచకన్యాం
యద్యత్రసేయాన్మనుజస్తుయఃకో । బలామపేయాదసదృక్షరూపాం॥ ౨౦౧

మృదిరేవభవేత్తథాచమే । తదిహాస్యానయనేస్తిసంశయః
ఇతితద్వచనంనిశమ్యసా । పునరప్యాహసఖీంనృపాత్మజా॥ ౨౦౨

ధార్మికఃకిలమయూరకేతనో । మత్పితాకుపథచారిశిక్షకః
తద్భయంనసోతవాస్తిడోలికా । గోపితాతవభగిన్యుపైత్విహ॥ ౨౦౩

పుష్పాతతోగృహముపేత్యనిరీక్ష్యకృష్ణ
దేవంతదేతదఖిలంకథయాంబభూవ
శ్రుత్వాచతన్నరపతిఃప్రతివిద్ధనాసః
నారీతనుంసుఖచిరాంపరిగృహ్యడోలాం॥ ౨౦౪

ఆరుహ్య రాజతనయా సదనంజగామ
పుష్పా చ తామనుగతాథ నరేంద్రపుత్రీ
తద్రూపదర్శనవిముగ్ధమతి స్తుపుష్పా
మా హైక్షితః కిలమయా పురుషోహి కశ్చిత్॥ ౨౦౫

మయాస్వప్నేక్షితస్త్వియం, సదృశీరూపసంపదా
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యాః । కృష్ణా ప్రాహ నృపాత్మజాం॥ ౨౦౬

ఉదయో నృపతిర్మహావతీ । పురికశ్చిత్ప్రవిభాతిసుందరః
అహమస్య సఖీసచండికాం, కుసుమైరర్చయమిస్మనిత్యశః॥ ౨౦౭

ఏకదాసతుసముద్ధితోర్చనా । మధ్యఏవవిరతో మహీపతిః
పృష్టఏవచమయాస్య కారణం । మామువోచదితిజీవనోపమాం॥ ౨౦౮

దృష్ట్వాస్వప్నే మయానారీ । కాచిద్యౌవనజృంభితా
తాంస్మృత్వామోహమాపన్నః । కృత్యం వేద్మినచాధునా॥ ౨౦౯

ఇతి॥

అథతాంకిలపుష్పవత్యహో, సమవోచన్ముదితాశయాభృశం
మమతస్యచసంగమోయథా । భవితాత్వంకురుశీఘ్రముద్యతః॥ ౨౧౦

తథేతితాంప్రోచ్యసహైవపుష్పయా । వినిర్గతాంతఃపురతస్సడోలికా
యదాపకృష్ణానగరస్యతోరణం । తదామయూరధ్వజరాడుపాగతః॥

నిరీక్ష్యకృష్ణాంసముపేత్యమోహం । పత్నీభవేత్యాహతమాహసాపి
రాజన్ తవార్హాహి నరేంద్రపుత్రీ । శూద్రీహ్యహంనీచతమానరేంద్ర॥

త్వంపావకాముపగతోబలవర్ధనేన
రాజ్ఞాతతస్తవనరేంద్రసుతైవతుల్యా
శ్రుత్వాపితన్నృపసుతోహృదయేబలేన
పస్పర్శతాంస్మరవశత్వముపేత్యముగ్ధః॥ ౨౧౩

కృష్ణాచదత్వాహృదయేతిపీడాం । సుతస్యరాజ్ఞఃస్వపురంజగామ
ఉపేత్యగేహంమకరందభూపః । న్యవేదయత్తన్నిఖిలంభగిన్యై॥ ౨౧౪

సాచాగ్రజంప్రాహమహావతీస్థా । కృష్ణావరాంగీవృణుతేభర్తారయాం
భీతాభవత్సోవ్యథితాజగామ । గృహంభృశంరోదనవిహ్వలాంగీ॥ ౨౧౫

కృష్ణాంశభూపస్యసఖీతుసావై । వక్త్రాత్తదేతన్నిఖిలేనతస్మై
సోప్యాగమిష్యత్యురువిక్రమస్తే।పురంరణాయాద్భుతశౌర్యధైర్యః॥ ౨౧౬

జితోరణేతేలహరఃపితృవ్య । స్తేనైవతద్బంధుజనాయకన్యాం
స్వీయామదాత్ సోద్యపురంరణార్థీ । యాతాత్వమప్యాహరసర్వసేనాం॥

నిశమ్యమకరందోథ । స్వసుస్తద్వచనంనృపః
త్రిలక్షపరిమాణంస్వం । సైన్యందుర్గేన్యవేశయత్॥ ౨౧౮

శతఘ్నీరపితత్రైవ । స్థాపయిత్వాభయంకరీః
కృష్ణాంశాగమనంవీరః । వీక్షమాణస్స్వయంస్థితః॥ ౨౧౯

ఉదయోపిపురీంమహావతీం । తముదంతంబలహానయేవదత్
సచవైకిలపంచలక్షకైః । సమగాత్స్థిప్రయయాసహానుజః ౨౨౦

దశసహస్రగజాసియుతంహయాః । నిశితఖడ్గధరాశ్చపదాతయః
రణచణానిరగుశ్చశతఘ్నికా । దశశతానిచపంచధృతాభటైః॥ ౨౨౧

పథిపక్షమతీత్యతైర్యుతో । బలహానిస్సమయూరపట్టణం
గతవాన్నగరంరురోధత । న్మకరందోపినిశమ్యనిర్గతః॥ ౨౨౨

బలయోస్సమరోభవత్తయో । రథిపాజ్ఞాపితయోర్జయైషిణోః
బిభిదుశ్చశతఘ్నికాఃపురః । ప్రథమద్వారివిదీప్తవహ్నయః॥ ౨౨౩

ద్వారివింశతిసహస్రదంతినో । యామ్యకేతుబలహానిదంతిభిః
సంగతాయుధవిషాణపాతనై । శ్చక్రురాస్థితదిశోభయాతురాః॥ ౨౨౪

హయాశ్చలక్షంమకరందరాజ్ఞ । స్తాదృగ్గణైస్తైర్బలహానివాహైః
సమీయురారోపితసాదివీరా । విజిగ్యిరేచాపిఖురాగ్రపాతైః॥ ౨౨౫

ద్వార్యుత్తరస్యామపిచోష్ట్రలక్ష । మధిష్ఠితంశూరజనైర్బలాఢ్యం
నృపప్రవీరైర్బలహానిముఖ్యై । శ్చక్రేరణంభీమతరారవారం॥ ౨౨౬

శతఘ్నికాస్తత్రసహస్రసప్తకం । విదగ్ధమాసీత్ మకరందసైన్యైః
ద్వారేపురఃప్రాచితతోజితాస్తే । శతఘ్నికావత్సనరేంద్రసూనోః॥ ౨౨౭

గజైర్గజా స్తైహారిభి స్తురంగా । జితామయూరధ్వజనందనస్య
నిరీక్ష్య సేనాంబలహానిభూపో । విప్రద్రుతాంసానుజనిః ప్రయాతః॥ ౧౨౮

బిందులస్థితిమిత్తస్తదోదయః । దేవసింహనృపతిర్మనోరథం
పంచశబ్దగజమాస్థితో ముదా । హ్లాదభూపతిరరింసమద్రవత్॥ ౧౨౯

బలహానిరధిష్ఠితస్స్వకం । తురగంతత్రకపోతనామకం
దృషదశ్వసమాస్థితంరిపుం । శనిభల్లప్రవిదీప్తపాణికం॥ ౧౩౦

సమద్రవదితి శేషః॥

స్కందప్రసాదాన్మకరందభూప । శ్శిలామయంవాజినమాజహార
తమాస్థితోఽసౌప్రసహేరిపూణాం । కరోతియుద్ధంత్రిదశైరపీడ్యం॥ ౧౩౧

కృష్ణాంశముఖ్యాయుగపత్సమేతా । స్తమాహవేఘ్నన్ సమమేవవీరాః
ఖడ్గేనకంఠేబలహానిభూపః । భల్లేనచాంకేకిలదేవసింహః॥ ౧౩౨

ఆహ్లాదరాజోరసినాయకేన । ఖడ్గేనతత్రైవజఘానకృష్ణః
శిలాతురంగాప్రతిమప్రభావా । త్సర్వేపివైయర్థ్యమయుఃప్రహారాః॥

విజిత్యపశ్చాన్మకరందభూప । స్స్వభల్లశక్త్యోదయముఖ్యభూపాన్
బధ్వాచపాశైర్జనకాయరాజ్ఞే । ప్రత్యర్ప్య మోదంప్రయయావలాఢ్యః॥

అథరూపణఃపురమితోమహావతీం । నృపతింప్రతీదమఖిలంజగాదవా
తనయ స్తతఃపరిమళస్య సేందులస్సహ । లక్షసంఖ్యనిజసేనయాబలీ॥ ౧౩౪

పరిమళస్యనిదేశవశఃపితు । ర్ద్రుతముపేత్యమయూరపురంరిపోః
సమహిషోదితిపత్రమహాంమహీ । నృపసుతాపతిరత్రసమాగతః॥ ౧౩౫

తవసుతామిహపుష్పవతీంశుభా । ముదయభూపతయేదిశధర్మతః
నయదిమచ్ఛరపీడితవిగ్రహః । ప్రభవితాసబలశ్శిఖికేతన॥ ౧౩౬

మయూరకేతుర్నృపతిర్నిశమ్యత । ద్ద్విలక్షసైన్యేనసమన్వితస్స్వయం
పుత్రేణసాకంమకరందరాజ్ఞా । జగామయుద్ధాయశిలాశ్వభాజా॥ ౧౩౭

యుద్ధంతత్రాహర్నిశంఘోరమాసీత్ ।
బ్రహ్మానందస్యాపిమాయూరకేతోః

సైన్యద్వంద్వస్యాతులంతత్రబాణైః।
బ్రహ్మానందశ్శత్రుసేనామతాడీత్॥ ౨౩౯

బ్రహ్మానందేభల్లతోమాకరందా। న్మూర్ధాక్రాంతేపాతితేశక్రసూనుః
అశ్వంశైలంవైష్ణవాస్త్రేణతస్య। దగ్ధ్వాభల్లంబ్రహ్మణోస్త్రేణభగ్నం॥

కృత్వాబద్ధ్వాతంచనాగాత్మపాశైః। కన్యాంపుష్పాంబాహువీర్యేణవీరః
కృష్ణాంశాయాదాపయత్కేకికేతు। క్షోణీశేనప్రాప్తతోషేణతస్మై॥

మయూరకేతుర్మకరందయుక్తః। కృష్ణాంశభూపస్యచపుష్పవత్యాః
చక్రేవివాహంవిధివద్దదౌచ। కన్యాధనంమౌక్తికరుక్మముఖ్యం॥ ౨౪౨

మైత్రీచతేషామధికంబభూవ। వృత్తేవివాహేక్షితిపాలకానాం
విసీయతస్యాంపురికానిచాహా। న్యాహ్లాదముఖ్యాస్స్వపురాణిభేజుః॥ ౨౪౩

కృష్ణాంశేతుమహావతీంపురమిత్తేవధ్వాతయాసూర్యయా
రాజాదివ్యమహాంముదాపరిమళశ్చక్రేచర్యర్భూసురా
పత్న్యాసంవిజహారసోపిబహుభిర్భోగైఃఋతుప్రాపితైః
హేమంతేసమయేచకారచముదారాసోత్సవంప్రీతిదం॥ ౨౪౪

పుష్పావలీలాభిరుదారభావా। భర్త్రావిజహ్రేవివిధాకృతీభిః
కదాచిదూచేపతిమేవమగ్రే। భవేభవాన్కఃప్రియమేబ్రవీతు ౨౪౫

ఇతిపుష్పవతీగిరేరిత। స్సముపాచోదయభూపతిఃప్రియాం
కథయామిమమాగ్రసంభవం। శృణుతత్వేనవిలాసినిప్రియే॥ ౨౪౬

చంద్రహాసఇతిబాహుజఃపురా। దుఃఖమేత్యబహుళంవిషణ్ణధీః
అర్చనేనదృషదాత్మనోహరే। స్సార్వభౌమపదవీముపాంగతః॥ ౨౪౭

అంతేచకాలేహృదయేనసాల। గ్రామాకృతింశ్రీపతిమాదిదేవం
స్మరన్వినష్టాఖిలపాపరాశిస్సా। యుజ్యమాసాదితవాన్తదీయం॥ ౨౪౮

కాలేధునామాంస్వసరూపతాప్తం। నిష్కాస్యదేవస్స్వశరీరదేశాత్
జగత్పరీపాలనతత్పరోమాం। మలంభయజ్జన్మమనుష్యరూపం॥ ౨౪౯

అహంహరేరంశతయాప్రసిద్ధః
కృతేయుగేధ్యానవశోభవామి

త్రేతాముఖేయజ్ఞసమర్చనీయః
మూర్త్యర్చనాంద్వాపరతోప్యగృహ్ణాం॥ ౨౪౦

సంకీర్తనాత్కలియుగేత్రభవామిభక్త
వశ్యోయుగేప్రథమకేకిలహంసరూపః
త్రేతాయుగేధ్వరతనుశ్చహిరణ్యగర్భ
రూపోభవామిచయుగేతుతృతీయకేహం॥ ౨౪౧

సాలగ్రామశిలారూపో । యుగేత్రకలినామకే
అతస్తత్పూజనంభుక్తి । ముక్తిదంసర్వజన్మనాం॥ ౨౪౨

భవతీచపురాజాతే । కాసిమేవదసుందరి
ఇతిశ్రుత్వావచోభర్తుః । ప్రాహాపుష్పవతీముదా॥ ౨౪౩

వేశ్యాహంచంద్రకాంత్యాఖ్యా । పురాజన్మనిగీతకైః
వాద్యనృత్తైశ్చపరమం । పుమాంసంసమతోషయం॥ ౨౪౪

పుణ్యేచతేనత్రిదివంగతాసం । తత్రార్థితాచాపిసురైరతాయ
వ్రతంనతత్యాజనిజంవరాంగి।తద్బ్రహ్మచర్యన్నృహరేఃప్రసాదాత్॥ ౨౪౫

ఉషాభవంబాణసుతాప్యనంతరే, భవేనిరుద్ధంపతిమేత్యహర్షితా
సుతాతతోజంబుకభూపతేస్తు । కృతోద్భవాహంవిజమైషిణీతి॥ ౨౪౬

నిహతాబలహానినావిభో । బలినాత్రభవ్యేగ్రజేనతే
తనయాశిఖికేతుభూభృత । స్సముపేత్యోద్భవముద్ధృతాత్వయా॥ ౨౪౭

ఇతిప్రియాయావచనంనిశమ్యత । త్తాంలాలయన్కృష్ణవిభుఃప్రహృష్టః
క్రీడాభిరానీయతసర్వకాలం । భోగైశ్చతత్తత్సమయానురూపైః॥ ౨౪౮

తతఃకదాచిన్మలనాస్వకీయాం । స్మృత్వాతనూజాంసుచిరేణదృష్టాం
చంద్రావళింద్రష్టుమనాశ్శుశోచ । మహోత్సవేయాతితుహేళికాఖ్యే॥

స్నుషావలీటాటపురాధిపస్య । సౌవీరసింహాస్యనరేశ్వరస్య
త్రిలక్షసేనాసహితస్యతత్ర । స్థితాచిరాత్త్యక్తపితృష్టయావై॥ ౨౫౦

అధకృష్ణవిభుర్వ్యపోహితుం । మలనాయాశ్చచమాత్మజాకృతే
అగమద్వలిటాటపట్టణం । దశసాహస్రబలైస్సమన్వితః॥ ౨౬౧

మహీపతిశ్చాపిరిపుస్తదీయ । స్తమన్వగాత్తత్పరిభావకామః
దుర్యోధనస్యాంశతయాత్రజాత । స్తేనైవసాకంనగరంవివేశ॥ ౨౬౨

సవీరసింహస్తనయైస్తుకామ । సేనాదిభిఃకృష్ణవిభుంప్రతీతః
అభ్యార్చయత్తంవివిధోపచారైః । ప్రవేశయామాసచదివ్యగేహే॥

తేయాదవాంశాస్తనయాన్నృపస్య । నామానితేషాంశృణువర్ణయామి
పూర్వశ్రుతస్తేషుతుకామసేన । స్తతఃప్రసేనఃకథితోద్వితీయః॥ ౨౬౪

తృతీయస్తుమహాసేన । శ్చతుర్థస్సుఖసేనకః
పంచమోరూపసేనాఖ్యః । విష్వక్సేనస్తతఃపరః
మధువ్రతశ్చమధుప । ఇత్యష్టావిశ్రుతాభువి॥ ౨౬౫

సాకంతైస్సదఆసీనే । వీరసింహనరేశ్వరే
కృష్ణాంశఃప్రాదిశత్పత్రం । మలనాప్రేషితంశుభం॥ ౨౬౬

సమర్ప్యరాజ్ఞేటశభారదుక్సం । వాసాయరాజ్ఞాదరతోనియుక్తః
భుక్త్వాచమృష్టాన్నముదీక్ష్యచంద్రా । వళింస్వసారంకుశలంసమూచే॥

తమాహసాభ్రాతరహంద్వితీయే । వర్షేతవోద్వాహశుభంప్రపన్నా
తదాద్యభూవన్ద్విదశేహవర్షాః । మాతాపితృభ్యాంననువిస్మృతాసం

త్వయాధునాప్రీతిమతాస్మృతాహం । దృష్టాచిరేణప్రభవామిహృష్టా
ఇతిస్వసుభుకృష్ణవిభుర్గిరంతాం । నిశమ్యతామేవమువాచవీరః ౨౬౯

అయిస్వసస్త్వత్కరపీడనాది । పితాతవానేకవిధాపదోషైః
సంపీడితోదుఃఖితహృద్భవత్యా । స్మర్తానభద్రేహముపాగతోద్య॥ ౨౭౦

జంబుకేనార్యసింహాన । గజసేనమహీభుజా
పృథ్వీరాజాదిభిఃపీడాం । ప్రాప్తస్తేజనకోభృశం॥ ౨౭౧

జిత్వాతాన్పృథివీపాలాన్ । జయంప్రితేవయంస్వసః
దదిమాద్యవినిర్ముక్తాః భయాచ్ఛత్రుకృతాత్సఖి ౨౭౨

వివాహితశ్చ తేభ్రాతా । బ్రహ్మానందో బలోత్తరః
పృథ్వీరాజస్య సుతయా । మద్బాహుబలవశ్యయా॥ ౧౭౩

ఇత్యాదిభిస్సమాశ్వాస్య । భగినీం కృష్ణభూపతిః
అవాత్సీన్నగరే తత్ర । కంచిత్కాలం ముదాయుతః ౧౭౪

మహీపతిస్తదాగత్య । సభాం రాజ్ఞస్సుచర్చితః
తేనేదమవదద్భూపం । కృష్ణాంశావనతిప్రదం॥ ౧౭౫

హే వీరసింహ నృపతే శ్రుణు మే గిరం త్వ
మాహ్లాదముఖ్యతనయాః ఖలు వృత్తభావాః
నిష్కాసితాః పరిమళేన నృపేణ పుర్యాః
కోశశ్చ తస్య ముషితో రిపుభిస్సమస్తైః॥ ౧౭౬

ఆహ్లాదబలహాన్యాద్యాః । వేషాంతరముపాశ్రితాః
సంశయాఖ్యపురే వాసం । కుర్వంత్యద్య వినా నృపం॥ ౧౭౭

ఉదయస్త్వంతరప్రేష్యః । పురీం తవ సమాగతః
నేతా చంద్రావళిం డోలా । సహితా మాశు భూపతే॥ ౧౭౮

ఇతి మహీపతివచనం నిశమ్య వీరసింహః కృష్ణాంశం బ
ద్ధుం కామసేనం తనయమాజ్ఞాపయామాస॥ ౧౭౯

కామసేనోపి కృష్ణాంశాయ సవిషమన్నం ప్రేషయామాస॥ ౧౮౦

తద్విజ్ఞాయ చంద్రావళిః కృష్ణాంశసన్నిధిమేత్య తత్పాత్రమపానయత్॥

తతః కామసేనస్స్వజాయాం చంద్రావళిం వేతసదండైస్తాడయామాస॥

కృష్ణాంశస్తద్దృష్ట్వా మసహమానః కామసేనం భుజయోః గృహీత్వా బబంధ॥

తన్నిశమ్య వీరసింహో మహాంతం రోషముపగతః ప్రసేనాదిభిస్సప్తభిస్త
నూజైస్సహ త్రిలక్షసైన్యం యుద్ధాయ ప్రేషయామాస॥ ౧౮౪

తదనంతరే కృష్ణాంశశ్చంద్రావళేః డోలాంతయాధిష్ఠితామంతఃపురా
న్నిష్కాస్య సైన్యమధ్యం జగామ॥ ౧౮౫

కృష్ణాంశస్య బలైర్భీమైః । దశసాహస్రసమ్మితైః
అయుధ్యద్వీరసింహస్య త్రిలక్షగణనా చమూః॥ ౧౮౬

తదాలత్తశ్చమూర్వీర । సింహాస్యనిహతారిభిః
ఉదయస్యచసేనాంయాం । సహస్రసంగమితంక్షయం॥ ౨౮౭

తతః ప్రసేనప్రముఖా । స్సప్తారూఢామతంగజాన్
కృష్ణాంశేస్త్రాణి । ముముచుర్యుగపత్రుథా॥ ౨౮౮

తదోదయోబిందులస్థః । ఛిత్త్వాతస్యాస్త్రశస్త్రకం
బబంధతాన్ తతో రాజా । వీరసింహోవిసర్గతః॥ ౨౮౯

సారేణాస్త్రేణకృష్ణాంశం । మూర్ఛయిత్వాబబంధచ
విమోచ్యతనయాన్ బద్ధాన్ । తైస్సాకంపురమావిశత్॥ ౨౯౦

తతఃపరిమళో రాజా । జ్ఞాత్వాకృష్ణపరాజయం
తత్రసంప్రేషయామాస । బ్రహ్మానందంబలోత్తరం॥ ౨౯౧

సలక్షసేనాసహితోనరేంద్రః । తదావలీటాటపురంజగామ
చక్రేయుద్ధంతత్పతినాస్త్రశస్త్రైః । ద్విలక్షసేనాసహితేనవీరః॥ ౨౯౨

ససూర్యభక్తఃకిలవీరసింహః । సౌరాస్త్రమస్త్రైసహసాముమోచ
బ్రహ్మాస్త్రశక్త్యామలనాతనూజః । తన్మోఘయామాసపరైరకంప్యం॥

ప్రణతమథసవీరసింహభూపం । పరిమళసూనురువాచవీర్యశాలీ
ప్రదిశతనయమద్యకామసేనం । మమభగినీసహితంపురంనినేతుం॥ ౨౯౪

అథతమవదదాదరాన్నరేంద్రః । పరిమళసూనురిహాస్తినోవధూర్మే
నయతనయమిమంతుకామసేనం।కురుకరుణాంమయిరాజపుత్రవీర॥ ౨౯౫

ఇతిమహీపతిదుర్వచసాత్మనా । విరచితంత్వపరాధమపోహితుం
పరిమళాత్మజనింసముదీర్యతం । బహువిధాన్ ప్రదదావుపహారకాన్॥

బ్రహ్మానందనృపస్తతోముదితహృత్ స్వస్రాసభర్త్రాయుతః
కృష్ణాంశేనసహైవనైజనగరంప్రాప్తఃపితుస్సన్నిధౌ
తద్వృత్తాంతమశేషమాహతదనుశ్రుత్వాముదాభూపతిః
దృష్ట్వాతాంతనుజాంప్రియేణసహితాంమోదంజగామోత్తమం॥ ౨౯౭

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవేమహాకావ్యే
చరమభాగేభవిష్యద్రాజచరితవర్ణనే
అష్టమస్సర్గః.

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవమహాకావ్యే చరమభాగే

నవమసర్గారంభః.

అథోదయస్యసంప్రాప్తేచతుర్వింశేతుహాయనే
యద్వృత్తంచరితంరాజ్ఞా । వర్ణయామితదద్భుతం॥ ౧

నృపఃపరిమళోత్కృష్టో । మాస్యాశ్వయుజనామకే
దశమ్యాంవిశదేపక్షే । తత్రచక్రేమహోత్సవం॥ ౨

కార్తికేమాసిపుణ్యర్క్షే । సహితేశుభవాసరే
దేవసింహేందులయుతః । కృష్ణాంశస్సైన్యరక్షితః॥ ౩

యయౌబహిర్వష్మతీర్థానం । కించిత్పుణ్యతమంభువి
చిత్రలేఖాహ్వయాకాచి । దభినందనభూపతేః॥ ౪

పుత్రీతత్రాగతాదైవాత్ । చిత్రగుప్తప్రపూజకా
చిత్రగుప్తప్రభావేన । తన్మాయాసువిశారదా॥ ౫

యానంస్వైరగమారుహ్య । తత్రేందులమవైక్షత
మోహితాతస్యరూపాది । గుణసంపత్తితోభృశం॥ ౬

సామోహజాలమాతత్య । శుకమిందులమాత్మనః
విధాయమాయయాహర్షా । దపహృత్యపురంయయౌ॥ ౭

అపశ్యంతౌతదాదేవ । సింహకృష్ణాంశకౌసుతం
చక్రతూరోదనందీనం కర్తవ్యమూఢ్యమాగతౌ॥ ౮

తదంతరేంతరప్రేప్సు । ర్మహీపతిరసభ్యధీః
ఆహ్లాదమాహకృష్ణాంశో । హతవానిందులంత్వితి॥ ౯

తత్రసంశయమాపన్నే । రాజ్ఞ్యాహ్లాదేసమాగతః
దేవసింహాయుతోద్దీనః । రుదన్కృష్ణాంశభూపతిః॥ ౧౦

అపశ్యన్నిందులంపుత్రం । తత్రాహ్లాదనరాధిపః
మహీపతేర్వచస్తథ్యం । మత్వాక్రోధంపరంగతః॥ ౧౧

కృష్ణాంశమాజఘానోగ్రైః । దండైర్వేత్రసమైకృతైః
వధత్యాగాసమాజ్ఞాత్వా । తదాశాస్త్రజ్ఞవాక్యతః॥ ౧౨

శమాయప్రార్థితోప్యార్యైః । పుత్రశోకపరాజితః
ఆహూయాఘోరాన్చండాలాన్ । క్రూరకర్మపరాయణాన్
వధాయతేభ్యఃకృష్ణాంశం । ప్రాదిశద్రోషదీపితః॥ ౧౩

తైరానీతేవనంఘోరం । వధాయోదయభూపతౌ
దేవసింహేధనందత్వా । చండాలేభ్యోరహోబహు॥ ౧౪

అమోచయచ్చకృష్ణాంశం । చండాలాస్తేనృపాజ్ఞయా
మృగనేత్రేసముత్పాట్య । తదాహ్లాదస్యసన్నిధౌ॥ ౧౫

నిధాయనిహతోరాజన్ । కృష్ణాంశస్తవశాసనాత్
ఇత్యూచుర్దేవసింహాశ్చ । గృహంపునరవాప్తవాన్॥ ౧౬

బలహానిస్తదాజ్ఞాయ । కృష్ణాంశంబంధుమాత్మనః
పురమానాయ్యససుఖం । వాసయామాసగోపితం॥ ౧౭

దుఃఖితోదేవసింహోథ । కృష్ణాంశస్యవియోగతః
నిందన్ఆహ్లాదమాహేదం । మ్మాయావశ్యంమహీపతేః॥ ౧౮

జీవత్యేనతనూజస్తే । వృథావైఘాతితస్సఖా
కృష్ణాంశోమమతంరాష్ట్రే । ష్వఖిలేషుచినోమ్యహం॥ ౧౯

ఇత్యుక్త్వానిర్గతఃపుర్యాః । దేవసింహస్సయోగవిత్
సంశయాఖ్యంపురంప్రాప్య । గజముక్తికయాదరాత్॥ ౨౦

పాలితంవీక్ష్యకృష్ణాంశం । సపత్నీకంముదాయుతః
బలహానేరనుజ్ఞాతో । మయూరనగరంయయౌ॥ ౨౧

తావప్యనీనయత్సాకం । దంపతీసమహామతిః
దృష్ట్వాతౌమకరందోపి । ప్రీత్యాఽస్థాపయదంతికే॥ ౨౨

దేవసింహగిరాసర్వ । మాహ్లాదజనితంభయం
విజ్ఞాయమకరంగోధ । ధర్మమారాధయత్ శుచిః॥ ౨౩

సధర్మదేవస్సుప్రీతః । మకరందేమహాత్మని
ఇదమాహామహీపాలం । కృష్ణాంశవ్యసనాతురం॥ ౨౪

అభినందనభూపస్య । చిత్రలేఖాతనూజనిః
చిత్రగుప్తప్రసాదేన । సర్వమాయావిశారదా॥ ౨౫

హృతస్తయేందులఃకామ్య । రూపశ్శుకవపుఃకృతః
తత్రైవాస్తేధునాసోహ్ని । శుకోనిశినరాకృతిః॥ ౨౬

త్వందేవసింహఃకృష్ణాంశః । సహితాసూర్యవర్మణా
మయాదత్తానియంత్రాణి । గృహీత్వావృత్తకోవిదాః॥ ౨౭

అభినందనభూపాల । పురీంగత్వానిరీక్ష్యతం
ఇందులంశుకతాంప్రాప్తం । పునఃప్రాప్యస్వదేశకాః॥ ౨౮

సైన్యైస్సమేతాస్సమరం । విధాయశిశుమిందులం
ఆనయంతునిజందేశం । అశుతంచిత్రలేఖయా॥ ౨౯

తత్ శ్రుత్వామకరందస్య । కృష్ణాంశాయన్యవేశయత్
సదేవసింహఃకృష్ణాంశో । మకరందశ్చతేత్రయః॥ ౩౦

నాట్యాహార్యంవేషమాపన్నాః । నిర్గతాశ్శిఖిపత్తనాత్
పురమిన్నకటంప్రాప్య । నృపంగజపతింతతః॥ ౩౧

దృష్ట్వాతేనావృతాస్స్వీయ । నృత్తచాతుర్యవైభవాత్
తంప్రీణయిత్వాతత్పుత్రం । సూర్యవర్మాహ్వయంనృపం॥ ౩౨

సహాయత్వేనసంప్రార్థ్య । స్వకార్యార్థేతతోముదా
సూర్యవర్మాణమాదాయ । పిత్రాదత్తంయయుస్సుఖం॥ ౩౩

అథతేఫాల్గునేమాసి । చత్వారఃప్రస్థితాఃముదా
గృహీత్వాధర్మయంత్రాణి । బాహ్లీకందేశమాయయుః॥ ౩౪

అభినందనభూపాల । పురంపక్షేణతేవిశన్
తౌర్యత్రికేణతంభూపం । మోహయామాసురాదృతాః॥ ౩౫

మానితాస్తేనబహుధా । శుద్ధాంతంచప్రవేశితాః
వీణామృదంగవాద్యేన । వనితాఅప్యమోహయన్॥ ౩౬

చిత్రలేఖాపితత్ శ్రుత్వా । మోహితాగానవైభవాత్
మాయాంప్రాదుష్కరోత్ స్వీయాం । తేషాంమోహనహేతవే॥ ౩౭

తస్యాంవై యర్ధ్యమాప్తాయాం । చిత్రలేఖావిమోహితా
వరాయప్రేరయామాస । తానప్రోచత్తదోదయః॥ ౩౮

శుకందేహిశుభేవశ్యం । తవవేందులమేవవా
ఇత్యుక్త్వేందులమాగూర్య । రురోదభృశమాతురః॥ ౩౯

కోభవానిత్యథాపృష్టః । కృష్ణాంశశ్చిత్రలేఖయా
స్వేషాంనామానికృత్యంచ । ప్రాప్రోచన్ముదితాంతరః॥ ౪౦

తతస్సాచిత్రలేఖాచ । నరాకృతిముపేయుషా
ఇందులేనసహైవాస్య । పపాతపదయోర్ముదా॥ ౪౧

అథసంత్యక్తలజ్జాసా । తమువాచసహేందులాం
మాంనయస్వపురీంరాజన్ । వినాతంమేనజీవితం॥ ౪౨

కృష్ణాంశోముదితస్తంచ । దృష్ట్వేందులమపిప్రియం
ససహాయఃపునఃప్రాప । మయూరపురముజ్జ్వలం॥ ౪౩

సూర్యవర్మాస్వకంప్రాయాత్ । నగరీందేవసింహకః
ఇందులేనార్పితంపత్ర । మాదాయాహ్లాదమాయయా॥ ౪౪

తదాహ్లాదఃపుత్రశోక । పరిద్యూనోవిలోక్యతత్
దేవసింహార్పితంపత్రం । పశ్యన్వాముముదేసుతం॥ ౪౫

మహీపతిమథాహూయ । నృపందుష్కృతకారిణం
జఘానవైతస్సైదండై । స్స్వయమేవమహారుషః॥ ౪౬

తతఃపరిమళోరాజా । బలహానిశ్చభూపతిః
అశ్లాఘేతాంముదాహ్లాదం । దృష్ట్వాభగ్నంమహీపతిం॥ ౪౭

బలహానిరథాహ్లాద । తనయోద్వాహమంగళం
చక్రేకారయితుంయత్నం । అనిన్యేచక్షితీశ్వరాన్॥ ౪౮

తదాగతో నేత్రసింహో । లక్షసైన్యపరీవృతః
తారకశ్శూరసాహస్రైః । స్వమాయాత్సంశయంపురం॥ ౪౯

నవాయుతైర్వీరసేనః లక్షసైన్యేనతాలనః
సూర్యవర్మాచలక్షేణ । సైన్యస్యపరితోవృతః॥ ౫౦

లక్షేణైకేనచాహ్లాదః । బ్రహ్మనందస్త్రిభిర్యుతః
ఏతైరన్యైశ్చపృధివీ । పాలైర్దిక్ఛత్రుశులింగతైః॥ ౫౧

బలహానిర్మహారాజ । స్స్వయంలక్షచమూవృతః
బాహ్లీకమాయయాదేశ । మభినందనపాలిత ॥ ౫౨
అభినందనభూపశ్చ । శ్రుత్వాతానాగతాన్నృపాన్
యుద్ధార్థినస్స్వయంచాపి । యుయుజేపృతనాంనిజాం॥ ౫౩

త్రిలక్షాస్తురగారూఢాః । లక్షంచైవశతఘ్నుపం
లక్షంచైవపదాతీనాం । వివిధాయుధధారిణాం॥ ౫౪

ఏతామయూయుజత్సేనా । మభినందనభూపతిః
బలహానిశ్చమాంసేన । గత్వామార్గంససైనికః
జ్యేష్ఠకృష్ణదశమ్యాంతు । బాహ్లీకనగరంయయౌ॥ ౫౫

తయోరథప్రవవృతే । బలయోర్యుద్ధముల్బణం
సప్తవారానహోరాత్రం । యధావాసవవృత్రయోః॥ ౫౬

అభినందనభూపస్య । సైన్యేర్ధంనిహతంతదా
లక్షంవినిహతాశ్శూరాః । బలహానేశ్చసైనికాః॥ ౫౭

విలోక్యహతశూరాంస్స్వాం । పృతనాంశత్రురాజభిః
అభినందనభూపస్య । సుతాస్సప్తవినిర్గతాః॥ ౫౮

తేషామిమానినామాని । పురాణప్రధితానివై॥ ౫౯

మహానందః । నందః । పరానందఃఉపనందః
సునందః । సురానందః । ప్రణందఇతి॥ ౬౦

తైర్గజారోహిభిశ్శూరైశ్చ । మూంవినిహతాంశరైః
నిరీక్ష్యబలహానిస్తం । మహానందమభిద్రుతః॥ ౬౧

దేవసింహోపినందంతు । పరానందంచతాలనః
సూర్యవర్మోపనందంచ । సునందంచాపితారకః॥ ౬౨

నేత్రసింహస్సురానందం । ఆహ్లాదశ్చప్రణందకం
విజితాబలహాన్యాద్యై । ర్మహానందాదయస్తదా॥ ౬౩

అభినందనభూపాల స్తేషామాలోక్యతద్బలం
విస్మితశ్శాంబరీంమాయాం । దధ్యానియతమానసః॥ ౬౪

తయాతాన్మోహితాన్కృత్వా। నిజపార్శ్వమనీనయత్
బధ్వాచనిగళైర్ఘోరైః । కారాయాంసమవాసయత్॥ ౬౫

దేవసింహస్తదాదేవీ । ప్రసాదాత్ముక్తమాయకః
మహావతీంపురంప్రాప్య । స్వర్ణవత్యైతదబ్రవీత్॥ ౬౬

సాసర్వమాయానిపుణా । శ్యేనీరూపంసమాస్థితా
మయూరనగరంప్రాప్య । కృష్ణాంశాయన్యవేదయత్॥ ౬౭

కృష్ణాంశోపిసహాస్యాలః । బాహ్లీకందేశమాయయా
ఛిత్వాచలోహజాలాని । పురంశత్రోరుపావిశన్॥ ౬౮

సాచస్వర్ణవతీదేవీ । పుష్పవత్యాసమన్వితా
శ్యేనీరూపధరాతత్ర । గతాయత్రరణోభవత్॥ ౬౯

కృష్ణాంశశ్చస్వశక్త్యైవ । మాయాంవిచ్ఛిద్యశాంబరీం
బలహాన్యాదిమాన్స్వీయాన్ । తదాబంధూనమోచయత్॥ ౭౦

పునశ్చయుద్ధంసమభూన్మహీయో । హ్యాహ్లాదముఖ్యైరభినందనస్య
తనూభవానామతిరోషితానాం । తదామహానందనృపాదిమానాం॥ ౭౧

బలహానిర్మహానందం । నందమాహ్లాదభూపతిః
దేవసింహఃపరానంద । ముపనందంచతారకః॥ ౭౨

నేత్రసింహస్సునందంచ । సురానందంతుతాలనః
అభినందనభూపస్తు । బ్రహ్మానందమభిద్రుతాః॥ ౭౩

తస్మిన్మృధేమహాఘోరే। స్వబంధూన్విజితాన్పరైః
నిశమ్యచిత్రలేఖాసా । చిత్రగుప్తంసమస్మరత్॥ ౭౪

మాయయాచిత్రలేఖాసా । స్వబంధూన్ వివిధాకృతీన్
శత్రుభ్యోదర్శయామాస । తేసర్వేభీతిమాగతాః॥ ౨౫

యుద్ధభూమింపరిత్యజ్య । పంచయోజనదూరగాః
గర్హమాణాస్తదాహ్లాదం । హాకృష్ణాంశేతిచుక్రుశుః॥ ౨౬

స్వబంధూనాంతమాక్రోశం । శ్రుత్వాకృష్ణాంశభూపతిః
మకరందేనసహితో । యుద్ధభూమిమగాద్ద్రుతం॥ ౨౭

తత్పూర్వంపాతితాంస్వీయై । బలహాన్యాదిభిఃనృపైః
ప్రవిశ్యరిపుసేనాంతాం । లుంటయిత్వాచతద్వసు॥ ౨౮

జిత్వాభినందనాపత్యా । న్యత్యద్భుతబలాన్వితై
తద్దైవనృపతీనన్యాన్ । విజిత్యబలవాన్ బహూన్॥ ౨౯

పంచశబ్దగజారూఢ । మాసాద్యాహ్లాదభూపతిం
తేనసంశ్లాఘితోభూప । మభినందనమాయయా॥ ౩౦

తంసమంత్రిణమాబధ్య । నిగళైరాయసైఃపదోః
వ్యవాహయజ్జయంతేన । చిత్రలేఖాంముదాయుతః॥ ౩౧

మహిమానంతముద్వీక్ష్య । కృష్ణాంశస్యాభినందనః
విముక్తనిగళఃప్రీత్యా । సుతాయైయౌతకందదౌ॥ ౩౨

తదాదాయసకృష్ణాంశః । తంచసామాన్యభూపతిం
ఇందులేనసదారేణ । ప్రస్థితోవిషయంస్వకం॥ ౩౩

మకరందముఖాన్ భూపాన్ । ప్రేషయిత్వాపురీన్నిజాః
స్వయంమహావతీంప్రాయా । దాహ్లాదేనసమన్వితః॥ ౩౪

తదామహావతీపూర్యా । ముత్సవోభూత్ జనాకులః
రాజాపరిమళోహృష్టః దృష్ట్వాపౌత్రంసుఖాగతం॥ ౩౫

ఆహ్లాదశ్చస్వకంపాపం । కృష్ణాంశవిషయేకృతం
నిర్జదర్సన్నిధౌస్వీయే । తనువాసయదాదరాత్॥ ౩౬

ఇత్యేవంయుధి కృష్ణభూపతివరో బాహ్లీక దేశాధిపం
జిత్వాసాత్మజ బంధువర్గసహితం తత్పుత్రికామిందులం
ప్రీత్యాకారితపాణి పీడనమహం సం॥ప్రాపయిత్వాపురీం
ఆహ్లాదస్యమనోవ్యథాంసమధునోత్ తుష్టస్స్వయం చాత్మవాన్॥ ౮౭

ఇతి శోభనాద్రీశ వైభవే మహాకావ్యే చరమభాగే
కలియుగరాజచరిత వర్ణనే
నవమస్సర్గః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యేచరమభాగే

దశమస్సర్గారంభః

ఇతిజయంతనృపేతువివాహితే । గృహమితేచతథోదయభూపతౌ
ధరణిరాజముపేత్యమహీపతిః । సమవదద్విభవంతమనుత్తమం॥ ౧

సపృధివీనృపతిస్తదుదాహృతం । సమనువర్ణితమాత్మభువాపిచ
సపదితారకనామయుజాపరం । సమగమత్ ధురివిస్మయమాదరాత్॥ ౨

తదాచంద్రభట్టాభిధస్తస్యమంత్రీ
హరేర్మాయయానుగ్రహంప్రాపితస్తం
ప్రభావంప్రసిద్ధంజగౌకృష్ణనామ
క్షితీశస్యకీర్త్యంసదోషైర్నితాంతం॥ ౩

తదాసూయయారంసమాక్రాంతచిత్తః
పరాభూతిమిచ్ఛన్ సకృష్ణాంశరాజ్ఞః
ఇదంప్రాహపృధ్వీనృపందృష్టచిత్తః
నిరర్ధన్స్వమాయోరిపూన్ప్రత్యుదారాన్॥ ౪

చత్వారోవాజినస్సంతి । కృష్ణాంశస్యమహీపతేః
శక్రసూర్యాశ్వసదృశాః । తైరజయ్యోభవత్యయం॥ ౫

తాంస్త్వంవిధాయస్వవశే । తురగాన్వీర్యశాలినః
ఉత్తమస్సర్వభూపానాం । భవపృధ్వీపతేధునా॥ ౬

ఇతినిశమ్యమహీపతిభాషితం । సమహినోత్ త్వరితంచమహావతీం
నిజభటంసచతత్రగతోబ్రవీత్ । పరిమళంనృపతింసదసిస్థితం॥ ౭

ఆహ్లాదకృష్ణాంశముఖాత్మజానాం
వేలామహీరాజసుతాతురంగాన్

ద్రష్టుంమహాంతంకుతుకంప్రయాతా
తానద్యసంప్రేషయదేహళీంత్వం॥ ౮

ఇతి నిశమ్యపృధ్వీ రాజదూత వచనంపరిమళోనృపతిరాహ్లాదాదీ నా
హూయతదావేదయత్॥ ౯

ఆహ్లాదాదయశ్చైవమూచుః ౧౦

ప్రాణాఇవాపరానోశ్వాః । త్యక్తుమస్మాభిరక్షమాః
సహైవతైర్యయంతత్ర । యాస్వామోయత్వమిచ్ఛసి॥ ౧౧

తదాపరిమళోరాజా । స్వాజ్ఞాభంగకరాన్సతాన్
మత్వాపరాంరుషంప్రాప్తః । స్వరాష్ట్రాత్తాన్వ్యవాసయత్॥ ౧౨

తదేన్దులఃకరాళాశ్వం । కృష్ణాంశోబిందులంహయం
ఆహ్లాదఃపంచశబ్దాఖ్యం । గజరాజమధిష్ఠితాః॥ ౧౩

భాద్రకృష్ణచతుర్దశ్యాం । మహావత్యావినిర్గతాః
కాన్యకుబ్జంపురంప్రాప్య । జయచంద్రనృపంశ్రితాః॥ ౧౪

తస్మైస్వాగమనేహేతుం । కథయిత్వాశుభేపదే
స్థిత్వాసమాచర్యదేవీం । చండికాంభక్తరక్షిణీం॥ ౧౫

దేవసింహేనతత్రాయ । జయచంద్రమహీపతిః
వర్ణితోజీవనంతేషాం । నాదాత్పరిమళాజ్ఞయా॥ ౧౬

తత్ శ్రుత్వాదేవసింహోక్తం । కృష్ణాంశోరోషమాగతః
బిందులాశ్వస్థితఃపంచ । శతవీరైఃపరీవృతః॥ ౧౭

నగరంమోషయామాస । కాన్యకుబ్జంబలోత్తరః
లక్ష్మణస్తత్రహస్తీంద్ర । మారూఢోదేవకీసుతం॥ ౧౮

ప్రత్యుద్గమ్యసమీకార్థీ । వైష్ణవంశరమక్షిపత్
హృదయేపాతితోబాణఃకృష్ణాంశస్యముధాపతత్॥ ౧౯

తతస్సవిస్మయంప్రాప్తః । లక్ష్మణఃకృష్ణవీర్యతః
అవరుహ్యగజాద్భూమా । ప్రణిపత్యససంభ్రమః॥ ౨౦

సమస్తువత్ప్రశస్తవ్యం । శ్రీకృష్ణాంశసముద్భవం
సహైవతేనసవిధం । పితృవ్యస్యగతోముదా॥ ౨౧

లక్ష్మణస్తస్యవిభవం । అశేషంసమపర్ణయత్
జయచంద్రస్తదారాజా । తయోర్బలసిరీక్షయా॥ ౨౨

గజౌకువలయాపీడ । సంజ్ఞావాహ్లాదకృష్ణయోః
ప్రముఖేస్థాపయామాస । తౌచకర్మతురోజసా॥ ౨౩

తాభ్యాంతతోమహీపాలః । గ్రామంరాజగృహాభిధం
జీవనాయదదౌతత్ర । హృష్టౌతౌచక్రతుస్థితిం॥ ౨౪

అథదిగ్విజయాయనిర్యయౌ । జయచంద్రస్యనిదేశతోబలీ
ఉదయప్రముఖైస్సలక్ష్మణ । స్సహమాసీషపదేశుచాదశే॥ ౨౫

సప్తలక్షపృతనాసమన్వితః । లక్ష్మణఃప్రథమమాప్తవార్ణపురీం
కాశికాంసురనదీతటస్థితాం । ముక్తిదాంకృతనివాసినాంసతాం॥ ౨౬

తదీశోరుద్రవర్మాఖ్యో । గౌడవంశ్యోనృపోత్తమః
పంచాయుతబలైర్యుక్తః । ప్రత్యుద్యాతోరిపుంతదా॥ ౨౭

తంయామమాత్రేణవిజిత్యరాజా । సలక్ష్మణఃషోడశవర్షదేయం
కరంసమాదాయసువర్ణకోటి । ముద్రాత్మకంభూపతయేవినిన్యే॥ ౨౮

మగధదేశమథైత్యతదీశ్వరం । విజయకారిణమాహవనిర్జితం
సనృపతిఃవిరచయ్యతతఃకరం । సమమగృహ్ణాతవింశతికాబ్దికం॥ ౨౯

తత్పంచకోటిపరిమాణసువర్ణముద్రా
రూపంప్రగృహ్యనిరగాదథచాంగదేశం
జిత్వామృధేకరమపిప్రతిగృహ్యమాయా
వర్మాభిధంద్విదశవత్సరదేయమీశం॥ ౩౦

తత్కోటిచామీకరముద్రికాస్స
సంప్రేషయిత్వాజయచంద్రరాజ్ఞే
వంగేశ్వరంలక్షబలంతుకాలీ
వర్మాణమాసాద్యచకారయుద్ధం॥ ౩౧

విజిత్యతంభూపతిమాహవేహ్యా । రాత్రేణతస్మాత్ ద్విదశాబ్దదేయం
కరంగృహీత్వాకనకస్యకోటి । ముద్రాత్మకంప్రార్పయదాత్మపుత్రే॥ ౩౨

అథోష్ట్రదేశేశ్వరమాహవేహ్యా
రాత్రేణధోయీకవిమభ్యయాత్సః
తంలక్షసైన్యావృతముద్యతాస్త్రం
జిగాయకృష్ణాంశనృపోబలాఢ్యః॥ ౩౩

తస్మాత్కరంవింశతివర్షదేయం । రుక్మస్యకోటింప్రతిగృహ్యముద్రాః
పుండ్రేశ్వరంనాగపతింవిజిత్య । దినేనతేనాపితభాగధేయః ౩౪

సంప్రేష్యతత్తుజయచంద్రనృపాయకోటిం
ముద్రాస్సువర్ణవికృతాస్సహతైర్మహేంద్రం
గత్వాగిరింసముపసేవ్యచభార్గవేంద్రం
రామంతతఃపురమయాఃకిలనేత్రపాలం॥ ౩౫
యోగసింహనృపతిస్తదీశ్వరః
కృష్ణభూపతిముఖాన్సతాన్ముదా
ప్రత్యుదేత్యకరమార్పయత్స్వయం
తాన్పురేచసమవాసయన్నిజే॥ ౩౬

తేవీరసింహస్యపురీంప్రపన్నాః । సైన్యాయుతేశస్వనరేశ్వరస్య
యాంఘోరకాఖ్యఃపరిపాతినిత్యం । యోగీప్రసన్నోనృపతౌస్వశక్త్యా॥
తస్యానుజఃప్రవీరాఖ్యః । లక్ష్మణంయుధిసంగతః
దినేదినేసహస్రంతు । జిత్వాస్వాయమగాత్ గృహం॥ ౩౮

యోగినఃపాదయోర్నత్వా । తేనజీవితసైనికః
బభూవైవంసార్ధమాసో । నివృత్తోయుధ్యతస్తయోః॥ ౩౯

అథతేశత్రువిజయే । చింతాకలితమానసాః
మంత్రణాద్దేవసింహస్య । నర్తకాకల్పమాదధుః॥ ౪౦

కృష్ణాంశోనర్తకస్తత్ర । వేణునాదనతత్పరః
ఆహ్లాదదేవసింహాద్యైః । స్పృహితోవేషధారిభిః॥ ౪౧

ఘోరకాలయమాసాద్య । తంచసంతోష్యనర్తనాత్
వరాయతేననిర్యుక్తః । విద్యాంసంజీవసీంతదా॥ ౪౨

దేయాంహ్యాహ్లాదభూపాయే । త్యాదిశత్ సచయోగిరాట్
తథ్థైవతస్త్రైతాంవిద్యాం । దత్వాత్మానంతిరోదథే॥ ౮౩

తత స్తేవీరసింహాంచ । ప్రవీరంచమహాహవే
విజిత్యదాసభూతౌతౌ । చక్రుర్ద్విశ్రుతపౌరుషాః॥ ౮౪

అథకోసలదేశమాగతః । ప్రథనే సూర్యధరంతదీశ్వరం
పృతనాయుతసంయుతంనృపం । నజిగాయప్రసభంసలక్ష్మణః॥ ౮౫

జగృహేకరమేతదర్పితం । దశషడ్వత్సరదేయముద్భటః
కనకాయుతకోటిముద్రికా । త్మకమప్రేమయదీశ్వరాయచ। ౮౬

తతస్సమాసాద్యచనైమిశాహ్వాయం
క్షేత్రంసుపుణ్యంజయచంద్రసూనుః
హేళీమహేద్యాసిదినేపవిత్రే
స్నాత్వార్చయామాససురాంశ్చవిప్రాన్॥ ౮౭

తస్మాద్వినిర్గత్యపునఃప్రదేశాత్
కృష్ణాంశకాహ్లాదముఖైస్సమేతః
సలక్ష్మణస్స్వంనగరంజగామ
పౌరైస్సమాశాసితభవ్యవాదః॥ ౮౮

కాలేగతేకతిపయేథతుమార్గకృష్ణ
సప్తమ్యహాన్యవదదేవమహీనవీర్యః
దేహళ్యధీట్ ధరణిరాడుపదేశనాక్త్యై
స్సామంతరాజమసకృచ్ఛమహీపతేస్సః॥ ౮౯

సామంతపుత్రంతవదేహిమహ్యాం
చాముండసంజ్ఞంబలినాంవరిష్ఠం
కార్యంమహాత్సాధయితుంప్రవృత్త
స్త్రత్రాయమాయాతుసహాయతాంమే॥ ౯౦

ఇతిపృథ్వీనృపవాక్యచోదిత । స్సతుసామంతనృపస్యనందనం
కురురాజవరస్యశక్తితః । యుధివాన్యత్రసహాయతామితి॥ ౯౧

తథేతిసామంతసుతస్సపృథ్వీ । నృపంసమాసాద్యసభాస్థితంతం
ప్రణమ్యకర్తాస్మియథోపదేశ । మాజ్ఞాంప్రదేహీతిసుధీరువాచ॥ ౯౨

తమాహపృధ్వీన్నృపతీరిపుర్మే । వీరో ఽస్తికశ్చిద్బలహానినామా
పురంమదీయంసహిసంశయాఖ్యం ।విజిత్యతత్రాద్యకరోతివాసం ౫౩

జిత్వాతమేనంయుధివీర్యవంతం । మత్సన్నిధానంసముపానయాశు
హా ఽభవేచ్చేద్భవతాసవీర । స్తర్హీశ్వరఃస్యాత్ విషయస్యతస్య ౫౪

ఇత్యుదీర్యధరణీనృపోముదా । సప్తలక్షపరిమాణమాత్మనః
సైన్యముద్భటవిచిత్రవాహనం । తస్యశాసనవిధేయమాతనోత్ ॥ ౫౫

సతేనసైన్యేనయుతోబలాఢ్యః । చాముండవీరఃప్రణిపత్యభూపం
నిర్యాయదేహాళ్యభిదాత్పురాత్త । ద్దురోధరమ్యంకిలసంశయాఖ్యాం ॥౫౬

ఆకర్ణ్యతచ్చబలహానినృపఃస్వలక్ష
సైన్యావృతోరిపువధేవిహితప్రయత్నః
యుద్ధాయవాహవరముద్భటవేగవంత
మారుహ్యతత్రనిరగాన్నగరాద్బహిష్టాత్ ॥ ౫౭

సుఖహానిరుపాగతశ్చత । త్సహజస్స్వాంహరిణీమధిష్ఠితః
సమరాయతతఃప్రవర్తిత । స్సమహాన్ యోధవరైఃక్రుధారణః॥ ౫౮

అధశత్రుచమూమదాహయత్ । బలహానిశ్చకపోతవాహనః
రుషమేత్యతతస్ససంగతో । యుధిచాముండముదారవిక్రమం॥ ౫౯

రధగజాస్థితయోరభవత్తదా
విజయసంగ్రహసంత్వరితాత్మనోః
ప్రధనముత్పతితాస్త్రసమాకులం
బలనృపస్యధరేశభటస్యచ॥ ౬౦

తౌసమాసాద్యపృధివీం । మిధస్సంఛిన్నవాహనౌ
పరస్పరవధేయత్తౌ । ఖడ్గయుద్ధమతన్వతాం॥ ౬౧

తస్యబాణక్షతస్రావి । రక్తబిందుగణోద్భవాః
రక్తబీజామహావీరా । బలహానిమపీడయన్॥ ౬౨

సుఖహానిస్తదాగ్నేయం । అస్త్రంప్రాక్షిపదాహవే
యత్పంచాబ్దంపురావహ్నిః । ప్రాదాదారాధితోముదా॥ ౬౩

తేనసర్వేషు తేష్వాశు । రక్తబీజేషుసంక్షయం
గమితేషుజయంప్రాప । బలహానిఃప్రమోదితః॥ ౮౪

చాముండంచతతోజిత్వా వశ్యంకృత్వావిమానితం
నారీవేషేణశిబికా । మారోప్యపృథివీపతేః
అంతికంప్రేషయామాస । బలహానిర్బలోత్తరః ౮౫

పునర్మహీపతేఃదుష్టస్యాపదేశాద్ధరాన్నృపః
దూతీఃప్రేషయత్స్వీయాః । బలహానేస్తుమాతరం॥ ౮౬

ప్రచ్ఛన్నహృదయాదూత్యః । తాంబ్రాహ్మీమిదమబ్రువన్
బహువైర్యనురుద్ధస్తే । కథంజీవేత్సుతస్తవ॥ ౮౭

సాతాఃప్రోవాచతనయం । పాత్యస్త్రంపావకాహితం
ఆగ్నేయంసర్వశత్రూణాం । శమనంమమసర్వదా॥ ౮౮

తాస్తదాకర్ణ్యసంప్రాపు । ర్దేహాళీంపునరబ్రువన్
తత్సర్వంధరణీశాయ । యద్బ్రాహ్మ్యాకథితంవచః ౮౯

మద్వింశకేద్భేసముపాగతేథ । కృష్ణాంశభూపస్యశుభంచరిత్రం
సంశ్లాఘితంసత్పురుషైఃపురాణగీతం । ప్రపత్రంప్రవదామిరాజన్॥ ౯౦

గ్రామోరాజతిదివ్యబిందుసదసస్తీరేపవిత్రేశుభే
ఖ్యాతోబిందుగళాహ్వయేననృపతిఃశ్రీశారదానందనః
విష్వక్సేననరేంద్రసంతతిభవఃతత్రాసకశ్చిత్కదా
చిత్సబ్రహ్మముదేచకారమహితంయజ్ఞంలసద్వైభవం॥ ౯౧

తత్రతస్యగృహిణీహ్యపుత్రిణీ । గర్భిణీవిభుసభక్తభక్షణాత్
సుందరంప్రసుషువేసుతాంసుతం । తౌక్రమేణపరివృద్ధిమీయతుః॥ ౯౨

పద్మాకరోనామపుమాంస్తుతత్ర । పద్మిన్యభిఖ్యాంవనితాజగామ
తస్యాఃవయస్యాగతవత్యుదారే । యత్నంవివాహేసహజశ్చకార॥ ౯౩

స్వయంవరమకల్పయత్సనృపతిస్స్వసుఃప్రీణయన్
మనోధరణిభూపతేరనువశస్తుపద్మాకరః
తదానృపతయోఖిలాఃపురముపేయురప్యోజ్జ్వలం
సలక్ష్మణనృపోప్యగాదుదయముఖ్యభూపైఃవృతః॥ ౯౪

పృథ్వీరాజస్తదాప్రీత్యా । పద్మాకరనరేశ్వరే
చతురంగయుజా ప్రాయాత్ । సైన్యేనసహతత్పురం॥ ౭౫

తస్మిన్ బిందుగళగ్రామే । స్వయంవరమహోత్సవః
అభూన్నేత్రమనఃకాంతః , సర్వేషాంపశ్యతాంనృణాం॥ ౭౬

తత్రస్వయంవరేకన్యా । పద్మినీపద్మలోచనా
రత్నభానుతనూజం తం । లక్ష్మణంపతిమైక్షత॥ ౭౭

తయాతస్యగళేక్షిప్తా । మాలాచిత్రసుమాన్వితా
అథోదతిష్ఠత్పరిషత్ । రాజ్ఞాంకదనకామినీ॥ ౭౮

తతస్సమాలంబ్యతుపద్మినీకరం । తయాసహారూఢరథంమహారథం
పృథ్వీనృపాద్యారురుధుర్నరేంద్రాః । సమాపరీతాఃకిలలక్ష్మణంతం॥ ౭౯

తత్రాస్థాయతుసింహాసింపరిఘభృత్ మ్లేచ్ఛోత్తమస్తాలనో
యుధ్యత్తైఃసచపంచశబ్దగజమారూఢోబలాంశోబలీ
చక్రేశోమరథభృత్ సపత్నహననంకృష్ణాంశకోబిందులం
చారూఢోసధరోమనోరథగతోదేనశ్చభల్లాయుధః॥ ౮౦

లక్ష్మణోవైష్ణవాస్త్రేణ । మంత్రితేన విసృజన్ శరాన్
దదాహరిపుసేనాంతాం । యథాగ్నిఃశుష్కవీరుధః॥ ౮౧

పృథ్వీరాజముఖేషుతత్రరిపుభిర్భిన్నేషులజ్జానతే
ష్వాపన్నేషుపునఃపురాణిసనృపఃశ్రీశారదానందనః
కన్యాయావితతానవిస్తృతగుణఃప్రీత్యావివాహోత్సవం
శ్లాఘ్యంసర్వజనైఃపురాహిమగిరిఃగౌర్యాయథాహ్యర్థిమత్॥ ౮౨

యథావిధానంవిహితేవివాహే । తయోస్తదాసర్వజనోపకీర్త్యా
మహీపతిర్దుర్గతిరేత్యమూఢః । పద్మాకరంప్రాహరహోవిలజ్జః॥ ౮౩

హేపద్మాకరభూపలోకమహితేజాతోభవానన్వయే
విష్వక్సేననృపస్యలక్ష్మణనృపస్సంకీర్ణసంబంధకృత్
రామాద్యాఃఖలువిశ్రుతాజగతితేశూద్రీసుతాఇత్యహో
సంబంధంకథమేభిరుజ్ఝితకులైశ్శ్రేయస్కరంమన్యసే॥ ౮౪

శ్రుత్వాపద్మాకర స్తస్య । వచనం క్రోధజం తదా
సంపూజ్య శాంబరీం మాయాం । తయా తాన్ సమబంధయత్॥ ౮౫

ఆయుస్సైనిగశ్శైః కారా । గృహేతత్ర పురోత్తమే
పద్మాకరేణ రామాద్యాః । బంధతాః ఖేదమాయయుః॥ ౮౬

దేవీకృపాపరవశస్తు దేవసింహః
సంత్యాజ్య నైజపదలగ్న నిబంధనాని
గత్వాపురం జయవిధో స్త్వరితం జయంత
మశ్రావయ త్తదధ తేన సహైవయాతః॥ ౮౭

ఇందుల స్తునిజమాయయా తదా , శాంబరీం సముపవిధ్య మాయికాం
తానమోచయదుదారపిక్రమాన్ । రామకృష్ణముఖ బాంధవాన్ నిజాన్॥

శారదానందనః ప్రీతః । పద్మాకరసమన్వితః
బహుమాన్య తదాకన్యాం । లక్ష్మణాయ సమార్పయత్॥ ౮౯

అధలక్ష్మణభూపాలః । రామాద్యైరన్వితో ముదా
సయయౌ నగరం కన్యా । కుబ్జాఖ్యం సమలంకృతం॥ ౯౦

జయచంద్ర స్తదావీక్ష్య । లక్ష్మణం సిద్ధనిశ్చయం
ప్రశశంసోదయాదీనాం । వీర్యవిక్రమశాలినాం॥ ౯౧

జీవనాయ దదౌ తేషాం , శతగ్రామాన్ స భూపతిః
భుంజంత స్తాన్ సుఖం తేతు । న్యవసన్ తత్పురేముదా॥ ౯౨

అథారాధ్య మహీరాజః । శూలినం తత్ప్రసాదతః
రౌద్రమస్త్ర మవాప్యాథ । పునశ్చాముండ సంయుతః॥ ౯౩

సంశయః పుర మాక్రమ్య । రురోధ సహసైనికః॥
సప్తలక్ష చమూయుక్తం । పృథ్వీరాజం పురావరం
నిరీక్ష్య సుఖహానిస్స । నిర్యయౌ నగరాత్ బహిః॥ ౯౪

ఆగ్నేయమస్త్ర ప్రవరం । తదాముంచన్ రిపూన్ బహూన్
దదాహ సుఖహానిస్స । చాముండంచ యయౌ ధవా॥ ౯౫

తతస్స్వసంగతంభూమి । రాజఃశత్రుంజయోత్సుకం
నిరీక్ష్యాస్త్రంక్రుధారౌద్రం । ముమోచాంతకసన్నిభం॥ ౯౬

సుఖహానాతదాదగ్ధే । రౌద్రాస్త్రప్రహితాగ్నినా
బలహానిఃకపోతాధిష్ఠితశ్శత్రుంసమద్రవత్॥ ౯౭

మహీరాజస్తదోవాచ । బలహానింమహాబలం
గర్తాన్ద్వాదశజిత్వాత్వం । శతవీరైస్సురక్షితాన్॥
గృహాణరాజ్యంమమచ । ప్రాజ్యధాన్యార్థసంయుతం॥ ౯౮

అథయాతోమహారణ్యం । బలహానిస్ససైనికః
గర్తాన్ద్వాదశతాన్వీక్ష్య । శతవీరసురక్షితాన్॥ ౯౯

శరైర్వినాశయామాస । శతవీరాన్బలోత్తరాన్
గుప్తంత్రయోదశంగర్తం । నాజానాత్ బలహానికః॥ ౧౦౦

కపోతస్తత్రపతితస్తు । రంగస్తమసావృతే
బలహానిశ్చభగ్నోరుః । కశ్మలంప్రాపమోహితః॥ ౧౦౧

చాముండస్తతదాగత్య । బలహానేఃశిరోచ్ఛినత్
మహీరాజోపిసంతుష్టః । దేహాలీనగరంయయౌ॥
బ్రహ్మానందస్తతస్తేషాం । అకరోదార్ధద్వైహికం॥ ౧౦౨

తదనునభసిమాసేనాగదివ్యోత్సవార్థం
నగరమధిగతోయందేహాళీంనామమాయా
అవదటితిదురాత్మాభూమిరాజంమహీప
త్యభిధనృపతిపాశోనాశకామోరిపూణాం॥ ౧౦౩

రాజన్యథానాగమహోత్సవోత్ర । శ్లాఘ్యస్తథావామనవిగ్రహస్య
మహోత్సవస్తత్రమహావతీతి । పురేహరేగచ్ఛతమీక్షితుంత్వం॥ ౧౦౪

ఇతినిశమ్యమహీపతిభాషితం । సతనయస్సతుదేహళికాపతిః
అభిజగామజవేనమహావతీం । ద్వియుగలత్రికలక్షచమూవృతః॥ ౧౦౫

తదంతరేయంకుమతిర్మహీపతిః । మహావతీంప్రాప్యతదీశమబ్రవీత్
దుఃఖాకులఃఛద్మసమన్వితాత్మా । స్వసుఃపతింప్రీతిసమన్వితోవా॥ ౧౦౬

ఆయాతిపృధివీరాజో । నగరీం తేవరోధకః
జయాయతస్యయతతాం । భవాన్ససుతస్సైనికః॥ ౧౦౭

ఇతిమహీంపతివచనంనిశమ్యపరిమళోనృపతిస్తదాగమన మీక్షమాణోవ
తస్థే॥ ౧౦౮

మహీరాజోపి తారకనృహరిప్రముఖై స్తనయై స్సహిత స్సప్తలక్షచ
మూపరివృతః సంశయాఖ్యం పురమధిశ్రితస్తగుపవనేకృత నివాసః
పరిమళమభిజగామ॥ ౧౦౯

పరిమళశ్రుతభూమినృపాగతిః । నగరతోబహిరేత్యససైనికః
అతనుతాహవమాత్మజయోత్సుకః । ధరణిరాజబలేనసహాత్మజః॥ ౧౧౦

తదానిశీధేభువిసంప్రసుప్తాన్ । మహావతీశోనరపాలవీరాన్
హత్వాశరైఃపంచసహస్రసంఖ్యాన్ । బహిర్వ్యశ్వతఘ్నీరదహత్సఘోరాః॥

తతస్సముత్థాయసభూమిరాజో । మహావతీశేనచకారయుద్ధం
తదావిభీతామలనాశుచార్తా । తుష్టావదేవీంప్రణిపత్యగౌరీం॥ ౧౧౨

దేవీప్రసన్నామలనాస్తవేన । తస్యైప్రదాయాభయమేవమాహ
కృష్ణాంశమేత్యాంగభవజ్జనన్యాః । శుచంనుదద్వేషికృతామిత్రీవ॥ ౧౧౩

తథేతిచోక్త్వోదయభూపతిస్తాం । మాత్రేతదావేద్యతదాజ్ఞయాపి
సదేవసింహస్సహపూర్వజోగా । న్మహావతీంశత్రుజయాయధీరః॥ ౧౧౪

తమన్వయుస్తాలనముఖ్యవీరా । స్ససప్తలక్షోద్భటవీర్యసేనాః
తాభిస్సమేతఃపృతనాభిరాశు । కృష్ణాంశభూపోభిజగామశత్రుం॥ ౧౧౫

తేకల్పసంజ్ఞంసముపేత్యవీరాః
క్షేత్రంనివేశ్యాపిచమూమరణ్యే
నాట్యార్హవస్త్రాన్యుపగృహ్యశీఘ్రం
యుద్ధక్షితింప్రాపురుదాయుధాస్తే॥ ౧౧౬

సప్తాహ్నికంతత్తుబభూవయుద్ధం । మహావతీదేహళికాపురీశ్యోః
తేభ్యాయయుస్సప్తమకేహ్నివీరాః । యత్రాభవద్యుద్ధమతీవభీమం॥

పరిమళేమహతాశ్రమమీయుషి । ప్రధనతఃప్రగృహీతశరాసనాః
ఉదయతాలనముఖ్యమహీశ్వరా । మహినరేంద్రబలంసమయోధయన్॥

తతస్స్వసంగతంభూమిం । రాజఃశత్రుంజయోత్సుకం
నిరీక్ష్యాస్త్రంక్రుధారౌద్రం । ముమోచాంతకసన్నిభం॥ ౯౬

సుఖహానౌతదాదగ్ధే । రౌద్రాస్త్రప్రహితాగ్నినా
బలహానిఃకపోతాధిష్ఠితశ్శత్రుంసమద్రవత్॥ ౯౭

మహీరాజ స్తదోవాచ । బలహానింమహాబలం
గర్తాన్ ద్వాదశజిత్వాత్వం । శతవీరైస్సురక్షితాన్॥
గృహాణరాజ్యంమమచ । ప్రాజ్యధాన్యార్థసంయుతం॥ ౯౮

అథయాతో మహారణ్యం । బలహానిస్ససైనికః
గర్తాన్ ద్వాదశతాన్ వీక్ష్య । శతవీరసురక్షితాన్॥ ౯౯

శరైర్వినాశయామాస । శతవీరాన్ బలోత్తరాన్
గుప్తంత్రయోదశంగర్తం । నాజానాత్ బలహానికః॥ ౧౦౦

కపోతస్తత్రపతిత స్తు । రంగ స్తమపావృతే
బలహానిశ్చభగ్నోరుః । కశ్మలంప్రాపమోహితః॥ ౧౦౧

చాముండ స్తతదాగత్య । బలహానేఃశిరోచ్ఛినత్
మహీరాజోపిసంతుష్టః । దేహాళీనగరంయయౌ॥
బ్రహ్మానంద స్తత స్తేషాం । అకరోదౌర్ధ్వదైహికం॥ ౧౦౨

తదనునభసిమాసేనాగదివ్యోత్సవార్థం
నగరమధిగతోయం దేహాళీంనామహాయీ
అవదదతిదురాత్మాభూమిరాజంమహీప
త్యభిధనృపతిపాశోనాశకామోరిపూణాం॥ ౧౦౩

రాజన్ యథానాగమహోత్సవోత్ర । శ్లాఘ్య స్తథావామనవిగ్రహాస్య
మహోత్సవ స్తత్రమహావతీతి । పురేహారేగచ్ఛతమీక్షితుంత్వం॥ ౧౦౪

ఇతినిశమ్యమహీపతిభాషితం । సతనయస్సతుదేహాళికాపతిః
అభిజగామజవేనమహావతీం । ద్వియుగళత్రికలతుచమూవృతః॥ ౧౦౫

తదంతరేయంకుమతిర్మహీపతిః । మహావతీంప్రాప్యతదీశమబ్రవీత్
దుఃఖాకులఃఛద్మసమన్వితాత్మా । స్వసుఃపతింప్రీతిసమన్వితోవా॥ ౧౦౬

ఆయాతిపృథివీరాజో । నగరీం తేవరోధకః
జయాయతస్యాయతతాం । భవాన్ససుతస్సైనికః॥ ౧౦౭

ఇతిమహీపతివచనంనిశమ్యపరిమళోనృపతిస్తదాగమన మీక్షమాణోవ
తస్థే॥ ౧౦౮

మహీరాజోపి తారకనృహరిప్రముఖై స్తనయై స్సహిత స్సప్తలక్షచ
మూపరివృతః సంశయాఖ్యం పురమధిశ్రితస్తదుపవనేకృత నివాసః
పరిమళమభిజగామ॥ ౧౦౯

పరిమళశ్రుతభూమినృపాగతిః । నగరతో బహిరేత్యససైనికః
అతనుతాహవమాత్మజయోత్సుకః । ధరణిరాజబలేనసహాత్మజః॥ ౧౧౦

తదానిశీథేభువిసంప్రసుప్తాన్ । మహావతీశో నరపాలవీరాన్
హత్వాశరైఃపంచసహస్రసంఖ్యాన్ । బహ్వీశ్శతఘ్నీరదహత్సఘోరాః॥

తతస్సముత్థాయసభూమిరాజో । మహావతీశేనచకారయుద్ధం
తదావిభీతామలనాశుచార్తా । తుష్టావదేవీంప్రణిపత్యగౌరీం॥ ౧౧౨

దేవీప్రసన్నామలనాస్తవేన । తస్యైప్రదాయాభయమేవమాహ
కృష్ణాంశమేత్యాంగభవజ్జనన్యాః । శుచంనుదద్వేషికృతామితీవ॥ ౧౧౩

తథేతిచోక్త్వోదయభూపతిస్తాం । మాత్రేతదావేద్యతదాజ్ఞయాపి
సదేవసింహాస్సహపూర్వజోగా । న్మహావతీంశత్రుజయాయధీరః॥ ౧౧౪

తమన్వయుస్తాలనముఖ్యవీరా । స్ససప్తలక్షోద్భటవీర్యసేనాః
తాభిస్సమేతఃపృతనాభిరాశు । కృష్ణాంశుభూపోభిజగామశత్రుం॥ ౧౧౫

తేకల్పసంజ్ఞంసముపేత్యవీరాః
క్షేత్రంనివేశ్యాపిచమూమరణ్యే
నాట్యార్హవస్త్రాన్యుపగృహ్యశీఘ్రం
యుద్ధక్షితింప్రాపురుదాయుధాస్తే॥ ౧౧౬

సప్తాహ్నికంతత్తుబభూవయుద్ధం । మహావతీదేవాళికాపురీశోః
తేభ్యాయయుస్సప్తమకేహ్నివీరాః । యత్రాభవద్యుద్ధమతీవభీమం॥

పరిమళేమహాత్రాశ్రమమీయుషి । ప్రధనతఃప్రగృహీతశరాసనాః
ఉదయతాలనముఖ్యమహీశ్వరా । మహినరేంద్రబలంసమయోధయన్॥

తత్రేత్థంద్వంద్వయుద్ధవర్తత॥

పృథ్వీపతిఃపరిమళశ్చరథాధిరూఢౌ
యుద్ధంప్రచక్రతురనేకశితాస్త్రశస్త్రైః
చంద్రావళీపతిరిభేంద్రగతస్తుకాను
సేనోభ్యయామ్యధితదగ్రగజదుందుకారం॥ ౧౧౯

బ్రహ్మానందోనరపతి । హారినాగరమాస్థితః
తారకేణమహద్యుద్ధం । చక్రేవివిధసాయకైః॥ ౧౨౦

రణజిచ్చమహీరాజ । సుతంమర్దనమార్దయత్
చక్రేసరదనేనాజిం । రూపణఃకోపదీపితః॥ ౧౨౧

ఏవమన్యైస్సమేత్యాన్యే । చక్రుర్యుద్ధంభయావహం
తదామహావతీంప్రాయాత్ , సచాముండోమహీపతిః॥ ౧౨౨

మహీపతింతంమలనాసహోదరం
ప్రవిష్టగేహంసమువాచదుఃఖితా
మహీపతేభాద్రపదాసితాష్టమీ
తిథిస్త్వియంనూతనధాన్యసంయుతా॥ ౧౨౩

రాజామహీరాజముపేత్యయుద్ధం । కరోతిసప్తాష్టదినానివీరః
ఆహ్లాదకృష్ణాంశముఖాశ్చరాజ్ఞా । త్యక్తాఃమనోమేద్యనిపీడయంతి॥ ౧౨౪

ఇత్యాకర్ణితభగినీవచనో మాయికో మహీపతి ర్మలనాం వంచయితు
మిద మువాచ॥ ౨౨౫

కన్యాకుబ్జేవసతినగరేకృష్ణభూపస్సహైవా
హ్లాదేనాయంతదాజ్ఞాంశిరసివినిదధత్ బ్రాహ్మణోదైవ్యవయాతః
కుర్యాత్సోయంతవేష్టంసఫలమితితదావీక్ష్యతందుష్టభావం
బుధ్వాచంద్రావళీఃస్వాంప్రసువమకథయత్ భీతచిత్తానితాంతం॥ ౧౨౬

మాతగేషకుమతిర్విభాతిమే । మాంహరిష్యతిచకాముకోబలాత్
ఆశురాజసదనాదయంవిని । ష్కాస్యతాంసహతవాగ్రజేనచ॥ ౧౨౭

చంద్రావళేస్తదాకర్ణ్య । వచనంసమహీపతిః
లజ్జాన్వితస్సచాముండో । రణభూమింపునర్యయౌ॥ ౧౨౮

బ్రహ్మానందముఖాన్నృపారిపుజితో స్తత్రాంతరేతాంపురీం
ప్రావిష్టాస్సహసాత్రిలక్షపృతనాయుక్తాః కవాటాన్యహో
బధ్వాశత్రుజయాయ చింతనమథాకుర్వన్ సపృథ్వీనృపః
సంప్రాప్తః ప్రమదావనంనిజచమూంగోపాయతిస్మాత్మవాన్॥ ౧౨౯

తస్మిన్ కాలేతాలనాద్యాస్సకృష్ణాః
ప్రాపూరమ్యాంసంశయాఖ్యంపురంతత్
నష్టందృష్ట్వాతత్తుదుఃఖాకులా స్తే
పృచ్ఛన్ తత్రస్థాయినంకంచినర్షిం॥ ౧౩౦

బలహానిఃనృపోత్రత్యః । క్వగతో మునిపుంగవ
కుతశ్చేదంపురవరం । నాశితం కేనవావద॥ ౧౩౧

హిమదస్సమునీశ్వర స్తత । స్సముపాకర్ణ్యవచ స్తదబ్రవీత్
బలహానిరభూన్మృత్యో మృధే । మహిరాజేనహతస్ససైనికః॥ ౧౩౨

నిశమ్యతద్వచో ఘోరం । కృష్ణాంశో దుఃఖతంవ్యథాత్
బలహానేర్దర్శనార్థీ । ప్రాక్రోశద్దూరనిస్స్వనః॥ ౧౩౩

బలహానిస్సపత్నీక । స్తదాపైశాచరూపధృత్
ప్రాయచ్ఛద్దర్శనంతస్మై । కృష్ణాంశాయతదర్థినే॥ ౧౩౪

పృథ్వీరాజేనవిహితో । య స్సిజవధోరణే
సర్వంతద్విస్తరాత్తస్మై । బలహాని స్తదావదత్॥ ౧౩౫

తతస్సంత్యక్తపైశాచ । రూపస్సబలహానికః
దివ్యంవిమానమారుహ్య । గతఃస్వర్గంశ్రియాజ్వలన్॥ ౧౩౬

అథతాలనముఖ్యా స్తే । ప్రవేష్టుంతాంమహావతీం
అధారయన్నాట్యవేషాన్ । మోహనాయద్విషాంద్రుతం॥ ౧౩౭

వేణుంచక్వాణకృష్ణాంశః । తాలనోపిచవల్లకీం
దేవసింహోమృదంగంతు । లక్ష్మణఃకాంస్యవాదకః॥ ౧౩౮

తేవామనోత్సవవ్యాజాత్ । ప్రవిష్టాస్తాంమహావతీం
నాట్యేనాకర్షయన్ధీరా । నృపంపరిమళంతదా॥ ౧౩౯

మలనాతత్రతద్దృష్ట్వా । నాట్యం తేషాంమనోహరం
స్మృత్వాకృష్ణాంశముఖ్యాన్ స్వాన్ । రురోదపతిసన్నిధౌ॥ ౧౪౦

నినిందచపతింతత్ర । మలనాప్రేమవిహ్వలా
ఆహ్లాదాదీన్ వినిష్కాస్య । భవాన్ శత్రుభిరర్దితః॥ ౧౪౧

కథం తేసుకుమారాంగాః । పునర్మేదర్శనంసుతాః
దద్యుర్దుఃఖితచిత్తాయా । స్తద్వ్యర్థోవామనోత్సవః॥ ౧౪౨

తదాహమలనాందేవీం । కృష్ణాంశోదుఃఖితాంభృశం
యోగినోవయమాయాతా । స్త్వత్కార్యంకర్తుముద్యతాః॥ ౧౪౩

సర్వాస్త్రశస్త్రవిద్వాంసో । వయం యోగవరాశ్శుభే
యదత్రవ్రీహియవకం । తదాదాయపురాదితః॥ ౧౪౪

ఆరూఢడోలానిర్యాంతు । మోహితస్సాగరాంతికం
ఏవంవదతికృష్ణాంశే । వదచ్చంద్రావళిఃప్రసూం॥ ౧౪౫

కృష్ణాంశోయంమాతరబ్జోపమాక్షః
పృథ్వీరాజఃపూర్వమేతేనభగ్నః
ఏతద్వాక్యంక్షేమదంనస్తదేత
త్కర్తవ్యంవైబంధుభావేనసూక్తం॥ ౧౪౬

మలనాపరిరభ్యతంతతః । ప్రణయేనావిలబాష్పలోచనా
నిరకాసయగందనాఃపురాత్ । సయవవ్రీహియధాతదీరితం॥ ౧౪౭

తాఃకీర్తిసాగరంక్షేత్రం । ప్రాపుర్యోషాస్సడోలికాః
తాలనోలక్ష్మణోదేవః । కృష్ణాంశశ్చససైనికాః
సమంతతస్తారురుధుః । డోలాశ్శత్రుభయంకరాః॥ ౧౪౮

తదంతరేమహీపతిస్సపుత్రకోమహావతీం
పురీముపేత్యవంచకోనృపంసుదుఃఖితోబ్రవీత్
మహీన్నృపస్యసైనికాఃపురాత్తవాంగనావిభో
ప్రచారయంతిడోలికాస్థితాస్సయోగివేషకాః॥ ౧౪౯

బ్రహ్మానందస్తదాకర్ణ్య । క్రుద్ధఃపరిమళాత్మజః
ససైన్యోనిర్యయౌకీర్తి । సాగరంక్షేత్రముత్తమం॥ ౧౫౦

తదాయుద్ధమభూద్ద్వంద్వం । బ్రహ్మానందస్యసైనికైః
తాలనాదిమయోధానాం । యోగివేషధృతాంభృశం॥ ౧౫౧

బ్రహ్మానందస్తాలనేన । అభయేనచలక్ష్మణః
మహీపతిశ్చదేవేన । సంగతాయుయుధుస్తదా॥ ౧౫౨

లక్ష్మణోదేవసింహశ్చ । జిత్వాబధ్వాచవైరిణౌ
సంగతౌకామసేనేన । తథారణజితాపిచ॥ ౧౫౩

తౌచాపిజిత్వాసమరే । బబంధతురరిందమౌ
బ్రహ్మానందస్తదాజిత్వా । తాలనంసహసైనికం
లక్ష్మణందేవసింహంచ । వినిర్జిత్యవ్యమోహయత్॥ ౧౫౪

అథతేనరథస్థేన । కృష్ణాంశోవియతిస్థితః
బ్రహ్మానందేనసమరం । చక్రేసర్వభయంకరం॥ ౧౫౫

తంచాప్యసినిఘ్నాతేన । మోహయిత్వానృపాత్మజం
ముమోచతాలనాద్యాంస్తాన్ । కృష్ణాంశోవైమహాబలః॥ ౧౫౬

కృష్ణాంశేతదనుస్వీయై । బంధుభిస్సహవిక్రుతే
డోలాభిర్గోపితాంబ్రహ్మా । పురీంయాతుంసమైహత॥ ౧౫౭

తదాపునర్మహీరాజో । మహీపతినిదేశతః
సపుత్రోమోషితాండోలా । సుక్రోధపరితోబలైః॥ ౧౫౮

బ్రహ్మానందమహీరాజ । సేనయోరభవద్రణః
బ్రహ్మానందస్తారకేన । నృహరేణతథాభయః
రూపణోమర్దనేనాపి । ధనుర్యుద్ధంవితేనిరే॥ ౧౫౯

చాముండఃకామసేనేన । తథాసరదనోబలీ
మదనేనధనుర్యుద్ధం । చక్రతుఃపరభీషణం॥ ౧౬౦

కృతవర్మాంశజనన । స్తదావినిహతోభయః
నృహరేణసరోషేణ । పరిఘేణమృతోపతత్॥ ౧౬౧

ఉత్తరాంశంచమదనం । హత్వాసరదనోముదా
ప్రీతించక్రేపితుర్వీరః । తదావిక్రుతపౌరుషః॥ ౧౬౨

రణజిత్తుతదాయుద్ధే । నృహరంరాజనందనం
భల్లేనహతవాన్శూరం । సమృతఃపతితోభువి॥ ౧౬౩

రూపణోపిరణశ్లాఘీ । మర్దనంశత్రుమర్దనం
తథాసరదనంచైవ బధ్వామూర్ఛయదాశుగైః॥ ౧౬౪

బ్రహ్మానందస్తారకేణ । కృత్వాయుద్ధంవిభీషణం
బధ్వాతంధరణీరాజః । అభ్యద్రవదుదాయుధః॥ ౧౬౫

హతేరణజితావీరే । నృహరేరోషదీపితః
మర్దనస్సాత్యకేరంశం । అభ్యయాద్యుద్ధకాముకః॥ ౧౬౬

రణజిత్తస్యభల్లేన । శిరశ్ఛిత్వాభిధావతః
చక్రేసరదనంతాదృ । గ్దశాపన్నంమహాబలః॥ ౧౬౭

హతేభ్రాతృగణేవీరః । తారకఃశోకమూర్ఛితః
అభ్యద్రవద్రణజితం । సమరేజితకాశినం॥ ౧౬౮

రణజిత్తేనసమరం । చిరంకృత్వామహాబలః
పపాతనిహతస్తేన । మృతోబంధుభయంకరః॥ ౧౬౯

బ్రహ్మానందస్తతోభీతః । త్యక్త్వాయుద్ధంససైనికః
మహావతీంపురీంప్రాప్య । కవాటానిబబంధవై॥ ౧౭౦

మహీరాజశ్చపుత్రాణాం । నిధనేనసుదుఃఖితః
హతసైన్యశ్చయుద్ధాయ । దుందుకారమచోదయత్॥ ౧౭౧

భ్రాతృరాజ్ఞావశోదుందు । కారఃస్వీయాంపురీంగతః
అష్టలక్షచమూంభీమా । మాదాయపునరాగతః॥ ౧౭౨

మహీరాజస్తతస్సంధాం । చకారకఠినాంక్రుధా
సంశయాఖ్యంపురమివ । కరిష్యామిమహావతీం॥ ౧౭౩

అథయుద్ధాయసన్నద్ధం । మహీరాజంనిశమ్యసా
మలనాదుఃఖితాప్రాహ । నృపతింజననాయకం॥ ౧౭౪

సకచ్ఛదేశాధిపతేః । సుతఃపరిమళస్స్వసుః
కమలాపతిసంజ్ఞస్య । నృపతేఃబలదర్వితః ౧౭౫

మహీరాజేనసపురా । నిర్జితోహారితాంజయే
శ్రితఃపరిమళంభూపం । మాతులంశరణేచ్ఛయా॥ ౧౭౬

తద్దత్తంగ్రామమాదాయ । కురుతేజీవనంబలీ
తమాహామలనాశోకా । కులితాశత్రుపీడితా ౧౭౭

హరినాగరమారూఢో । హయంత్వంమత్ప్రియంకరః
కన్యాకుబ్జపురంగత్వా । సాహ్లాదంకృష్ణమానయ॥ ౧౭౮

తాభ్యాంవినేదృశంప్రాప్తం । వ్యసనంభూపతేరిహ
యద్ధ్యాయాతౌమహావీరా । మన్యేభగ్నంమహీనృపం॥ ౧౭౯

అథతామాహదుఃఖార్తా । మాశ్వాస్యజననాయకః
కథమాయాస్యతోవీరా । రాజ్ఞానిష్కాసితౌపురాత్॥ ౧౮౦

నాయాత్యేవేతిమన్యేహం । సాగ్రజఃకృష్ణభూపతిః
అథాపిభవతీవాక్యాత్ । గమిష్యామి తదంతికం॥ ౧౮౧

ఇత్యుక్త్వాతాంసకచ్ఛేశః । సమాశ్వాస్యపునఃపునః
హరినాగరమారూఢ । స్తురంగంప్రతినిర్యయౌ॥ ౧౮౨

ప్రతస్థివాంసంబుద్ధ్వాతం । కన్యాకుబ్జపురంప్రతి
మహీరాజస్స్వకంయోధం । చాముండంప్రాహిణోద్రుతం॥ ౧౮౩

చాముండఃప్రస్థితోనేత్ర । వతీకూలేససైనికః
జననాయకభూపేన । సంగతోయుద్ధమాతనోత్॥ ౧౮౪

తంవినిర్జిత్యచాముండం । సంగరేజననాయకః
అహరత్తస్యమకుటం । నభోమార్గముపాశ్రితః॥ ౧౮౫

అర్థితస్తేనమకుట । ప్రదానార్థేపునఃపునః
చిరంజీవేతివిప్రత్వాత్ । స్వస్త్యుక్తోజననాయకః॥ ౧౮౬

దత్వాతస్మైపునఃభూష్ణు । మకుటంప్రస్థితో ధ్వని
కుతారనగరాభ్యాశే । వటచ్ఛాయాముపాశ్రితః॥ ౧౮౭

ముక్త్వాతత్రతురంగంత । మశేతపదవీశ్రమాత్
తదాకుతారనగర । పతిర్వామనభూపతిః॥ ౧౮౮

తత్రాగత్యతదీయాశ్వం । జహారహరినాగరం
ప్రబుద్ధఃకచ్ఛభూపాలో । తురంగచరణాధ్వనా
కుతారనగరంవీరో । విశద్వామనరక్షితం॥ ౧౮౯

సగారవంశభూపాలో । వామనోజననాయకం
యాచతంతురగందేహి । త్వ్యప్రదానేరణోత్సుకం॥ ౧౯౦

దృష్ట్వాభీతోదిశద్వాహం । హరినాగరమాశువై
ప్రతోదంనాదదద్రత్న । స్వర్ణనిర్మితమాశయా॥ ౧౯౧

ప్రతోదస్యాప్రదానేన । దుర్గంనాశమియాదితి
ప్రతిజ్ఞాయపునర్యాతః । జననాయకభూపతిః॥ ౧౯౨

కన్యాకుబ్జపురంప్రాప్త । మారూఢహరినాగగం
జననాయకమాలోక్య । లక్ష్మణోహస్తిసంస్థితః
కస్త్వమిత్యాహసోప్యూచే । లక్ష్మణంతత్పురాధిపం॥ ౧౯౩

పీడితోభూమిరాజేన । నృపఃపరిమళోబలీ
ఆహ్లాదకృష్ణావానేతుం । ప్రాహిణోన్మాంత్వదంతికం॥ ౧౯౪

తతస్తల్లక్ష్మణఃపిత్రే । వదత్పరిమళాశయం
జయచంద్రాయసనృప । మాహూయజననాయకం॥ ౧౯౫

అవదత్కృష్ణభూపస్య । శృణ్వాతస్యాగ్రజన్మనః
త్యక్త్వామాంవృత్తిదంనాథం । శ్రితఃపరిమళోమమ
వైరిణంభూమిరాజానం । ఫలంతస్యభునక్త్వితి॥ ౧౯౬

తదాకృష్ణాంశకఃప్రాహ । జయచంద్రనరాధిపః
నైవదుష్టఃపరిమళో । దురాత్మావైమహీపతిః॥ ౧౯౭

మహీప తేస్సుమబుద్ధేః । దుర్మంత్రణబలాదిదం
ఆయాతంవ్యసనంతస్య । తేనాహ్వాయతిమాంప్రియం॥ ౧౯౮

గమిష్యామిసహాహ్లాదః । రాజన్ పరిమళాంతికం
ఆజ్ఞాంప్రదేహితదను । ప్రాహతంజయచంద్రరాట్॥ ౧౯౯

మద్దత్తంజీవనంభుక్తం । త్వయాతస్యవినిష్క్రయం
దత్వాప్రయాహినోచేత్వం । గంతుంనార్హసిమత్పురాత్॥ ౨౦౦

కృష్ణాంశోపిచతంప్రాహ । మయాదిగ్విజయఃకృతః
మహ్యంప్రదాయతద్ద్రవ్యం । తత్రగృహ్ణీష్వనిష్క్రయం॥ ౨౦౧

అథవిహాస్యజయేందునృపశ్చమూం
సగజవాహపదాతిరథైర్యుతాం
సమదశద్వివిధాయుధధారిణీం
బలవతీముదయాయమహీభృతే॥ ౨౦౨

సప్తలక్షపరిమాణయాతయా । సంయుతస్సపదిలక్ష్మణాన్వితః
సాగ్రజస్సఖలుకృష్ణభూపతిః । భూపతేశ్చరణసక్తమస్తకః॥ ౨౦౩

నిజగ్రామనగరీంమహావతీం । కచ్ఛదేశనృపశేఃపదానుగః
తత్కారనగరంపథోంతరే । ప్రావిశత్ రచితదుర్గపీడనః॥ ౨౦౪

సనామనోభూపతిరాత్తభీతిః
ప్రత్తోదమస్మైప్రదదౌనృపాయ
తేనాన్వితఃకృష్ణనృపోథగంగా
సింహంచభూపంసుహృదంవిధాయ॥ ౨౦౫

నద్యాఃప్రతీరంగతవాన్హినేత్ర
వత్యాఃస్థితోయత్రసభూమిరాజః
చాముండనామాసచయోధవీరః
ప్రద్యుద్గతస్తాన్ సమరాభికామః॥ ౨౦౬

శతఘ్నిస్సహస్రంతదారక్తబీజ
స్సచాముండనామాసమంతాద్బలస్య

సమస్థాపయ త్తన్మహద్యుద్ధమాసీత్
తయోస్సైనయోరుద్భటప్రౌఢరావం॥ ౨౦౭

యామాంతరేస్వకేసైన్యే । తాలనానీకనిర్జతే
చాముండోగజమూర్ధస్థ । స్తాలనంసమభిద్రుతః॥ ౨౦౮

పరిఘాయుధధారీస । తాలనశ్శత్రుతాలనః
పరిఘేనజఘానేభం । చాముండస్యమమారసః॥ ౨౦౯

భువిస్థితస్సచాముండః । ఖడ్గపాణిశ్చరన్గతీః
తాలనంపరిఘోద్బాహుం । నిర్జగాయస్వవీర్యతః॥ ౨౧౦

అథలక్ష్మణభల్లేన । చాముండేనిహతాంగకే
చాముండానాంసహస్రంత । ద్రక్తతోనిరగాద్ధృతం॥ ౨౧౧

ఛిందిభిందీతివదతః । వివిధాయుధధారిణః
రక్తబీజాన్సహస్రంతాన్ । దృష్ట్వాహ్లాదాదిభూభృతః॥ ౨౧౨

ద్రుద్రువుర్భయసంవిగ్నా । హతుంతానక్షమాయుధ
లక్ష్మణోవిద్రుతోబ్రహ్మ । నందాయోదంతమాహతం। ౨౧౩

బ్రహ్మానందశ్చపిత్రేతత్ । ఊచేపరిమళాయచ
తతఃపరిమళఃప్రాహాహ్లాదా । ద్యాన్దుఃఖితోభవత్॥ ౨౧౪

దేవకీకృష్ణమాతాసా । సమాశ్వాస్యసుదుఃఖితం
నృపంపరిమళంస్వీయం । కుంతుమాగోయయాచతం॥ ౨౧౫

భవంతందైవయోగేన । వయంత్యక్త్వాన్యదేశగాః
జీవనార్థంశ్రితాభూప । మన్యంతత్కుంతుమర్హసి॥ ౨౧౬

తతఃప్రసన్నోరామాంశం । నృపఃపరిమళఃపదే
మంత్రిణస్థాపయామాస । కృష్ణాంశంచబలాధిపం॥ ౨౧౭

అథపంచదినాంతరేవున । ర్మహిరాజోనగరీంమహావతీం
పరిత స్తుగురోథవీర్యవాన్ । సహచాముండసహస్రసేనయా॥ ౨౧౮

తదనూదయభూపతిర్బలీ । నిరగాల్లక్షబలేనసంయుతః
నిచకర్తశిరాంసిసంయుగే । కిలచాముండసహస్రకస్యతు॥ ౧౧౯

తతో౽రక్తబీజాస్సముద్భూతిమాయుః
సహస్రంశతానాంతదస్రాద్విరూపాః
సకృష్ణాంశభూప స్తదాతాన్నిరీక్ష్య
సమర్థో౽పి జేతుంశ్రితో౽భూద్భవానిం॥ ౧౨౦

కృష్ణాంశ స్తుతితోషితాహరసతీతస్యాసిమావిశ్యసా
చాముండానదహత్సహస్రశతకం తేభస్మరూపంయయుః
చాముండంప్రథమంతతో౽హతబలంబధ్వోదయోభూపతిః
బ్రహ్మానందసమీపమానయదథో మోదంయయుస్సైనికాః॥ ౧౨౧

చాముండేనిర్జితేభీతో । మహీరాజోమహామతిః
నృపంపరిమళంప్రాప్తః । శరణత్వేనసాత్మజః॥ ౧౨౨

లక్ష్మణంశరణంయాహీ । త్యనుశిష్టస్తుతేనసః
మహీరాజో౽న్యవేషేణ । లక్ష్మణాంఘ్ర్యోపపాతహ॥ ౧౨౩

జయచంద్రాత్మజో౽ధీమాన్ । మహీరాజంతదాశ్రితం
సఖిభావేనజగ్రాహ । విష్ణుభక్తిపరాయణః॥ ౧౨౪

అథపరిమళరాజ్ఞాసాదరంపూజితో౽గా
జ్జయవిధునృపసూనుర్లక్ష్మణో౽లక్షసేనేట్
ఉదయనృపతిరారాత్సంస్థితస్సాగ్రజన్మా
పరిమళనరనాథంతోషయామాసనిత్యం॥ ౧౨౫

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే
చరమభాగే కలియుగరాజచరితవర్ణనే
దశమస్సర్గః.

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవేమహాకావ్యే చరమభాగే

కలియుగరాజచరితవర్ణనే

ఏకాదశస్సర్గారంభః.

అష్టావింశేవత్సరేకృష్ణభూపః
కార్తిక్యాంభేకృత్తికానామ్నివీరః
పత్న్యాసాకంపుష్పవత్యాఖ్యయాగాత్
పుణ్యంక్షేత్రంతూత్పలారణ్యసంజ్ఞం॥ ౧

తమన్వగాత్స్వర్ణవతీచదేవీ
మాయాసుసర్గాసుకృతప్రవేశా
తయాచసాకంసతమాశ్రమాగ్ర్యం
వాల్మీకియోగీంద్రపదంవివేశ॥ ౨

తత్రాగతాన్మ్లేచ్ఛకులప్రజాతా
శోభాహ్వయాతంగణికానిరీక్ష్య.
కృష్ణాంశముచ్ఛృంఖలసౌకుమార్యం
వశ్యత్వమాయాన్మదనస్యసద్యః॥ 3

తదోదయస్తద్వసతీర్మునీంద్రా
ఆహూయవిజ్ఞాతపురాణతత్వా
కేవాపురాణాన్యవదన్పురైషాం
నామానికానీతిచపర్యపృచ్ఛత్॥ ౪

మునయోథపురాణకర్తృభి । స్సహతేషాంగణనాంచతద్భిదాం
త్రిగుణప్రతిభాసహేతుకాం । జగదుఃకృష్ణమహీభృతేతదా॥ ౫

తదాపురాణేష్వభివేషుసత్తమం
శుకోదితంభాగవతంనిశమ్యసః
సప్తాహతస్తన్మునిభిస్సమీరితం
శృత్వాముదాతాం బహుధాభ్యపూజయత్॥ ౬

తదాపురావిక్రమసూర్యభూభృతే
సమీరితానిప్రణయేనయోగిభిః
మునీశ్వరాస్తేజగదుఃపురాణకా
న్యుపోపపూర్వాణ్యుదయాయభూభృతే॥ ౭

గంతుంపురీయధోధ్యాంతం। శోభావేశ్యాభ్యుపేత్యసా
ధ్యాత్వామహామదాభిఖ్యం। కింకరంకృత్తివాససః॥ ౮

మాయాంనిర్మాయసహసా। శిలావర్ణంతయాసృజత్
తదాస్వర్ణవతీస్వీయ। మాయయాతాంవ్యనాశయత్॥ ౯

తతస్స్వర్ణవతీపుష్ప। వతీభ్యాంసహితోముదా
ఉతయోనగరీంస్వీయాం। ప్రతస్థేభార్గవాశ్రమాత్॥ ౧౦

శోభాసామాయయాభూయ। స్స్వర్ణవత్యాశ్శరీరగం
అపాహరత్ బహుద్రవ్య। మూల్యంనిఖిలభూషణం॥ ౧౧

తతస్స్వర్ణవతీకల్ప। క్షేత్రమాసాద్యచాత్మనః
శోభయాహృతమాలక్ష్య। స్వయంనిఖిలభూషణం॥ ౧౨

కృష్ణాంశంప్రేషయామాస। శోభాయాస్సవిధంతదా
తన్మాయాశమనీంకాంచి। ద్గుళికాంతత్కరేదిశత్॥ ౧౩

కృష్ణాంశఃప్రస్థితస్తస్మాత్। కల్పక్షేత్రాత్ త్వరాన్వితః
సూకరక్షేత్రమాసాద్య। తత్రశోభాముదైక్షత॥ ౧౪

తదామాయాంతిదావిష్టాం। వినిర్ధూయోదయోనృపః
స్వర్ణవత్యాఃపునఃశ్రీమత్। సర్వంభూషణమాదదే॥ ౧౫

అథశోభాస్మమాయాయా। నాశనీంతన్ముఖస్థితాం
విజ్ఞాయగుళికాంకాంచిత్। తామపాహర్తుమైహత॥ ౧౬

తతఃప్రస్థితమాలోక్య । రురోదగణికోదయం
పర్యపృచ్ఛత్సతాంభద్రే । కిమర్థంరుదితంవద॥ ౧౭

సాతమాహామమభ్రాతా । నహరోనామనాటకైః
సహైవమృతిమాపన్నః । తంవిచింత్యపురోదిమి॥ ౧౮

ఇత్యుక్త్వామృతిమాపన్నం । మాయయాదర్శయత్తదా
శోభాభ్రాతరమాత్మీయం । శవరూపంసహానుగం॥ ౧౯

అథతామాహకృష్ణాంశో । దుఃఖితాంబంధుమారణాత్
ప్రాణత్యాగపరామేతే । కథంజీవనమాప్నుయుః॥ ౨౦

ప్రాహకృష్ణాంశమాస్యైతే । గుళికాయానివేశితా
తాందేహీజీవయిష్యామి । తస్మైతా మృతిమీయుషః॥ ౨౧

తతస్తేనప్రదత్తాంతాం । ఆదాయగుళికాంతయా
కృత్వాతంశుకరూపంతు । బాహ్లీకందేశమాయయా॥ ౨౨

ఆరట్టనగరంస్వీయం । ప్రాప్తాచాంతఃపురంశుభం
ప్రవిష్టానిశికృష్ణాంశం । కృత్వానరవపుర్ధరం॥ ౨౩

చిక్రీడతేనసుముఖీ । మదనేనవిమోహితా
తదాజ్ఞాత్వాసకృష్ణాంశః । మాయాంశోభావినిర్మితాం॥ ౨౪

అంబికాంరాత్రిసూక్తేన । దధ్యావాహితమానసః
తద్వీక్ష్యశోభాచకితా । స్వేదితాపునరేవతం॥ ౨౫

శుకమేవవిధాయాశు । త్రింత్రిణీవృక్షమానయత్
విష్ణోర్మాయాప్రభావేన । జ్ఞాత్వాతత్ స్వర్ణవత్యపి
శ్యేనాకృతిస్తత్సవిధం । గత్వాతంశుకమైక్షత॥ ౨౬

పునశ్శోభానరాకారం । కృత్వాకృష్ణాంశముత్సుకా
పతిత్వేనయయాచేతం । స్మరపీడితమానసా॥ ౨౭

తామువాచోదయోధీరః । వేశ్యాయాస్సంగమంబుధాః
నరకప్రాప్తిహేతుత్వాత్ । సర్వథాహుర్వినిందితం॥ ౨౮

అహంతుధర్మనిరతో । లోకత్రాణపరాయణః
కథంనృధర్మమాశంసె । నిందితంధర్మవిత్తమైః॥ ౨౯

అధసాపునరేవాహ । కృష్ణాంశంస్మరదీపితా
విశ్వామిత్రముఖాశ్చాపి । మునయోధర్మతత్పరాః॥ ౩౦

చక్రుర్వేశ్యాభిరత్యర్థం । సంగంతాన్నాఘవాస్పృశత్
నైవతేనరకంయాతాః । తతఃత్వమపిభుంక్ష్వమాం ౩౧

కృష్ణాంశోధసతామూచే । విశ్వామిత్రాదిభిఃకృతం
వేశ్యాసంగాత్మకంపాపం । నిర్దగ్ధంతపసాగ్నినా॥ ౩౨

ఇత్యుక్త్వావైదికాన్ధర్మాన్ । కథయిత్వాబహూన్తదా
భాషాంచయావనీంత్యాజ్యాం । సర్వథాప్రాహధర్మవిత్ ౩౩

అధసాకుపితాశోభా । దండైర్వేత్రసవైకృతైః
కృష్ణాంశంతాడయిత్వాతం । శుకరూపంవిధాయచ॥ ౩౪

తత్రైవాస్థాపయద్గేహం । స్వయంచావిశదాతురా
తదాస్వర్ణవతీశ్యేనీ । రూపిణీతన్నిరీక్ష్యసా॥ ౩౫

విధాయయోషితోరూపం । తంకృత్వామశకాకృతిం
పునశ్యేనవపుర్ధృత్వా । స్వపృష్ఠేతంనివేశ్యచ॥ ౩౬

మయూరనగరంప్రాప । మకరందేనపాలితం॥ ౩౭

పూజితస్తేనసప్రేమ । స్వర్ణవత్యాసహోదయః
ఉవాససుఖితస్తత్ర । మకరందస్యపట్టణే॥ ౩౮

అధపంజరగంశుకాకృతిం । తమదృష్ట్వాగణికాశుచాకులా
మదనాగ్నివిదగ్ధమానసా । బహుధారోదితిహాప్రియేతిసా॥ ౩౯

మ్లేచ్ఛాధిపంప్రాప్యమహామదాఖ్యం
తదగ్రతోనూర్ణపరిహాతుకామా
కృష్ణాంశవిశ్లేషవిముగ్ధచిత్తా
మురోదభూయోగణికాశుభాంగీ॥ ౪౦

అథ మహామదో మ్లేచ్ఛరాజశ్శోభాప్రియ కామో నురుస్థలేశ్వరాభిదం
లింగమర్చయన్ తుష్టావ॥ ౪౧

తతః ప్రసన్నేన చంద్రశేఖరేణకృష్ణాంశః స్వర్ణవత్యా హృతో మయూ
రనగరమధితిష్ఠతీతి నివేదిత స్తత్రప్రస్థాతుమై హతమహామదః॥ ౪౨

నటపంచసహస్రసంయుతో । నహురేణాపియుతో మహామదః
గణికానుగతో రణోత్సుకః । నగరంప్రాపమయూరనామకం॥ ౪౩

మకరందనృపో రథస్థిత । స్సమరాయాభియయౌతతో బలి
రచితామపిశోభయాహతా , దధమాయాం సముదీక్ష్యభీతిదాం॥ ౪౪

శినిభల్లనిపాతనిర్ధుతా । మకరోత్సోధమహామదోనృపః
వితతానచశాంబరీంమృధే । బహుమాయాంకిలసాచనిర్ధుతా॥ ౪౫

పునశ్చశోభానిజమాయయాతదా
ససర్జవేశ్యావరరూపసంయుతాః
తాసాంనిరీక్ష్యాద్భుతనృత్తమాపు
ర్మోహాన్నృపాలాస్సనురాధినస్తే॥ ౪౬

తదాస్వర్ణవతీస్వీయ । మాయయాతాశ్శుభాకృతీః
బబంధనిగళైర్వేశ్యా । విష్ణుశక్త్యుపబృంహితా॥ ౪౭

శోభాచస్వర్ణవత్యాస్తు । దాస్యభూత్సమహామదః
మకరందేనవిజితో । దేశంనిజముపాగమత్॥ ౪౮

శ్రుణునృపమకరందోద్వాహవృత్తాంతమేతత్
యదిహభవతికృష్ణాంశప్రభుస్యాలభూతః
లసతివనముదారంరాజరాజస్యరమ్యం
నియతఫలసుమాఢ్యైశ్శాఖిభిర్వ్యాప్తదేశం॥ ౪౯

తస్మిన్ చైత్రరథేవనేశుకముని స్తస్థౌతపస్యాపరః
కాచిత్తత్రసమేత్యదేవగణికాసామంజుఘోషాహ్వయా
బాలంసుందరవిగ్రహంశుకమునింతుష్టావకామాతురా
తస్యాస్తుష్టమనాస్తవేనసమునిః వేశ్యాంవరాయాహినోత్॥ ౫౦

పతిర్మమభవేతిసాశుకముువాచదేవాంగనా
తయాసముదితోమునిశ్చిరవిహారలోలోభవత్
తధారసుగసుందరీశుకసమాహితంగర్భము
ద్గతశ్చమునినామకశ్శిశురతివరమ్యాంగకః॥ ౫౧

తస్త్రైకుబేరోముదితాంతరంగః । గంధర్వరాజస్యసుతాంసురూపాం
తాంస్వర్ణదేవస్యదదాకళత్రం । కిన్నర్యభిఖ్యాతనయాతతోభూత్॥

మకరందమహీపతేరభూత్ । గృహిణీసామునిపుత్రికాతదా
మునినాధనదోర్ధిణోదదా । మకరందాయవరంప్రహర్షితః॥ ౫౩

గురుండనామకమ్లేచ్ఛ రాజ్ఞాంతేత్రింశదబ్దకం
హేమతుంగస్యరాష్ట్రోయం । మకరందేశ్వరోభవేత్॥ ౫౪

రాజన్నిశామయకథామపరాముదాం
కృష్ణాంశభూపమహిమానుగతాంప్రసిద్ధాం
ప్రాప్తేపునర్నిజపురీముదయేమయూర
పుర్యాగతఃకతిపయస్సమయోమరేడ్య॥ ౫౫

ఏకోనత్రింశదబ్దేషు । గతేషూదయభూభృతః
నేత్రపాలస్యనగరీం । గురుధుర్బౌద్ధభూభృతః॥ ౫౬

సప్తలక్షపృతనాపతిస్తదా । బౌద్ధసింహనృపతిర్మహాబలః
నేత్రపాలనృపతింత్రిలక్షసం । ఖ్యేయసైన్యసహితంరణేయయౌ॥ ౫౭

సయోగసింహేనచభోగసింహా । యుతేనయుక్తోవిజయేనచైవ
సైన్యంరిపోర్బౌద్ధనృపస్యధీరో । జఘాననానాయుధసన్నిపాతైః॥ ౫౮

తదాశ్యామదేశాధిపోజాపకేశ
స్తదాదేశకేశోయయుర్బౌద్ధభూపాః
వినష్టంహతంతైర్బలంనేత్రపాల
క్షితీశస్యవీరైర్దిశఃప్రాపభీతం॥ ౫౯

మాసంతద్యుద్ధమభవత్ । సేనయోరుభయోర్మహాత్
వినష్టేస్వబలేనేత్ర । పాలఃకృష్ణాంశకాదిమాః॥ ౬౦

రణాయాచోదయద్వీరా । నాయయుస్తే చసాయుధాః
సవాహనాస్ససైన్యాశ్చ । యుద్ధభూమిముపావిశన్॥ ౬౧

ఆరుహ్యబిందులమగాదుదయస్తురంగ
మాహ్లాదభూపతిరధిష్ఠితపంచశబ్దః
దేవఃకపోతమధిరుహ్యయయావారీంద్రం
ఇంద్రాత్మజోపిచకరాళతురంగరాజం॥ ౬౨

జననాయకభూపతిశ్చవై । తురగేంద్రంహరినాగరాహ్వయం
అపితాలననామసింహినీం । ప్రయయావ్లేచ్ఛపతీరణోత్సుకః॥ ౬౩
నృపతిర్ధాన్యపాలాఖ్యో । లల్లసింహాశ్చభూపతిః

లక్షణస్యాజ్ఞయావీరా । ప్రవిష్టాసమరాంగణః॥ ౬౪

యుయుత్సుఃకుంతిభోజస్య । చాంశౌఖ్యాతౌచతౌభువి॥ ౬౫

త్రైరష్టభిర్నృపతిభిస్సహితోబలాఢ్యైః
బౌద్ధక్షితీశ్వరచమూంసహినేత్రపాలః
నానావిధాయుధవరైర్నిజఘానవీర
స్సాకంత్రిలక్షపరిమాణబలేనయుద్ధ్యన్॥ ౬౬

విజితానేత్రపాలేన తదాబౌద్ధక్షితీశ్వరాః
భీతాస్త్యక్త్వార్యదేశంతం । స్వదేశాన్ పునరాయయుః॥ ౬౭

పునశ్చీనాహ్వయేదేశే । తేబౌద్ధాయుద్ధదుర్మదాః
హూహూనదీతటేయుద్ధ । భూమింవ్యరచయన్నృపాః॥ ౬౮

నేత్రపాలశ్చనృపతి । శ్రుత్వాబౌద్ధక్ష్మాభృతాం
పునర్యుద్ధసముద్యోగం కృష్ణాంశాద్యైస్సమన్వితః॥ ౬౯

జగామచీనదేశంతం । యత్రతేసంస్థితాయుధే॥ ౭౦

మాఘమాససితపక్షకాలికం । తత్సమీకమభవత్ భయంకరం।
నేత్రపాలమహీపాదిమైస్తదా
బౌద్ధసింహముఖబౌద్ధభూభృతాం॥ ౭౧

కృష్ణాంశసాహ్లాదజయంతదేవా । స్సఘాన్యపాలోపిచలల్లసింహః
కచ్ఛాధిపో మ్లేచ్ఛపతిశ్చనేత్ర । పాలశ్చరాజాసమరంప్రవిష్టాః॥ ౨౨

లక్షప్రమాణేనబలేనయుక్తా । హ్యేకైకశోజఘ్నురరీన్సుదృప్తాన్
బౌద్ధాహతాస్తత్రతుసప్తలక్షాః । తద్వైరిసైన్యంనిహతంద్విలక్షం॥ ౨౩

బౌద్ధాస్తతోభీతియుజోవశిష్టాః । గృహాణిభేజుఃస్వబలైర్విభగ్నాః
పునశ్చనిర్జగ్మురతీవదృప్తాః । దార్వాత్మకైస్తైశ్చతురంగసైన్యైః॥ ౨౪

వలయంత్రబలేనదారుభి । ర్గజవాజ్యుష్ట్రవరాహకాసరాన్
హరిహంసస్సృగాలగృధ్రకాన్ । విదధుఃబౌద్ధనృపాజయార్థినః॥ ౨౫

తురంగలక్షంసహసాదిదారుజంగజాస్సహస్రాణిదశాపిదారుజాః
తథోష్ట్రసేనాత్రిచతుస్సహస్రకారణానునిర్యాంతితదాతివేగతః॥ ౨౬

కంకగృధ్రమహిషాశ్చజంబుకాఃసింహహంసకిటయశ్చదారుజాః
వోఢృభిర్నియమితారణాయతేనిర్యయుస్సపదిబౌద్ధరాజభిః॥ ౨౭

నిహతాయుధితైర్మహాబలైరుదయాదిక్షితిపాలసైనికాః
నియుతేతదుదీక్ష్యవీర్యవాన్సరగాదిందులభూభృదుద్ధతః॥ ౨౮

తదేందులేన ప్రహితం దదాహతత్ । తత్పావకాస్త్రం ద్విషతాంచ
మూలంతాం । దార్వాత్మికాం తత్రహతా వశిష్టా । స్త్రీలక్షశూరా
ముదితాస్తువంతః॥ ౨౯

అథలోహమయాన్తురంగమాన్వలయంత్రస్యబలేనజీనజాః
సహసాదివరానచోదయన్రిపుసైన్యేషుసహస్రవింశతిం॥ ౩౦

తదాయోగసింహోగజేంద్రాధిరూఢః
స్వబాణైస్సుతీక్ష్ణైఃప్రవిధ్యన్తదశ్వాన్
సహస్రాణిపంచోన్మమాథప్రవీరః
తతోబౌద్ధసింహోహ్యహారింలోహసిద్ధం॥ ౩౧

సమప్రేషయత్తంక్షితీశంసతేన
ప్రణష్టస్సనాగోనృపోయోగసింహః
తదాభోగసింహోరణాయోన్ముఖోభూత్
సమభ్యుద్రవత్తంక్రుధాబౌద్ధసింహః॥ ౩౨

ద్విషతాంపృతనాంశరోత్తమైస్సతువిధ్యన్ యుధిభోగసింహరాట్
నిహతఃకిలబౌద్ధభూభృతౌ ప్రహితాత్ ద్వీపివరాచ్ఛిలోహజాత్॥ ౮౩

తతేందులఃకరాళాశ్వమారుహ్యాభియయౌనృపం
సమ్మోహనేనతత్సైన్యమస్త్రేణాశువ్యమోహయత్॥ ౮౪

నిబధ్వాశృంఖలైర్బౌద్ధసింహంతంసహసైనికం
కృష్ణాంశాంతికమాగచ్ఛత్ శ్లాఘితస్సైనికైర్నిజైః॥ ౮౫

కృష్ణాంశప్రముఖాస్తేవై బౌద్ధసింహపురీంగతాః
వసుతత్రస్థితంసర్వవిధంజగృహురోజసా॥ ౮౬

మోచితోబౌద్ధసింహశ్చజయుంతేనకృపాళునా
పద్మజాంనామకన్యాంస్వాంపత్నీంతస్మైదదౌముదా॥ ౮౭

తతస్త్రిలక్షసైన్యేనకృష్ణాంశాద్యాముదాన్వితాః
నేత్రపాలస్యనగరీంప్రావిశన్ తేనయాచితాః॥ ౮౮

ఇందులఃప్రాక్ రణేబంధూన్ మృతాన్ జీవయతిప్రభుః
తదాతునూన్యోనరకలోకోభూత్ ఇరిణోపమః॥ ౮౯

అథార్థితస్సురైరింద్రస్సుతస్యేందులభూభృతః
వడబామృతమశ్వంతంస్వర్గతించాక్షిపత్స్వయం॥ ౯౦

తేనాత్రసమరేసైన్యామృతామెజీవితాఃపునః
తత్త్రిలక్షమేవాసీత్ శిష్టంసైన్యంతదార్యకం॥ ౯౧

నేత్రపాలస్యనగరేకృష్ణాంశాద్యాస్సుపూజితాః
నివసిత్వాద్విలక్షేణసైన్యేనస్వపురీర్యయుః॥ ౯౨

కృష్ణాంశోగ్రజసంయుక్తః । పురీమాయాన్మహావతీం
అన్యేనభూభృతాదేశాన్ । స్వకాన్ జగ్ముర్ముదాయుతాః॥ ౯౩

ఇతిశ్రీశోభనాద్రీశవైభవేమహాకావ్యే
చరమభాగె కలియుగరాజచరితవర్ణనే
ఏకాదశస్సర్గః.

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యేచరమభాగే
కలియుగరాజచరితవర్ణనే ద్వాదశస్సర్గారంభః
అథ లక్ష్మణేనపద్మినీసమానయన
వృత్తాంతవర్ణనం.

యదోదయాద్యావిజయాయవిద్విషాం
ప్రవేదిరేచీనసమాంఖ్యనీవృతం
తదాజయేంద్రప్రభవేసమాహినోత్
స కామపాలఃప్రణిధింప్రియాన్నిజం॥ ౧

సదూతః కామపాలాజ్ఞయా కన్యాకుబ్జనగరం ప్రవిశ్య జయచంద్ర
భూపం దృష్ట్వా కామపాలవచనం యథోదిత మువాచ॥ ౨

ఏకఏవజయచంద్రలక్ష్మణః । పద్మినీంమమసుతామిహాగతః
ఆనయేన్నిజపురీమితో౽న్యథా । భూమిరాట్ కదనకృద్భవేదితి॥ ౩

అథజయచంద్రాజ్ఞప్తోలక్ష్మణశ్శతశూరసమ
న్వితః కామపాలరక్షితంబిందుగళంనగరమవాప ౪

పద్మాకరాహ్వాయః కామపాలసూనుస్స్వసుఃపతిం
ఆగతంలక్ష్మణంవీక్ష్యమహీరాజేనసంగతః॥ ౫

యుద్ధాయాభియయౌతత్ర । లక్ష్మణస్తీక్ష్ణసాయకైః
తాడితో౽భూమిరాజేన । మోహయామాసతంశరైః॥ ౬

మోహితేతుమహీరాజే లక్ష్మణఃప్రహృష్టమనాః కామపాలగృహం
ప్రవిశ్య తే నాతి ప్రహృష్టేన సాదర మర్చిత స్తత్ర న్యవసత్॥ ౭

తదనుప్రతిబుద్ధో మహీరాజో లక్ష్మణవిజయకామః పద్మాకరం స్వమిత్ర మిద మువాచ॥ ౮

పద్మాకర లక్ష్మణో మమశత్రుః త్వత్పిత్రా బహుమానిత స్త్వద్గృహే నఘతిష్ఠతి యథా కథం చిత్తం మమాధీనం విధేహితదా చేత్ మత్ప్రాణసమో భవిష్యసీతి॥ ౯

తతః పద్మాకరోపి మహీరాజవచనవశ్యః షత్ప్రియతా మభిలష్య ల క్ష్మణం విషవిమోహితం కృత్వా మహీరాజా యాదిశత్॥ ౧౦

మహీ రాజోపి లక్ష్మణం నిగళైః నిబధ్య దేహాళీం సీతవాన్॥ ౧౧

అథోదయాధ్యాః కదాచి త్కన్యాకుబ్జపురీం ప్రయాతా స్తత్ర లక్ష్మణ మపశ్యంతః జయచంద్ర వచనేనతం కామపాలసదేశేన తత్పురీం ప్రయాతం నిశమ్య పునరపి మహానతీం ప్రవిష్టాః పరిమళం నృపతి మనుజ్ఞాప్య నాట్యోచితవేషధారిణో బిందుగళాఖ్యం నగరమాపుః॥

తత్పూర్వమేవ కామపాలసుతా పద్మినీనిజపతిబంధనవృత్తాంతం జ్ఞాతవతీ చండికా మారాధయా మాస॥ ౧౩

సాచ సర్వమంగళావహప్రసాదా చండికాపతి శోకపరాజితాం పద్మినీం సమాశ్వాస్యలక్ష్మణాంతికం ప్రాప్తా స్వప్నే తస్మైకంచనమంత్ర ముపదిదేశ॥ ౧౪

లక్ష్మణశ్చ ప్రబోధంగతః చండికోపదిష్టం తంమంత్రం జపన్నువాస॥ ౧౫

తస్మిన్నేవకాలే కృష్ణాంశ దేవసింహాలల్లసింహతాలనాద్యా నాట్యాను గుణవేషభూషితాః సప్తస్వరభూషితం గేయ ముద్గృణంతో బిందు గళంపురం ప్రవిష్టాః కామపాలేన నృపేణ గానమాధుర్యశ్రవణజ నితప్రహర్షేణ కనకమాలాంగుళీయకాదిభి ర్బహుమానితా బభూవుః॥ ౧౬

తదా పద్మినీసమాకర్ణిత గానా గాయంతంతంకృష్ణాంశం జ్ఞాత్వా స్వదుర్దశాం తస్మై నివేదయంతీద మువాచ॥ ౧౭

పతిశ్శేలక్ష్మణోనాధ । మహీరాజేనశత్రుణా
కారాగారేనిబద్ధోభూత్ । పద్మాకరసహాయతఇతి॥ ౧౮

తదను తే కృష్ణాంశాద్యాస్తేనైవ వేషేణ సహితాః దేహాళీం పురీం ప్రాప్తాః మహీరాజం అత్యద్భుతేన నర్తనేన గానేనచ తోషయామాసుః॥ ౧౯

తదోదయో వరంవృణీష్వేతి మహీరాజేన ప్రచోదితః కారాగృహం స్వకీయం ప్రదర్శయేత్యేవం రూపం వరంవవ్రే॥ ౨౦

అథ మహీరాజాజ్ఞయా తదీయం కారాగృహం నిరీక్ష్య తత్ర బద్ధం నిగళై ర్లక్ష్మణంచ సమాశ్వాస్య పునర్మహావతీం ప్రవిష్టాః పరిమళాయ సర్వం వృత్తాంతం యథావన్నివేద్య తదాజ్ఞయా యుద్ధసన్నాహం చక్రుః॥ ౨౧

ఆహ్లాదోనృపతిఃపంచ లక్షైస్తురగసాదిభిః
తాలనస్సప్తలక్షైశ్చ యుద్ధాయాభ్యుద్గతో బలీ॥ ౨౨

ఏతైర్ద్వాదశభిర్లక్షైః క్షత్రియైర్యుద్ధదుర్మదైః
సహితస్తాలనాద్యానుసృతో బిందులసంస్థితః
ఉదయోదేహాళీంప్రాయాత్ భూమిరాజేనరక్షితాం॥ ౨౩

ఏతదంతరే మహీరాజ మంత్రీ చంద్రభట్టాఖ్యో ద్విజవరో మహీరాజాయ స్వోపాస్యదేవతయా వైష్ణవ్యామాయయా స్వప్నే స్వస్మై సంబోధిత మిదం దేవరహస్యం కథయామాస॥ ౨౪

యోవై పురా ద్వాపరాంతే నిఖిలదేవగణప్రార్థనయా భువోభారాయమాణాన్ శిశుపాలజరాసంధాది మాన్ క్షత్రియాపశదాన్ నిహంతుం శ్రీమతో వసుదేవాత్ దేవక్యాం కృతావతరణ స్సఏవ వాసుదేవో భగవాన్ పరమఃపురుష ఉదయాభిధానోస్మిన్ యుగే సమవతతార॥ ౨౫

స భగవాన్ స్వమూలభూతం పరబ్రహ్మప్రత్యేవమువాచ॥ పురాయే కౌరవా భూభారాయితాః వాసుదేవేన నిహతాః పునరప్యస్మిన్ యుగే అగ్నివంశభూపాలజన్మభాజో జాతాస్తాన్ సర్వాన్ నిహత్య ద్రుతమేవ స్వావాసం పరమం పదమాగమిష్యామీతి॥ ౨౬

ఇత్యుక్త్వా కృష్ణాంశ ఉదయభూపతి బిందులారూఢో దేహళీం ప్రా ప్యేతి॥ ౨౭

ఏవం చంద్రభట్టనివేదితం స్వాప్నం వృత్తాంతం నిశమ్య మహీరాజో మహతీం భీతి ముపగతో లక్ష్మణం బంధా ద్విముచ్య సహస్రేణ శూరై స్సహ బిందుగళం నగరం ప్రేషయామాస॥ ౨౮

తే చ సహస్రం శూరా లక్ష్మణం పద్మాకరాయ సమర్ప్య పద్మాకరో క్త మిదం వచనం మహీరాజాయ న్యవేదయన్॥ ౨౯

మహీరాజ మమభగినీ పద్మావతీ వైష్ణవీ శక్తిపూజకా తత్ప్రసాద సంప్రాప్త సర్వవిధమాయా తవ శత్రుం లక్ష్మణం అంతర్ధానం గమయిష్యతి నతే భయం తస్మాలక మితి॥ ౩౦

అథ పద్మాకరో లక్ష్మణం భూమిగర్తే చ సుప్త మకరుత పద్మినీచ లక్ష్మణాగమనాత్పూర్వ మేవ తద్విశ్లేష మసహమానా స్వపూర్వజన్మన్యావాసభూతం కైలాసంగిరిమాససాద॥ ౩౧

శ్లో॥ ఉదయాదిమభూపస త్తమా స్సహితాద్వాదశలక్షసైనికైః
రురుధుర్మహిరాజసత్తనం జయచంద్రాత్మజరక్షణేచ్ఛయా॥ ౩౨

మహీరాజో ప్యుదయాదీనాగతాన్ నగరావరోధకాన్ నిరీక్ష్య చంద్రభట్టవాక్యం స్మరన్ మహద్భయ ముపేతో బహుళం భూషణాదిక ముపహార ముపసంహృత్యతాన్ ప్రత్యుద్గతో యథా విధితా నభ్యర్చ్యేద ముదాచ॥ ౩౩

ఉదయమహిపరత్న భానుసూను ర్మమపురినాస్తినిశామయాద్యబందీం
శపథమపితనోమిశంభునాహం మమనగరీమిహరోద్ధుమక్షమం తే॥ ౩౪

ఇతి నిశమ్య మహీరాజవచనముదయో నృపతి స్తచ్ఛోదనేన తదీయ కారాగృహం ప్రాప్త స్తత్ర లక్ష్మణమదృష్ట్వా సబలో బిందుగళం నగరంప్రాప్య తత్రాపి పద్మినీం లక్ష్మణంచాపశ్యన్ కన్యాకుబ్జం ప్రాప్తో జయచంద్రాయ తత్సర్వం విజ్ఞాప్యేద ముదాచ॥ ౩౫

దేహళ్యాం లక్ష్మణోనాస్తి నాపిబిందుగళేపురే
పద్మిన్యపిక్వనుగత త్యక్త్వాప్రాణప్రియాపతిం॥ ౩౬

ఇత్యుక్త్వా కృష్ణాంశః స్వమిత్రం లక్ష్మణమపశ్యన్ తమేవ సంతతం సంస్మరన్ బహువిలపన్నవతస్థే॥ ౩౭

తదనుజ్ఞాతవృత్తాంతా స్వర్ణవతీ నిజదాసీం శోభానామ్నీం వేశ్యాం జయచంద్రాంతిక మప్రేషయత్॥ ౩౮

సాచ జయచంద్రం ప్రణమ్యేద మువాచ॥

మహారాజ శోభానామ్న్యహంసకలమాయావిశారదా కామరూపిణీ త్వత్పుత్రం లక్ష్మణం స్నుషాంచ పద్మినీం ప్రచేతుం క్షమా మయా సహ కృష్ణాంశాద్యాన్ ప్రేషయేతి॥ ౩౯

అథ జయచంద్రేణ తథేతి ప్రత్యుక్తాతే నానుమతైః కృష్ణాంశాద్యై స్స్వస్వవాహనారూఢై రనుయాతా మహామదాఖ్యం పిశాచరూపం రుద్రకింకరమారుహ్య సర్వానపిదేశాన్ సర్వాణి పురాణి సర్వాంశ్చగ్రామాన్ ప్రయాతా తేషుతేషు సలక్ష్మణాం పద్మినీం విచిత్య కుత్రాపి తావదదృష్ట్వా పున స్స్వదేశమాపన్నా స్వదేశనగరేష్వపి తావన్వివిష్య భృశం వ్యాకులితమానసా కన్యాకుబ్జంప్రాప్య జయచంద్రాయ విజ్ఞాపయామాస కుత్రా ప్యదృష్టా సలక్ష్మణా పద్మినీతి॥ ౪౦

తదనుస్వర్ణవతీ కృష్ణాంశస్య త్రింశేవత్సరే చైత్రశుక్లపక్షే పద్మినీవృత్తాంతజ్ఞానాయ నవరాత్రవ్రతేన చండీమారాధయామాస॥ ౪౧
సాచ వ్రతస్యాంతే ప్రసన్నానిశీథకాలే స్వప్నముఖే నైవం స్వర్ణవతీం బోధయామాస॥ ౪౨

దిప్మనీ హి కుబేరస్య సేనాపతిర్యో మణిదేవో మహాయక్షః పూర్వం భీమసేనేన నిహత స్తత్ప్రియా భర్తరినిహతే తద్దుఃఖ మసహమానా మహాదేవం తపసా ప్రసాదయామాస॥ తేన ప్రసన్నే నైవ మభ్యధాయి॥ ౪౩

హేపద్మినిత్వంభూలోకేకామపాలనృపస్యానుహితృతయాజాతానకులాంశంపతి ముపేత్యతేన సహచిరం భుక్తభోగా కతిపయంకాలంతేన విశ్లేషమవాప్య దుఃఖాకులితా పునరపితేన సంశ్లేషమవాప్య చిరేణ కాలేనకైలాసం ప్రాచీనావాసం ప్రాప్స్యసి భర్త్రాచతవమణిదే

వో మహావతీపురరక్షక తయాపురైవశారదయాసిర్ణీతో రాష్ట్ర
పాల భూపకాలమారభ్య తస్యాందేవతా రూపేణవసతి సచచిరా
న్నిజరూపం ప్రాప్యకైలాస మవాప్తః త్వయాసహాసం గమిష్యతీ
తి॥ అతిస్సాపద్మినీదానీంకైలాస మధితిష్ఠతితా॰మానయేతి॥ ౪౪

తతఃప్రబుద్ధాస్వర్ణవతీ కైలాసం గత్వాపద్మిన్యై సర్వమిదం చండిక
యాగదితం స్వాప్నం వృత్తాంతం నివేద్యతాం బిందుగళమాసీయ
స్వయం మహావతీ మాజగామ॥ ౪౫

అధపరిమళో మహీపతిః పద్మిన్యాలిఖితం పత్రంవాచయామాస॥ ౪౬

తత్రైవంలిఖితం.

మహారాజ కృష్ణాంశస్ససైన్యోమత్పితుః పురీంబిందుగళం ప్రాప్తఃపద్మా
కరం మద్భ్రాతరం జిత్వాతేన భూమితలేగుప్తం మత్పతిముద్ధరత్వితి॥

తతఃకృష్ణాంశః తత్పత్రికార్థం విజ్ఞాయ యథాపూర్వం ద్వాదశలక్ష
సైన్య పరీవృతస్తాల నాద్యైస్సహకామపాలపురీం రురోధ॥ ౪౮

కామపాలశ్చ పుత్రనిదేశేన త్రిలక్షసైన్యసహితః కృష్ణాంశమభియాతో
మహాద్యుద్ధమకరోత్ । తచ్చయుద్ధమహోరాత్ర మవిచ్ఛిన్నంబ
భూవ॥ ౪౯

తత్రకృష్ణాంశా ద్యైర్విజితౌకామపాల పద్మాకరౌ పుత్రీం పద్మినీం శర
ణంగతౌ॥ ౫౦

సాచపితుః భ్రాతుశ్చాం తర్ధానశక్తిం ప్రదాయపునశ్శత్రూన్ యోధ
యామాస॥ ౫౧

తాలనాద్యాః కామపాలాది భిర్భగ్నాః కృష్ణాంశం శరణం జగ్ముః
కృష్ణాంశశ్చ చండికాం దేవీమారాధ్య తయాదత్తదివ్యదృష్టిరంత
ర్ధానగతౌ కామపాల పద్మాకరౌ శరైర్విద్ధ్వాపరిగృహ్య నిగళై
ర్నిబధ్యభూతలేగుప్తం లక్ష్మణంచ విమోచ్యతౌ దంపతీడోలా
మారోప్యతాభ్యాం పితాపుత్రాభ్యాం సహకన్యాకుబ్జపురం ప్రాప్య
జయచంద్రాయ దర్శయామాస॥ ౫౨

జయచంద్రశ్చ పుత్రం సదారం నిరీక్ష్యాతిప్రహృష్టమనాః కృష్ణాంశం శ్లాఘయిత్వా కామపాల పద్మాకరౌ చ బంధనాద్విమోచ్య నిజపురీం ప్రేషయామాస॥ ౫౩

కృష్ణాంశశ్చకృతకృత్యోజ్యేష్ఠమాసి నిజగృహం ప్రాప్తవాన్॥ ౫౪

అథబ్రహ్మానందాది వధోపోద్ఘాతః.

తతఃకదాచిత్ మహీరాజస్స్వ మంత్రిణం చంద్రభట్టమిదమువాచ॥౫౫

హేచంద్రభట్టసచివోత్తమమత్సపత్నః
కృష్ణాంశభూపతిరిమాంనగరీంమదీయాం
యుక్తోనుగైర్బలిభిరావృతవాన్నితాంతం
మాంపీడయత్యగుతరోవ్యసనంప్రయామి॥ ౫౬

అతోమచ్ఛత్రుభూతానాం కృష్ణాంశాద్యానాం కదావామరణం భవిష్యతీతి॥ ౫౭

తతశ్చంద్రభట్టో మహామతిర్దేవీం ధ్యాత్వామహీరాజం విజ్ఞాపయామాస॥ ౫౮

బ్రహ్మానందోర్జునస్యాంశః। కృష్ణాంశస్తత్సఖాపరః.
బ్రహ్మానందేమృతేసర్వే। తేమృతింప్రాప్నుయుర్ధ్రువమఇతి॥ ౫౯

తదామహీపతిరువాచ॥

మహీరాజ బ్రహ్మానంద మేకాకినమేవాత్రానీయ ఘాతయిత్వాకృతకృత్యోభవిష్యసీతి॥ ౬౦

తదనుమహీపతిమేవ మహీరాజో బ్రహ్మానంద మానేతుం ప్రేషయామాస॥ ౬౧

సచమహీపతిర్మహావతీం ప్రాప్యస్వభగినీం మలనాం దృష్ట్వానిశీథసమయ ఇదమువాచ॥ ౬౨

వేలాస్నుషాతేమలనేసమేత। తారుణ్యభావాపతిసంగయోగ్యా
కుజాతినాతేనతవోదయేన। పుత్రస్యసంబంధముదీక్ష్యగర్హ్యం॥ ౬౩

న్ప్రేషితా తేనగరీమతస్స । పురీంమదీయాంసహితోమయైవ
ప్రాప్తస్సుత స్తేమను సేనయాయుక్ । తాందేహళీమేతువధూంసమేష్యేః

ఇతిభ్రాత్రా మహీపతినాగదితం వచనంనిశమ్యమలనాథ స్త్రాజ్ఞామపేక్ష మాణాతద్వచనం పరిమళాయ నివేదయాంచకార॥ ౬౫

తామాహపరిమళోనృపతిర్మహీపతిర్మయినిత్య విద్వేషీ మమానిష్టకార కస్తత స్తద్వచనం నాస్మాకం క్షేమావహంనవిశ్వాస్యమితి॥ ౬౬

తచ్ఛ్రుత్వాపి పతివచనం మలనాభ్రాతుర్వచనమేవ సమీచీనం మన్యమానాదేహళీం ప్రతిబ్రహ్మానంద ప్రేషణే పరిమళం నిర్బంధేనాను మతం విధాయతదానీమేవ పుత్రమాహూయ మహీపతయేదిదేశ॥

సత్వతీవమాతృవత్సలోమాతు రాజ్ఞామనుసృత్య మాతులపశంగతస్తేన సహైవతదీయాముర్వీయాంనగరీమవాప్యతత్రైకరాత్రముువాస॥ ౬౮

పరేద్యుః ప్రాతః కృతపూర్వాహ్ణ కృత్యో బ్రహ్మానందో హరినాగర నామకమశ్వమారుహ్యై కాక్యేవదేహళీం ప్రాప్యమహీరాజం దృష్ట్వా శ్వశ్రూమగమాంచ సాయందదర్శ॥ ౬౯

తత్రవసన్ కించిత్కాలం బ్రహ్మానందః కదాచిత్ మాఘశుక్లాష్టమ్యామంతఃపురం ప్రవిష్ట స్తత్రస్థితాః స్వాంపత్నీః తిస్రోవిధవాః చతస్ర స్సభర్తృకాశ్చ సమువైక్షత॥ ౭౦

తదాతిస్రోవిధవా బ్రహ్మానందమిదమూచుః॥

అయేబ్రహ్మానందతవపత్నీ వేళామృత్యురూపాయ యాస్మాకం భర్తారోహింసితాః అత స్త్వమస్మాన్ పత్నీత్వేన పరిగృహాణేతి॥ ౭౧

తతోబ్రహ్మానందః పాతివ్రత్యం కృతయుగేనితరాముత్తమం త్రేతాయాం మధ్యమంద్వాపరేనికృష్టంకలావధమమితితాః ప్రతిబోధ్య కలియుగే స్త్రీణామనేకభర్తృకత్వే దేవలాసిత వచనాని ప్రమాణ త్వేన సంబోధ్యతాః పత్నీత్వేన స్వీకర్తుమంగీచకార॥ ౭౨

అథతాః శుభాంగ్యస్తిస్రోపి విధవాః నానాభూషణ భూషితాః విధృతవిచిత్రపరిధానాః వివిధకుసుమమాల్య ధారిణ్యశ్చందన చర్చితాంగ్యో బ్రహ్మానందం పరిరబ్ధుమైచ్ఛన్॥ ౭౩

తతో బ్రహ్మానందః పరస్త్రీసంగ మైహికాముష్మిక సకలధర్మవిరుద్ధం సద్భిర్విగర్హితంబోధయన్ తాసాం మనోరథం నోరరీచకార॥ ౨౪

తనుతాస్తిస్రోవిధవా దుఃఖితా మహీరాజం ప్రత్యక్రుశన్॥ ౨౫

మహారాజ మహీరాజ బ్రహ్మానందోయముద్ధతః
అస్మాభిస్సంగమం కర్తుం వాంఛతిప్రసభంవిభో॥ ౨౬

అతో దండయ దండేన తీక్ష్ణేనైతం నృపాధమమితి॥ ౨౭

అథ మహీరాజో బ్రహ్మానందమాహూయేదమువాచ॥ ౨౮

పరస్త్రీసంగతిర్గర్హ్యా కిలభూపకులాధమ
యస్మాత్తత్రమతిజాతా తవకారాగృహేవసేతి॥ ౨౯

తతో బ్రహ్మానందః కుపితః ఖడ్గముద్ధృత్యమహీరాజ మధావత॥ ౩౦

సచభయపీడితో మహీరాజః చాముండగృహం ప్రవిష్టః కవాటం దృఢంబధ్వాతత్రైవోవాస॥ ౩౧

విధవానామాసాం వివాహవృత్తాంతః.

ఆసాంచ విధవానాం మహీరాజస్నుషాణామిమం వివాహవృత్తాంతం భవిష్యపురాణేకథితం వర్ణయామి॥ ౩౨

పురాహ్యంగ తేశాధిపోమాయా వర్మాహ్వాయః కశ్చనరాజాసీత్॥ ౩౩

తస్య ప్రముదానామ్నీ పత్న్యభవత్॥
తస్యాం తస్యరాజ్ఞః కౌరవాంశాదశపుత్రాస్సుతా చైకాసమజని॥ ౩౪

తేషాంచనామాని మత్తః ప్రమత్తః
ఉన్మత్తఃసుమత్తః దుర్మదః దుర్ముఖః
దుర్ధరః బాహుః సురథః విరథః ఇతిప్రసిద్ధాని
సుతాయాశ్చమదిరేక్షణేతి నామవిఖ్యాతమభూత్॥ ౩౫

తాం మదిరేక్షణాం సౌందర్య సౌకుమార్యాద్యనేకగుణనిధిం దృష్ట్వా తస్యాం ముగ్ధోగిరికందరవసతిః కశ్చనకితవో రాక్షసోమాయా

వర్మాణం నిరీక్ష్యత వసుతాంమహ్యాం ప్రదేహితవ సర్వవిధసాహా
య్యమహంకరిష్యామీత్యువాచ॥ ౮౬

తతో మాయావర్మణాతథేత్యంగీకృతేస రాక్షసః కితవోనిశితాముపేత్య
భుక్తభోగః ప్రాతఃపునః కందరమేవప్రవిష్టోదినానిగమయన్నువాస॥

ఏవంకతిపయేకాలేగతే మాయావర్మా నృపతిస్స్వపురోహితేన సం
మంత్ర్య మహీరాజపుత్రం తారకం సుతాయాః పతిత్వేననిశ్చిత్య
మహీరాజాయసందిదేశ॥ ౮౮

మహీరాజోపిషోడశలక్షసేనా సహితస్సహపుత్రో మాయావర్మణోనగ
రీమాయయౌ॥ ౮౯

తతో మాయావర్మాతారక ముద్వీక్ష్యేదమువాచ॥ ౯౦

హేరాజపుత్ర కితవాహ్వయరాక్షసేన
సంపీడితా మనుసుతామదిరేక్షణాఖ్యా
యేతామపేక్ష్యమమపట్టణమాగతాస్తే
తేనాహవేవిమథితా నరపావినష్టాః॥ ౯౧

త్వంత్వేనముద్ధతబలం సమరేనిహత్య
పుత్రాగృహాణ మమపాణిముదూఢవీర్యః
ఆకర్ణ్య తద్ధరణిరాజసుతోబలాఢ్యః
యుద్ధాయతంకితవ మాహ్వయదాశరేంద్రం॥ ౯౨

తత్రతారకచమూం మహాబలాం రాక్షసఃకితవనామకోబలీ
సంవిజిత్యచ జహారతంనృపంప్రావిశద్గిరిగుహాంచసత్వరః॥ ౯౩

ఆనర్చ తారకనృపోగిరికందరస్థో
దేవం మహేశ్వర మథాస్యకృపాప్రసాదాత్
పాషాణరూప మభజత్ సచభూమిరాజః
పుత్రాపహార జనితంవ్యసనం జగామ॥ ౯౪

తతోల్పాదేవ కాలాత్ కృష్ణాంశేనరక్షితాః దేవ సింహబలహాని సుఖ
హానిప్రముఖా దశసాహస్ర సంఖ్యాకాః క్షత్రియోత్తమాః సహ
సైన్యామహావత్యా నిర్గతామాయా వినః పురీమవాపుః॥ ౯౫

తైరాహూతః సపదికితవ్రో రాక్షసస్సంగరార్థం
హత్వాసైన్యం నిఖిలమపితాన్ దేవసింహంచ కృష్ణం
ధర్మాంశం చవ్యధితమనసో మోహయామాసవీరః
తేతంజేతుం బలినమభవన్నక్షమాస్తత్రరాజన్॥ ౯౬

తదాసుఖహానిః కితవేనసంగతః చిరంయుద్ధంవిధాయస్వఖడ్గేన తచ్ఛిర
శ్ఛిత్వా మహీరాజాయార్పయత్॥ ౯౭

కృష్ణాంశాద్యాస్త్రయశ్చ విముక్తమోహాః సుఖహానిమపూజయన్॥

తదా మదిరేక్షణాం సుఖహానిమేవ మహాశూరం మత్వాపతిత్వేన
కాంక్షమాణాం మహీపతిర్విదిత్వా సంబోధ్యతారకస్యైవ
పత్నీత్వమంగీకారయామాస॥ ౯౯

మహీరాజోపి సంతుష్టాంతః కరణో బలహానయె యథోద్దిష్టం కోటి
స్వర్ణ ముపాయనత్వేన ప్రాదిశత్॥ ౧౦౦

తారకోపి మదిరేక్షణాం పత్నీత్వేన సంప్రాప్య మాయావర్మణాం
బహుళేనయౌతకేనసంమానితః పిత్రా సహదేవాలీమవాప॥ ౧౦౧

కృష్ణాంశాద్యాశ్చమాయా వర్మణా మహీరాజేన చసంమానితాఃస్వాః
స్వాః పురీర్జగ్ముః॥ ౧౦౨

ఇతి తారకవివాహః.

అథనృహారవివాహః

ఘూర్జరదేశాధిపతిః కశ్చనమూలవర్మాఖ్యో రాజాభూత్॥ ౧౦౩

తస్యబల ప్రబల సుబల బలవత్ బలి సుమూల మహామూల దుర్గ భీమ
భయంకరాఖ్యా దశపుత్రాః ప్రభావతీసమాఖ్యా తేషా మనుజా
కన్యాచ సమజాయంత॥ ౧౦౪

తాం ప్రభావతీ మతిసుందరరూపాం నిరీక్ష్యకరభాఖ్యో లల్లరాజసేవకో
యక్షో మదనమోహితః పీడయన్ బలాద్బుభుజే॥ ౧౦౫

తదా మూలవర్మా నృపతిర్మహీరాజసుతాయ నృహారాయ తాం దాతుం
వినిశ్చిత్యతమాహ్వాయత్॥ ౧౦౬

ఆగతశ్చ మహీరాజస్స్వహాసుతో మూలవర్మణా దత్తాం ప్రభావతీం స్వ
షాత్వేన పరిజగ్రాహ॥ ౧౦౭

అధతయా వివాహితో నృహారస్సపరివారః పురీమవాప॥ ౧౦౮

తదన్యైకస్మిన్ పక్షేగతే స యక్షః కరభస్తాం దంపతీపీడయామాస॥ ౧౦౯

తదా మహీరాజో దుఃఖాకులో బలహానిం సుఖహానించానయామాస॥

తౌదృష్ట్వైవకరభోంతర్ధింగతస్తౌ నృపతీనాగపాశేన బధ్వాతౌ చదంపతీ
యధాపూర్వం పీడయామాస॥ ౧౧౧

తతః కృష్ణాంశో జ్ఞాతవృత్తాంతో దేహాళీ మేత్యస్వయోగబలేన తం యక్షం
బధ్వాఖడ్గేననాగపాశం విచ్ఛిద్యతౌ చ సుఖితౌ చకార॥ ౧౧౨

అధమహీరాజః ప్రముదితహృదయస్తాన్ మహతాబహుమానేనపురీః
ప్రస్థాపయామాస॥ ౧౧౩

అధసరదనవివాహః

కాశ్మీరదేశాధిపతేః కైకయస్యరాజ్ఞో దశపుత్రాః కామ ప్రకామ సం
క్రమ నిష్కామ నిరపత్రప జయ విజయ జయంత జయవత్ జయ
నామానః కన్యాచమదనావతీసమాఖ్యా సమజాయంత॥ ౧౧౪

స కైకయో మహారాజో మహీరాజమాహూయెద మువాచ॥ ౧౧౫

యోగ్యాతవసుతం ప్రాప్తుం పతిం సరదనాహ్వయం
సుతాపసుమహీరాజ గంధర్వేణ నిపీడ్యతే॥ ౧౧౬

గంధర్వస్సుకలాఖ్యోయం బలిచిత్రరధప్రియః
భుంక్తేత్రపహృత్యతనయాం జ్యోత్స్నాక్షరూపాం మదనావతీం॥ ౧౧౭

అద్యవైశాఖమాసస్య తిధిః కృష్ణాష్టమీవిభో
సుతాం మమగృహీత్వాశు దేహాళీం వ్రజవీర్యవన్॥ ౧౧౮

అథమహీరాజః కేకయవచనం నిశమ్యలక్షసేనాపరివృతః తాం మదనావతీం స్నుషాత్వేన పరిగృహ్యదేహాళీమవాప॥ ౧౧౯

తతస్సగంధర్వస్సుకలాఖ్యో బహుభిః గంధర్వైస్సహితో దేహాళీం రురోధ॥ ౧౨౦

తదాయే క్షత్రియాః మహాబలాస్తేన సహయోద్ధుం నగరాన్నిర్గతాస్తాన్ సర్వాన్ సగంధర్వోమారయామాస॥ ౧౨౧

తతోమహీరాజో దుఃఖితః కృష్ణాం శారదాద్యానాహ్వాపయత్॥ ౧౨౨

తేచ సహస్సైన్యాస్సమాగతాస్తేన గంధర్వేణసహసైన్యేనయుయుధుః

తత్రత్రిదినాభ్యంతరే బలహాని స్సుఖహానిశ్చశతం గంధర్వాఃగానహతాం

తత్రతః క్రుద్ధేన సుకలేనగాంధర్వ్యా మాయయామోహితాః బలహాన్యాద్యారా మాంశమాహ్లాదం శరణంజగ్ముః॥ ౧౨౪

ఆహ్లాదశ్చ శారదాంతుష్టావ॥ ౧౨౫

సాచప్రసన్నాదేవీతం గంధర్వం సుకలం ససైన్యం విద్రావ్యతాన్ బలహాన్యాదీంశ్చసుఖితాన్ చకార॥ ౧౨౬

మహీరాజోపి మహతీంప్రీతి ముపేత్య తేషాం బహుళం సువర్ణం దత్తవాన్॥

వివాహితశ్చ సరదనస్తయామార్గశీర్షే॥ ౧౨౯

తేచబలహాన్యాద్యాస్స్వ పురాణి ప్రయయుః॥ ౧౩౦

—* ఇతి సరదనవివాహః *—

అథమర్దన వివాహః

పుండ్రదేశాధిపతేస్తక్షక ప్రియస్య నాగవర్మణోనృపతేః తక్షకసుతాయాం ప్రీతాసప్తాయాం కళింగరాజ పుత్రీత్వేన జాతాయాం నాగవతీ సమాఖ్యాయాం పత్న్యాందశపుత్రాః కన్యాచసువేలాహ్వాయాసమజాయంత॥ ౧౩౧

తాంకన్యాం సంప్రాప్తయౌవనాముద్వీక్ష్యపితా నాగవర్మా మహీరాజ
మాహూయత్వత్పుత్రాయ మర్దనాయ మదీయాం కన్యాం సువే
లాంపత్నీత్వేన దాస్యామీతి విజ్ఞాపితవాన్॥ ౧౩౨

మహీరాజో పితథేత్యంగీకృత్య త్రిలక్షసేనాసహిత స్తస్మిన్నాగపురే
పుత్రస్య వివాహమంగళాయ యత్నమకురంత॥ ౧౩౩

తదాసువేలాపితరమువాచ॥ ౧౩౪

యన్నాగైర్ధియతేరాజన్ । విభూషణమనుత్తమం
తన్మహ్యంయదిదీయెత । తతోద్వాహంకరోమ్యహం॥ ౧౩౫

నోచేత్ ప్రాణాన్ ప్రహాస్యామి । పశ్యత స్తవసన్నిధావితి॥ ౧౩౬

ఇత్యేవం వచనం నాగవర్మణాకథితం మహీరాజో నిశమ్యకథమిదం ఘ
టతేతివ్యాకులమానస ఆహ్లాదాదిభ్యోదూతాన్ ప్రేషయామాస॥

తతఆహ్లాదః పంచశతవీర సహితస్స్వీయానశ్వాన్ పపీహాక కపోతబిందు
లాఖ్యానధిష్ఠితైః సుఖహాని బలహాని కృష్ణాంశైస్సాకం కరాళాశ్వ
మధిరూఢో నాగపురం ప్రాప్యమహీరాజం దృష్ట్వాతేన యథావిధి
సాదరంసంమానితోవిజ్ఞాపి తశ్చసువేలావచనం స్వానుగతాన్ బల
హాని ప్రముఖాన్ నాగరపుర ఏవనివేశ్య స్వయమేకలవరసాతలం
ప్రవిష్టో నాగభవనం ప్రవిశ్య పుండరీకాఖ్యస్య నాగరాజస్య ప
త్నీం దృష్ట్వానిద్రావశస్తవభర్తా పుండరీకో విబోధ్యతా మిత్యుక్త్వా
తయా చమత్పతిః ప్రబోధితశ్చేత్ కుపితోముఖోద్గతాభి ర్విషాగ్ని
జ్వాలాభిస్త్వాం ధక్ష్యతీత్యుక్తోపి తద్వచన మనాదృత్యతం పుండరీ.
కం నిద్రాణం పదాపుచ్ఛే ప్రహృత్యాతేనోద్ధితేనా తిరుషితేనాత్మా
నందగ్ధుం ఫణాభ్యస్సముద్గారితా విషాగ్నిజ్వాలానిరీక్ష్య విభీతమానస
శ్శారదాం దేవీం సర్వమంగళదాయినీంధ్యాత్వాతయాతస్మిన్ భ
యె శమితే ప్రసన్నేన పుండరీకేణదత్తం నాగభూషణ మాదాయ
కృతకృత్యో మహీరాజముపేత్య తద్భూషణ మర్పయామాస॥
అథనాగవర్మణా నాగభూషణ భూషితాం సువేలాం కన్యాం ప్రదాయ
మర్దనే వివాహితే మహీరాజః ప్రముదితః కృష్ణాంశాదిభ్యః కో
టిస్వర్ణాన్ ముపహారతయా ప్రదాయతాన్నిజపురాణి ప్రస్థాప్యస్వ
యంచ స్వదార పుత్రసహితస్సాను గోదేహాళీమవాప॥ ౧౩౭

—* ఇతి మర్దనవివాహః *—

—* అథసూర్యవర్మ వివాహః *—

మద్రదేశాధిపతిర్మద్రకేశోనామనరపతిరశ్వినీ దేవానారాధ్యతయోః ప్రసాదేన దశపుత్రాన్ కాంతిమతీంచ కన్యామసూత॥ ౧౪౦

కన్యాయాం తస్యాం ప్రాప్తయౌవనాయాం మద్రకేశో మహీరాజ మాహూయతత్పుత్రేణ సూర్యవర్మణాస్వ కన్యాం వ్యవాహయత్॥

సమాప్తేచతస్మిన్ వివాహమంగళే మహీరాజస్స పుత్రస్స్నుషస్సానుగో దేహళీం జగామ॥ ౧౪౨

తదాకర్బురనామావిభీషణ తనయోలంకా నిలయః కశ్చనరాక్షసోదేహళీ మాగతః కాంతిమతీం నిరీక్ష్య తద్రూపసౌందర్య సౌకుమార్యాదిభిర్విమోహిత మానసస్సర్వేషామేవ తేషాం మహీరాజాదిమానాం నిమిషతాంతామపహృత్యతయాసహైవ సహ్యాపర్వతగుహా మాససాద॥ ౧౪౩

అథమహీరాజస్స్వయంతం రాక్షసం విజేతుమక్షమోభృశం దుఃఖితమానసః కృష్ణాంశాదిభ్యో దూతాన్ ప్రాహిణోత్॥ ౧౪౪

తేచకృష్ణాంశాద్యా స్వస్వవాహనాన్యారూఢా మహీరాజ పురీముపేత్య తేనావేది తస్నుషాపహరణ వృత్తాంతాః సహ్యపర్వత మాసేదుః॥ ౧౪౫

కృష్ణాంశస్తు తత్కందరవాసినం కర్బురం రాక్షసమాలోక్యే దమవాదీత్॥ ౧౪౬

శ్రీరామభక్తస్యవిభీషణస్య । సుతోభవాన్నైతదధర్మకృత్యం
కర్తుంతవార్హంవిదితంహిసీతాం।హృత్వాదశాంయాంగమితఃపితృవ్యః॥
అథకర్బురః కృష్ణాంశమిత్యువాచ॥ ౧౪౭

గంధర్వపుత్రీదయితేయమాసీత్ । పురామమేయంమునిశాపదోషాత్
జాతాభవద్భూపకులేతతస్తాం । జహారపత్న్యావిరహాసహిష్ణుః॥ ౧౪౮

యదిశక్తోసియుద్ధాయ । మాంజిత్వేమాముపానయ
త్యక్ష్యామినేమాంస్వాం కాంతాం । సమర్థస్సన్ వధేద్విషాం॥ ౧౫౦

తతఃకృష్ణాంశ స్తేన సహాస ప్తరాత్రం ఖడ్గయుద్ధం కృత్వాతం కర్బురం విజిత్యకాంతిమతీం సమానీయ మహీరాజాయార్పయామాస॥౧౫౧

మహీరాజశ్చ ప్రవృష్టః కృష్ణాంశాదిభ్యః కోటిస్వర్ణముపాయనం ప్రదాయ స్వపురాణి ప్రస్థాపయామాస॥ ౧౫౨

—* ఇతిసూర్యవర్మ వివాహః *—

—* అథభీమ వివాహః *—

పట్టణాఖ్య నగరాధిప తేః పూర్ణామలాహ్వాయస్య నరేంద్రస్య వస్వారాధకస్య వసూనాం ప్రసాదేనదశపుత్రాః విద్యున్మాలాహ్వాయవిద్యుత్సదృశప్రకాశకన్యాచజజ్ఞిరే॥ ౧౫౩

దృష్ట్వాతాంప్రా ప్తతారుణ్యాం । పూర్ణామలనరేశ్వరః
మహీరాజతనూజాయ । భీమాఖ్యాయప్రహర్షితః॥ ౧౫౪

స ప్తలక్షబలైస్సార్ధం । పత్నీ త్వేనదదౌసుతాం
వివాహిత స్తయాభీమః । దేహళీంస్వపురీంతాయాః॥ ౧౫౫

తదాపైశాచదేశాధిపస్సహోదో నామకశ్చ న్మ్లేచ్ఛరాజః స్వీయైస్సైన్యైస్సహితః పాతాళవాసినో బలేరాజ్ఞయా విద్యున్మాలాం స్వీకర్తుమనాః కురుక్షేత్రమాగత్య దేవతామూర్తీర్భిత్వా పుణ్యతీర్థాని చగోరక్తైర్దూషయిత్వా పత్రంచమహీరాజాయ ప్రేషయామాస॥ విద్యున్మాలామహ్యం ప్రేషణీయేతి॥ ౧౫౬

తతో మహీరాజేనాహ మార్యావర్తాధిపతిర్భవాన్ మ్లేచ్ఛః భవతాత్రనాగంతుం యుక్తంస్నుషాంచమదీయాం ప్రార్థయితుం నుతరామితి ప్రతిపత్త్రే ప్రేషితేతన్నిరీక్ష్యసహోదః కుపితో మ్లేచ్ఛసైన్య పరీవృతో మహీరాజపురీంరురోధ॥ ౧౫౭

తతో యుద్ధే ప్రవృత్తే మహీరాజేన సంతపితేషు బహుషుమ్లేచ్ఛేషు బలిస్సానుగః పాతాళాదుదభూత్॥ ౧౫౮

తదైవ మహీరాజా హూతాః కృష్ణాంశాద్యా దేహళీమవాపుః॥ ౧౫౯

బలిశ్చ తదా బలహాని సుఖహాని దేవసింహాఖ్యాన్తై రర్దితస్తద్వీర్యమత్యద్భుతం విలోక్యతాన్ వరాయాచోదయత్॥ ౧౬౦

తే చార్యావర్తే దైత్యైస్త్వయా సహ నాగంతవ్యమితి వరం వ్రవిగే॥

తదా బలిరాత్మ విప్రియశ్రవణేన వ్యథితమానసః కృష్ణాంశం తుష్టావ॥

కృష్ణాంశశ్చ తస్మిన్ ప్రసన్నో మయా యావత్ భూమిరాస్థీయతే తావత్ దైత్యైరార్యదేశో నాక్రమణీయ స్తదనంతరం యథేష్టం కుర్వితి బలిమాజ్ఞాపయామాస॥ ౧౬౩

తథేతి బలిః కృష్ణాంశవచన మంగీకృత్య సహేదం పైశాచదేశం ప్రస్థాప్య స్వయంచ రసాతల ముపజగామ॥ ౧౬౪

ఏవం విమోచితకృచ్ఛ్రో మహీరాజః ప్రహృష్టః కృష్ణాంశాదిభ్యః కోటి స్వర్ణముపహారతయా సమర్పితవాన్॥ ౧౬౫

— వర్ధనవివాహః —

వర్ధననామా మహీరాజపుత్రః కుబేరమారాధ్య తత్ప్రసాదలబ్ధనిధిః తేన నిజకోశం సంపూర్యాకరతుల్యంచ కార॥ ౧౬౬

కుబేర స్తస్మిన్ ప్రేమసహితో నిజకింకరస్య కిన్నరస్య సుతాం కిన్నరీం నామకన్యాం పత్నీత్వేనాదిశత్॥

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే
చరమభాగే కలియుగరాజచరితవర్ణనే
వివాహవృత్తాంత వర్ణనంనామ ద్వాదశస్సర్గః.

———:o:———

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవేమహాకావ్యే చరమభాగే

కలియుగరాజచరితవర్ణనే

త్రయోదశస్సర్గారంభః

ఏవం వివాహితేషు మహీరాజపుత్రేషు సప్తసు సరదసమర్థన నృహార పత్న్యస్త్రిస్రోవిధవాః వేలాపతిం బ్రహ్మానందం పతిత్వేన కాంక్షమాణాస్తేనచా నంగీకృతే తం ఘాతయితు మనసః శ్వశురేణ మహీరాజేన తంతాడయితు ముద్యుక్తా అభవన్॥ ౧

బ్రహ్మానందశ్చ శ్వశురేణస్నుషావచనశ్రవణ కుపితేన కారాగృహవాసాయనియుక్తః తమసినాప్రహర్తు మధావత॥ ౨

సచమహీరాజస్తస్మాత్ భీతః చాముండాగారం ప్రవిశ్యకవాటంపిహితవాన్॥ ౩

తదంతరే దుందుకారోమహీరాజభ్రాతా లక్షసైన్యసహితో బ్రహ్మానందేన యుద్ధం కర్తుమాగచ్ఛత్॥ ౪

బ్రహ్మానందస్తద్దృష్ట్వా బ్రహ్మాస్త్రేణతస్యార్ధసైన్యందదాహ శిష్టాశ్చ పరాజితాదుద్రువుః॥ ౫

దుందుకారోపి భీతో విద్రుతో మహారాజముపేత్య సర్వముదంతం న్యవేదయత్॥ ౬

మహీరాజశ్చ చాముండం చంద్రభట్టంచ సమాహూయ మహీపతినా మంత్రమకరోత్॥ ౭

తదామహీపతిరేవమువాచ.

చాముండో వేలా వేషధారీ డోలామాస్థితః ప్రచ్ఛన్న వేషైః తవసుతై శ్చతుర్భిస్సాయుధై స్సహితో బ్రహ్మానంద ముపేయాత్॥ తత్ర ఛద్మనాసహంతవ్య ఇతి॥ ౮

రాజ్ఞాచతథేత్యంగీకృతే చాముండో వేలావేషం కల్పయిత్వా రాజ పుత్రైశ్చతుర్భిర్వేషాంతర మాస్థితైస్సహితో డోలా సుధిరూఢో బ్రహ్మానంద సమీపమాజగామ॥ ౯

తదా బ్రహ్మానందస్తారకేణ బాణైర్వా ప్రదినిహతసూర్యవర్మణాహోమరైః భీమేన గదయాపర్ణనేనాసినా దుందుకారేణ భల్లేనమూర్ఛితః పతితః పునరాశ్వస్తోమహాంతం రోషముపేత్యస్యఖడ్గేనవర్ధనస్య భీమస్య సూర్యవర్మణశ్చ శిరాంసిచ్ఛేద॥ ౧౦

త దృష్ట్వాభీతో దుందుకారస్సతారక చాముండోమహీరాజాంతికంజగామ॥ ౧౧

మహీరాజో నిహతపుత్రో వేలాంతికమాసాద్యబహుశోరురోద॥ ౧౨

వేలాచ డోలామారూఢో యుద్ధభూమిమాగత్యతత్ర పతితంశరవిక్షతాంగం బ్రహ్మానందం దదర్శ॥ ౧౩

తేనకాత్వమితి పృష్టా వేలా మహీరాజపుత్రీత వైవపత్నీ వేలాహ్వాహం త్వం జీవనం కృత్వామయా సహభోగా ననుభవేతి విజ్ఞాపయామాస॥ ౧౪

బ్రహ్మానందోపికలావస్మిన్ యుగేజీవనాత్ మరణమేవశ్రేయ ఇత్యుక్త్వా తయాసహహరినాగరమశ్వమారుహ్య ప్రభాసాది సకలపుణ్యక్షేత్ర పుణ్యతీర్థాని సంసేవ్య తేషు తేషు దేవర్షీన్ తర్పయిత్వా గంధమాదనగామేత్యతత్రప్రాణాన్ త్యక్తుముద్యుక్తః పత్న్యావెలయైవమబోధి॥ ౧౫

స్వామిన్ మహారాజ భూతలేకురుక్షేత్రము త్తమంతత్ర దేహత్యాగినాం ఉత్తమలోకప్రదం పూర్వేభీష్మాదయోపి తత్రైవదేహ మత్యజన్

అహంపునర్దేవాళీం ప్రయాతా తారకం వినిహత్యపునస్త్వదంతికం యాస్యామి తావత్పర్యంతమిహైవ పరమాత్మానం ధ్యాయన్తిష్ఠేతి॥

తయైవముక్తో వేలయా బ్రహ్మానందః పరం బ్రహ్మ ధ్యాయన్ బ్రహ్మైవ బ్రహ్మానందనిభృతమానసః పరమాత్మానుభవ పరాయణోవతస్థే॥

అథ వేలా హరినాగరం తురంగమధిరూఢా మహావతీం ప్రాప్య సదసిస్థితం పరిమళం కృష్ణాంశాద్యైః పరివృత మిదమువాచ॥ ౧౮

మహారాజ మమపతిర్బ్రహ్మానందస్త్వ వసుతో మహీరాజస్య మమ పితురాజ్ఞయా తద్భ్రాత్రా దుందుకారేణ తత్పుత్రైస్తారకాద్యై శ్చతుర్భిః మమ వేషప్రతిఛన్నేన చాముండేనచ ఛద్మనాఘాతితః పరేతప్రాయః కురుక్షేత్రే ప్రాణాన్ త్యక్తముద్యుక్తో వర్తతే తత్సర్వమిదంతవైనదోషేణాయాతమితి॥ ౧౯

తచ్ఛ్రుత్వా సర్వేచసభాసదః పరిమళం మలనాం చ వ్యగర్హంత॥ ౨౦
తతః పరిమళాజ్ఞప్తాః కృష్ణాంశాద్యాస్స్వ పత్ర్యానేకాన్ భూపాన్ యుద్ధార్థమాకారయన్॥ ౨౧

వేలాచస్వపిత్రే మహీరాజాయ యుద్ధార్థం పత్రికాం ప్రేషయిత్వా మలనాయా గేహమవిశత్॥ ౨౨

మహీరాజశ్చ ధృతరాష్ట్రాంశ సంభవః చింతాశోకసమావిష్టో విగతనిద్రః చతుర్వింశతి లక్షపరిమితయా స్వసేనయా సాకం యుద్ధాయ ప్రస్థితః కురుక్షేత్రమాసాద్య గంగాకూలే శిబిరం వ్యవస్థాపయత॥ ౨౩

పరిమళోపి ద్రుపదాంశస్సహ షోడశలక్ష సైన్యైః కృష్ణాంశాద్యైస్సహితః కురుక్షేత్రమాపన్న స్యమంత పంచకక్షేత్రే సేనానివేశంవిదధే॥ ౨౪

— తదాగతా భూపాలా ఇమే —

విష్వక్సేనవంశ్యో లహరాహ్వయో నృపతిః కౌరవాంశైః షోడశభిస్సుతైస్సహితపకః తత్పుత్రాణాం నామాని పూర్వజన్మరీత్యైవ విఖ్యాతాని దుస్సహః దుశ్శలః జలసంధః సమః సహః విదః అనువిందః

సుబాహుః ద్రుష్ప్రధర్షణః దుర్మర్షణః దుష్కర్ణః సోమకీర్తిః
అనూదరః శలః సత్వః వివిత్సుః॥ ఇతి॥ ౨౬

తదా తోమరవంశోద్భవ బాహ్లీకదేశాధిపతి రభినందననృపతి స్త్రీలక్షసే
నాధిపస్సప్తభిః పుత్రైః కౌరవాంశైస్సహితః ఏకః॥ తేషాంచనా
మాని। మహానందః। నందః। పరానందః। ఉపనందః। సునందః।
సురానందః। ప్రణంద ఇతి ప్రసిద్ధాని॥ ఏతేచ సప్తచిత్రోప చిత్రచి
త్రాక్ష చారుచిత్రశరాసన సులోచన సుకర్ణాఖ్యధృతరాష్ట్ర పు
త్రాంశైర్జాతాః॥ ౨౭

తథాపరిహారవంశోద్భవ మాయావర్మా సప్తలక్షసైన్యయుక్తో దశభిః పు
త్రైః కౌరవాంశైః మత్త। ప్రమత్త। ఉన్మత్త। సుమత్త। దు
ర్మద। దుర్ముఖ। దుర్దర। వాయు। సురథ। విరథాభిఖ్యైస్స
హితఏకః॥ ౨౮

తథాశుక్లవంశోద్భవమూలవర్మాహ్వయో నృపతిర్లక్షసేనాధిపః కౌరవాం
శైః దశభిః పుత్రైః బల। ప్రబల। సుబలబలవత్। బలి। సుమూ
ల। మహామూల। దుర్గ। భీమ। భయంకర నామభిస్సహితఏకః॥

తదా చంద్రవంశ్యః కేకయో నృపతిః లక్షసేనాధిపః కౌరవాంశైః కా
మ। ప్రకామ సంక్రామ నిష్క్రామ నిరపత్రప జయ విజయ జయం
తజయవత్ జయనామభిర్దశభిః పుత్రైస్సహితఏకః॥ ౨౯

తథా నాగవంశోద్భవ నాగవర్మా భూపతి ర్లక్షసేనాపతి ర్దశభిస్సుతైః
కౌరవాంశైస్సహితఏకః॥ ౩౦

తేషాంచ నామాని ఉగ్రశ్రవాః ఉగ్రసేనః సేనానీః దుష్పరాయణః అప
రాజితః కుండశాయీ విశాలాక్షః దురాధరః దృఢహస్తః సుహస్త ఇతి
పూర్వజన్మని ప్రసిద్ధరీత్యైవ వ్యవహృతాని॥ ౩౧

తథా తోమరవంశోద్భవ మద్రదేశాధిపో మద్రకేశః సైన్య లక్షపతిః దశభి
స్సుతైః వాతవేగ సువర్చాః నాగదంతః ఉగ్రయాజక ఆదికేతు
వశీ కవచీ క్రోధ కుండ కుండధార ఇతి పూర్వజన్మఖ్యాతనామభిః
కౌరవాంశైస్సహిత ఏకః ౩౨

తథా శార్దూలవంశ్యో లక్షపృతనేశః పూర్ణామలాభిఖ్యో నరపతి
ర్మాగధరాజా దశభిఃకౌరవాంశై స్తనయైః వీరబాహు భీమరథ ఉగ్ర
ధనుర్ధర రౌద్రకర్మా దృఢరథ లోలుప అభయ అనాధృష్టఃకుండ
భేదీఇతి పూర్వజన్మఖ్యాత నామసహితై స్సహిత ఏకః ౩౩

తథా రూపదేశాధిపతిః మంకణాఖ్యః కిన్నరః కిన్నరాయుతసహితః
పుత్రై రష్టాభిః కిన్నరాంశైః వీరావీ ప్రమథ ప్రమాథీ దీర్ఘరో
మా దీర్ఘబాహు మహాబాహు వ్యాఘ్రోరాః కనకధ్వజ ఇతి ప్రా
చీనభవ విఖ్యాతాభిధేయై స్సమేత ఏకః॥ ౩౪

తథా నేత్రసింహ శ్శల్యాంశ శ్శార్దూలవంశ్యో లక్షసేనేశ ఏకః ౩౫

తథా జగపతి ర్లక్షసైన్యపతి శ్శకున్యంశః పుత్రాన్ గృహ ఏవ విహా
య సమాగత ఏకః॥ ౩౬

తథా మయూరధ్వజో లక్షసేనాధిపో విరాటాంశో నరపతి ర్మకరందం
సుతం గేహ ఏవత్యక్త్వా సమాగత ఏకః ౩౭

తథా వీరసేనో నృపతి రుగ్రసేనాంశో లక్షసేనాధిపః కామసేనేన తన
యేన సహిత ఏకః॥ ౩౮

తథా లక్ష్మణ స్సప్తలక్షసేనాపతి ర్నకులాంశ ఏకః ౩౯

తథా తాలనో ధాన్యపాలో లల్లసింహాశ్చత్రయః భీమ యుయుత్సు కుం
తిభోజానా మంశజాతాః॥ ౪౦

తథా సకృష్ణాంశేందులో లక్షసేనాధిప ఆహ్లాద ఏకః॥ ౪౧

తథా జగన్నాయకో నృపతి రయుత శూరసహితో భగదత్తాంశో
గౌతమవంశ్య ఏకః॥ ౪౨

తథా మందుకారః పంచలక్షసేనాపతిః తథా కృష్ణకుమారపుత్రో భగ
దత్త స్త్రిలక్షపృతనాధీశః॥ ౪౩

తథా దళవాహనసూను రంగదోడేశ గోపాలగజారూఢ స్సేనాయుత

స్సహితః తథా కళింగాధిపతిః త్రికోణసంజ్ఞకః తథా శ్రీపతిః శ్రీతారః ముకుందః సుకేతుః నుహిలః గుహిలః ఇందువారః జయంతః ఏతేచాష్టౌ నృపతయ స్సేనాయుత పతయః అన్యేచ నృపతయ స్సహస్ర సేనాధిపా బహవః॥ ౮౮

ఏషు మూలవర్మ కేకయ నేత్రసింహ మయూరధ్వజ వీరసేన లక్ష్మణ ఆహ్లాద సహ స్సేనాః త్రిలక్షసేనాధిపతేః పరిమళస్య సహాయా అభవన్॥ ౮౯

లహర అభినందన మాయావర్మ నాగవర్మ మద్రకేశ పూర్ణామల మంకణ గజపతి దుందుకార అంగద త్రికోణ శ్రీపతి శ్రీతారాదయో భూపా అన్యేచ క్షుద్రరాజానశ్చ మహీరాజపక్ష్యా అభవన్॥

తత్ర పరిళసేనా షోడశలక్షపరిమాణా మహీరాజసేనా చతుర్వింశతిలక్షపరిమితా॥ ౮౭

యుద్ధమిదం మార్గశిర కృష్ణద్వితీయామారభ్యాష్టాదశభిర్దినై రారబ్ధమభూత్॥ ౮౮

తత్ర ప్రథమేదివసే మహీరాజాజ్ఞయా కురుక్షేత్రమాగతం యుద్ధార్థముద్యతం లహరం పరిమళనిర్దిష్టో మయూరధ్వజః కృష్ణాంశో దేవసింహ జయంతై స్సహితో యుద్ధాయాభిజగామ॥ ౮౯

లహరశ్చ దుందుకారేణ చాముండేనచ రక్షితో యుద్ధమారభత॥ ౯౦

తత్రాప్రాతరారభ్య బభూవ యుద్ధం మధ్యాహ్నపర్యంత ముదగ్రరూపం చమ్వోర్ద్వయో స్తత్పతయశ్చయామ మనంతరంభీమతరంవితేనుః॥

తదను చతుర్థయామె దుందుకారాదయః కృష్ణాంశాదయశ్చ సమురాయ సంగతాః॥ ౯౨

కృష్ణాంశ శ్చాముండేన ఇందులో దుందుకారేణ దేవసింహో భగదత్తేన॥ ౯౩

తత్ర కృష్ణాంశ స్సాయంకాలే లహరాదిషు సర్వేషు శూరేషు క్షయాగ

తేషు చాముండం జిత్వా లహరపుర్తాన్ షోడశాపి నిహత్య స్వసేన
యా శ్లాఘ్యమాన వీర్యో లక్ష్మణసన్నిధి మాగమత్॥ ౫౪

చాముండశ్చ మహీరాజసన్నిధిం ప్రాప్య సుష్వాప దుందుకార భగద
త్తౌచ ఇందులదేవసింహాభ్యాం విజితౌ మహీరాజ ముపేయతుః॥ ౫౫

కృష్ణాంశాద్యాశ్చ జితకాశినః పరిమళముపేత్య సుఖమశేరత॥ ౫౬

అథోదితే భాస్వతి తృతీయాయాం ప్రాత ర్మహీరాజేన నిర్దిష్టో గజ
పతి ర్లక్షసైన్యయుత శ్చాముండ దుందుకార భగదత్తసహితో
యుద్ధభూమి మాససాద॥ ౫౭

తద్దృష్ట్వా పరిమళాజ్ఞప్తో నేత్రసింహ స్స్వకీయసేనావృతః కృష్ణాంశ దేవ
సింహేందులై స్సాకం గజపతి మభ్యాయయౌ॥ ౫౮

ఆమధ్యాహ్నం తతః ప్రాత రారభ్యసమరో భవత్ మిథ స్తయోః పృ
తనయోః రథాశ్వేభ పదాతినా॥ ౫౯

గజాగజై ర్హయా వాహైః రథై శ్చస్యందనా స్తదా పదాతయశ్చపా
దాతైః హతాజగ్ముర్యమక్షయం॥ ౬౦

తతో పరాహ్ణే నేత్రసింహో గజపతిశ్చ రథావధిరూఢౌ చిరం యు
ద్ధ్వా మిథో విభగ్నరథకార్ముకౌ ఖడ్గపాణీ భువంప్రాప్య వివిధవిచి
త్రమార్గం ఖడ్గయుద్ధం విధాయ పరస్పరఖడ్గవిక్షతౌ మృతిమీయ
తుః॥ ౬౧

తతః చాముండమిందులః దుందుకారం దేవసింహః భగదత్తం కృష్ణాం
శశ్చ విజిత్య జితకాశినః పరిమళాంతిక మాసీదన్॥ ౬౨

తత శ్చతుర్థ్యాం ప్రాతర్మహీరాజని దేశేన సమాగతం లక్షసేనాపరి
వృతం మాయావర్మాణం నృపతిం పరిమళచోదితో జగన్నాయక
స్స్వకీయసైన్యసహితో౽భి జగామ॥ ౬౩

తత్ర ప్రథమేయామె జగన్నాయకసైన్యేషు దశసుసహస్రేషు మాయా

వర్మసైనికై ర్నిహతేషు కృష్ణాంశ దేవసింహేందుల జగన్నాయకాః మాయావర్మ సైనికాన్ లక్షంనిజఘ్నుః॥ ౬౪

తతో పరాహ్ణే మాయావర్మా దశపుత్ర సహితః కృష్ణాంశేన బిందులారూఢేన స్వయం రథస్థో యుద్ధమకురుత॥ ౬౫

తత్ర బిందులఖురనిపాతనైః గుర్గ్రైర్విభిన్నం రథంత్యక్త్వాఽసిం దధానః బిందులం విభిన్నాంగం కృత్వా తతః కుపితేన కృష్ణాంశేన స్వాసినా నికృత్తశీర్షః పపాత॥ ౬౬

అథ తత్పుత్రేషు దశసుయుద్ధాయోద్యతేషు పంచేందులేన ద్వౌదేవసింహేన చైకో భగదత్తేన ద్వౌకృష్ణాంశేన నిహతా మృతింప్రపేదిరే॥ ౬౭

తత స్సాయంకాలే కృష్ణాంశాద్యా శ్లాఘమానవీర్యా శ్శిబిరాణి గత్వా సుఖంసుషుపుః॥ ౬౮

తతః పంచమ్యాం ప్రాతః పరిమళాజ్ఞయా సమాగతేన లక్షసైన్య సహితేన సకామసేనేన వీరసేనేన మహీరాజ నియుక్తో నాగవర్మా ససైన్యోఽష్టభిః పుత్రైస్సాక మయుధ్యత్॥ ౬౯

తత్రత్రియామపర్యంతే । యుద్ధేసర్వేక్షయంగతాః
వీరసేన స్తతో నాగ । వర్మాచయుధిసంగతౌ॥ ౭౦

బాణైర్బాణా నపినిఘ్నంతౌ । విరథావసిధారిణౌ
మిథఃకృపాణఘాతాభ్యాం । శీర్షేచిచ్ఛిదతుస్తదా॥ ౭౧

వీరసేనసుతఃకామ । సేన స్తస్యసుతాన్ బలీ
జఘానతత్రజ్యేష్ఠాభ్యాం అభవచ్ఛిన్నమస్తకః॥ ౭౨

కబంధఃకామసేనస్య । ప్రధావన్ ఖడ్గపాణికః
తయో స్తనుజయోర్నాగ । వర్మణోమస్తకేఽచ్ఛినత్॥ ౭3

తతః చాముండముఖా స్తే । జగన్నాయకముద్రవన్
తదీయోశ్వోమహావేగః । హరినాగరసంజ్ఞకః॥ ౭౪

గజౌతుటుంటుకారస్య । చాముండస్యపదాహతైః।
మథిత్వాచరథంతస్య । భగదత్తస్యజఘ్నివాన్॥ ౭౫

ఏవంపరాజితేషు చాముండాదిషుమహీరాజం ప్రాప్తేషు జగన్నాయకశ్చ హరినాగరమారూఢః ప్రాధ్మాత శంఖః కృష్ణాంశమాజగామ॥ ౭౬

తతః ప్రాతష్షష్ట్యాం మహీరాజనిర్దిష్టో మంకణః కిన్నరసేనాధిపతిః యుద్ధభూమి మాససాద ॥ ౭౭

తతః పరిమళాజ్ఞయా జగన్నాయకో మనోరథస్థః తాలనస్సింహినీ సంస్థః జయంతః కరాళస్థః పపీహాకస్థో రూపణః కృష్ణాంశో బిందులస్థితః లల్లసింహో గజమధిరూఢః ధాన్యపాలో'హయారూఢః మంకణమభియయుః ॥ ౭౮

తత్ర కిన్నరసైన్యేషు కృష్ణాంశాదిభిః ఖడ్గప్రహారైర్వ్యథితేషు మంకణః కుబేరం ధ్యాత్వా అంతర్ధానమాపన్న స్సర్వానపి నిఘ్నన్ జయంతేన సంగతః ॥ ౭౯

తతో మహేంద్ర ధ్యానాహిత బలేన జయంతేన మంకణో గృహీతో బద్ధశ్చ కృష్ణాంశసన్నిధి మనీయత ॥ ౮౦

తత స్సప్తరాత్రం కృష్ణాంశాదీనాం కిన్నరాణాంచ ఘోరం యుద్ధమభవత్ తత్ర సప్తమేదినే శ్రమఖిన్నేషు కృష్ణాంశాదిషు ప్రసుప్తేషు మంకణః కుబేరంధ్యాత్వా తస్మాత్ వరం ప్రాప్య ఛిన్నబంధః సుప్తాన్ తాన్ సప్తప్రబోధ్యైతై స్సాకం చిరం యుద్ధ్వా ఇందులవర్జం తాన్ విజిత్యేందులేన సమాజగామ॥ ౮౧

తతస్తౌ విందులమంకణౌ విధృతాసీ పరస్పరాసి నిఘాతైర్మృతిమాప్య విమానవరావారూఢౌ దివ ముపేయతుః॥ ౮౨

కృష్ణాంశాదయశ్చ శిబిరాణ్యుపేత్య సుఖమశేరత॥ ౮3

తతః ప్రభాతే పుత్రశోక పరిద్యూనో రామాంశ స్త్రిలక్షసైన్యయుతః కృష్ణాంశాదిభి రనుసృతో యుద్ధక్షితిం జగామ॥ ౮౪

తచ్ఛ్రుత్వా మహీరాజః పంచలక్షసేనా సహితో దుందుకార చాముం డ భగదత్తై రనుసృత స్త మభియయౌ॥ ౮౫

యా మత్రయేణ తత్తైన్య ద్వయే సర్వే హతామిధః తతస్తేషా మభూ ద్యుద్ధం రాజ్ఞామేవబలీయసాం॥ ౮౬

రామాంశో మహీరాజేన లక్ష్మణో దుందుకారేణ
కృష్ణాంశో భగదత్తేన । దేవసింహశ్చాముండేన సంగతాః॥ ౮౭

తదా మహీరాజ శ్శివదత్తం ప్రమత్తాభిదం గజమధిష్ఠితః పంచశబ్దగజా రూఢ మాహ్లాద మభియర్యా స్వస్య జయసంపాదనాయ స్వగజం సం ప్రార్థ్య తే నచ మజ్జీవనా వధిత వభయం నాస్తీ త్యుక్తః॥ ౮౮

అథాహ్లాద గజేన చతుర్భిర్దంతై ర్విపాటిత ముఖః ప్రమత్తో ద్విరదః పంచశబ్దం స్వచరణైః కుంభస్థలే నిహత్య మూర్ఛయామాస॥

తదంతర ఆహ్లాదః తోమరేణ మహీరాజం విధ్వా ఖడ్గేన ప్రమత్తం ద్వి రదమాహత్య పతితం మృత మిందులం దృష్ట్వా బహువిలప్య పున ర్యుద్ధమాససాద॥ ౯౦

తౌ చ గజౌ విముక్తమూర్ఛౌ పునరపి యుద్ధం చక్రతుః॥ ౯౧

తదా లక్ష్మణేన వైష్ణవాస్త్ర వేత్తా తే నైవాస్త్రేణ సగజే దుందుకారే దగ్ధే మహీరాజః కుపితో లక్ష్మణం రౌద్రేణ శరేణా జఘాన సచ లక్ష్మణో మూర్ఛాంజగామ॥ ౯౨

ఉదయశ్చ భగదత్తం మూర్ఛయిత్వా లక్ష్మణసన్నిధిమాప॥ ౯౩

తదా మహీరాజాజ్ఞయా చాముండో దేవసింహం బాణై ర్మోహయి త్వా కృష్ణాంశ ముపేత్యతంచ మోహయిత్వాతౌ బంధయితు మ చింతయత్॥ ౯౪

తదంతరే లక్ష్మణ స్తత్రాగత్య వైష్ణవేనాస్త్రేణతం హంతు మయతత తం దృష్ట్వా చాముండో భీతో వ్యపలాయత॥ ౯౫

తతో లక్ష్మణః కృష్ణాంశాద్యైః సహితః పరిమళం ప్రాప్యజయం నివే
దృ సుఖం సుష్వాప॥ ౯౬

తత్రతః ప్రాత ఘూర్జరదేశాధిపతి ర్మాలవగ్మా పరిమళాజ్ఞయా లక్ష
సైన్యరక్షితో యుద్ధభూమిం ప్రాప్య మహీరాజని దేశాదాగతం
లక్షసేనాసహితం పూర్ణామలం భూపతిమభియయౌ॥ ౯౭

అథయా మధ్యమేనకాలే నోభయో స్సేనయో ర్వినష్టయో స్తౌచమూ
లవర్మపూర్ణామలౌ పరస్పరశస్త్రవిక్షతాంగౌ పరలోక మవాపతుః॥

తతః పరేద్యు శ్చతుర్దశ్యాం కేకయో నృపతి ర్దశపుత్రయుతో లక్ష
సైన్యేన సహితః లక్ష్మణాజ్ఞయా రణరంగం ప్రవిష్టో మహీరాజని
దేశసమాగతేన మద్రకేశేన సపుత్రకేణ యుయోధ॥ ౯౯

తేచ సర్వసైన్యాస్సహ నృపతయో దినాంతే క్షయమగమన్॥ ౧౦౦
అథాఽమాయాం ప్రాతర్యుద్ధమహీమాగతం త్రిలక్షచమూపరివృతం భ
గదత్తంతా దృక్పరిమాణ సైన్యేన సహితో లక్ష్మణః ప్రత్యయు
ధ్యత్॥ ౧౦౧

తత్రాపరాహ్ణపర్యంతం। సేనయోరుభయో స్తయోః
యుద్ధం ఘోరమభూత్సేనా। సర్వాస్తాః క్షయంగతా॥ ౧౦౨

సంగతౌతు భగదత్త లక్ష్మణౌ చక్రతుః ప్రవరకుంజరాస్థితౌ యుద్ధమ
ద్భుతతరం శరైశ్శితై ర్వృత్రవజ్రిధరయోః పురాయథా॥ ౧౦౩

తత్ర భగదత్తేన భగ్నరథో లక్ష్మణః ఖడ్గపాణిః భువమభ్యేత్య భగదత్త
స్య రథాశ్వాన్ సారథించ నిహత్య తదీయం వర్మచ భిత్వాతచ్ఛ
రీరం త్రిధాకృత్వైకాకీ హస్తినీ మధిరూఢః శిబిరమవాప॥ ౧౦౪

తద నూదితే సూర్యే ప్రతిపదిమహీరాజాజ్ఞప్తాః అంగద, గళింగ, త్రికో
ణ, శ్రీపతి, శ్రీతార, ముకుందదుహిల। గుహిల, సుకేతునామానః
నవభూపతయః ప్రత్యేకమయుత సైన్యసహితాః చాముండేన నాయ
కేన సహాయుద్ధభూమి మవాపుః॥ ౧౦౫

తాౕ దృష్ట్వా లక్ష్మణః స్వకీయైః రుద్రవర్మ కాళీవర్మ ప్రముఖై రాజభి రన్వితః ప్రత్యుద్యయా। తత్రేద్ధం ద్వంద్వయుద్ధ మవర్తత॥ ౧౦౭

అంగదేన రుద్రవర్మా కళింగేన కాళీవర్మా। త్రికోణేన వీరసింహః శ్రీపతినా తదనుజః ప్రవీరః శ్రీతారేణ సూర్యధరః ముకుందేన వామనః దుహిలేన గంగాసింహః గుహిలేన లల్లసింహః॥ ఇతి॥

ఏతే రుద్రవర్మాదయః ప్రత్యేకమయుత సైన్యయుతాః తాదృశబలై రేవాంగదాదిభి ర్యుద్ధం కృత్వా పరస్పరప్రహార హతాదివ మాపుః॥

తతో మహీరాజపక్ష్యా స్త్రిశతాని క్షుద్రభూపతయ స్త్రిశతైః భూపతిభి స్సంగతా మిథః ప్రహారంతో మృతి మవాపుః॥ ౧౦౮

అథ లక్ష్మణ శ్చాముండం యుద్ధాయోద్యతం వివిధై రస్త్రై ర్విధ్వా తేన బహుధా పీడితో పితం బ్రాహ్మణం మత్వా వైష్ణవాస్త్రం నవిససర్జ॥ ౧౦౯

తత స్సాయంకాలే లక్ష్మణ శ్చాముండశ్చ యుద్ధా న్నిర్వృత్తౌ రాజాంతిక మీయతుః॥ ౧౧౦

తత స్తృతీయాయాం ప్రాతః కృష్ణాంశో దేవసింహశ్చ అయుత సైన్యయుతౌ రణభూమి ముపేయతుః॥ ౧౧౧

తదా తారకస్సహ చాముండో ద్విలక్షసేనాసహితో భూపతి ద్విశతాభ్యాం సాకం తావభ్యుద్యయా॥ ౧౧౨

తత్ర యామాంతరే కృష్ణాంశ దేవసింహాభ్యాం తారకీయం. సైన్యమేక లక్షపరిమాణం ద్విశతేచ భూపతయో నిహతాః॥ ౧౧౩

అథ కృష్ణాంశ చాముండయో స్తారకదేవసింహయోశ్చ సాయం యుద్ధ మవర్తత॥ ౧౧౪

తత్ర కృష్ణాంశో నిరాయుద్ధ స్తల ప్రహారేణ చాముండం మోహయామాస॥ ౧౧౫

తారకశ్చ ఖడ్గపాణిః దేవసింహం మనోరథాఖ్యాశ్వం తేన సహైవ హత్వా శంఖమపూరయత్॥ ౧౧౬

తేన శబ్దేన లబ్ధసంజ్ఞ శ్చాముండస్త్వాసినా కృష్ణాంశస్య శిరశ్ఛిత్వా మహీరాజ సవిధం గత స్తచ్ఛిరో దర్శయామాస॥ తారకశ్చ మహతీం ప్రీతిమవాప॥ ౧౧౭

తత స్సమాధిస్థితేన విగతమోహేన బ్రహ్మానందేన సమాజ్ఞప్తా వేలా తత్పత్నీ హరినాగరమాస్థితా బ్రహ్మానందవేషధరా తారకం హంతుం యుద్ధభూమి మవాప॥ ౧౧౮

ఆహ్లాదో లక్ష్మణశ్చ నిజబలై స్సార్ధం వేలా మనుసృత్యయయతుః॥

తారకస్సహ చాముండో యుద్ధాయ నిర్యయౌ॥ ౧౨౦

తత్ర రామాంశేన నిహతవాహన శ్చాముండో మల్లయుద్ధే తేనైవనిహతో మమార వేలాః హరినాగరమాస్థితా ఖడ్గపాణి స్తారకేణ యుద్ధ్వా తస్య శిరశ్చిచ్ఛేద॥ ౧౨౧

తత శ్చితాం ప్రజ్వాల్య బ్రహ్మానందం ఇందులం చితామారోప్య స్వయంచ తత్ర పపాత॥ ౧౨౨

అథ రాత్రౌ పరిమళ మహీరాజయో స్ససైన్యయో ర్మహ ద్యుద్ధమభూత్॥ ౧౨౩

పరిమళనిదేశేన లక్ష్మణతాలన ధాన్యపాలాః సపాదలక్షసేనాసహితా మహీరాజసేనాం త్రిలక్షపరిమాణా మయుధ్యన్॥ ౧౨౪

తత్ర లక్ష్మణ తాలనధాన్యపాలాః ప్రత్యేకం శతంశతంనృపా న్నిజఘ్నుః॥

తదా మహీరాజో రుద్రం ధ్యాత్వా నిశీథే యుద్ధాయ నిర్గతో రుద్రదత్తేన శరేణ పరిమళం ధాన్యపాలం తాలనంచ హత్వా మారయత్॥ ౧౨౬

అధ లక్ష్మణమహీరాజయో ర్యుద్ధమభవత్ తత్ర లక్ష్మణో మహీరాజేన విసృష్టే రుద్రదత్తే శరేతం వైష్ణవాస్త్రేణ నిహత్య మహీరాజంచ తాపయామాస॥ ౧౨౭

తతో మహీరాజః పునరపి రుద్రం ధ్యాత్వా భల్లేన లక్ష్మణస్య శిరశ్చిచ్ఛేద॥ ౧౨౮

తతః ప్రభాతే మలనాపతిం పరిమళం దేవకీచ కృష్ణాంశాద్యాః సంస్కార్య స్వయంచ చితాం ప్రావిశతాం॥ ౧౨౯

తతః కలిపురుషః కృతార్థః స్వభార్యో రామాంశ ముపేత్యతుష్టావ॥
రామాంశశ్చ కలిం సంమాన్య పంచశబ్దగజారూఢో మహీరాజం యుద్ధాయాభియయౌ॥ ౧౩౧

మహీరాజోపి పద్మదంతాఖ్య గజారూఢో యుద్ధాయ నిరగాత్॥ ౧౩౨

తయో ర్యుధ్యతో స్తౌచ గజోత్తమౌ మిధః ప్రహార పతితౌ మృతిమీయతుః॥ ౧౩౩

తతశ్చ కితం విద్రవంతం మహీరాజ మాహ్లాదో నుద్రుతః కేశేషు ప్రగృహ్యాతస్య నేత్రయోఃకలిదత్తం నీలం నిక్షిప్య నిర్గతః కలినాసహ కదళీవనమార్గేణ గంధమాదనగిరి మధిశ్రితో యోగధ్యానపరో వర్తస్థే॥ ౧౩౪

తదాది నీలసంబంధేనా శుచిభూతం మహీరాజం త్యక్త్వా రుద్రః కైలాసనివాసమకరోత్॥ ౧౩౫

ఏతత్సర్వం వృత్తాంతం కలినా నివేదితం నిశమ్య పాతాళవాసీ బలిర యుత సైన్యసహితో గౌరాభిదం మ్లేచ్ఛదేశ ముపేత్య సహాోద్దీనం మ్లేచ్ఛాధిపం మహీరాజ హననాయ విద్యున్మాలాగ్రహణాయచన్య యుజ్క॥ ౧౩౬

తత షోడశవత్సరాంతరే సహాబోడ్డీన స్సపాదలక్షసేనాసహితో దేహాళీం ప్రాప్య మహీపతి మప్రేషయత్॥ ౧౩౮

సచ మహీపతి స్తత్రైవ యాతో నిజపురీం ప్రవిశ్య లక్షచండీవ్రత మనుష్ఠాయ పరమానందం జగామ॥ ౧౩౯

తత స్సహాబోడ్డీనేన మహీరాజ శ్చిరంకృత సమర స్తద్వశంగతో బహుభి ర్యత్నై ర్మారితోపి నమమార॥ ౧౩౮

తత స్సహాబుడ్డీనేన బహు నిర్బంధం ప్రాపిత స్స్వాజ్ఞావశ్యేన నిజపురోహితేన చంద్రభట్టేన క్షురప్రేణ భిన్న శిరామమార॥ ౧౪౧

తత స్సహాబుడ్డీనే జయచంద్రవిజయాయ ప్రస్థితే జయచంద్రోపితం విజేతుం సైన్యాన్ సంప్రేషితేష్వపి తేన పరాజితేషు పుత్రశోకపరిక్లిష్ట స్త్యక్తాహారో యతివేషధరశ్చరన్ ధరణ్యాం గంగాజలె దేహం త్యక్త్వా స్వర్గంజగామ॥ ౧౪౧

అథ సహాబుడ్డీనో విద్యున్మాలాం మహీరాజస్య బహువిధం ద్రవ్యంచ హృత్వాని జనాసంకుతుకోడ్డీనం దేహాళ్యాం సంస్థాప్య స్వదేశమాయయౌ॥ ౧౪౨

౪౨౯౪ = ౧౧౯౩ కనూజవిజయ సహాబుడ్డీనేచ.

ఏవం ౧౧౯౨ = ౪౨౯౩ అబ్దే తురుష్కభూపః సహాబుడ్డీనః ఆర్యావర్తే అర్ధభాగస్య నృపం పృధ్వీరాజం హత్వా దేహాళీనగరంవశీ చకార అపిచ ౧౧౯౩ = ౪౨౯౪ అబ్దే కన్యాకుబ్జేశ్వరే జయచంద్రేచ ఆర్యావర్తస్య అవశిష్టభాగస్య శాసి తరిపూర్వాబ్దే ప్రవృత్తమహాసంగరే స్వసర్వబంధునాశంశ్రుత్వా మృతిమాప్తే తద్రాష్ట్ర మపివశీ చకార॥ ఏవం ౪౨౯౩ ఆర్యావర్తః మ్లేచ్ఛతురుష్కనృపస్య సహాబుడ్డీనస్య వశంగతః॥ సతుతత్ర స్థిత్వాన శశాస॥ కింతు స్వప్రియదాసం సేనాపతించ కుటబుడ్డీననామకం దేహాళ్యాం పాలనాయ నియుజ్య స్వయం స్వదేశమగాత్॥ కింతుస కుటబుడ్డీనః ఏకాబ్దమేవ శశాసతదా సర్వే మాళవాదినృపాః సంభూయతమజయన్ తతస్సహాబుడ్డీనః ౪౨౯౪

అబ్దె పునః ఆర్యావర్తం ప్రాప్యతాన్ భూపాన్ జిత్వా పునః కుటుబుడ్డీనః ౧౧౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౨౯౩ ఆర్యావర్తస్య విజయాయ నియుజ్య స్వనయం కివిమన్నృపేణ యోద్ధుం తద్విషయంజగామ ॥ ౧౨౦౨ అబ్దేయా సుడ్డీననామక కె స్వభ్రాతర్యపిమృతె సహాబుడ్డీనః సింహాసన మారురోహ ॥

౧౨౦౬ + ౩౧౦౧ = ౪౩౦౭ అబ్దస్యారంభే సహాబుడ్డీనః పునః ఆర్యావర్తం గన్తుమిచ్ఛన్ సింధునదీతీరె నివెశమకురుతతత్ర అర్ధరాత్రే త్యక్తరక్షా సంస్థానో నిద్రాణః పూర్వంతె నాపకృతైః గాక్కర నామకైః పార్వతీయైర్నిహతః ॥ కుటబుడ్డీనశ్చ యాలవాదినృపాన్ జిత్వా ౧౨౦౬ అబ్దమారభ్య ౧౨౧౦ అబ్దావధిశశాస । తేన దేహాళ్యాం కుటులమినార నామకః మహానున్నత స్తంభో నిర్మితః । సకుటుబుడ్డీనః చతురోశాసిత్వా ౧౨౧౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౧ అబ్దె హాంసమాగుహ్య కందుకఖేలనే విహాయసాత్పతన్మమార ॥ తతస్తస్యసుత ఆరామనామకః పిత్రాసనమాగుహ్య ఏకాబ్దమేవశశా సతతస్తం క్షీబంతస్య భగినీపతిః అల్దమష నామకః సింహాసనాత్ భ్రంశయిత్వా స్వయం సింహాసనమారురోహ ॥ సల్దమషః ౧౨౧౧ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౨ అబ్దె దేహాళ్యాం సింహాసన మారుహ్య ౧౨౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౭ అబ్దావధిపంచవింశతి వత్సరాన్ ధర్మేణశశాస ॥ తత్కాలే ముకులైరభిద్రుతోపి తాన్ జిత్వా మహాసల్తాన ఇతి ప్రఖ్యాతనామ లేభే ॥ సమాశవావిరాష్ట్రాణి సర్వం ఆర్యావర్తంచ ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యేన శశాస ॥ సః కుటుబుడ్డీనేన సమారబ్ధం కుటులమినారనామ స్తంభం పూర్ణంచకార ॥ అపిచ సః నాసరుడ్డీననామకం జిత్వా సింధువిషయంచ వశీచకార ॥ తస్యమరణానన్తరంతస్య పుత్రః క్నుడ్డీసనామకః పిత్రాసనమారుహ్య విషయలోలుపః తదర్థం ధనంచ సర్వం వ్యయితంచకార ॥ తం విషయలంపటం భ్రంశయిత్వా తస్య భగినీరజనామకా సింహాసనమారురోహ ॥ సాధర్మేణ విషయాన్ శశాసకింతు ౧౨౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౪౧ అబ్దెసాస్యధికారిణా పరాజితా తదాతస్య భ్రాతా పునః సింహాసన మారురోహ । యస్మాత్సక్షీబః తస్మాత్సః అచిరాదేవ స్వసేనాపతినా బల్బననామకేన భ్రంశితః తతస్స బల్బన సింహాసనమారురోహ ॥ సబల్బనః ౧౨౪౫ ముకులాఖ్య స్వవిషయోపద్రవ కారకాన్ జిత్వా మహాతో జసా ౧౨౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౩౬౮ అబ్దావధిశశాస॥ తస్య ఓజసాతద్విషయస్య

బాధా ప్రశాన్తా భవత్ మార్గాశ్చ క్షేమవన్తో అభూవన్। తేనదాసానాం కులమంతమితం ॥

ఖిలిజవంశః

తతోబ్దత్రయా వధిరాజ్యాధిపత్యార్థినాం కలహస్సమభూత్ తతః ౧౨౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౧ అబ్దె వంగదేశాధికారీ ఖిల్జివంశీయో జలాలుడ్డీన నామకః సింహాసన మారురోహ॥ సం ౧౨౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౭ అబ్దావధిశ శాసయదాసః స్వభాతృజేన అల్లావుడ్డీన నామకేననిహతః। తదా అబ్దా ఉడ్డీనశ్చ సర్వ మార్యావర్తం దక్షిణం భారతంచ జిత్వా క్రూరతరం ౧౩౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౪౧౭ అబ్దావధిశశాస యస్మిన్నబ్దె సమృతః। తత స్తస్య సేనాపతిః కాఫరనామకః అష్టదినాన్యేవశశాస॥ తదాసః అల్లావుడ్డీనస్య ద్వౌ సుతౌ నిజఘాన॥

తతో నృపస్య సేనాప్రధానాః తంహత్వా నృపస్య తృతీయ సుతం ముభారకనామకం సింహాసనే అభ్యషేచయన్। సముభారకః ప్రథమతః ధర్మేణశశాస అనంతరం క్రూరతరంశశాస॥ దేవగిరినృపే స్వాధికారతిరస్కారం కుర్వతి తస్యకర్ణనాసముచ్ఛిద్యతం సజీవమేవ దాహయమాస॥ సక్రూరో నృపః ముబారికాహ్వయః ౧౩౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౨ అబ్దె స్వానుచరైరైవ నిహతః। తతఃఖుస్రు నామక స్తస్య సేనాపతిః తంహత్వా సింహాసన మారురోహ। సః బహూన్నిజఘాన॥ తతో చిరాదేఘూజఖాన టొగ్లనామక స్త స్మిన్నె వాబ్దేతస్యాధికారీతం హత్వా సింహాసన మారురోహ॥

టొగ్లకాః

ఘూజిఉడ్డీనః క్రీ॥ అ॥.౧౩౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౨ అబ్ద మారభ్య ౧౩౨౫ = ౪౪౨౬ అబ్దావధిశశాస। తదాసః వంగరాష్ట్ర మజయత్ తస్య సుతో జూనానామకః దక్షిణభారతె త్రైలింగదేశావధి అజయత్ ॥

స ఘూజఉడ్డీనః ౪౪౨౨ అబ్దే స్యోపరిస్వ హర్మ్యపతనాన్మృతః॥ తత స్తస్య సుతో జూనానామకో మహాదనామా పిత్రాసన మారురోహ। సక్రూరో భూత్వాస్వ శత్రూన్ హస్తిదంతపోథనేన మారయామాస॥ భ్రాతరం తత్సుతంచ నిజఘాన। సః ప్రజాః గురుతరకర

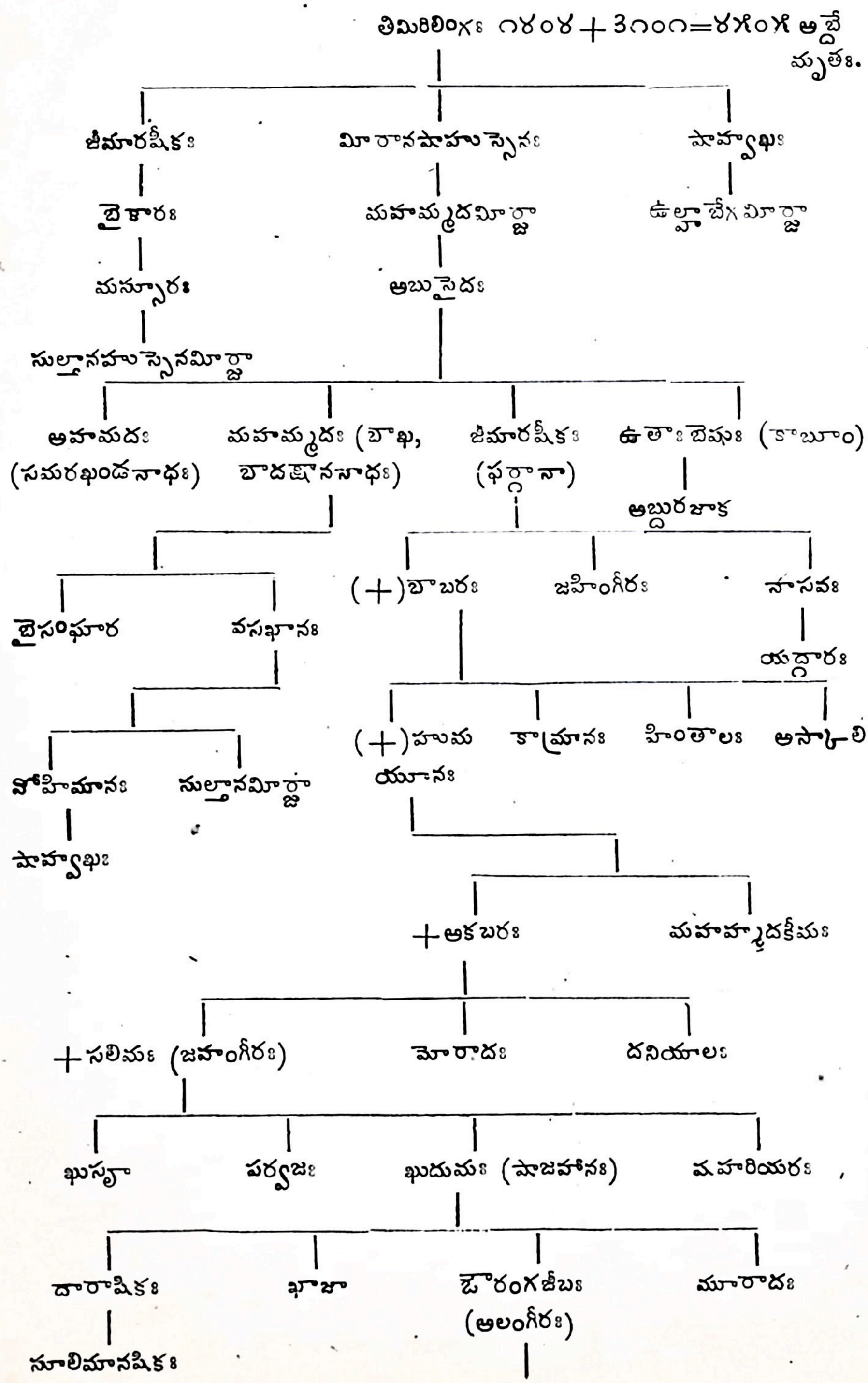
భారేణ పీడయామాస । ప్రజాశ్చ భృశమపీడితాః అపరంభేజుః తత్ర తాన్ మృగయిత్వా నిజఘాన॥ సః చీనావిషయం జేతుం హిమాలయ మార్గేణ సేనా మప్రైషయత్ యా మార్గే శీతబాధేన నాశముపగతా॥ అపిచ సః దౌలతాబాదానామ నగరీం స్వరాజధానీం కృత్వా తత్రాగన్తుం సర్వాం దేహళీనాగరానాజ్ఞాపయామాస ॥ తేన ప్రతియోజన దూరస్థితం నగరం గన్తుమశక్తాః మార్గే వినేశుః । ఏవం సః వింశత్యబ్దాన్ సుక్రూరతరం శశాస తదా ప్రజాస్స్వదుష్పాలనేన పీడితా విదిత్వా తాసాం భారకరం కరమపనయన్ కృషివృద్ధ్యర్థం కర్షకాణాం ధనమదదత్ । సమహాదః హిమగిరిసేతు పర్యంతం సర్వంభారతం శశాస ॥ కింతు తస్య పాలనస్యాన్తిమ వత్సరేషు ముల్తాన, వంగ, కోసల, ఘూర్జర, పాంచాల, దేవగిర్యాది రాష్ట్రేషు దక్షిణభారతే మ్లేచ్ఛాధికారిణః తస్య క్రూరకార్యైర్జుగుప్సితాః తస్యాజ్ఞాంతిరస్కృత్య స్వతంత్రా అభూవన్ । ఏవం క్రూరోమత్తశ్చ మహమ్మద నామకః ౧౩౫౧ + ౩౧౧౧ = ౪౪౫౨ అబ్దే సింధుదేశే ఘూర్జరేచ స్వశాసన దూషణాం శమయితుం గత్వా సింధునదస్యతీరే మమార ॥ తతస్తస్య భ్రాతృజః ఫిరోజషానామకః సేనాపతిభిః సింహాసనే అభిషిక్తః । ఏష నృపోస్య పితృవ్యేణ పుత్రవత్సం వర్ధితస్స ఇవన క్రూరోభవత్ ॥ కింతు శాంతో దయాళుః దైవభక్తియుతో భవేత్ । తస్యామాత్యోమకుల ఖానానామకః పూర్వం ఆర్య త్రైలింగీయ విషయపాలనే మహాన్ కుశలో భవత్ యస్య మంత్రప్రభావేన నృపస్యస్థానం రక్షితం । స నృపో ఫిరోజిషానామకః సింధువిషయం జిత్వావశీచకార । వంగవిషయ మపి తథా కర్తుమిచ్ఛన్ స ధార్మికః విశేషజన హింసాం శంకమానః విరరామ । ఏవం సధర్మేణ పాలయన్ పూర్వనృపేణ మహమ్మదునా కర్షకాణాం ఋణార్థం దత్తాని ధనాని పునర్దాతుం తేష్వశక్తేషు స్వామాత్యేన తద్విసర్జనాయ సంబోధితః తేషాం ఋణపత్రాణి జ్వాలయిత్వా తాన్ ఋణాన్మోచయామాస ॥ ఏవం తే కృషీవలాః నృపేణ ఋణాన్మోచితాః క్రమశః కృషివృద్ధిం చక్రుః యేన విషయోధనధాన్య సంపన్నస్సమ భవత్ । స నృపః స్వవిజయప్రకటనాయ స్వనామ్నా ఫిరోజా బాదనామ నగరం యమునాతీరె నిర్మమే అపి స్వవిషయేన దినాం కుల్యాని ఖాత యిత్వా తద్వారా కృష్యుపయోగార్థం జలం నీత్వా కృషివృద్ధిం కారయామాస ॥ అపిచ సః ఏకాశీతి సహస్ర లక్ష

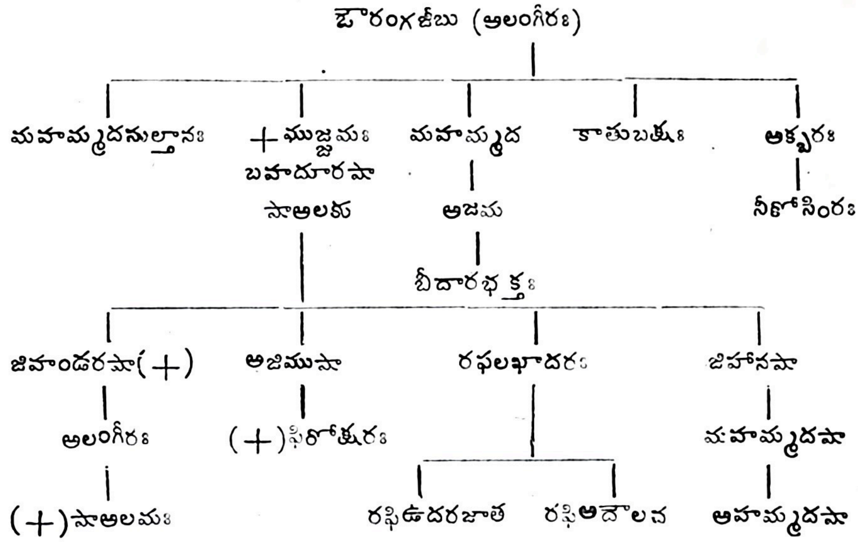
కాన్ జనాన్ ప్రత్యహంపు పోష । ప్రత్యబ్దం సః కోటితణకనామ ధ
నాని కృపణా నామదదత్ । సః ఆర్యేష్వపి దయావాన్ ఏవం సధా
ర్మికః సప్తత్రింశదబ్దాన్ శాసిత్వా ౧౩౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౪౮౯ అబ్దే
మమార తతస్తస్య సుతః తత్పూర్వం సహనహత్యబ్దా వృథోసుతం నా
సిసుద్దీననామకం విషయపాలనా యన్యయుజ్య ॥ తస్మిన్ ఏకాబ్దమేవ
శాసతి తస్య దౌర్బల్యాత్ తస్య భ్రాతృజాతం భ్రంశయిత్వా నగరా
న్నిష్కా సయామాసతుః । సచ యమునాతీరస్థ పర్వతాన్ సారమర
నామకాన్ భేజే ॥ తతో ఫిరోజిషా పౌత్రం ద్వితీయ ఘూయా సుద్దీన
నామకం నృపం కృత్వా మమార ॥ సఘయా సుద్దీనః పంచమాసానే
వ శాసిత్వా స్వబంధుభిరేవ నిహతః । తతో అబుబేకరనామకః ఫిరోజి
ష స్యాన్య సుతస్య సుతః సింహాసన మారురోహ ॥ సః ఏకాబ్దమేవ
శశాస । నాసరుడ్డీనః స్వశరణ భూత పర్వతేభ్యః నిష్క్రమ్య సేనాస
హితః స్వరాజధానీం భేజె । సః అబుబేకరేణ యుధ్యన్ దేహాళీం బహు
వారం జగృహే ॥ కింతుతాన్ పునః అబుబేకర ఏవవశీచకార ॥ కింతు
అన్తె సనాసరుడ్డీనః స్వశత్రుం అబుబేకరం మాళవాధీశాగ్యనృపాణాం
సాహాయ్యేన జిత్వా బందీకృత్వాస్స్వయం సింహాసన మారురోహ । స
నాసరుద్దుడ్డీననః చతురోబ్దాన్ శాసిత్వాదిష్టాంతంగతః, తతస్తస్య సుతః
హుమాయూననామకః సికందరషా నామ్నా సింహాసనమారురోహ ॥
సోపి పంచచత్వారింశద్వాసరానేవ శాసిత్వా దిష్టాంతంగతః । తతస్త
స్యానుజో మహమద నామకః సింహాసనే స్థాపితః ॥ సబాలః పాలనేఽ
శక్తో భవత్ । తస్మాన్మాళవాది రాష్ట్రాణి దేహాళీ నాథస్య నష్టానిత
థైవ దక్షిణ భారతంచ । తస్యామాత్యోపి స్వయమేకంరాష్ట్రం సం
స్థాపయామాస । దేహాళీం నగరంచ కలహ భూయిష్ఠ మభ
వత్ ఏవం కల్లోలితే దేహాళీనగరె ముకుళాన్వయజో మహాబలో
నృపః తిమిరలింగనామకః మెసపొటిమియా జార్జియా । రుష్యాసై -
చరి ఆదిదేశాన్ జిత్వా ౧౩౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౪౯౯ అబ్దెఆర్యావర్తం
ప్రావిశత్ తత్పూర్వం ప్రెషితస్తస్య పౌత్రోపి ర మహమ్మదనామకః
ఆఫ్గనస్థానం జిత్వా సింధునదీం ఆర్యావర్తె ముల్తాననగరం పురోధ ।
సః తన్నగరం షణ్మాసాన్ రురోధ । తతో దేహాళీనాథః మహామద
టొగ్లకనామాతం యోద్ధుం సేనాం ప్రేషయిత్వా తస్యాంతెన నిర్జి
తాయాం భీతః ఘూర్జరం ప్రతిదుద్రావ తిమిరలింగశ్చ దేహాళీం ప్ర

విశ్య ఆత్మానం సర్వభారతస్య నృపం ప్రచురయామాస, ఏవం తిమిరిలింగః ౪౪౯౯ అబ్దె ధనుర్మాసి దెహాళీంవశీ కృత్వా ఆత్మానం సర్వభారతస్య నృపం ప్రచురయా మాస॥ తతస్సః పంచదినాని నగర్యాం స్థితః నాగరాన్ హత్వా తేషాం విపులం ధనంజహార । తతస్స కీకటాది నగరాణి లుంటయిత్వా కాశ్మీరమార్గేణ స్వవిషయం సమరఖండం గచ్ఛన్ మార్గే దేవప్రార్థనయా ఇంద్రేణ ప్రేషితా శనిపాతేన నిహతః॥

తతో మాసద్వయావధి దేహాళీ జనశూన్యాభవత్ । తతో మహాదస్య అమాత్యః దేహాళీం వశీచకార । మహమ్మదశ్చ కన్యాకుబ్జనగరే శశాస। తతోష్టమాసానంతరం అమాత్యే మృతే మహమ్మదః దేహాళీం గత్వాశశాస॥ తదా తస్యవశే నగర్యాః ప్రాన్తే అల్పరాష్ట్రమేవా భవత్ । సమహ్మదటాగ్లకః తద్వంశే అన్తిమః ౧౪౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౫౧౩ అబ్దె మమారతతో సయ్యదకులజాః చత్వారః దేహాళీరాష్ట్రమేవ ౧౪౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౫౫౨ అబ్దావధిశశాసుః తేషాం ప్రథమః ఖేరఖాననామా । తద్వంశే న్తిమే అల్లాఉడ్డీననామకె శాసతితస్యవశె దేహాళీనగర మాత్రమేవాభవత్ । అన్తె సః దేహాళీం బిలాం లోడినామకాయదత్వాస్వయం బాదాననామకా కన్యాంనగరీం జగామ॥ బీలాలలోడిశ్చ దేహాల్యాం నృపో భవత్ । సః జానపూరరాష్ట్రమజయత్ తదనన్తరం సత్య సుతస్సికందరనామకః విహారరాష్ట్రం జిత్వా విశాల పాంచాలరాష్ట్రమ్యజయత్ । సః సికందరః ౧౫౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౧౮ అబ్దె మమార॥ తతస్తస్య సుతో ఇబ్రహీమనామకః సింహాసన మారురోహ । తతః కలహేషు జాతేషుతస్య పితృవ్యో. అల్లాఉద్దీననామకః కాబూలనగరం గత్వా ముకులనృపం బాబరనామకం సమాహ్వాయాత్ । సచబాబరః ౧౫౨౫ అబ్దె ప్రస్థితః ఆర్యావర్తం ప్రవిశ్యక్రమశః రాష్ట్రాణి వశం కృత్వాపాంచాల పార్గేణ ౧౫౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౨౭ అబ్దే కురుక్షేత్రే పాణిపట్టణం నామ నగరం ప్రాప॥ తత్ర ఇబ్రహిమోపి సమాగతః తేనాయుధ్యత్ । తస్మిన్ సమరేఇబ్రహిమః నిహతః బాబరశ్చ దేహాళీం ప్రావిశత్ । ఏవం లోడి నృపాణాం వంశోస్త మితః॥

ముకుళాన్వయః.

తిమిరలింగః ౧౪౦౪+౩౧౦౧=౪౫౦౫ అబ్దే మృతః.
జీమారషీకః
మీరానషాహుస్సేనః
షాహ్వాఖః
బైకారః
మహమ్మదమీర్జా
ఉల్వాబేగమీర్జా
మన్సూరః
అబుసైదః
సుల్తానహుస్సేనమీర్జా
అహమదః (సమరఖండనాథః)
మహమ్మదః (బొఖ, బాదక్షానసాథః)
జీమారషీకః (ఫర్గానా)
ఉతాఃబెషః (కాబూం)
అబ్దురజాక
బైసంఘార
వసఖానః
(+)బాబరః
జహింగీరః
నాసవః
యద్గారః
నోహిమానః
సుల్తానమీర్జా
(+)హుమయూనః
కామ్రానః
హింతాలః
అస్కాలి
షాహ్వాఖః
+అకబరః
మహమ్మదకీమః
+సలిమః (జహాంగీరః)
మోరాదః
దనియాలః
ఖుస్రూ
పర్వ్యజః
ఖుదుమః (షాజహానః)
మహారియరః
దారాషికః
ఖాజా
ఔరంగజీబః (అలంగీరః)
మూరాదః
సూలిమానషికః

ము కు ల రా పా ల నం

ఏవం బాబరః బలిప్రేమణయా సమానరోషణనామ దైత్యేనా విష్టః స్వపితుః రాష్ట్రాత్ ఫర్ఘానా నామకాత్సమాగతః దేహళీ నృపం ఇబ్రహీంలోడినామకం కురుక్షేత్రే హత్వా ౧౫౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౨౭ అబ్దె దేహళ్యాం సింహాసనమారురోహ ॥ తదా విపులం ధనం స్వసేనాపతీనామదిశత్ ॥ సుతస్య హుమాయూను నామకస్య సమరే శౌర్యధైర్యప్రదర్శయిత్రృభ్యో విపులం ధనమదిశత్ ॥ స బాబరః ౧౫౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౨౮ అబ్దే రాజపుత్రస్థానవిషయె నృపాణ్ మీవారేశ్వరం సంగ్రామ సింహం మారువార, అంబర, గ్వాలి ఆవ, అజమెరాచినృపైస్సంయుతం తమజయత్ । తతో౧౫౨౯ + ౩౧౦౧ = ౪౬౩౦అబ్దె ఇబ్రహిమలోడినామకస్య దేహళీపూర్వనృపస్యభ్రాతా మహమ్మదీలోడినామకః తేనయోద్ధుమాగతః॥ తతో బాబరః సుతేనసహితః తేనయుద్ధ్వాతం జిత్వాఆఫ్గనిస్థానం బంగాళంచ వశీచకార ॥ సః ఆగ్రానగరె రమ్యతరదుర్గం నిర్మమే ॥ బహిర రాష్ట్రాధిపధిసర్వః ఆర్యావర్తః తస్యవశేస్థిత్వాతస్య కరంక్రమశః అదదత్ ॥ స బాబరః ౧౫౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౩౧ అబ్దా వధిశాసిత్వాదిష్టాస్తంగతః । తతస్తస్యసుతో హుమాయూననామకః పిత్రాసనమారురోహ॥

సః ౧౫౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౩౫ అబ్దె మాళవరాష్ట్రంజేతు మ

గమత్ తదాఘూర్జరాధిపః మహమ్మదుషానామకః మీవారామహారానస్య రాజధానీం చిత్తూరు నామ్నీం రురోధ ॥ తతో మహారానః స్వపరాజయం శంకమానః స్వస్త్రీర్యోహత్వా స్వయం సమరే నిహతః ॥ ఏవం చిత్తూరుదుర్గే ఘూర్జరనృపేణ నియూరుదుర్గం నిర్జితం ॥ తతో హుమాయూనః తేనయుధ్యన్ జయమవాప ॥ (సచమహతాఃఛితంఢైయ్యూనగరేపౌమర్జరినాం నగరేవిలిఖ్యే ॥)

తతో హుమాయూనః అహమదనూతరాష్ట్రం మాళవ రాష్ట్రంచ, మాళవ, ఘూర్జర రాష్ట్రాణిచజిత్వావశీచకార॥ తదా౧౫౩౮ + ౩౧౦౧=౪౬౩౯ అబ్దే బీహారేఅధికారిణి స్వశాసనం తిరస్కృతికరే హుమాయూనఃతత్రజగామ॥తతఃషరఖానఃబంగాళంజేతుమగమత్ ॥ హుమాయూనశ్చ తస్యరాజధానీం బూనారనామకం జిత్వా వంగరాష్ట్రమజయత్ । తదాషరఖానః సంధిం కరోమీతినర్మ రాత్రౌ ముకుళసేనా నిద్రాణా యోధయామాస ॥ తాశ్చకలుషితాః పలాయనంచక్రుః ॥ హుమాయూనశ్చ భీతః ఆగ్రానగరం జగామ । ఏవం హుమా నః ౧౫౩౮ అబ్దే పరాజితః ॥ ౧౫౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౪౧ అబ్దే కన్యాకుబ్జనగరే పునః షలీఖానేనయుధ్యన్ పరాజితః రాజపుత్రస్థానం ప్రాప్యక్రమ శః పారసీక విషయంప్రాప ॥

ఏవం పరాజితః హుమాయూనః పంచదశాబ్దాని రాజ్యహీనో బభ్రామ ॥ ౧౫౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౪౩ అబ్దే తస్య సుత అక్బరః జాతః ॥ స హుమాయూనః ఏవం భ్రమన్ పారసీకనృపేణకృతసాహాయ్యః ౧౫౪౫=౪౬౪౬ అబ్దే గాంధారరాష్ట్రమజయత్ తతోబ్దద్వయానన్తరం స్వభ్రాతరం కమ్రనామకం జిత్వా కాబోలురాష్ట్రమజయత్ ॥

శూరవంశం—షరఖానః

౧౫౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౪౧—౧౫౪౫—౪౬౪౬ తత్పషరఖానః షరషానామ్నా దేహళ్యాం సింహాసనమారురోహ ॥ సషరషా పంచాబ్దాన్ శశాస ॥ శ్రీభవిష్యత్పురాణె సశ్శేష శాఖ ఇతివర్ణితః ॥ తత్రాపి సః పంచబ్దానె వశశాస ఇతి వర్ణితః ॥ సః పంచాబ్దాన్ ధర్మేణ శశాస ఇతిచ తత్ర వర్ణితం ॥ సశ్శేష శాఖః ఘోరరాష్ట్రాధిపానాం శూరవంశీయానాం కులేజాతః ॥ సః ఆర్యానపి

సదయం పర్యపాలయత్ ॥ తేనైవ కృతపాలన విధాన చాతురీమార్గ ఏవాగామిభి ర్మహమ్మదీయ్యై నరపాలైః ధర్మశాసనాభిలాషిభిఃకృతం॥ సః మిత్రానన్యాంశ్చ కృతాపరాధాన్ సమమశిక్షయత్ ॥ తస్య శాసన భీతాః ప్రజాన పాప మాచ రన్నాభ్య హింసంశ్చ పరంపరం ॥ స నృపః ౧౫౪౫–౪౬౪౬ అబ్దే రాజపుత్రస్థాన విషయస్థ నృపైః మీవారమహారాధిష్ఠితైః యుధ్యనా న్నిహతః ॥

తత స్తస్య సుతో సలీమనామకః పిత్రాసన మారుహ్య నవవత్స రావధి శశాస॥ తత స్తస్య సుతం ద్వాదశాబ్దబాలం సింహాసనే సంస్థాపయామాసుః। తంబాలం హత్వా తస్య పితృవ్యో మహమ్మద అదలషా నామకః సింహాసన మారురోహ॥ సదుష్టఃక్రూరః విషయలోలుపో భూత్వా రాజ్యపాలనం స్వామాత్యస్య హేమునామకస్యార్యస్యహ స్తే నిక్షిప్య స్వయం సదావిషయాసక్తోఽభవత్ ॥ తతస్తస్య రాజ్యం కలహాఘాయిష్ట కల్లోలిత మభూత్ ॥ తతో హుమాయూనః కాబూలునగరాత్ స్వదేహాళీరాజ్యం పునర్జేతుం ప్రస్థితః లాహోరనగర మగమత్ స్వసేనాపతిం బైరామఖాననామకంచ జల్లంధరనామరాష్ట్రం జేతుం ప్రేషయామాస ॥

హుమాయూనశ్చ సరహిందనామనగరే పాంచాలనాథం సికంధరనామకం జిత్వాతతో దేహళీంజిత్వా ౧౫౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౬౫౬ అబ్దే ప్రావిశత్ ॥ కింతు సః షణ్మాసానేవ శాసిత్వా స్వప్రాసాద సోపానేభ్యః పతనాత్ దిష్టాంతం గతః ॥

అక్బరః

తత స్తస్య సుతోక్బరనామా సింహాసన మారురోహ । తదా హేమూచ విపులసేనాభిః తం యోద్ధుమగమత్ ॥ తతో క్బరః తస్య మంత్రీ బైరామఖానానామాచయోద్ధు మగమత్ ॥ తావుభౌ శత్రుసేనాం కురుక్షేత్రే సమయోధయతాం। తస్మిన్సమరే హేమూచ నేత్రే బాణేనవిహతేతత్సేనా పలాయనం చక్రే తదా తం హేమూబద్ధ్వా బైరామః అక్బరస్య నికటం నీత్వాతం జహేత్య వోచత్ ।తతోక్బరఃఇద మవోచత్ ।ఏనం బద్ధంకృపణంకథం హాన్మి।యదేషయుధ్యతి తం ఘోధయిష్యేఇతి నృపసుతో ఔాత్రం వచఃఅవోచత్ । తదా బైరామః తం స్వ

యమేవనిజఘాన। ఏవం అక్బరః ౧౫౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౫౭ అబ్దే దేహ
ళ్యాంపిత్రాసనమారురోహ తతస్సః వక్ష్యమాణరాష్ట్రాణివక్ష్యమాణాబ్దేషు
అజయత్ ॥ అజమరం ౧౫౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౬౫౯ గ్వాలియరం తస్మి
న్నేవాబ్దే మాళవం ౧౫౬౧ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౨ ఆఫగనస్థానీయ తురు
ష్కాన్ జానుపుర లక్ష్మణపురాభ్యాం తస్మిన్నేవాబ్దే విద్రావయామాస
౧౫౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౮ అబ్దే బహుషు రాజపుత్రస్థాన నృపేషు తస్య
భీతాః తస్య స్వదుహిత్రాః భార్యార్థే దత్తవత్సు మీవారేశ్వరో శ్రీ
రామచంద్రస్య జ్యేష్ఠసుతస్య కుశస్య కులపరపరాయాం జాతో తథా
కర్తుమనిచ్ఛతి తస్య రాజధానీం చిత్రదుర్గంనామనగరీం రుధ్వా
౧౫౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౮ అబ్దే తమజయత్ తథాపి మీవారేశ్వరో
ఉదయసింహాభిధః తాం నగరీం త్యక్త్వా అటవ్యాంభ్రమన్ భార్యాపుత్ర
పుత్రికాయుతః బహూన్ క్లేశాననుభవన్నేకదా ఆరణ్యక శాకానేవ
భుంజానః అన్యథా తదపి వన్యైరపహృతే ఉపవాసమేవ సకు
టుంబకో అనుభవన్ కాలమనయన్నపి అక్బరేణ ప్రేష్యమాణాం
శమవాక్యం స్వదుహితృదానయుక్తత్వాన్నాంగీచకార ॥ అంతే అక్బ
రః తస్య దుహితృదానవిహీనం స్వాధికారాంగీకారయుతం సంధివాక్యం
ప్రేషితే ఉదయసింహః సమ్మతః ౧౫౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౭౩ అబ్దే
తేన సంధిం చకార ॥ తతస్స ఉదయసింహః పునః స్వరాష్ట్రంప్రాప్య
పర్వతోద్దేశేషు రమ్యం ఉదయపురంనామనగరం నిర్మాయతత్రైవ
సన్ శశాస ॥ అక్బరశ్చ వంగరాష్ట్రం ౧౫౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౬౭౬
అబ్దే అజయత్ ఘూర్జరరాష్ట్రం ౧౫౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౪
అబ్దే అజయత్ కాశ్మీరం ౧౫౮౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౮ అబ్దే అజయత్
(ఒఢ్రం) ఉత్కలం రాష్ట్రం ౧౫౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౧ అబ్దే అజ
యత్ సింధురాష్ట్రం ౧౫౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౩ అబ్దే అజయత్
గాంధారం ౧౫౯౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౫ అబ్దే అజయత్ ఖానదేశ
రాష్ట్రం ౧౫౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౦ అబ్దే అజయత్ అహమదనగరం
రాష్ట్రం వీరాగరరాష్ట్రంచ ౧౬౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౧ అబ్దే అజ
యత్ యథా తన్నాథస్య మాతా చంద్రాబీబీనామ్నా నిహతా తస్య
సుతోః గ్వాలియరుదుర్గే బంధీకృతః

ఏవం రాష్ట్రాణి జిత్వా అక్బరః శ్శశాస॥

౧౫౬౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౧ అక్బరః స్వపాలకం భైరమఖానం మక్కానగరం ప్రతియాత్రార్థం ప్రేషయిత్వా స్వయం విషయపాలన మకరోత్ ॥ ౧౫౮౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౩ అబ్దె తోదరమల్లనామకో ఆర్యః తస్య మంత్రీ అభవత్ తస్య విషయపాలనసంవిధానేన అక్బరస్య శాసనం శ్రేష్ఠపాలనార్థంప్రఖ్యాతి మవాప॥ తస్య విషయస్య కరం ౧౯౪౩౦౦౦౦ స్వర్ణాని॥తద్విషయమేవం విభక్తం। దేహాలీ ఆగ్రా కాబూలంఖానదేశం లాహోరం ముల్తానం అజమరం పీరారం ఘూర్జరం మాళవం కోసలం అహమదనగరం ప్రయాగం విహారం వంగంచ ఏవంశాసన్ పూర్వపాదుషైరాదాతం ఆర్యేషు కరం అపనోదయత్ ॥ ఏవం శాసన్ అక్బరః స్వాన్తిమవత్సరేషు సుతే సలిమనామకె అతిపానాది విషయలోలుపే దుఃఖితః ౧౬౦౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౬ అబ్దె మమార ॥

జహాంగీరపాదుషా.

తతస్తస్య సుతో సలిమనామకః జహాంగీరపాదుషానామ్నా సింహాసనమారురోహ ॥ జహాంగీర ఇతి సర్వభూమండలవిజయీ ॥ సనామమాత్రఏవ తథాపాస్తవ్యే నసమరవిజయీ సదాపానాసక్తో విషయలోలుపః ॥ సః నూరజహాన నామకాం షరఖానస్య భార్యాం తం శస్త్రవిహీనం సింహేన యోధయిత్వా ఉభావపి అన్యోన్యస్యఘాతైర్నిహతౌసంతౌ సురూప ముదవహాత్ ॥ తస్య తత్కర్మ తస్య జ్యేష్ఠసుతస్య ఖుస్రునామకస్య నేష్టమభవత్. తస్మాత్సా నూర్జహానా తం ద్విషన్నాస ॥

తస్మాత్సః రాత్రౌ పితురావాసాదపయాతః దేహాలీ మార్గం భేజే ॥ ప్రభాతాయాం జహాంగీరశ్చ తచ్ఛ్రుత్వా తస్యా నయనాయ సేనామప్రేషయత్ ॥ ఏతస్మి న్నన్తరె రాజపుత్రః దశసహస్రసేనాం సన్నహ్య పాంచాలాన్ భేజె ॥ తద్రాజధానీ లాహోరనగరీ తస్య వశంగతా ॥ తతస్తత్ర పితురాగమనం శ్రుత్వా ఖుస్రూచ కాబూలం ప్రతిగచ్ఛన్ మార్గే శతద్రూనద్యాం సైకతె లగ్ననౌకః పితుస్సేనాభిః గృహీతః పిత్రా కారాగృహె నిక్షిప్తః చిరం తత్రైవ దుఃఖీన్యవసత్ । తత్పూర్వమేవ జహాంగీరః ద్వితీయసుతం పర్వీజనామకం ఉదయపురీశ్వరేణ మహారానేన యోద్ధుం సంప్రేషయామాస కింతు

యదా ఖుస్రూబద్ధః పాదుషా తం స్వనికటమాహ్వాయమాస ॥ సపర్విజః మహారానేన సంధిం కృత్వాపితుస్సన్నిధి మగమత్ ॥ తతో౽చిరాదేవ జహాంగీరః కాబూలం గత్వాజ్యేష్ఠసుతే కించిత్కృపాళుః తం నిగళై ర్మోచయిత్వా దుర్గస్థారామే పరిభ్రమితుం శశాస ॥ సః ముక్తోభవేత్ కింతు పాదుషాం హత్వా తమభ్యషేచయితుం కేచనయతన్తఇతి శ్రుత్వా తం ఖుస్రూం దుర్గాద్బహిర్గంతుం న్యషేధయత్ ॥ తతస్స జహాంగీరపాదుషా ఆగ్రాం గత్వా మహాబతఖానేనాధిష్ఠితాం సేనాం ఉదయపురీశ్వరం మహారానం యోద్ధుం సంప్రేషయిత్వా పునః స్వద్వితీయసుతేన పర్విజనామకేన ఖానఖాననామకేనచాధిష్ఠితా మన్యచమూం దక్షిణభారతం జేతుంచ ప్రేషయామాస॥ క. ౧౬౧౦ + క్రీ.శ. ౩౧౦౧ = ౪౭౧౧ అబ్దే దక్షభారతం జేతుంప్రేషితా సేనా అహామదనగరం వశేచకార ॥ తదా తత్ర సుల్తానస్య అమాత్యో మాలికంబరనామకః ముకుళసేనాయాం చమూపతీనాం ఖానఖానస కలహేజాతేతంపరాజిత్య అహామదనగరం పునః అజయత్ ॥ తతోఖానఖానఃబహిర్ణపురంగత్వా పాదుషేణసమాహూతఃతన్నికటమగాత్ ॥

౧౬౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౩ అబ్దే పాదుషా ఉస్మాననామకం సమరె హత్వా వంగరాష్ట్రం వశీచకార తతో అబ్దుల్లాఖానం ఘూర్జరె అధికారిణం తస్మాత్ అహామదనగరవిజయాయ ప్రస్థాతుం ఖానజిహానలోడినామకం పర్విజేన సహితం మార్వారనృపేణ మానసింహేన సహితం ఖానదేశాత్ వీరారరాష్ట్రాచ్చ ప్రస్థాయతాంనగరీం జేతుంచ సమాదిదేశ కింతు అబ్దుల్లాచ పాదుషేణ ప్రేష్యమాణ సహాయికసేనై రసంగత ఏవ త్వరాన్వితః ప్రతస్థె తస్మాత్తస్య శత్రుః మాలికంబరః సమరవిధాన చతురః శత్రో రన్తరం లబ్ధ్వా పర్వతేషు తం సమరాహ్వానేన క్రమశః నీత్వాతమజయత్ అబ్దుల్లాచ ఏవం మాలికంబరేణ నిర్జితః ఘూర్జరం ప్రతిసమాజగామ॥ తస్య సహాయార్థం ప్రేషితా అన్యసేనాపతయోపి తస్య పరాజయం దృష్ట్వాభీతాః పరావృత్యబహిర్ణపురంభేజిరే.

తతో పాదుషా స్వజ్యేష్ఠసుతం ఖురనునామకం సంప్రేషయామాస సగత్వాతేన మహారానేన చిరం బహువారం పర్వతభూయిష్ఠ విషయేపి యుధ్యన్ అన్తె జయమవాప మహారానశ్చ పాదుషా సుత

స్య సమీపమాగతః తేన సమ్మానితః సఖ్యసంవిధానంచకార మహా
రానస్య సుతోఽపి పాదుషాసు తేన విపులసేనాపతిః కృతః పితుస్సమీపంచ
నీతఃతతో పాదుషా సంతుష్టః పుత్రమభినంద్య తస్యషా ఇతినృప ఇతినామ
చకారతతో పాదుషా తమేవ సుతం ఖురమాహ్వాయం అహామదనగర
రాష్ట్రస్య విజయాయ సంప్రేషయామాస సమయే తత్సహాయం కర్తు
మిచ్ఛన్ స్వయం తత్సమీపస్థ మందూరనగరమగాత్ తదా యస్మా
త్త్రరాష్ట్రే ప్రధానాధికారీ మాలికంబరః జన్మనా ఆర్యః తస్మి న్మహా
మ్మదీయనృపాః తత్సీమాయాం సంస్థితా. తం మనసా ద్వేషన్నాసన్
తదుదంతం జ్ఞాత్వా పాదుషాసుతః తాన్ బీజపురాధీశాదిమాన్ తస్మా
ద్విభేద్యతం అహామదునగరం రురోధ॥ తతో మాలికంబరః భీతః తస్య
శరణం. గత్వా అహమ్మదనగరాదిపురాణి యానిపూర్వం నిజితాని
తాన్యదదత్॥ ఏవం విజయశ్రియాభూషితో ఖురమః మందూరుం గత్వా
పిత్రా సంగతః॥ తతో పాదుషా ఘూర్జరం గత్వా తస్మాత్ పాంచాలం
గత్వా కాంగ్రానా గరకోటానామకా మగాన్ జిత్వా కాశ్మీరమగ
మత్॥ తత్ర సవసతి మాలికంబరః పునః విరుధ్యస్వముకులి సేనాపతీన్
నిష్కాసయామాసేతి శృత్వా పునః జ్యేష్ఠసుతం ఖురమం షాజహానాప
రనామకం తత్ర సంప్రేషయామాస॥ షాజహానశ్చ నర్మదాం క్రాన్త్వా
మాలికంబరేణ యుధ్వాతమజయత్ మాలికంబరశ్చ భీతః పునః కించి
ద్రాష్ట్రం ధనంచ దత్వా పాదుషాసు తేన సంధించకార॥ ఏవం షాజహానః
౧౬౨౧ + ౩౦౦౧ = ౪౬౨౨ అబ్దే అహామదనగర మజయత్ ఏతస్మిన్న
న్తరే నూర్జహానా ఆత్మనో ప్రథమభర్తృసుతాం పాదుషస్య కనిష్ఠ
సుతస్య షహరియరనామకస్య ఉద్వాహయామాస తస్మా త్తాన్తం
పాదుషానన్తరే అభిషేచయితుం యత్నపరాభవత్ యత్ షాజహా
నేనాపి విదితం తదా గాంధారరాష్ట్రం పారసీకై రాక్రామితం శృత్వా
పాదుషా షాజహానం తద్విజయాయ సమాదిదేశ షాజహానశ్చ కియ
ద్దూరంగత్వా స్వప్రేషణం స్వకనిష్ఠభ్రాతు స్సింహాసనాధిరోహణాయ
నూర్జహానయాకృతం దౌర్మంత్రమితి జ్ఞాత్వాన్యవర్తత తతో పాదు
షా షహరియరం తత్ర ప్రేషయామాస॥ సచ షాజహానస్యసేనాయాం
బహుళభాగః పిత్రాదత్తః గాంధారాన్ గత్వా శాత్రవా నజయత్
తతో పాదుషా పాదుషాన్యా సంచోదితః ఘూర్జరేఽధికారిణం మహా
బతఖానం స్వనికటమానీయతం సేనాపతిం చకారతతో పాదుషస్య

షాజహానస్యచ విరోధః జనితః॥ తతో షాజహానశ్చ పిత్రావిరుధ్య తస్మాదపయాతః త్రైలింగదేశం మగమత్ బృందావనపురమార్గేణ వంగరాష్ట్రం గత్వా తం జిత్వా స్వవశేచకార॥ తతో మహాబతఖానేన పర్వీజేనచ పరాజితః అభిద్రుతః దక్షిణభారతం గతః మాలికంబరేణ సంధిం చకార॥ తత్రాపిమహాబతఖానేన పర్వీజేనచ పరాజితః అన్తే పితృవశోభవత్ ఏవం ౧౬౨౫ + ౩౦౦౧ = ౪౬౨౬ అబ్దేషాజహానః పాదుషస్యవశం గతః తతో మహాబతఖానః పాదుషేణ సంపీడితః తం యుద్ధే పరాజిత్య బందీచకార॥ తతో నూర్జహానా పాదుషం విమోచయితుం మహాబతఖానేన యుధ్వాపి పరాజితా అన్తే ౧౬౨౬ + ౩౦౦౧ = ౪౬౨౭ అబ్దే పాదుషా శత్రుహస్తాదాత్మానం మోచయిత్వా తేన సఖ్యం చకార॥ తతో షాజహానే పునః పాదుషేణ విరుధ్యతి తం జేతుం ప్రేషితో మహాబతఖానః షాజహానేన సమ్మిళితో భవత్ ౧౬౨౭ + ౩౦౦౧ = ౪౬౨౮ అబ్దే జహాంగీరః మరణాన్త వ్యాధినాగ్రస్తః॥ తతస్తస్య సుతానాం కలహేజాతే అసఫఖాననామా షాజహానస్య పక్షమవలంబ్య షహారియరం హత్వా పాదుషాం బందీచకార॥ తతో ౧౬౨౮ + ౩౦౦౧ = ౪౬౨౯ అబ్దే మార్గశీర్షే షాజహానః దక్షిణభారతాన్నివృత్తః ఆగ్రానగర్యాం పిత్రాసనే అభిషిక్తః.

తదైవ జహాంగీరః మమార.

షాజహానః ౪౬౨౯.

౧౬౬౭ + ౩౦౦౧ = ౪౬౬౮.

ఏవం ౪౬౨౯ అబ్దే షాజహానః సింహాసన మారురోహ తతో ఖానజహాన లోడినామక స్తస్యా అధికారం ధిక్కృత్య దక్షిణభారతం గతః అహామదనగర మజయత్॥ ౧౬౨౯ + ౩౦౦౧ = ౪౬౩౦ అబ్దే షాజహానః తత్ర తం జిత్వా అహామదనగరాన్నిష్కాసయామాస॥ తతో ఖానజమానః అజిమఖాననామపాదుషా సేనాపతినా భిద్రుతః బీజపూరసుల్తానస్య శరణం యాచిత్వా తేనాదత్త శరణః స్వవయస్యే అహామదనగరసుల్తానేపి పాదుషేణ నిర్జితే పునర్దక్షిణాపథమేవ భేజే॥ ౧౬౩౧ + ౩౦౦౧ = ౪౬౩౨ అబ్దే అహామదనగరసుల్తానః బిజపురీసుల్తానేన సంగతః పునః పాదుషాం యోద్ధు మగమత్॥ కింతు తస్యా

మాతో్యపత్తిఖాననామక. తం హత్వా అహామదనగరరాష్ట్రం పాదుషావశేచకార॥ ౧౬౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౩అబ్దే ఫతిఖానః పాదుషేణ విరుధ్య బిజపురీసుల్తానేనకృత సహాయోపి పాదుషా సేనాభిర్నిర్జితః పునస్తస్య వశంగతః॥ తతో పాదుషా బిజపురీం రుధ్వాపితం జేతు మశక్తః దేహాళిం జగామ॥ తతో బిజపురీసుల్తానః ఏకోహం పాదుషేణ యోద్ధుమశక్త ఇతిభీతః సంధిమిచ్ఛన్ పాదుషాం ప్రతిదూత మప్రేషయత్॥ కింతు తస్యవాక్యం నిరాకృతం॥ తతో బీజపురీసుల్తానే స్వరక్షణపరే పాదుషా సేనాపతిః మహాబతఖానఃతం యోద్ధుం గత్వాతం జేతు మశక్తో౽భవత్॥ తతో మహారాష్ట్రాణాం నృపః షాజిభోస్లేనామకః అహామదనగరె పూర్వసుల్తానస్యకులజం తద్రాష్ట్రాధిపం చకార॥ తస్మాత్ పాదుషా ౧౬౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౬అబ్దే పునః దక్షిణభారతం గతః బీజపురం రురోధ॥ కింతు తద్విజయే శక్తో౽భవత్॥ తథాపి పాదుషా సేనాభిః తద్రాష్ట్రే అభిద్రుతే అపహృతసర్వస్వే బీజపురీనాథః పాదుషేణ ప్రత్యాబ్దిక కరదానసంవిధానేన శమం చకార॥ పాదుషాతు తస్మా అహామదనగరరాష్ట్ర మదదత్ ఏవం ౧౬౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౭ అబ్దే బిజపురీసుల్తానేన పాదుషేణ సంవిధానంకృతం॥ తతో షాజినృపోపి పాదుషేణ సంధింకృత్వా శమంచక్రే॥ తతో పాదుషా గోల్కొండసుల్తానాత్ కరం గృహిత్వా ౧౬౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౮ అబ్దే దేహాళీం జగామ. తస్మిన్నేవాబ్దే గాంధారరాష్ట్రే పారసీకనృపస్య అధికారీ అలిమదర్ఖాననామకః స్వనృపస్యాతిక్రౌర్యాద్భీతః తద్రాష్ట్రం షాజహానాయ దత్వా స్వయం దేహాళీమగమత్॥ షాజహానపాదుషాచ తం సమ్మాన్యతం కాబూలకాశ్మీరరాష్ట్రయో రధికారిణంచకార॥ బాఖనామరాష్ట్రస్యనృపం మిర్జాసూలిమాననామకం జిత్వా అజబేరావాం నృపో నాజరమహామ్మదనామకః ఇమామకూలినామకస్య ఆక్సనద్యాః పశ్చిమతీరమారభ్య కాస్పియనసముద్రావధి నృపస్యభ్రాతా శశాస॥ తతస్తస్య సుతో అబ్దులఅజీజనామకః మహాబలేన పితృవ్యేన ఇమామకూలీనామకే నచ సంచోదితః పిత్రాగుధ్యత తతో ౧౬౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౫ అబ్దే పాదుషా బాఖనామరాష్ట్రం జేతుం తమేవ అలిమర్దానఖానం సమప్రేషయత్। తదా రాజస్థాననృపైః దుర్గగ్రహణేన బహుశో పాదుష సేనాపతే స్సహాయఃకృతః। తథాపి తత్ర పాలకానాం అజబేకానామకానాం విజయే పాదుషా సేనాపతిః

నశశాక । తతో ౧౬౪౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౮ అబ్దే పాదుషా కాబూల మాజగామ । తస్య కనిష్ఠసుతో మురాదనామకః అలిమదరఖానేన స హ ప్రేషితః బాఖనగరం రుంధన్నజయత్॥ తతః పునస్తద్రాష్ట్రం ఉజ బేకై రభిదృతం॥ తదా ౧౬౪౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౮ అబ్దె పాదుషా తృతీయంసుత మౌరంగజీబనామకం తత్ర సంప్రేషయామాస॥ కింతు స ఔరంగజీబః అబ్దులఅజీజనామక ఉజబేకానాం నృపస్య సుతేన పరాజి తః బాఖనగరే విలీనః తదా నాజరఅహమదః పారసీకనృపస్య శరణ మలబ్ధ్వా పాజహానస్య శరణంప్రాప । తతో పాజహానః తస్య బాఖ రాష్ట్రప్రసదానాయ సుతం శశాస । ఔరంగజీబశ్చ తద్రాష్ట్రం తస్మై దత్వా నివర్తమానః అబ్దులఅజిజేన మార్గే బహువారం సంయోధ యితః నష్టసేనాబాహుళః కతిపయై దేవకాబూలంజగామ॥ ౧౬౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౯ అబ్దే గాంధారం పారసీకైః పునర్జితం॥ తతో ౧౬౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౦ అబ్దే ఔరంగజీబః తద్విజయాయ సంప్రే షితో శక్తో భవత్॥ ౧౬౫౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౩ అబ్దే పునః ఔరంగ జీబః తద్రాష్ట్రం జేతుం యత్నం కృత్వా పునః పరాజితః న్యవర్తత॥ తతో పాదుషస్య జ్యేష్ఠసుతః ధారానామకః మహతీభిః చమూభిః తం విజేతుం సంప్రేషితః ౧౬౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౪ అబ్దేతాం నగరీం రు ధ్వాపి పరైః పరాజితః న్యవర్తత । ౧౬౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౬ అ బ్దె ఔరంగజీబః దక్షిణభారతం జేతుం ప్రేషితః గోల్కొండసుల్తానస్య సమీపే వార్తామంత్ర్యంకారయిత్వా తస్య నగరం హైదరాబాదానగరం గూఢతరం సమాగతః రురోధ। తతో గోల్కొండసుల్తానః తస్యవశ్యో భూత్వా సంధించకార. ౧౬౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౭ అబ్దే ఔరంగజీబః బిజపురీశ్వరేణ పూర్వంకృత సఖ్యసంవిధానంవినా కృత్య తస్యవిషయ మవస్కందయత్ । తతో బీజపురనృపేణ సంధివాక్యం ప్రేషితమపి తన్నిరాకృత్య తద్రాజధానీం రురోధ॥ తతో ౧౬౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౮ అబ్దే పాదుషా పాజహానః భ్రాతృకలహేజాతె స్వయమపి బీజ పురం త్యక్త్వా దేహళ్యాం పితుస్సన్నిధ మాజగామ । తతో భ్రాతృ ణాం పిత్రాసనవిషయే కలహేజాతే ఔరంగజీబః భ్రాతౄన్ పితరంచ హత్వా ౧౬౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౯ అబ్దే సింహాసన మారురోహ॥ పాజహానః తస్య పూర్వనామ్నా ఖుస్రూ ఇతి తద్భవంకృత్వా భవిష్య త్పురాణే ఖుర్దకఃవర్ణితః॥

ఔరంగజేబః.

ఏవ మౌరంగజీబః ౧౬౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౯ అబ్దే సింహాసన మారురోహ ౧౬౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౪ అబ్దే సః ఆస్సామరాష్ట్రం జేతుం మిర్జుమ్లానామ సేనాపతిం సంప్రేషయామాస॥ కింతు సః సేనోపేతః నాశముపేతవాన్॥ తత స్తృతీయాబ్దే ఆరాకానరాష్ట్రం జిత్వా తత్రస్థపోర్చుగీసానామ పాశ్చాత్యవిషయవాసి నౌకదస్యూ న్నిష్కాస్య తద్రాష్ట్రం వశీచకార॥ తతో ౧౬౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౯౧ అబ్దే వంగరాష్ట్రే ఆంగ్లేయానాం కాంచిత్ భూమిం శాంతానదినామస్థలే దదత్ యత్రానంతరం తైః కలకాతానగరీ నిర్మితా॥ తత స్స ఆర్యాన్ బాధయితు మారభత దేవాలయాన్ బహూన నాశయత్ యే ఆర్యానాం మతానుగా అభవన్ తేభ్యః జేజియానామకర మగృహ్ణాత్॥

రాజపుత్రస్థానే యుద్ధం.

రాజపుత్రాన్ వశీకర్తుం సః మార్వారాధీశస్య యశోవంతసింహస్య ద్వౌసుతౌ వశీకర్తుమైచ్ఛత్॥ కింతు తస్యామాత్యాః తౌ బాలకౌ నుత్రాపి జుగోపుః తతో ఔరంగజీబః రాజపుత్రస్థానం జేతుమగమత్॥ తత్ర ప్రధానరాష్ట్రాణాం జయపుర, మార్వార, మీవారనామకానాం నృపాః తం నవశంగతాః॥ తస్మాత్ ముకులసేనాభిః స్వస్వరాష్ట్రే ష్వభిద్రుతేషు తత్ర నృపాః పాదుషేణ సంధిం తత్కాలానుగుణేనా కుర్వన్ కింతు యదా స పాదుషా దేహాలీంజగామ తేనృపాః పునః స్వతంత్రాభూత్వా తస్యకరం నాదదుః॥ తదారభ్య తే పాదుషస్యావశ్యా ఏవ స్వతంత్రాభూత్వా శశాసుః॥ ఏవం సకుబద్ధిః ఔరంగజీబః ఆర్యాన్ సంబాధయన్ దేవాలయాన్వినాశయంశ్చ సుక్రూరం పాపాచారో శశాస॥ సంశాసతి దక్షిణభారతే మహారాష్ట్రాణాం నృపో షాజి నామకస్యసుతః శివాజనామా సమరకుశలః ప్రబలోభూత్వా బీజపురీసుల్తానస్య దుర్గంతోరణనామకం జిత్వా వశీచకార॥ తతః సః మహతీం సేనాంసన్నాహ్య గోవానగరావధి పశ్చిమసముద్రానూపరాష్ట్రం జిత్వావశేచకార॥ తతస్సః బీజపురరాష్ట్ర మవస్కందయిత్వా పాదుషానగరం ఔరంగబాదా మప్యవస్కందయత్। తతో పాదుషేణ మహాసేనాయాం ప్రేషితాయాం శివాజీతత్సేనాపతేర్వశ్యోభూత్వా పాదుషా

నికటం గన్తుమంగీచకార॥ తతస్తస్మిన్ దేహళిం ప్రాప్తే ఔరంగజీబః
తం తృణీకృత్య బందీకర్తు యతయత్॥ కింతు మహారాష్ట్రాధీశః కథం
చిన్నగరాదపసృత్య స్వరాష్ట్రమగమత్॥ తదారభ్య పాదుషస్య
ప్రబలశత్రుర్భూత్వా రాష్ట్రాణ్యవస్కన్దయన్నాస। బీజపూర, గో
ల్కొండసుల్తానౌ తస్మాద్భీతౌ తస్య చాతుర్భాగకరం ప్రాయచ్ఛతాం
౧౬౭౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౨ అబ్దే శివాజీ శూరతనగరీ మవస్కన్దయి
త్వా నాశయామాస। తతో ౪౭౭౩ అబ్దే పాదుషస్య సేనామజయత్
తతో బిజపురసుల్తానః పాదుషాస్య రాష్ట్రాణా మవస్కన్దనేన ప్రీతః
శివాజినే కించిద్రాష్ట్రం నవమదదత్॥ తత శ్శివాజీ స్వతన్త్రనృప మా
త్మానం ప్రచురయిత్వా స్వనామ్నా నాణ్యానపి ముద్రాపయామాస।
ఏవం స్వరాజ్యం సుస్థిరం స్థాపయిత్వా స శివాజీ ౧౬౮౦ + ౩౧౦౧ =
౪౭౮౧ అబ్దే స్వర్యాతః। తతో ౪౭౮౨ (౧౬౮౧) అబ్దే ఔరంగజీబః
దక్షిణభారతం జేతుం ప్రతస్థే। సమహతీభిస్సేనాభిస్సహ దేహళీనగరాత్
ప్రస్థాప్యసుతాన్ మహారాష్ట్రం జేతుం ప్రేషయిత్వా స్వయం బీజపూ
రాదిరాష్ట్రాణి జేతుమగమత్। పాదుషాసుతః మహారాష్ట్రాన్ జేతుం
ప్రేషితాః యదా సమాగతాః తదా శినాజినస్సుతో శంభాజీనామక
స్స్వమహారాష్ట్రైస్సాకం పాదుషాసుతా నయోధయత్॥ ప్రథమతః
మహారాష్ట్రాః పరాజితా న్యవర్తన్త కింతు యదా పాదుషాసుతాః
న్యవర్తన్త తదా స మహారాష్ట్రాధీశో ఖానదేశరాష్ట్రం అవస్కన్ద
యన్ పాదుషస్యనగరం బర్హణపురీ మదహత్। ఏతస్మిన్నన్తరే
ఔరంగజీబః ౧౬౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౭ అబ్దే బీజపురీరిమజయత్॥ త
తో ౧౬౮౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౮ అబ్దే గోల్కొండనగరీం రుంధన్నన్తే
జిత్వా తత్ర సుల్తానం తానేషానామకం నిగృహ్యాసమాన్య బీజపురీ
సుల్తానేనసాకం అహమదనగరదుర్గే అధ్యవాసయత్॥ ౧౬౮౯ +
౩౧౦౧ = ౪౭౯౦ అబ్దే శంభాజీం వంచనమార్గేణ గృహీత్వా అమా
రయత్। తదాపి మహారాష్ట్రాః వారంవారం పర్వతేభ్యః వినిష్క్ర
మ్య పాదుషాసేనా మనాశయన్। తదా పాదుషాసేనాభి రభిద్రుతాః
పర్వతానేవభేజిరే। ఏవం పాదుషా తైర్యుధ్యన్ బహువర్షాణి త
త్రైవానయత్ తత్రైవ తస్య కేశాః ధవళితాః॥ ఏవం చిరంతనసమ
రైః క్లేశితాః అదత్తాశనాః పాదుషాసేనాః సమరే నిరుత్సాహా అభూ
వన్॥ పాదుషాసేనాః పూర్వం రాజధాన్యాం సుఖేనవర్ధితాః విగత

బాబరాక్బరకాలీయ స్వపితృపితామహా ఓజసః మహారాష్ట్రైశ్చిరంతన సమరైః క్లేశితాస్తైర్యోద్ధుమశక్తాఅభవన్ తస్మాత్ ఔరంగజీబః మహారాష్ట్రాన్ జేతుమశక్తః అహమదనగరం ప్రతిన్యవర్తత॥ తథైవ ఆగ్రానగరేజాతాః, మూల్తానే (మూలస్థానం) శీఖాః, రాజపుత్రాశ్చ తస్యాధికారంవినా కృత్య స్వతంత్రా అభూవన్ । ఔరంగజీబశ్చ అహమదనగర్యామేవ ౧౭౦౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౦౮ అబ్దేమమార॥ సశాసతితస్య విషయం మహద్వైశాల్యమాప్తం॥ తస్య ఆదాయం ౪౩౦౦౦౦౦౦ త్రింశల్లక్షాధికంచత్వారికోటి స్వర్ణాన్యభూవన్॥

షాఆలమః.

తత స్తస్య సుతో జ్యేష్ఠః ముజమనామకః బహదూరషా ఇతి షాలమనామ్నా చ సింహాసన మారురోహ ॥

సః మహారాష్ట్రాణాం రాష్ట్రం త్యక్త్వా ఉత్తరం గత్వా రాజపుత్రై సఖ్యం కృత్వా శీఖాన్యోద్ధుం తేషాం రాష్ట్రం పాంచాలమగమత్॥ తత్పూర్వమేవ తేశీఖాః శతద్రూంతీర్త్వా లాహోరం దేహళీంనగరంచ గత్వా మహమ్మదీయాన్ జిఘ్నన్తో తేషా మాయతనాన్యదహన్ ॥ షాలమశ్చ తాన్యోధయిత్వా న్యవర్తయామాస । తతో ౧౭౧౨ ÷ ౩౧౦౧ = ౪౮౧౩ అబ్దే స బహదూరషాదిష్టాన్తరంగతః ॥

తత స్తస్య సుతో జహందరనామకః సింహాసనమారురోహ॥ సః అబ్దమేవ శాసిత్వా మారితః ॥ తత స్తస్య భ్రాతు రజిముషషానామకస్య సుతో ఫెరుకస్సరనామకో సయ్యదబ్దుల్లా సయ్యదహుస్సేననామ్నో భ్రాత్రోః ప్రయాగ విహారరాష్ట్రపాలకయో స్సహాయేన జహందరషాం మారయిత్వా సింహాసనమారురోహ ॥ సః షడ్వత్సరాణి శశాస యదాసః పానాసక్తో భవత్ ॥ తస్మాత్ పూర్వోక్తౌ భ్రాతరౌ సయ్యదావేవ ప్రధానపాలకావభూతాం సచ ఫరుక్సరః ౧౭౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౦ అబ్దే మారితః ॥ తతో జహానషానామకస్య బహదూరషాస్య కనిష్ఠసుతస్య పుత్రః మహమ్మదషానామకః సింహాసనే స్థాపితః। తస్మిన్ శాసతి ౧౭౨౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౩ అబ్దే అసఫజానామకః పూర్వోక్త సయ్యదౌహత్వా కించిత్కాలమమాత్య భూత్వాదక్షిణా

పథం గత్వా హైదరాబాదనగరీం రాజధానీం కృత్వా విపులరాష్ట్రం జిత్వా నైజామనామ్నా శశాస । తతో ౧౭౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౫ అబ్దే కోసలరాష్ట్రే పాదుషాధికారీ ॥ తద్రాష్ట్రే స్వతంత్రో నవాబో భవత్ । వింశతివత్సరానంతరం అలివర్దిఖాననామకః వంగరాష్ట్రం విహారరాష్ట్రం చ వశీకృత్య స్వతంత్రరాజ్యం సంస్థాపయామాస ॥ ఎతస్మిన్నంతరే మహారాష్ట్రాశ్చ బాజీరావనామకేనాధిష్ఠితాః క్రమశః దక్షిణభారతం ఘూర్జరం మాళవం బందేలఖండంచ జిత్వా వశే కృత్వాకరమగృహ్ణంత ॥ ౧౭౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౯ అబ్దే తే దేహళీం గత్వాచంబల నర్మదానద్యోః మధ్యరాష్ట్రం పాదుషేణ దత్తాః తతో ౧౭౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౯ అబ్దే పారసికనాథో నాదరషా నామకః కాబూలం జిత్వా సింధునదీం తీర్త్వా ఆర్యావర్తమనస్కందయత్ ॥ సః (౧౭౩౯) ౪౮౪౦ అబ్దే క్రమశః దేహళీ మాజగామ ॥ తదాసః దేహళ్యాం పాదుషాం మహమ్మదుషానామకం బధ్వానగర మవస్కందయన్ బహూన్నాగరా న్నిజఘాన ॥ పాదుషస్య సర్వంధనం జగృహె యస్మిన్ తస్య రత్నఖచితం మయూరసింహాసనం ప్రధానం యస్య క్రయం షష్టిలక్షస్వర్ణాని ॥ యత్తేన పారసీకం ప్రతినీతం ॥ ఏవం పారసీకనృపే గతే దేహళీనాథో మహమ్మదుషాబంధనా ద్విముక్తః సింహాసనమారుహ్య శాసన్నాస ॥ తతో ౧౭౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౯ అబ్దె ఆఫగననృపో అహమదషా దురానినామకః గాంధారాన్ జిత్వా అర్యావర్తమాస్కందయత్ । తతో ఆర్యనృపాణాం సేనాతం సహిందనగరే యోధయిత్వా విజయమవాప॥ కింతు ౧౭౫౨, ౪౮౫౩ అబ్దే స ఆఫగననృపః పునరాగత్య పాంచాలం జిత్వా తత్ర స్వాధికారిణం నియోజయామాస ॥

ఏతస్మిన్నన్తరె ౧౭౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౯ అబ్దే దేహళ్యాం పాదుషాదిష్టాన్తంగతః ॥ తతో అహమదషానామకః సింహాసనమారురోహ యస్యామాత్యో ఘాజిఉద్దీననామా భవత్ ॥ సచ ఘాజిఉద్దీన ఆఫగనేశసేనాం పాంచాలవిషయా ద్విద్రావయామాస ॥ తస్మాత్స ఆఫగననృపో అహమదషానామకః ౧౭౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౭ అబ్దే పునః ఆర్యావర్తమగమత్ ॥ సః క్రమశః దేహళీంగత్వా తత్ర ధనం సర్వమవస్కందయన్ బహూన్నిజఘాన । తతో పాదుషాం ఘాజఉద్దీనః అహమదషానామకః అక్షిణీపోథయిత్వా అంధంతం సింహాసనా

దవరోపయామాస ॥ ఏవం క్రూరకర్మకృత్వా ఘాజిఉద్దీనః ద్వితీయాల
మగీరనామకం దేహాళ్యాం పాదుషాం కృత్వాశశాస॥ సఃతత్ర పాలనే
శక్తః శత్రుభయా న్మహారాష్ట్రాణాం సహాయ మయాచత ॥ తతో
మహారాష్ట్రాధీశస్య పీష్వాస్య భ్రాతా రఘోబానామకః మహత్యాసు
శిక్షితయా సేనయా సహదేహాళీం గత్వా వశే కృత్వా శశాస ॥
౧౭౫౯ నవంబరు + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౦ అబ్దే కార్తిక్యాం అలమగీర
పాదుషాపి తస్యామాత్యే నసిహాతః తతస్తస్య సుతో వంగరాష్ట్రే
స్థితానా మాంగ్లేయానాం శరణంప్రాప ॥ ౧౭౬౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౨
అబ్దే మహారాష్ట్రై ర్నిర్జిత పాంచాలరాష్ట్రం పునర్జేతుం ఆఫగనే
శో అహమదషా పునరాజగామ ॥ తతో మహారాష్ట్రాణాం తస్యచకురు
క్షేత్రే సమరేజాతే మహారాష్ట్రాః పరాజితాః తత్ర అలమఖరస్యసు
తో ద్వితీయఃషాలమనామా సింహాసనమారురోహ ॥ సః వంగసు
ల్తానేన షూజా అద్దాలనామకేన సహితః తద్రాష్ట్రే ఆంగ్లేయానాం భూ
మీరవనస్కందయత్ । కింతు పరాజితో న్యవర్తత ॥ తతశ్చ షాలమః
దేహాళీం గంతుం భీతః లక్ష్మణపుర్యామేవ న్యవసత్ ॥

తతో ౧౭౬౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౫ అబ్దే సషాలమః షుజాఉ
ద్దాలేన మీరఖాసిమనామకేనచ సంగతః పునర్వంగరాష్ట్రమవస్కంద్య
బక్సారనగరె ఆంగ్లైయైః పరాజితః తతో ౪౮౬౬ అబ్దే ఆంగ్లేయానాం
ప్రధానాధికారీ క్లైవభూపనామకః తేన పాదుషేణ సంధించకార యదా
రభ్యసః దేహాళీ పాదుషా ద్వితీయ్యషాఅలమనామా ఆంగ్లైయై స్స్వభ
రణార్థం ప్రత్యబ్దం పంచవింశతిలక్షరూప్యాణి దత్తః అలహాబాదాన
గరే ప్రయాగం ఆంగ్లేయానాంవశే న్యవసత్ పూర్వోక్త కురుక్షేత్రే
సమరానన్తరం దశవత్సరేషు గతేషు మహాదాజ సింధ్యయానామకః మ
హారాష్ట్రేషు ప్రబలో భూత్వా రాజపుత్రనృపానస్య కరదాయకాన్
కృత్వా దేహాళీనగరమగమత్ తతస్సః షాఅలమం ప్రతిఏవం వార్తా
మప్రేషయత్ భవాన్ ప్రయాగం విహాయ శీఘ్రమాగత్య దేహాళ్యాం
స్వసింహాసనమారుహ స్వేతి

తతో షాలమస్తేన వాక్యేన తుష్టః ఆంగ్లేయాధికారిణో శాసనం
వినైవ దెహాళీం గతో సింధియేన సింహాసనే సంస్థాపితః ఏవం సింధియా
సాదుషాం వశే కృత్వా కానిద్వత్సరాణి దేహాళ్యాం శశాస కింతు కించి

తత్కాలానన్తరం సింధియా స్వరాష్ట్రపాలనార్థం స్వరాజధానీం గ్వాలియరనగరీ మగమత్ తతో ఆఫగనాః రోహిలానామకా స్సమాగతాః దేహళీ మవస్కందయన్తో షాఅలమస్య నేత్రే సమపోథయన్ తతో సింధియా తద్వార్తాం శ్రుత్వా సమాగతః పరాన్ పరాజిత్య పాదుషాం దేహళించ వశేచకార ॥ తతో వింశద్వత్సరేషు గతేషు ౧౮౦౩ + ౧౦౩౧ = ౪౯౦౪ అబ్దె ఆంగ్లేయాః సిందియాం జిత్వాతం వృద్ధం అంధంచ పాదుషాం స్వరక్షణె గృహీత్వా తస్య విపులం భరణం దత్వా తస్యైవ హార్మ్యే అధ్యవాసయన్ ఏవం మహ్మదీయానా మాధిపత్యం అర్యావర్తెనష్టం.

ఆంగ్లేయానాంపాలనం.

పాశ్చాత్యా క్రైస్తవానాం మొఆర్యావర్తమాగతాః ౧౪౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౫౯౯ అబ్దె పోర్చుగసవిషయస్య నృపస్య నౌకేశః వాస్కోడిగామానామకః అఫ్రికాఇత్యద్యఖ్యాతం శాకద్వీపం ప్రదక్షిణీ కుర్వన్ సాముద్రమార్గే ణార్యావర్తమాజగామ సః భారతస్య పశ్చిమానూపే అవతీర్య తత్ర నృపం కాలికణ్ణాథం జామురినామకం దృష్ట్వా తస్మాత్ కించిత్ భూమిం లబ్ధ్వా తత్రగోవా ఇతినగరంనిర్మాయ వాణిజ్యం కుర్వన్నాస తత్ర పోర్చుగీసాః ౧౬౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౧ అబ్దా వధి వాణిజ్య విపులమకుర్వన్ తతో క్రమశః హాలండ ఆంగ్లేయ ఫ్రాంస, డెన్మార్క్, జర్మని, స్వీడననామవిషయస్థావణిజాశ్చన మాగతాః కింతు హాలండ, ఆంగ్లేయ, ఫ్రాంసదేశీయా ఏవ సుస్థిరం వాణిజ్యం ప్రావర్తయన్ తదితరవిషయజాః వాణిజ్యే సమ్యగాదాయ మలబ్ధ్వా న్యవర్తన్త హాలండవిషయజాః డచ్చియ్యానామకాః పోర్చుగీసానామనన్తరమనుపదమేవ సమాగతాః తెచ పోర్చుగీసాన్ గోవాం వినా ఇతరస్థానేభ్యః నిష్కాస్య ౧౬౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౧ అబ్దమారభ్య ౧౭౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౦౧ అబ్దావధి పశ్చిమభారతె సింహళె జవ సుమిత్రాదదీపేషుచ సుగంధద్రవ్యైః వాణిజ్యమకుర్వన్త ౧౬౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౩ అబ్దె ఆంగ్లేయవణిజః శతసంఖ్యాకాః స్వరాజ్ఞ్యా ఏలిజబతరాజ్ఞినా మకాత్ లబ్ధశాసనాః ఆర్యావర్తం ప్రాప్య ప్రాచీభారత వణిక్సంఘమితి స్వనామకృత్వాతదా భారతె పాదుషం అక్బరనామకం విచిత్రవస్తుప్రదానైః ప్రీణయిత్వాతస్మాత్ శాసనం

లబ్ధ్వా శూరతనగరే వణిగాపణాలయం నిర్మాయ వాణిజ్యం కుర్వంతః ఆసన్ తత్ర భారతీయవస్తూని సంచయన్తో నౌకాభిః స్వఆంగ్లేయం ప్రేషయన్తో తద్విషయా దపివస్తూని స్వైస్స్వైరేవనౌకాభిః స్సమానీయ భారతే వ్యక్రయన్త ఏవంతే వాణిజ్యం వివర్ధయన్తో విపులధనార్జన మకుర్వన్త స్వసంరక్షణార్థం మహాప్రమాణాని శతఘ్నీంశ్చ తత్రత్య దుర్గే సమారోపయన్ తేషాం ధనార్జనేన ప్రలోభితాః అన్యేచ ఆంగ్లేయవణిజః సంఘశః భారతం ప్రాప్య వాణిజ్యమకుర్వన్త అన్తే ౧౬౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౧ అబ్దే ఏతే ఆంగ్లేయవణిక్సంఘాః సంభూయ ఏకమేవ మహాసంఘం భూత్వా ఆంగ్లేయనృపాత్ భారతవిషయే వాణిజ్యాధికారం స్వవిషయే స్వీయమేవేతి శాసనం లబ్ధ్వా సంయుక్తప్రాచిభారతీయ వణిక్సంఘమిత్యాత్మనా సంఘస్యనామకృత్వా వాణిజ్యమకుర్వన్త॥ ఏతే ఆంగ్లేయాః ౧౬౧౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౨ అబ్దే భారతస్య ప్రాచీఅనూపే మచ్లిపట్టణమితి బందరఇతిఖ్యాత బృందావననగరే వాణిజ్యాలయం నిర్మమిరే తతో ౧౬౩౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౦ అబ్దే చంద్రగిరినృపాత్ చినవెంకట్రాయనామకాత్ ప్రాచీసముద్రానూపేకించిత్ భూమిం లబ్ధ్వా తత్ర మితినామ్నా దుర్గం నిర్మాయ తత్రాపి వాణిజ్యస్థాన మకుర్వన్త భారతీయాశ్చ చినవెంకట్రాయనృపస్యనామ్నా చన్నపురీతినామ్నా తత్రపురం నిమమిరే ! మద్రాసఇతినామఅదదుః॥ ముంబైనగరీచ పూర్వం పోర్చుగిసానామభవత్ । తతో ఆంగ్లేయనృపో ద్వితీయ చార్లసనామకః పోర్చుగిసనృపస్య దుహిత్రీం ౧౬౬౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౩ అబ్దే ఉద్వాహ్య శ్వశురేణ దత్తముంబైనగరీ అభవత్ సనృపోచార్లీసః తాంనగరీం ప్రత్యబ్దం దశస్వర్ణకరప్రదాన సంవిధానే నాంగ్లేయ వాణిజ్య సంఘాయాదదత్ తదా ఏతే ఆంగ్లేయవణిజాః శూరతనగరీంవిహాయ ముంబైనగరమేవ పశ్చిమానూపే స్వప్రధానస్థాన మకుర్వన్త॥ ఏకదా షాజహాన్పాదుషస్యదుహితా దీపశిఖస్య సమీపంగత్వా స్వవస్త్రదాహేన శరీరమపి దాహయామాస॥ తదా పాదుషా శూరతనగరాత్ ఆంగ్లేయభిషజం సమానయామాస॥ సచ భిషక్ తస్యాశ్చికిత్సాంకృత్వా స్వస్థాంచకార । తదా కింవాం

ఛసీతి పాదుషేణపృష్టో భిషక్ ఆంగ్లేయసంఘానాం వంగరాష్ట్రే వాణిజ్యం కర్తుం శాసనంయయాచె॥ తతో పాదుషేణ శాసనేదత్తే ఆంగ్లేయాః ౧౬౪౦ + ౩౦౦౧ = ౪౬౪౧ అబ్దే హుగ్లీనద్యాం స్వవాణిజ్యాలయం నిర్మమిరే॥ యావత్ షాజహానః శశాసతావత్తే తత్ర సుఖం స్థిత్వా వాణిజ్యమకుర్వన్త॥ కింతు యదా తత్సుతో ఔరంగజీబః పిత్రాసనమారురోహ తదా తే జేజియాఖ్యం మహమ్మదీయేతరైర్దేయం కరందాతుం తేన శాసితాః తస్మాద్దేశా దపక్రమ్య జగ్ముః॥ తదా పాదుషా ఔరంగజీబః స్వప్రజానాం వాణిజ్యనాశం దృష్ట్వా తాన్ పునరాహ్వాయిత్వా తాన్ జేజికరదానాత్ ముమోచయామాస । తదా తే ఆంగ్లేయాః త్రీణి గ్రామాణి గంగాముఖాత్ నాతిదూరే అక్రీణయన్త॥ తేషాం ప్రధానో కాలిపురీతివిఖ్యాతా పూర్వం పరిహారకనృపేణ కలివర్మణానిర్మితా। తత్ర తే ఆంగ్లేయాః ౧౬౯౦ + ౩౦౦౧ = ౪౬౯౧ అబ్దే విలియమనామదుర్గం నిర్మమిరే। తదేవ క్రమశః కలికాతానగరీ అభవత్॥ తన్నగరార్థం వంగరాష్ట్రపాలకస్య నవాబస్య కరం ప్రయచ్ఛన్తో ఔరంగజీబస్య మరణానన్తరం చత్వారింశదబ్దాని సుఖేన వాణిజ్య మకుర్వన్త । అపిచ చన్నపుర్యాః దక్షిణేత్తైః డేవిడఇతిదుర్గం నిర్మితం॥ వంగరాష్ట్రేచ పాట్నా, కాశిమబజార, దక్కానామనగరేష్వపి వాణిజ్యాలయాఃకృతాః॥

ఫ్రెంచియాశ్చ ఆంగ్లేయానాం సమకాలేనైవ ఫ్రాంసవిషయాత్సమాగతాః శ్రీభారతం ప్రవిశ్య వాణిజ్య మకుర్వన్త॥ ౧౬౬౪ + ౩౦౦౧ = ౪౬౬౫ అబ్దేత్తైః శూరతనగరే వాణిజ్యాలయం నిర్మితం ౧౬౭౪ + ౩౦౦౧ = ౪౬౭౫ అబ్దే వేబీజపురసుల్తానాత్ ప్రాచీ అనూపే కించిత్ భూమిం క్రీత్వా తత్ర పాండుచరినామ్నానగరం నిర్మాయతాం స్వముఖ్యానగరీ మకుర్వన్త॥ ఏవం ఫ్రెంచీయాశ్చ వాణిజ్యం కుర్వంతః ఆసుః తేషాం వణిక్సంఘస్య ప్రథమాధికారీ మార్టిననామకో భవత్। అనంతరంచ డ్యూమాసనామకో భవత్। తదనంతరం ౧౭౪౨ + ౩౦౦౧ = ౪౭౪౩ అబ్దే డూప్లేనామకోభవత్ । సః ౧౭౫౪ + ౩౦౦౧ = ౪౭౫౫ అబ్దావధిశశాస॥ సః తత్రాప్యంతనృపైఃస్నేహేన వర్తమానః వాణిజ్యవృద్ధిం చంద్రనాగూర పాండుచరిప్రభృతి స్వనగరాణాంచ వృద్ధించకార॥

తస్య గమనా దచిరాదేవ ౧౭౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౫ అబ్దె తస్య నృపస్య ఆంగ్లేయనృపస్య చసమరః ప్రారబ్ధః తస్మాత్ భారతెపి ఆంగ్లేయాః ఫ్రెంచీ యాశ్చద్వైరధేస్థితాః॥ తస్మాత్ ఆంగ్లేయాః పాండుచెరీం జేతుమిచ్ఛన్తస్థాంపరుధుః కింతు ఫ్రెంచీయానా మధికారీ డూప్లేనామకస్తాన్ విజత్య నివర్తయామాస॥ తతో డూప్లే ౧౭౪౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౭ అబ్దె చన్నపురీం తత్రదుర్గం చరుంధన్ జిత్వావశె చకార తత ఆంగ్లేయాః తద్రాష్ట్రాధిపస్య కర్ణాట నవాబస్య సవిధేస్వభ్రంశం వ్యజిజ్ఞిప కర్ణాట నవాబశ్చ తన్నగరీత్ ఆంగ్లేయానాం ప్రదెయేతి ఫ్రెంచీయాన్ శశాస॥ తథా నకృతే ఫ్రెంచీయా నిష్కాసయితుం సెనామపైప్రియత్ తదా ఫ్రెంచీ యాశ్చ అడయారనామ కుల్యాంతీర్త్వా సెంటతోమ నామస్థలె చన్నపుర్యాః దక్షిణస్థె నవాబస్య సెనాం యోధయిత్వా అజయన్॥ తత ఆంగ్లేయాః డెవిడనామదుర్గం గత్వా స్వవిషయాత్ సెనాం సమానయన్ తస్యసేనాపతిః మహాన్ శూరః లారెంసనామకో భవత్॥.

తతః ఫ్రెంచీయాః డెవిడదుర్గమపి వ్యరుంధన్ తదా లారెన్సః తాన్ పరాజిత్య న్యవర్తయత్ తస్మిన్ సమరె క్లైవనామకో యువా ఆంగ్లేయ లెఖకఃయుద్ధ్యన్ స్వశౌర్యం ప్రదర్శయా మాస॥ తతస్సః పృతనేశ్వరః కృతః॥ తతో ౧౭౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౯ అబ్దె ఆంగ్లేయ నృపస్య ఫ్రాంసనృపస్యచ సఖ్య సంవిధానంకృతం॥ తస్మాత్ చన్నపురీచ ఆంగ్లేయానాం ప్రదత్తా॥ ౧౭౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౯ అబ్దె దక్షిణభారతస్య అధీశః నైజాము ముల్కు నామకో దిష్టాంతరం గతః సః స్వపుత్రె నాజరజంగఫగనామకే సత్యపి పౌత్రం ముజఫరజంగ నామకం స్వాసనే అభ్యషెచయత్ తదా ఆర్కాటరాష్ట్రస్య నవాబో అన్వారుద్దీన నామకో భవత్ తస్యపూర్వి కస్యదోస్తావ నామకస్య జామాతాచంద్ర సాహిబనామకో భవత్ స చంద్రసాహిబః ఆర్కాటరాష్ట్రమైచ్ఛత్ తస్మాత్ ముజఫరజంగః ఫ్రెంచీయైః సంభూయ చంద్రసాహిబం ఆర్కాటె అభిషేచయితు మిచ్ఛన్ తంచంద్రం మహారాష్ట్రైర్బందీ కృతంతేభ్యోధనం దత్వాతంమోచయన్ తతో ముజఫరం హైదరబాదా నగరే సర్వస్య దక్షిణభారతస్య నవాబంపితుః పదెఅభిషెచయితుం ఫ్రెంచీయాః అంగీకుర్వన్॥ తతః ఫ్రెంచీయ్యాః బుస్సీ

నామసేనాపతి నాధిష్ఠితాః ముజఫరేణ చంద్రసాహిబేనచసహితాః గత్వా అంబూరు నగరే ౧౭౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౦ అబ్దె ఆర్కాట నవాబం సమయుధ్యన్॥ తస్మిన్ సమరె స ఆర్కాట నవాబః అన్వరుడ్డీనః నిహతః తత స్తస్యసుతో మహమ్మదాలీ నామకః తిరుచినాపల్లిం ప్రతిపలాయనంచక్రె॥

మహమ్మదాలీ ఆంగ్లేయానాం శరణం భేజె తదైవనాజరజంగః మహత్యా సేనయా సహస్వప్రిత్ర్యంలిప్సుః యోద్ధుం ప్రతస్థే॥ ఆంగ్లేయాశ్చ లారెన్సనామకె నాధిష్ఠితాం కియచ్చమూంతస్య సహాయార్థ మప్రైషయన్॥

తతో నాజరజంగః పాండిచెరి నగర్యాః యోజనదూరె ఫ్రెంచీయ్యాన్ యోధయిత్వా తాన్ జిత్వాముజఫరజంగం బందీచకార। కింతు తద్రాత్రౌ ఫ్రెంచీయాః తం నాజరమజయన్ యదాసః ఆర్కాటనగరమగమత్ ॥ ఆంగ్లేయాశ్చ డెవిడదుర్గమగమన్ । నాజరజంగశ్చ అబ్దాన్తరెస్వ మహమ్మదీయైస్స్వ నివేశె మారితః ॥ తస్మాత్ ముజఫరజంగః పునః దక్షిణభారతా ధీశో భవత్ । తతస్సః ఫ్రెంచీయ్యానాం ఉపకారం స్మరన్ బహుధనం దత్వా తేషాం సెనాం కియతీమ్ స్వనగరె న్యవేశయత్ । తత్సేనాయాం నాయకో బుస్సినామకోభవత్ - చంద్రసాహిబశ్చ ఆర్కాటె అధిపో భవత్ ॥ తతో ముజఫరజంగః ఔరంగబాదానగరీం గచ్ఛన్ మార్గెస్స్వైరేవానుచరై ర్మారితః ॥ తతో బుస్సి తస్యసుతం సలాబతజంగనామకం పిత్రాసనె అభ్యషేచయత్ చంద్రసాహిబశ్చ ఆర్కాటనగరె సింహాసనమారుహ్య సామంతైః ప్రణతః మహమ్మదాలింజేతుం తిరుచినాపల్లిమగమత్ తతో డెవిడదుర్గె ఆంగ్లేయానామధికారీ సాండర్సనామకః ఫ్రెంచీయ్యసేనాసహితం చంద్రసాహిబం యోద్ధుం సేనామ ప్రేషయత్ । చంద్రసాహిబస్తు ఫ్రెంచియ్య సేనాభిః వల్కొండనామగ్రామం తిరుచినాపల్లినగర్యాః చతుర్యోజనదూరస్థం సమాగతే మహమ్మదాలీచ ఆంగ్లైస్సహ తస్య మార్గంరురోధ ॥ తద్గ్రామాధికారీ ఫ్రెంచియానాం ప్రవేశమదదత్। తతః ఫ్రెంచీయ్యాః ఆంగ్లేయా నజయన్ యదాంగ్లేయాః శ్రీరంగనగరమగమన్ ఫ్రెంచీయాశ్చ తిరుచినాపల్లిమగమన్ । తతః స్వసేనాయాః పరాజయంశ్రుత్వా డెవిడనగరస్థ ఆంగ్లేయాధకారిణె సాం

డర్సనామకె విషణ్ణె క్లైవనామక సాసామధికారిశాత్రవాణాంజయోపా యవ్యూహ విశేషం తస్య న్యవేదయత్ । తతస్సోధికారీతం క్లైవ నామకం షోడశవయిసిస్థితం ద్విశతాంగ్లేయైః తావద్భిర్భారతైః త్రిభిశ్శ తఘ్నిభిశ్చ సంప్రేషయామాస । క్లైవశ్చ తిరుచినాపల్యాం రుద్ధం మహా మ్మదాలిం మోచయితు కామః ఆర్కాటస్య సమీపరాష్ట్రం చంద్ర సాహిబస్య అవాస్కందయత్ ॥ తత ఆర్కాటనగరంచ అజయత్ । తతస్తస్య నవాబః చంద్రసాహిబః తిరుచినాపల్లినగర్యాః సంరోధనం త్యక్త్వాస్వరాజధానీంపరాక్రాంతాం రురోధ తన్నగర్యాంచత్వారింశద్వా సరాన్ రుద్ధాయామపి క్లైవః స్వాల్పసైన్యైస్సాకం సధైర్యంపరాన యోధ యత్ । తతస్తస్య సహాయార్థమన సేనాయాంఆంగ్లైస్సంప్రెషితాయాం క్లైవః పరానజయత్ తతః క్లైవః తిరుచినాపల్లింజేతు మగమత్ తత శ్శ్రీరంగనగరే ౧౭౫౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౩ అబ్దే సమరేజాతె క్లైవః ఫ్రెంచీయాన్ చంద్రసాహిబంచఅజయత్ । తతో ౧౭౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౪ అబ్దే ఫ్రెంచీయాః తిరుచినాపల్లింజేతు మాగతాః ఆంగ్లేయా ధికారిణా లారెంసేనామకేనపరాజితాః ॥ తత ఆంగ్లేయఫ్రాన్సయోస్సమ రః అస్తమితః ॥ తయోన్నృపయోస్సంధిశ్చకృతా । తతో ౧౭౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౫ అబ్దే ఫ్రాంసనృపేణ శాసితో డూప్లే ఆంగ్లేయానోర్యుద్ధం విరరామ । తస్మిన్నెవాబ్దె స్వనృపస్య శాసనాత్ ఫ్రాంసవిషయం జగామ । తతః క్లైవః మహమ్మదాలిం ఆర్కాటరాష్ట్రస్య నవాబం అభ్యషేచయత్ । తతః చంద్రసాహెబః తంజావూరుం ప్రతి అపస ర్ణ్ తత్ర మహారాష్ట్రనృపేణ నిహతః । తతో చిరాదేవ క్లైవః స్వవి షయంగతః స్వనృపేణ సమ్మానితః పృతనేశ్వర త్వం లంభితః ॥ ఆంగ్లే య వణిక్సంఘశ్చ తస్య రత్నఖచితం కృపాణమదదత్ । తతస్స క్లైవ ధనవాన్ భూత్వా ఆర్కాటశూర ఇతిఖ్యాతః ॥ తదారభ్యభారతె ఆం గ్లేయ ఫ్రెంచిసంఘానాం కలహః శమితః ॥ మహమ్మదాలీచ ఆంగ్లే యాధికారిణా లారెంసనామకేన పాలితః స్వపితుః ఆర్కాటరాష్ట్రం సుసుఖం శశాస ॥ ఫ్రెంచీయానాం సేనాపతిః హైదరాబాదేనివసన్

తత్రస్థేన దక్షిణభారతాధీశేన నైజామేన సలబతజంగనామకేన ఉత్తర సర్కార ఇతిఖ్యాతం కృష్ణామారభ్య మహానద్యవధిరాష్ట్రం లంభితః తత్రతస్య రాజధానీ మచిలీపట్టణమభవత్ యత్రమహాబలం దుర్గం నిర్మితం ॥

క్లైవః.

వంగరాష్ట్రలాభః.

వంగరాష్ట్రం పూర్వం మురుళపాదుషాణాం వశ్యం భూత్వా తేషామధికారిభిఃపాలితం॥ యాదామహమ్మదషాశాసత్ తదా పారసీకనృపేణ నాదరషా నామకేన ఆర్యావర్తే అవస్కందితే తదనంతరం అలివర్ధిఖాననామకః వంగరాష్ట్రం వశే కృత్వా శశాస॥ సః ఆంగ్లేయేషు ప్రీతియుతః తాన్ సుఖేన వాణిజ్యం కర్తుం శశాస॥ తస్య శాసనే నైవ తైః పాట్నా ఢక్కానగరయోః వాణిజ్యాలయౌ నిర్మితౌ । అలివర్ధిఖానః మూర్షడాబాదా నగరీం కలికాతా నగర్యాః దశయోజనదూరే స్థితాం రాజధానీం కృత్వాశశాస । ౧౭౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౭ అబ్దే సః దిష్టాంతంగతః । తతస్తస్య పౌత్రః సురాజద్దౌలా నామకః సింహాసనమారురోహ । సః వింశతి వార్షికః విషయ లోలుపశ్చ । సః ఆంగ్లేయాన్ ద్వేషన్ తేషాం పురంకలికా తామవస్కంద్య తేషాం ధనైస్స్వంకోశం పూరయితు మైచ్ఛత్॥ తదర్థం తైః కలహస్య కారణం మృగయన్నాస్త । తతోచిరాదేవ ఆంగ్లేయాధికారీ స్వనృపస్య ఫ్రాంసనృపస్య చ సమరోచిరం భావీతి శ్రుత్వా కలికాతా నగరం ఫ్రెంచిమైః సంరుధ్యతేతి విచార్యతత్ర దుర్గస్య విలియ నామకస్య వప్రాదీన్ సమ్యక్సుదృఢాన్యకరోత్ । నవాబశ్చ తద్వప్రాణాం పాతనాయ సమాదిశత్ । తతో చిరాదేవ ఆంగ్లేయ నృపస్య ఫ్రాంసనృపస్యచ పునస్సమరే సమారబ్ధే ఆంగ్లేయాధికారీ ఫ్రెంచీమైః సంరోధనభయాత్ దుర్గం సుదృఢం కృతమితి ప్రత్యుత్తరం ప్రేషయామాస॥ నవాబశ్చ తద్వార్తాం శ్రుత్వాసం కుపితః పంచాశత్సహస్ర సేనాభిస్సమాగతో కలికాతాం రురోధ॥ తద్దుర్గే సప్తత్యధికశతమాంగ్లేయాన స్సమరకులాఆసన్ । క్లైవశ్చ ఇంగ్లాండు విషయేస్థితః । తథాపి

త్రైః చత్వారిదినాని సమరః కృతః॥ తతః కేచన లేఖ కాదయో నౌకాభిః
నదీమార్గేణ అపయాతాః। అవశేషితాః దుర్గం నవాబస్య వశమ
కుర్వన్త॥ నవాబశ్చ దుర్గం వశేకృత్వా తత్రస్థా నాంగ్లేయా౯ షట్
చత్వారింశ దధికశతం బందీకుర్వ౯ ఏకమనుష్యస్య వాసోచిత కా
రాగృహేన్యక్షిపత్॥ తస్మాత్ ప్రభాతే బహవ ఊష్మ్నాణామృ
తాః ద్వావింశతిరేవ సజీవాః ౧౭౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౭ అబ్దె
ఆంగ్లేయనృపస్య ఫ్రాంసనృపస్యచ సమరః ప్రారబ్ధః॥ తస్మాత్ ఆం
గ్లేయవణిక్స సంఘశ్చ భారతేస్వస్థాన రక్షణార్థం ప్రతనేశ్వరం క్లైవం
అప్రైషయత్। సక్లైవః యదా చన్నపురీమగమత్ తదైవ కలికాతాన
గరే ఆత్మీయానాం ఘోరవధం శుశ్రావ॥ తతస్తత్రస్థాంగ్లేయా స్సర్వే
భృశంకోపేనాక్రాంతాః కలికాతాం పునర్జిత్వా వైరనిర్యాతనం క
ర్తుం నిశ్చయంచక్రుః। తస్మాత్ క్లైవః భౌమమార్గేణ ప్రతస్థేవాట్స
వ నామ నౌకేశ్వరః సాముద్రమార్గేణాగమత్। సనాట్సనః త్రిభిర్మా
సైః గత్వా కలికాతా నగర్యాః విలియమదుర్గం సుఖేన అజయ
త్॥ తతో హుగ్లింగత్వాత ద్దుర్గమప్యజయత్। తతో వంగరాష్ట్రాధిపః
సురాజద్దౌలా నామకః భీతః ఆంగ్లేయబందీ న్విముచ్య సంధిమైచ్ఛత్॥
పూర్వసమరే ఆంగ్లైర్యన్నష్టం ధనం సర్వం దదామీతిచ అవదదత్॥
కింతు తదైవ సః చంద్రనాగూరు నగరస్థాన్ ఫ్రెంచీయా౯ ప్రతిసాహా
య్యార్థం వార్తామప్రైషయత్। తస్మాత్ క్లైవః నవాబస్య వంచ
నాం విదిత్వా చంద్రనాగూరుంగత్వా తన్నగరీమజయత్। సురా
లద్దౌలాచ ఏకవత్సరమేవ శశాసయదాసః సర్వేషాం స్వసేనా పతీ
నాం ద్వేషమజనయత్। తస్మాత్తేతం భ్రంశయిత్వాతస్య సేనా
పతిం మీర్జాఫరనామకం సింహాసనే సంస్థాపయితుం యత్నపరాఅభ
వన్। తస్మాత్తేక్లైవస్య సాహాయ్యమిచ్ఛన్తోః వార్తామప్రేషయన్।
అపిచ సమరేస్వామినం విహాయ ఆంగ్లేయానాం పక్షంగమిష్యామీతిచ
మీర్జాఫరః వార్తామప్రైషయత్॥ తస్మాత్ క్లైవః నవాబస్య రాజ
ధానీం మూర్షడాబాదాం ప్రతిప్రతస్థే॥ కింతు సనవాబ స్సురాజ
ద్దౌలామధ్యే ప్లాసినామగ్రామె పంచాశ త్సహస్రప త్తిభిః అష్టాదశ
సహస్రసాదిభిః॥ పంచాశ చ్ఛతఘ్నీభిః కతిపయైః ఫ్రెంచీయ్యయోధైః

అవతస్థే క్లైవస్య సేనాయాంచ శతాధికసహస్రం ఆంగ్లేయాః ద్విసహస్రే భారతాః। దశశతఘ్నశ్చ। తతో ౧౭౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౮ అబ్దే తయోస్సమరోభవత్। మీర్జాఫరశ్చ ఆంగ్లేయానాం పక్షంనాగమత్। కింతు తటస్థోభవత్। తథాపి క్లైవః శతఘ్నిభి ర్విముక్తగుడైః అసాయాన్హాం శత్రుసేనా మనాశయత్॥ తతోయామా వశిష్టేదినే బహుశశ్చాస్త్రవేషు నష్టేషుతానభిద్రవ న్విజయశ్రియా భూషితః॥ నవాబశ్చహతశేషైః పలాయనం - చక్రే॥

క్లైవశ్చ మూర్షిదాబాదాం గత్వా మీర్జాఫరం నవాబంచకార॥ తదాతన్నాగరాః ఆంగ్లేయాః తన్నగర మవస్కంద్య ప్రజానాశం కుర్వన్తీతి భీతాః॥ కింతుయదా క్లైవః నగరీమప్రవిశ్య బహిస్థితః తదా తే సంతుష్టాః తంతుష్టువుః॥ సురాజద్దౌలాచ పలాయిమానః కేనచిత్ పూర్వాపకారిణాగృహీతః మీరాన నామకస్య మీర్జాఫరస్య సుతస్య సమీపమానీతః తేన నిహతో భవత్। మీర్జాఫరక్లైవస్య బహుధనం దత్వా ఆంగ్లేయవణిక్సంఘస్య కలికాతాప్రాంతే చతుర్వింశతి రాష్ట్రి ఇతిఖ్యాతం రాష్ట్రిమదదత్ యదాంగ్లేయానాం వంగరాష్ట్రే ప్రాథమికీ అంకురోత్పత్తిమభవత్। అబ్దద్వయానంతరం తద్రాష్ట్రిస్య ఆత్మకరం క్లైవస్య అదదత్। తదారభ్యతద్రాష్ట్రిం క్లైవస్య రాష్ట్రిమితిఖ్యాతం॥ ఆంగ్లేయ సంఘశ్చ తద్రాష్ట్రే నృపస్యకరం క్లైవస్య యావజ్జీవం ప్రయచ్ఛన్నాస్త। యూరపఇతిఖ్యాత ప్రాచీన ప్లక్షద్వీపే కియన్తోనరేశ్వరాః ౧౭౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౭ అబ్దమారభ్య ౧౭౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౪ అబ్దాన్తావధి సప్తవత్సరాణి మిథస్సమరీం కుర్వన్నాసన్। తేషా మాంగ్లేయనృపః ఫ్రాంసనృపేణ యుయోధ॥ తస్మాత్ క్లైవశ్చ వంగరాష్ట్రే ఫ్రెంచీయానాం నగరీంచంద్ర నాగూరుం జిత్వా ఆర్యావర్తాత్ ఫ్రెంచీయాన్నిష్కా సయామాస॥ దక్షిణభారతేచ చన్నపుర్యాం ఆంగ్లేయాః అల్పసేనాయుతాః॥ తథైవఫ్రెంచీయ్యాః పాండుచేరినగరే। తస్మాత్తే అబ్దద్వయావధి తూష్ణీమెవాభవన్॥కింతు౧౭౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౯ అబ్దే ఫ్రెంచీయ్యానాం సేనాపతిః లాలినామకః మహతిభిః సేనాభిః స్వవిషయాత్ దక్షిణభారతం గత్వా ఆంగ్లేయానాం భా

రతాన్నిషాసనే స్వన్రుపేణశాసితః ఆంగ్లేయానాం దుర్గండెవిడనామకం జిత్వానాశయామాస॥ తతస్సలాలి హైదరాబాదానగరాత్ బుస్సీనామకం ఫ్రెంచిసేనాపతిం సమానీయ్యతేన సహచన్నపురీం గత్వారురోధ। కింతు తత్రస్థాలారెంస నామకాంగ్ల సేనేశ్వరః షణ్మాసా వధియుధ్యన్ తాం నగరీం శత్రువశెన చకార॥ తతో ఇంగ్లాండు విషయాత్ కూటనామక పృతనేశ్వరో నౌకసెనా సహితస్సంప్రెషితో లాలింజిత్వా విద్రావయామాస। తతస్సకూటనామా శత్రుమభిద్రవన్ ౧౭౬౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౧ అబ్దె చన్న నగర్యాః। పాండుచెర్యాశ్చ మధ్యె వాందివాషనామన గర్యాం పునః అజయత్॥ తతస్సకూటః పాడుచేరింగత్వా ౧౭౬౧,౪౮౬౨ అబ్దెతామజయత్॥ ఏతస్మిన్నన్తరే క్లైవశ్చ వంగరాష్ట్రాధిపః ఫోర్డునామకం ఉత్తరరాష్ట్రమితి ఖ్యాతం కృష్ణామహానదీ మధ్యరాష్ట్రం జెతుమప్రైషయత్॥ తత్ర ఫ్రెంచిసేనా బహవస్సన్నివేశితాః తెషాం సాహాయ్యార్థం నైజామశ్చవ్యగ్రః॥ ఆంగ్లీపృతనేశ్వరో ఫోర్డునామకః శౌర్యధైర్యాది సమద కౌసలేషు సమర పండితెన క్లైవేన శిక్షితః॥ తస్మాత్సః అనిర్విణ్ణః గత్వా ఫ్రెంచీయ్యాన్ బహువారంజిత్వా అన్తె తద్రాష్ట్రె తేషాం ముఖ్యస్థానం మచిలీపట్టణం జిత్వా వశెచకార॥ తదా తెన స్వసేనా సంఖ్యాధికాః ఫ్రెంచీయ్యాః బందీకృతాః ఏవం ౧౭౫౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౦ అబ్దె ఉత్తరరాష్ట్ర మితిఖ్యాతం కృష్ణామహానద్యోరంతరం రాష్ట్రం ఆంగ్లేయానాం వంశంగతం యత్తెషాం దక్షిణభారతేరాజ్యాం కురమభవత్ ౧౭౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౪ అబ్దె సప్తవార్షికః సమరో మితః ఆంగ్లేయ ఫ్రాంస నృపౌ సంధించక్రుః తస్మాత్ పాండుచేరినగరీ చంద్ర నాగూరునగరీచ ఫ్రెంచీయానాం పునః ప్రదత్తె॥ ఏవం ఫ్రెంచీయానా మాంగ్లేయనాంచ సమరఃశమితః॥ మీర్జాపరశ్చ క్లైవేన వంగరాష్ట్రె స్థాపితఃసమ్యక్ శశాస॥ సః దేహాళ్యాం పాదుషస్య శాసనంవినైవ వంగరాష్ట్రెసంస్థాపితః॥ దేహాళీపాదుషాచ ఆర్యావర్తెనామతః సర్వాధీశోభవత్ మీర్జాఫరేణ పాదుషస్య ఉపహారాః ప్రెషితాః యథా ఇతరనవాబైః కృతం॥ తస్మాత్ పాదుషస్య సుతో షాఅలమ ఇతిఖ్యాత షహాజాడా (యువరాజః) కోసలేశ్వరేణ షూజా ఉద్దౌలానామకెన సహితః వంగరాష్ట్రె మహాస్కందయత్ తతో మీర్జాఫరఃతస్య ధనం

దత్వా నివర్తయితు మైచ్ఛత్ కింతు క్లైవః తం వారయిత్వా తస్య సాహాయ్యార్థ మగమత్ అయోధ్యా నవాబశ్చ క్లైవస్యా గమనం శ్రుత్వా భీతః స్వసేనయా సహ అయోధ్యా మగమత్ తతః పాదుషా సుతో షాఅలమః ఏవం వయస్యేన పరిత్యక్తః భీతః తమేవ క్లైవం శరణ మగమత్॥ క్లైవశ్చ తస్య కియద్ధనం దత్వా దేహళీ మప్రేషయత్ మీర్జాఫరశ్చ విషయలోలుపః పాలనే అశక్తోభవత్॥ తస్మాత్సః ధనహీనో భూత్వా స్వరాష్ట్రస్థానాం వణిజానాం ధనం ఆదాతుమైచ్ఛత్ యదా క్లైవః తం న్యషేధత్తదా సకుపితః ఆంగ్లేయానాం నిష్కాసనే డచ్చియానాం చిన్సూరానగరస్థానాం సాహాయ్యమిచ్ఛన్ తానామప్రేషయత్ డచ్చియ్యాః స్వనృపస్య ఆంగ్లేయ నృపస్యచ వర్తమానంసఖ్య మప్యనాదృత్య ఆంగ్లేయేష్వసూయయా తైర్యోద్ధుమిచ్ఛన్తో జవద్వీపస్థా స్స్వచమూరా నయామాసుః॥ తాశ్చ నౌకాభిః స్సమానీతాః హుగ్లీనదీమార్గేణా గచ్ఛన్త్యో మార్గే ఆంగ్లేయాన్ కియన్త్యో బందీకుర్వన్త్యః తేషాం వాణిజ్యాలయానదహన్ తతః క్లైవః ప్రుతనేశ్వరం ఫోర్డునామకం కృష్ణాతీర రాష్ట్రాత్సమాగతం చిన్సూరా నగరీం జేతుం ప్రేషయిత్వా అన్యాన్ డచ్చీయాన్ నౌకస్థాన్యోధయితుం సంప్రేషయామాస తత ఆంగ్లేయైః డచ్చీయానః పరాజితాః తేషాం నగరీ చిన్సూరాచగృహీతాః తస్మాత్ డచ్చీయ్యాః ఆంగ్లేయై స్సంధిమైచ్ఛన్ ఆంగ్లేయాశ్చ డచ్చియానాం చిన్సూరానగరీం వాణిజ్యార్థం పునర్దత్వా సఖ్యమకుర్వన్॥ మీర్జాఫరశ్చతుష్టః ఏవం ఆంగ్లేయానాం విజయం దత్వా రాష్ట్రాణిచ సమార్జయిత్వా క్లైవః ౧౭౬౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౧ అబ్దే ఇంగ్లాండు విషయంజగామ॥

తతో చిరాదేవ ద్వితీయ షా అలమః దేహళ్యాం సింహాసనమారుహ్య కోసలేశ్వరేణ షూజా ఉద్దౌలానామకేన పునః వంగరాష్ట్రమవాస్కందయత్ తత ఆంగ్లేయాధికారీ ప్రుతనేశ్వరంనాక్సన్ నామకం వంగేశ్వరస్య సాహాయ్యార్థ మప్రేషయత్ సనాక్సః పాదుషాం ద్వితీయ్య షాఅలమనామకం కోసలేశ్వరం షూజా ఉద్దౌలానామకంచ పాత్నానగరే నివేశయన్తౌ సమయోధయత్॥ తస్మిన్సమరే పాదుషా

చ కోసలేశ్వరః పరాజితౌ కోలరాష్ట్రం ప్రతిన్యవర్తతాం తత ఆం గ్లేయాః మీర్జాఫరం వంగరాష్ట్రస్య పాలనే అశక్తం పశ్యన్తః తం భ్రంశయిత్వా తస్య జామాతరం మీర్ఖాసిమనామకం సింహాసనే సంస్థాపయామాసుః॥ తత స్స మీర్ఖాసిమః ప్రహృష్టః ఆంగ్లేయానాం భరద్వాన, చిత్రగంగ, మిధునపుర రాష్ట్రాణి వంగరాష్ట్రాన్తర్భూతాన్యదదత్ సః స్వపూర్వ నవాబేన కృతం ఋణం సర్వం అపనీయ స్వసేనాంచ ఫ్రెంచీయ సేనాపతిభిః సమ్యక్ శిక్షయిత్వా సమ్యక్ పాలయన్నాస॥

స్వపూర్వరాజధానీం మూర్షడాబాదాం విహాయ మాంగిర నామ నగరీం తస్మా ద్దశయోజనస్థాం స్వరాజధానీం చకార॥ తతస్సః ఆంగ్లేయాన్ స్వరాష్ట్రాత్ నిష్కాసయితుమైచ్ఛత్ తదర్థం కలహ కారణం మృగయన్నాస తదా చిరాదేవ ఉపస్థితః మీర్జాఫరశ్చ ఆంగ్లేయ వణిక్సంఘానాం నియోజకో నృపకరం వినా స్వార్థవాణిజ్యం కర్తుమనుమేనే తస్మాత్తే సర్వత్రాపి కరం వినైవ వాణిజ్యమకుర్వన్ మీర్ఖాసిమశ్చ తద్వారయితుమిచ్ఛన్ భారతీయానపి సర్వాన్ కరం వినా వాణిజ్యం కర్తుం శశాస ఆంగ్లేయ వణిక్సంఘాశ్చ స్వవాణిజ్యనాశాత్ కుపితాః స్వయమేవ కరం వినా వాణిజ్యం కర్తుమైచ్ఛన్నేతరే॥ తత ఆంగ్లేయాః కుపితాః మీర్ఖాసిమేన యోద్ధుం యత్నపరా అభూవన్ మీర్ఖాసిమశ్చ సమరసన్నాహం కృత్వా కోసలేశ్వరం షూజాఉద్దౌలానామకం పాదుషాం ద్వితీయ్యషా అలమంచ సాహాయ్యార్థమాహ్వయామాస॥ తతస్సః పాట్నానగరీం జిత్వా తత్రస్థాన్ సర్వానాంగ్లేయాన్ హంతుం సేనాపతిం శశాస। తతః కలికాతా నగరస్థ ఆంగ్లేయ సంఘః మీర్జాఫరం పునః వంగేశ్వరం కృత్వా మీర్ఖాసిమం దమయితుం అదమ నామ చమూపతిం సంప్రేషయామాస॥ సఅదమః షట్ శతైరాంగ్లేయైః సహస్రైః భారతైః ప్రస్థితః మీర్ఖాసిమస్య సేనాం త్రిషు స్థానేషు జిత్వా తస్య రాజధానీం మాంగిరనగరం రురోధ। మీర్ఖాసిమశ్చ తత్పూర్వమేవాపయాతః పాట్నానగరం ప్రాప్య యద్యాంగ్లేయ సేనాపతిస్తత్రాగమిష్యతి స్వవశేస్థితాన్ సర్వానాంగ్లేయబందీన్ హనిష్యామీత్యలిఖత్॥ ఆంగ్లేయసేనాపతిశ్చ పూర్వోక్తబందీనామేకతమస్య ఎల్లిస్సనామకస్య లేఖన సంచోదితః పాట్నామగమత్। తదా మీర్ఖాసిమః సంకుపితః సర్వానాంగ్లేయబందీన్ జఘాన। ఏవంసు

క్రూరె పాపకర్మణి కృతె మీర్ఖాసిమః ఆంగ్లేయసేనాపతినా పరాజితః పాట్నానగరీచ గృహీతా॥ మీర్ఖాసీమశ్చ పలాయనం కృత్వా అయోధ్యానగరస్థా పాదుషాం కోసలేశ్వరంచ శరణంభేజె॥

తతో మాసద్వయానంతరం ౧౭౬౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౫ అబ్దె మన్రోనామక ఆంగ్లేయచమూపతిః బక్సారనగరె తాన్సంగతాన్యోధయిత్వా అజయత్। తదారభ్య ఆంగ్లేయానాం మహత్వం సంవర్ధితం యస్మాత్తె పాదుషామజయన్। తతః పాదుషా ద్వితీయ్య షాఅలమః ఆంగ్లేయానేవ శరణంభజె। కోసలేశ్వరః షూజా ఉద్దాలాచ అపయాతః పునః సేనాంసన్నహ్యా సమరోత్సుకః ప్రతస్థె। తతస్సః కోరానగరే పునః పరాజితః సోపి ఆంగ్లేయానాం వశోభ్యభవత్। మీర్ఖాసిమశ్చ సు భీతః పలాయనం కృత్వా నష్టః॥ తదారభ్య తస్య వార్తాపిన శ్రూయతె॥

తతః ఇంగ్లాండు విషయె క్లైవః నృపేణ భూపతిః కృతః భారతే సర్వసేనాధిపత్యం దత్తం వణిక్సంఘస్య భారతీయ్య రాష్ట్రాణాం సర్వేషాం పాలనేని యుక్తస్సంప్రెషితో భవత్ యదా క్లైవస్సమాగతః భారతె పూర్వోక్తః సర్వః సమరశ్శమితః। తతః క్లైవః ప్రయాగనగరం గత్వా తత్రషాలమేన, షూజాఉద్దాలేనచ సంధిం చకార॥ షూజాఉద్దాలస్య పునః తస్య పూర్వరాష్ట్రం కోసలాహ్వాయం దత్వా పూర్వం తేనోద్యోజిత సమరస్య వ్రయం సర్వం తస్మాద గృహ్ణాత్। షాలమస్య గంగా యమునయోర్మధ్య రాష్ట్ర మదదత్॥ అపిచ తస్య ప్రత్యబ్ద పంచవింశలక్షరూప్యాణి భరణార్థంచ అదదత్। వంగవిహార రాష్ట్రె స్వవశె సంస్థాపయామాస॥

తతః పాదుషా ద్వితీయ్య షాఅలమః ఆంగ్లేయ వణిక్సంఘస్య వంగ, విహార ఓడ్రరాష్ట్రేషు సర్వకరాదానాధికారమదదత్। కింతు ఓడ్రరాష్ట్రం మహారాష్ట్రాణాం వశెస్థితం। తస్మా దాంగ్లేయాః తస్య కరంనా గృహ్ణాన్। తతో మీర్జాఫరే దిష్టాన్తంగతే క్లైవభూపః తస్య సుతం వంగవిహారరాష్ట్రయోః కరమాదాయ స్వవణిక్సంఘస్య దాతుం నియోజయామాస। సచ తత్రసేనాం నివేశ్యరాష్ట్రంరరక్ష॥

తతః క్లైవః వణిక్సంఘస్య నియోజనానాం స్వార్థే వాణిజ్యం కర్తుం భారత నృపేభ్యః ధనాదిగ్రహణంచ నిషేధయిత్వా తేషాం భృతకంచ అధికంచకార ॥ సేనాయాం యోధానాం ఇతః పూర్వం దీయ్యమానం ద్విగుణభృతకం నిషేధయిత్వా ఏకభృతకమేవ ప్రాయచ్ఛత్ ॥ తతస్సః ౧౭౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౮ అబ్దే పునః ఇంగ్లాండు విషయం గత్వా పంచాశద్వయసి ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ అబ్దే దిష్టాంతంగతః ॥

ఏవం క్లైవే ౪౮౬౮ అబ్దే నిర్గతే తేన కృత సంవిధానవశాత్ మీర్జాఫరస్య సుతో వంగరాష్ట్రం శశాస సః తద్రాష్ట్రస్య కరం గృహీత్వా ఆంగ్లేయానాఽదదత్ ॥ కింతు తస్యాధికారిణః ప్రాయశో మహమ్మదీయాః ప్రజాభ్యః గృహీతకరే విపులం భాగం స్వోపయుక్తం కృత్వా అల్పమేవ నవాబస్య అప్రైషయన్ ; యత్ ఆంగ్లేయానాం దత్తం । తస్మాదాంగ్లేయానాం కరాదానం న్యూనతాం ప్రాప్తం అపిచ శాసనాని నస్థిరాణ్యభవన్ । నవాబస్య ఇచ్ఛానుసారేణ తాని సంపరివర్తితాని। న్యాయాధికారిణశ్చ స్వార్థపరాధనం గృహ్ణాన్తో ధర్మశాసన దూషణం। కుర్వన్నాసన్ । తస్మాత్ ప్రజాః నక్షేమయుతాః। ఆంగ్లేయాశ్చ స్వవాణిజ్యాదాగతధన వ్యయం కృత్వా తద్రాష్ట్ర రక్షణాయ నివేశిత సేనాయాః భరణ మకుర్వన్త ఏవమాంగ్లేయ వణిక్సంఘస్య ఆదాయే న్యూనతాం ప్రాప్తే ప్రజాపాలనే కలుషితే ప్రజాసుచ నక్షేమయుతాసు ౧౭౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౦ అబ్ద మారభ్య తదబ్దాన్తావధి తద్రాష్ట్రే క్షామడాంబరమభవత్ తస్మాత్ ప్రజారిక్తతా పీడితాః కరదానే అశక్తాఅభూవన్ ఏవం కాలుష్యయుతం రాష్ట్రం ౧౭౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౩ అబ్దావద్యభవత్ ॥

౧౭౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౮ — ౧౭౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౦

మైసూరు సుల్తానేన ప్రథమసమరః.

ఏతస్మిన్నంతరే మైసూరురాష్ట్రం ప్రాముఖ్య మగమత్ । పూర్వం మైసూరు నృపః విజయనగర నృపస్య సామంతోఽభవత్ ౧౫౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౬ అబ్దే విజయనగరాధీశే తల్లికోటసమరే

మహమ్మదీయైః పరాజితే నిహతే తద్వంశ్యానామాధిరాజ్యం నష్టం ॥
తస్మాత్ తదారభ్య మైసూరు నృపః స్వతంత్రోఽభవత్ ॥ ౧౭౦౨ +
౩౧౦౧ = ౪౮౦౩ అబ్దే తద్రాష్ట్రే హైదరనామక ఏకః మహమ్మదీ
యోజాతః సః దస్యు వృత్తిమవలంబ్య బహుభిరనుచరైర్యుతః
తద్రాష్ట్రే సంస్థితం ప్రబలదుర్గమా శ్రీత్యరాష్ట్రాణి అవస్కందయన్నా
స ॥ తస్య బలాధిక్యం దృష్ట్వా మైసూరు నృపః తం స్వసేనాయాం
చమూపతిం చకార ॥ తతస్సః క్రమశః ప్రాబల్యం ప్రాప్య రాజ
కులే కలహ కల్లోలస్యావకాశం లబ్ధ్వా నృపతిం భ్రంశయిత్వా ౧౭౬౧
+ ౩౧౦౧ = ౪౮౬౨ అబ్దే స్వయం సింహాసనమారురోహ (రైసనా
మకేన రచిత మైసూరుచరితే పత్రం ౩౮౧) తతస్సః ప్రెంచీయ్యసేనా
పతిభిః స్వసేనాం శిక్షయామాస ॥ ఏవం సః సర్వాయుధోపేతాం సే
నాం సన్నహ్య హైదరాబాదారాష్ట్రస్య కర్ణాటరాష్ట్రస్యచ భాగాన్
అవాస్కందయత్ తత ఆంగ్లేయాః మాహారాష్ట్రాః నైజామశ్చ హైదర
స్య ప్రవర్ధమాన బలందృష్ట్వా బిభ్యన్తఃతందమయితుం మహాయత్న
పరాఅభవన్ ॥ యస్మాత్ హైదరః ఆంగ్లేయానాం వయస్యయోః
కర్ణాట నవాబస్య నైజామస్య రాష్ట్రాణి అవాస్కందయత్ తస్మా
దాంగ్లేయాః మాహారాష్ట్రైః నైజామె నచసంగతాః హైదరం యోద్ధు
మగమన్ । ఆంగ్లేయాశ్చ మైసూరుం జేతు మగమన్ నైజామస్య
సేనాచ బెంగుళూరనగరీమ గృహ్ణాత్ ॥ తతో హైదరశ్చ మాహారాష్ట్రా
ణాం మహాధనం దత్వా నివర్తయిత్వా నైజామస్య కర్ణాటరాష్ట్రం
జిత్వా దదామీత్యుక్త్వా తం వశే చకార । తతో నైజామశ్చ తస్య
వశం గతః యదా హైదరః తేన సహితః ౧౭౬౭ + ౩౧౦౧ =
౪౮౬౮ అబ్దే తం ఆంగ్లేయ సేనాపతిం స్మిత్తునామకం యోద్ధు మవ
తస్థే । తత ఆంగ్లేయ సేనాపతిః బెంగుళూరుం గత్వా చన్నపురీం ప్ర
తస్థే హైదరశ్చ తం అభిద్రవన్ చంద్రగ్రామనామ పర్వతమార్గేషు
తం యోధయామాస ॥ కింతు సహైదరః పరాజితః । తథాపి హైదరః
తమభిద్రవన్ త్రింకమల్లినగరే తం యోధయిత్వా పరాజితః । తతో
నైజామః హైదరం త్యక్త్వా స్వనగరీం హైదరాబాదనగరీం జవేనగత్వా
ఆంగ్లేయైః సఖ్యం చకార ॥ హైదరశ్చ చన్నపురీం గత్వా సంధిం కర్తుం
తద్దైవ ఉత్తరం దాతుంచ తత్రాంగ్లేయాధికారిణాం ప్రతివార్తా
మప్రేషయత్ తత ఆంగ్లేయాధికారీ సమర ప్రయార్థ మాత్మాసం

ధనహీనం పశ్యన్ కలికాతానగరాత్ శాసనం ప్రాప్తుం అవకాశోపి యస్మాన్నాస్తి తస్మాత్సంధిం కర్తుమనుమేనే తత ఏవం సంధిః కృతః ॥ పూర్వ సమరే ఉభయ పార్శ్వాభ్యాం నిర్జిత రాష్ట్రం పూర్వవత్ తత్తస్య ప్రదాతుం శత్రుభి స్సమర సమయే ఇతరేతర సహాయకరణార్థంచ సంవిధానం కృతం ॥

వారన హేస్టింగ్సః ౧౭౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౩ —౧౭౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౬ పూర్వోక్త ప్రకారేణ ఆంగ్లేయ వణిక్సంఘస్య ఆదాయే క్షీణతాం ప్రాప్తే తేషాం రాష్ట్రపాలనేచ కలుషతాం ప్రాప్తే ప్రజాసు అధర్మరతైరధికారభిః పీడితాసు ఇంగ్లాండు విషయే అధికారిణః ఏతత్కాలుష్యశమనే సమ్యక్పాలనేచ కుశలం సుధీమంతం వారన హేస్టుగ్సనామకం వంగరాష్ట్రస్య పాలనే న్యయోజయన్ ॥ ఏవం సవారన హేస్థింగ్సః ౧౭౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౩ అబ్దే నియుక్తః పాలన విధానే కలిలం శమయిత్వా సమ్యక్కర్తుం । వణిక్సంఘస్య ఆదాయం వివర్ధయితుంచ యత్న పరోభవత్ । అపిచ హైదరశ్చ పునస్సమరం కర్తుం యతతఇతిశ్రుత్వా తద్యుద్ధార్థంచ ధనార్జనంచ చకార॥ సః ప్రధమతః వంగరాష్ట్రే విహారరాష్ట్రేచ పూర్వం నియుక్త మహమ్మదీయ్యా పాలకాన్ భ్రంశయిత్వా ఆంగ్లేయపాలకాన్ ధర్మశాసకాంశ్చ నియోజయామాస । తేషాం ధర్మశాసకానాం సభాయాం ఆర్యావిబుధా ఆర్య ధర్మశాస్త్ర ప్రబోధనార్థం మహమ్మదీయ్యాశ్చ మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్ర విబోధనార్థంచ నియోజితాః । ప్రతి నియోజనం కర్తవ్య విషయే శాసనాని కృత్వా దదత్ యస్మా దధికారిభిః స్వార్థే రాష్ట్రస్య కరం నగృహీతం తస్మాత్ ప్రధాన సంఘస్య ఆదాయః వివర్ధితః ॥ కరాణాం భారావహాని బహూన్య పానయత్ । తస్మాత్ ప్రజాఅపిసు సుఖం కరందదుః । ఏవం సవారన హేస్థింగ్సః ధర్మేణశశాస పాదుషా ద్వితీయ్య షాఅలమనామా మహారాష్ట్ర భూపేన సింధియానామకేన సంచోదితః ప్రయాగే ఆంగ్లేయ శరణం త్యక్త్వా దేహళీ మగమత్ । సః స్వపూర్వికైః అక్బరాదిభి రివ ఆర్యావర్త మహారాష్ట్రాణాం సాహాయ్యేన జిత్వా శాస్తు మైచ్ఛత్ ॥ కింతు మాహారాష్ట్రాః తం స్వవశే స్యస్థాప్య దేహళ్యా మధ్యవాసయన్॥

తస్మాత్ ఆంగ్లేయాధికారీ హేస్టింగ్సః తస్య పంచవింశలక్షాత్మకం భరణం వ్యరమతదాతుం। తద్ధనం సింధియేన పాదుషార్థే అభిల

షిత మపినాదదత్॥ అపిచ షాఅలమస్య పూర్వం దత్త ప్రయాగ రా
ష్ట్రం యమునా స్వర్ణనదీమధ్య గంతస్మాత్ గృహిత్వా కోసలేశ్వరస్య
షూజాఉద్దౌలస్య అదదత్॥ సచ ఆంగ్లేయానాం పంచాశల్లక్షరౌప్య
ణ్యాదదత్ । కోసలరాష్ట్రస్య ప్రాగుత్తరె రోహిలా ఇతి ఆపగనీయా
మహమ్మదీయా క్రూరాః న్యవసన్ యస్మాత్ తద్రాష్ట్రం రోహిలఖండ
మితిఖ్యాతం । తే భారతీయాన్ ప్రభాధయన్తో దురాచార పరాఅభూ
వన్॥ తస్మాత్ కోసలేశ్వరః షూజాఉద్దౌలా తాన్యోద్ధుంగచ్ఛన్ ఆంగ్లే
యాధికారిణం హేస్టింగ్సం సాహాయ్యార్థమైచ్ఛత్ । సచహేస్టింగ్సః
కించిత్సేనామ ప్రైషయత్ ॥ ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ అబ్దె
తె రోహిలాః నిర్జితాః ॥ తేషాం నవాబః భ్రంశితః । యస్య
స్థానే తస్య సుతః నవాబః కృతః ॥ తస్య వంశీయ్యా ఏవాద్య
రామపురీ నవాబా ఇతిఖ్యాతాః॥ తదారభ్య రోహిలాః కృషి కర్మరతా
అభూవన్॥ ౧౭౭౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౪ అబ్దె ఆంగ్లేయ ప్రాచీనవణిక్సం
ఘశ్చధనలోపాత్ ఇతరాంగ్లేయవణిగ్భ్యః ధనం ఋణపూర్వక మాదాతు
మిచ్ఛన్తః తదర్థం స్వనృపతే శ్శాసనమైచ్ఛన్॥ అపి క్లైవేన యదా
భారతె రాష్ట్రం జితం తదారభ్య ఏతద్వణిక్సంఘః ఆంగ్లేయనృప సభా
యాం రాష్ట్రపాలకానాం పదవీం ప్రాపుః॥ తస్మాత్ రాష్ట్రపాలనం కే
వలం వాణిజ్యై కపరాణాం తేషాం హస్తె నిక్షేప్తుం నృపతె రమా
త్యాః నైచ్ఛన్॥ తస్మాత్ ౧౭౭౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౪ అబ్దె పాలన
సంవిధాన శాసన మితిశాసనం ఆంగ్లేయ నృపేణ కృతం తేన భారతవిష
యె ఆంగ్లేయానాం సర్వరాష్ట్రాణిపాలయితుం సర్వాధికారీ ఆంగ్లేయన్యృ
పేణ నియోజితః । తస్యచ సచివాఃచత్వారః నియోజితాః । రాష్ట్రాణి
పాలయిత్వా ఆదాయం వణిక్సంఘస్య అదదన్॥ వణిక్సంఘస్య చతు
ర్దశలక్ష స్వర్ణాత్మకం ఋణం నృపేణదత్తం । ఏతచ్ఛాసనానుసారె
ణ వారనహేస్టింగ్సః ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ అబ్దె భారతె ఆంగ్లే
యానాం సర్వరాష్ట్రాణాం అధికారీ సర్వాధికారినామ్నా కృతః॥

తస్య రాజధాన్యాం కలికాతానగర్యాం ప్రధాన ధర్మశాస్త్రా
నియోజితః॥ దక్షిణ భారతే ఆంగ్లేయ రాష్ట్రాణాం పాలనార్థం మద్రా
సునగరీతి ఖ్యాత చన్నపుర్యాం అధికారీ నియోజితః॥ తథైవ ముంబైనగ
ర్యాం పశ్చిమరాష్ట్రాణాం పాలనే అధికారినియోజితః ఉభావపి కలికా

తానగరస్థ సర్వాధికారిణో వశ్యా॥ తన్నగర్యోరపి ధర్మశాస్త్రారో నియోజితాః॥ కలికాతాయాం సర్వాధికారిణో హేస్టింగ్సనామకస్య మంత్రిషు చతుర్షు ఏక ఏవ ప్రాచీనః శేషాస్త్రయః ఇంగ్లాండువిషయాత్ నవాః ప్రేషితాః యస్మాత్త్రయః ఫిలిఫనామకేన అధిష్ఠితాః హేస్టింగ్సేన మంత్రభేద మకుర్వన్త॥

యత్తేషాం సంఖ్యా అధికా తస్మాత్ హేస్టింగ్సుస్స్వమనోను సారేణ పాలయితు మశక్తో భవత్ ఏతస్మిన్నన్తరే కోసలనవాబః వజీరనామకః దిష్టాన్తంగతః తత ఆంగ్లేయాః తస్య సుతేన బలాత్ సంవిధాన మగృహ్ణన్ యేన ఆంగ్లేయానాం వారాణసీరాష్ట్రం మహాబుద్ధి మదత్తం అపిచ తస్య నగరే నివేశి తాంగ్లేయసేనాభరణార్థం ధనంచ సంవర్ధితం అన్తే తస్య పితుర్మహిష్యాః వింశతిలక్షసౌవర్ణం దాపయామాసుః యత్ వివాదే స్థితం యస్య బహుభాగః న్యాయతో నవాబస్య తస్మాత్ నవాబః ధనహీనో భూత్వా భావినిమాహారాష్ట్రైః ఆంగ్లేయానాం సమరేకథమపిసాహాయ్యకరణే అశక్తోభవత్ ౧౭౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౬ అబ్దె ఏతె మంత్రిణో నందకుమారనామక మేకం దుష్టం పురస్కృత్య ఏష హేస్టింగ్సః అన్యాయేన ధనంస్వార్థే అగృహ్ణా దిత్యపాలపన్ కింతుసమి థ్యా శాపః సంస్థాపితః॥ తతో ౧౭౭౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౭ అబ్దె హేస్టింగ్సః విరోధినాం మంత్రిణాం మేకః మమార తస్మాదారభ్య హేస్టింగ్సః పున: స్వేచ్ఛానుసారేణ నమ్యక్పాల యితుం శక్తో భవత్॥

మహారాష్ట్రసమరం.

మహారాష్ట్రనృపాణాం అధికారే శివాజిపౌత్రేణ సాహునామ్నా క్షీణతాం ప్రాప్తే తస్యామాత్యో బాలాజివిశ్వనాథనామా పీష్వానామ్నా సర్వాధికో భవత్ ఏతేషాంపీష్వాణా మాధిపత్యం బాజిరావనామ్నా పూర్వోక్తస్యపౌత్రేణ సంవర్ధితం తస్మిన్ శాసతి మహారాష్ట్రాః కృత్స్నమార్యావర్తం జిత్వా దేహాళమపి వశే కృత్వా పాదుషామపి స్వవశే సంస్థాపయామాసుః తస్మిన్ శాసతి మహారాష్ట్రాధిపః నాగపుర్యాం భాన్స్లేనామకో రాజ్యం స్థాపయామాస తథైవ సింధియా గ్వాలియరరాష్ట్రం హూల్కారశ్చ ఇందూరనామరాష్ట్రం మాళవేషు సంస్థాపయామాసతుః గైక్వారునామా పశ్చిమానూపె

బరోడానామరాష్ట్రంచ సంస్థాపయామాస కింతు ఆహమ్మదషాచ కురుక్షేత్రేతాన్ మహారాష్ట్రాన్ జిత్వా తేషాం బలంవ్యశీర్ణయత్ హోల్కారేణ తేన సంగతః॥ కింతు నానాఫర్ణవీసః ధనం దత్వా తౌ స్వవశే చకార॥ తతో ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ అబ్దె రఘునాథనామకంవా క్వాదగ్రామె యోధయిత్వా పరాంజయత్ తతో రఘునాథః ముంబైనగరస్థాంగ్లేయానాం సాలసెట్టునామకద్వీపంబాస్సననామ అనూపనగరంచ దత్వాతై స్సంధిం చకార। తతఆంగ్లేయాః నర్మదాతీరగ్రాసనగరే నానాఫర్నవీసస్య సేనాంమహతీం యోధయిత్వా జయమాపుః, మహారాష్ట్రాశ్చ పలాయమానాః శతఘ్నీః నద్యామక్షిపన్। యస్మాత్ రఘునాథేన సంధిః ముంబైనగరస్థాంగ్లేయైః స్వాధీశస్యకలికాతానగరస్థస్య హేస్టింగ్సస్యశాసనం వినాకృతః తస్మాత్ సహేస్టింగ్సః తత్సంవిధానం వినా కృత్వా సమరం నిషిధ్య పునః ప్రతిదూతం ప్రేషయామాస। యెన పీష్వేన నవం సంవిధానం కృతం యెన పూర్వం రఘునాథేనదత్తంరాష్ట్రం పునః పీష్వస్యదత్తం ఏవం ౧౭౭౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౭ అబ్దె సంవిధానేకృతె సమరః శమితఃకింత్వచిరాదేవ ఇంగ్లాండువిషయా దధికారిణః కలికాతానగరస్థ సర్వాధికారిణాకృత సంధాన వినాకృతా రఘునాథెన శూరతనగరేకృతం సంవిధానమేవ స్థిరం కృత్వా శాసన మప్రైషయన్॥ తస్మాత్ ౧౭౭౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౯ అబ్దె పునః రఘునాథేన సంవిధానం కృతం॥ తస్మాత్ పీష్వేణ పునః సమరస్సమారబ్ధః తస్మాదాంగ్లేయసేనా రఘునాథేన సహితా పునహానగరం రోద్ధుమగనుత్। కింతు సేనాపతేః మాఖ్యాన్ త్ పీష్వా సేనాభిః వాగోననగరే పరాజితా॥ తతః సర్వాధికారీ హేస్టింగ్సః తద్వార్తాం శృత్వా గోదార్డనామకం పృతనేశ్వరం మహారాష్ట్రాన్ జేతు మప్రైషయత్॥తతస్సగోద్దార్డః ౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దె ఘూర్జరం గత్వా ఆహమదాబాదానగరీం జిత్వా హోల్కారస్య సింధియస్యచ సేనాం పరాజయత్ పోఫామనామకోపి కలికాతా నగరాదేవ సంప్రేషిత ఆంగ్లేయసేనాపతిః సింధియాం పరాజిత్య గ్వాలియరనామదుర్గం దురారోహామపి అజియత్। ఏవం ఆంగ్లేయైః విజయెవాప్తెపి ౧౭౭౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౦ అబ్దె గ్వాలియరేశ్వరే సింధియాం వినా సర్వైర్మహారాష్ట్రనృపైః నైజామేన, హైదరావి

నా మైసూరేశ్వరేణచ సంగతాః ఆంగ్లేయానాం భారతే రాష్ట్రాణి జేతుం సంవిధానం కృత్వా సంగతాః॥

ద్వితీయమైసూరుసమరః.

హైదరలీ ౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దె త్ర్యశీతిసహస్రసేనాభిః కర్ణాటమవాస్కందయత్। తత ఆంగ్లేయాః బైల్లీనామప్రృతసేశ్వరం కాంచిపురస్థ మన్రోనామ సేనాపతినా సంగమయ్య హైదరం యోద్ధుమప్రేషయన్, కింతు సబైల్లీమధ్యమార్గే హైదరేణ సంగతః ససైన్యో వ్యనశ్యత్। వారనహేస్టింగ్సశ్చ తద్వార్తాం శ్రుత్వా కూటనామకం సమరకుశలం సేనాపతిం మహతీభిస్సేనాభిస్సహాసమప్రేషయత్। ఏతస్మిన్నంతరె హైదరః ఫ్రెంచీయైః కృతసహాయః ఆర్కాటనగరీమజయత్। తతస్సః ౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౨ అబ్దె పోర్టునోవోనామనగరె ఆంగ్లేయసేనాపతిం కూటం సమాయోధయిత్వా పరాజితః। ఏతస్మిన్నంతరె హైదరస్య సుతః టిప్పునామకః వాండివాషదుర్గం రుంధన్ పిగ్గోః పరాజయం శ్రుత్వా తద్దుర్గం త్యక్త్వా పితుస్సమీపమగమత్॥ తతో వెల్లూరుదుర్గం హైదరః రురోధ తత్ర హైదరే విజయోన్ముఖె కూటనామాతత్రాగతః హైదరం పరాజిత్య దుర్గస్థానాం సంభారాన్ దత్వా చన్నపురీమగమత్। తతో డచ్చీయాః తస్య సాహాయ్యార్థం గత్వా తేన సంగతాః ఫ్రెంచీయానాం సేనాశ్చ ద్విశతోపరిసహస్రసంఖ్యాకాః తస్య సహాయార్థం ప్రేషితాః పోర్టునోవోనామనగరే నౌకాభ్యో వాతరన్ కింతు తదా ప్రావృషిసమాగతాయాం వర్షధారాభిస్సంవర్ధిత నదీభిః సంరుద్ధేషు మార్గేషు హైదరః సముత్సాహం త్యక్త్వా ఆర్కాట నగరమగమత్ ఫ్రెంచీయాశ్చ కడలూరునగర్యాం న్యవసన్॥ ఆంగ్లేయాశ్చ చన్నపురీ మగమన్ తతో చిరాదేవ హైదరాలీదిష్టాంతంగతః। తతో హేస్టింగ్సః నైజామం స్వపక్షగం చకార। ౧౭౮౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౩ అబ్దె మహారాష్ట్రైస్సంధిం చకార యెన మహారాష్ట్రాః హైదరాలేః పక్షం విజహుః। ఆంగ్లేయాశ్చ రఘునాథస్య పక్షం విజహుః। యః ప్రత్యబ్దం చతుర్లక్షరూప్యంభరణం తైః ప్రాపితః। హైదరాలెస్సుతో టిప్పునామాపివం మహారాష్ట్రైః

త్యక్తః ఫ్రెంచీయైః కృత సహాయ్యః సామరమకరోత్। కింతు ౧౭౮౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౪ అబ్దే ఆంగ్లేయనృపస్య ఫ్రాన్సనృపస్యచ సంధిరభవత్। తస్మాత్ ఫ్రెంచీయ్యాః తంతత్యజుః తతః ౧౭౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౫ అబ్దే మంగళూరునగరే ఆంగ్లేయై ర్నిర్జితైస టిప్పూఆంగ్లేయైస్సంధించకార। ౧౭౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౩ అబ్దే తత్పుత్రేణ టిప్పూనామకేన సంధిమకుర్వన్తయోన ఉభయపార్శ్వాభ్యాం నిర్జితాని రాష్ట్రాణి పునః పూర్వస్వామిభ్యో దత్తాని। మైసూరునగరే నిగృహీతా ఆంగ్లేయ బంద్యశ్చ విసృష్టాః॥

వారణాసినృపేణ సమరః॥

౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౨ అబ్దే సర్వత్ర శత్రుభిః పరివేష్టితః హేస్టింగ్సుః వారణాసినృపం పూర్వంకృత సంవిధానానుసారేణ స్వసాహాయ్యార్థం కతిపయాన్ సాదినః ప్రేషయితు మయాచత। యతః తేన ప్రేషితాః తస్మాత్ పంచాశల్లక్షరౌప్యాణాం దానే శశాస। తదపి తేష్వదత్తేషు తం యోధయిత్వా అజయత్। తతః సమరవ్యయార్థం తదనంతరం సింహాసనమారూఢాత్ తస్య భ్రాతృజాత్ ద్విగుణితకరమగృహ్ణాత్। తస్మిన్నేవాబ్దే చూనారనగరే అయోధ్యానవాబేన స్వపితుః మహిష్యై ఆంగ్లేయై ర్దాపిత ధనం పునరపిదత్తం॥ ౧౭౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౫ అబ్దే పిట్టనామా ఆంగ్లేయనృపస్య ఆమాత్యో భవత్। తేన కృత ధర్మశాసనానుసారేణ ఆంగ్లేయసంఘస్య భారతీయ్యరాష్ట్రపాలనవ్యవహారపరిశీలనార్థం షణ్మాంత్రిణో నియోజితాః॥ అజిచ తచ్ఛాసనే భారతే అధికారిభిః భారతీయ్యనృపైస్సమరో వా సంధిర్వా ఆంగ్లేయనృపస్య సభాస్థస్య శాసనం వినా కార్యమభవత్। ౧౭౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౬ అబ్దే స వారనహేస్టిగ్సుః అక్రమద్రవ్యగ్రహణాదిభి రభిశప్తః తద్విచారణార్థం నృపేణాహూత ఆంగ్లేయవిషయం జగామ। తత్ర సప్తవత్సరావధివిచారణానన్తరం సః నిర్దోషీతి నిర్ణీతః। కింతు సః నిర్ధనోభూత్వా ౧౮౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౯ అబ్దే కాలధర్మమొపేయివాన్ ॥

గారన్వాలిసభూపః.

౧౭౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౭—౧౭౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౪ తతో ౧౭౮౬ = ౪౮౮౭ అబ్దే కారన్వాలిసనామభూపః సర్వాధికారే నియోజిత సంప్రేషితః॥ తదా మైసూరుసుల్తానః టిప్పునామకః ఆంగ్లేయానాం ద్వైరథే స్థితః॥ ౧౭౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౧ అబ్దే సటిప్పూ ఆంగ్లేయానాం వయస్యం తిరువనంతపురీనృపం యుయోధ॥ తస్మాత్ కారన్వాలిసః తస్య సాహాయ్యార్థం సేనయాసహితో గత్వా మంగళూరనగరీం జిత్వా టిప్పుం పరాజిత్య శ్రీరంగపట్టణాం ప్రతివిద్రావయామాస। తత స్సంభారలోపాత్ స కారన్వాలిసః సమరం త్యక్త్వాన్యవర్తత॥ కింతు ౧౭౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౨ అబ్దే పునః గత్వా టిప్పోః దుర్గాణిజిత్వా తం కావేర్యాః దక్షిణం ప్రతివ్యద్రావయత్। తతఃటిప్పుస్సంధిమకరోత్; యేన ఆంగ్లేయానాం కతిపయరిరాష్ట్రం కతిపయంధనంచ అదదత॥ అపిచ సుతౌ చ సంవిధాన రక్షణప్రశ్రయార్థం ఆంగ్లేయానాం న్యాసభూతౌ అదదత్। ఏవం సమరకల్లోలే శమితే కారన్వాలిసః పాలనసంవిధానిం సమ్యగ్రచయితుం వ్యగ్రోభవత్। ఏతత్పూర్వం మహమ్మదీయ్యపాదుషాణాం కాలే భూపతయః దత్త కతిపయరాష్ట్రాః తద్రాష్ట్రాత్ స్వయం కరం గృహీత్వా పాదుషాభాగం తస్మై ప్రేషయిత్వా స్వయం శేషమగృహ్ణన్। అపిచయదా పాదుషేణనియుక్తాః కతిపయాం చమూంచ సంప్రేషయన్త ఆసన్ యదా హ్యైవః ఆంగ్లేయానా నుర్థే వంగాదికాష్ట్రాణ్యాజయత్తదాసః తాన్ భూపాన్ సేనాప్రేషణ సంవిధానాత్ నిషేధయన్ తైర్దేయం కరం సుస్థిరం నిర్ణేతవాన్। కింతు తదనంతర వారనహేస్టింగ్సస్య శాసనకాలె సమరకల్లోలేషు తే భూపాః అస్థిరాః కృతాః। తేషాం భూమయః అధికధనదాతృణాం దత్తాః॥ తస్మాత్ భూపతయః స్వరాష్ట్రాణాం అస్థిరత్వాత్ తేషాం వృద్ధిం నాకుర్వన్త। కైశ్చిత్ కృతాయామపి వృద్ధా దశవత్సరాణామేకైకవారం తదాదాయానుసారేణ కరస్సంవర్ధితః తస్మాత్తే భూపాః స్వకృతకర్మఫలస్య అలాభాత్ దుఃఖితా అభవన్। కేచన స్వలాభార్థం కృషీవలేభ్యః అధికకరం అగృహ్ణన్। తస్మాత్తే కృషీవలాశ్చ దుఃఖితాః। తస్మాత్ కారన్వాలిసః ఏతత్కల్లోలమపనేతుం భూపతిభిః

యం కరం సుస్థిరం చకార కృషీవలైశ్చ భూపతీనాంచ దేయం కరం నిర్ణీతవాన్, ఏవం భూపతీనాం దేయం కరం సుస్థిరం కృత్వా తదితర రాష్ట్రే ఆంగ్లేయానాం దేయకరస్యా దానవిషయె సంవిధానం చకార తద్రాష్ట్రేషు నియుక్తా రాష్ట్రాధిపతయః కృషీవలేభ్యం కరం సమాద దానా ధర్మంరక్షాం కుర్వన్త ఆంగ్లేయవణిక్సంఘస్య వాణిజ్యమపి ప్రాచారయన్। తస్మాదేకైకస్య రాష్ట్రాధిపస్య నియోగోధికోభవత్। అపిచ తేషాం భృతకం స్వల్పమభవత్। తస్మాత్తే స్వార్థే వాణిజ్య మకుర్వన్త॥ తస్మాత్ కారన్వాలీ సః పాలనసౌకర్యమేవ మకరోత్॥ రాష్ట్రేకరాదానాధికారిణః ప్రత్యేకం నియుజ్య తేషాం భూపతీనాంచ తత్కృషీవలానాంచ మధ్యే వివాదనిర్ణయార్థ మేనాన్ నియోజయా మాస। తేషాం సర్వేషాం కరాదానాధికారిణాం అధిష్టానార్థం సభాకలి కాతానగరే కృతా। ధర్మశాస్త్రరక్షాప్రస్యే ధర్మనిర్ణయార్థం అపరా ధశిక్షార్థంచ నియోజితాః॥ తైరధికారిభిః ఆర్యధర్మశాస్త్రానుసారేణ కార్యేషు నిర్ణయః కృతః తథైవ మహమ్మదీయ్యాః తచ్ఛాస్త్రానుసా రేణ పాట్నాః డక్కాఃమూర్షడాబాదా కలికాతానగరేషు ఏతేషాం ధర్మనిర్ణయాధికారిణా మధీశాః నియుక్తాః॥ కింతు మహమ్మదీయ్య శాసనానుసారేణ క్రూరతరశిక్షాః నకృతాః। ఏవం ఆర్యావర్తే భూపతి భిః దేయకరం సుస్థిరం కృత్వా పంచదశవత్సరానంతరం చన్నపురీరా ష్ట్రేపి తథా నియుక్తం॥ ఏవం సమ్యక్ పాలనసంవిధానం కృత్వా స కారన్వాలీసభూపః ౧౭౯౩ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౩ అబ్దె భారతం త్య క్త్వా స్వవిషయ మగమత్॥

మాన్యఃఝానషోరనామా.

౧౭౯౩ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౩—౧౭౯౮ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౮. తతో మాన్యః ఝానషోరనామా సర్వాధికారీ నియుక్తః॥ సః భారతీయ్య నృపాణాం సమరేషు నప్రవేశ మైచ్ఛత్ కింతు శమమే వైచ్ఛత్। యస్మాత్పూర్వ మాంగ్లేయాః భారతీయ్యనృపాణాం సాహాయ్యం కర్తుం సంవిధాన మకుర్వత తస్మాత్తే సాహాయ్యకరణాయా హూతాః॥ ౧౭౯౫ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౫ అబ్దె మహారాష్ట్రాః నానాఫర్న్నవీసనామ్నా ప్రేషితాః నైజామంరుద్లానామనగరే అపరాజయన్। తతో నై

జామః ఆంగ్లేయానాం సాహాయ్య మైచ్ఛత్। కింతు ఆంగ్లేయాధికారీ తస్య సాహాయ్యార్థ సేనాం నాప్రైషయత్। తస్మాత్స నైజామః తేషాం విపులం రాష్ట్రం దత్వా త్రికోటిరూప్యాణి చ దత్వా సంధిం చకార। అయోధ్యానవాబేన వజీరనామకేన తద్రాష్ట్రేన సమ్యక్పాలితే ఆంగ్లేయాధికారీ స షోరనామా తం భ్రంశయిత్వా అన్యం నవాబమకరోత్। తత స్సషోరనామా (౧౭౯౮) ౪౮౯౯ అబ్దే స్వాధికారం విహాయ స్వవిషయం జగామ॥

వెలస్లి మహాభూపః.

(౧౭౯౮) ౪౮౯౯—౧౮౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౪ తతో మార్నింగ్టన్ నామభూపః ౪౮౯౯ అబ్దే సర్వాధికారీ నియోజిత స్సమాజగామ। తదా టిప్పుసుల్తానశ్చ మహారాష్ట్రాః నైజామశ్చ సంగతాః ఆంగ్లేయానాం నిష్కాసనే యత్నపరా అభవన్। తత్ జ్ఞాత్వా ఆంగ్లేయాధికారీ ప్రథమతః టిప్పూనామకస్య దమనే యత్న మకరోత్। తదా ఫ్రెంచీయ్యాః నైజామస్య సేనాం సమరకర్మసుశిక్షయిత్వా టిప్పునా సంగత్య ఆంగ్లేయా న్నిష్కాసయితుం నైజామం సంచోదయితు ముద్యుక్తాః। తస్మాత్ మార్నింగ్టన్నామ ఆంగ్లేయాధికారీ తస్మిన్నేవాబ్దే (౪౮౯౯) అబ్దే నైజామేన సంధిం చకార యేన సః షట్సహస్రసేనా మాంగ్లేయానాం స్వరాజధాన్యాం సంస్థాపయితు మంగీచకార। అపిచ ఫ్రెంచీయ్యానాం సేనాపతిం తత్సేనాంచ స్వవిషయా న్నిష్కాసయామాస। అపిచ ఆంగ్లేయానాం శాసనం వినా అన్యాన్ పుష్కరద్వైప్యాన్ (ఐరోపా) యోధాన్న నియోజయతుంచ అంగీచకార। తతో ౧౮౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౧ అబ్దే తేన ఆంగ్లేయాధికారిణా పునః నైజామేన సంధిః కృతో యేన తస్య రాష్ట్రస్య మహారాష్ట్రేభ్యః రక్షణార్థం దశసహస్రాంగ్లేయసేనా తద్రాష్ట్రే నివేశితా। తత్సేనాభరణార్థం స నైజామః స్వరాష్ట్రస్య దక్షిణభాగే కియద్రాష్ట్ర మదదత్ తదారభ్య దత్తరాష్ట్రం ప్రదత్త రాష్ట్రాణీత్యుక్తాని। తేచాద్య భళ్లారి అనంతపూర, కడప, కర్నూలు, ఇతిఖ్యాతాః। తద్రాష్ట్రం సమ్యక్పాలయితుం మన్రోనామకః చమూపతిః నియోజితః సచ తద్రాష్ట్రాణి సమ్యక్ పాలయిత్వా కృష్యాదివర్ధనేన సమ్యక్ శ్రేయో వృద్ధిమకరోత్।

సచ మన్రో అనంతరం చన్నపుర్యామ ప్యధిపో భవత్ ఏవం ౧౭౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౦ అబ్దె తాని రాష్ట్రాణి ఆంగ్లేయానాం పాలనె సమాగతాని॥

మైసూరు అంతిమసమరః.

మైసూరేశ్వరో టిప్పుసుల్తానః ఆంగ్లేయానాం నిష్కాసనే ఫ్రెంచీయానాం సహాయ మైచ్ఛత్। తత్కాలేచ ఫ్రాంసవిషయె నెపోలియననామక ఆంగ్లేయానాం ప్రబలశత్రుర్భూత్వా తత్ర పుష్కరద్వీపే బహురాష్ట్రాణి జిత్వా ఈజిప్తువిషయంచ అవస్కందనోన్ముఖో భవత్। తస్మాత్ మార్నింగ్టన్ భూపః టిప్పూసమీపే ఫ్రెంచీయానా మాన్నత్యం నిహంతుం కామః టిప్పుం ప్రతితాన్ నిష్కాసయితు మలిఖత్। కింతు సః తదా నాకరోత్। తస్మాత్ ౧౭౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౦ అబ్దె టిప్పునా సమరమారభత తస్మాత్ హారిసనామ సేనాపతిః మద్రాసనగరాత్। ప్రేషితః ముంబైనగరాత్ప్రేషిత స్టుఅర్టునామకేన చ సంగతః టిప్పుం ద్వివారం పరాజయత్। తతో టిప్పు స్వరాజధానిం శ్రీరంగపట్టణం మగమత్। తత్రాపి సరుద్ధః స్వధైర్యం యుధ్యన్నిహతః ఏవం ప్రబలశత్రౌ నిహతె ఆంగ్లేయాధికారిస మార్నింగ్టనునామకః తస్య రాష్ట్రమేవం వ్యభజత్ కర్ణాడరాష్ట్రం పశ్చిమానూపసమీపస్థం ఆంగ్లేయైర్గృహీతం। పుర్వ మైసూరురాష్ట్రస్య అనూపశ్చ గృహీతః। నైజామశ్చ స్వరాష్ట్రసమీపరాష్ట్ర మగృహ్ణాత్ । తత ఆంగ్లేయాధికారీ మహారాష్ట్రాః యది ఫ్రెంచియానా మవలంబం త్యజన్తి తేషా మపి కియద్రాష్ట్రం దదామీ త్యవదత్। కింతు మహారాష్ట్రాణాం నృపః పీష్వా తథా కర్తుం నైచ్ఛత్, తస్మాత్తేషాం దాతు ముద్ధృతరాష్ట్రం ఆంగ్లేయైః నైజామేన చ గృహీతం। పురాతనమైసూరురాష్ట్రంచ పూర్వనృపస్య వంశజస్య యదువంశభూషణస్య కృష్ణరాజనామకస్య దత్తం। స నృపః స్వపితామహానాం సింహాసనే అభిషిక్తః ఆంగ్లేయానాం రక్షణ మగృహ్ణాత్। ఏవం మార్నింగ్టననామభూపేన ప్రబలశత్రౌ టిప్పునామకే నిహతె ఆంగ్లేయనృపః తస్య వెల్లస్లిమహాభూప ఇతి నామ చకార॥

కర్ణాటరాష్ట్రాదానం.

౧౭౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౦ అబ్దే మహమ్మదాలినామక ఆంగ్లేయాధికారిణా క్లైవునా స్వశత్రూన్విజిత్య కర్నాటరాష్ట్రాధిపః కృతః। కింతు సః న సమ్యగపాలయత్ అపిచ మైసూరుసుల్తానయోః హైదరాలినామకస్య తత్సుతస్య చ ఆంగ్లేయానాం సమరేషు సహ ఆంగ్లేయానాం సాహాయ్యం నాకరోత్। కింతు తేషాం శత్రూణా మేవ సాహాయ్య మకరోత్ స మహమ్మదాలీ ౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ అబ్దే మమార। తత స్తస్య సుత ఉమదుతులుమ్రానామకః పిత్రాసన మారురోహ। సోపి త్రీణ్యబ్దాని శాశిత్వా మమార। తే నాపి న సమ్యక్పాలితం అపిచ ఆంగ్లైః టిప్పూం హత్వా తస్య రాజధాన్యాం శ్రీరంగపట్టణే నిర్జితే తత్ర మహమ్మదాలినా తత్సుతే నాపి ఆంగ్లేయానాం ద్వైరథే టిప్పోః సహాయ్యం కరోమీతి లిఖిత లేఖ్యాని దృష్టాణి, అపిచ ఉమదులుమ్రాచ అపుత్రఏవ మమార। తస్మా దాంగ్లేయాధికారి వెలస్లి నామకః తత్కర్ణాటరాష్ట్రం ౪౮౯౯ అబ్దే స్వపాలనే గృహిత్వా మహమ్మదాలేః భ్రాతృజానాం అస్య దాయాదానాంచ భరణ మదదత్॥

తంజాఊరరాష్ట్రాదానం.

తంజాఊరరాష్ట్రం నాయకనామకపాండ్యనృపతీనాం భృత్త్యైః చతుశ్శతాబ్దానుపాలితం। ఏతే చిరం విజయనగరనృపాలానాం సామంతాభూత్వా శశాసుః॥

తతో మహారాష్ట్రాధీశస్య శివాజేః భ్రాతా వెంకాజినామకః తద్రాష్ట్రం జిత్వా శశాస। తత స్తద్వంశజాః సార్ధశతవత్సరాణ్ శశాసుః। తేషా మన్తిమో నృపః ప్రజా అధికకరభారేణ బాధయమానః క్రూరతరం శశాస॥ తస్మాత్ బహవ స్తస్య రాష్ట్రా న్నిరక్రామన్। అన్తే సః అపుత్రఏవ జీవితా న్త మియాయ। తస్య సుతే ద్వే పితుస్సింహాసనార్థం కలహమకుర్వాతాం తత ఆంగ్లేయాధికారీ వెలస్లి నామకః తద్రాష్ట్రం తంజావూరునామకం స్వపాలనే సమాదాయ రాజపు

త్రోర్యోః భరణమదదత్। ఏవం మద్రాసనామవిషయభాగం కృతః। తత్ ౧౭౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౦ అబ్దే నైవృనా ఫ్రాంచీయేభ్యః కృష్ణామహానద్యోః మధ్యరాష్ట్రం గృహీత్వా సమారబ్ధ్వా ౧౭౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౩ అబ్దే కారన్వాలీసేన టిప్పునా ప్రథమసమరానన్తరం మలయాలరాష్ట్రం గృహీత్వా సంవర్ధితం। అద్య వెలస్లినామకేన కర్ణాట కోయింబత్తూరు, తంజావూర, కన్నడరాష్ట్రాణి చ సమాదాయ సంపూర్ణ మితంచ॥ మైసూరుసమరానంతరం శతవత్సరావధి దక్షిణభారతం సమరకల్లోలం వినా ఆంగ్లేయైః సమ్యక్పాలితం ధనధాన్యసంపత్ వృద్ధిం ప్రాప॥

ప్రయాగ, ఆగ్రా, కోసలనామకరాష్ట్రాణాం సమాధానం.

తతో వెలస్లినామమహాభూపః కోసలేశ్వరం నవాబం ప్రతి ఏవం వార్తామదిశత్। తవ శత్రుతో రక్షణాయ త్వయా నివేశితా సేనా సిక్షారాహిత్యాదసమర్థా తస్మాత్ ప్రబలా మాంగ్లేయసేనాం తవరక్షార్థం ప్రేషయామీతి। ప్రథమతః నవాబః నైచ్ఛత్॥ కింతు అనంతరం తదావశ్యకతాం పశ్యన్ననుమేనే। తస్మాత్తస్య రక్షార్థం ప్రబలసేనా తస్య రాజధాన్యాం లక్షణపుర్యాం నివేశిత। తత్సేనాయాః భరణార్థం సనవాబః కాళిందీదేవనద్యోః మధ్యగతం రాష్ట్రమదదత్ తస్య రాష్ట్రస్య పశ్చిమోత్తరరాష్ట్ర మితి నామదత్వా వెలస్లినామాభూపః సమ్యగపాలయత్॥

మహారాష్ట్రే స్సమరః.

పూర్వాబ్దే టిప్పుం హత్వా యదాంగ్లేయాధికారి స్వవిరోధినాం ఫ్రెంచీయసేనానాం స్వసాన్నిధ్యా న్నిష్కాసయిత్వా ఆంగ్లేయసేనా సమాదానసంవిధానేనతద్రాష్ట్రే తృతీయ్యభాగం దదామీతి యదా మహారాష్ట్రాధీశం పీష్వాం ద్వితీయ్యబాజిరాయనామకం ప్రతివార్తా మప్రైషయ త్తదాసః స్వామాత్యేన నానాఫర్నవీసనామ్నా సంచోదిత ఆంగ్లేయానా సపత్నాన్ ఫ్రెంచీయ్యాన్ స్వసాన్నిధ్యా న్నిష్కాసయితుం నాంగీచకా

ర। తస్మాత్తదా తస్యమైసూరురాష్ట్రే భాగోనదత్తః। తతో ౧౮౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౧ అబ్దే నానాఫర్నవీసః దిష్టాన్తంగతః। తతః పీష్వాచ హోల్కారేణ కలహం కృత్వా తస్య భ్రాతరమమారయత్। తతో హోల్కారః మహత్యా సేనయా సమాగతః పీష్వస్య రాజధానీం పుణ్యానగరీం జిత్వా అన్యం పీష్వాయముకరోత్। తతో బాజీరావః తన్నగరాత్ పలాయమానః ముంబైనగరీం గత్వా ఆంగ్లేయాధికారిణే తస్య పూర్వసంవిధాన మనుసృత్య అంగీకరోమీతి వార్తాం ప్రేషయిత్వా సాహాయ్య మైచ్ఛత్। ఏవం తేన బాస్సీనపుర్యాం ౧౮౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౩ అబ్దె సంవిధానం లిఖితపూర్వం కృత్వా స్వనగర్యాం నివేశితా ఆంగ్లేయసేనాయాః భరణార్థం స్వవిషయేకతిచనరాష్ట్రాణ్యదదత్। యస్తు ఆంగ్లేయానాం ముంబైరాష్ట్రస్య అంకుస్సమభవత్।తథైవ గైక్వారశ్చ ఆంగ్లేయైః సంవిధానం చకార। కింతు దౌలతరాయ సింధియా చ రఘూజీభాన్స్లేనామకశ్చ సంవిధానం నచక్రతుః। తౌ చ సంగతౌ హోల్కారేణచ సంగమ్య ఆంగ్లేయాన్ యోద్ధుం మహత్యా సేనయా ప్రతస్థిరే। తద్వార్తాం శ్రుత్వా ఆంగ్లేయాధికారీ వెలస్లీనామకః లేకనామభూపం సింధియానం యోద్ధు మప్రేషయత్।స్వభ్రాతరం ఫృతనేశ్వరం వెలస్లీనామకం పృతనేశ్వరం వెన్సననామకంచ దక్షిణభారతాచ్చ సంప్రేష యామాస। పృతనేశ్వరో వెలస్లీనామకః ౧౮౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౪ అబ్దె అస్సీనామనగరే సింధియాభాంస్లేభ్యాం సంగతః స్వయం పంచసహస్రసేనాపతిః పంచాశత్సహస్రసేనాసహితౌ అజయత్। తదనంతరం తస్మిన్నేవాబ్దేతౌ అరగామనగరే పునః అజయత్। తతః లేకనామకశ్చ సింధియానః సేనాం ఫ్రెంచీయై రధిష్ఠితాం లాస్వారీనగరే జిత్వా వ్యద్రావయత్॥ తత స్సలేకః ఆగ్రానగరం దేహలీనగరీంచ సింధియానః అజయత్ దేహలీనగరే సింధియా వశంగతం వృద్ధం పాదుషాం ద్వితీయ్య షాఅలమనామకం దృష్ట్వాతం స్వరక్షణే నిక్షిప్య తస్య భరణం దత్వా దేహల్యామేవా ధ్యవాసయత్। సింధియా భాంస్లేచ ఆంగ్లేయై స్సంధిం చక్రతుః. తస్మాత్ సింధియా కాళింద్యా ఉత్తరరాష్ట్రం ఆంగ్లేయానామదదత్। అపిచ రాజపుత్రస్థాననృపేభ్యః నైజామాచ్చ చౌతనామక చాతుర్భాగకరగ్రహణా ద్విరరామతత్సంధిః ఆర్జంగాననామ్నా ఖ్యాతః। భాంస్లేచ దేవగాననామకనగరే ఆంగ్లేయై స్సంధిం చకార। యేన సః కటకనగరం బీరారరాష్ట్రంచ అదదత్॥

వెలస్లీచ బీరారరాష్ట్రం నైజామస్య అదదత్ । ఆంగ్లేయ సేనాచ పీష్వారాజధాన్యాం పుణ్యానగరే భాంస్లేరాజధాన్యాం నాగ పుర్యాంచ నివేశితా । తతః తస్మిన్నేవాబ్దే రాజపుత్రస్థానరాష్ట్రస్థ నరేశ్వరాః పూర్వరాజన్యకుంజాః ఆంగ్లేయానాం రక్షణమగృహ్ణన్ । కింతు యశోవంతహోల్కారనామా రాజపుత్రనృపేభ్యః నైజామాత్ కరంచ అగృహ్ణాత్ । సః ఆంగ్లేయాధికారిణా నివారితోపి నాశృణోత్ । తస్మాదాంగ్లేయాధికారీ వెలస్లీనామకః తం దమయితుం శత్రోః బల మవిదిత్వా మానసూనం వృతనేశ్వర మల్పసేనాభిస్సం ప్రేషయామాస॥ సోపి శత్రోః సంస్థానం కాలబలంచ అవిదిత్వా తద్విషయాన్తః ప్రావి శత్. తదా సః హోల్కారేణ మహత్యా సేనయా సమావృతో భవత్। తదా సింధియా సేనాః తంవిహాయ హోల్కారేణ సంగతాః । తస్మాత్ మానసూనః సహాయార్థీ ఆగ్రాం ప్రతిపలాయనపరోభవత్। తతః ప్రావృషిసంప్రాప్తాయాం వర్షధారా సుపతంతీషు ప్రవృద్ధన దీభీ రుద్ధమార్గస్సన్ కృచ్ఛ్రేణ ఆగ్రాం ప్రావిశత్ । తతో హోల్కారః దేహళీం రురోధ కింతు తాం విజేతు మశక్తః తత్రాప్యన్తరాష్ట్ర మవాస్కందయత్ । తదా సింధియాచ తేన సంగతో భవత్ । తతో ఆగ్రానగరాత్ లేకనామసేనాపతిః మహత్యా సేనయా హోల్కారం జేతు మగమత్ । సః ౧౮౦౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౫ అబ్దే డీగనగరే హోల్కారమజయత్ । తద్దుర్గం జిత్వా స లేకః హోల్కారస్య వయస్యం భరతపురనృపం భరతపురీదుర్గే రురోధ॥ సనృపః సధైర్యం చిరం యుధ్వా స్వశత్రుప్రాబల్యాత్ పరాజయ మవశ్యంభావినం పశ్యన్ శత్రోః వశ్యో భూత్వా సంధించకార । తతో హోల్కారః స్వరాష్ట్ర మేవ భేజే । తత్రాపి లేకః తమన్వద్రవత్ । కింతు తదైవ ఆంగ్లేయా నాం భారతే సర్వాధికారీ వెలస్లీమహాభూపః స్వాధికారిభి స్సమా హూతః స్వపదం త్యక్త్వా ఆంగ్లేయవిషయం జగామ । తదనంతర మాగతోధికారీ సమరాల్లేకం హారయిత్వా సమాహ్వాయత్ ॥

కారన్వాలిసభూపః మాన్యః జార్జబార్లోనామకశ్చ.

౧౮౦౫+౩౧౦౧=౪౯౦౬—౧౮౦౭+౩౧౦౧=౪౯౦౮.

ఏవం వెలస్లీనామమహాభూపేన భారతవిషయే బహూని

రాష్ట్రాణి ఆంగ్లేయానాం వశం నీతాని తత్కర్మణి ఆంగ్లేయవిషయ వణిక్సంఘాధికారిణః సమర ప్రయేణ నష్టధనాః నతుష్టా అభవన్ తస్మాత్తం స మాహూయ పునః కారన్వాలిసనామభూపం ఆర్యనృపై శ్శమం కర్తుం సంప్రేషయన్. సచ కారన్వాలిసభూపః కలికాతానగరీం సమాగతః త్రీన్ మాసానేవజీవన్ సప్తతివయస్కః జీవితాన్తమి యాయ తత. స్తస్య సభాయాం ముఖ్యాధికారీ మాన్యో జార్జిబా ర్లోనామకః సర్వాధిపత్యం చకార సః స్వాధీశానాం శాసనాను సారేణ హోల్కారేణ తస్యేచ్ఛానుసారం సంధించకార తస్మాత్సహో ల్కారః రాజపుత్రనృపేభ్యః చాతుర్భాగకర మగృహ్ణాత్ ఆంగ్లేయాధి కారీచ తేషాం సాహాయ్యం నకరో మిత్యవదత్ తత స్సింధియా భాంస్లేపీష్వాచ ఆంగ్లేయాన్ హోల్కారాత్ భీతాన్ మన్యమానా స్స్వయమపి పునః సమరసన్నాహం సప్తవత్సరానధికుర్వన్త ఆసన్ తత స్సింధియానా నవఃసంధిఃకృతః యేన తస్మాజ్జితం గ్వాలియరదుర్గః పునస్త స్మైదత్తః చంబలానదీచ తస్య రాష్ట్రస్య ఆంగ్లేయానాంచ సీమా కృతా తదైవ టిప్పోస్సుతౌ వెల్లూరుదుర్గే వసన్తౌ తత్ర భారతీయ యోధాన్ స్వపృతనేశ్వరా నాంగ్లేయాన్హంతు ముచోదయతాం తత స్తై బహూ నాంగ్లేయా స్నిజఘ్నిరే కింతు ఆర్కాటనగరాత్ సేనా ప్రేషితా. తాన్ దమయామాస టిప్పో స్సుతౌ కలికాతనగరీం ప్రేషితౌ ౧౮౦౭+౩౧౦౧=౪౯౦౮ అబ్దే సబార్లోనామకః భారతం త్యక్త్వా స్వవిషయ మాంగ్లేయం జగామ.

మింటుశ్రేష్ఠభూపః.

౧౮౦౭+౩౧౦౧=౪౯౦౮—౧౮౧౩+౩౧౦౧=౪౯౧౪.

తతో మింటోనామభూపశ్రేష్ఠః కలికాతానగరీం గతః అధికా రమవలంబ్య భారతీయనృపాణాం సమరేషు న సంబాధ మవలంబే తస్మాత్తే సంభూయ ఆంగ్లేయైర్యోద్ధుం సన్నాహం చక్రుః ఆంగ్లే యవణిక్సంఘశ్చ ౧౬౦౦+౩౧౦౧=౪౭౦౧ అబ్దె తేషాం రాజా ఎలిజ బేతనామా భారతవిషయే ప్రత్యేకం వాణిజ్యం కర్తుం శాసన మదదత్ ౧౭౭౩+౩౧౦౧=౪౮౭౪ అబ్దే తచ్ఛాసనం పునః దత్తం కింతు

౧౮౧౩+౩౧౦౧=౪౯౧౪ అబ్దే ఏతద్వణిక్సంఘవేవ భారతే వాణిజ్యం
కర్తుం శాసనం అపనీయ తద్వాణిజ్యాధికారః అన్యవణిజా మపి
దత్తః॥ కింతు తచ్ఛాసనం వింశత్యబ్దానంతరం నోపయుక్తం యస్మాత్
పూర్వవణిగ్భిరార్జితరాష్ట్రే తేషాం అనుమతిం వినా అన్యాంగ్లేయా
స్తత్ర వస్తుం నశేకుః తత్కాలే ఫ్రాంసనృపః ఆంగ్లేయనృపేణ సమ
రమారభత తస్మాత్స మింటోనామకః ఫ్రెంచీయైః సమరం ప్రతిబిభ్యత్
కాబూల సింధు పారసీక సుల్తానైః సీకానాం నృపేణ రంజితసింహేన
చ పాంచాలేశ్వరేణచ సంధించకార యేన తే ఫ్రెంచీయానాం సాహాయ్యం
నకర్తు మంగీచక్రుః తస్మాత్ పాంచాలేశ్వరః శతద్ర్వానద్యాః దక్షిణ
రాష్ట్రాణాం అవస్కందనా ద్విరరామ. మురిషసనామక ఫ్రెంచీ
యానాం ద్వీపం జవ డచ్చీయానాం ద్వీనాచ తేషాం నౌకాస్థానిచ
౧౮౦౯+౩౧౦౧=౪౯౧౦ అబ్దే స మిన్టోనాకసేనాః ప్రేషయిత్వా
అజయత్ ౧౮౧౩+౩౧౦౧=౪౯౧౪ అబ్దే సమింటోనామభూపః
స్వవిషయం జగామ.

హేస్టింగ్సునామ మహాభూపః.

౧౮౧౩+౩౧౦౧=౪౯౧౪—౧౮౨౨+౩౧౦౧=౪౯౨౩

తతో హేస్టింగ్సునామమహాభూపః సర్వాధికారీ కృతఃసః
మహాశూరో నివృత్త బహుసంగరశ్చ తదా పిండారీనామకాః గాంధా
రీయా మహమ్మదీయాః దస్యుభూతాః దక్షిణభారతే చరంత స్సు
క్రూరకర్మాణ్య కుర్వన్త. తేచ నగరీః పల్లీశ్చ అవస్కందయన్తో ధన
ప్రదర్శనార్థం జనాన్ తప్తలోహై స్తాపనేన తప్తతైలతాపైశ్చతా
పయన్తో విచేరుః తేషు మహారాష్ట్రాః కేచనసంగతాః మహారాష్ట్రనృ
పాశ్చ సింధియాహోల్కారాదిమాః పూర్వం త్రైరాదీయమానం
చాతుర్భాగకరమాంగ్లేయానాం నిర్బంధనేన ఆదాతు మశక్తాః పిం
డారీ దస్యుసంఘద్వారా సమాదద న్తే॥ ఏతేషాం పిండారీణాం నాథౌ
అమీరఖాననామా చిత్తునామకశ్చ ఏతే అనిగృహీతాః క్రమశః షష్టి
సహస్రసేనావన్తో భూవన్ ఏవం ౧౮౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౭ అబ్దే పిం
డారాః పంచవింశతిసహస్రాః ప్రబలాభూత్వా రాష్ట్రాణ్యవాస్కంద

యన్ తస్మాత్తాన్ దమయిత్వా విషయస్వాస్థ్యం కల్పయితుం ఇంగ్లాం
డువిషయే అధికారీ భారతీయాధికారిణాం శశాస తేషాం పిండారీణాం
భీతాః భూపాలేశో నవాబః, ఉదయపురీశ్వరో మహారాణః, యోధపు
రీశ్వరో మహారావశ్చ స్వరక్షణార్థం ఆంగ్లైస్సంధిమకుర్వన్త తత
ఆంగ్లేయాధికారీ హేస్టింగ్సమహాభూపః పిండారీనోద్ధుం గచ్ఛన్ తై
స్సహ మహారాష్ట్రనృపా అపి సంగతా భవిష్యన్తీతి మత్వా మహారా
ష్ట్రనృపాః యథాన్యోన్యం విభక్తాభవన్ని తథా మహతీం సేనాం వింశ
త్సహస్రాధికలక్షపరిమితాం త్రిశతీభిః శతఘ్నీభిర్యుతా మనయత్. ఏ
షా మహతీ సేనాద్విధా విభక్తా ఏకోభాగః మాన్యధామస హిస్లాప
నామకేనాధిష్ఠితా. దక్షిణం ప్రేషితా॥ అన్యంచ హేస్టింగ్సః స్వయ
మేవాధిష్ఠాయ ఉత్తరమనయత్ ప్రథమతః సింధియానాం యోద్ధుమగమ
త్ సచ సింధియా హతాత్రాప్తం శత్రుం దృష్ట్వా ఇతికర్తవ్యతామూ
ఢః గ్వాలియరనగర్యాం సంధం చకార. యన్నిర్వాహణావధిహాందియా అశీ
రగృహనామదుర్గం అదదత్ తత ఆంగ్లేయాధికారీ పిండారీనోద్ధు
మగమత్ తాన్విజిత్య క్రమశః మాళవాత్ చంబలానదీప్రాంతం విద్రా
వయామాస. తత్ర తాన్ సమావృణ్వన్ ౧౮౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౯
అబ్దే బహూన్ పిండారపతీన్నిజఘాన శిష్టాస్తస్య వశంగతాః కింతు
చిత్తునామకః నవశ్యోభవత్ సః మహారాష్ట్రైస్సంగతః చరన్ అబ్దా
న్తరే శార్దూలేన నిహతః అమీరఖానశ్చ ఆంగ్లైస్సంధిం చకార
స్మై టాంకనామరాష్ట్రం ప్రదత్తం తస్య వంశజాః అద్యాపి తద్రా
ష్ట్రం పాలయన్తి నేపాలనృపతేః సేనాః ఘూర్కానామకాః కోసలరా
ష్ట్రే కతిపయరాష్ట్రాణి అవస్కంద్య ప్రజాఃనిజఘ్నిరే తస్మాదాంగ్లే
యాధికారీ హేస్టింగ్సనామా తైర్యోద్ధుం చతుస్సహస్రం ప్రేష
యామాస. మహాభారాణాంశతఘ్నీనాం హిమాలయపర్వతేషు సమా
కర్షణం మార్గస్థితరైనామరాష్ట్రే సంస్థిత కార్దమదేశేష్వానయ
నంచ ఆంగ్లేయానాం కృచ్ఛ్రతర మభవత్. ఘూర్కాశ్చ మహతాశౌ
ర్యేణాయుధ్యన్. తస్మాత్త్రిస్రః ఆగ్లేయసేనాః తైర్వినాశిత ప్రాయా
న్యవర్తన్త. ఏక ఏవ శూరస్సేనాపతిః అక్టర్లానినామకః స్వసేనాం న
యన్ ఘూర్కాన్బహుసంగరేషు జిత్వా క్రమశః తద్రాజధాన్యాః ఖ
ట్మాండునామనగర్యాస్సమీప మగమత్. తతో నేపాలనృపః స్వరా

జధానీ రక్షణపరః ఆంగ్లైమై స్సంధిం చకార. తత్సంధిః శిగోలిత్సంధి రితి ఖ్యాతః ౧౮౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౭ అబ్దే కృతః యేన స నేపా ళేశ్వరః స్వరాష్ట్రే పశ్చిమం భాగం కుమోనరాష్ట్రనామక మదదత్ తద్రాష్ట్రే సిమ్లానామపర్వతశిఖరస్థ నగర్యాం ఆద్యాపి అంగ్లేయుస ర్వాధికారీ ఘర్మకాలే వాసంకరోతి-తథైవ మస్సూరీ నానిటాలనామ కౌ ఘర్మకాలావాసౌ తద్రాష్ట్రస్థా ఽపి నేపాళేశ్వరః స్వరాజధాన్యాం ఖట్మాండునగర్యాం ఆంగ్లేయనృపస్య ప్రతినిధిం అధ్యవాసయత్- త దారభ్య నేపాలనృపః ఆంగ్లేయానాం వయస్యో భవత్ తద్విషయ జాఘూర్ఖాః నామయోధాః ఆంగ్లేయసేనాసు నియుక్తాః అద్యాపి శౌ ర్యధైర్యసమరోత్సాహేషు ప్రధానాః ఏతస్మిన్నన్తరే పీష్వాచ ఆంగ్లే యాన్ జేతు కామః మహతీం సేనాం సన్నహ్య ౧౮౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౮ అబ్దే పుణ్యాసమీపే ఆంగ్లేయానాం నగరీం కిర్కినామ్నీం రు రోధ కింతు పరాజితః దక్షిణం జగామ॥ ౧౮౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౯ అబ్దే సః పునః కోరిగ్రామనామనగరే సంస్థితాం అల్పాంగ్లేయసే నాం రురోధ తత్రస్థో ఆంగ్లేయుబృతనేశ్వరః స్టాంటననామకః చిరం యు యోధ ఏవం ఏకమహోరాత్రం సమరే ప్రవృత్తే మహారాష్ట్రా యో ద్ధుం భీతాః ప్రభాతే హ్యపాసరన్॥

ఏవం స పీష్వా ద్వితీయ్యబాజిరాయనామకః సమరం త్యక్త్వా కతిపయకాలం భ్రమన్ అన్తె ఆంగ్లేయానాం వశ్యో భవత్- స ఆంగ్లే యాధికారీ హేస్టింగ్సనామకః యస్మాత్ పీష్వా బహువారంకృత సంవిధానం అభ్రంశయత్తస్మాత్తస్మిన్నవిశ్వాసీ తస్య రాష్ట్రం సర్వం గృహీత్వా తస్మై భరణం దత్వాతంకాన్పూరునగరసమీపే బిత్తూరు నగరె అధ్యవాసయత్. ఏవం పీష్వానృపస్య రాజధానీ పుణ్యానగరీ ఆంగ్లేయానాం వశం గతా తదైవ కించిత్పూర్వం నాగపురీశ్వరో రఘూ జీభాంస్లేనామకః దిష్టాన్తం గతః తత స్తస్య భ్రాతృజః అప్పాసాహిబనా మకః నాగపురీశ్వరో భవత్ సః ఆంగ్లైమై స్సంధించకార కింతు , సః పీష్వనా ఆంగ్లేయానాం ద్వైరథే కుమంత్రం కుర్వన్నాస్త. యదాసపీ ష్వా ౧౮౧౭ + ౩౧౧౧ = ౪౯౧౮ అబ్దె కిర్కినగరీం రురోధ ఇత్యశృణోత్ తదా సనాగపురీశ్వరః స్వనగరీసమీపె సితాబాల్డి నగరె సంస్థితం ఆంగ్లేయ ప్రతినిధిం యుయోధ ఆంగ్లేయాధి కారిణం

౧౪౦౦ మాత్ర భారతీయసేనాయుతం దృష్ట్వా స్వసేనాంచ అష్టాదశ సహస్రసంఖ్యాకాంచ పశ్యన్ జయం సులభ మమన్యత తస్మాత్ రాత్రౌ సమరః సమారబ్ధః కింతు తత్పరదినే అప్పాసాహిబః పరాజితః రాజపుత్రస్థాన మగమత్ । తత్ర కతిచవత్సరాన్వసన్ దిష్టాంతం గతః । ఆంగ్లేయాధికారీచ రఘూజిభాంస్లెనామకస్య పౌత్రం బాలం నాగపురీశ్వరమకరోత్ ఏతస్మిన్నన్తరే యశోవంతరాంయహోల్కారః దిష్టాన్తంగతః । తస్య మహిషీ తులసీనామ్నీ తద్రాష్ట్రం శశాస । తతస్స బాజిరాయః ఆంగ్లైర్యుధ్యతీతి శృత్వా తస్య సాహాయ్యార్థం సేనాభి స్సహ జగామ । తామ్మార్గే ఆంగ్లేయసేనాపతిః మాన్యజాన మాల్కామనామక స్సంగతః । ఆంగ్లేయానోద్ధుం పీష్వా నఃసాహాయ్యకరం మూఖఃమితి సహేతుకం దర్శయిత్వా తాం నర్తయితు మయతత, హాపి అంగీకారం సూచయామాస । కింతు తదా తస్యా సేనాపతయః కృద్ధాః తాం నినిజఘ్నిరె ॥ తతస్తె ౧౮౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౮ అబ్దె మహారాష్ట్రాః మహతపురీనామనగర్యాం ఆంగ్లేయానయుధ్యన్, కింతు ఆంగ్లేయసేనాపతిః మాల్కామనామకః తానజయత్ । తత ఆంగ్లేయసర్వాధికారీ హేస్టింగ్సు మహాభూపః యశోవన్తహొల్కారస్య సుతం బాలం మురహరిరాయహోల్కారనామకం పిత్రాసనే సంస్థాప్య తన్నగరె ఆంగ్లేయసేనాం నివేశయామాస ॥ ఏవం పంచభిః, హోల్కార, సింధియా, భాంస్లే, గైక్వారాదిభిః స్వరాష్ట్రేషు నివేశిత ఆంగ్లేయసేనానాం భరణార్థం దత్తరాష్ట్రాణి ౧౮౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౩ అబ్దె పీష్వాన ద్వితీయ్యబాజీరాయనామకం భ్రంశయిత్వా గృహీత రాష్ట్రేణ సంమేళయిత్వా హేస్టింగ్సమహాభూపః ౧౮౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౯ అబ్దే ముంబైనామకం విషయభాగం చకార । ఏవం ఆంగ్లేయానామాధిపత్యం సర్వోత్కృష్టం కృత్వా సర్వాన్ భారతీయనృపాన్ ఆంగ్లేయానాం వశ్యాన్ వయస్యాన్ అపగతాన్యోన్యవిగ్రహాంశ్చ కృత్వా సహేస్టింగ్సభూపః భారతవిషయే సర్వత్ర శమం కృత్వా ౧౮౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౪ అబ్దే భారతాత్ స్వం ఆంగ్లేయవిషయం గతః ॥

అహామరస్థ భూపః

౧౮౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౪— ౧౮౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౯

తత అహామర స్థభూపః సర్వాధికారేనియోజితః। తస్మిౘ్ శాసతి ౧౮౨౪, ౪౯౨౫ అబ్దే వర్మదేశనృపతిః అస్సామరాష్ట్రం జిత్వా తత్సమీపస్థాౘ్ అనూపస్థద్వీపరక్షిణ ఆంగ్లేయా న్నిజఘాన । తత ఆంగ్లేయాధికారీ తత్కారణం వదేతి తన్నృపాయాలిఖత్ । కింతు సవర్మేశ్వరః కాచారనామకం ఆంగ్లేయానాం రాష్ట్రం వంగరాష్ట్రస్య ప్రాగుత్తరేస్థితం అవాస్కందయత్ కింతు తేన ప్రేషితా సేనాపరాజితా న్యవర్తత । తత ఆంగ్లేయాధికారీ వర్మేశ్వరస్య రాష్ట్రం జేతుం సేనా నౌకాభిరప్రైషయత్ । సా సేనాగత్వా రంగూననగర మజయత్ - తత స్సవర్మేశ్వరః ఆంగ్లేయసేనాపతిం మాన్యకాం బలనామకం జేతుం మహాత్యా సేనయా బందూలనామస్వసేనాపతిం అప్రైషయత్ సచ బందూలః ఆంగ్లేయాధికారిణాం బధ్వా స్వనృపస్యనగరీ మావానగరీం సమానేతుం సౌవర్ణ శృంఖలా నప్యగృహ్ణాత్ । కింతు సః ఆంగ్లేయసేనాపతిః అస్సామరాష్ట్రం జిత్వా అరకానరాష్ట్రమపి జిత్వా ఐరావతీనదీమార్గేణ అవానగరీ మగమత్ । యదాస ఆంగ్లేయసేనాపతిః స్వరాజధాన్యా స్సమీప మగమత్ తదా సవర్మేశ్వరః భీతః సంధిం యయాచే । తతో యండబూనగరే సంధిః ౧౮౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౭ అబ్దె కృతా । యేన వర్మరాష్ట్రస్య అనూపః అస్సామ అరకాన తేనాస్సిరమనామరాష్ట్రాణిచ ఆంగ్లేయేభ్యః దత్తాని । భరతపురీదుర్గం మహాబలం దుర్జేయ మభవత్ । పూర్వమాంగ్లేయాః తాం రుధ్వా జేతు మశక్తాః। ౧౮౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౭ అబ్దె భరతపురీనృపః స్వర్యాతః । తస్య సామంతఏకః తద్రాష్ట్రం వశే చకార తత ఆంగ్లేయాధికారీ అహామదరస్థనామాభూపః తత్ భరతపురీదుర్గం జిత్వా పూర్వనృపస్య సుతం పిత్రాసనే సంస్థాపయితుం కాంబబర్మియరీ నామభూపం సంప్రేషయామాస । సగత్వా భరతపురీదుర్గస్య భిత్తీః పాదే ఝులీజ్వాలనేన పాతయిత్వా తద్దుర్గం జిత్వా పూర్వనృపస్య సుతం పిత్రాసనే సంస్థాపయామాస । ౧౩౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౯ అబ్దె స అహామదరస్థభూపః భారతం త్యక్త్వా ఆంగ్లేయవిషయం జగామ—

విలియమ్ బెంటిక్ నామ భూపః.

౧౮౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౯ — ౧౮౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౬ తతో విలియమబెంటికనామనామకః భారతే సర్వాధికారీ నియోజితః। తదా తగ్గనామ దస్యవః మార్గేషు పాంథాన్ హత్వా అవస్కంద యన్తః క్రూరతరం విచేరుః । తతః తాన్ దమయితు మాంగ్లేయాధి కారీ బెంటికనామకః సేనాపతీ న్ప్రైషయత్। తేచ గత్వా విమృగ్య అగృహ్ణన్ । ఏవం అష్టసువత్సరేషు సార్ధసహస్రమితా గృహీతాః । ఏవం మార్గాః పాంథానాం క్షేమకరాః కృతాః । తత స్సబెంటికః గత సత్త్వ భర్తృభిస్స్త్రీణాం సహగమనం నివారయన్ శాసనమకరోత్ । ఏతత్పూర్వం భారతీయాః ఆంగ్లైః అధికారేషు ననియోజితాః బెంటికభూపశ్చ ౧౮౩౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౪ అబ్దే భార తీయాన్ యథాయోగ్య మధికారేషు నియోజనార్థం శాసనమక రోత్ । ఏవం క్రమశః భారతీయాః అధికారేషు బహుశో నియోజి తాః । బహవో అవర రాష్ట్రాధిపాః అవరన్యాయ్యనిర్ణేతారశ్చ కృతాః। అపిచ బెంటికః ఆంగ్లేయవిద్యాబోధనార్థం పాఠశాలాస్సంస్థాప్య భా రతీయాన్వ్యబోధయత్ । పూర్వం అధికారిణాం ధర్మనేతౄణాంచ సభాయాం పారసీకభాషా ఉపయుక్తా। బెంటికశ్చ ఆంగ్లేయభాషాం రాజభాషాం వ్యావహారికా మకరోత్। తత అచిరాదేవ దౌలతరాయ సింధియా అపుత్ర ఏవదిష్టాన్తం గతః । తస్య మహిషీ సామంతాశ్చ కలహాయమానా ఆసన్ । తతో బెంటికభూపః తస్యా ఏకం సుతం జానకనామకం స్వీకృతం కారయిత్వా తస్మిన్ ప్రౌఢతాం ప్రాప్తే తం గ్వాలియరసింహాసనే సంస్థాపయామాస। మురహారిరాయ హోలా ల్కరశ్చ అపుత్రఏవ పరేతః । తతస్తస్య మహిష్యాః దాయాదానాం చ కలహే జాతే బెంటికః పూర్వనృపతేః బంధుమేకం ప్రజానాం సమ్మతం సింహాసనే సంస్థాపయామాస । రాజపుత్రస్థాననృపాణాం రా ష్ట్రేషు చ ఏవమేవ యదా కలహో జాతః తదా స బెంటికః సక్రమం నృపం సింహాసనే సంస్థాప్య సమంచకార । ౧౭౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౦ అబ్దే టిప్పుం హత్వా వెలస్లినామమహాభూపః పూర్వనృపస్య కులజం కృష్ణరాజనామకం మైసూరునృపం చకార। యస్మాత్సః బాల పాలనే అశక్తః తద్రాష్ట్రం టిప్పోః మంత్రిణా పూర్ణయ్యానామకః విప్రేణ శాసితం । యదా కృష్ణరాజః షోడశాబ్దవయాః సింహాసనే అభిషిక్తః।

కింతు సనృపః కోశం సర్వం స్వభోగేషు వ్రయం కుర్వన్ భూమీశ్చ అధికద్రవ్యదాతృభ్యో దాపయన్ న సమ్యగపాలయత్ । సః ఆంగ్లేయాధికారిణా వారంవారం సమ్యక్పాలనార్థం బోధితోఽపి తస్య వాక్యాని నాశృణోత్ । అన్తే ౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧ అబ్దే తస్య ప్రజాః తద్బాధా మసహమానా నృపేణ విరుధ్య యోద్ధుం సన్నద్ధాః । తస్మాత్ ఆఙ్గ్లేయాధికారీ బెంటికనామకః సేనాం ప్రేషయిత్వా రాజానం భ్రంశయిత్వా తస్య భరణమదదత్ । తతో ఆంగ్లేయాధికారిభిః తద్రాష్ట్రం పంచాశదబ్దాన్ శాసితం । తత స్సకృష్ణరాజః ఆంగ్లేయాశాసనేన సుతం స్వీకరోత్ । ససుతో యావనంప్రాప్తః పితా సనేభిషిక్తః మైసూరురాష్ట్రం శశాస । సఫవశ్యామరాజానామా వర్తమాననృపస్య కృష్ణరాజాహ్వాయస్య పితా । ౧౮౩౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౪ ఆంగ్లేయనృపః ఆంగ్లేయవణిక్సంఘస్య శాసనం వింశత్యబ్దావధిపునః అదదత్ కింతు తా న్వాణిజ్యం కర్తుం నిషిధ్య రాష్ట్రం శాసితుమేవ శశాస । తదారభ్య సర్వే ఆంగ్లేయాః వణిక్సంఘస్య శాసనం వినైవ భారతవిషయ మాగతాః యథేష్టం యత్ర కుత్రాపి న్యవసన్ । తదారభ్య తే వాణిజ్యం ప్రవర్తయన్తః యస్మాత్ భారతీయేఽపి ధనవన్తోఽభవన్ । తథైవ చీనావిషయే వాణిజ్యమపి సర్వేషాం కరణీయంకృతం । ౧౮౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౨ అబ్దే అయోధ్యానవాబాత్ గృహీతరాష్ట్రం తదనన్తరం సింధియాత్ గృహీతరాష్ట్రం చ సమ్మేళయిత్వా అనేన బెంటికనామకాధికారిణా పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రమితి విషయభాగం కృత్వా తత్రాధికారీ నియోజితః । మైసూరురాష్ట్రస్య పశ్చిమే కూర్గఇతి పర్వతభూయిష్ఠం రాష్ట్రం మలయపర్వతేష్వభవత్ । తద్రాష్ట్రం చిరకాలా దార్యనృపై శ్శాసితం । హైదరః టిప్పుశ్చ తద్రాష్ట్రం జిత్వా నవశే స్థాపయితుం శక్తౌ । యస్మాత్తన్నృపాః వారంవారమయుధ్యన్ టిప్పోరపి మరణానన్తరం తదా సంస్థిత కూర్గనృపః సుఖేన శశాస తదనన్తరం ద్వౌన్నృపౌ న సమ్యగపాలయతః । బెంటికస్య శాసనకాలే కూర్గనృపో వీరరాజనామకో భృశం దుష్ట పాలనమకరోత్ । సః స్వప్రజాః భ్రాతౄన్ భగినీశ్చ అమారయత్ । తస్మాత్తద్రాష్ట్రాత్ ప్రజాః అపలాయంత ఆంగ్లేయాధికారిణా వారంవారం దూతాన్ ప్రేషయిత్వా సంబోధితోఽపి నాశృణోత్ । తస్మాదాంగ్లేయాధికారీ బెంటికనామా ౧౮౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౫ అబ్దే తం దమయితుం సేనా మ

పై ప్రేషయత్ । తత స్సమరే జాతే నృపస్య యోధాః స ధైర్యమయుధ్యన్ । కింతు నృపః అటవీం ప్రతి అపససార । తథాపి సనిగృహీత స్సమానీతః । తత ఆంగ్లేయసర్వాధికారీ తాన్ కూర్గనృపస్య సామంతానన్యనృపం వరయితుం శశాస। కింతు తే ఆంగ్లేయైః పాలనమేవైచ్ఛన్ తదారభ్య కూర్గరాష్ట్రం ఆంగ్లేయై శ్శాసితం । పూర్వనృపశ్చ విషయాన్నిష్కాసితః వెల్లూరునగరీం గత్వా తతో వారణాశీం జగామ తతస్సః ౧౮౫౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౩ అబ్దే ఇంగ్లాండువిషయం గత్వా తత్రైవ మమార । తతో బెంటికభూపః ముద్రాంగణకైః యథేష్టం వార్తాదీని గ్రంథాంశ్చ ముద్రాపయితుం శాసనం కర్తుం సంవిధానం చకార ఏవం సమ్యక్ శాసిత్వా స బెంటికమహాభూపః ౧౮౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౬ అబ్దే స్వవిషయం ఇంగ్లాండుదేశం జగామ॥

మాన్యః చార్లసమెట్కాఫః ౧౮౩౫, ౪౯౩౬—౧౮౩౬, ౪౯౩౭ తతో మాన్యః చార్లసమెట్కాఫనామకః ప్రాగుత్తరరాష్ట్రాణా మధికారీ సర్వాధికారే నియుక్తః । సః పూర్వాధికారిణా సంవిధానం కృతం ముద్రాతౄణాం యథేష్టం వార్తాది ముద్రాపణం శాసనం చకార । సః ఏకాబ్దమేవాధికారే స్థితః॥

ఆక్లండభూపః.

౧౮౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౭—౧౮౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౩

తతః ఆక్లండునామభూపః సర్వాధికారీ నియోజితః ఇంగ్లాడువిషయాదా జగామ॥

ఆపగనేస్థానే సమరః.

పూర్వం గాంధారవిషయః కర్హైన రాష్ట్రమితి ఖ్యాతం సెల్యూకసేనసిర్జితేన చంద్రగుప్తాయదత్తః-యదామహమ్మదీయాఃఆర్యావర్తమజయన్ తత్పూర్వమేవ తద్రాష్ట్రం జిత్వా కాబూలరాష్ట్రమితి ఆ

ఖ్యాపయత్ తతః క్రమాత్ మకుళపాదుషాః తద్రాష్ట్రం జిత్వా అన్వశాసన్ ఔరంగజీబస్య మరణానన్తరం పారసీకనృపాః షానామకాః తద్రాష్ట్రం జిత్వా శశాసుః నాదరషానృపస్య మరణానన్తరం అహమదషానామకో గాంధారీయ తుర్కుషః ఆఫగనవంశస్థః తద్రాష్ట్రం జిత్వా బెలూచి స్థానం సింధురాష్ట్రంచ ౧౭౬౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౩ అబ్దే అజయత్ తదారభ్య కాబూల రాష్ట్రం ఆఫగనవిషయమితి ఖ్యాతం తస్య మరణానన్తరం సీఖానాంనృపః రణజితసింహానామకః పాంచాల రాష్ట్రం జిత్వా సశాస సింధురాష్ట్రంచ చతుర్భిః బెలూచీనాథైః అమీరా ఇతిఖ్యాతైః జిత్వా వశే స్థాపితం ఆపగనస్థానేచ ఆఫపత్యార్థం అధిపాః కలహాయమానాః బహువత్సరానయన్త యదా ఆక్లండభూపః భారతె ఆంగ్లేయాధికారీ నియోజితః శాస్తిస్మ తదా ఆఫగనస్థానే ద్వావమీరా సింహాసనార్థం కలహమకుర్వాతాం ఏకఃషాషూజానామకః అహమదషాకులజః అన్యః దోస్తమహమ్మద (మహమ్మదస్యప్రియఇత్యర్థః) నామకః తస్య అమాత్యస్యకులజశ్చ యస్మాద్దోస్తమహమ్మదః ప్రబలః తస్మాత్సః షాషూజం పరాజిత్వా కాబూలనగరా న్నిష్కాసయామాస షాషూజాచ ఆర్యావర్తమాగత్య ఆంగ్లేయాన్ శరణంగతః। ఆంగ్లేయాధికారిణా దత్తభరణః న్యవసత్ తతో దోస్తుమహమ్మదశ్చ పాంచాలేశ్వరేణ రంజితసింహానామకేన పీషావరనగరం దాపయితు ఆంగ్లేయాధికారిణే అలిఖత్ కింతు యస్మాద్రంజితసింహః ఆంగ్లేయానాం వయస్యస్తస్మాదాంగ్లేయాధికారీ నాంగీచకార తతోదోస్తుమహమ్మదః కుపితః ఆంగ్లేయానాం ద్వైరథే న్యవసత్ తదైవ రష్యానృపః ప్రాచ్యాం విపులం రాష్ట్రం జిత్వా భారతమవస్కందయితు మిచ్ఛన్ దూతముఖేన ఆఫగనేశ్వరేణ దోస్తు మహమ్మదేన సంధించకార తత ఆంగ్లేయాధికారీ ఆక్లండనామకః స్వవయస్యం నా యతః ఆఫగనేశ్వర సింహాసనార్హం షాషూజానామకం సింహాసనేస్థాపయితు కామః ౧౮౩౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౦ అబ్దే దోస్తుమహమ్మదంజేతుం సేనామ్ప్రైషయత్ ససేనాపతిః బోలానపర్వతమార్గేణ బెలూచస్థానం గత్వా గాంధారనగరమగమత్ తాం నగరీం జిత్వా గజినీనగరంగత్వా మహాయుద్ధం కృత్వా తా మప్యజయత్ తతో దోస్తుమహమ్మదః బొఖారానగరం ప్రత్యపససార షాషూజాచ సింహాసనే అభిషిక్తః తద్రక్షణార్థం

ఆంగ్లేయసేనాపతిః మక్నాగ్టన్ నామకః నివేశితః తతో పరాబ్దే దోస్తు
మహమ్మదః ఆంగ్లేయానాం వశంగతః కలికాతానగరే అధివాసితః స
దయం సమ్మానితః తస్య సుత అక్బరఖాననామకః కతిపయ ఆఫగనసే
నా స్ససన్నాహ యన్నాస్త షాషూజాచ భృశం దుష్టపాలనమకరో
త్ తస్మాత్ ౧౮౪౨ + ౩౧౦౧=౪౯౪౩ ఆబ్దే తస్య ప్రజాః తేన వ్యరు
ధ్యన్ ఆక్బరఖానశ్చ తానధిష్ఠాయ సమరసన్నాహమకరోత్ మగ్నాక్ట
నశ్చ తాన్ శమయితు మైచ్ఛత్ కింతు అక్బరఖానః తం షాషూజాం
నిజఘాన తతః కాబూలనగరం రురోధ తత ఆంగ్లేయసేనాపతిః స్వసే
నాం అక్బరఖానస్య సేనాం యోద్ధు మసమర్థాం మత్వా తద్దుర్గం
విహాయ గంతుం అనుమతిం యయాచే ఆఫగనేశ్వరేణ దత్తానుమతిః
భారతం ప్రతినివర్తితుం ప్రతస్థే తతో అక్బరఖానశ్చ ఖుర్దపర్వత
మార్గేషు తా మాంగ్లేయసేనా మనాశయత్ । తత్సేనాయాం బ్రైడాన
నామకభిషజం వినా సర్వే నిహతాః । తదైవ అక్లండభూపః ౧౮౪౨
+ ౩౧౦౧ = ౪౯౪౩ అబ్దే భారతం త్యక్త్వా ఇంగ్లాండువిషయం
జగామ.

ఏలింబరో భూపః.

౧౮౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౩ — ౧౮౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౫
తత ఎలింబరోనామభూపః సర్వాధికారీ నియోజితః । తదా గాంధార
నగరే నాటనామకః సేనాపతిః జలాలాబాదానగరే సేలనామకసేనా
పతిశ్చ అల్పసేనాభిరాస్థితౌ ఆఫగనైః సంరుద్ధావపి యుధ్యన్తౌ దుర్గౌ రర
క్షతుః । తతః పల్లాకనామకసేనాపతిః మహతీభి స్సేనాభిః భారతాత్
ప్రేషితః ఖైబరనామపార్వతీయ మార్గేణ జలాలాబాదానగరీం
గత్వా తత్ర పరాన్ జిత్వా తత్రస్థ మాంగ్లేయసేనాపతిం విమోచయా
మాస । తతో అక్బరఖానః మహత్యా సేనయా సమాగతః తమరో
ధయత్ । తతో మహతి సంగ్రామే జాతే ఆఫగనాః పరాజితాః । తత
స్స పల్లాకః కాబూలనగరీం గత్వా అజయత్ । తదా షాషూజాపూర్వ
మేవ నిహత ఇతి శ్రుత్వాతం కాబూలదుర్గం నాశయామాస । తత స్స
సేనాపతిః భారతమగమత్ । తతో ఆంగ్లేయాధికారీ కలికాతానగరే
పూర్వమేవ నివేశితం దోస్తుమహమ్మదీఖానం కాబూలం ప్రేషయిత్వా

తద్విషయే అమీరనామ్నా అభ్యషేచయత్ । సైంధవా అమీరాః ఆంగ్లేయాస్సేనా ఆఫగనై ర్నిహతా ఇతి శ్రుత్వా ఆంగ్లేయాన్యోద్ధుం సన్నాహమకుర్వన్ । తతస్తే తత్రత్యాధికారిణం ఔట్రామనామసేనాపతిం సంరురుధుః। యదా సః కృచ్ఛ్రాదపసర్న్ ప్రాణభయా ద్విముక్తః తతో మాన్యః ఛార్లసనేపియరనామక సేనాపతిః త్రిభిస్సహస్రైస్సంప్రేషితః। సైంధవాః ద్వావింశతిసాహస్రాః। ౧౮౪౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౪ అబ్దే ద్వాభ్యాం నగర్యోః మైనీ । హైదరాబాదానామకయోః సమరం కృత్వా అజయత్ । ఏవం సింధురాష్ట్రం జిత్వా ఆంగ్లేయాధికారీ స్వవశేచకార । తత్రో గ్వాలియరనాథో జనకజ సింధియానామకః అపుత్ర ఏవ దిష్టాంతరంగతః । తత ఆంగ్లేయాధికారిణ శ్శాసనేన తస్య మహిషీ ద్వాదశాబ్దవయసి స్థితాపి సుతంస్వీచకార । కిం త్వచిరాదేవ సాభర్తురమాత్యం మంత్రకుశలం భ్రంశయిత్వా ఆంగ్లేయైః యోద్ధుం సన్నద్ధా తతో ౧౮౪౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౪ అబ్దే మాన్యః హ్యూపగనామకః ఆంగ్లియసేనాపతిః సంప్రేషితః మహారాజపురీ పున్నియారనామనగర్యో స్సింధియాసేనా మజయత్ । తత ఆంగ్లియసర్వాధికారీ సింధియానః సామంతానాం సభాంకారయిత్వా బాలస్య సింధియానః జయాజినామకస్య యావనావధిపాలయితుం తాన్నియోజయామాస । యదా స జయాజీ సంప్రాప్తయావనః అభిషిక్తః। తస్య సేనాపూర్వం చత్వారింశత్సహస్రా నవసహస్రాకృతా ఆంగ్లియసేనాచ తస్య నికటే సన్నివేశితా । తతో ౧౮౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౫ అబ్దే స ఏలింబరో భూపః భారతం త్యక్త్వా ఆంగ్లేయ మగమత్॥

హార్డింజి భూపః

౧౮౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౫—౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯

తతో హార్డింజనామభూపః సర్వాధికారీ నియోజితః భారతం సమాజగామ తదా పాంచాలరాష్ట్రం సిఖనాథేన రంజితసింహేన శాసితం సః పాంచాలసింహ ఇతిఖ్యాతః యస్మాత్తస్య నేత్రమేకం మశూచ్యానష్టం తస్మాత్సఏకాక్షి రేవ తథాపి సః స్వసామంతాదీన్ స్వవశే సంస్థాప్య విషయం సమ్యక్ శశాస ఫ్రెంచీయైఃసుశిక్షితైశ్శతఘ్ని

సంయుతాం మహతీంసేనాం ససమ్యక్ వ్యూహ్య తస్మాత్సః కాశ్మీరరా ష్ట్రమపి జిత్వా శశాస సః ఆంగ్లేయానాం వయస్యో౽భవత్ సరంజితసింహః చత్వారిం శద్వత్సరాన్ శాసిత్వా ౧౮౩౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౦ అబ్దే స్వర్గమియాయ తత స్తస్యసుతో౽పి పితృాసనే అభిషి క్తః త్రీన్ వర్షానేవ శాసిత్వా భ్రంశితో౽భవత్ తతఃకల్లోలేజాతే సేనాపతిః తేజసింహనామా ప్రబలో౽భవత్ తతస్సిఖాదేహళీ మవస్కందయితుకామాః శతద్రూనదీం తీర్త్వా ఆంగ్లేయానాం రాష్ట్రాణి ఆవాస్కందయాన్ తత ఆంగ్లేయానాం సర్వసేనాపతిః మాన్యః హ్యూగఫనామకః సిఖై ర్యుద్ధ మారేభే యస్మాత్తేశిఖా అపిసమర కుశలాః తైస్సమరః సుకర్యో౽భవత్ అంతే ఆంగ్లేయ సర్వాధికారీ తాన్ సిఖాన్ మూడ్కిఫిరోజిషానామనగర్యోః ౧౮౪౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౬ అబ్దే ధనుర్మాసె అజయత్ ఆంగ్లేయసర్వసేనాపతిః మాన్యః హ్యూగఫరనామకః నోబ్రానగరే పుష్యమాసె తానజయత్ మాన్యః స్మిత్ నామా ఆంగ్లేయసేనాపతిశ్చ అలివాలనగరేపి తానజయత్ ఏవం సమరే ప్రశాన్తేఆంగ్లేయాః శతద్రూరావీనద్యోర న్తరం పాంచాలరాష్ట్రమగృహ్ణన్ గులాబసింహనామకో యః రంజితసింహేన కాశ్మీరాధికారీ కృతః సః కాశ్మీరనృపతిః కృతః సో౽పిఆంగ్లేయానాం సమర వ్యయె కించిద్భాగమదదత్ రంజితసింహస్య సుతో దులీపసింహనామకః బాలో౽పి పితుః పదేపాంచాలనృపః కృతః తస్యమాతాచయావత్సుతస్య ప్రౌఢతా ప్రాప్తిస్తావత్సుతంరాష్ట్రంచరరక్ష తతో ౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯ అబ్దే హార్డింజిభూపః భారతం త్యక్త్వా ఆంగ్లేయవిషయ మగమత్.

డాలహౌసీ భూపః

౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯—౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౭

తతో డాలహౌసినామభూపః భారతపాలనాయ సంప్రేషితో ౧౮౪౮, ౪౯౪౯ అబ్దే భారత మాజగామ తతః షణ్మాసాన న్తరం సిఖైః ద్వితీయసమరః సమారబ్ధః మూలరాజనామకో మూలస్థానరాష్ట్రే సీఖనృపస్యాధికారీ ద్వౌ ఆంగ్లేయ పృతనేశ్వరౌ హత్వా ఆంగ్లే

ప్తైః పునః యోద్ధుం స్వీయాన్ సీఖాన్ సమాహ్వాయత్ తేసీఖాః పూర్వసమరే ప్రదర్శిత శౌర్యాన్ యోధాన్సర్వా న్సమానీయ ౧౮౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౦ అబ్దే మహతీం సేనాం షయరసింహేన పాలితాం సన్నద్ధామకుర్వన్ అంగ్లేయ సేనాపతిః మాన్యః హ్యూగఫ నామకః తాన్యోద్ధుం ప్రతస్థే తేషాం చిల్లిన్వాల్లా నామనగరే మహాన్ ఘోరస్సంగ్రామోభూత్ తస్మిన్సమరే ఆంగ్లేయైర్జయో వాప్తేపి బహువస్తేషాం దివం ప్రాపుః తతో౽ఘూర్జరే ఆంగ్లేయైః సీఖాః పునః పరాజితాః స్వదేశం ప్రతిన్యవర్తన్త తతో డాలహౌసీ పాంచాలే సంతత సమరపీడామపనయితుం ఆఫగనవిషయాదవస్కందనాచ్చ రక్షితుం ౧౮౪౯ (క్రీ॥ శ) ౪౯౫౦ క॥ ఆ॥ పాంచాల రాష్ట్రం అంగ్లేయ పాలనే అగృహ్ణాత్ పాంచాలనృపో సీఖానాం నాథః దులీపసింహ నామకః దత్తషట్లక్షరౌప్య భరణః ఇంగ్లాండువిషయం ప్రేషితః యత్రసః ఆంగ్లేయనృపస్య సామంతైః స్సమం సమ్మానితః జీవితాన్తావధిన్యవసత్ పాంచాలస్య పాననేమాన్యో ఝూనలారెన్సినామకః వియోజితః తదారభ్య సీఖాః ఆంగ్లేయనృపస్య భారతసేనా సుప్రశస్తయోధా అభూవన్ తద్రాష్ట్రే దస్యూపద్రవః శమితః సుఖతరగమ్యా మహాపథాఃనిర్మితాః ప్రజా సుకరః న్యూనికృతః వాణిజ్యాకరంచ అపనీతం।వర్మదేశనృపః ౧౮౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౭ అబ్దే యండబునగరే కృత సంవిధానంభంజన్ స్వవిషయా నూపమా మాగతా నాంగ్లేయనౌకాపతీన్ బందీచకార। తత్కారణం ప్రష్టుం ప్రేషిత మాంగ్లేయదూతం హాంసుం యత్నం చకారయథా పూర్వం రావణః శ్రీరామదూతం వాలిసూనుం తస్మాత్ ౧౮౫౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౩ అబ్దే తేన యోద్ధుమాంగ్లేయ సేనా ప్రేషితాః తెగత్వా రంగూననగరే ప్రధానాయ తనసమీపే మహాద్యుద్ధం కృత్వా వర్మనృపసేనాం జిత్వా తాం నగరీం వశేచక్రుః। తతో వర్మదేశీయాః ప్రజాః స్వసమీపస్థ అరకానతనాసిరాది రాష్ట్రేషు ఆంగ్లేయపాలనం స్వనృపస్యాపి ప్రశస్తతరం పశ్యన్త స్తానపిస్తైః పాలనమిచ్ఛన్తః తేషాం సంభారానాజహ్రుః। ఏవం విజితో౽పి వర్మనృపః సంధింకర్తుం నాంగీచకార। తతో డాలహౌసిభూపః ౧౮౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౪ అబ్దే పెగ్యూరాష్ట్రమపి స్వవశే కృత్వా ఆంగ్లేయ పాలనే సమానీయ పూర్వాం గృహీతరాష్ట్రద్వయాభ్యాం సంమేళయిత్వా ఆంగ్లేయవర్మరాష్ట్రమిత్యాహ్వాయం కృత్వా రంగూననగరీ।

రాజధానీం గృహీత్వా ఆంగ్లేయాధికారిణం నియోజయామాస తదా రభ్య రంగూననగరం తదనూపనగరం వాణిజ్యవృద్ధికరమభూత్ । ౧౮౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౯ అబ్దే పీష్వానామక మహారాష్ట్రాధీశే భ్రంశితే స తారానామాల్పరాష్ట్రం శివాజేః వంశ్యస్య దత్తం। తస్మింశ్చ ౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯ అబ్దే అపుత్రే దిష్టాంతం గతే తద్రాష్ట్ర మాంగ్లేయానాం ముంబై విషయభాగే సంమిళితం ॥ ౧౮౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౪ అబ్దే నాగపురీనృపః భాంస్లకులోత్పన్నః అపుత్రః దిష్టాన్తం గతః తదా తద్రాష్ట్రం నాగపుర్యాహ్వాయం ఆంగ్లేయపాలనే సమానీతం మధ్యరాష్ట్ర మితిదత్తనామ ప్రధానాధికారిణా తదారభ్య పాలితం । తస్మిన్నేవాబ్దే నైజామః బీరారనామ రాష్ట్రం యత్ ౧౮౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౪ వెలస్లేనామకాంగ్లేయాధికారిణా తస్మై దత్తంస్వనగర్యాం నివేశితాంగ్లేయసేనాయాః భరణాయ తద్రాష్ట్రంపునః ఆంగ్లేయానామదదత్। కోసలాధీశ్వరః స్వరాష్ట్రందుష్టతరమపాలయత్ సః బెంటిక హార్డింజభూపాభ్యాం పదభ్రంశనేన భీషయిత్వా సంబోధితోఽపిన స్వదుష్టపాలనాన్నివృత్తోఽభవత్ । సః క్రమశగ దుష్టతరమపాలయత్ । ఏవం కోసలరాష్ట్రే దుష్టపాలనే నాభిభూతే నాశోన్ముఖే ౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౭ అబ్దే ఆంగ్లేయాధికారీ తద్రాష్ట్రం ఆంగ్లేయపాలనే అగృహ్ణాత్ । నవాబశ్చ ద్వాదశలక్షరూప్య భరణం దత్వా కలికాతానగరం ప్రేషితః । ఏవం డాలహౌసిభూపః భారతే తృతీయ్య భాగం ఆంగ్లేయానాంపాలనే సమానయామాస । ౧౮౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౪ అబ్దే వంగరాష్ట్రం ప్రత్యేకం పాలయితుం అవరపాలకో నియుక్తః । తథా ఆంగ్లేయప్రధానాధికారీ స్వసచివసభయాసహ సిమ్లానామక హైమవత పార్వతీయస్థానే అబ్దస్య తృతీయ్యభాగమధివస్తుం శాసితః । ౧౮౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౪ అబ్దే ప్రథమతః ధూమప్రేరితశకటమార్గః దశక్రోశదూరః కృతః । తేన డాలహౌసిభూపేన వాణిజ్యం వివర్ధితం । అపిచ సః మహాపథానాం కుల్యానాం చ కరణార్థం అధికారిణో నియోజయామాస । తైః తస్య శాసనకాలే సహస్రక్రోశదూరమితా మహాపథాస్స సంక్రమాః కృతాః । గంగాయాః కుల్యా మహతీభువి సర్వేషాం దీర్ఘతమాకృతాయేన నవసహస్రక్రోశమితః దేశఃఫలవాన్ కృతః । సః ఏవం ధూమశకటైః మార్గాన్ సుశీఘ్రగమ్యాన్ కృత్వా లేఖన ప్రేషణ ప్రయ

సులభతాంచ కృత్వా ద్వాత్రింశద్విధావిభక్తరౌప్య క్రయవతీః ముద్రాశ్చ చకార। అపిచ తేన వైద్యుతాగ్ని తేజః ప్రచోదితవార్తా ప్రేషణ క్రియా ప్రథమం కృతా॥ అపిచ సః బెంటికభూపస్య శాసనకాలే సంస్థాపితాః పాఠశాలా స్సంవర్ధయామాస। తేన పంచవింశతి సహస్ర పాఠశాలా స్సంస్థాపితాః యేషు ఆంగ్లేయ భాషా దేశీయ్య భాషాచ అధ్యాపితా। ఇతః పూర్వం ఆంగ్లేయా ఏవ అధికారేషు నియోజితాః। కింత్వనేన డాలహౌసిభూపేన భారతీయ్యా అపి బహుశో నియోజితాః। ఏవం స డాలహౌసిభూపః రాష్ట్రాణ్యనేకాని స్వపాలనే సమానీయ్య విద్యావృద్ధించ కుర్వన్ అష్టవర్షాణ్ సమ్యక్ ధర్మేణ శాసిత్వా ౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౭ అబ్దే స్వవిషయం ఇంగ్లాండుం ప్రతిన్యవర్తత।

కా నిం గ భూ పః.

౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౭—౧౮౬౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౩

తతః ౪౯౫౭ అబ్దే కానింగనామభూపః భారతపాలనాయ సంప్రేషితస్సమాజగామ తస్మిన్ శాసతి భారతే ఆంగ్లేయసేనాయాం భారతీయ్యయోధాః మహాన్తంకలహం కృత్వా బహూ నాంగ్లేయా విజఘ్నిరే తదేవం యస్మాత్ వంగరాష్ట్రం సర్వదా ప్రశమయుతం తస్మాన్నవసమార్జిత పాంచాలరాష్ట్ర మధిష్ఠాతుం బహవ ఆంగ్లేయపృతనాస్తత్ర ప్రేషితాః తస్మా ద్వంగరాష్ట్రే సేనాయాం బహవో భారతీయా నియోజితాః తదా తేషాం నూతనతులాగుడయంత్రాణి దత్తాని తేషు సంధానార్థం గుడపేటికాః పశ్వాదీనాం వసయాలిప్తాః దత్తాః। తతో భారతీయ్యయోధాః తే స్వకులభ్రంశార్థం దత్తా ఇతి దుష్టైర్బోధితాః తానుపయోక్తుం నేచ్ఛన్తస్స్వ పృతనేశ్వర శాసనమపినాంగీచక్రుః యథా టిప్పూ బహూన్ బలాద్యథా మహమ్మదీయాన్ చకార తద్వై వాంగ్లేయాః క్రైస్తవాన్ కర్తుం యతన్త ఇతి మేనిరే। కోసలరాష్ట్రాణి పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రాణిచ యదానవాబేన పాలితాని తదా అల్పభూపాః కియద్రాష్ట్రం శాసతః ప్రకృతిభ్యః కరం గృహ్ణన్తో దుర్గైశ్చ రక్షితాః యాద్బలాదాదానంతావత్కరం స్వాధీశాయనాదదుః। ఆంగ్లేయాః తేషా మధికారం బహుశో న్యూనమకుర్వన్। తస్మాత్తే కుపితాః

ఆంగ్లేయానాం భ్రంశమిచ్ఛంతో భారతీయ్యయోధానుద్వేజయామాసుః ౧౮౧౮ + ౩౦౦౧ = ౪౮౧౯ అబ్దే మహారాష్ట్రాధీశః బాజిరావః ఆంగ్లేయైః గృహీతరాష్ట్రః ప్రత్యబ్ద మష్టలక్షరౌప్యభరణం జగ్రాహ । సః కాన్పూరస్య క్రోశత్రయదూరే బిత్తూరనగరే న్యవసత్ । సః ౧౮౫౧ + ౩౦౦౧ = ౪౮౫౨ అబ్దే దిష్టాన్తం ప్రాప్తః । సః నానాసాహెబనామకం సుతత్వేన స్వీచకార । సపైతృకాణి అష్టవింశలక్షరౌప్యాణి లేభే । తథాపిసః ఆంగ్లేయేభ్యః పిత్రే దత్తం భరణమైచ్ఛత్ । తైర్నాంగీకృతే స నానాసాహెబః ఆంగ్లేయానాం నాశాయ యతమానః తేషా మధికారతిరస్కారం కర్తుం భారతీయ్యయోధానా మలిఖత్ । తస్మాత్ ప్రథమతః ద్వేప్రుతనే స్వపతీనాం శాసనతిరస్కారం కృత్వా విషయే సర్వత్ర గత్వా యోధానాం తదుదన్తమవోచతాం; తస్మాత్ ౧౮౫౭ + ౩౦౦౧ = ౪౮౫౮ అబ్దె దేహాళీసమీపే మీరటనామనగరే బహుభారతీయ్యయోధసంయుతె కల్లోల స్సమారబ్ధః । తే స్వప్రుతనేశ్వరానాంగ్లేయాన్ తులాగుడప్రయోగై ర్హత్వా ఉన్మత్తా ఇవ తేషాం భార్యాపుత్రాదీంశ్చ హత్వా గృహాణి దగ్ధ్వా దేహాళీమగమన్ । దేహాళ్యామన్తిమపాదుషస్య ద్వితీయ్యషాలమస్య సుతో బహదూరషానామకో వృద్ధ ఆంగ్లేయైః విపులభరణాదిదానై స్సంమానితః న్యవసత్ । సోద్య స్వపూర్వికాణాం పదం ప్రాప్తుం సమీచీనసమయ ఇతి మత్వా స్వసుతైస్సహ కల్లోలకరై ర్భారతీయ్యయోధై స్సంగతః స్వహర్మ్యంశరణంప్రాప్తా నాంగ్లేయా న్నిజఘాన । ఏవమేవ సర్వసేనాస్థానేభ్యః భారతీయ్యయోధాః పూర్వం స్వసేనాపతీనాం కృత ప్రశ్రయశపథంవినా కుర్వన్తః కృతఘ్నాభూత్వా తాన్ హత్వా దేహాళీంప్రాపుః । కాన్పూరనగరే నానాసాహిబశ్చకల్లోలకరాన్ భారతీయ్యయోధానధిష్ఠాయఆంగ్లేయాన్ సమయోధయత్ తేవ్యల్పసంఖ్యాకా అపి ఏకోనవింశతి వాసరా న్సయుధ్యన్ । తే స్వశత్రుబాహుళ్యం జిత్వా నిర్గంతుం శక్తా అపి స్త్రీబాలానాం రక్షణ మేవ ప్రాధాన్యేన గృహిత్వా శత్రోః వశం ప్రాపుః । తతస్స నానాసాయిబః తాన్ క్షేమేన అలహాబాదానగరం ప్రేషయితుం వాగ్దానం చకార । ఏవం వశంగతాన్ తాన్ గంగాతరణాయ నౌకా స్వారోప్యనదీంతరమాణాన్ తేరస్థస్సనానాసాహిబః స్వయోధప్రేరితై స్తులాగుడై ర్నిజఘాన । ఏవం బహూన్ హత్వా పావనం గంగాజలం స్వాధర్మనిధనేన దూషయిత్వా శిష్టాన్ స్త్రీబాలాన్

బందీకృత్య హత్వా కూపే సమపాతయత్ । ఏవ మతిఘోరం నరకావహం కర్మలకరోత్ । దేహళీచ భారతీయ్యయోద్ధైః పంచమాసాన్ స్వవశే సంస్థాపితా । ఏతస్మిన్నన్తరే కలకాతానగరాత్ పాంచాలాత్ మద్రాసనగరాచ్చ సేనాస్సంప్రేషితా నగరమాజగ్ముః । తే పాంచాలీయాః సిఖాః నేపాళీయా ఘూర్ఖాశ్చ ఆంగ్లేయైః అచిరాదేవ నిర్జితాపి తేషాం ధర్మపాలనేన తుష్టాః తేషు భక్తియుతాః సమ్యగ్యుధ్యన్త శ్శాత్రవా నజయన్ తైస్సంగతో మాన్యో హెన్రీ హేవలాకనామకః సేనాపతిః నానాసాహిబమజయిత్ యః అటవ్యాం విద్రవన్ నష్టోభవత్ । ఏతస్మిన్నన్తరే నీలనామసేనాపతిః హేవలాకేనసంగతః ఉభౌ సంగతౌ కాన్పూరంజిత్వాలక్ష్మణపురీం జేతుం జగ్మతుః యాపంచాశత్సహస్రైః శత్రుభిః రుద్ధా లారెంసనామసేనాపతినా చిరం సధైర్యం రక్షితా। తైః సానగరీ జితా। దేహళీనగరీచ షడ్వాసర సమరానన్తరం విల్సననామసేనాపతినానిర్జితా। ఏతస్మిన్నన్తరేసర్వసేనాపతిః మాన్యః కాలినకాంబెలనామకః మాన్య జేమ్సఓట్రామనామకేన సమానీతః కోసలరాష్ట్రాత్ ఉపద్రవకరాన్నిష్కాసయామాస। కింతు నికల్సననామసేనాపతిః దేహళీనగరీ సమరే శత్రుభిర్హతః స్వః ప్రాప్తః। హేవలాకనామసేనాపతిః తదనన్తరం అచిరాదేవ దిష్టాన్తం ప్రాప్తః॥ ఏతస్మిన్మహాకల్లోలే సింధియా హోల్కారౌ ఆంగ్లేయేషు భక్తియుతావపి స్వసేనానాం కల్లోలకరం సంగరం నవారయితుం శక్తావభూతాం తేచ టాంటిఆటోపినామక మహారాష్ట్రేణాధిష్ఠితా విషయకల్లోల మకుర్వన్ తతో మద్రాసనగరాత్ విట్లాకనామసేనాపతిః । ముంబైనగరాత్ మాన్యః హ్యూరోజునామకశ్చ ప్రస్థితౌ శనైస్తాన్ జయన్తౌ దుర్గాంశ్చ వశే కుర్వన్తౌ అన్తే టాంటిఆటోపిం జిత్వా గృహీత్వా నిజఘ్నతుః ఏవం సర్వాన్ కల్లోలకరాన్ జిత్వా ఆంగ్లేయసేనాపతయః ౧౮౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౯ అబ్దస్య మధ్యే హేమన్తే భారతే శమ మకుర్వన్॥

విక్టోరియా చక్రవర్తినీ.

౧౮౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౯ — ౧౯౦౧ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౨

తత ఇంగ్లాండువిషయే సభాస్థాయా రాజ్ఞ్యాః శాసనేన భారతవిషయః రాజ్ఞ్యాః పాలనే గృహీతః ఏవం ౪౯౫౯ అబ్దే విక్టోరియా చక్రవర్తి

న్యాః ధర్మపాలనే సమాగతో భారతవిషయః ధన్యోభవత్ తథార
భ్య ఇంగ్లాండుమహారాజ్ఞీ విక్టోరియాసమాహ్వాయా భారతవిషయ స్య
చక్రవర్తినీతిఖ్యాతా॥

శ్లో॥ శ్రీమద్విక్టోరియాఖ్యా ప్రచురితవిభవవా చక్రవర్తిన్యు
దారా నిత్యంకారుణ్యపూర్ణా ప్రకృతిషుమహిత స్వాధికారప్రచా
రా । ఆసీద్యాపాలితేయం ధరణిరపితయా పుత్రికేవాంకమాత్తా నానా
సౌఖ్యం సమాగాత్ నయగుణపరయా రోగముక్తేవ హృద్యా॥

శ్లో॥ విక్టోరియాఖ్యా కిలచక్రవర్తి త్యుదారశీలా కరుణాలవా
లా । ప్రజాసుచక్షేమకరీ ప్రకామం బభూవయా బంధురవైభవశ్రీః
ప్రపాలితేయం హితయానిజాంకం గతా కుమారీ వవిముక్తదుఃఖా ।
సుఖంపరం ప్రాప్తవతీని నితాన్తం మహీమహారోగ విమోచితేవ॥

పూర్వం భారతప్రధానపాలక స్సర్వాధికారీవిఖ్యాతః । తస్మా
త్ కానింగభూపః చక్రవర్తినాం భారతవిషయే ప్రతినిధీనాం ప్రాథ
మ్యే గణితో భవత్॥ భూపతిః శ్లో॥ కాచవిక్టోరియాఖ్యాసా కస్యవం
శోద్భవాసతి । క్వచేంగ్లాండు సమాఖ్యాన విషయో జనమండితః ॥

శ్లో॥ విద్వద్వర్య త త్సర్వంమే శ్రోతుకామాయ మేధునా
విక్టోర్యాచక్రవర్తిన్యాః వంశంచ చరితంమహత్॥ ఏవం పృష్టో విబు
ధాగ్రణీః గోపాలకృష్ణార్యః నృపస్య రాజభక్త్యా ప్రశస్యేద మవదత్॥

శ్లో॥ శృణుభూపప్రవక్ష్యామి విక్టోర్యావంశమద్భుతం॥
ఇంగ్లాండు దేశసంస్థానం యథోద్దిష్టం బుధోత్తమైః॥

పురాహి ప్రియవ్రత నృపతే రథచరణాఘాతజనితై స్సప్తసాగ
రై స్సీమావంత స్సప్తద్వీపా అభూవ న్నితి పురాణై ప్రోక్తం ఖలు ।
తే ద్యకాలదైర్ఘ్యాత్ సంమిళితా అభూవన్ । ద్వీపాశ్చ కుత్ర చిత్స
ముద్రానాక్రమ్యస్థలా నికృత్వా సంమిళితాః

కుత్ర చిచ్చమహోదధయో ద్వీపానాక్రమ్య ఖండశో విభజ్య
అల్పద్వీపా న్కృత్వా మహాన్తో జలరాశయో భవన్ । తథా ప్యద్య
కేచన సంజ్ఞాభిజ్ఞా యన్తే। తదేవం జంబూద్వీపః ప్రాచ్యా మధ్యఆ
సియా ఇతిఖ్యాతః స్సైబీరవిషయస్య దక్షిణః । మధ్యమభాగోధ్య బా

బర్బరవిషయః ఈజిప్టు విషయ ఇతి ఖ్యాతః। పశ్చిమభాగో మధ్యఉ
త్తర అమెరికా ఇతిఖ్యాతి ఖండే సంయుక్తరాష్ట్ర ఇతి ఖ్యాతవిష
యశ్చ। తద్వీపస్యోత్తరసీమా భూత ఇక్షుమహార్ణవ మధ్యమస
ముద్రేణ మధ్యే ప్రాచ్యాం నీలసముద్రేణ కాస్పిఅనసముద్రేణ ఏర
లాదిసరోభిశ్చ లక్ష్యతే। శేషః ప్రాచ్యాం భూమిసమ్మేళనేన నష్టః॥
ప్రతీచ్యాం కన్నడా సంయుక్తరాష్ట్రయో ర్మధ్యస్థ సరోభి ర్లక్షితః॥
దక్షిణసీమా భూత లవణోదధిః ప్రాచ్యా మధ్యభారతీయ మహోదధి
నా పశ్చిమే అట్లాంటికమహార్ణవేనచలక్షిత। మధ్యేచ యస్సముద్ర మ
ధ్యస్థలీభూతః సైకతవిషయః సహారా ఇతిఖ్యాతః ॥ ప్లక్షద్వీపశ్చా
ద్యప్రాచ్యాం సైబీరియా ఇతి ఖ్యాతః॥ మధ్యే అద్యయూరపఖం
డ మితిఖ్యాతః। పశ్చిమేచాద్య కన్నడావిషయ మితిఖ్యాతేన లక్ష్యతే।
సర్వస్య ఉత్తరసీమా భూతఃక్షీరనిధిరద్య ఆర్కటిక మహార్ణవ మి
తి ఖ్యాతః। దక్షిణసీమాచ పూర్వోక్తా ఇక్షుసముద్రః క్షీరోదేన ప
రివేష్టితః కుశద్వీపః స్వదక్షిణ భాగేద్యదృష్ట ఆర్కటికా ఖండ మితి
ఖ్యాతః

క్షీరోదధిమధ్యగత బడబానలతాత క్షుభిత సముద్గచ్ఛ మగ్న
జలప్రదేశపూరణాదే తస్మాత్ క్షీరోదా త్సుశీతల జలప్రవాహేస సం
జనిత సాముద్రమధ్యప్రవాహః మహావేగే సర్వేద్వీపాః పశ్చిమతః
ప్రాచ్యాంచ విభిన్నాః శాకద్వీపస్యచ ప్రాచీనభాగః లవణసురా సర్పి
ర్నామక మహోదధిభిః సమాక్రాన్తః అల్పద్వీపై ర్విభిన్నః॥ తస్య
శాకద్వీపస్య మధ్యమభాగః మధ్యఆఫ్రికాఖ్య మహాఖండస్య సహా
రా మహా సైకదేశస్య దక్షిణే కృత్స్నమాఫ్రికాఖండత్వేన జ్ఞేయం॥ తస్య
పశ్చిమభాగః మేక్సికోనామ్నా ద్యఖ్యాతః। శాల్మలి ద్వీపస్య పశ్చి
మభాగోద్య దక్షిణామిరికా ఇతి ఖ్యాతః॥ ప్రాచీభాగః పూర్వోక్త
మహోదధిభి ర్విభక్తః బహుదాల్పద్వీపై ర్విభక్తః యస్య పృథు
లం ఆస్ట్రేలియా ఇత్యద్య ఖ్యాతం। సురాసర్పిర్నామకౌ మహోదధీ
లవణమహోదధినా సమ్మేళనేనాద్య దృశ్యేతే ॥ దధిమహో
దధిశ్చాద్య అంటార్కటిక్ మహోదధిరితి ఖ్యాతః యేన పరివేష్టితః పుష్క
రద్వీపోద్య అంటార్కటికా ఇతి ఖ్యాతో దృష్టో ల్పభాగమేవ। జలోదధి
శ్చ యత్ భూమిం సర్వాం సమావృణ్వా స్థితః తపనతా పితోద్గ
త వారిశీకరావవ। ఏవం। ద్వీపేషు ప్రాచీనేష్వద్య విమిశ్రితేషు ప్లక్షద్వీప

స్య మధ్యమభాగః అద్య యూరోపాఖండమితి ఖ్యాతః । తస్య నాతి
దూరే అట్లాంటికామహోదధౌ ద్వీపోస్తి కశ్చిస బ్రిటనాభిధానః యు
ష్యోత్తరో భాగః స్కాట్లాండు ఇతి దక్షిణో భాగః ఇంగ్లాండు ఇతిచ ఖ్యా
తః । తస్య ద్వీపస్యనాతిదూరే ప్రతీచ్యా మస్తి ఐయిర్లాండు ఇతి
ఖ్యాతో ద్వీపోన్యాః ఏతన్మన్వన్తరాదా ఏతౌ ద్వీపౌ బ్రిటన, అయి
ర్లాండ సమాహ్వయా ప్లక్షద్వీపేన సంగతౌ నవిభక్తౌ తదాతత్ర పాలి
ఓలితికానామప్రజాః వసన్తి నీతి ఎడ్వర్డ్ అగస్టసప్రిమేననామ చ
రిత కాగేణ లిఖితం।ఏతేషా మాదిమోవిషయఏవం గ్రాహ్యో భవతి॥
ఏతన్మన్వన్తరస్యాదా ఇక్ష్వాకో స్సుతఃపాలనామకః ఆర్యావర్తాత్
పశ్చిమవిషయం ప్రస్థితః అత్రాగత్యరాజ్యం సమస్థాపయ దితి తస్య
వంశ్యాః పాలిఓలితికా కాతిఖ్యాతా ఇతి॥

పూర్వోక్తచరితే తదనంతరమేవ ముక్తం తదనంతరం బహుతి
థే కాలేగతే ఏష బ్రిటనవిషయం ప్లక్షద్వీపాత్ సముద్రేణ పూర్వో
క్త సాముద్రాన్తః ప్రవాహేన విభక్తం తదా తత్ర సూర్యతాపేన
న్యూనతాం ప్రాప । యదా తత్రసి ఓలితికా ఇతి సమాగత్య న్యవసన్
ఇత్యుక్తం॥ ఏతేషా మాదిమవిషయశ్చ ఏవం గ్రాహ్యాః ఇక్ష్వాకో
స్సుతానాం ఆర్యావర్తస్య పశ్చిమవిషయాన్ ప్రాప్తానా మేకతమః
పూర్వోక్తపాలాదన్యః ప్లక్షద్వీపే కుత్రాపి రాజ్యం చకార । తస్య
వంశ్యాః తత్రతత్ర తత్ప్రాంతేషు చిరం వసన్తః క్రమశః సముద్రతీరం
ప్రాప్య స్వపూర్వబంధుభిః పాలనామకస్య వంశ్యై రధిష్ఠితమేతద్వీపం
బ్రిటనాహ్వాయం దృష్ట్వా స్వయమప్యత్రాగతా వసన్తి నీతి।
యస్మా దేతేన వంసమాగతాః తస్మాత్తే పూర్వం తత్రస్థ పాలకులజైః
నవాగతా ఇతి నవాలతికా ఇతితాన్ అఖ్యాపయన్।లతికాశబ్దః తేషాం
తథా సామాన్యనామభ లేత్ । తచ్ఛబ్దఏవ ఓలితికఇత్యభవత్। అన్య
ఇక్ష్వాకుసుతః ఇలీరఇతిఖ్యాతః తత్ర ప్లక్షద్వీపే ప్రాధాన్యేన రాజ్యం
చకార । తస్మాత్తస్య కులం ఇలీరమితిఖ్యాతం తత్రప్రాముఖ్యతాం
ప్రాప, ఏతే ప్రథమతః సర్వభోగసమన్వితాః రథాశ్వబాణతూణీరాధి
భియున్ తాః అభూవన్ । అనన్తరం ప్రథమ మహాయుగే త్రేతా
యామంబరీషేణ తత్కలియుగే వికుక్షిణా ద్వితీయ మహాయుగారంభే
కకుత్స్థేన తదనంతరంభనందనాది దిష్టవంశనృపైః పంచదశే మహా
యుగే మాంధాత్రా పురుకుత్సేనచ తదనంతరం భరత కార్తవీర్యా

ర్జన శిబి సగరాధిభిః వర్తమానే అష్టావింశే మహాయుగే రఘు శ్రీరామ కుశ పాండవ పరీక్షిదాదిభిశ్చ ఏవం సర్వసర్వంసహావిజేతృభిః ఆర్యచక్రవర్తిభిః నిర్జితాః। నష్టశ్రియఃక్షీణోపకరణాః క్రమశః పరిక్షీణాః నష్టధియ శ్శిలాదారుభి రాయుధాదీని కుర్వన్తో వికృతవేషా సంచేరుః॥

బ్రిటనాః.

తతః ప్రాయశః కలౌ ద్విశతాబ్దేషు గతేషు పరీక్షి, జ్జనమేజయాది నృపేషు చ గతేషు బ్రిటనానామకాః తద్ద్వీపం బ్రిటనాహ్వాయమాజగ్ముః ఎతే పూర్వం కెల్టాఇతిఖ్యాతాః ఏతే కెల్టా వర్తమాన ప్రాంసవిషయస్య పూర్వం గాలాభిధానస్య పశ్చిమభాగే ఆర్మోరికా ఇతి ఖ్యాతాః భ్రైటనాపరనామకాః ఏతద్విషయ మనమన్ ఏతే కెల్టా బ్రైటనా ఇతిచ ఖ్యాతాః ప్రాయశః ఇక్ష్వాకుసుతస్య విభ్రాజనామకస్య కులజాః ఇతః పూర్వం ప్లక్షద్వీపే కుత్రాపిచ సన్తోత్రగాలవిషయస్య పశ్చిమభాగే అర్మోరికా ఇతి ఖ్యాతే న్యవస న్యదారభ్య తద్రాష్ట్రం బ్రైటనమితిఖ్యాత మభూత్।ఏతేషాంమూలవిషయమేవంతర్కయామి। ఇక్ష్వాకుసుతో విభ్రాజనామకః ప్లక్షద్వీపమాగత్య కుత్రాపి రాజ్యంసంస్థాప్య శశాస తస్య కులజాః వైభ్రాజాః ఇతి ఖ్యాతాః గాలవిషయస్య పశ్చిమమాగతా ఆర్మోరికా నామరాష్ట్రం జిత్వా న్యవాసన్ ఏతేషాం నామ వైభ్రాజా ఇతి తద్భవేన మ్లేచ్ఛభాషాయాం బ్రైటనమిత్యభూత్। తద్రాష్ట్రంచ ఆర్మోరికా ఇతిఖ్యాతం తన్నామ్నా భ్రైటనమితిఖ్యాతం॥ తేచ భ్రైటనా స్తద్రాష్ట్రే చిరం వసన్తః తస్మాదేతద్ద్వీపం తదాకేన చిన్నామ్నాఖ్యాతం సమాగత్య తత్రస్థాన్ నవలిత్రికాన్ జిత్వా శశాసుః। తేషానామ్నా తద్ద్వీపం భ్రైటనాహ్వాయం జాతం॥ ప్రాయశః ఏతే కలౌ శతద్వయాబ్దేషు గతేషు గాలవిషయే ఆర్మోరికా రాష్ట్రం ప్రాప్తాః తస్మా దార్యావర్త చక్రవర్తిభ్యాం పరీక్షితా జనమేజయేనచ ననిర్జితాః శౌర్యవన్తో వ్యవర్ధన్త॥ సహస్రాబ్దేషుగతేషు భ్రైటనద్వీపమాగతాః తస్మా దలగ్జాండరేణ ననిర్జితాః॥ తస్మా దేతే తత్రాపి శౌర్యధైర్యాన్వితాః వ్యవర్ధన్త ఏతేషాం మత మార్యమతమేవ యస్మాత్తే ఏకమేవ సర్వేశ్వరముశన్తి ఆత్మనిత్యత్వం జన్మపరంపరా

ప్రాపణంచ ఉశన్తి। ఏతేషాం మతాచార్యాః డ్రూఇడాఇతిఖ్యా ఏతాః తేషాం వత్సరాదిరపి మార్చిమాసె దశమేదినే సమాపతతి। తదపి ఆర్యాణాం వత్సరాదినా చైత్రమాసస్య సమం। వేల్సరాష్ట్రేచ ఇంగ్లాండస్య పశ్చిమభాగే స్థితే వేల్సానామకాః బ్రిటనాఏవ కేచన తత్రాగమన్। తస్మాత్తే సెక్సనై వేల్సాఇతి భ్రామకా ఇతి ఖ్యాతాః। తన్నామ్నా వేల్సఇతి తద్రాష్ట్రం ఖ్యాతం।ఏతే వేల్సాఆత్మానం కిమ్రి ఇతిఖ్యాపయామాసుః। సితియానానాం సగరేణ నిష్కాసితానాం హైహయ తాలజంఘానాం కేచన ప్లక్షద్వీపస్య ఉత్తరే వసన్తః క్రిస్తోః జననకాల సమకాలేన ఐర్లాండునామద్వీపం ప్రాప్య తస్మాత్ బ్రిటనద్వీపం ప్రాప్య తస్మాత్ తస్యోత్తరభాగం ప్రాప్యరాజ్యం సంస్థాపయామాసుః తదారభ్య తద్రాష్ట్రం స్కాట్లాంశఇతి (స్కాటానాం స్థానమితి) ఖ్యాతం ఏతేషాం పూర్వనామ సితియా ఇతి ఏతే హైహయ తాలజంఘానాం కులజాః యేషాం కులకర్తుర్నామ ప్రాయశః క్షితీయ్య ఇతి యస్య నామ్నా క్షితీయ్యా ఇతిఖ్యాతాః యన్నామ సితియా ఇతి తద్భవమభవత్ అనన్తరం స్కాటా ఇతి ఖ్యాతా అభూవన్। తద్రాష్ట్రస్య దక్షిణతీరె శ్వేతవర్ణ కర్కరాచూర్ణోపలమయ పర్వతేభ్యః ఆల్బి అనమితి శ్వేతమితి కెల్టియ్య బ్రిటనైః గాలైశ్చాపి ఖ్యాతం యదా రోమనాః బ్రిటనమాజగ్ముః బ్రిటనీయ్యాః స్కాటప్రజాన్ కోఇలడో ఇనఇతి అటవ్యాః ఇతిఖ్యాపయామాసుః తస్మాద్రోమనాః తద్రాష్ట్రం కేలోడినీయ ఇతిఅఖ్యాపయన్।తత్రపిక్టానా మకాః స్కాటానాం పూర్వమేవ న్యవసన్ ప్రాయసః ఏతే బ్రిటనై విద్రావిత నవలితకానాం కులజాః। ఏతే స్కాటైః మిళితాః। ఐర్లాండశ్చ కెల్టానానుకానాం ఇక్ష్వాకుసుతస్య వంశ్యానాం వంశీయై రధ్యుషితః యస్మాత్తద్వీపం బ్రిటనస్య పశ్చిమత స్థితం తస్మాత్తన్నామ ఐరీఇతి బ్రిటనానాం ప్రాక్కెల్టా ఇతి ఖ్యాతానాం కెల్టికభాషాయాం పశ్చిమ ఇత్యర్థేన ఖ్యాతం॥

ఏవం విషయత్రయాణాం ప్రాచీనాంగ్లనృపతీనాం వశేస్థితానాం నామనిర్వచనముక్త్వా బ్రిటనానాం చరితం వక్ష్యే॥ ఏతే బ్రిటనాః ఏకమేవ సర్వేశ్వర మాదిదేవ ముశన్తో నిత్యస్యాత్మనో జన్మపరంపరా ప్రాప్తి మప్యుశన్తి। తస్మాత్తైషాం మత మార్యవైదికమతమేవ ఏతేషాం మతాచార్యాః డ్రూఇడా ఇతిఖ్యాతాః యస్మాత్తే ప్రా

యతో గ్రీకైః డ్రూఇతిఖ్యాత ఓకానామ మహావృక్షమూలేషు వసన్తి॥ ఏతే డ్రూఇడాః ప్రలంబ శ్వేతాంబరాః ప్రలంబచిబుకధరాశ్చ॥ తేషాం వత్సరాదిరపి దశమ మార్చిదిన మార్యచాంద్రవత్సరాదేః చైత్రమాసస్య సమం॥ ఏతే డ్రూఇడాః ధర్మశాస్త్రాణి ప్రావదన్। ఏతే బ్రిటనాః మహాశూరాః రణకర్మవిశారదాః పదాతయః వాజ్యారూఢాః రథాధిరూఢాః సుదృఢ మయుధ్యన్ ఇతి త్రైయన్ స్వమరమకరోత్తేన రోమనమహాశూరేణ సేనాపతి జూలియస్సిజరేణ వర్ణితం అపిచైతే రథయుగే పృథులనిస్త్రింశంబద్ధ్వా అరిసైన్యేషు రథాన్ చోదయన్తో రిన్నాశయన్తితిచావదత్॥ ఏతే బ్రిటనా రోమకంబళాన్ కార్పాసకానపి నానావర్ణయుతాన్ సౌవర్ణరాజత తామ్రతంతుభి రలంకృతాన్ ధరన్తో హస్త పాదగ్రీవాయాంచ సౌవర్ణ రాజతాభరణాని ధరన్తి॥ ఏతే సుతీక్ష్ణాంకురబాణైః యుధ్యన్తి। ఏవం తే శూరాః బ్రిటనాః సంఘశః విభక్తాఅపి ఏకసంఘస్య ఏకనాథవతోపి సర్వేషా మధినాథ ఏకో స్తి। ఏతే సర్వే గుణాః భారతీయ్యానా మార్యాణామపి సమానాః యస్మాత్తే భారతీయ్యార్యాణాం కులజాః ప్రథమతః భారతాదేవ నిష్క్రమ్య పుష్కరద్వీపే రాజ్యాని సంస్థాపయామాసుః ఏవం శూరాః బ్రిటనాః తద్ద్వీపం స్వనామ్నా బ్రిటనాఖ్యాయం చిరమపాలయన్ గ్రీకచక్రవర్తి అలక్జాండరోపి ఏతత్ బ్రిటనం అల్పసారం మత్వాన విజేతు మగమత్॥

రోమనాక్రమణం

తతః క్రీస్తోః పూర్వం పంచపంచాశత్తమేబ్దే కలౌ ౩౧౦౧—౫౫ = ౩౦౪౬ అబ్దే రోమనానాం మహాశూరస్సేనాపతిః మహావిషయాణా మనేకానాం విజేతా రోమనమహావిషయస్య శాసనసభాయాం ప్రధానీభూతానా మేకతమః జూలియససీజరనామకః అత్ర బ్రిటనద్వీపే లోహసామగ్రీ బాహుళ్యం ముక్తాఫలవస్తుం సముద్రానూపంచ శ్రుత్వా తద్విజిగీషుః అశీతినౌకావాహ్య ద్వాదశసహస్రసేనాభిస్సమాజగామ॥ తద్ద్వీపస్య దక్షిణానూపే కర్కోపలవత పర్వతే బ్రిటనాః తం యోద్ధుం సన్నద్ధాః సమీయుః। తథాపి రోమనేశస్య దశమసృతసేనః తస్య చిహ్నం మహాగృధ్ర (Eagle) ధ్వజం వహన్ తత్తీరే పరాన్విజిత్య సేనాం నివేశయామాస॥ ఇతరాభిశ్చ సేనాభిః సీజరశ్చ తత్రానూపే నౌకాః నసుసృంఖలయత్। కింతు చతుర్వాసః

రానన్తరం మహావాతేన నౌకావిభిన్నాః । తస్మాత్ సీజరః శీఘ్రతరం
నౌకాస్సమ్యక్కారయిత్వా గాలం ప్రతిన్యవర్తత । తత స్సప్తదశ
వాసరానన్తరం పునర్వసంతేసమాగతే యూలియసః
ద్వాత్రింశత్సహస్ర పత్తిభిః ద్విసహస్రసాదిభిశ్చ సమాజగామ ॥ తతో
బ్రిటనాః సర్వే సంభూయ కాస్సివేలానసనామకే నాధిష్ఠితాః తే
మ్సానద్యాస్తటే శత్రుం ప్రత్యవేక్షన్త ॥

తత్రాపి సీజరేసమాగతే బ్రిటనానాం రోమనానాంచ మహాన్
సమరోభవత్ । తస్మిన్మహతిసమరే బ్రిటనేశః కాస్సివిల్లానసః ఆట
వీభి రాత్మానం సేనాంచ సంఛాద్య మహాశూరస్యాపి రోమనేశస్య
విజయస్యానవకాశం చిరమదాత్ । తథాపి సీజరస్సు దృఢమనాః తే
మ్సాంతీర్త్వా అపర పార్శ్వే కర్దమయుతేపి దేశే నివేశ్య బ్రి
టనైస్సమయుధ్యత్ బ్రిటనే శోపికాసివిలానసః స్వబంధూనాంసాహా
య్యం కెంటరాష్ట్ర ప్రతీక్షమాణః కతిపయకాలం శత్రుణా బాధ్యమా
నోపరాజయోన్ముఖోపి చిరమయుధ్యత్ । కింతు తేపి పరాజితా ఇతి
శ్రుత్వా రోమనేశ్వరస్య వశం గతః । తేన సంధిం కృత్వా రోమనేశ్వ
రస్య కరం దాతుం సంవిధానం చకార । తతో రోమనేశః సీజరః గా
లం గత్వా తస్మాద్రోమనగరం జగామ తతో క్లాడిఅసచక్రవర్త్యవధి
రోమనాః బ్రిటనవిషయ న్నాగమన్ । సచక్లాడిఅసః రోమనచక్రవ
ర్తి ౪౩ క్రిస్తోరనంతరాబ్దే ౩౧౦౧ + ౪౩ = ౩౧౪౪ కల్యబ్దే అత్రబ్రి
టనవిషయం గత్వా జయత్ ॥ తత స్సరోమనచక్రవర్తీ స్వాధికారిణం
ప్లాంటియసంచకార తత స్తద్విషయం బ్రిటనాఖ్యాయం రోమనచక్ర
వర్తిభిః స్వాధికారి ద్వారా క్రీస్తో రనన్తరే ౪౧౦ అబ్దావధికలౌచ
౪౧౦ + ౩౧౦౧ = ౩౫౧౧ అబ్దావధిశాసితం తస్మిన్నబ్దే రోమనచక్రవ
ర్తినామధికారే పరిక్షీయ్యమాణే గాతనామకైః రోమనవిషయస్య
మధ్యే అవస్కంతితే గాలవిషయస్య రక్షణాయ చక్రవర్తినా నియు
క్తసేనాయాం బ్రిటనశూరాః నియోజితాః । తతో విషయమధ్యర
క్షణాయ తదా రోమనచక్రవర్తీ హానోరి అసనామా బ్రిటనాదివి
షయేషు స్వసేనా స్సమానీయ్య స్వముఖ్యరక్షణపరో బ్రిటనవిష
యేచ స్వాధికారిణః సమాహూయ స్వాధికారమపవాహయామాస ।
ఏవం రోమనాధికారం బ్రిటనవిషయా దపనీతం ఐర్లాండద్వీప మపి
రోమనై శ్శాసితమధ్య తదధికారాద్విముక్తం ఏసిత్మన్నన్తరే బ్రిటనాః

३०४ क्रि॥ अ॥ ३००० = ३४०७ कल्यब्दे क्रैस्तमतावलंबिनो भवन्॥

आंग्लाः क्रि॥ अ॥ (४००) क॥ अ॥ ३५०० — ३००० + ०५६०
क्रि॥ अ॥ क॥ अ॥ = ४०६०

एवं रोमनैः ब्रिटनविषये संत्यक्ते तैः निर्जितान प्यन वरतं दक्षिण ब्रिटन वर्तमानांग्लविषयावस्कन्दन परान् स्काण्टान्वारयितुं तैः रोमनैः उभयविषयमध्ये निर्मित महाभित्ते रद्यत्तैः रक्षणेत्यक्तेते स्काण्टाः ताम्भित्तिं क्रान्त्वा वारं वारं ब्रिटना नवस्कन्दयन्तो धनार्थिनो निर्दग्धपल्लीक्षे टनगरं पीड्यमानान प्रजं ब्रिटनं कल्लोलविनशं चक्रुः॥ डेनाः डेन्मार्कनाम प्लक्षद्वीपे उत्तरस्थाल्प विषय वासि नोपि नौकदस्यवः पूर्वं रोमन चक्रवर्तिनः नौकासैन्यैर्दमिताः निगूढाश्चरन्तोद्य रोमनाधिकारे क्षीणे निर्भयं ब्रिटनमवा स्कन्तयन् । एवं ब्रिटनाः अवस्कन्दकैः संपीडिताः स्वयं क्षीण जलाः तेषां निवारणे अशक्ताः दुःखिताः । अपिच ते द्विधा विभक्ताः सविग्रहा अभूवन् । तेषा मेक पक्षः रोमनेन अम्ब्रोसि असनामकेन अन्यःपक्षः ब्रिटनेन वोर्टिजरन्नामकेनच अधिष्ठितः॥ तत स्तयोः कलहः देशस्य नाशहेतुरभूत् । ततो वोर्टि जरीनः स्वसमीपसमुद्रे नौकावस्कन्दकान् । जर्मन विषये आंग्ल सेक्सनीजटानाम राष्ट्रवासिनः सहायार्थ माह्वयामास॥ तत आंग्लाः स्वबन्धुभिः जत्यैः सेक्सनैश्च संयुताः हेंगिस्ट, हार्सानामकाभ्यां स्वनाथाभ्यामधिष्ठिताः ४४७ + ३००० = ३५५० अब्दे केंटराष्ट्र ब्रिटनस्य दक्षिणस्थं संप्राप्य ब्रिट नान् जित्वा तद्राष्ट्रं वशेचक्रुः॥ ततो वर्टिजरनिः हेंगिस्टस्य सुतां रोवेनानामका मुदवहात् । ततो अन्येच आंग्लाभूयं तत्रजग्मुः॥

अन्ये ब्रिटनैः अल्पभूपा स्संभूय एकं नृपं द्रागान नाम्नाचक्रुः॥ सएव आर्थरनामानृपो महानभूत् । सः स्व

సేనాపతిభిః షష్ఠిభిర్యుక్తః ఆంగ్లానవస్కండకాలే షష్ఠి సమరేష్వజయత్ ॥ అన్తేసః ౯౭౧ క్రి॥ అ॥ ౩౧౦౧ = ౩౬౭౩ కల్యాబ్దె స్వభ్రాతృ జేనయుధ్యన్నిహతః । (కోలియరేనకృతచరితం ॥)

ఏవం ఆర్థర నృపే నిహతే ఆంగ్లాః ప్రబలాభూత్వా ప్రథమం వర్తమానాంగ్లవిషయస్య దక్షిణభాగం వశేచక్రుః । ఏతే ఆంగ్లాః, సెక్సనాః, జటాశ్చైమె ఏవం బ్రిటన మజయన్తే త్రయః ఏకవంశస్య టూటానాఖ్యస్యాన్తర్భూతా ఏవ యేషాం కులకందః దేవో వ్యోడేనఇతిఖ్యాతఇతితైః పురాప్రకటిత మితిచరిత్రకారో ఎడ్వర్డుఅగస్థసఫ్రీమన నామకః అలిఖత్ । తస్మాత్తేషాం కందవిషయ ఏవం నిశ్చయః కరణీయః॥

వోడెన ఇతి పురాతానాంగ్లానాం దేవో బుద్ధఏవ చాంద్రిః యస్మాత్ బుధవారః తేషాం వోడినవారః । యత్ బుధః గ్రహేషుతైః మర్క్యూరీతిఖ్యాతః తన్నామ గ్రీకైః రోమనైశ్చ బుధస్యాకృతః ॥

తస్మాత్ ఆంగ్లానాం వోడెనః బుధ ఏవతస్మాత్తేషాం కులకందః బుధః । తస్మాత్తే చంద్రవంశీయ్యాః ఏతే చంద్రవంశీయ్యాః హైహయాస్తాలజంఘాశ్చ సగరచక్రవర్తినా నిర్జితాః భారత విషయాన్నిష్కాసితాః జంబూద్వీపస్య పశ్చిమవిషయాన్ భ్రమంతః క్రమశః ప్లక్షద్వీపస్య దక్షిణవిషయాన్ ప్రాప్య అత్ర శర్మన విషయె ఆంగ్లనామ రాష్ట్రం, జతనామరాష్ట్రం, సెక్సన నామ రాష్ట్రంచ సంస్థాపయామాసుః । ఆంగ్లనామరాష్ట్రం ప్రాయశః అంగారనామకేన తేషామేకతమేన సంస్థాపితం । అంగారాదేవ ఆంగారాః ప్రాభవన్ । ఆంగారశబ్దఏ వాంగ్లమితి వైరూప్యం ప్రాప్తః॥ అన్యో జటినామకః జటనామరాష్ట్రం సంస్థాపయామాస । తత్కులజాః జటాఅభూవన్ । సెక్సనరాష్ట్రంచ ప్రాయశః శకసహనామకేన తేషా మన్యతమేన సంస్థాపితం యః బహూన్ శకాన్ హత్వా తన్నామప్రాప తస్య వంశ్యాఃశకసహానా ఇతిఖ్యాతాః తచ్ఛబ్దమేవ సెక్సన ఇతి వైరూప్యతాం ప్రాప ॥ ఆంగ్లానాం ప్రధానదేవో ఓడేనః సేక్సనైః మర్క్యూరి ఇతిచిచఖ్యాతః తేషాంకులకందః పూర్వోక్త బుధః యస్యనామ్నా బుధవారః తైః ఓడేనవార ఇతిఖ్యాతశుక్రశ్చతైః ఫ్రీయాయుతి(ఫ్రియాశబ్దశ్యతద్భవః)ఖ్యాతః ఓడేనస్యమహిషీతి ఖ్యాప్యతే ఆర్యాణాం జోతిర్గణనే శుక్రః స్త్రీ గ్రహ

ఇతి సంకేతః రోమనైః శుక్రః వీనస ఇతి స్త్రీ దేవత్త్వేన ఖ్యాపనా చ్చ ఆంగ్లేయూః రోమనైః విశేషపరిచయేన శుక్రం స్త్రీ దేవతా త్త్వేన అఖ్యాపయన్ అపిచ మర్క్యురీతి వోడేనస్య నామ తైః రోమనైర్గృహీతమేవ ఏతే ఆంగ్లాః ప్రాగార్యా అపి చిరం తేభ్యః దూరతస్థితత్వాత్ శుక్రః పురుష ఇతి విస్మృత్య రోమనాచార మృగహ్ణన్ అపిచ తైః బృహస్పతిః థారేతి వర్షదేవ ఇతిఖ్యాప్యతే ఏతన్నామ వర్షధారా అనుస్మృత్యధార ఇతి తైః కృతం ఆర్యాణాం వర్షదేవం శక్రం విస్మృత్య ఏతే తస్య గురుం బృహస్పతిం తస్యాధిపం చక్రుః । యస్మాత్సః జూపిటరేతి చ రోమనా ననుసృత్యఖ్యాతః । తస్మాత్ పూర్వోక్త మతమపి తైః రోమనైర్గృహీతం । మంగలశ్చ తైః టివఇతి (దేవశబ్దస్య తద్భవః) ఖ్యాప్యతే। తస్యమార్స ఇతిచ రోమనైర్నామ గృహీత్వాఖ్యాప్యతే । శనిశ్చ తైః శాతర్న ఇతి ఖ్యాప్యతే । భానుం సోమంచ సన్నేతి మూనేతిచ ఖ్యాపయంతి। ప్రథమశబ్దః సూర్యశబ్దా త్సముద్గతః ద్వితీయః మనశ్శబ్దాత్ । యస్మాత్ సోమః భగవతః మనస్సంభూతఃతస్మాత్ తేతం మూన ఇతి అఖ్యాపయన్ । తేషాం బాల్డరనామకాది అన్యే దేవాః దేవ్యశ్చ బహవః ఆసన్ ।

ఏవమాంగ్లైః (౫౪౨) ౩౬౪౩ అబ్దే బ్రిటనస్య దక్షిణభాగే సమాక్రాన్తే తస్య నామ తదారభ్య ఆంగ్లవిషయ ఇతిఖ్యాతం॥ ఏవమాంగ్లాః బ్రిటనస్య దక్షిణం జిత్వా సప్తరాష్ట్రాణి కృత్వా శశాసుః । తే చైవం ౧ కెంటః, ౨ దక్షిణశక్సని, ౩ పశ్చిమశక్సని, ౪ ప్రాక్సెక్సని, ౫ ఉత్తరాంబ్రిల, ౬ ప్రాచీఅంగ్లిల, ౭ మర్సిల, ఇతి తేషా మాదిమ నృపో హెంగిస్థనామకః క్రి॥ అ॥ ౪౪౯ + ౩౧౦౧ = ౩౫౫౦ కల్యాబ్దే కెంటరాష్ట్రే బ్రిటనా నజయదితి పూర్వముక్తం । క్రి॥ అ॥ ౪౫౫ + ౩౧౦౧ = ౩౫౫౬ కల్యాబ్దే బ్రిటనాః పునస్సమరోన్ముఖా అభూవన్ । తతో ఎల్సుఫోర్డునగరే ఆంగ్లానాం బ్రిటనానాంచ మహతి సంగరే జాతే వర్టిజనస్య సుతః హెంగిస్థస్య భ్రాతా హార్సానామకశ్చ నిహతౌ । కింతు ఆంగ్లేశ్వరః హెంగిస్థః విజయం ప్రాప । తతస్సః సుతం ఈస్కనామకం సేనాపతిం చకార । పునశ్చక్రె ఫర్డునగరే హెంగిస్థః బ్రిటనానజయత్ కింతు తదనంతరం సః బ్రిటనైః పరాజితః థానటద్వీపం ప్రాప్య అష్టవర్షాన్ తత్రన్యవసత్ తతో బ్రిటనాః

రోమనేశ్వరస్య కాన్స్టెన్‌టైనస్యవంశజంఅం బ్రోసియసనామకంనృపంచ క్రుఃయః వర్టిజరణాం జిత్వా ఆంగ్లాంశ్చతా నటద్వీపాత్ నిష్కాసయామాస । కింతు క్రి॥ అ॥ ౪౬౫ + ౩౧౦౧ = ౩౫౬౬ కల్యబ్దె హెంగిస్థః విజయమవాప్య కెంటరాష్ట్రం పునర్వశె చకార । క్రి॥ అ॥ ౪౭౩ + ౩౧౦౧ = ౩౫౭౪ అబ్దె పునః బ్రైటనాన్ జిత్వా రాష్ట్రం నిస్సపత్నం శశాస । సః క్రి॥ అ॥ ౪౮౮ + ౩౧౦౧ = ౩౫౮౯ కల్యబ్దె దిష్టాన్తం గతః । తతస్తస్య సుతో ఈస్కనామకః పిత్రాసన మారుహ్య కెంటనృపోభవత్ తద్వంశ్యాః తత్ర శశాసుః । ఏవం హెంగిస్థేన కెంటరాష్ట్రె నిర్జితె అన్యో ఆంగ్లనృపః ఈలానామకః సుతత్రయే సమేతః క్రి॥ అ॥ ౪౭౭ + ౩౧౦౧ = ౩౫౭౮ కల్యబ్దె సెల్సియాద్వీపె సముద్ర త్తీర్య బ్రైటనైః నిర్జతోపి తత్రైవస్థితః క్రి॥ అ॥ ౪౯౦ + ౩౧౦౧ = ౩౫౯౧ కల్యాబ్దె అంద్రీడానగరె బ్రైటనాం జిత్వాతాం నగరీం దదాహ । క్రి॥ అ॥ ౪౯౧ + ౩౧౦౧ = ౩౫౯౨ కల్యబ్దె సః దక్షిణ సెక్సనీతిరాష్ట్రం సుస్థాపయామాస । తదనంతరం పంచస్వబ్దేషు గతేషు కడిరకనామకః అన్య ఆంగ్లేశ్వరః బ్రైటనస్య సంపశ్చిమానూపె సముత్తీర్య తత్ర నృపేణ నటన్లీ ఓదనామకేన నిర్జితః స్వబంధూనామితరేషాం సాహాయ్యేన క్రి॥ అ॥ ౫౦౧ + ౩౧౦౧ = ౩౬౦౨ అబ్దె అనూపనామ నగరే కంచన బ్రైటనపతిం నిజఘాన । క్రి॥ అ॥ ౫౦౮ + ౩౧౦౧ = ౩౬౦౯ కల్యబ్దె నటన్లీ ఓధః కడిరకంజిత్వా విద్రావయామాస । కింతు సఃతమనుద్రవన్ సైన్రికనామకేన నిహతః ఏవం కడిరకః బ్రైటనేశం అజయత్ । పునశ్చ క్రి॥ అ॥ ౫౧౪ + ౩౧౦౧ = ౩౬౧౫ కల్యబ్దె స్వభ్రాతుజాభ్యాంస్టఫ విటిగారనామకాభ్యాం సంగతః బ్రైటనాం జిత్వా అంతె క్రి॥ అ॥ ౫౧౯ + ౩౧౦౧ = ౩౬౨౦ కల్యబ్దె బ్రైటనా ఏవానద్యాంచార్ఫర్డ నగరె జిత్వా పశ్చిమసేక్సనరాష్ట్రం సంస్థాపయామాస । సః క్రి॥ అ॥ ౫౩౪ + ౩౧౦౧ = ౩౬౩౫ కల్యబ్దె దిష్టాన్తం గచ్ఛన్ సుతం సైన్రికనామకం ప్రధాననృపం కృత్వా స్వభ్రాతృజన్ బ్రైటనామద్వీపే శ్యరాన్ చకార తతో అన్య ఆంగ్లేశ్వరాః బ్రైటనద్వీపం సమాగతాః ప్రాక్సేక్సన దక్షిణసేక్సనాది రాష్ట్రాణి సంస్థాపయామాసుః క్రి॥ అ॥ ౫౩౦ + ౩౧౦౧ = ౩౬౩౧ అబ్దె ఏతే సర్వే సేక్సన ఆంగ్లేయాః సర్వే సంభూయ ఇర్సినవైన నామకం స్వాధీశం చక్రుః తతో అన్యే ఆంగ్లాః ఇడానామకేనాధిష్ఠితాః

జటరాష్ట్రాత్సమానతాః బ్రైటనం ప్రాప్య అనూపవిషయం జిత్వా బంబర్గనామ నగరం ఇడస్య మహిష్యాః బర్బానామికాయాః నామ్నా న్యవేశయత్ స ఇడనామకః క్రి॥ అ॥ ౫౪౭ + ౩౧౦౧ = ౩౬౪౮ అబ్దె రాజ్యే అభిషిక్తః టైనీనద్యాః దక్షిణతీరే బర్నిసయూరాష్ట్రం సంస్థాప్య ద్వాదశాబ్దాన్ శశాస । అన్య ఆంగ్లేశ్వరః పోఖిల నామకః బ్రైటన విషయం సమాగతః బ్రైటనా నజయత్ । తద్వంశ్యః ఇలానామకః క్రి॥ అ॥ ౫౬౦ + ౩౧౦౧ = ౩౬౬౧ కల్యబ్దె అరీన్ జిత్వా నిస్సపత్నం రాష్ట్రం థిరానామకం సంస్థాపయామాస తద్వంశ్యః క్రియోదా నామకః అహంబరనదీం తీర్త్వా బ్రైటనస్య మధ్యావధి క్రి॥ అ॥ ౫౮౬ + ౩౧౦౧ = ౩౬౮౭ కల్యబ్దె అజయత్ తద్వంశ్యాః బాథ్యాంగ్లా ఇతిఖ్యాతాః మధ్యశాక్సన విషయం సంస్థాపయామాసుః । ఏవ మాంగ్లనాథైః బ్రైటనవిషయః నిర్జితః । ఏవం తేషుశాసత్సు తేషామేకతమః కెంటనామరాష్ట్రాధిపః ఏథల్బరటనామకః క్రి॥ అ॥ ౫౩౮ + ౩౧౦౧ = ౩౬౬౯ కల్యబ్దె పశ్చిమసెక్సనృపం కర్టికస్య పౌత్రం సీవిలిననామకం యోద్ధుమగమత్ । కింతు తస్మిన్సమరె ఓస్లాకన్నెబానామకౌ తస్య సేనాపతీ నిహతౌ । ఏథల్బర్టశ్చ కృచ్ఛ్రాదపససార । సీవిలనశ్చ తతో బ్రైటనాన్ క్రి॥ అ॥ ౫౭౧ + ౩౧౦౧ = ౩౬౭౨ కల్యబ్దె బేర్ఫరనామనగరె జిత్వాలీటన, ఐల్సబరీ, బెన్సింటన ఎన్షామనగరాణ్యజయత్ । తతో క్రి॥ అ॥ ౫౭౭ + ౩౧౦౧ = ౩౬౭౮ కల్యాబ్దె ద్వారహామనగరె త్రీన్ బ్రైటన నృపాన్ కాన్మైల, కాన్డిదాన, ఫారన్మైలనామకాన్ జిత్వాగ్లాస్టర, సిరింసెష్టర, బాతనామనగరాణ్యజయత్ । తతస్య సీవిలినఃఏవం నిర్జితరాష్ట్రం సమ్యక్స్వపాలనే నీత్వా పునః బ్రైటనాన్ జేతుమగమత్ । శవరనద్యాం ఫ్రిఠర్నినామనగరె సమరె జాతెసీవిలినస్య సుతఃకుథనామకః సమరేనిహతః । కింతు ఆంగ్లయాః సమీపరాష్ట్రం నిర్జిత్య । బహుధనచ గృహీత్వాన్యవర్తత । తతః కతిపయ వత్సరేషుగతేషు॥ దక్షిణసేక్సనృపే ఈలానామకస్య సుతే సిస్సనామకె దిష్టాన్తం గతె తద్రాష్ట్రం సీవిలినఃజగ్రాహ।కింత్వచిరాదేవసః స్వప్రజాభిః సింహాసనాత్ భ్రంసితో౽భవత్ । సః క్రి॥ అ॥ ౫౯౩ + ౩౧౦౧ = ౩౬౯౪ కల్యబ్దె దిష్టాన్తం గతః తతస్తస్య భ్రాతృజః సిఓల్రికనామకః సింహాసనమారురోహ । ఏవం పశ్చిమ సేక్సనృపే సీవిలిననామకె దిష్టాన్తం గతే కెంటన్సృ

పః ఎథల్బర్టనామకః ప్రబలోభూత్వా చిరం శశాస । సః క్రీ॥ అ॥ ౫౯౭ + ౩౧౦౧ = ౩౬౯౮ కల్యబ్దే స్వభార్యయా భర్తానామకయా సహాగోమనగరాత్సమాగతే న్గ్రే గరీనామ క్రైస్తమతాధిపేన ప్రేషితేన క్రైస్తవమతాచార్యగ క్రైస్తవమతం ప్రవేశితః । సః కాంటరబరీనామకస్య స్వరాజధాన్యాం క్రైస్తవాలయం నిర్మమే । తతో ఏక్సెక్సనృపో శిసిబర్ట (శిభర్తః) నామా క్రైస్తవో భవత్ । ఏతస్మిన్నంతరే ఏడ్విననామకః తేషా మేకతమస్య బ్రెట్వల్డానామకస్య కులజో ఆంగ్లేనినామ రాష్ట్రం మాన నామ ద్వీపం చ ప్రథమతః అజయత్ । తతస్స ఏడ్వినః తేమ్సానద్యాః ముఖపర్యంతం జిత్వా తత్ర నగరం నిర్మమేత దద్యాపి తస్య నామ్నా ఏడ్వినబర్గ ఇతిఖ్యాతం । తతస్స క్రైస్తవో భవత్ । తస్మిన్ దిష్టాన్తం గతే తస్య సుతో ఓస్వాల్ద నామకోపి క్రైస్తవమత మవలలంబె। తేన పితుః ప్రథమరాష్ట్రం ఉత్తరాంబరమాత్రమేవ శాసితం ఆంగ్లానాం సప్తరాష్ట్రాణి అన్తే త్రిధాభవన్ । తేచఉత్తరాం బ్రియామర్సిఅ వెస్సెక్ససజ్ఞాః తతో చిరాదేవ ఉత్తరాం బ్రియామర్సి అన్నృపేణ నిర్జితం । మర్సి అన్నృపాణాం ద్వౌప్రఖ్యాతౌ । తేచ పెండఓఫానామకౌ । తయో రోఫానామ నృపో (మహాభిషణ ఇతి) వెల్సరాష్ట్ర మజయత్ । తతస్సః వెస్సెక్సరాష్ట్రే చ విపులం భాగమజయత్। తత్సుతాయాః ఏడబర్గానామకాయాః పతిః బ్రిత్రికనామకః వెస్సెక్సనామరాష్ట్రనృపశ్చ సింహాసనమారురోహ । తతో ఏడబర్గాపతిం విషదానేన హత్వా ఫ్రాంషవిషయం ప్రతిఫలాయనం చకార । సబ్రీఓత్రికః సింహాసనం క్రమాచ్చాగతః।తస్మాత్ పూర్వనృపస్యాసైనవుల్ఫస్యదాయాదాః తేనవ్యరుధ్యన్ యేషాం ప్రధానః ఎగ్బర్ధనామా తేన యోద్ధుం అశక్నువన్ తద్విషయాత్ పౌష్కరమహాద్వీపం గత్వా తత్ర శార్లమేననామ శర్మనాదివిషయాణాం చక్రవర్తిన స్సేనాసుయోదత్వం ప్రాప॥ ఏడ్బర్గాచఫ్రాంసాదపి నిష్కాసితా భిక్షాటనం కుర్వతీ ఇటలీ విషయమమార। తత ఎగ్బర్టః ఓపస్య సుతః ఏతావత్ చతుర్దశసంవత్సరాన్ చార్లమేన నామక శార్మనచక్రవర్తిసన్నిధౌ వసన్నత్రా గతఃపితుస్సింహాసనే అభిషిక్తో భవత్ ।తతస్సః దేవనరాష్ట్ర వాసాన్ బ్రైటనాన్ జిత్వా కారన్వాలారాష్ట్ర మప్యజయత్ । తతో మర్సి అరాష్ట్రే అక్రినునృపం బరన వుల్ఫనామకం సమరే హత్వా ఎస్సెక్స రాష్ట్రమప్య

జయత్ ॥ తతస్స ఆచిరాదేవట్యాటానద్యాః దక్షిణే సర్వం విషయమజయత్ । ఏవం ౮౨౭ క్రి॥ అ॥ + ౩౧౦౧ = ౩౯౨౮ అబ్దె నిర్జిత విషయస్య ఇంగ్లాండు ఇతి ఆంగ్లానాం విషయఇతినామచకార ॥

తస్య రాజధానీ లండననామనగరీ తెమ్సాతీరె అభవత్ । స ఎగ్బర్టః ౮౩౯ + ౩౧౦౧ = ౩౯౪౦ అబ్దె దిష్టాన్తంగతః । తత స్తస్య సుత ఏతెలవులఫనామకః పిత్రాసన మారురోహ ఔత్తరీమ్యైః బ్రైటనైః లండననగరే ౮౫౧ + ౩౧౦౧ = ౩౯౫౨ అబ్దె అవస్కందితే స నృప ఏతెలవులఫఃతాన్ సర్రేరాష్ట్రే ఓక్లెనగరె ఆజయత్ । స ఏతెలవులఫః ౮౫౮ + ౩౧౦౧ = ౩౯౫౯ అబ్దె దిష్టాన్తంగ తః తత స్తస్య సుతో ఏతలబాల్టనామకః పిత్రాసన మారుహ్య ౮౬౦ + ౩౧౦౧ = ౩౯౬౧ అబ్దావధిశశాస । తత స్తశ్యానుజః ఏతలబర్టనామకః సింహాసనమారుహ్య ౮౬౬ + ౩౧౦౧ = ౩౯౬౭ అబ్దావధిశశాస ! తత ఏతెలవులఫస్య తృతీయ్యసుతః ఏత ల్రేడనామకః పిత్రాసన మారురోహ తస్మిన్ శాసతి ఔత్తరీయాః డేనాశ్చ ౮౭౦ + ౩౧౦౧ = ౩౯౭౧ అబ్దె సమాగతాః ప్రాచీత అంగ్లేయరాష్ట్రస్య నృపం ఏడ్మండనామకం హత్వామర్సిఅరాష్ట్ర మపిజిత్వానృపాత్కారమగృహ్ణన్ । తత ఏత ల్రేడఃఅనుజేన అల్ఫర్టనామకేనయుతఃతత్రాగతః౮౭౧ + ౩౧౦౧ = ౩౯౭౨ అబ్దె తాన్ జిత్వా వ్యద్రావయత్ । తతో డేనాః పునః బాల్టికాత్స్వబలానిస మానీయ్య పునస్సురోన్ముఖాఅభూవన్ ।ఏత ల్రేడః, తాన్ సర్రెరాష్ట్రె మాతాననగరె సంయోధయత్వా మహాఘోర సమరే తానజయత్ । తదాపి సఃకృతక్షతఃకతిపయదినానన్తరమేవ స్వర్యాతః॥ తత స్తస్య అనుజ ఆల్ఫర్టనామకః సింహాసనమారురోహ । స అల్ఫర్డః ఆంగ్లనృపాణాంమహానభూత్ । సః (౮౭౧) ౩౯౭౨ అబ్దే అభిషిక్తః

తదాడేనాఃవెస్సెక్సకెంటససేక్సప్రాచీఆంగ్లియరాష్ట్రాణి జిత్వా ఉత్తరాంబ్రిఅమర్సిఅమపీ వశేఅకుర్వన్త ॥ అల్ఫర్డశ్చ ౮౭౮ + ౩౧౦౧ = ౩౯౭౯ అబ్దె సమరసేతురాష్ట్రె అతెలనేనామనగరం ప్రాప్య సేనాం సన్నహ్యప్రాచీ ఆంగ్లీ అనలపండేన కులజం గుర్త్రమనామకమజయత్ । తత స్సగుర్త్రమః ఆంగ్లనృపేణ సంధిం చకార యేన ఆంగ్లనృపస్య అధికారః పశ్చిమసెక్స, దక్షిణసెక్స, కెంట, పశ్చిమమర్సియా

రాష్ట్రేషు అంగీకృతం । ౮౮౬ + ౩౧౦౧ = ౩౯౮౭ అబ్దే డేనన్నృపో గుత్రుమః లండననగరం తత్సమీపరాష్ట్రాణి అల్ఫ్రెడాయ అదదత్ ॥

౮౯౩ + ౩౧౦౧ = ౩౯౯౪ అబ్దే డేనాః ఆంగ్లవిషయ స్యదక్షిణానూప మవాస్కందయన్ । తతః ౮౯౭ + ౩౧౦౧ = ౩౯౯౮ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వర అల్ఫ్రెడ్డః మహాజవనా నౌకాన్నిర్మాయ తాన జయత్ యస్మా త్తదారభ్య తేషా మవస్కందనానినా భవన్ । ఏవం శాసనేన అల్ఫ్రెడ్డః ౯౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౦౦౨ కల్యబ్దే దివం ప్రాప॥

తత స్తస్య సుత ఏడ్వర్డ్నామకః పిత్రాసన మారురోహ । ౯౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౦౧౯ అబ్దే మర్సిఅన్నృపే ఏతలబాల్టనామకే మృతే మర్సిఅఎడ్వర్డేన వశంనీత్వా పశ్చిమసెక్సరాష్ట్రే సంమిళితం॥

౯౨౨ + ౩౧౦౧ = ౪౦౨౩ అబ్దే పంచరాష్ట్రాధిపాః డేనాః వేల్సరాష్ట్రస్యోత్తర భాగాధిపశ్చ ఎడ్వర్డంస్వాధీశ మకుర్వన్త॥

౯౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౦౨౫ అబ్దే ఉత్తరాం బ్రిఆస్కాట, వెల్సరాష్ట్రే స్త్రాత్క్లైడనామభాగస్యచ ఏడ్వర్డమధీశ మకుర్వన్త ॥

౯౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౦౨౭ అబ్దే ఏడ్వర్డే దిష్టాంతంగతే తత్సుత ఈతల్స్టాన్నామకః పిత్రాసన మారురోహ ॥

సః పంచాశదబ్దాన్ శశాస యస్మిన్ కాలె సః డేనానాం ఉత్తరంబ్రిఆరాష్ట్రం ఇంగ్లాండస్య పశ్చిమ భాగం చ స్వపాలనేనయత్॥

౯౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౦౩౮ అబ్దే సః ఐరీయ్యాన్ (ఐర్లాండు వాసాన్) స్కాటాన్ వెల్సాంశ్చ బ్రూన స్బర్గనగరే అజయత్॥

౯౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౦౪౧ అబ్దే ఈతల్స్టాన్నామకే దిష్టాన్తంగతే ఏడ్మన్డనామకః ఈతల్స్టాన్తనస్య భ్రాతా సింహాసనమారురోహ । (౯౪౫) ౪౦౪౬ అబ్దే ఏడ్మన్డః కంబర్లాండరాష్ట్రం జిత్వా మాల్కామాయస్య సామంతత్వేనా దదత్ ॥

(౯౪౬)౪౦౪౭ అబ్దే తస్మిన్ దిష్టాన్తం గతే తస్య భ్రాతా ఈడ్రేడ నామకః సింహాసన మారురోహ। సః ప్రాయశః సర్వ మింగ్లాండు విషయం నవాబ్దాన్ శశాస॥

తస్మిన్ ౯౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౦౫౬ అబ్దే దిష్టాన్తం యాతె తస్య భ్రాతృజో ఈడ్వీగనామా సింహాసన మారురోహ । సః స్వానుజం ఈడగారనామకం ఉత్తరాంబ్రి ఆరాష్ట్రె స్వయువరాజం చకార ॥

(౯౫౭) ౪౦౫౮ అబ్దే సర్వే ఆంగ్లా నృపం భ్రంశయిత్వా ఈడగారం నృపంచక్రుః ॥

౯౫౯ + ౩౧౦౧ = ౪౦౬౦ అబ్దే ఈడ్వీగః లోకాన్తరం ప్రాప ఈడగారశ్చ నృపో భవత్ ॥

(౯౬౦) ౪౦౬౧ అబ్దే కంటరబర్యాకైస్త్రవాచార్యోడస్తాన్ నామకః తస్య ఆమాత్యో భవత్ ॥

(౯౭౫) ౪౦౭౬ అబ్దే తస్మిన్ లోకాన్తరం గతే ఏడ్వర్డ నామా తస్య సుతః సింహాసనమారురోహ । తస్యాబ్ద చతుష్టయ పాలనం కలహ కల్లోలిత మభూత్ ॥

అత్రైస ఏవ (౯౭౯) ౪౦౮౦ అబ్దే మారితః ॥ తతస్తస్య ద్వైమాతురో భ్రాతా ఈతెల్రేడనామా నృపో భవత్॥

౯౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౦౮౯ అబ్దే తస్య ఆమాత్యోడన్ స్టనః దిష్టాన్తంగతః ॥

౯౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౦౯౨ అబ్దే డేనైః స్వవిషయె అవస్కందితేస ఈతెల్రేడః ప్రజాభ్యో ధనమాహృత్య తేషాం ధనం దత్వా స్వవిషయాని వర్తయామాస॥

౯౯౪ + ౩౧౦౧ = ౪౦౯౫ అబ్దే డేనైః లండననగరే అవస్కందితే ఈతెల్రేడః తాన్ జిత్వానివర్తయామాస॥

౧౦౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౧౦౩ అబ్దేడేనానాంవిజయెప్రబలస్య సహాయతా

మభిలష్యన్ స ఈతెల్రేడః నార్మండినామగాల విషయాధిపస్య ప్రథమరి చర్డనామకస్య సుతా ఎమ్మానామకా ముహావా॥తతో బహుశో డేనా నిహతాః ॥

(౧౦౦౩) ౪౧౦౪ అబ్దె స్వెండుననామకో డెన నృపః ఆంగ్లే శైన స్వీయ్య నిధనస్వ ప్రతిక్రియాం కర్తుం ఇంగ్లాండు విషయ మవాస్కంద యత్ ॥

సః ౧౦౧౩ + ౩౧౦౧ = ౪౧౧౪ అబ్దావధి తద్విషయ మవా స్కందయత్ । యదా ఈతల్రెడః నార్మండిం ప్రత్యపససార । కింతు ౪౧౧౫ అబ్దె డేనే శేస్వెండనామకే దిష్టాన్తం ప్రాప్తే ఈతల్రేడః పున స్వవిషయమాజగామ ॥

౧౦౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౧౧౭ అబ్దె ఈతల్రేడే దిష్టాన్తంగతే తస్య సుత ఏడ్మాండనామా మహాశూరః సింహాసన మారురోహ ॥

సః షడ్వారెండనా నజయత్ । అన్తె సః వంచితః బహుభి ర్యోద్ధైః ఏకాకీవశంనీతః తత స్సః డేన నృపేణ స్వెండుననామకస్య సుతేన కన్యూటనామకేన సంధిం చకారయేన డేనేశః ఆంగ్లవిషయస్య అర్థం లెభే ॥ కిం త్వచిరాదేవ సఏడ్మడః దిష్టాన్తం ప్రాప । తతో డేనేశః సర్వ ఆంగ్లవిషయస్య నృపో భవత్ ॥

౧౦౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౧౧౮ అబ్ద స్యారంభే డేనేశః ఆంగ్లవిష యస్య నృపో భూత్వా ఏతెల్రేడస్య మహిషీం ఏమ్మానామకా మువాహ ॥

౧౦౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౧౩౨ అబ్దె స్కాట్లాండువిషయస్య నృపో మాల్కమనామకః తం కన్యూటం స్వాధీశం చకార ॥

౧౦౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౧౩౬ అబ్దె కన్యూటః దిష్టాన్తం ప్రాప । తత స్తస్య సుతయోః హారల్డనామకః ఆంగ్లవిషయస్య ఉత్తరం శశాస॥

౧౦౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౧౪౧ అబ్దె హారల్డః దిష్టాన్తం ప్రాప తతో హార్డక్నటః పితుస్సర్వ విషయస్య నృపో భూత్వా ఆంగ్లవిష యం ప్రాప్యద్వావబ్దౌ శశాస ॥

౧౦౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౧౪౩ అబ్దె ఆఙ్గ్ల పూర్వ నృపశ్య ఏత ల్రేడస్య సుతో ఎప్వ్డర్ణ నామకః గడ్విననామమహాభూపేన ఆఙ్గ్ల విషయస్య నృపః కృతః ॥ అబ్ద త్రయానన్తరం స ఏడ్వర్డః గడ్వినస్య సుతాం ఏడ్గితనామకా మువాహ ॥

౧౦౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౧౫౨ అబ్దె రాబర్టనామకః నార్మినరాష్ట్రీయ్యః కెంటరబర్యాం మతాచార్యఃకృతః గడ్వినః ఎడ్వర్డేన కలహం చకార । యస్మాత్స నృపః తం స్వవిషయా న్నిష్కాసయామాస । తథైవ నార్మండి అధభూపః విలియమునామకః ఆంగ్లవిషయ నృపస్య దిదృక్షయా సమాజగామ ॥ తదా ఏడ్వర్డః తం స్వానంతరె ఆంగ్ల నృపంకర్తుం వాగ్దానమ కరోత్ ॥

(౧౦౫౨) ౪౧౫౩ అబ్దె గడ్వినః ఆంగ్లవిషయ మాజగామ (౧౦౫౩) ౪౧౫౪ అబ్దెతస్మిన్ లోకాన్తరంగతె తత్సుతో హారల్డనామకః పితుః పదెవెక్సస్య మహాభూపో భూత్వా నృపస్యార్థేన స్వయ మేవ సర్వమాంగ్లం శశాస ॥

(౧౦౬౩) ౪౧౬౪ అబ్దె సహారల్డః వెల్సరాష్ట్రం వశె చకార ॥

౧౦౬౬ + ౩౧౦౧ = ౪౧౬౭ అబ్దె ఎడ్వర్డనృపే లోకాన్తరం గతే తస్య భ్రాతృజే ఏడ్వర్డనామకె లోకాన్తరం గమితేహారల్డః నృపః కృతః పశ్చిమాచార్యాలయా ఇతి ఖ్యాత క్రైస్తవాలయె అభిషిక్తః । తతో నార్మండి అధిభూపో విలియమః సింహాసనం న్యాయతః ఆత్మనఇతి ప్రచురయన్ సమరసన్నాహం చకార । తదా హారల్డశ్చ ఆంగ్లే ఉత్తరం గత్వా యార్క్రాష్ట్రస్య అవస్కందకం స్వభ్రాతరం తోస్థగం నార్వ్యేనృపం హారల్ట హార్డురాడనామకంచ అజియత్ । తత ఆంగ్లేశ్వరే దక్షిణం ప్రాప్తె నార్మండినాథో విలియమాహ్వాయః పెవెన్సినామనగరె ఆంగ్లవిషయె ఉత్తీర్యతం యోద్ధు మగమత్ । తస్మిన్నేవాబ్దె హేస్టింగ్సనగరె తస్య ఆంగ్లవంశె అన్తిమనృపస్య హారల్డనామకస్య నార్మనవంశ్యస్య విలియమనామనృపస్యచ అంగ్లవంశాన్తకరః నార్మనవంశభూతికరః సమగోమభవత్ । తస్మిన్ సమరె హారల్టః నివతః విలియమశ్చ విజయమవాప । తత ఆఙ్గ్లా స్వపూర్వ నృపస్య ఏడ్మన్డనామకస్య పౌత్రం ఈడగార ఈతిలింగనామకం నృపంచ కృః కింతు సః స్వసామన్త భూపైస్సహ విజయినో నార్మనాధిపస్య

విలియమస్య వశంగతో ఽంగ్లవిషయస్య రాజధానీం లండననగరీం తస్య వశే చకార ॥ ఏవ మాంగ్లవంశాధికారః మస్తమితః॥

ఆంగ్లనృపాణాం కాలే విదుషః

గిల్డాసనామకేన లాటినభాషాయాం బ్రిటనానాం చరితంకృతం యః ౫౭౦ + ౩౧౦౧ = ౩౬౭౧ అబ్దావధిజీవ। సీడ్మననామకః ఆంగ్లభాషాయాం ప్రధమగ్రంధకర్తాయః సృష్ట్యాదివిషయె కావ్యాని చకార ౬౮౦ + ౩౧౦౧ = ౩౭౮౧ అబ్దావధిజీవ ।

అల్థేల్మనామకః లాంటినభాషాకవిః ౭౦౯ + ౩౧౦౧ = ౩౮౧౦ అబ్దావధిజీవ.

బీడినామకః ౬౭౨ + ౩౧౦౧ = ౩౭౭౩ అబ్దమారభ్య ౭౩౫ + ౩౧౦౧ = ౩౮౩౬ అబ్దావధజీవయః ఆంగ్ల క్రైస్తవాలయానాంచరితానిచకార॥

అల్క్యుననామా శార్లమేనస్య అధ్యాపకః మహాకవిః ఆధ్యాత్మికశాస్త్రాంవస్తుగుణశాస్త్రంచచకాం॥ ౮౦౪ + ౩౧౦౧ = ౩౯౦౫ అబ్దావధిజీవ॥

అల్ఫర్డనృపఃయఃబైబిల్ నామ క్రైస్తవమతగ్రంధస్య మంత్రాన్ ఆంగ్లభాషాయాం చకార। బీడస్యచరితంచకార। ఈసాపస్యగాధాన్ ఆంగ్లభాషాయాంచకార । ౯౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౦౦౨ అబ్దావధిజీవ అస్సరనామా పూర్వోక్తనృపస్య చరితం చకారయః ౯౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౦౧౦ అబ్దావధిజీవ

ఆల్ఫ్రికనామకః లాటినభాషావ్యాకరణం కృత్వా ఆంగ్లభాషాయాం అళీతీహోమిలి నామ గ్రంధం చకార॥

(౧౦౬౬) ౪౧౬౭ అబ్దె నార్మనవంశం॥ ప్రధమవిలియమః విజయీ.

తతో నార్మనవంశ్యః ప్రధమవిలియమః విజయీతిచ స్వకర్మణాఖ్యాతః ఆంగ్లవిషయస్య సింహాసనే ఆత్మాన మభ్యషేచయత్। అస్య నృపవంశ విషయం విచారయామః । ఏతే నార్మనాః నార్మండి

నామ ఫ్రాంసవిషయాన్తర్గత రాష్ట్రాదాగతాః ఫ్రాంసవిషయస్య ప్రాచీనప్రజాః ఫ్రాంకానామికాః డాన్యూబనదీ ప్రాన్తాదాగతా ఇతి భూలోకచరితే సప్తమసంపుటె ప్రథమతః ఉక్తం ౨౧౭ పత్రే రైనానదీప్రాంతె తేషాం ప్రథమరాష్ట్ర మితితస్మాత్ గాలాఫరనామక ప్రాంసవిషయమాగతా ఇత్యుక్తం అపిచ తత్పూర్వం తెత్రా ఇతి ఖ్యాతాః గ్రీకవిషయాన్తర్గత రాష్ట్రా వాసిన ఇత్యుక్తం। ఆపిచ ఏకాదశ సంపుటె ఫ్రాంసచరితె తత్ర ప్రజాః సర్వాః కెల్టికకులజాః రోమనాః శార్మనా ఇతిచోక్తం భ్రైటనాః కెల్టికాః ఐక్ష్వాకా ఇతి పూర్వమేవోక్తం॥

ఫ్రాంసవిషయె భ్రైటన ఇతిచ భాగోऽస్తి॥ తస్మాత్ యె ప్రాంసవిషయె కెల్టికాః భ్రైటనాః బ్రైటనద్వీపవాసినాం బాంధవాః యెషాంనామ్నా ప్రాంసవిషయెపి బ్రైటనమితిరాష్ట్ర మభవత్। రోమనాః ప్రాంసవిషయస్య రోమనచక్రవర్తినా విజయానన్తరం తత్రాగథాః నతత్రపూర్వ వాసినః। తస్మాత్ ప్రాంసవిషయె ప్రజాః ప్రాయశో ఫ్రాంకాః ఇతిఖ్యాతాః శార్మనాశ్చ ఏకస్కంధా ఏవ॥ శార్మనా నామాదిః ట్యూటనమితిఖ్యాతః। ట్యూటానాః ఆంగ్లాశ్చ ఏకకులజా ఇతి అష్టాదశ సంపుటే ఆంగ్లచరితే 33 పత్రె ఉక్తం॥

ఆంగ్లాః చంద్రవంశ్యాః హైహయా ఇతిపూర్వమేవ దర్శితం తస్మాత్ ఫ్రాంకాః శార్మనాః ఆంగ్లాశ్చ చంద్రవంశ్యాః హైహయాః। యస్మాత్ ప్రాంసవిషయ ప్రాచీనప్రజాః ప్రాయశః ఫ్రాంకాః తస్మాత్ తదన్తర్భూత నార్మనరాష్ట్ర వాసినః తదధిపాశ్చ ఫ్రాంకా ఏక॥

తస్మాత్ నార్మనాధిభూపాః ఫ్రాంకా ఏవ॥

తస్మాత్తైనార్మనాధిభూపాశ్చ హైహయవంశజాః యె ఆర్యావర్తాత్ ఏతత్ ప్లక్షద్వీపం ప్రాప్య తత్రతత్ర ట్రాఇరాష్ట్రే డెన్యూబసమీపరాష్ట్రే రైనానసమీపరాష్ట్రేచ ఇతరైః ఫ్రాంకైస్సమంవసన్తః తైస్సహ ఏతత్ ఫ్రాంసవిషయం ప్రాప్తాః తద్విషయె ఏతన్నార్మండీ నామరాష్ట్రం సంస్థాప్య శశాసుః। నార్మనాధిపస్యాస్య పూర్వికః రోలోనామకః। తతస్తేషాం వంశ క్రమమేవం కథయామి॥

రోలో (సాముద్రనృపః ఇతిఖ్యాతః)
నౌకావసందక ఇత్యర్థః

విలియమః (ప్రథమః)

రిచర్డః ప్రథమః

రిచర్డః ద్వితీయః — ఏమ్మా = ఏతెల్రెడః (ద్వితీయః) (ఆంగ్లనృపః)

రిచర్డః తృతీయః

రాబర్టః (భూతఇతిఖ్యాతః)

విలియమః (ఆంగ్లవిషయస్య విజేతా)

రాబర్టః — రిచర్డః — విలియమరూఫసః — ప్రథమహెన్రి — అడిల

స ప్రథమవిలియమః విజజీషు రితిఖ్యాతః ॥

(౧౦౬౬) ౪౧౬౭ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరం హారల్డం హత్వా ఆంగ్లవిషయె అభిషిక్తశ్శాస్తు మారేభే ॥

(౧౦౬౭) ౪౧౬౮ అబ్దే సః ఆంగ్లస్య పశ్చిమం వశే చకార । తదా హారల్డస్య సుతాః గడ్విన ఏడ్మండ మగ్నసనామకానజయత్ । (౧౦౬౯) ౪౧౭౦ అబ్దే ఈడగార ఈతి లింగనామకః డేనేశ్వరేణ స్వెండనామకేన కృతావలంబః యోద్ధు మగమత్ । తతో విలియమః తౌ సంగతా అజయత్ ॥

(౧౦౭౦) ౪౧౭౧ అబ్దే సవిలియమః కృత్స్న మాంగ్లవిషయం వశేచకార ॥

(౧౦౭౧) ౪౧౭౨ అబ్దే హెరివర్డనామకే నాంగ్లవంశాంకు రేణాధిష్ఠితే కలహెజాతే విలియమః తాః జిత్వాశ మయామాస ॥

(౧౦౭౨)౪౧౭౩ అబ్దేస్కాటనాథేన మాల్కమనామకేన ఆంగ్ల

విషయె అవస్కందితె విలియమః తంజిత్వా విద్రావయామాస । యదాసః విలియమః స్వాధీశ మంగీచకార ॥

౧౦౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౧౮౭ అబ్దె సవిలియమః సలిస్బరీనగరె మహాసభాం కృత్వా ఆంగ్లవిషయస్థ సర్వసామంతైః స్వాధీశత్వాంగీకార చిహ్నరూపకం ప్రణతః ॥

౧౦౮౭ + ౩౧౦౧ = ౪౧౮౮ అబ్దె సప్రథమవిలియ మాహ్వయః లోకాన్తర మియాయ ॥

తతస్తస్య సుతో ద్వితీయ్యః విలియమరూఫసనామకః పిత్రాసన మారురోహ ॥

౧౦౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౧౮౯ అబ్దె నార్మనిసామంతైః ఓడెనామకేనాధిష్ఠితైః విలియమ రూఫసస్య జ్యేష్ఠభ్రాతుః రాబర్టనామకస్య నార్మండినాథస్య పక్షమవలంబ్య కలహె జనితె విలియమరూఫసః ఆంగ్లసామంతైర్యుతః తం జిత్వా కల్లోలం శమయామాస ॥

౧౦౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౧౯౨ అబ్దె స్కాటనృపేణ మాల్కమనామకేన ఆంగ్లవిషయె అవస్కందితె విలియమః తం జిత్వా తెన స్వాధీశత్వాంగీకారసూచక ప్రణామమగృహ్ణాత్ ॥

౧౦౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౧౯౭ అబ్దె విలియమస్య జ్యేష్టభ్రాతా క్రైస్తవమతరక్షణాయ యోద్ధుం పాలస్థానం గచ్ఛన్ స్వదండయాత్రార్థం ధనసమాహారణాయ స్వనార్మండిరాష్ట్రం భ్రాత్రె విలియమాయ అదదత్ ॥

౧౧౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౨౦౧ అబ్దె విలియమరూఫసః ఆఖేటవ్యగ్రో నిహతో భవత్ ॥

తతస్తస్య భ్రాతా ప్రథమహెన్రినామకః సింహాసనమారురోహ। సః స్కాటనృపస్య తృతీయ్య మాల్కమనామకస్య సుతాం మటిలదానామకాం ఆంగ్లనృపస్య ఏడగార్ ఈతిలింగనామకస్యస్వస్రీయాం ఉవాహ ॥

౧౧౦౬ + ౩౧౦౧ = ౪౨౦౭ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరో హెన్రినామకః నార్మండింగత్వా తదీశ్వరం జ్యేష్ఠభ్రాతరం రాబర్టనామకం

జిత్వా యావజ్జీవం తం ఆఙ్గ్లవిషయె కార్డిఫనామ దుర్గేని గృహ స్వయం నార్మండిరాష్ట్రస్యాధినాథో భవత్ ॥

౧౧౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౨౧౫ అబ్దే తస్య సుతా మతిల్డానామా శర్మన విషయస్య చక్రవర్తినం పంచమహెన్రీనామక మువాహ। తస్మింశ్చషణ్మాసానన్తరం దిష్టాన్తంగతే పిత్రా స్వస్థాన స్థైర్య మిచ్ఛతా సంచోదితా జెఫ్రిప్లాంటాజనిటనామకం ఫ్రాంసవిషయె ప్లాంటాజనిట నామ ప్రధాన సామన్తకులజ మువాహ ॥

౧౧౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౨౧౮ అబ్దే రాబర్టస్య నార్మండిపూర్వ నాథస్య సుతేన విలియమ్క్లీటనామకేన ఫ్రాంసనృపేణ షష్ఠలూఇనామకేన కృతావలంబేన కలహే జనితే ఆఙ్గ్లేశ్వరో హెన్రి (౧౧౧౯) ౪౨౨౦ అబ్దే తం జిత్వా కలహం శమయామాస ॥

(౧౧౨౦) ౪౨౨౧ అబ్దే స హెన్రి స్వవిషయం ప్రతివిజయీనివర్తత ఇతి తస్యైకపుత్రో విలియమః సముద్రే నౌకయాసహామగ్నో మమార॥

౧౧౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౨౨౯ అబ్దే ఆఙ్గ్లేశ్వరస్య సుతా మాడనామా శార్మనచక్రవర్తినః పంచమహెన్రినామకస్య విధవా పితుశ్చోదనేన ప్లాంటాజనిటకులజం ఫ్రాంసవిషయె అంజునామరాష్ట్రాధిపం ఉదవహత్॥

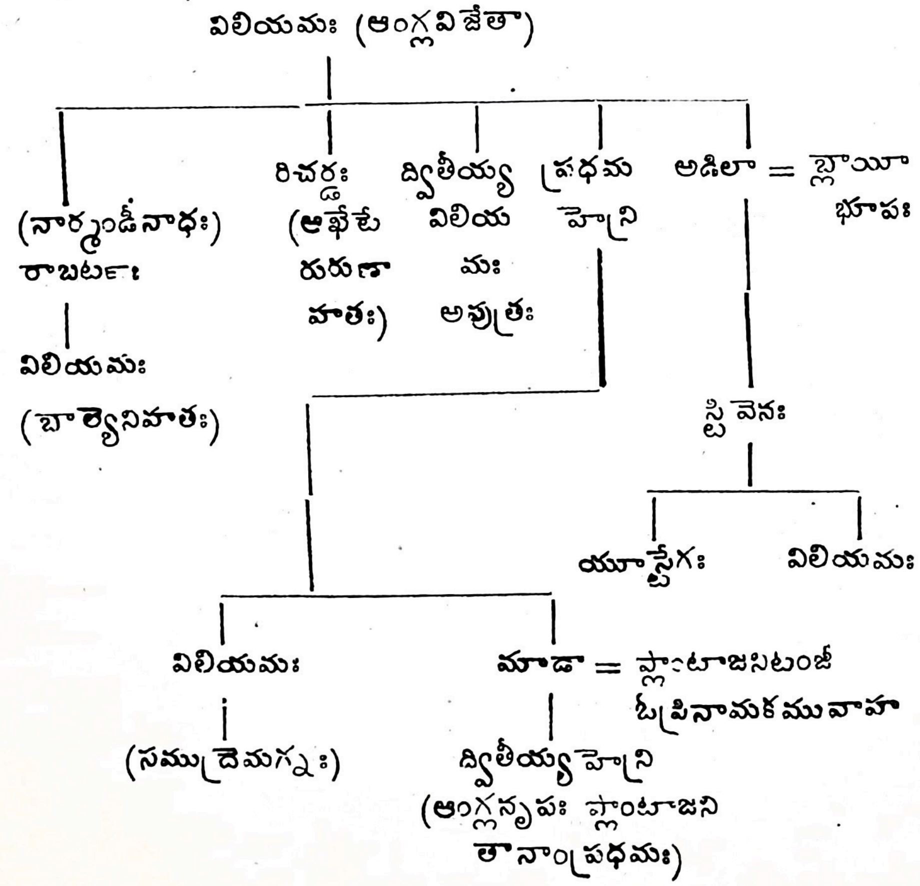
౧౧౩౩ + ౩౧౦౧ = ౪౨౩౪ అబ్దే తయోస్సుతః ద్వితీయ హెన్రినామాజాతః యః అనన్తరం ఆఙ్గ్లనృపో భవత్। ౧౧౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౨౩౬ అబ్దే ప్రథమహెన్రి దిష్టాన్తంగతః॥ తతస్తస్య స్వస్రీయః స్టివెననామా అభిషిక్తః నృపో భవత్॥ ౧౧౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౨౩౭ అబ్దే స్కాటనృపో డేవిడనామకః మాడనామకాయాః మాతులః ఆఙ్గ్లవిషయ మాస్కందయత్। కింతు సః (౧౧౩౮) ౪౨౩౯ అబ్దే ఆఙ్గ్లేశ్వరేణ పరాజితః॥ తస్మిన్నేవాబ్దే గ్లాస్టరరాష్ట్రస్య మహాప్రభుః రాబర్టనామా ప్రథమహెన్రినామ నృపస్య అధర్మజః సుతః విరుధ్య సమరమకరోత్॥ ౧౧౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౨౪౨ అబ్దే మాడాచ ఆఙ్గ్లేశ్వరం స్టివననామకం జిత్వా బందీకృత్వా స్వయమాఙ్గ్లవిషయం శశాస। కింతు సాస్వక్రూరపాలనేన కుపితైః లండననాగరైః గ్లాస్టరభూపో రాబర్టః పునర్బద్ధః స్టివెనః మోచితః సింహాసనే సంస్థాపితః। తతస్స స్టివెనః మాడాంశ్చఆక్సఫర్డనగరె రురోధ। తతస్సాకృఛ్రాదపసృత్య ఆఙ్గ్లవిషయాదపససార॥

౧౧౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౦ అబ్దే తస్యా స్సూనుర్ హెన్రీనామకః (అనన్తరం ద్వితీయ్య హెన్రినామ్నా ఆంగ్లనృపో భవితా) నార్మండిరాష్ట్రస్య అధిభూపో భవత్। తత్రో చిరాదేవ అంజుభూపే స్వపితరిదిష్టాన్తం గతె సః అంజుభూపోప్య భవత్॥

౧౧౫౨ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౩ అబ్దెసహెన్రి సప్తమ లూయినాఫ్రాంసనృపేణ త్యక్తామ్మహిషీ మువాహ॥ తస్మిన్నేవాబ్దె సహెన్రి ఆంగ్లవిషయ మవాస్కందయత్ యదాస్టిఫెనః తెన సంధిం చకారయేన సహెన్రితస్యానన్తరం నృపఇతి ప్రకటితః॥

౧౧౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౫ అబ్దె స్టిఫేనః దిష్టాన్తంగతః హెన్రి ప్లాంటజనిస్ట నామకః ఆంగ్లనృపో భూత్వా అభిషిక్తః॥

ఆంగ్లవిషయస్య విజేతుః విలియమస్య అనన్తరం తద్వంశక్రమం తస్యచ తదనన్తర నృపస్య కులస్య ప్లాంటాజనిస్టస్యచ సంబంధఏవం॥

నార్మననృపాణాంకాలె విదుమః.

సాక్సనాపరనామక ఆంగ్లానాం చరితం కేంటరబరీ క్రైస్తవాచార్యేణ పిగ్మాండనామకేన ప్రారబ్ధం అల్ఫర్దస్య చరితావధి లిఖితం ఇన్గల్ఫనామకేన క్రైస్తవాచార్యేణ చరితం కృతం ౧౦౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౧౩౧ — ౧౧౦౭ + ౩౧౦౧ = ౪౨౧౦ మాన్మతవాసీ జేఫ్రినామకేన పశ్చిమవెల్సవాసినా బ్రిటనానాం చరితంలాటినభాషాయాం కృతం యస్మిన్ ఆర్థరకెల్టిక భాషీయ్యగాథాసన్తి। సః ౧౧౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౫ అబ్దావధిజజీవ మాల్మస్బరీవాసిం విలియమనామకః ౧౦౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౧౯౬ — ౧౧౪౩ + ౩౧౦౧ = ౪౨౪౪ ఆంగ్లనృపాణాం చరితం ౧౧౭౦ + ౩౧౦౧ = ౪౨౭౧ అబ్దావధికృతం నావెల్లస్యచరితం ౧౧౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౨౨౩ అబ్దావధికృతం హంటింగ్టనవాసిహెన్రినామకః చరిత్రకారః ౧౧౬౮ + ౩౧౦౧ = ౪౨౬౯ అబ్దావధిజజీవ॥

ప్లాంటాజనితకులం.

తస్మాత్ అంజురాష్ట్రస్య ప్రథమభూపేన పాలనస్థానం పుణ్యయాత్రాం గచ్ఛతా తస్మతె ఆనృశం స్వచిహ్నం సంమార్జనీకాం శిరస్త్రాణోపరి దధారతదారభ్య తస్య కులజానా తదేవ శిరస్త్రాణో పరిధార్యతే యస్మాత్తత్కులం ప్లాంటాజనిత కుల మితిఖ్యాతం। యస్మాత్ ప్లాంటాజనితాః ఫ్రాంసవిషయ వాసినః తస్మాత్తేపి హైహయా ఏవ॥

౧౧౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౫ అబ్దె ఏవం ద్వితీయ్య హెన్రినామకః ఆంగ్లనృపో భూత్వావిషయం సర్వాంవశేకృత్వాశమిత కలహాం శాన్తం స్వశాసనవర్తినం చకార॥

౧౧౭౧ + ౩౧౦౧ = ౪౨౭౨ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః ఐర్లాండవిషయం గత్వా తత్రభూపైః స్వాధిశ ఇతి ప్రణతః॥ తస్య సుతానాం చతుర్ణాం జ్యేష్ఠః హెన్రీనామకః ఫ్రాంసనృపస్యసుతాముద్వాహతస్య చోదనేన మాతుః చోదనేనచ పిత్రాసః రాజ్యవిభాగాయ అయతత॥

తస్మాత్సః స్వపక్షీయైః పశ్చిమాచార్ణాలయే అభిషక్తః ౧౧౭౩ ౩౧౦౧ = ౪౨౭౪ అబ్దె స యువరాజో హెన్రీనామకః పితుర్భీతః శ్వశురస్య సంకాశం ఫ్రాంసవిషయం జగామ తతః తెన ఫ్రాంసనృపేణ స్కాటనృపేణచకృతావలంబాఃఆంగ్లేశ్వరస్య సుతాః పిత్రావ్యరుధ్యన్॥

తతస్స ఆంగ్లేశ్వరః ద్వితీయ్య హెన్రీనామకః నార్మనరాష్ట్రం గత్వా స్వవిపక్షాన్ స్వసుతపక్ష్యా నజయత్॥

(౧౧౭౪) ౪౨౭౪ అబ్దె స్కాటనృపో విలియమనామకః ఆంగ్లవిషయ మవాస్కందయత్॥ కింతుసః అల్నవిక నామనగరె నిగృహీతః తం స్వాధీశం చకార॥

౧౧౮౩ + ౩౧౦౦ = ౪౨౮౩ అబ్దె యువరాజో హెన్రినామకః దిష్టాన్తంగతః॥

౧౧౮౫ + ౩౧౦౦ = ౪౨౮౫ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః సుతం జాననామకం ఐర్లాండస్య నాథం చకార॥

౧౧౮౬ + ౩౧౦౦ = ౪౨౮౬ అబ్దె నృపస్య ద్వితీయ్యసుతః జఓఫ్రేనామకః దిష్టాన్తరం గతః॥

తతః తృతీయ్యస్సుతః రిచ్చర్డనామకః యువరాజః కృతః ౧౧౮౯ + ౩౧౦౦ = ౪౨౮౯ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః ద్వితీయ్య హెన్రినామకః లోకాన్తరం ప్రాప॥

తతస్తస్య సుతో రిచర్డనామకః పిత్రాసనమారురోహ సః స్వశౌర్య ధైర్యైః మహాబలేనచ సింహ ఇతిఖ్యాతో భవత్॥ (౧౧౯౦) ౪౨౯౦ అబ్దె సః జూనామక ధనికవణిక్భ్యః ధనం సమాహార్త్య పాలస్థానం ప్రతిక్రైస్తవమతరక్షణాయ జగామ తదాసః లాంగచాంపనామకం స్వాగమనావధివిషయపాలనాయ నియోజయామాస॥

(౧౧౯౧) ౪౨౯౧ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః పాలస్థానం గత్వాఏక్రినామనగరం మహమ్మదీయ్యేభ్యః అజయత్॥ తస్మిన్నేవాబ్దెసః నవేరీనాథస్యసాంచ నామకస్య సుతాం వీర్ణగారి (వర్ణగారికా) నామికాముపాహ॥

ఆంగ్లవిషయేచ యార్కభూపోజి ఆప్రినామకః నృపస్య భ్రాతా జాననామకశ్చ సంగతౌ నృపస్య ప్రతినిధిం లాంగచాంపం నిష్కాసయామాసతుః జానశ్చ సర్వమాంగ్లవిషయం శశాస ఆంగ్లేశ్వరోరిచర్డశ్చ పాలస్థానావస్కందకం మహమ్మదీయ్యేశ్వరం సలాదీనం జేతుమశక్తః స్వవిషయం నివర్తమానః (౧౧౯౨) ౪౨౯౨ అబ్దె అస్ట్రి ఆనృపేణ లి

ఓపాల్లనామకేన గృహీతః శర్మన చక్రవర్తినః షష్ఠ హెన్రినామకస్య హస్తే దత్తః తేన నిగృహితశ్చ॥

(౧౧౯౪) ౪౨౯౫ అబ్దే విపులధనదానేన విముక్తః ఆంగ్లవిషయ మాగతః కఠినతరమార్గైః ప్రకృతిభ్యః ధనమాహృత్య నార్మండిం గత్వా ఫ్రాంసన్నృపేణ ఫిలిఫనామకేన సమరె యుక్తో భవత్ ససమరః పంచవర్షాన భవత్॥

అన్తే (౧౧౯౯) ౪౩౦౦ అబ్దే రిచర్డః లిమూసిననామ రాష్ట్రె శాలస్నామదుర్గం రుంధన్ జీవితాన్తకరాఘాతేన కృతప్రణః స్వర్గమియాయ॥ తతో జాననామాతస్య భ్రాతా సింహాసన మారురోహ॥

౧౨౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౦౧ అబ్దే జానః ఫ్రాంసన్నృపేణ ఫీలిఫే నసంధిం చకార॥ తతస్సః స్వపూర్వమహిషిం విహాయ ఇసబెల్లానామకా మునాహ। తతస్తస్యాః పాణిగ్రహణే పూర్వంకృత సంవిధానేన లుసిగ్నాననామకేన సంచోదితో పాఇటురాష్ట్ర సామంతేనజానేన విరోధంచకార॥

౧౨౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౩౦౩ అబ్దే ఫీలిఫః తాన్నాశ్వాసమేతేతి ఆంగ్లేశ్వరం ప్రతివార్తామప్రేషయత్। స ఆంగ్లేశ్వరః జానః నాంగీచకార॥ తతః ఫిలిఫః జానస్య భ్రాతృజేన ఆర్థరనామకేన యుతః ప్రాన్సవిషయె జానస్య రాష్ట్రాణ్యవాస్కందయత్॥

౧౨౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౩౦౪ అబ్దే జానః ఆర్థరం గృహిత్వా నిజఘాన (౧౨౦౪) ౪౩౦౫ అబ్దె ఫిలిఫః ఆంగ్లేశ్వరస్య నార్మాండీ, అంజు, మైన, టురైనరాష్ట్రాణ్యజయత్॥

పూర్వాన్స్టీవేన కృత సంవిధాన పాలనం యస్మాత్ జానేన నకృతం తస్మాత్।

౧౨౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౦ అబ్దే తృతీయ్య ప్రశాన్తనామకః క్రైస్తవమతాచార్యాధీశో పోపనామాతం జానం మతబెహిష్కృతం చకార॥ అపిచ ౧౨౧౧ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౨ అబ్దె సపోపః జానస్య విషయం సర్వం ఫిలిఫస్య దదామీతితం భీషయామాస॥

తతః ౧౨౧౩ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౪ అబ్దె జానః భీతః పూర్వ కృత సంవిధానం పాలయన్ పోపం వవందె॥

౧౨౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౫ అబ్దె సఫిలిపః ఆంగ్లేశ్వరేణ ప్రేషితం సాలిస్బరీమహాభూపం శర్మాన చక్రవర్తినం ఒటోనామకంచ ఫ్లాండరరాష్ట్రె అజయత్ తస్మాత్తస్మిన్నబ్దె జానః ఫిలిఫేన సంధిం చకార (౧౨౧౫) ౪౩౧౬ అబ్దె ఆంగ్లేయసామంతాస్సంభూయరగన్నిమీడనగరే జానాత్ విషయస్థ సామంత సభాసదానాం మతానుసారేణ పాలన సంవిధాన పూర్వక శాసనం బలాద గృహ్ణన్॥

(౧౨౧౬) ౪౩౧౭ అబ్దె జానస్య తస్య సామంతానాంచ పునస్సమరో భవత్ జానస్య భృతక సేనాభిః ఆంగ్లవిషయోస్కందితః॥

తదా సామాంతాః ఫ్రాంసనృపస్య ఫిలిఫస్య జ్యేష్ఠసుతం లూఇనామకం స్వనృపో భూత్వా శాస్తుం సమాహ్వాయన్త॥ సచ లూఇసేనాభి స్సహాతానేట నగరె నౌకాఉత్తీర్యలండననగరీం ప్రావిశత్ తదైవ జానః దిష్టాన్తం గతః॥

తతస్తస్య సుతః తృతీయ్య హెన్రీనామకః సింహాసనే అభిషిక్తః॥ సర్వే సామంతాః తంపరివార్య స్వనృపమభ్యనందన్, పెంబ్రోకమహాప్రభుః బాలనృపస్య రక్షకః కృతః॥

౧౨౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౩౨౮ అబ్దె సనృపః తృతీయ్య హెన్రీనామకః యౌవనం ప్రాప్య సింహాసన మారుహ్య పాలయామాస॥ ౧౨౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౩ అబ్దె సనృపః పూర్వామాత్యం హ్యూబర్టడీబర్గనామకం భ్రంశయిత్వా పీటరనామక మమాత్యమకరోత్॥

౧౨౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౫ అబ్దె సః కెంటరబరీవాసి క్రైస్తవాచార్యేణ సంచోదితః తమపి పీటరం భ్రంశయామాస॥ (౧౨౩౬) ౪౩౩౭ అబ్దె సనృపః ఎలీనర్‌నామకాం ఫ్రాన్సేశ్వరస్యసుతా ముద్వాహ॥

౧౨౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౯ అబ్దె సైమనమాంటెఫోర్టునామకః వీసెస్టరమహాభూపః నృపస్య భగినీమిలీనారనామకా ముద్వాహ॥

౧౨౪౭ + ౩౧౦౧ = ౪౩౪౩ అబ్దె నృపస్య సామంతాః తస్మై ప్ర్యూటరాష్ట్రార్థే సమరార్థం ధనంనాయచ్ఛన్॥

(౧౨౪౩) ౪౩౪౪ అబ్దె నృపః ప్ర్యూటరాష్ట్రె స్వస్వత్వంజహౌ।

(౧౨౪౪) ౪౩౪౫ అబ్దె నృపః మహాసభాం ప్రజానాం ప్రతినిధిభిర్యుతాం చకార యద్వర్తమాన పార్లమెంట ఇతి మహాసభాయాఅంకురోఽభవత్ యెన నృపా మాత్యానాం నియోజనే స్వాంగీకారావశ్యకతా దాన మయాచత ॥

౧౨౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౩౫౫ అబ్దె తత్సభాయాం సామంతానాం ప్రతినిధయః ప్రథమం సమానీతాః।

౧౨౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౩౫౮ అబ్దె మాంటుఫోర్టుసామంతానాం నేతాభవత్ ॥

(౧౨౫౮) ౪౩౫౯ అబ్దె సామంతానాం బలాత్కారణాత్ నృపః విషయపాలనం తేషాం వశం చకార ఫ్రాంసనృపేణ సంధిః కృతః। ౧౨౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౩౬౪ అబ్దె నృపస్య సామింతానాంచ సమరమభవత్ ॥

(౧౨౬౪) ౪౩౬౫ అబ్దె ఫ్రాంస నృపః ఆంగ్లేశ్వరస్య సామంతానాంచ కలహం శమయితు మయతత కింతు సామంతైః లాండనైశ్చ నాంగి కృతః ॥

సైమననామ మహాభూపః నృపం వీలిసనగరే రాజిత్వా నృపం తత్సుతం ఏడ్వర్డంచ జగృహె। నృపశ్చ సంవిధానం చకార ॥

(౧౨౬౫) ౪౩౬౬ అబ్దె సైమనః పార్లమెంట సభాం చకార। యస్మిన్సర్వనాగరాణాం జానపదానాంచ ప్రతినిధయః సంప్రేషితాః ॥ గ్లాస్టర మహాభూపః బంధనా ద్విముక్తెన నృప సుతేన సంగతః ఏవన శామనాఖునగరే సైమనం మహాసమరె నిజఘాన ॥ (౧౨౬౭) ౪౩౬౮ అబ్దె యువరాజస్య ఏడ్వర్డునామకస్య శాసనేన మార్ల్బరో నగరె పార్లమెంటు సభాసంగతాయాం సయువరాజస్స మధిష్ఠాయ సైమనేన నిరాకృత సంవిధానా నిశాసనాని చకార। తదారభ్య యువరాజ ఏవ పితృర్థే శశాస ॥

(౧౨౭౦) ౪౩౭౧ అబ్దే సయువరాజో ఏడ్వర్డః పాలస్థానం ప్రతిక్రైస్తవమతరక్షణాయ జగామ ॥

(౧౨౭౨) ౪౩౭౩ అబ్దే సయువరాజే పాలస్థానస్థేనృపః తృతీయ్యో హెన్రీనామాదిష్టాన్తం గతః ॥ యువరాజో ఏడ్వర్డశ్చ నృప ఇతి ప్రచురీకృతః ॥

౧౨౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౩౭౫ అబ్దే ఏడ్వర్డః ఆంగ్లవిషయమాగతః ప్రథమ ఏడ్వర్డనామ్నా అభిషిక్తః । తస్యా మాత్యో రాబర్టబర్నెల నామకో భవత్ ॥

౧౨౮౨ + ౩౧౦౧ = ౪౩౮౩ అబ్దే వెల్సరాష్ట్రే ల్యూలిననామకేన తస్యానుజేన డెవిడనామకేనచ కల్లోలే జనితే నృపస్తత్ర గత్వాతం హత్వా కల్లోలం శమయామాస ॥

తతః నృపస్య సుతః ఎడ్వర్డనామా ప్రథమవెల్సః యువరాజః కృతః ॥ ౧౨౮౩ + ౩౧౦౧ = ౪౩౮౪ అబ్దే డెవిడః నిగృహీతః నిహతశ్చ వెల్సరాష్ట్రే శాసనం సంస్థాప్య నృపః ఆంగ్లమాగతః దుష్టధర్మపాలకాన్ భ్రంశయామాస ॥

౧౨౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౧ అబ్దే సః జూఅన్నిష్కాసయామాస తస్మిన్నేవాబ్దే తస్య మహిషీ ఏలీనారాదిష్టాన్తంగతా॥ (౧౨౯౧) ౪౩౯౨ అబ్దే స్కాట నృపే మృతే తస్యా మాత్యాః మతాఆచార్యాశ్చ ఆంగ్లేశ్వరస్య నారహామనగరస్థస్య సన్నిధ మాగతాః స్వనృపస నిర్ణయం కర్తుమయాచన్త ॥

(౧౨౯౨) ౪౩౯౩ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరో ఎడ్వర్డః జానబిలా॥ ఇలనామకం నృపం చకార । యః తమధీశం కృత్వావ వందెబి (౧౨౯౪) ౪౩౯౫ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరస్య ఫ్రాంస నృపస్య చతుర్థ ఫిలిపస్యచ సమర మారబ్ధం ॥

(౧౨౯౫) ౪౩౯౬ అబ్దే ఫ్రాంస స్కాంటనృపయోః ఆంగ్లేశ్వరస్యచ ద్వైరథే సంవిధానం కృతం ॥ ఆంగ్లేశ్వరశ్చ స్కాటవిషయమవాస్కందయత్ ॥

(౧౨౯౬) ౪౩౯౭ అబ్దే డన్బారనగరే స్కాటేశ్వరో బలిబలనామకః పరాజితః గృహీతరాజ్యో భవత్ ॥

(౧౨౯౭) ౪౩౯౮ అబ్దె ఏడ్వర్డః ఫ్రాంసనృపం యోద్ధుం సన్నాహం కృత్వా కృఘాద్ధనమాహృత్య ఫ్లాండరమగమత్॥ తదైవ తే సనామకః స్కాటవిషయె ఆంగ్లేశ్వరస్య ద్వైరథేస్థితః ఆంగ్లాన్ కంబశునేశనగరే పరాజయత్ । ఆంగ్లేశ్వరోపి ఏడ్వర్డః ఫ్రాంశనృపేణ సంధిం కృత్వా స్వవిషయ మగమత్ ॥

౧౨౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౯ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః స్కాటవిషయం పునః అవాస్కందయత్ ఫాల్కర్కనగరె వాలే సంఅపరాజయత్ యదాసః ఫ్రాన్స విషయమప ససార ॥

(౧౨౯౯)౪౪౦౦ అబ్దె ఆంగ్లఫ్రాంస నృపయోః సంధిరభవత్ యెనగైనీనామరాష్ట్రం ఆంగ్లేశ్వరస్య దత్తం॥ ఆంగ్లేశ్వరశ్చ ఎడ్వర్డః ఫ్రాంసనృపస్య ఫిలిఫశ్య భగినీం మార్గరేటనామకా ముపాహ॥

౧౩౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౪౦౪ అబ్దె స్కాటాః కోమైననామకెనాధిష్ఠితాః ఆంగ్లానజయన్ ॥ తత ఆంగ్లేశ్వరః ఎడ్వర్డః స్కాటవిషయ మవస్కంద్య అజయత్ ॥ (౧౩౦౫) ౪౪౦౬ అబ్దె వాల్లెసః ఆంగ్లేశ్వరస్య వశం గతః నిహతః ॥

(౧౩౦౬) ౪౪౦౭ అబ్దె రాబర్టు బ్రూసనామకః కోమైనం హత్వా స్కాటవిషయస్య నృపో భవత్ ॥

తథైవ ఆంగ్లేశ్వరః స్కాటవిషయ మవస్కంద్య బ్రూసంజిత్వా తస్య సేనావ్యద్రావయత్ ॥

(౧౩౦౭) ౪౪౦౮ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః ప్రథమ ఎడ్వర్డః స్కాటవిషయం గచ్ఛన్మార్గే దిష్టాన్తంగతః॥

తస్య సుతః ద్వితీయ్యఎడ్వర్డః ఆంగ్లేశ్వరో భూత్వాగవిస్టినం అమాత్యమకరోత్ తంకారనవాల భూపం చకార॥ స్కాంటవిషయెచ బ్రూసఃవిజయమవాప॥

౧౩౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౪౧౫ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరో ద్వితీయ్యఏడ్వర్డః స్కాటవిషయ మవస్కందితుం గత్వా పరాజితః॥ తస్మాత్ స్కాటవిషయః తస్య నష్టః॥

(౧౩౧౫) ౪౪౧౬ ఎడ్వర్డ బ్రూసనామా ఐర్లాండవిషయ మవాస్కందయత్ ఉత్తరాం బరరాష్ట్రించ స్కాట్లైరవస్కందితం॥

(౧౩౧౮) ౪౪౧౯ అబ్దే స్కాటేశ్వరో రాబర్ట బ్రూసః బర్వికం జిత్వా యార్కరాష్ట్ర మవాస్కందయత్ ఎడ్వర్డబ్రూసశ్చ డనకర్కనగరే నిహతః॥

౧౩౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౪ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో ఎడ్వర్డః రాబర్ట బ్రూసంస్కాటేశ్వరమంగీకుర్వన్ త్రయోదశవత్సరా వధిసంధిం చకార॥

(౧౩౨౫) ౪౪౨౬ అబ్దే నృపస్య మహిషీ ఇసబిలా యువరాజేన ఎడ్వర్డేన సహితా పారిసనగర మగమత్॥

తత్ర పూర్వం దేశాన్నిష్కాసితేన సంచోదితా ఇసబిలా నృపస్య భ్రంశార్థం సుతస్య రాజ్య మిచ్ఛన్తీ తనయే సహ ప్రస్థితా ॥

౧౩౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౭ అబ్దే యువరాజసహః మాత్రా మార్టిమరేనచ సహితః దక్షిణభాగ రాష్ట్రే సేనయా సహ అవతతార। లండననాగరాః తత్పక్షావలంబకా అభూవన్ తతో యువరాజః ఎడ్వర్డః డీస్పెన్సరనామాచ నిగృహీతౌ డిస్పెన్సరః నిహతః

(౧౩౨౭) ౪౪౨౮ అబ్దే నృపఃద్వితీయ్య ఎడ్వర్డః పార్లమెంట సభ్యైస భ్రంశితః యువరాజః ఎడ్వర్డః తృతీయ్య ఎడ్వర్డ ఇతినామ్నా నృపః కృతః ద్వితీయ్య ఎడ్వర్డః బర్క్లే దుర్గే నిహతం తస్యమహిషీ ఇసబిల్లామార్టిమరశ్చ బాలనృపస్యార్థే శశాసతుః బ్రూసః ఆంగ్లవిషయ మవాస్కందయత్ (౧౩౨౮) ౪౪౨౯ అబ్దే స్కాటవిమయ నృపస్య స్వాతంత్ర్యంటత్తం ఆంగ్లేశ్వరః తృతీయ్య ఏడ్వర్డః ఫిలఫానామకాం హైనాల్టభూపసుతా మువాహ॥

(౧౩౩౦) ౪౪౩౧ అబ్దే నృపస్య బాహ్యే విషయపాలకో మార్టిమరః నృపస్య పితృవ్యం కెంటఅధిభూపం అమారయత్ తతో నృపశ్చ లాంకాస్టభూపేన హెన్రినామకేన సంగతః మార్టిమరస్య నాశాయ అయతత తతో మార్టిమరః మారితః॥

(౧౩౩౨) ౪౪౩౩ అబ్దే స్కాటేశ్వరో రాబర్టబ్రూసః దిష్టాన్తం యాతః। తతో ఎడ్వర్డ బలిఆల్ నామా ఆంగ్లేశ్వరేణ కృతా

నలంబః స్కాటేశ్వర సింహాసనాక్రమణే అయాతత । సోభిషిక్తశ్చ కిం త్వనన్తరం సః ఆంగ్లం ప్రతి నిష్కాసితః॥

(౧౩౩౩) ౪౪౩౪ అబ్దె స్కాటాః ఆంగ్ల మవాస్కందన్ । యదాంగ్లాః తా న్పరాజిత్య ఎడ్వర్డ్ బలిఓలనామానం పున స్సింహాసనే సమస్థాపయన్॥

(౧౩౩౫) ౪౪౩౬ అబ్దె సపున ర్నిష్కాసితః ఆంగ్లేశ్వరః స్కాటవిషయం గత్వా అవాస్కందయత్॥

(౧౩౩౬) ౪౪౩౭ అబ్దె ఫ్రాంసనృపః షష్ఠఫిలపనామకః స్కాటానాం పక్ష మవలంబ్య గ్యాస్కనీరాష్ట్రే ఆంగ్లేశ్వరస్యనగరాణ్యాస్కందయత్॥

(౧౩౩౭) ౪౪౩౮ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరో ఎడ్వర్డః ఫ్రాంస నృపాసనే అస్వాస్థ్యం ప్రకటయామాస। తతః ఫ్రాంసాంగ్లేయ నృపయోః శతవార్షిక సమర మారబ్ధం॥

(౧౩౩౯) ౪౪౪౦ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసవిషయ మవస్కంద్య విజయీ అభవత్॥

(౧౩౪౦) ౪౪౪౧ అబ్దే ఫ్రెంచీయ్య నౌక సేనాభిః ఆంగ్లేయ దాక్షిణసముద్రే క్రాంతే ఆంగ్లేయ నౌకసేనాతా అ రయత్॥

(౧౩౪౧) ౪౪౪౨ అబ్దే స్కాటేశ్వరో డేవిడః బ్రూస శ్వస్వవిషయ మగమతాం॥

(౧౩౪౬) ౪౪౪౭ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో యువరాజేన నీలయువరాజ ఇతి ఖ్యాతేన నార్మండి మవస్కంద్య పారిససమీప మగమత్॥

కింతు పరాజితః కలేనగరీం ప్రత్యపసర్ప్ ఫ్రాంసనృపేణ సహితః । కింతు ప్రాంసేశ్వరః। పరాజితః ఆంగ్లేశ్వరో కలే నగరీ మగమత్। స్కాటేశ్వరో ద్వితీయ్యడేవిడః ఆంగ్ల మవాస్కందయత్ । కింతు పరాజితః॥

(౧౩౪౭) ౪౪౪౮ అబ్దే కలేనగరె ఆంగ్లేశ్వరస్య దత్తె ఫ్రాంసేశ్వరశ్చ శమం చకార॥

(౧౩౪౮) ౪౪౪౯ అబ్దే కాలకాలంనామ మహావృద్ధినా ఆంగ్లం వ్యాప్తం॥

౧౩౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౪౫౬ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరేణ పునః సమరే సమారబ్ధే ఆంగ్లేయ యువరాజః కాలనృప ఇతి ఖ్యాతః ఫ్రాంసస్య దక్షిణ మవాస్కందయత్॥

(౧౩౫౬) ౪౪౫౭ అబ్దే స కాలనృపః ఫ్రాంసస్య మధ్యం ప్రావిశత్ ఫ్రాంసేశ్వరేణ ద్వితీయ్యజానామకేన సమరే సంగతః॥ తం పంచాశత్సహస్ర సేనాయుతం జిత్వా అగృహ్ణాత్॥

(౧౩౫౭) ౪౪౫౮ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ద్వితీయ్యడేవిడం స్కాటేశ్వరం చకార॥

(౧౩౬౦) ౪౪౬౧ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ఎడ్వర్డః ఫ్రాంసవిషయ మవస్కందయత్। తతః ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిః కృతః సచ ఫ్రాంసేశ్వరః జాననామకః విమోచితః। ఆంగ్లేశ్వర ఫ్రాంస సింహాసనయోః స్వామిత్వం జహౌ॥

౧౩౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౪౬౪ అబ్దే కాలనృపః అక్వితైనరాష్ట్రస్య అధిపో భూత్వాట్రాస్టమార నై రేశ్వరం హేన్రినామకం జిత్వా క్యాస్టైల పీడ్రో నామరాష్ట్రస్య భాగ మగృహ్ణాత్॥

(౧౩౬౯) ౪౪౭౦ అబ్దే ఫ్రాంసనృపేణ ఆంగ్లేశ్వరేణ సాకంపునః సమరమారబ్ధం। బర్ట్రాండ్ డుగ్యెస్లిన్ నామకః ఫ్రాంస సామంతః ఫ్రాంసస్య దక్షిణే ఆంగ్లానజయత్॥

(౧౩౭౧) ౪౪౭౨ అబ్దే కాలరాజా ఆంగ్ల మగమత్ ఆంగ్లేయాః అక్వితైనరాష్ట్రే అనూపం ప్రతి పలాయితాః॥

(౧౩౭౫) ౪౪౭౬ అబ్దే ఫ్రాంసనృపేణ సంధౌకృతే ఆంగ్లేశ్వరస్య కలే, బోర్డో, బయోన నామ నగరాణి దత్తాని॥

(౧౩౭౬) ౪౪౭౭ అబ్దే లాంకాస్టరభూపః ప్రధానా మాత్యోభవత్, ప్రశస్తా పార్లమెంటసభానామ్నా సభాకృతా॥ యువరాజశ్చ కాలరాజానామ దిష్టాన్తం గతః॥

(౧౩౭౭) ౪౪౭౮ అబ్దే తృతీయ్యో ఎడ్వర్డః దిష్టాన్తంగతః । తత స్తస్య పౌత్రః యువరాజస్య కాలరాజనామ్న స్సుతఃద్వితీయ్యో రి. చర్డనామా సింహాసన మారురోహ । నృపస్య బాల్యే విషయపాల నాయ సభా నియుక్తాః యస్యా నృప వంశ్యా ననియోజితాః॥

(౧౩౮౨) ౪౪౮౩ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో ద్వితీయ రిచ్చర్డః బొహీ మియా అభూపసుతాం అనీనామకా ముువాహ॥

(౧౩౮౫) ౪౪౮౬ అబ్దే స రిచర్డః స్కాటవిషయ మవస్కం ద్య రాజధానీం ఎడింబరనామనగరం దదాహ॥

(౧౩౮౬) ౪౪౮౭ అబ్దే తామసనామ గ్లోస్ధర అధిభూపః నృ పస్య కనిష్టపితృవ్యః ప్రధానా మాత్యో భవత్॥

నృపస్య బాలత్వాత్ విషయపాలనార్ధం సభా నియోతా॥

(౧౩౮౭) ౪౪౮౮ అబ్దే నృపః రిచర్డః తత్సభాం నిషేద్ధు మ యతత । భూపాః సమరోన్ముఖా భభూవుః॥

(౧౩౮౮) ౪౪౮౯ అబ్దే స్కాటాః ఓటరబర్న్నగరె ఆంగ్లా నజ యన్ యదా డౌగ్లసః నిహతః॥

(౧౩౮౯) ౪౪౯౦ అబ్దే రిచర్డః తాంపాలక సభాం భ్రంశయి త్వా స్వయం శాస్తు మారెభె। తతస్సః ప్రాంసేశ్వరేణ సంధిం చ కార॥

౧౩౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౪౯౭ అబ్దె ప్రాంసేశ్వరసుతా మిసబిలా మువాహా అష్టావింశ ద్వత్సరా వధిసంధించ చకార॥

౧౩౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౫౦౦ అబ్దె సన్నృపో ద్వితీయ్యో రిచ్చర్డః టవరనామదుగ్గేనిగృహీతః। పార్లెమెంటశ్చ తం భ్రంశయిత్వాలాంకా స్ధరభూపస్య సుతం హేన్రినామకం చతుర్ధహేన్రినామ్నా అభ్యషే చయత్॥

చతుర్ధహేన్రినామనృపస్య పూర్వన్నృపాణాంచ సంబంధ బో ధకవృక్షః అనన్తరకులానాంచ సంబధః

- ద్వితీయ హెన్రి
  - ప్రథమ రిచర్డః
  - జానః
    - తృతీయ హెన్రి
      - ప్రథమ ఎడ్వర్డః
        - ద్వితీయ ఎడ్వర్డః
          - తృతీయ ఎడ్వర్డః
            - ఎడ్వర్డః (కాలవ, పో యువరాజః)
            - జానః (లాంకాస్టార ధిభూపః)
              - చతుర్థ హెన్రి
                - పంచమ హెన్రి
                  - షష్ఠ హెన్రి
                    - ఎడ్వర్డః (యువరాజ)
            - ఏడ్మండః (యాకనస్యాల్ధ భూపః)
              - ఏడ్మాండః (అధిభయా)
              - రిచర్డః (కాంబ్రిడ భూపజ)
                - రిచర్డః (యార్క భూపః)
                  - చతుర్థ ఎడ్వర్డః
                  - జార్జి (క్లారెంచి అధి భూపః)
                    - ఎడ్వర్డః
                  - తృతీయ రిచర్డః
                    - ఎడ్వర్డః యువ

రిచర్డః జౌరాంగగలార అబ్దైత్మృతః.

ప్రథమడేవిడః

హెన్రి (హాంటింగ్టన్ మహాభూపః)

చతుర్థమాల్కమః
౩౧౦౧ + ౧౧౫౩ = ౪౨౫౪
(౧౧౬౫ + ౩౧౦౧) ౪౨౬౬

విలియమః(సింహః)
౪౨౬౬—౧౨౧౪ + ౩౧౦౧ (హాంటింగ్టనస్య మహాభూపః)
౪౩౧౫

ద్వితీయ్య అలెగ్జాండరః.
౪౩౧౫—౧౨౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౩౫౦

తృతీయ్యఅలెగ్జాండరః
౪౩౫౦—౧౨౮౬ + ౩౧౦౧౪౩౮౭

మార్గరేట = నార్వేనృపః
ఏరిక నామకః

మార్గరేట

డేవిడః (హాంటింగ్టనస్య మహాభూపః)

దుహితా మార్గరేటః

దవర్గాలః

జాబలోఇలః
౧౨౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౩
౧౨౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౭

ఏడ్వర్డబల్లోలః

కుర్జోరీ

జానకోమినః ౧౩౨౭ + ౩౧౦౧=౪౪౩౦

ఇసబేలః (దుహిత)

రాబర్ట (బల్లోలస్య ప్రతిపక్షః

రాబర్టబ్రూసః

రాబర్టబ్రూసః
నృపః
౧౩౦౬ + ౩౧౦౧=౪౪౦౭—

౧౪౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౫౦౧ అబ్దే ద్వితీయ్యో రిచర్డః నష్టః॥ వెల్సాః గ్లెండోయర్ నామ్నా దిష్టాః విరురుధుః॥

(౧౪౦౨) ౪౫౦౩ అబ్దే స్కాటాః ఆంగ్ల మవస్కంద్య పరాజితాః। (౧౪౦౩) ౪౫౦౪ ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంశవిషయ మవాస్కందయత్॥ (౧౪౦౪) ౪౫౦౫ అబ్దే ఫ్రెంచీయాః వెల్సియ్యేన గ్లెండోరేణ సంధిం చక్రుః॥

(౧౪౦౫) ౪౫౦౬ అబ్దే స్కాటేశ్వరః జేమ్సనామక ఆంగ్లేశ్వరస్య ఫ్రాంసం ప్రతిగచ్ఛతో హస్తం గతః, మాబ్రేనామకో మహాభూపః యార్కస్యక్రైస్తవాచార్యః ఆంగ్లేశ్వరస్య నాశార్థం యత్నం కృత్వా నిహతః॥ ఫ్రెంచీయ్యాః వెల్సరాష్ట్ర మాగతాః॥

(౧౪౦౬) ౪౫౦౭ అబ్దేనార్థాంబర్లాండ్ రాష్ట్రస్య మహాభూపః నృపేణ విరుధ్య నిహతః॥

(౧౪౧౧) ౪౫౧౨ అబ్దే నృపస్య తత్సుతస్య యువరాజస్య హెన్రినామకస్యచ కలహ మభూత్॥

(౧౪౧౩) ౪౫౧౪ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః చతుర్థ హెన్రినామా దిష్టాన్తం గతః॥ తత స్తస్య సుతః పంచమహెన్రినామా పిత్రాసన మారులోహ॥

(౧౪౧౪) ౪౫౧౫ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరః బర్గండి అధిభూపేన సఖ్యం కృత్వా ఫ్రాంసనృపేణ సమరం ప్రచురయామాస॥

(౧౪౧౫) ౪౫౧౬ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః స్వనాశాయ యతమానాన్ మార్చిభూప మార్టిమరం కేంబ్రిడ్జి భూపాదిమార్ హత్వా ఫ్రాంసవిషయ మవస్కంద్య హారఫ్లోరనగర మగృహ్ణాత్। తతః ఫ్రెంచీయ్యా సేనాం అగినకోర్టనగరే జిత్వా అలిన్సాయన అధిభూపం చార్లసనామకం న్యగృహ్ణాత్। తతస్స ఆంగ్లేశ్వరః విజయ మాశ్రయన్ ఆంగ్ల న్యవర్తత॥

(౧౪౧౭) ౪౫౧౮ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో నార్మండిరాష్ట్ర మవస్కంద్య తత్ర స్వాధికార విరోధకాన్ ప్రాచీనదుర్గాధిపం జాననామకం తత్పక్షాంశ్చ నిజఘాన॥

(౧౪౧౯) ౪౫౨౦ అబ్దే సఃసర్వాం నార్మండీరాష్ట్రం వశే చకార॥

(౧౪౨౦) ౪౫౨౧ అబ్దే ట్రాయిస్‌నగరే సంధౌకృతే స ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసేశ్వర దౌహిత్రీం కేథరీన్ నామకా ముద్వాహ్యా వృద్ధశ్వశురస్యార్థే ఫ్రాంసవిషయం శశాస॥

తస్మిన్నబ్దే జానవిడ్గేటనామకవిః లిబిసచరిత్రంట్రా ఇరోధనమితి కావ్యం చకార సః ఆంగ్లభాషయా ప్రథమః కవిః॥

(౧౪౨౧) ౪౫౨౨ అబ్దే ఫ్రెంచీయైః స్కాట్లైస్సంగత్యై స్సమరే ఆంగ్లేశ్వరస్య భ్రాతా క్లేరెంసాధిభూపః నిహతః ఆంగ్లేశ్వరశ్చ ఫ్రెంచీయ్యాన్ ల్వార్ ఇదినద్యాః అపరపారావధి విద్రావయామాస॥

(౧౪౨౨) ౪౫౨౩ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరః పంచమ హెన్రినామకః దిష్టాన్తంగతః తత స్తస్య సుతోబాలః షష్ఠహెన్రినామాపితుః పదమవాప॥ తస్య బాల్యాత్ బెడఫర్డస్య అధిభూపః నృపార్థం ఫ్రాంసవిషయే తద్రాష్ట్రాణి శశాస॥ గ్లోసేశ్వర అధిభూపః ఆంగ్లే శశాస॥

(౧౪౨౪) ౪౫౨౫ అబ్దే స్కాట్లైస్సంధిః కృతః స్కాటేశ్వరో జేమ్సః విమోచితః పునస్సింహాసనే సంస్థాపితః బెడఫర్డః ఫ్రెంచీయాన్ వర్నిలనగరే అజయత్॥

(౧౪౨౮) ౪౫౨౯ అబ్దే బెడఫర్డః ఆర్లియన్సనగరం రురోధ॥

(౧౪౨౯) ౩౫౩౦ జోననామా దోమ్రెమినామపల్యాం జంక్విసడెరనామకస్య కర్షకస్య సుతా ఫ్రాంసనృపాత్ సేనాం ప్రాప్య ఓర్లియనగరం ప్రాప్య తత్రాంగ్లేయాన్ జిత్వానగరం మోచయామాస। తతస్సా ఫ్రాంసేశ్వరం సప్తమచార్లసం రమ్సనగరం నీత్వా తత్రాభ్యషేచయత్॥

తదైవ ఆంగ్లేశ్వర షష్ఠహెన్రీచ ప్రాప్తయౌవనః పశ్చిమచానాలయ అభిషిక్తః॥

౧౪౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౫౩౧ అబ్దే బర్గండీసైన్యైః జోనాస గృహీతాంగ్లేశ్వరస్య విక్రీతా॥

(౧౪౩౧) ౪౫౩౨ అబ్దే సాజోనా దగ్ధా ఆంగ్లేశ్వర షష్ఠహెన్రి చ ఫ్రాంసనృప ఇతి తద్విషయ రాజధాన్యాం పారిసనగరే అభిషిక్తః॥

(౧౪౩౫) ౪౫౩౬ అబ్దే బెడఫర్డ అధిభూపః మమారయార్క అధిభూపః రిచ్చర్డనామా ఫ్రాంసవిషయ పాలకః కృతః ॥ బర్గండి అధిభూపశ్చ ఆంగ్లేశ్వరం త్యక్త్వా ఫ్రాంసనృపేణ సప్తమచార్లసేన సంగతః॥

(౧౪౩౬) ౪౫౩౭ అబ్దే పారిసనగరం ఫ్రాంసనృపేణ నిర్జితం, క్రమశః నార్మనగ్వైనరాష్ట్రేచ. తేన నిర్జితే॥

౧౪౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౫౪౫ అబ్ధే ఫ్రాంసేశ్వరాంగ్లేశ్వరయో స్సంధిః కృతః॥

(౧౪౧౨) ౪౫౧౩—(౧౪౯౧) ౪౫౯౨ అబ్దా వధి విలియ కాక్స్టర్ నామా జజీన యః ప్రథమతః గ్రంథముద్రాపణం చకార యః షష్టిగ్రంథాన్ చకారయేషాం భద్రాచరితంచసీ నామనాటకం చ ప్రసిద్ధె॥

(౧౪౪౫) ౪౫౪౬ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ఆంజుభూపస్య సుతాం మార్గరేటనామకా ముద్వాహ॥

(౧౪౪౭) ౪౫౪౮ అబ్దే గ్లాస్టర అధిభూపో రాజద్రోహీతి కారాగారే నిక్షిప్తః మమార। తతో యార్క అధిభూపో రిచర్డః అనన్తర నృప ఇతి ప్రచురీకృతః॥

(౧౪౫౦) ౪౫౫౧ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరః రూయర్ నగర మజయత్ యస్మా న్నార్మనరాష్ట్రం ఆంగ్లేయానాం నష్టం। ఏతస్మి న్నేవాబ్దే మాన్యో జానఫోర్టెస్క్యూనామా డిలాడి బసలీగీమ అంగ్లైలునామకం ప్రకృతివాంఛానుసారి రాజ్య మితిచ గ్రంథాన్ చకార॥

(౧౪౫౧) ౪౫౫౨ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరః చోడోర్బయాని రాష్ట్రాణీచ అజయత్ యస్మా దాంగ్లేశ్వరస్య ఫ్రాంసవిషయే కలేనగర మాత్రమేవా వశిష్టం॥

(౧౪౫౩) ౪౫౫౪ అబ్దే శతవార్షిక సమరస్య అన్తిమభాగ ఆంగ్లేశ్వర సాగన్తో ష్రూస్బరీమహాభూపః గాస్కనీ మవస్కందితుం గ

త్వా నిహతః॥ సోమర్సేట్ భూపశ్చ నిగృహీతః॥ ఆంగ్లేశ్వరో హెన్రి. నామా అస్వస్థమనా అభవత్ తస్య పాలనార్థం యార్క అధిభూప, నియుక్తః॥

(౧౪౫౫) ౪౫౫౬ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః పునస్స్వస్థమానసో భూత్వా యార్క అధిభూపం అధికారాత్ భ్రంశయిత్వా సోమర్సేట్ట అధిభూపం ప్రధానామాత్యం చకార । తస్మాత్ యార్క సోమర్సేట్ అధిభూపయో స్సమరో భవత్ । సాలిస్బరీ, మార్చిభూపౌ యార్కస్య। పక్షగావభూతాం నృపశ్చ యార్కాణాం వశే న్యపతత్॥

(౧౪౫౮ + ౩౧౦౧) ౪౫౫౯ అబ్దే నృపః యార్క-సోమర్సేట్ అధిభూపయోః సంధించకార॥

(౧౪౫౯) ౪౫౬౦ అబ్దే పునస్తయో స్సమరే సమారబ్ధే యార్కేశ్వరః విజయ మవాప॥

(౧౪౬౦) ౪౫౬౧ అబ్దే సయార్కేశ్వరః స్వపరిపంథినం జిత్వా నృపంచ జగృహే తదైవ సయార్కేశ్వరః పార్లమెంటైః అనన్తరనృప ఇతినిశ్చితః। నృపస్య మహిష్యా మార్గరెటానామ్న్యా సంచోదితో లాంకేస్ధరభూపః యార్కేశ్వరం సమరే నిజఘాన, సాలిస్బరిభూపంచ గృహీత్వా నిజఘాన॥

(౧౪౬౧) ౪౫౬౨ అబ్దే యార్కేశ్వరస్య సుతో మార్చేనః మహాభూపః ఏడ్వర్డనామా లాంకేస్దానాథ మజయత్ "నృపస్య మహిషీచ వార్విక భూపం జిత్వా నృప మమోచయత్ వార్వికస్చ మార్చ్బేర్మహాభూపం ఎడ్వర్డనామకం లండననగరం నీత్వా చతుర్థ ఎడ్వర్డనామ్నా నృపం ప్రచురయామాస॥

స చతుర్థ ఎడ్వర్డః లాంకేస్ట్రియార్ తౌటననగరే జిత్వా పశ్చిమాచాలయె ఆంగ్లేశ్వర ఇత్యభిషిక్తః॥

పూర్వనృపస్య షష్ఠహెన్రే ర్మహిషీ మార్గరెటా స్కాటలండ్ విషయ మగమత్॥

ఆంగ్లేశ్వరో ఎడ్వర్డః స్వానుజమేకం జార్జనామకం క్లారెంస అధిభూపం చకార అన్యం రిచిడనామకంచ గ్లోసేస్టస్య అధిభూపం చకార॥

(౧౪౬౪) ౪౫౬౫ అబ్దే మార్గరేటా పునరాంగ్ల విషయం ఉత్తరే ప్రవిశ్య పరాజితా॥ తస్మిన్నేవాబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ఎలిజబెతా వుడ్విల నామకా ముపాహ॥

(౧౪౬౫) ౪౫౬౬ అబ్దె పూర్వనృపష్షష్ఠహేన్రీని గృహీతః దుర్గే నిక్షిప్తః॥

(౧౪౬౯) ౪౫౭౦ అబ్దె వార్విక్ః నృప మేడ్వర్డనామకం అల్పకాలం నిగృహ్యావశే స్థాపయా మాస॥

(౧౪౭౦) ౪౫౭౧ అబ్దె వార్విక, క్లారెంసభూపౌ నృపస్య భీతౌ ఫ్రాంసం ప్రత్యపసృతౌ॥ తత్ర తౌ మార్గరేట యా సంగతౌ షష్ఠహేన్రీం పునః నృపం కర్తు మయుతతాం తతో వార్విక్ః ఆంగ్లమాజగామ యదా ఆంగ్లేశ్వర ఎడ్వర్డః ఫ్లాండరరాష్ట్రం ప్రత్యపససార॥ షష్ఠహేన్రీచ పునః నృపః కృతః॥

(౧౪౭౧) ౪౫౭౨ అబ్దె చతుర్థఎడ్వర్డః గ్లోస్టరభూపశ్చ ఆంగ్లమాజగ్మతుః। తౌ క్లేరన్సభూపేన సంగతౌ లండననగరీం ప్రవివిశతుః ఎడ్వర్డః వార్విక్ం బర్గేటనగరే సమగే నిజఘాన॥ తతస్సః మార్గరేటాంచ ట్యూల్స్బరీనా మస్థకే అజయత్ యదా యువరాజః నిహతః॥ తత్రైవ షష్ఠహేన్రీ లండన దుర్గే మమార॥

(౧౪౭౪) ౪౫౭౫ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః చతుర్థ ఏడ్వర్డః ఫ్రాంసవిషయ మవస్కంద్య తన్నృపేణ ఏకాదశ మలూఇ నామకెన విపులధనం దత్వా నివర్తితః॥

(౧౪౭౮) ౪౫౭౯ అబ్దె తస్య భ్రాతా క్లేరెంన్స అధిభూపః రాజద్రోహ పాపే నిహతః॥

(౧౪౮౩) ౪౫౮౪ అబ్దె చతుర్థ ఎడ్వర్డః దిష్టాన్తంగతః॥ తతస్తస్య సుతో ద్వాదశవార్షిక బాలః పంచమ ఎడ్వర్డనామ్నా నృపః కృతః॥ తస్య పాలనె తస్య పితృవ్యో గ్లోసెస్థరస్య అధిభూపః రిచర్డనామా నియోజితః॥ స రిచర్డః నృపస్య మాతుః బాంధవాన్నిష్కాస్య స్వయమెక పాలకో భవత్॥ తత స్సః హేస్టింగ్స రైవర్స గ్రెనామభూపా నమారయత్॥ తతః పార్లమెంట సభా బాలనృపం పంచమ ఎడ్వర్డం భ్రంశయిత్వా గోసేస్టరస్య అధిభూపం తృతీయ

రిచ్చర్డనామ్నా నృప మభ్యషేచ యత్॥ తత్తో బకింఘామ అధిభూపః నృపాధికార తిరస్క్రియాం కృత్వా నిహతః॥ తతో బాలః పంచమ ఎడ్వర్డః తస్య భ్రాతా యార్కస్య అధిభూపః రిచ్చర్డనామా చలండనదుర్గే మారితౌ॥ (౧౪౮౪) ౪౫౮౫ అబ్దె తృతీయ్య రిచ్చర్డస్య సుతో వేల్స యువరాజః ఎడ్వర్డనామకో మమార॥

(౧౪౮౫) ౪౫౮౬ నృపస్య మహిషీ అనినామాదిష్టాన్తంగతా॥ ట్యూడరవంశ్యః హేన్రినామకః ఆంగ్లవిషయ మగమత్ । ఆంగ్లేశ్వరో రిచ్చర్డః తం యోద్ధుం మగమత్ । కింతుసః బాస్వర్తనామనగరే శత్రుణా మహాసమరే నిహతః॥ యస్మాత్తస్య సుతః తత్పూర్వమేవ కాలధర్మం గతః ప్లాంటాజనిట్సకులం తేనా న్తమితం । తతో ట్యూడరకులజో రిచర్డమాండనాథః హేన్రినామకః పార్లమెంటు సభాయాం సింహాసనె అభిషిక్తః॥

తస్య పూర్వకులేన సంబంధం వర్ణయామః

తృతీయ్య ఎడ్వర్డః

జానః (లాంకాస్టరస్యఅధిభూపః)

చతుర్థ హేన్రి

పంచమహేన్రి = కెతరైనా = ఓవేనట్యూడరః

ఎడ్మంట్యూడరః = మార్గరేటా (రిచమాండమహాభూపః)

సప్తహేన్రి = ఎలిజబెత (చతుర్థఎడ్వర్డసుతా)

ప్లాంటాజని స్థానాంకాలేకవయః

జానబ్యూఫోర్టు (సమర్సెటన్మహాభూపః)

ద్వితియ్యజానబ్యూఫోర్టోమ (సమర్సెటస్య అధిభూపః)

లాయమననామకః క్రైస్తవాచార్యః బ్రైటనచరితం కావ్యమకరోత్ । ౧౨౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౦౧ అబ్దె (అర్ధనేక్సనభాషా) గ్లో

సేస్థరవాసి రాబర్టనామా ఆంగ్లేయచరితం। విలింసనామక గ్రంథం ఆంగ్లేమునీనాం గాథాశ్చ చచకార (ప్రాచీన ఆంగ్లభాషా)

౧౨౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౧—౧౨౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౩౮౬ రాబర్టమా మానింగనామా వింకాలంవాసి బ్రిటనచరితాత్మకం కావ్యం చకార। (ప్రా)

మధ్యమ భాషా.

జానగోవః ౧౩౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౨—౧౪౮౦ + ౩౧౦౧= ౪౫౮౧ కవిః కన్ఫేసిఓ అమొంటుసనామాదికాని చకార॥

జఓ ఫ్రెచాసరః— ౧౩౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౯-౧౫౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౫౮౧తృతీయ్య ఎడ్వర్డనృపయోః రాష్ఠానకవిః మహాకవిః। ద్వితీయ్యా చర్డః తస్య ప్రధానకావ్యం కటర్బరగాథాః॥ జానమండివిల్లీ ౧౩౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౪౦౨—౧౩౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౪౭౩ ప్రాచీయూత్రా ఇతి గ్రంథం ఆంగ్ల, ఫ్రెంచీయ్యా, లాటిన భాషా సుచకార॥

రాబర్ట అపరనామా విలియమలాంగ్లడేలనామా॥

౧౩౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౪౦౧ అబ్దె జాతః ఆక్సఫర్డనగరె ఓరీలపాఠశాలాయాం అధ్యాపకః ప్లోమనసా మనసా మత్త స్వప్నమితి గ్రంథం చకార॥

జానవైక్లిఫః ౧౩౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౪౨౫— ౧౩౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౪౮౫ అక్సఫర్డనగరే డబీక, చిలిఅలవిద్యాలయయోః అధ్యాపకః బైబిలగ్రంథం ఆంగ్లభాషాయాం చకార।, జాన బార్బరనాము అబరీనే క్రైస్తవాచార్యః ౧౩౭౬ + ౩౧౦౧ = ౪౪౭౭ అబ్దె రాబర్టబ్రూసస్య చెష్టితానికావ్యం చకార॥

ప్రథమజేమ్సః స్కాటనృపః ౧౩౯౪ + ౩౧౦౧ = ౪౪౯౫— ౧౪౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౫౩౮ సః ఆంగ్లవిషయే ఏకోవింశాబ్దాన్ బంద్యాంవసన్ చాసరస్య కావ్యాని పఠిత్వా బహూని కావ్యా చకార యేషు నృపస్య కావ్య మిత్యేక మేవావసిష్టం జానవిడ్గేటః ౧౪౨౦ + ౧౩౦౧ = ౪౫౨౧ తం సచరితం ట్రాసంరోధన మితి కావ్యేని చకార॥

సూన్యః జానఫాల్ట్సూర్య ౧౪౫౦ + ౩౧౦౧ = ౪౫౫౧ డిలాడి బసవీగమ ఆంగ్లైక నిరంకుశ, స ప్రజానాం భాయుతరాజ్య మితి కావ్యాని చకార॥

విలియమ వాక్సటనః ౧౪౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౫౧౩—౧౪౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౫౯౨ ప్రథమతః ఆంగ్లేయ ముద్రాపకః షష్టికావ్యాని చకార యేషు త్రా ఇరోధన మితి, చిసినాటికా ఇతి ప్రధనాః॥

ట్యూడరాః

ఏవం ౧౪౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౫౮౬ అబ్దే ట్యూడరకులజస్సప్తమహెన్రి నామకః, ఆంగ్లేశ్వరో భవత్॥

(౧౪౮౬) ౪౫౮౭ అబ్దే సః యార్కకులజాం చతుర్థ ఎడ్వర్డస్య సుతాం ఎలిజబెతానామకా ముహాహ॥

౧౪౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౫౯౩ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంశవిషయ మవస్కందితుం గత్వా సమర మకృత్వైవ ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిం చకార॥

(౧౪౯౬) ౪౫౯౭ అబ్దే స్కాటేశ్వరః చతుర్థ జేమ్సనామకః పర్కినవార బేకనామకస్య పక్షమవలంబ్య ఆత్మానం । యార్కేశ్వరం రిచర్డ మితి ఖ్యాపయత ఆంగ్ల మవాస్కందయత్॥

(౧౪౯౭) ౪౫౯౮ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః తం జిత్వా పర్కినం గృహీత్వామారయామాస। యః ప్లాంటాజనిష్టకుల స్యాన్తిమః । తత ఆంగ్లేశ్వరః కబాటనామకం అమెరికావిషయ దర్శనాయ నౌకయా ప్రేషయామాస॥

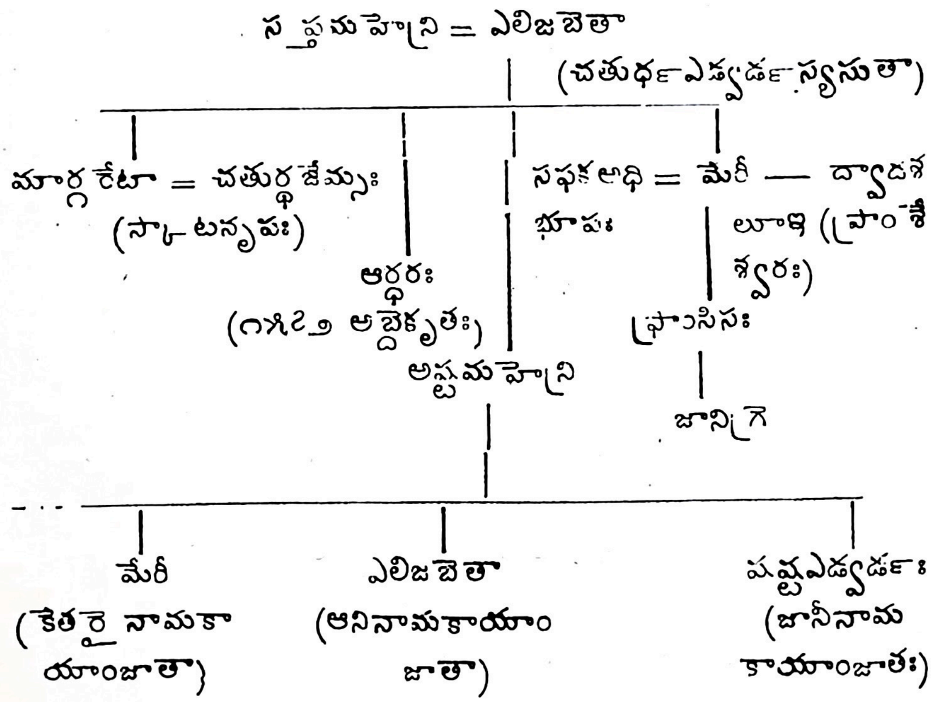
౧౫౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౬౦౨ అబ్దే యువరాజ ఆర్థరనామక ఆరాగాన కులజాంకతరైనా మువాహ॥

౧౫౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౦౩ అబ్దే యువరాజః అర్థరః కాలధర్మం గతః తస్య మహిషీ క్షేత్రినామక యువరాజస్య మహిష్యర్థే నిశ్చితా॥

(౧౫౦౩) ౪౬౦౪ అబ్దే నృపస్య సుతా మార్గేరిటా స్కాటేశ్వరం చతుర్థజేమ్స మువాహ॥

౧౫౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౬౧౦ అబ్దే సప్తమహెన్రీ దిష్టాన్తం గతః । తతస్తస్య సుతో హెన్రినామకః అష్టమహెన్రినామ్నా సింహాసన మారురోహ । సః కేతరైనా ముపాహ॥

౧౫౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౧౩ అబ్దేస ఆఙ్గ్లేశ్వరః క్రైస్తవమతాధీశేన పోపునామకేన సంచోదితః ఫ్రాంసనృపం ద్వాదశలూఇనామకం ఇటలీనృపం నాశయితుం యతమానః స్పైననృపేణ ప్రేష్యమాణ సేనాయా స్సాహాయ్యేన సేనా మప్రైషయత్ । తాభ్యాం సంగతసేనాభ్యాం టోరేనాది నగరాణి నిర్జితాని । సఫకభూపః నిగృహీతః కారాగారే నిక్షిప్తః॥ చతుర్థజేమ్స స్కాటేశ్వరః ఆఙ్గ్లేశ్వరేణ కలహం కృత్వా ఆఙ్గ్ల మవాస్కందయత్ । ఫ్లాడెననగరే స స్కాటేశ్వరో బహుభి స్సామన్తై స్సహ మహతి సమరే నిహతః ॥

౧౫౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౧౫ అబ్దే స ఆఙ్గ్లేశ్వరః ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిం చకార । తస్య అనుజామేరినామకా ఫ్రాంసేశ్వరేణలూనామకే నోద్వాహితా ॥ మాసత్రయానన్తరం స ఫ్రాంసేశ్వరః దిష్టాన్తం గతః ॥

(౧౫౧౫) ౪౬౧౬ అబ్దే ఆంగ్లప్రాంస స్పైననృపాణాం సంధిః కృతః

(౧౫౧౬) ౪౬౧౭ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరస్యసుతా మేరీనామా జాతా॥

(౧౫౨౦) ౪౬౨౧ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసి సేన వయస్యతాయాం సంగతౌ యదా స్వర్ణపటేసభా కృతా సాస్వర్ణసభేఇతి ఖ్యాతా॥ అనన్తరం జర్మనేశః చార్లసః ఆంగ్లేశ్వరేణ సంగతః॥

(౧౫౨౧) ౪౬౨౨ అబ్దే బకింఘామ అధిభూపః రాజద్రోహీ నిహతః। నృపశ్చమతాచార్యేణ లూథరనామకేన కలహం చకార। ఆంగ్లేశ్వరః తస్యలూథరస్య ద్వైరథేన గ్రంథం రచయిత్వా మతరక్షక ఇతి నామ పోపునామకాత్ క్రైస్తవ మతాధీశాలేభే॥

(౧౫౨౩) ౪౬౨౪ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరేణ స్పేననృపేణచఫ్రాంశ విషయావస్కందనాయ సేనా సంప్రేషితా కింతుఉభయసేనేఅపి సంగతేపరాజితే॥

(౧౫౨౪) ౪౬౨౫ అబ్దే ఫ్రెంచీయ్యా సేనాః శర్మనేశస్య సేనయా పరాజితాః తతః ఫ్రెంచీయ్యాః ఇటలీం విజహుః తతః పునస్సమరే ఫ్రాంసనృపః పరాజితః నిగృహీతశ్చ ॥

(౧౫౨౫) ౪౬౨౬ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః స్పైననృపేణ సంగతః ఫ్రాంసవిషయ మవస్కందితు మైచ్ఛత్ కింతు స్పైననృపః నాంగీచకార। తత ఆంగ్లేశ్వరస్య మంత్రీ వుల్సేనామకః ఫ్రాంసేశ్వరస్య చ సంధిం చకార॥

(౧౫౨౬) ౪౬౨౭ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరస్య ఆంగ్లేశ్వరస్య సుతాం మేరీనామకా ముద్వాహయితుం సందేశం వుల్సే ఫ్రాంసేశ్వరా యానయత్। తదా ఫ్రాంసేశ్వరః తస్యాః మేర్యాః ధర్మోద్వాహ జన్మ ఫ్రాంసేశ్వరేణ విశదీకృతం॥

(౧౫౨౭) ౪౬౨౮ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరోపి స్వవివాహస్య ధర్మశాస్త్రానుసారితాం స్వయమేవ వివదమానః పోపస్య నిర్ణయార్థ ముప్రైషయత్। కింతు తస్య నిర్ణయః నానుసృతః॥

(౧౫౨౯) ౪౬౩౦ ఆంగ్లేశ్వరః వుల్సే భ్రంశయిత్వా తామస మోరనామక మమాత్య మకరోత్ । స ప్తవార్షికావధిపార్లమెంట సభాకృతా ॥

(౧౫౩౦) ౪౬౩౧ అబ్దె వుల్సె మృతః । క్రామ్వెలనామకమ మాత్యం చకార । తత ఆంగ్లేశ్వరః స్వవైవాహికధర్మవిషయం విద్యాలయాధికారిభిః మంత్రయామాస । తైః నిర్ణయఃనకృతః । విషయే చ ప్రకృతీనాం పోపస్య మతాధికారే తిరస్క్రియా బుద్ధి రంకురితా । నృతశ్చతై సంగతః పోపాధికారం వినా కర్తుమైచ్ఛత్ పార్లమెంట సభయా సంగతః పోపాధికారం వినా కృత్యా స్వవిషయే మతాచార్యా కృత్యవిషయం శాసన మకరోత్ । సన్నృపః మతాధి ఇతి సంమానితః ॥

(౧౫౩౧) ౪౬౩౨ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః మతాధిప ఇత్యంగీకృతః । ప్రజాశ్చ రోమననగరస్థ క్రైస్తవమతావలంబనం పోపేనప్రచురీకృతం విగ్రహారాధన సంయుతం విహాయ స్వవిషయస్థం లూథరేన ప్రచురీకృతం ప్రతిమారాధన గాహిత్య మవలలంబె ॥

(౧౫౩౩) ౪౬౩౪ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః స్వపూర్వమహిషీం కేథరీనాం శాస్త్రతో విసృజ్య అన్నిబోలీన్ కులజాం అన్నినామికా మువాహ

(౧౫౩౪) ౪౬౩౫ అబ్దె పోపునా ఆంగ్లేశ్వరస్య ప్రథమ మహిష్యాః విజహానె నాంగీకృతే స ఆంగ్లేశ్వరః స్వవిషయే మతసంబాధం పోపస్య అపానయత్ ॥

(౧౫౩౫) ౪౬౩౬ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వర శాసనేన స్వవిషయే మతాధిపః కృతః తన్మంత్రీ క్రామ్వెలః తస్య ప్రతినిధిః కృతః ॥

(౧౫౩౬) ౪౬౩౭ అబ్దె నృపస్య జ్యేష్ఠమహిషీ మమార ॥ ద్వితీయాచ అన్నినామ్నీ వ్యభిచారిణీతి నృపేణారోపిత దోషానిహతా తతో నృపః అన్యాం జానినామకా మువాహ తస్య దుహితా మేరీ, ఎలిజబెతనామకేస్వాక్రమ దుహిత్రేతి శశాస ॥ క్రైస్తవమతగ్రంథం బైబల ఇతిఖ్యాతం ఆంగ్లేయభాషయా రచయిత్వా ఆలయెషుపాచయత్ ॥

౧౫౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౬౩౯ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః సర్వాన్ క్త్రైస్తవాశ్రమా న్నాశయిత్వా శ్రవణా నపి దుష్టచారిణ శ్శిక్షిత్వావిగృహ యుతానాలయా న్నాసయామాస ॥

(౧౫౪౦) ౪౬౪౧ అబ్దె సః క్లీవి సకులజాం అన్నినామ్నా ముపాహ । తతోఽమాత్యః క్రామ్వెలనామకః భ్రంశితః నిహతశ్చ। తతో నృపవరః తాం అన్ని మపి విసృజ్య హోవార్డ్ కులజాం కాదరైనా నామకా ముపాహ ॥

(౧౫౪౨) ౪౬౪౩ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః ఐర్లాండవిషయస్యనృప ఇతి ప్రచురీకృతః ॥ తతస్తా మపి క్యాథరీన్ హోవర్డ్నా మహిషీం సమష్ట ఆంగ్లేశ్వరః నవజాయాభిలాషీ దుష్టచారిణీతిప్రచురీయ్య నిజఘాన ॥

(౧౫౪౩) ౪౬౪౪ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః షష్ఠాం మహిషిం కేదరైనపారనామకా ముపాహ । స్వసుతస్య ఎడ్వర్డ్నామ్నస్య స్కాటనృప సుతయాః మేరీనామకాయాః వివాహార్థం సంవిధానం చకార ॥

(౧౫౪౪) ౪౬౪౫ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః హార్టఫోర్ట్ లైలభూపై రధిష్ఠితాం సేనాం స్కాటవిషయావస్కందనాయ ప్రేషయిత్వా స్వయం ఫ్రాంసవిషయ మవస్కందయితుం సంబలోననగర మజయత్ ॥

(౧౫౪౬) ౪౬౪౭ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసనృపేణ సంధిం కృత్వా । నార్ఫక్ అధిభూపం । తత్సుతం స్రెరేభూపంచ రాజద్రోహాత్ కారాగారె న్యక్షిపత్ ॥ గ్రేనామభూతః ఐర్లాండవిషయే నృపస్య ప్రతినిధిః కృతః ॥

(౧౫౪౭) ౪౬౪౮ అబ్దె స్రెరేభూపః నిహతః ఆంగ్లేశ్వరశ్చ సుదుష్టో విషయలోలుపః అష్టమహెన్రి తస్మి న్నెవాబ్దె దిష్టాన్తం గతః ॥

తత స్తస్య సుతో ఎడ్వర్డ్ః షష్ఠఎడ్వర్డ్నామ్నా పితృాసన మారురోహ ॥

ఏవం షష్ఠఎడ్వర్డ్ః బాలః నృపః కృతః ౧౫౪౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౪౮ అబ్దె సోమర్సెట అధిభూపః తస్య పాలనాయ నియుక్తః సః స్కాటరాజ్ఞ్యాః ఉద్వాహావిషయె కృతం సంపధానాంచ బలాదపి నివర్త

యితుం తద్విషయ మవసంద్యతా నజయత్ స్కాటేశ్వరః ప్రాంస నృపేణ ద్వితీయ్యహెన్రినామకేన సంధిం చకార స్కాటేశ్వరీచ ప్రాంసిసనామక మువాహ ॥

తత ఆంగ్లేశ్వరేణ ప్రాన్సేశ్వరేణ సమరస్స మారబ్ధః । ఆంగ్లేశ్వరః క్రైస్తవాలయేషు విగ్రహాన్ పాతయిత్వా ఆంగ్లభాషోపయోగంచకార ॥

౧౫౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౬౫౦ అబ్దె స అమాత్య స్సోమర్సేట నాథః దారిద్ర్యయుత కృషీవలానాం వృద్ధ్యర్థం కృషి వృద్ధిం కృత్వా వస్తువిధాన కర్మచ సంవర్ధయామాస తథాపి తే తస్యో ప్రధయాస హద్భిః సః అమాత్యపదాత్ భ్రంశితః, నార్త్వికభూపః అమాత్యో భవత్ ॥

౧౫౫౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౫౧ అబ్దె ప్రాంసనృపేణ సంధిః కృతః ॥

(౧౫౫౧) ౪౬౫౨ అబ్దె అమాత్యో నార్త్వికభూపః ఉత్తరాంబరాష్ట్రస్య అధిభూపః కృతః । సమరసేట ప్రమరశ్రేష్ఠః । భూపః రాజద్రోహీతి పరివాదేనలండనదుర్గే నిగృహీతః ॥

(౧౫౫౩) ౪౬౫౪ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వర షష్ఠఎడ్వర్డః మహావ్యాధినా క్రాన్తః దిష్టాన్తంగతః । తత ఉత్తరాంబరస్యాధిభూపోమాత్యః జానిగ్రినామకం సింహాసనే స్థాపయితు మయ తత ॥ తదేవ రాజ్ఞీం ప్రతిప్రచురయామాస ॥ మేరీచ నృపస్యజ్యేష్ఠభగినీ అపసపార । తతః ప్రకృతయస్యరాః తస్స పక్షగా అభూవన్ ॥

ఉత్తరాంబరేశ సేనాశ్చతం విజహుః । సచ ఉత్తపోకరాష్ట్రే నిహతః ॥ తతో మేరీనామకా సింహాసనే అభిషిక్తా జానిగ్రేనామకా ఉత్తరాంబరేశశ్చ దుర్గేనిగృహితౌ । ఉత్తరాంబరేశశ్చ నిహతః ॥

(౧౫౫౪) ౪౬౫౫ అబ్దె జానగ్రేనామకా తస్యాః పతిః పితాపి నిహతాః ఎలిజబెతాచ । దుర్గేనిగృహీతా । మేరరాజ్ఞీచ స్పైనన్నృపం ఫిలిపనామక మువాహ తత్ పార్లమెంటు సభ్యానామపి సమ్మతం । తతః రాజ్ఞ్యా పునః రోమన క్రైస్తవమతం ఆయుతనేషు సంస్థాపితం పోపశ్చ మతాధీశః కృతః ॥

(౧౫౫౭) ౪౬౫౮ అబ్దె ఆంగ్లా న్నిష్కాసితానాం ఫ్రాంసేశ్వర అవలంబన మదదత్ ॥ తత స్సైనన్నృపేణ సంచోదితం ఆంగ్లానాం ఫ్రెంచీయానాం సమరస్స మభవత్ । తస్మిన్ సమరే ఆంగ్లేశ్వర । స్సైనన్నృపయో సేనాభిః ఫ్రాంసేశ్వర సేనాః పరాజితాః ॥

(౧౫౫౮) ౪౬౫౯ అబ్దె కలినగరీ ఫ్రాంసేశ్వరేణ నిర్జితా ఫ్రాంసేశ్వర సేనాశ్చ స్పేనేశ్వరేణ ఆంగ్లనౌకాభిః కృతసాహాయ్యేన నిర్జితాః ॥ తత ఆంగ్లేశ్వర స్స్పేనేశ్వర ఫ్రాంసేశ్వరాణాం సంధిః కృతాః తస్మిన్నేవాబ్దె ఆంగ్లేశ్వరీ మేరీదష్టాన్తం ప్రాప్తా । తత స్తస్యాః స్వసా ఎలిజబెతనామా అభిషిక్తా తతస్స్పేనన్నృపఃఫిలిపః తాముద్వోఢు మైచ్ఛత్ కింతుసానైచ్ఛత్ ॥

(౧౫౫౯) ౪౬౬౦ అబ్దె ఫ్రాంసేశ్వరేణ పునస్సంధిః కృతః । తతో చిరదేవ స ఫ్రాంసన్నృపః ద్వితీయ్య హెన్రినామకం దిష్టాన్తం గతః ॥ తస్మి న్నెవాబ్దె ఆంగ్లేశ్వరః రోమన క్రైస్తవమతంస్వవిషయా లయే ష్వ్యపనీయ్య పునరాంగ్లేయ క్రైస్తవఃమతం సంస్థాపయామాస॥

(౧౫౬౦) ౪౬౬౧ అబ్దె ఫ్రెంచిసేనాః స్కాటంవిహాయ అగచ్ఛన్ । తతః స్కాటేశ్వరీ మేరీనామా స్వవిషయ మనమత్ ॥

(౧౫౬౨) ౪౬౬౩ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వర్యా ఫ్రాంసం ప్రతిపేషితసేనాః పరాజితాః । స్కాటేశ్వరీ మేరీస్వానన్తరాధిపా ఇతి వాంఛా ఎలిజబెతయా నిరాకృతా ॥

౧౫౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౬ అబ్దె స్కాటేశ్వరీ మేరీడానెన్లా నామకముపాహ ॥

(౧౫౬౬) ౪౬౬౭ అబ్దె ఫ్రెంచేశ్వరేణ ఆంగ్లేశ్వర్యా సంధిం కృతం ॥

(౧౫౬౭) ౪౬౬౮ అబ్దె డర్లెన్ని నిహతః। మేరీరాజ్ఞీచభ్రంశితా॥

(౧౫౬౮) ౪౬౬౯ అబ్దె మేరీ ఆంగ్లం ప్రత్యప ససార ॥ తత్ర స్కాటర్బరీనగరే నిగృహీతా తస్మి న్నబ్దె ఆస్ట్రియాన్నృపసుతః చర్లసనామకః ఆంగ్లేశ్వరీ ముద్వోఢుమియేష కింతుసః రోమనమతస్థ ఇతి తం నైచ్ఛత్ ॥

(౧౫౬౯) ౪౬౭౦ అబ్దె ఉత్తర ప్రజా శశిలనామకాః స్పైన నృపేణ రాజ్ఞీంయోద్ధుం సంచోదయన్ ఫిలిపశ్చ మేరియాః పక్ష మవ

లలంబె) నార్ఫాక) రాష్ట్రసామన్తః స్కాటేశ్వరీ ముద్వోఢుం యత మానః కారాగారే నిక్షిప్తః ॥ స్కాటేశ్వర్యాః పక్ష మవలంబ్య ఉత్తరాంబరీ పశ్చిమరాష్ట్ర!! (వేస్టమార్లేండ) సామంతైః కలహేజనితః మహా త్రౌర్యేణ తచ్ఛమితః॥

(౧౫౭౦) ౪౬౭౧ అబ్దె తౌ సామంతౌ స్కాటం ప్రత్యపసరతాం॥

(౧౫౭౧) ౪౬౭౨ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వర్యా పార్లెమెంటసభాస్థయా పోపస్య మతాధీశత్వం వినాకృతం ॥

(౧౫౭౨) ౪౬౭3 అబ్దె ఉత్తరప్రజా సామంతో నిహతః। ఫ్రాంసి స్డ్రెకనామకః పశ్చిమగోళస్థప నామారాష్ట్రం ప్రతియాత్రాం జగామ ॥

(౧౫౭౫) ౪౬౭౬ అబ్దె ఔత్తరవిషయస్య ప్రజాః తద్వ్యషయం (నార్వ్యే, స్వీడన) హామండ విషయాణాం ఆధిప స్థైనాధం ఫిలిపం భ్రంశయిత్వా ఆంగ్లేశ్వర్యాతాః విషయాః దాపయిష్యామ ఇతి వార్తాః మప్రైషయః । కింతు సానాంగీ చకార ॥

(౧౫౭౭) ౪౬౭౮ అబ్దె డ్రెకనామా శాంతమహాబ్ధౌ నౌకయాత్రాం జగామ ॥

(౧౫౭౯) ౪౬౮౦ అబ్దె ఆంగ్లేశ్వర ఎలిజబెతా పునః ఉత్తర విషయాణాం రాజ్యగ్రహాణం యాచితో నైచ్ఛత్ తత అంజుఅధిభూపః తద్విషయే నృపః కృతః తత ఆంగ్లేశ్వరీ తం ఫ్రాంసేశ్వరానుజం అంజుఅధిభూపం ఉద్వోఢు మైచ్ఛత్ కింతు సామంతై ర్నివారితా కృచ్ఛ్రా ద్విరతాన పునరుద్వాహ వార్తాంయావజ్జీవం చకార ॥

(౧౫౮౦) ౪౬౮౧ అబ్దె గ్రేనామభూపః ఆంగ్లేశ్వర సామంతః। ఇటలి, స్పైన నృపయో స్సేనా మజయత్ ॥

(౧౫౮౬) ౪౬౮౭ అబ్దె డ్రెకః పశ్చిమగోళే శాన్తసముద్రె ద్వీపేభ్యః విపుల సుగంధవస్తుజాలై స్సహాన్య వర్తత। ఆంగ్లేశ్వర స్పైన నృపేణ సంధిం కర్తుం మైచ్ఛత్ కింతు తేన నాంగీకృతం స్కాటేశ్వర్యాః దోషవిచారణా ॥

(౧౫౮౭)౪౬౮౮ అబ్దె సా స్కాటేశ్వరీమేరీనామకా నిహతా ॥ స్పైననృపః ఆంగ్ల మవస్కందయితుం మహాసన్నాహ మకరోత్ ॥

పోపశ్చ తమచోదయత్ । ఆంగ్లేశ్వర్యా విషయ రక్షణార్థం కృతో యత్నః ॥ డ్రేకః ప్రాక్స్థితేశ్వరేణ ప్రేషిత అల్పక సేనా మదహత్ ॥

(౧౫౮౮) ౪౬౮౯ అబ్దే స్పైనేశ్వరః పునః మహానౌక సేనా మప్రైషయత్ । కింతు సాపి ఆంగ్లేశ్వర్యాః సేనాభి ర్నిర్జితానష్టా ॥

(౧౫౮౯) ౪౬౯౦ అబ్దే స్పైనేశ్వరఃఫిలిపః ఫ్రాంస మవస్కందయితు మైచ్ఛత్, ఫ్రాంసేశ్వరశ్చ ఆంగ్లేశ్వర్యా స్వరక్షణార్థం సంధిం చకార। తతః పోర్చుగలనృపే అంటోనిఓనామకే స్పైనేశ్వరేణ బాధితే పోర్చుగలనాథస్య సాహాయ్యార్థం ఆంగ్లేశ్వరీ, ఫ్రాంసేశ్వరాభ్యాం సేనా ప్రేషితా ॥ ఆంగ్లేశ్వర్యా స్సేనాపతిః డ్రేకః పోర్చుగలే కోరున్నా మనగర మజయత్ ॥

(౧౫౯౦) ౪౬౯౧ అబ్దే అప్సరసాం రాజ్ఞీతినామ్నా కావ్యం రాలీనామ్నా ప్రచోదితః స్పెంసరనామ కవివరశ్చకార । ఆంగ్లేయాః ప్రాచీం ప్రతిభారతే వాణిజ్యార్థ మాజగ్ముః । కేచన వాణిజ్యార్థం శాకద్వీప మగమత్ ॥

(౧౫౯౧) ౪౬౯౨ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వర్యా ఫ్రాంసేశ్వరస్య చతుర్థహెన్రినామకస్య సాహాయ్యార్థం సేనా ప్రేషితా ॥

(౧౫౯౩) ౪౬౯౪ అబ్దే షేక్స్పియరనామ కవివరః లీనసాదోనీయ్య మితి కావ్యం చకార ॥

(౧౫౯౪) ౪౬౯౫ అబ్దే హూకరనామకేన క్రైస్తవాయతన విషయం నాటకం కృతం ॥

(౧౫౯౬) ౪౬౯౭ అబ్దేస్పైనవిషయ మవస్కందితుం సేనా ప్రేషితా ॥

(౧౫౯౮) ౪౬౯౯ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిః కృతః ॥

౧౫౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౯ అబ్ద మారభ్య

౧౫౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౭ అబ్దా వధివిషయేనాగరికాణాం వృద్ధి రభవత్ । ప్రజాః పూర్వమధిష్ఠిత దుర్గాణి విహాయ రమ్యతర గృహేషు న్యవసన్ యేవాతాయనైః విచిత్రవర్ణైః భూషిత వర్ణైః ర్విభూషితాః ॥ తస్మిన్నేవ కాలే గ్రంథరచనావృద్ధి రభవత్ ॥ హూక

రః షేక్స్పియరః స్పెంసరనామకాః కవివరాః వరకావ్యాని చక్రుః బేకనశ్చ నవశాస్త్రోన్మీలనం కర్తు మైచ్ఛత్ । ఏతైః షేక్స్పియరాది కవిభిః స్వకావ్యద్వారా ధర్మః ప్రవర్తితః॥

౧౫౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౭ అబ్దే ఏసెక్స హొవారల భూపాభ్యా మధిష్ఠితా సేనాస్పైనవిషయ మవస్కందితుం ప్రేషితా॥

(౧౫౯౭) ౪౬౯౮ అబ్దేతౌ పరాజితౌ స్పైనేశ్వరః ఫిలిపః సంధి మప్రైషయత్ ॥

(౧౫౯౮) ౪౬౯౯ అబ్దే స్పైనేశ్వరః ద్వితీయ ఫిలిపః దిష్టాన్తం ప్రాప్తః ఓనీలనామకః ఐరవిషయే ఆంగ్లేయసేనా మజయత్॥

(౧౫౯౯) ౪౭౦౦ అబ్దే ఏసెక్సభూపః ఐరవిషయం పునర్జేతుం ప్రేషితః కింతు సపరాజితః శాసనం వినా ఆంగ్లం ప్రతినివృత్తః కారాగారే నిగృహీతః॥.

(౧౬౦౦) ౪౭౦౧ అబ్దే స్వసేక్సభూపః స్కాటేశ్వరేణ జేమ్సనామకేన దుర్మంత్రం చకార॥

(౧౬౦౧) ౪౭౦౨ సఏ సెక్సః అన్యమతస్థాపనే యతమానః ద్రోహీతి నిర్ణీతో నిహతః పాలన స్పైనాః ఐరవిషయ మగమన్ దరిద్ర విషయక శాసనాని ప్రథమతః కృతాని॥

(౧౬౦౩) ౪౭౦౪ అబ్దే ఓనలః ఆంగ్లేశ్వర్యాః శరణం ప్రాప్య శాన్తః । ఐరవిషయంచ పున రాంగ్లేశ్వర్యా వశే నీతం । తస్మిన్నే వాబ్దే ఆంగ్లేశ్వరీ ఎలిజబెతాదిష్టాన్తం ప్రాప్తా॥

స్టుఅర్ట ఇతి స్కాటనృపకులం.

ఏవం ఆంగ్లేశ్వర్యాం ఎలిజబెతాయాం అనూఢాయామేవ దిష్టాంతం గతాయాం తస్య కులాంకురే నాసతి స్కాటేశ్వరః షష్ఠ జేమ్సనామకః ఆంగ్లేశ్వరః కృతః అస్య చరితం అవ్యాకులం ప్రాగ్వర్ణ్యతే॥ స్కాటానా మాదిమోవిషయః పూర్వమేవోక్తః తేషాం నృపాణాం ప్రఖ్యాతనామా ప్రథమః కెన్నత మకాల్పిననామకః ౮ ౪౩(క్రీ) అ॥ + ౩౧౦౧ = ౩౭౪౪ అబ్దే శశాస॥

తదనన్తరం ప్రఖ్యాతనామా డంకననామా ౧౦౩౪ + ౩౧౦౧

= ౪౧౩౫ అబ్దే సింహాసనమారురోహ తస్మిన్ అకేనిమహాభూపేన పరాజితే తస్య భ్రాతృజో మెక్బెతనామాతం ౧౦౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౧౪౨ అబ్దే హత్వా సింహాసన మారురోహ ఏతద్విషయః షెక్స్పియరేణ స్వనాటకే వర్ణితః॥

సమెక్బెతః (౧౪౪౧)౪౧౪౨ అబ్ద మారభ్య

౧౦౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౧౫౯ అబ్దావధి శశాస॥

ట్యూడరాణాం కాలే కవయః.

మాన్యతా నుసమోరః ౧౪౮౦—౧౪౮౫

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౫౮౧ ౪౪౮౬

ఉర్ల్ః అనామ గద్యగ్రంథం ఉటినభాషాయాం రచయామాస పంచమఏడ్వర్డస్య చరితంచ అష్టమహెన్రినా నిహతః।

హెన్రిహోవర్డః (స్రేమహాభూపః) ౧౫౧౬—౧౫౪౭

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౧౭ ౪౬౪౮

ప్రశస్త ఆంగ్లకవిః ప్రశస్తగీతాన్యలిఖత్ ఈనల్డకన్యానామ ప్రశస్తకావ్యం చకార॥ అష్టమహెన్రినా నిహతః

విలియమ టిండెలనామకః ౧౪౭౭—౧౫౩౬

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౫౭౮ ౪౬౩౭

ఉత్తరబైబలగ్రంథం చకార॥

తామసక్రాన్మరః ౧౪౮౯—౧౫౫౬

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౫౯౦ ౪౬౫౭

కంటర్బరీ క్రైస్తవాచార్యః ప్రార్థనగ్రంథం, ద్వాదశకుటీరా ఇతి గ్రంథం, చకార ఆక్సఫర్డనగరే దగ్ధః॥

జానఫాంక్సనామా ౧౫౧౭—౧౫౮౭

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౧౮ ౪౬౮౮

పావనహాతినానామ గ్రంథం (Mantya.)

తామససక్విల ౧౫౩౬—౧౬౦౮

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౩౭ ౪౭౦౯

బంకర్స భూపః గాబోర్డకనామ విచారనాటకం ధర్మాధికారి దర్పణం చ చకార॥

మాన్యఫిలిపసిడ్నె ౧౫౫౪—౧౫౮౬

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౫౫ ౪౬౮౭

ఆర్కేడి అనామగద్యగ్రంథం పో ఇసి రక్షణం నామకం చ చకార॥

ఎడ్మండ స్పెంసరః ౧౫౫౨—౧౫౯౯

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౫౩ ౪౭౦౦

లండననగరె జాతః తస్య ప్రధాన కావ్యం అప్సరసాం రాజ్ఞితి॥

విచర్డ్హూకరః ౧౫౫౩—౧౬౦౦

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౫౪ ౪౭౦౧

క్రైస్తవాచార్య ధర్మ మితి గ్రంథం చకార॥

క్రిస్టఫరమార్లోలి ౧౫౬౩—౧౫౯౩

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౬౪ ౪౬౯౪

తంబర్లైన, ఫాస్టస, మాల్టాజూ నామ గ్రంథాః ద్వితీయ ఎడ్వర్డస్య చరితం చ చకార॥

విలియమ షేక్స్ఫియరః ౧౫౬౪—౧౬౧౬

౩౧౦౧ ౩౧౦౧

౪౬౬౫ ౪౭౧౭

బహునాటకకర్తా అవననద్యాం స్ట్రాటఫర్డనగరే వసన్ స్వనాటకాదీని ౧౫౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౨ అబ్దస్య ౧౬౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౫ అబ్దస్య
చమధ్యే చకారమాన్యః వాల్టరరాలే నామకః ౧౫౫౨—౧౬౧౮ ౪౬౫౩ ౪౭౧౯ అబ్దస్య॥

౩౧౦౧	౩౧౦౧
౪౬౫౩	౪౭౧౯

పంచచరితం ౧౬౮ క్రిస్తోః పూర్వం ౩౧౦౧—౧౬౮ = ౨౯౩౩ అబ్దావధి చకార రాజద్రోహీతి నిహతః॥

ఫ్రెంసిస బేకనః ౧౫౬౧—౧౬౨౬

౩౧౦౧	౩౧౦౧
౪౬౬౨	౪౭౨౭

(అమాత్యః) ప్రఖ్యాతపురుషాణాం జీవితాన్య లిఖత్॥ లాటిన భాషాయాం ఇన్ష్ట్రరాషి ఓమాగ్నానామ శాస్త్రీయ గ్రంథం చకార॥

స్కాటాః.

రాబర్ట హెన్రిసనః ౧౫౦౮ + ౩౧౦౧ = ౪౬౦౯ (అబ్దే) మమార సుందరక్రేసిడితి గ్రంథం చకార॥

విలియమడన్బారః ౧౫౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౩౧ అబ్దావధి జిజీవ, సప్తపాపానాం నాట్యం, స్వర్ణటర్జేతి కంటకారిజపా ఇతి చ కావ్యాని చకార॥

గవిసడగ్లసనామకః ౧౫౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౬౦౧ అబ్దావధి జిజీవ, మానస్య హర్మ్య మితి కావ్యం కృత్వా, ఈనిడ్లకన్యేతి గ్రంథం చాంగ్లభాషాయాం చకార॥

ఏతస్మిన్నన్తరే డంకనస్యసుతో మాల్కాల్మకన్మోరనామకః ఆంగ్లనృపస్య సన్నిధౌ వివర్ధితః యౌవనం ప్రాప్య సేనయా సహ స్కాటవిషయం ప్రాప్య పితుస్సింహాసనార్థం సమరమకరోత్, తస్య సాహాయ్యకేన సివార్డనామకేన ఉత్తరాంబ్రి అమహాభూపేన ౧౦౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౧౫౮ అబ్దే మెక్బెతః లంఫానాననామనగరే సమరే నిహతః, మాల్కాల్మశ్చ స్కాటేశ్వర ఇతి పితుస్సింహాసనే అభిషిక్తః॥

ఇతరవిషయః.

క్రీస్తుజననానన్తరం మిరిసలసనామ స్పైనేశ్వరస్య సుతాః అష్టౌ స్పైనవిషయాత్ ఐరవిషయం ప్రాప్యతం వీన్యటర, మీత, అల్టస్టర, కోనాట, మన్స్టర ఇతి పంచధా విభజ్య అభుంజత తేషాంవంశ్యః ఓల్లావఫోలానామకః ౪౦౦ (క్రీ॥పూ) ౩౧౦౧ = ౨౭౦౧ అబ్దే శశాస॥ సః తారానగరే పార్లమెంట సభాం ప్రథమతః చకార। ౪౬౦ (క్రీ॥ పూ) ౩౧౦౧ = ౨౬౪౧ అబ్దే కిం బాతనామక శ్శశాస విషయరక్షణభటాన్ నియోజయామాస। తతః కర్మ్మాకనామకే కాననామ్నః పౌత్రే శాసతి కాననామకః శతంసమరాణాం అజయత్। తతో నైల నామా ఐరనృపః స్కాట, ఆంగ్ల, ఫ్రాంసవిషయేషు సమరాణి కృత్వా లోఇరినగరే నిహతః॥ తస్య సుతో దాహినామక ఐరవిషయస్య అక్రైస్తవనృపాణా మన్తిమః। లోగైరినామకః ౪౩౦ క్రీ॥అ॥ + ౩౧౦౧ = ౩౫౩౧ అబ్దే శశాస। తస్మిన్ శాసతి ప్లాడిఅసనామా పోపునామ్నా క్రైస్తవమతవ్యాపనాయ ఐరం ప్రతిప్రేషితః తత్రత్యైస్సంబాధితః తద్విషయా త్పలాయనం। చకార॥ తతః పాట్రిక నామకః ప్రేషితః నృపం లోగైరీం క్రైస్తవం కృత్వా తద్విషయే తన్మతం వ్యాపయత్॥

తతో నార్వేనృపః టర్గసిఅసనామా। ఐరవిషయం జిత్వా త్రయోదశవత్సరాన్ శశాస। తతస్సః నిగృహీతః సముద్రే మజ్జితః॥ తత స్తస్య అనుచరాః నార్వేవిషయ మగమన్ తతో చిరాదేవ తే పునరాగతాః డబ్లిననగరం వశే చక్రుః। తతో బ్రైనచోరునామకః ఐరస్య మన్స్టరరాష్ట్రస్య నృపః తాన్ డేనాన్ జిత్వా తద్వీపా న్నిష్కాస్య సర్వస్య ఐరద్వీపస్య నృపత్వేన అభిషిక్తః॥ తేషాం యే క్రైస్తవాః తాననూపనగరే ష్వధ్యవాసయత్। సః తద్విషయే పాఠశాలాః నదీనాం సంక్రమాన్ మహాపథాన్ దుర్గాణి నౌకాశ్చకారయామాస విషయే ప్రజానాం నాగరికతా వృద్ధిం చకార॥

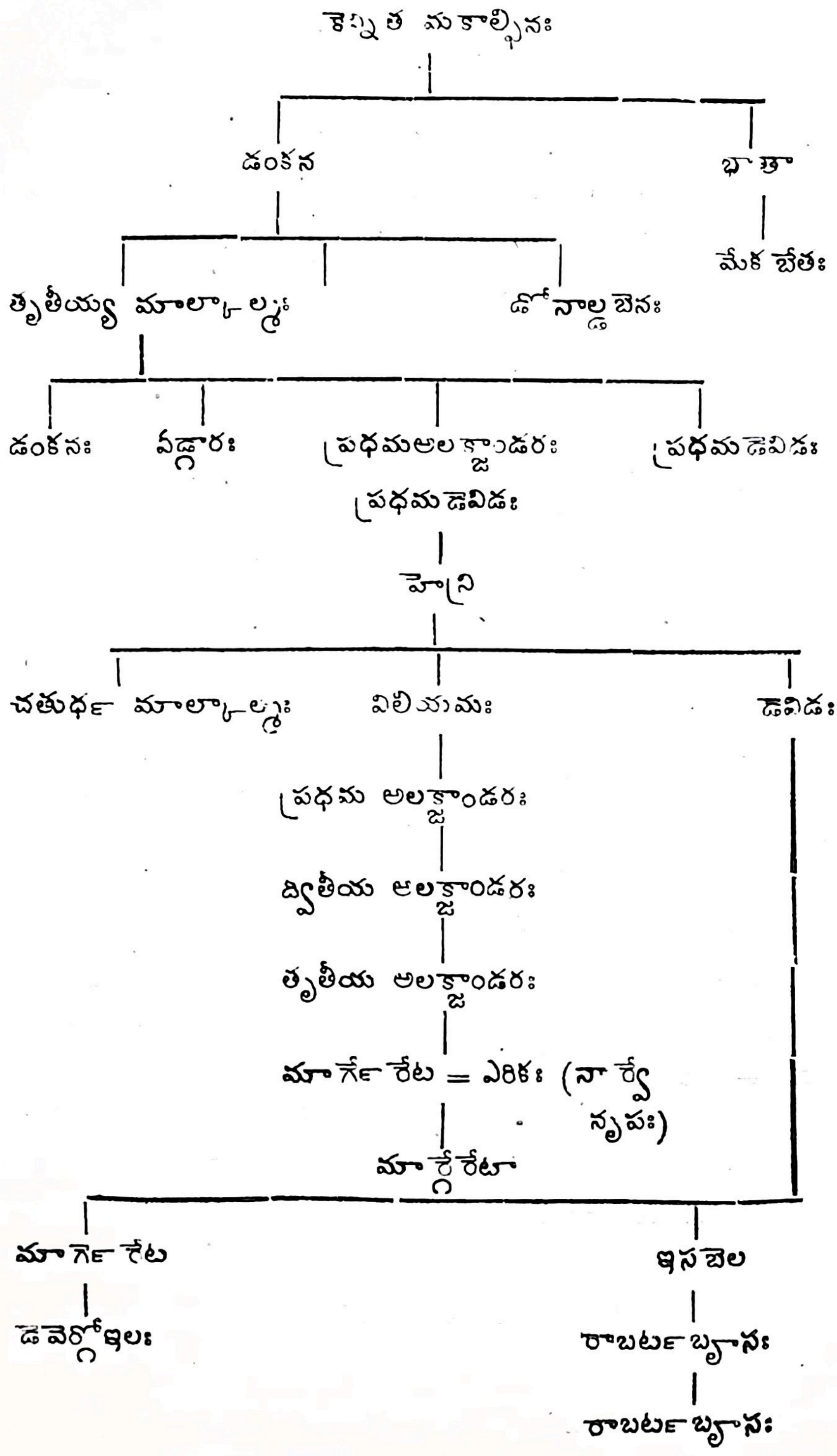
సచిరం శశాస। తతః తద్విషయే లీన్సటరరాష్ట్రనృపః ఉపజాపం కృత్వా డేనాన్ పునః డబ్లినగరే సమాసయామాస। బ్రైనః క్లోంటార్ఫనామనగరే తా నజయత్। కింతు సః ౧౦౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౧౧౫ అబ్దే శత్రుభిః కియద్భి ర్వంచితః రాత్రౌ నిద్రాసమయే

నిహతః । త ద్వైరద్వీపః ఆంగ్లేశ్వరాణాం ప్లాంటాజనిస్థాకులజానాం ప్రథమేన ద్వితీయ హెన్రినామకేన ౧౧౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౨౭౨ అబ్దె నిర్జితః తస్య సుతో జానః తత్ర నృపః కృతః తదారభ్య ఆంగ్లేశ్వరాణాం వశే స్థితః॥

మాల్కాల్మశ్చ ౧౦౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౧౬౯ అబ్దె తృతీయ మాల్కాల్మనామా స్కాటనృపో భవత్ । సః ౧౦౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౧౯౪ అబ్దావధిశశాస । తతో డోనాల్డబేన నామాస్య భ్రాతా సింహాసన మారురోహ ॥ సోపి (౧౦౯౪) ౪౧౯౫ అబ్దే మాల్కామస్య సుతేన డంకననామకేన నిర్జితః । తతో (౧౦౯౫) ౪౧౯౬ అబ్దే తం డంకనం హత్వా పునః డోనాల్డః సింహాసన మారురోహ సః (౧౯౦౮) అబ్దా వధి శశాస॥

తతో మాల్కామస్య అన్యస్సుతః ఏడ్గారనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౧౦౭ + ౩౧౦౧ = ౪౨౦౮ అబ్దా వధి శశాస । తస్మిన్నబ్దే దిష్టాన్తం గతేతస్య భ్రాతా ప్రథమఅలెగ్జాండరనామా సింహాసన మారురోహ ॥ సః ౧౧౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౨౨౫ అబ్దా వధి శశాస॥ తతో స్యానుజః ప్రథమ డెవిడనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౧౫౩ + ౩౧౦౧ = ౪౨౫౪ అబ్దావధి శశాస॥ తత స్తస్య పౌత్రః చతుర్థ మాల్కాల్మనామకః సింహాసన మారుహ్య । ౧౧౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౨౬౬ అబ్దా వధి శశాస । తతో స్య భ్రాతా ప్రథమవిలియమనామకః సింహాసన మారుహ్య ౧౨౧౪ + ౩౧౦౧ = ౪౩౧౫ అబ్దావధిశశాస । తత స్తస్య సుతః ద్వితీయ అలక్జాండగనామకః సింహాసన మారుహ్య ౧౨౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౩౫౦ అబ్దావధి శశాస॥ తత స్తస్య సుతః ద్వితీయ్య అలక్జాండరనామకః సింహాసన మారుహ్య ౧౨౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౩౫౦ అబ్దావధి శశాస । తత స్తస్య సుతః తృతీయ్య అలక్జాండరనామకః సింహాసన మారుహ్య ౧౨౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౩౩౭ అబ్దావధి శశాస । తత స్తస్య నప్త్రీ సింహాసన మారుహ్య ౧౨౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౩౯౩ అబ్దావధి శశాస॥

తతః ప్రథమడేవిడస్య కులజో జానబల్లిజలనామకః సింహాసన మారుహ్య ౧౩౦౬ + ౩౧౦౧ = ౪౪౦౭ అబ్దావధి శశాస । తత స్తస్య సుతో ద్వితీయడేవిడః సింహాసన మారుహ్య ౧౩౭౧ + ౩౧౦౧ = ౪౪౭౨ అబ్దావధి శశాస॥

కెన్నత మకాల్పినః
డంకన
భాత్రా
మేకబేతః
తృతీయ్య మాల్కాల్మః
డోనాల్డబెనః
డంకనః
ఏడ్గారః
ప్రథమఅలక్జాండరః
ప్రథమడేవిడః
ప్రథమడేవిడః
హెన్రి
చతుర్థ మాల్కాల్మః
విలియమః
డేవిడః
ప్రథమ అలక్జాండరః
ద్వితీయ అలక్జాండరః
తృతీయ అలక్జాండరః
మార్గేరేట = ఎరికః (నార్వే నృపః)
మార్గరేటా
మార్గేరేట
ఇసబెల
డెవర్గోఇలః
రాబర్టబ్రూసః
రాబర్టబ్రూసః

డెవర్గోఇలః
- జానబల్లోఇలః (నృపః)
  - ఎడ్వర్డబల్లోఇలః
- మర్జోరీ
  - జానః

రాబర్టబ్రూసః
|
రాబర్టబ్రూసః (నృపః)
|
ద్వితీయ్య డెవిడః
|
ద్వి రాబర్టః
|
తృతీయ్య రాబర్ట
|
ప్రథమ జేమస్సః
|
ద్వితీయ్య జేమ్సః
|
తృతీయ్య జేమ్సః
|
చతుర్థ జేమ్సః
|
పంచమ జేమసః
|
మేరీ
|
షష్ఠ జేమ్సః

తత స్తస్య సుతో ద్వితీయరాబర్టనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౩౭౦ + ౩౧౦౧ = ౪౪౭౧ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతః తృతీయరాబర్టనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౪౦౬ + ౩౧౦౧ = ౪౫౦౭ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతః ప్రథమజేమ్స నామా సింహాసన మారుహ్య ౧౪౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౫౩౮ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతో ద్వితీయ్యజేమ్సనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౪౬౦ + ౩౧౦౧ = ౪౫౬౧అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతః తృతీయ్యజేమ్సనామా సింహాసన మారుహ్య ౧౪౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౫౮౯ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతః చతుర్థజేమ్సనామా సిం

హాసన మారుహ్యా ౧౫౧౩ + ౩౧౦౧ = ౪౬౧౪ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతః పంచమ జేమ్సనామా సింహాసన మారుహ్యా ౧౫౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౪౩ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్య సుతా మేరీ నామ్నీ సింహాసన మారుహ్య ౧౫౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౮ అబ్దావధి శశాస, తత స్తస్యా సుతః షష్ఠ జేమ్సనామ సులోపి సింహాసన మారురోహ సః ౧౬౦౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౪ అబ్దే ఆంగ్లసింహాసనే అభిషిక్తః॥

ఏవం స్కాటనృపాణాం చరిత ప్రసంగత ఐరద్వీపచరితం చ ఉక్తం తేషా మన్తిమస్య షష్ఠ జేమ్సస్య చరితం వక్ష్యేయః ౪౭౦౪ అబ్దే ఆంగ్లసింహాసనే అభిషిక్తః యస్మా త్స్కాటవిషయ మాంగ్లవిషయంచ చరితం ఏకభావం ప్రాప్తం॥

(౧౬౦౪) ౪౭౦౫ అబ్దె స్పేననృపేణ సంధిః కృతః సః ఆంగ్లక్రైస్తవ మతస్థాన బాధయత్॥ పార్లమెంటసభా మతాధిపత్యం కర్తు మైచ్ఛత్॥

౧౬౦౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౬ అబ్దె నృపం సభాంచ నిహంతుం ఝురీచూర్ణం పాపై స్తత్సభాధః నిక్షిప్తం రాజకీయైః దృష్ట్వా పాపాః నిగృహీతాః నిహతాః॥

బేకననామా మహాతార్కికః స్వగ్రంథాన్ శాస్త్రీస్మిలననాము కాదికాన్ చకార॥

(౧౬౦౬) ౪౭౦౭ అబ్దె స్కాటాః ఆంగ్లైః సఖ్యేన సంమిళితాః॥

(౧౬౦౭) ౪౭౦౮ అబ్దె స్కాటాంగ్లవిషయయో స్సమ్మేళనే శాస్త్రవిధానం పార్లమెంటస్య ప్రజాభాగేన నిరాకృతం॥

(౧౬౧౧) ౪౭౧౨ అబ్దె నృపః పార్లమెంటసభాం వ్యశీర్ణయత్ అవరభూపాః నృపేణ కృతాః

౧౬౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౩ అబ్దె నృపస్య సుతా ఎలిజబెతా నామ్నీ బోహీమి అన్నృపం ఫర్టిసామక మువాహా॥

(౧౬౧౪) ౪౭౧౫ అబ్దె నృపః పునః పార్లమెంటసభాంచకార॥

వాణిజ్యాకరవిషయె నృపస్య పార్లమెంటస్య చ కలహో భవత్. నృపశ్చ సభాం విశీర్య కాంశ్చన సభికాన్ బందీచకార॥

(౧౬౧౬) ౪౭౧౭ అబ్దే రెలీఘనామకః లండనదుర్గా న్మోచితః దక్షిణఅమెరికాం పశ్చిమశాల్మలిద్వీపం ప్రేషితః॥

షేక్స్పియరమహాకవిః దిష్టాన్తం ప్రాప్తః, విలియంనునామకో నృపస్య అమాత్యో భవత్॥

(ఆంగ్లా స్టుఆర్డ అథవాస్టుార వంశం)

ప్రథమ జేమ్సః
(స్కాటవంశే మస్తః)

హెన్రి
(బాల్యేమృతః)

ప్రథమచార్లసః

ఎలిజబెతా = ఫ్రెడ్రినాండం బోహీమియనృపః

స్రోఫిఅ = హెనోవరభూపః

జార్జిః తాఇ
(ఆంగ్లప్రథమ జార్జిః)

ద్వితీయ్యచార్లసః

ద్వితీయ్యజేమ్సః

మేరి = విలియమః
(నారంగిభూపః)

హెన్రిటా = ఆర్లి అనభూపః

తృతీయ్యవిలియమః

ద్వితీయ్యమెరి = తృతీయ్య విలియమః

అన

జేమ్సః (కృత్రిమనృపః)

చార్లసఎడ్వర్డః (కృత్రిమనృపః)
౧౭౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౯మృతః

హెన్రిబెనిక్టః
యార్కక్రైస్తవాచార్యః

౧౬౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౮ అబ్దే రెలిఘః పశ్చిమశాల్మలిమహాద్వీపే గైఅనావిషయం ప్రతినౌకాయాత్రాం జగామ॥

(౧౬౧౮) ౪౭౧౯ అబ్దె రాలీఘః నిహతః త్రింశద్వార్షికసమర మారబ్ధం॥

౧౬౨౧ + ౩౧౦౦ = ౪౭౨౨ అబ్దె నృపః తృతీయపార్లమెంటసభాం చకార, తేన పార్లమెంటనా బెకననామశాస్త్రిణం నృపామాత్యంచ శిక్షయామాసుః॥ స బేకనః నోవమ ఆర్గానమనామగ్రంథం చకార, పార్లమెంటసభాచవిశీర్ణా ౧౬౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౨౪ అబ్దె యువరాజః చార్లసః బకింగహామ అధిభూపః స్పైనవిషయ మగమతాంతయో నివర్తనానన్తరం బకింగహామః యువరాజస్య స్పేనేశ్వరసుతాయాశ్చ వివాహం అచోదయత్॥

(౧౬౨౪) ౪౭౨౫ అబ్దె స్పేనన్నృపేణ సమరం ప్రారబ్ధం నృపస్యాన్తిమ పార్లమెంటసభాకృతా యేన సమరార్థం ధనం దత్తం నృపస్య ఆత్మవ్యయార్థం ఆదాస్యమానం అసాధారణకరం కరమశాస్త్రీయ మిత నిర్ణీతం ధనాధ్యక్షు అక్రమధనాదానేన శిక్షితః మాన్స్‌పిల్టనామా పాలటినేటం జేతుం ప్రేషితః యువరాజస్య చార్లసస్య ఫ్రాసన్నృపసుతా ఉద్వాహితా॥

(౧౬౨౫) ౪౭౨౬ అబ్దె స ఆంగ్లేశ్వరః ప్రథమ్సనామా దిష్టాన్తం గతః తత స్తస్య సుతః చార్లసనామా ప్రథమచార్లనామ్నా సింహాసన మారురోహ తేన ప్రథమపార్లమెంటసభా తస్మిన్నేవాబ్దే విశీర్ణా, సఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసనృపసుతాం హెన్రిటానామికా ముద్వాహ, స్పైనవిషయె కేడి నిజనగరవిజయా యప్రేషితాంగ్లసేనా విఫలాన్యవర్తత॥

(౧౬౨౬)౪౭౬౭ అబ్దె నృపేణ ద్వితీయపార్లమెంటసభా కృతా యేన విషయపాలనాయ మతపాలనాయ నృపాదీనాం కృత్య కర్మవిచారణార్థంచ సభా నియోజితాః॥ బకింగహామ అధిభూపః పార్లమెంటసభయా దోషీతి నిర్ణీతః। తస్య రక్షణార్థం పార్లమెంటసభా విశీర్ణా కృతా బలాదృణాని నృపేణ ప్రజాభ్యః గృహీతాని॥

౧౬౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౨౮ అబ్దె ఫ్రాంసేశ్వరేణ సమరం కృతం। తద్వ్యయార్థం ధనం ప్రజాభ్యః బలాత్ గృహీతం। బకింగహామ అధిభూపః ప్రజానా మనిష్టో భవత్। దరిద్రజనాశ్చ బలాత్ స్థలసాముద్రసేనాయాంచ నియోజితాః॥

(౧౬౨౮) ౪౭౨౯ అబ్దే తృతీయపార్ల మెంటసభాకృతా తస్యాం ప్రజాసభా బకింగహామః స్వబాధానాం కారణ మిత్యవదత్ స్వబాధా నివారణార్థం ప్రకృతయః, భూపాశ్చ నృపస్యయాభ్యాం లిఖిత్వా ప్రైపియర్ను, నృపశ్చ తేషాం బాధానివారణం కర్తు మంగీచకార। పార్లమెంటసభ్యా నృపస్య ధనందదుః। లాడనామకః లండనే ప్రధాన క్రైస్తవాచార్యో భూత్వా నృపస్యా ప్యాచార్యో భవత్। బకింగహామ అధిభూపః నిహతః। బెంబర్లనామా కరదాన తిరస్క్రియయా బాదీకృతః॥

(౧౬౨౯) ౪౭౩౦ అబ్దే పునః పార్లమెంటసభాకృతా నృపః సభాం వ్యశీర్ణయత్। నృపస్య ప్రజాసభానాంచ కలహోంకురితః॥ మాన్య జానఇవిఅటాదయో లండనదుర్గే నిగృహీతాః॥

(౧౬౩౦) ౪౭౩౧ అబ్దే నృపః ధనాదానవిధానాని చకార। బహుద్రవ్యం ధనికేభ్యః తేషాం గౌరవనామపణేన సమాహృతం। ఆంగ్లేశ్వరేణ ఫ్రాంస, స్పైననృపయోః సంధిః కృతః॥ తస్మిన్నబ్దే కేచనాంగ్లాః నవాంగ్ల మితి ఖ్యాతం పశ్చిమగోళద్వీప మగమన్॥

(౧౬౩౨) ౪౭౩౩ ఇవిఅటః కారాగారే మమార॥

(౧౬౩౩) ౪౭౩౪ అబ్దే నృపః కతిచిద్బ్రిష్టీయాణాం అసాధారణకరాదానం అనుమేనే తస్మా ద్వణిజః వ్యరుధ్యన్త। నృపః స్కాటవిషయస్య నృప ఇతి తద్విషయే అభిషిక్తః। వెంటవర్తనామకః ఐరవిషయస్య అధికారీకృతః ప్రైన్నినామకః హిస్ట్రోమేస్టిఖనామక గ్రంథం చకార యస్మిన్ నాటకాని నిందితాని మిల్టననామ కవిః అల్లిగ్రో పేంసిరెంసొనామ గ్రంథాన్ చకార॥

౧౬౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౫ అబ్దే మిల్టనః కోమసనామగ్రంథం చకార॥

౧౬౩౫ + ౩౬ = ౪౭౪౬—౩౭ అబ్దేషు కోశరిక్తతాయాం జాతాయాం క్రూరవృద్ధికరణేన నృపేణ కోశపూరణం కృతం॥

(౧౬౩౮) ౪౭౩౭ అబ్దే నృపః స్వామాత్యైః ధర్మశాసకైశ్చ సమ్మంత్ర్య అనూపరక్షణార్థం నౌకావృద్ధికరం కరంనవమ గ్రహీత్॥

౧౬౩౭ ౪౭౩౮ అబ్దే మిల్టనః లైసిడాసనామ కావ్యం చకార॥

(౧౬౩౯) ౪౭౪౦ అబ్దే నృపః బర్విkం గత్వా స్కాట్లాండై శ్శమం చకార॥

(౧౬౪౦) ౪౭౪౧ అబ్దే పార్లమెంటసభా అల్పకాలావధికృతా। తత్ర ప్రజాదుఃఖం నివేదితం। నృపశ్చ సభాం వ్యశీర్ణాయత్ । తత స్సామంతభూపానాం సభాకృతా యదా క్రైస్తవాచార్యా అపి సమాగతాః క్రైస్తవాచార్యాణాం మతాధికారోంగీకృతః। పునః పార్లమెంటసభాకృతా నృపః పిమనామకేన సంచోదిత ప్రజాభిర్విజ్ఞప్తః వాంఛితానాం దాన మంగీచకార । ఫించినామకోమాత్యః దోషీతి శిక్షితః॥ తథైవ లాడనామా॥

(౧౬౪౧) ౪౭౪౨ అబ్దే స్ట్రాఫర్డాధిపః నిహతః ప్రజానాం భావానుసారపాలన విధానం నౌకావృద్ధికరకరశ్చా శాస్త్రీయ్యా మితి నిశ్చితం॥ నృపస్య వాంఛానుసారే పార్లమెంటసభాయా విశీర్ణం నిషేధయర్ణ సభాయా శ్శాసనం కృతం। నృపః స్కాటవిషయ మగమత్। తత్ర స్వపక్షబలం చకార। ఐరవిషయే కల్లోలః జాతః। ఉల్స్టరరాష్ట్రే బహవో నిహతాః క్రైస్తవాచార్యాణ భూపసభాయాం నిషేద్ధుం శాసనం కృతం। ప్రజాసభాచ మహానృప విజ్ఞాపన మకురుత క్రైస్తవాచార్యా స్సదోషా ఇతి నిశ్చితాః। లండననగరే కల్లోలాని తదా నృపపక్షీయా స్సాదిన ఇతి ప్రజాపక్షీయా ముండా ఇతి ఖ్యాపితాః। ఆంగ్లేయ స్కాటీయ్యసేనాః విభ్రంశితాః॥

(౧౬౪౨) ౪౭౪౩ అబ్దే పార్లమెంటసభాయాం ప్రజాపక్షీయ సభికాః శిక్షితాః నగరే విలీనాః। నృపశ్చ తేషా మాయుధాదీని నాదదత్ । సేనాచ నృపపక్షీయా ప్రజాపక్షీయా ఇతి ద్విధా భవత్ । నృపశ్చినాటుంగహామనగరే న్యవేశయత్ । హాబ్సనామకవిః డిస్సైవి నామకావ్యం చకారః॥

(౧౬౪౩) ౪౭౪౪ అబ్దే నృపః విజయ్యో భవత్ ప్రజాపక్షాధికారీవస్సెక్సభూపః మందో భవత్ । తతః ఒలివరక్రాం మ్వేలనామా ప్రజాపక్షాధికారీ భూత్వా విజయ మవాప॥

(౧౬౪౪) ౪౭౪౫ అబ్దే నార్శ్యచనగరే న్నృపస్య సేనా పరాజితా మార్స్టనమూరనామస్థానే క్రామ్వెలనృపసేనాం విద్రావయామాస । ఏస్సెక్సభూపః నృపస్య వశ్యో భవత్ । క్రాంవెలః ప్రజానా మధికారీ అభవత్॥

(౧౬౪౫) ౪౭౪౬ అబ్దే మిల్టనః అరిఓపగిటికానామకావ్యం చకార । నృపః ఐరద్వైప్యైః స్కాటైః సంధి మిచ్ఛన్ తద్విషయయోః దూతాన్ ప్రైషయత్॥

(౧౬౪౬) ౪౭౪౭ అబ్దే ఐరీయ్యాః నృపం వంచయామాసుః నృపశ్చ వార్విక నగరే స్కాటానాం వశంగతః । కింతు తే తం తత్యజుః॥

(౧౬౪౭) ౪౭౪౮ అబ్దే తే స్కాటాః తం నృపం పార్లమెంటస్య వశే అదదన్ । తతో హారుగృహాతిస్థానే నృపః సేనాయాః వశంగతః లండననగరీ సేనయా సమాక్రాన్తా । నృపశ్చ వైటం నామద్వీపం గత్వా స్కాటైః గుప్తతరం సంధిం చకార॥

(౧౬౪౮) ౪౭౪౯ అబ్దే నృపః కారిసబ్రూక సమీపే పునః గృహీతః॥

(౧౬౪౯) ౪౭౫౦ అబ్దే సః ప్రధానధర్మశాసకైః సంచరిత గుణదోషః దోషీతి నిశ్చిత్య నిహతః । తదా స నృపః సధైర్యం తాన్ తృణీకృత్య తేషాం నోత్తరం దత్వా మృత్యోః నోద్విజన్ నిహతః॥ తతః పార్లమెంటు నైవ విషయః పాలితః తస్యాధిపః క్రాంమ్వేలనామకః నాగరః కృతః॥

(౧౬౫౦) ౪౭౫౧ అబ్దే స క్రాంమ్వేలః స్కాటం ప్రవిశ్య తద్రాజధానీం ఏడింబర్గ నామనగరీ మజయత్॥

(౧౬౫౧) ౪౭౫౨ అబ్దే పూర్వనృపస్య ప్రథమ చార్లసస్య సుతో ద్వితీయ్య చార్లసనామకః ఆంగ్ల మగమత్॥ కింతు సః వర్శెస్టరే పరాజితః ఫ్రాంసవిషయ మగమత్ । హాబ్బనామకః వైతాన నామకావ్యం చకార॥

(౧౬౫౨) ౪౭౫౩ అబ్దే డచ్చినృపేణ సమరమారబ్ధం అస్మిన్నబ్దే స్కాటవిషయోపి క్రాంమ్వేలస్య వశంగతః । తాంప్రనామ డచ్చినౌకా సేనాపతిః ఆంగ్ల నౌకేశ్వరమజయత్ । క్రాంమ్వేలశ్చ పార్లమెంటసభాసదో నిష్కాసయామాస॥

(౧౬౫౩) ౪౭౫౪ అబ్దే ఆంగ్ల నౌకేశ్వరః బ్లేకః విజయమవాప । క్రాంమ్వేలశ్చ పార్లమెంటసభాం విశీర్ణామకరోత్॥

(౧౬౫౪) ౪౭౫౫ అబ్దే క్రాంమ్వేలః నృపస్య కిరీటే నాభిషేక మిచ్ఛన్ క్రూరతరం శశాస । డచ్చినాం నృపేణ సంధిః కృతః । తతః

పార్లమెంటసభాం పునః కృత్వా క్రాంమ్వేలః తస్మాత్స్వద్వైరథా న్నిష్కాసయామాస॥

(౧౬౫౫) ౪౭౫౭ అబ్దె క్రామ్వేలః పార్లమెంటసభాం వ్యశీర్ణయత్ । ఆంగ్లవిషయే సేనానాం తద్విషయే ఏకాదశనివేశాని కృతాని హాలండ ఫ్రాంసనృపై స్సంధిః కృతః ఐరవిషయశ్చ వశే స్థాపితః॥

(౧౬౫౬) ౪౭౫౨ అబ్దె స్పైననృపేణ సమరమారబ్ధం । జమైకా ద్వీపం ఆంగ్లసేనాభిర్జితం॥

(౧౬౫౭) ౪౭౫౮ అబ్దె ఆంగ్లనౌకేశ్వరః బ్లేకనామా సాంటాక్రూజనామ స్పైనేశ్వరస్య ద్వీపమజయత్॥ తస్మిన్నేవాబ్దె సబ్లేకః దిష్టాన్తం గతః॥ క్రామ్వేలస్య నాశార్థం యత్నః కృతః । క్రాంవేలశ్చనృపచిహ్నం నైచ్ఛత్ । సః క్రామ్వేలః విషయా ద్బహిః విజయం ప్రాప్యాపి విషయాన్తః సంకుచిత శాసనో భవత్॥

(౧౬౫౮) ౪౭౫౯ అబ్దె క్రామ్వేలః పునః పార్లమెంటసభాం విశీర్య స్వతంత్ర శ్శాసితు మైచ్ఛత్ । డ్యూన్స । డంకర్కనగర యోః స్పైనేశ్వర సేనా నిర్జితాః । తస్మిన్నెవాబ్దె క్రాంమ్వేలః దిష్టాన్తం గతః తత స్తస్య సుతో రిచర్డ క్రాంమ్వేలః పితుః పదమవాప్య విషయపాలన మకరోత్ ।

(౧౬౫౯) ౪౭౯౦ అబ్దె సరిచ్చర్డ క్రాంమ్వేలః వారంవారం పార్లమెంటసభాం విశీర్య ప్రకృతీనాం విగ్రహం జనయిత్వా పాలనా ద్విరరామ । తతః పార్లమెంటసభాయాం కలహాని జనితాని॥

(౧౬౬౦) ౪౭౬౧ అబ్దె క్రైస్తవబుధ యోఽ లండననగరీం ప్రావిశత్ । నృపపక్షీయ పార్లమెంటసభా చార్లసం సమాహ్వాయత్ । సః సమాగతో ద్వితీయ్య చార్లసనామ్నా అభిషిక్తః । సః పార్లమెంటసభాం కృత్వా హైడనామక మమాత్యం చకార । హాలండీయానాం ఐర్లాండీయానాంచ సమ్మేళనం నిషిద్ధం పార్లమెంటశ్చ మతాలయానామాదాయం నృపాదాయంచ నిర్ణీయ విశీర్ణితః॥

(౧౬౬౧) ౪౭౬౨ అబ్దె నృపేణ సాది పార్లమెంటసభా కృతా నగరపాలనాధికారవిషయం శాసనం కృతం॥

(౧౬౬౨) ౪౭౬౩ అబ్దె నృపః బ్రగంజాధీశసుతాం కాదరైననామికా ముద్వాహ । డంకర్కరాష్ట్రం ఫ్రాంసేశ్వరస్య విక్రీతం । ఆంగ్లేశ్వరశ్చ స్వప్రజాను కాసుచిత్ పక్షపాతం ప్రదర్శయితు మారేభే॥

(౧౬౬౩) ౪౭౬౪ అబ్దే సః రోమనక్రైస్తవమతే పక్షపాతం దర్శయామాస॥

(౧౬౬౬) ౪౭౬౭ అబ్దే డచ్చినృపేణ సమరమారబ్ధం । లోస్టాఫ్ఫనగరే ఆంగ్లేశ్వరః జయమవాప । విషయే మహామారీవ్యాధిః ప్రావర్తత ॥ ఫ్రాంసేశ్వరః చతుర్దశలూఇనామకః ఆంగ్లేశ్వరేణ సమరం ప్రచురయ్య డచ్చినృపేణ సంధిం చకార॥

(౧౬౬౭) ౪౭౬౮ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వర డచ్చినృపయోః నౌకసేనాః పశ్చిమభారతీయ్యద్వీపేషు ఆంగ్లేశ్వరసేనాభిః పరాజితాః ॥ ఫ్రాంసేశ్వరః డచ్చినృపతిం త్యక్త్వా ఆంగ్లేశ్వరేణ సంధిం చకార । ఫ్రాంసేశ్వరః ఫ్లాండరరాష్ట్రమవాస్కందయత్ । మిల్టననామకకవిరః స్వర్గభ్రంశ మితి కావ్యం చకార॥

౧౬౭౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౧ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిం డోవరనగరే గుప్తసంధిం చకార ॥ బనిఅననామ మహాకవిః ముక్తస్య మార్గమితి కావ్యం చకార॥

(౧౬౭౧) ౪౭౭౨ అబ్దే ప్రజానాం ధనహరణేన నృపకోశపూరణం కృతం । మిల్టననామ కవీశ్వరః పున స్స్వర్గప్రాప్తి రితి సామ్సనఅగోనిష్టిసితిచ కావ్యాని చకార న్యూటననామశాస్త్రీ తేజోవిషయం విశదం శాస్త్రం చకార॥

(౧౬౭౨) ౪౭౭౩ అబ్దే హాలండనృపేణ సమరమారబ్ధం హాలండనృపో విజయ మవాప॥

(౧౬౭౪) ౪౭౭౫ అబ్దే హాలండనృపేణ సంధిః కృతః డన్బినామకోఅమాత్యోఽభవత్ ॥

(౧౬౭౬) ౪౭౭౭ అబ్దే నృపః పార్లమెంటసభాం వినా పాలయితు మయతత । పార్లమెంటశ్చ ఫ్రాంసేశ్వరం దమయితు మైచ్ఛన్ నృపశ్చ ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిం చకార॥

(౧౬౭౭) ౪౭౭౮ అబ్దేపార్లమెంటసభా ఫ్రాంసేశ్వరేణ సమరం కర్తుం నృపమయాచతనృపస్య భగినీ మేరీనామకా నారంగీ భూపమువాహ॥

(౧౬౭౮) ౪౭౭౯ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరేణ బహిరంగ స్సంధిః కృతః । సఫ్రాంసేశ్వరః పూర్వం నృపేణకృతగుప్తసంధిం ప్రచురయామాస । ప్రకృతీనాం నృపేణ జుప్సా ఓటనామకో పోపోనా

స్వరోమనక్రైస్తవమత వ్యాపనాయ క్రియమాణ దుర్మంత్రం జ్ఞాత్వా కాశ్చన రోమనాచార్యాన్నిష్కాసయామాస । సాది పార్లమెంటశ్చ విశీర్ణితః ॥

(౧౬౭౯) ౪౭౮౦ అబ్దే నవపార్లమెంటసభా కృతా । డాబిచ భ్రంశితః । షాఫట్సుబరీభూపః ప్రధానామాత్యః కృతః పార్లమెంటసభా విశీర్ణితా షాఫట్సుబరీభూపః భ్రంశితః॥

(౧౬౮౧) ౪౭౮౨ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంధిఃకృత షాఫట్సుబరీభూపః మాన్మతనామకశ్చ నిగృహీతౌ॥

(౧౬౮౨) ౪౭౮౩ అబ్దే తావుభౌ కారాగృహాదాత్మానం మోచయిత్వాపసరతః॥ పేననామకో పెంసిల్వానినామ రాష్ట్రం పశ్చిమశాల్మద్వీపాన్తర్గతం స్థాపయామాస॥

(౧౬౮౩) ౪౭౮౪ అబ్దే షాఫట్సుబరీభూపః దిష్టాన్తం గతః॥

(౧౬౮౪) ౪౭౮౫ అబ్దే నృప సామంతానాం కలహం జాతం । యార్కభూపః ఏకపక్షః, హెలిఫాక్సనామాన్య పక్షావలంబకః । మాన్మతభూపశ్చవిషయాన్నిష్కాసితః । సేనాచవృద్ధిం నీతా॥

(౧౬౮౫) ౪౭౮౬ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరో ద్వితీయ్యచార్లః దిష్టాన్తం ప్రాప । తత స్తస్యానుజో ద్వితీయజేమ్సనామకః సింహాసన మారురోహ॥ సనృపః సేనాం సార్ధవింశతి సాహస్రీం చకార । పార్లమెంటసభయా మతాకాచార్యాణా తస్య చ కలహం జాతం । సః రోమనమతే పక్షపాతాం చకార॥

౧౬౮౬ = ౪౭౮౭ అబ్దే ఐర, స్కాటవిషయయోః సేనా సుస్థిరం స్థాపితా॥

(౧౬౮౮) ౪౭౮౯ ఆబ్దే నృపస్య సుతో జాతః। పార్లమెంటశ్చ నారంగిభూపం విలియమనామకం స్వపాలనాయ సమాహ్వాయత్ । సః ఫ్రాంసవిషయా దాంగ్లవిషయే అవతీర్ణః లండన మగమత్ । నృపో జేమ్సః ఫ్రాంసవిషయం ప్రతిపలాయనం చక్రే॥

(౧౬౮౯) ౪౭౯౦ అబ్దె సవిలియమః తృతీయ్యవిలియమ ఇతి తన్మహిషీ పూర్వనృపస్య జేమ్సనామకస్య సుతా మేరీ ద్వితీయ్యమేరీ నామ్నా చ అభిషిక్తా॥

స్కాటవిషయే ఆంగ్లక్రైస్తవమతం స్థాపితం । ఆంగ్లేశ్వరః ఫ్రాంసేశ్వరేణ లూఇనాసమరం ప్రచురయామాస । జేమ్సనామ

పూర్వనృపః ఐరవిషయం ప్రాప్య తత్ర స్వపత్న్యోః నృపే కలహం జనయామాస॥

(౧౬౯౦) ౪౭౯౧ అబ్దే నృపః ఐరమజయత్ ఫ్రాంసనృపేణ సమరమారబ్ధం ఆంగ్లేశ్వరశ్చ పరాజితః స్వవిషయం న్యవర్తత। హాలిఫాక్సనామకో మాత్యపదా దపససార డంచినామకో మాత్యః కృతః। పూర్వనృపో జేమ్సః ఐరవిషయం విసృజ్య ఫ్రాంసవిషయ మగమత్॥

(౧౬౯౧) ౪౭౯౨ అబ్దే లిమ్రికనామనగరీ ఐరైర్జితా। పూర్వనృపపక్షీయాః ఆంగ్లవిషయే వ్యపజాపమకుర్వన్॥

(౧౬౯౨) ౩౭౯౩ అబ్దే నృపస్య ప్రజాభ్య ఋణాదానం సంస్థాపితం॥

(౧౬౯౩) ౪౭౯౪ అబ్దే రాజ్యపాలనే కల్లోలితే సండర్లాండనామకో మాత్య సంవిధానంచ చకార। ప్రాచీనభారత వణిక్సంఘస్య నవం శాసనం దత్తం॥

(౧౬౯౯) ౪౮౦౦ అబ్దే డచ్చీయ్యసేనాః స్వదేశం ప్రతిప్రేషితాః। నృపేణ డచ్చీయానాం నృపస్యా భూమిదానం పార్లమెంటసభాన్యషేధత్ డాంపీరనామకో ఆంగ్లః ఆస్ట్రేలియాద్వీపం ప్రథమతః అపశ్యత్॥

(౧౭౦౦) ౪౮౦౧ అబ్దే గ్లోసేస్టరస్యాధిభూపః విలయనామకః దిష్టాన్తం గతః। నవామాత్యా నియోజితాః యేషు రాచెస్టరగోడాల్ఫినామకౌ నియోజితౌ॥

(౧౭౦౧ ౪౮౦౨ అబ్దే పార్లమెంటసభికాః కేచిత్ శిక్షితాః। అంజురాష్ట్రస్యాధిభూపః స్పైనసృపో భవత్। పూర్వనృపో ద్వితీయజేమ్సః దిష్టాన్తం గతః। తత్సుతస్య జేమ్సనామకస్య పక్షం ఫ్రాంసేశ్వరశ్చతుర్దశలూఇనామకో వలలంబే। నవపార్లమెంటసభాకృతా॥

(౧౭౦౨) ౪౮౦౩ అబ్దే నృపః పునః పార్లమెంటసభాం చకార। తస్మిన్నేవాబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః తృతీయ్యవిలయమః హాయమారూఢో గచ్ఛన్నపపాత॥ తతః కియత్కాలే గతే తదాఘాతే నైవ చైత్రే దిష్టాన్తం గతః॥

తతో ద్వితీయ్యజేమ్సస్య సుతా అన్నినామ్నా సింహాసనే భిషిక్తా॥ సా డెన్మార్కనృప సూనుం జార్జినామక ముదువాహ। సః కంబరరాష్ట్రస్యాధిభూప ఇతి నామ్నాదత్త భూప సభాపతిః కృతః॥ ఫ్రాంసనృ

పేణ సమరం కృతః మాల్బరో అధిభూపః అమాత్య కృతః ॥

(౧౭౦౩) ౪౮౦౪ అబ్దే ఫోర్చుగీసనృపేణ సంధిఃకృతః। స్పైనన్నృపే దిష్టాన్తం గతే తత్సింహాసన మాత్మపౌత్రాయాభిలషన్ ఫ్రాంసేశ్వరః లూఇతస్య పక్ష మవలంబె। తస్య ప్రతిపక్షం చార్లసనామ అధిభూపః ఆంగ్లేశ్వరీచ అవలంబతాం॥తస్మా దాంగ్లేశ్వరః జార్మనీశ్వరః హోలాండనృపేణ సంధిం కృత్వా సంగతాః ఆంగ్లసేనాపతినా మాల్బరో అధిభూపే నాధిష్ఠితా మహతీం సేనా మప్రేషయత్। సః అచిరాదేవ జిబ్రాల్టరనామనగరీం స్పైనవిషయే అనూపనగర మజయత్। తతో చిరాదేవ మాల్బరో అధిభూపః ॥

(౧౭౦౪) ౪౮౦౫ అబ్దే బవేరియావిషయే బ్లెన్హిమనగరే ఫ్రాంసేశ్వరసేనాపతిం తాల్లార్డ మజయత్॥

(౧౭౦౬) ౪౮౦౭ అబ్దే రామలీసనగరే విలియర్సనామాన్య సేనాపతి మజయత్ ॥

(౧౭౦౮) ౪౮౦౯ అబ్దే పునః ఫ్రాంసేశ్వర సేనా మహతీ జిత్వా శతం పతాకానామ గృహ్ణాత్ ఏతై ర్విజయైః లైలనామనగరీ వంశం నీతా ॥

(౧౭౦౯) ౪౮౧౦ అబ్దే సమాల్బరో పునః ఫ్రాంచీయ్యాన్ సీమాయా మజయత్। స్పైనవిషయేచ ఆంగ్లనాకేశ్వరః మాన్యః జార్జ్బ్యాకనామకః ౧౭౦౨+౩౧౦౧=౪౮౦౩ అబ్దె స్పైనేశ్వరస్య నాకాం గోనరే అదహత్ ॥

(౧౭౦౫) ౪౮౦౬ అబ్దే పర్టబరోమహాభూపః బర్సిలోనాద్వీప మజయత్॥

(౧౭౦౭) ౪౮౦౮ ఆబ్దే బర్విక నామసేనాపతిః గవ్వేనామక మాంగ్లసేనాపతిం అల్మాంజనగరే అజయత్। లరీడానామనగరంచ రురోధ। తతో ౧౭౧౩+౩౧౦౧=౪౮౧౪ అబ్దె అత్రేచ నగరే సంధిఃకృతా యస్మాత్ ఫ్రాంసేశ్వరస్య పౌత్రః ఫిలిఫనామ్నా స్పైననృపః కృతః। ఏవం అన్నినామ్నీ రాజ్ఞీశాసతీ స్కాటఆంగ్లవిషయయోః పార్లమెంటసభే సమ్మేళయితు మైచ్ఛత్॥ కింతు స్కాటాః నైచ్ఛన్। అన్తే ౧౭౦౭ కష్టాత్ స్కాటాః అంగీకుర్వన్। యేన ఉభయవిషయో సంమిళితౌ రాజధాన్యాం లండననగరే సభాం కుర్వతః అపిచ తత్సంవిధానే హానోవరభూప పత్న్యాఃసోపి యానామ్న్యాః

ఆంగ్లేశ్వరస్యప్రథమజేమ్సస్య ఎలిజబెతాయాశ్చ పుత్రాఃసుతః సుతః అనంతర నృపఇతి నిర్ణీతః ఆంగ్లవిషయా నూపే సర్వత్ర స్కాటానాం వాణిజ్యావకాశం దాతుం ఉభయవిషయయోః ధర్మశాసన మేకమేవ భావీతి స్కాటానాం స్వార్థకరణార్హా (Rights) విధానాదయోపి ననివర్తనీయ్యా ఇతి । స్కాటానాం ధర్మశాసనసభాశ్చ నాపనీయ్యా ఇతిచ సంవిధానం కృతం । స్కాటానాం అధికారనియోగాత్ తత్ర ధనార్థం తద్విషయే నాణ్యముద్రార్థంచ చతుర్లక్షస్వర్ణాని దత్తాని ॥ ఏవం స్కాటాంగ్లవిషయయోః సంమిళితయోః స్కాట వాణిజ్యవృద్ధిః శ్రియోవృద్ధిశ్చాభవత్ ॥ ఏతస్మిన్నన్తరే ఫ్రాంసేశ్వరః చతుర్దశలూఇనామకః ద్వితీయ్యజేమ్సస్య సుతం నృపం ప్రచురయిత్వా స్కాటవిషయ మప్పైషయత్ । కింతు స స్కాటానూపే ఆంగ్లసేనాపతినాబింగనామకేన పరాజితః న్యవర్తత॥

(౧౭౧౧) ౪౮౧౨ అబ్దే మాల్బరో అధిభూపః అమాత్యపదాత్ భ్రంశితః । తథాపి సః ప్లక్షమహాద్వీపఖండే సమరం కృత్వా విజయ మహావ్యాపి నృప శత్రుభిః కూటజనైః అధర్మధనాదానం కృతవా నితి మిథ్యాభిశప్తః న్యవర్తత॥

(౧౭౧౨) ౪౮౧౩ అబ్దే ఓర్మండనామకః సేనాపతిః కృతః॥

(౧౭౧౩) ౪౮౧౪ అబ్దే ఉత్రెచనగరే సంధిః కృతః యత్ పూర్వముక్తం॥

(౧౭౧౪) ౪౮౧౫ అబ్దే అక్సపర్టభూపః భ్రంశితః ష్రూస్బరీభూపః కోశాధిపః కృతః తస్మిన్నేవాబ్దే రాజ్ఞీ అన్నినామ్నీ అపుత్రా దిష్టాన్తం గతా ॥ తస్యాః పతిః షడ్వత్సరపూర్వమేవ దిష్టాన్తరం గతః। తస్యాః ఏకోనవింశసుతాః తస్యాః పూర్వమేవ దిష్టాన్తం గతాః । ఏవం స్టుఅర్టానాం వంశే నిర్వంశే జాతే హానోవరభూపస్య పత్న్యాః సోఫిఆనామ్న్యాః ప్రథమజేమ్సస్య సుతాయాః ఎలిజబెతాయాః పుత్ర్యాఃసుతః జార్జనామా నృపః కృతః॥

స్టుఅర్టనృపైః పాలితకవయో విద్యాంసశ్చ॥

మిచీలడ్రేమటనః ౧౫౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౬౬౪—౧౬౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౨ కవిః పోల్యాల్బిఓన భూపానాం సమరవిషయాణి నింఫీడిఅనామ కావ్యాని చకార॥

ఫ్రాంసిసబూ్యమాంటః । ౧౫౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౭—

౧౬౧౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౬ జార్జ్ ప్లేచరః ౧౫౭౬ + ౩౧౦౩ = ౪౬౭౭—౧౬౨౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౨౬ ఏతౌ ద్వౌ సంమిళిత్వా ద్విపంచాశన్నాటకాని చక్రతుః తయోః ప్రథమః కరుణా రస పూరితాని చకార అన్యః హాస్యరసపూరితా । నిః చకార బేనజాన్సనః ౧౫౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౭౫—౧౬౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౮ సః ౧౬౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౨౦ అబ్దే నృపాస్థానకవిః నాటకకర్తా ప్రతి ప్రథానానాటక మనుజ ఇతి ప్రహసనం చకార । ఫిలిఫమస్సింజరః ౧౫౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౫—౧౬౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౧ నాటకకర్తా ప్రథానానాటకం ప్రాచీనఋణదానాయ నూతనమార్గ మితి॥

ప్రథమజేమ్సః (ఆంగ్లనృపః) బుచాననస్య శిష్యః । డామెనో లోగి నామమాంత్రికవిషయక వాగ్వాదం— బసిలికానడోరోనం శాకస్యప్రతివాయురితి గ్రంథాన్ చకార॥

విలియమడ్ర్వ్యమాండః ౧౫౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౬—౧౬౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౦ జీవన కుసుమం ఫోర్తునద్యా ముత్సవ మితి అల్పకావ్యాని చకార।

రాబర్టహెరిక్సః ౧౫౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౨—౧౬౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౫ ప్రథమందీవనరాష్ట్రే) మతబోధకతత్రకల హాల్ ని ష్కాసితం నృపపక్షమధురఃకవిః॥

తామసహాబీసః(ద్వితీయ్యచార్లసస్య ఉపాధ్యాయః) ౧౫౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౬౮౯—౧౬౭౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౦ (లివైతాన ఇతి ఆన్వీక్షికీశాస్త్రం) బహిమాత (రాజ్యాంతఃకలహవిషయకం) చకార॥

ఐజాకవాల్టనః ౧౫౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౬౯౪ — ౧౬౮౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౪ సంపూర్ణ మత్స్యగ్రాహకః డోన్నీ, హూకర జార్జి హార్బర్ట ప్రభృతి కవీనాం జలితచరితా న్యలిఖ ప్రియనదీ, కపోత ఇతి కావ్యాని చకార॥

జరిమి తెలరః ౧౬౧౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౪ — ౧౬౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౮ పవిత్రజీవితం, పావనమరణ మితి గ్రంథాని చకార॥

జానమిల్టనః ౧౬౦౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౯ — ౧౬౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౫ క్రామ్వెలస్య కవిః స్వర్గభ్రంశ మితి ద్వాదశభాగాత్మక మహాకావ్యం యూదాసః అంధః దరిద్రశ్చ తదా చకార॥

౧౬౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౯—౧౬౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౬

పున స్స్వర్గలాభ మితి తస్మా దత్యల్పకార్యం కోమసః విసిడాసః సామ్సనః అగొనిస్టేసః, లాఅల్లిగ్రో, ఇలపెంసెరెంసో ఇతి అల్పకావ్యాని అన్యే చాల్పకావ్యానిగాథా గ్రంథాంశ్చ చకార గాథాను అరి ఓఫాగిటికా ఇతి ప్రధానం॥

ఎడ్వర్డ్-హైడరః ౧౬౦౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౯—౧౬౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౫ (క్లేరిండన మహాభూపః) ప్రథమచార్లసస్య అమాత్యః క్రాంవ్వేలనా నిష్కాసితః చర్లసస్య భ్రంశవిషయక చరిత మలిఖత్ సామ్యులబట్లరః ౧౬౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౩—౧౬౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౧ హదిబ్రాసమితి(హాస్యరసకావ్యం ప్యూరిటినక్రైస్తవానాంపరిహాసవిషయం)జానబనియనః౧౬౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౨౯—౧౬౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౯ యోధః । అనన్తరం మతబోధకః, ముక్తస్య యాత్రా ఇతి కావ్యవరం రచితవాన్॥

రిచర్డ్ బాక్స్టరః ౧౬౧౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౬—౧౬౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౯౨ ఋషీణాం శాశ్వతవిశ్రమః మతా అప్రవిష్టానాం సమాహ్వానం మితి తస్య ౧౬౮ గ్రంథానాం ప్రధానాః థామస ఓట్వే ౧౬౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౨—౧౬౮౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౬ వేనిస సంరక్షణం, అనాథబాల ఇతి ప్రధానగ్రంథౌ ॥

జానడ్రేనః, మహాకవిః । ౧౬౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౨—౧౭౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౦౧ అప్సలామః అచితోఫేలః (రాజకీయ్య విషయం) అలగ్జాండర్య మహాభోజ నందానాత్సవః వర్జిలస్య ఈనీడ్ నామగ్రంథ ఆంగ్లభాషాయాం చకార ॥

జానలోకః, ౧౬౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౩—౧౭౦౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౦౫ మహాశాస్త్రకర్తా॥ మానవజ్ఞానవిషయి ఉపన్యాస మలిఖత్ । గిల్బర్ట బర్నెటః ౧౬౪౩ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౪—౧౭౧౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౬ తృతీయ్యవిలియమస్య వయస్యః సాలిస్బరే క్రైస్తవాచార్యః ఆత్మకాలిక చరితమితి, ఆంగ్లక్రైస్తవమత పరివర్తనస్య చరితం చాలిఖత్ । అన్నీరాజ్ఞః శాసనవికాలేచర్లె, కాంగ్రీవనామకం పంబర్గనామకాః బ్లెన్హామహర్మ్యం నిర్మమిదె ఫ్రఖారః,అభాసక ప్రహసనా న్యలిఖత్ (లంబోదరప్రహసనానుకారిణః) ఆర్బథనటః (వైద్యః) జానబల ఇతి గ్రంథం చకార ప్రైఓర, కవిశ్చ ఏతె అనీరాజ్ఞా శ్శాసనకాలే తయా సంపుష్టాః ॥

చిత్రకారాః

ఇనిగోజోన్సః ౧౫౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౬౭౩—౧౬౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౫౮ శ్వేతహార్మ్యే భోజనరంగనిర్మాణంవిధానం చకార॥

పీటరపాల రూబెన్సః ౧౫౭౭ + ౩౧౦౧ = ౪౬౭౮—౧౬౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౧ ప్రథమచార్లసనృపే నాదృత ప్రశస్త చిత్రకారః। యస్తన్నృపశాసనే శ్వేతహార్మ్యే భోజనరంగ చిత్రరంగైశ్చత్రయామాస॥

అంతోనివండైకః ౧౫౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౭౦౦—౧౬౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౨ ఫ్రెంచీయః యః కియత్కాలం సః ప్రథమచార్లసస్య ఆస్థానే స్థిత్వా తస్య ప్రతిమాం చిత్రితవాన్॥ మాన్యః పీటరలేలి ౧౬౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౧౮—౧౬౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౧ ద్వితీయ చార్లసస్య ఆస్థానచిత్రకారః నృపసవిధ సుందర్య ఇతి ప్రతిమాం లిలేఖ॥

మాన్యః క్రిస్టఫరరేన్నామకః ౧౬౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౩—౧౭౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౪ విచిత్రశిల్పపాలనామ క్రైస్తవాలయనిర్మాతా॥ మాన్యం డానప్రెనెల్లరః ౧౬౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౯—౧౭౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౪ జార్మనః ప్రతిమా చిత్రకారః తృతీయవిలియమస్య అన్నరాజ్ఞ్యః, ప్రథమజార్జేశ్చ ఆస్థాన చిత్రకారః॥

హానోవరవంశం

హానోవరరాష్ట్రం శర్మన విషయాన్తర్గతం తత్ర భూపశ్చ శర్మననృపవంశీయాః ఏవశర్మనృపాఃట్యూటనవంశీయాస్తస్మాచ్చంద్రవంశీయా హైహాయకులజా ఇతి పూర్వమేవోక్తం॥ తస్మాదేతే హానోవరభూపా అపి చంద్రవంశీయాః హైహాయకులజాః॥ ఏవం మహతీదోవనంశే హైహాయానాం కులే కార్తవీర్యార్జునాది చక్రవర్తి విభూషితే జాతో జార్జినామా ఆంగ్లేయనృపో భూత్వా సింహాసనే అభిషిక్తోభవత్॥

- ప్రథమజార్జి
  - ద్వితీయజార్జి
    - ఫ్రెడరికః (వేల్సయువరాజః) (౧౭౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౨ అబ్దే) మమార
      - తృతీయజార్జిస్సః
        - చతుర్థజార్జిః
          - చార్లోటి (వేల్సయువరాజ్ఞీ) (యూర్క్-అధిభూపః) (౧౭౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౭ ౧౮౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౮ అబ్దేకుమార)
        - ఫ్రేడరికః
        - చార్లట్
        - వర్టెంబర్గనృపః
        - చతుర్థవిలియమః
          - చార్లటి = ఏలిజబెతా
        - ఏడ్వర్డః (కెంట అధిభూపః)
          - విక్టోరియామహారాజ్ఞీ
            - ప్రష్యానృపఃవిక్టోరియాడివిడా
              - (విలియమః వర్తమానః శార్మన) చక్రవర్తీ
            - అల్బర్టఏడ్వర్డః సప్తమఏడ్వర్డః
              - పంచమజార్జిః
                - ఏడ్వర్డః (వేల్సయువరాజా)
            - యెలిసా
              - హెస్సియువరాజ్ఞీ (హెస్సినృపః)
            - అల్బర్ట (ఏడింబర్గ అధిభూపః)
            - హెలినా
              - షెవిజ్విక్వా ల్సెన్ భూపః
            - లూఇ
              - లోరీనమహా భూపః
            - ఆర్థరః (కంటా అధిభూపః)
              - ఆర్థరః
            - విజ్ పాల్టః
            - బీట్రిసా
        - అర్నెస్టః
        - అడాల్ఫసః
          - కాంబ్రిడ్జిఅధిభూపః
            - జార్జి
            - అగస్టా
            - మేరీ
      - ౭ అన్యే
    - విలియమః (కంబర్లాండఅధిభూపః)
    - ౬ అన్యే
  - సోఫీఆడొరోతఅథప్రష్యానృపఃమహాఫ్రెడరికఃప్రథమశార్మనచక్రవర్తీ
    - కంబర్లండుభూపఃహానోవరనృపః

సః పూర్వకులే ప్రథమాంగ్లేయనృపస్య ప్రథమజేమ్సునామకస్య సుతాయాః ఏలిజబెత్ నామికాయాః బొహిమియానృపపత్నీ సుతాయాః సోఫియానామికాయాః హానోవరభూపస్య జాతో జార్జిత ఇతి విఖ్యాతో ప్రథమజార్జీతి నామ్నా ఆంగ్లేయనృపో భవత్ తదా పార్లమెంటసభాయాం టోరీ ఇతి ద్వావపక్షావభూతాం॥ నృపశ్చ విగ్గానాం పక్షగో భవత్ వైస్సః సమానీతః॥ టోరీపక్షగాధికారిణో ఆక్సఫర్డ భూపః బోలింగబ్రోక ఆర్మాండనామకౌచ ద్వితీయజేమ్సస్య సుతస్య పక్షావలంబకాః రాజద్రోహా ఇతి శిక్షితాః॥ ప్రథమః దుర్గే నిగృహీతః తదన్యో ప్రధాన ద్వీపఖండం ప్రతిపలాయనం చక్రతుః జేమససుతేన సంగతౌ॥ తస్మాత్ టోరీయాః కుపితాః తృతీయ విలియమవిగ్రహం కృత్వా దహన్॥ తేచఆట్టర్బరీ క్రైస్తవాచార్యదయోతం జెమ్సస్యసుతం పునస్థాపిత మిచ్ఛన్తో జార్జినమక్రమ నృపమితి ప్రచురయన్తో మహత్కల్లోల మకుర్వన్॥ తతో ౧౭౧౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౬ అచ్ఛతిషాం సంఘానపినైరపి బలా ద్విభేదనీయా నితి శశాస॥ జేమ్ససేస్యసుతం నిగృహ్యాయో దదాతి తస్య లక్షస్వర్ణాని దాస్యా మీతి ప్రచురయామాస॥ సచ జేమ్సస్య సుతః ఫ్రాంసనృపేణ కృతావలంబః॥ కింతు సః ఫ్రాంసేశ్వరః ౧౭౧౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౬ అబ్దె దిష్టాన్తం గతః తస్మాత్తస్యావలంబనం బలహీన మభవత్। స్కాటవిషయే తన్య పక్షే గామారనామికః అర్గైలనామకశ్చ ఆంగ్లేశ్వరసేనాపతి నావరాజితే ఫ్రాంసవిషయ మగమదాం ఫ్రాంసనృపే దిష్టాన్తం గతే సజెమ్సః ధనహీనః స్వపక్షేషు అమెరికాం ప్రతినిష్కాసితేషు నిరాలంబో నిర్ధనః తూష్ణీ మగమత్॥

(౧౭౧౬) ౧౮౧౭ ఆబ్దే పార్లమెంటస్య సభాయా స్సంస్థానకాలం సప్తవత్సరాణి కుర్వన్ శాసనం కృతం॥

(౧౭౧౮) ౪౮౧౯ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరః డెన్మార్క నృపాత్ బ్రెమెనవడెననామరాష్ట్రే అక్రైషీత్॥ తే రాష్ట్రే ఆత్మీయే ఇత్యుక్త్వా స్వీడననృపః చార్లసనామకః సమరాయ ప్రతస్థే॥ కింతు సః ఫ్రెడరషాలనగరే పరాజితః న్యవర్త॥ తతో ఆంగ్ల శర్మన ఫ్రాంస హాలండనృపైః సంధిఃకృతః॥ తేచ స్పైనేశ్వరేణ ఫిలిపనామకేన సమరమకుర్వన్ యస్మాత్సః శార్మనేశ్వరస్య ఇటలీవిషయే స్వాస్థ్యం నిషేధయత్॥ తస్మా ౧౭౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౯ అబ్దే ఆంగ్లనాకేశ్వరో

చింగనామకః స్పైనేశ్వరః సేనాం సిసిలిద్వీపేనాశయామాస। తత స్పేనేశ్వరామాత్యః స్కాటపిష నా మవస్కందయితుం సేనా మప్రేష యత్ కింయతే నౌకాః మహావాతేనష్టాః॥

ఏవం పరాజితో స్పేనేశ్వరః సంధిమకరోత్ ౧౭౨౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౧ అబ్దే నృపస్య ఋణం ఏకత్రింశ లక్షస్వర్ణా న్యభవన్ ॥ తదృణం దక్షిణో ధద్యాం వాణిజ్యసంఘః షడ్వింశద్వత్స రేషు మోచయితుం నృపస్య స్వయం ప్రత్యాబ్దికం శతస్య చత్వారి వృద్ధ్యాఋణం దాతుంచ అంగీచకార తత స్తత్సంఘస్య దక్షిణో దధౌ వాణిజ్యం కర్తుం శాసనం దత్తం ॥ తత్సంఘే దక్షిణో దధౌ వాణిజ్యకరణేన బహుధనమాప్తం॥ తస్మాత్ప్రజాః తత్సంఘే భాగాన్ బహుశో క్రీణత కింతుతత్సంఘస్యపతనాత్ బహవో నిర్ధనా అభూవన్॥ తతో మాన్యవాల్టవవాల్పోలనామా। ప్రాచీభారతసంఘాత్ ॥ఆంగ్లధన నిక్షేపనామ సంఘాచ్చ తద్ధనం ప్రజానాం దాపయిత్వా తేషాం ఋణం శమయామాస ॥ తత స్సవాల్పోలః కోశాధ్యక్షః కృతః॥ ౧౭౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౮ అబ్దే స ఆంగ్లేశ్వరో ప్రథమజార్జినామా దిష్టాన్తం గతః ॥ తస్యశాసనే పండితాః :————మాన్యః ఐసాక న్యూటననామకః ౧౬౪౨ + ౩౧౦౧ = ౪౭౪౩—౧౭౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౮ సః శాస్త్రీ వస్తుతత్వవేత్తా ॥ భూమే రాకర్షణశక్తిం జనోపయోగం కర్తుం విధానంచకార ॥ ప్రింసిపిఅనామకం లాటినభాషాయాం వేదాన్తశాస్త్రంచకార ॥ డానలనామగ్రంథె, ప్రకాశంనామగ్రంథేచ వ్యాఖ్యాంచకార॥ డానీలడీఫోనామకః ౧౬౬౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౨—౧౭౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౨ సః రాబిన్సన్ క్రూసోనామ విచిత్రగాథాం చకార ॥౧౭౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౦ అబ్దే।అపిచ సః ౨౧౦ గ్రంథాన్ చకార॥

యోనాథానస్విఫ్టః౧౬౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౭౬౮—౧౭౪౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౬జలపాత్రగాథాం, ౧౭౦౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౦౫క్రైతే పీరలేఖాః౧౭౨౪ + ౩౧౦౧।గలివరస్య యాత్రా౧౭౨౬ = ౩౧౦౧ = ౪౮౨౭ ఇతిచ గ్రంథాన్ చకార౧౭౨౪+౩౧౦౧ = ౪౮౨౫।జోసేఫ అడీసనః ౧౬౭౨ + ౩౧౦౧+౪౭౭౩—౧౭౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౦ స్పెక్టేటరనామ గద్యగ్రంథం। కేటోనామ నాటకం, ఇటలీ విషయాత్ లేఖ మితిచ గ్రంథం చకార సః అమాత్యఃకృతః

మాన్యః రిచ్చర్డస్టీలినామా ౧౬౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౭౭౬—౧౭౨౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౦ టాట్లరనామపత్రికాం ప్రథమతః ప్రచురయామాస॥ అన్యచ్చ స్పెక్టేటరనామ గ్రంథం చకార॥ అన్యాననేకాన్ గ్రంథాన్ చకార॥ అలక్జాండరపోపనామకః ౧౬౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౭౮౯ = ౧౭౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౫ సః ప్రశస్తకలిః తర్కేణన్యాసం చకార, ౧౭౧౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౨ లాకేవ్యవభిచార మితి క్యాం చకార॥౧౭౧౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౧ హోమరస్యర కావ్యాని ఆంగ్లభాషాయాం చకార॥డ్యూన్సైడ్ న గ్రంథంచి చకార॥ ౧౭౨౫ + ౩౧౦౧=౪౮౨౬ మనుష్యజీవితే వ్యాసం లలేఖ॥ ౧౭౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౭౩౨ ద్వితీయ జార్జి పితరి దిపాటస్తం గతే సింహాసనమారురోహ ॥ సః తదాచతుశ్చత్వారింశద్వయాః తత్పూర్వమేవ అంస్పాభూప సుతాం కరోర్లైనాం సుగుణాకరా ముద్వాహ॥ తస్య అమాత్యః మాన్యఃరాబర్టవాల్పోలనామా భవత్ ॥ సః ధనదానేన ప్రజానాంగౌరవశబ్దదానేన చపంచదశాబ్దాని అమాత్యోభవత్॥ ౧౭౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౧అబ్దేప్రాచీ భారతవణిక్సంఘస్య నవం వాణిజ్యశాసనం దత్తంయస్మాత్త్రైఃద్విలక్షస్య స్వర్ణాని దత్తాని॥ తతో సాముద్రవాణిజ్య కరవిధాన శాసనంకృతం॥

కింతు ప్రజానామ నానుకూల్యత్వాత్తచ్ఛాసన మపనీతం ॥ తదనంతరం సప్తవత్సరావధి పార్లమెంటసభా స్థితతి శాసనంకృతం ॥ ౧౭౩౬ + ౩౧౦౧=౪౮౩౭ అబ్దే స్కాటవిషయే విల్సననామకో ధూర్తోమారయితుం శిక్షితః యస్మాత్సః స్కాటరాజధాన్యాం ఏడింబర్గనగరే ప్రజానా మిష్టో భవత్ తే సర్వే సంభూయతస్య మారకం తస్య అనుచరాంశ్చ శిలాభి రహనన్॥ తతో నగరరక్షకసేనాధిపః స్వసేనాభిః నాగరేషతులాగుడప్రయోగం చకార॥ బహవో నిహతాః ॥తస్మాత్సోపి నిహన్తవ్య ఇతి యన్నగరాధిపేన నిర్ణీతం తస్మాత్సః కారాగారే నిగృహీతః ॥ లండననగరాత్తస్య విమోచనార్థం శాసన మాగమిష్యతీతి పరివాదం శ్రుత్వా నాగరాః తం కారాగారం పరివార్య కవాటం భిత్వా ప్రవిశ్యతం బహిరాకృష్య నిజఘ్నుః ॥ కింతు తస్య ప్రతిక్రియాం కర్తుం ఆంగ్లనృపః ఏడినబర్గంచదుర్గం నాశయితుం పూర్వం కృత సంధివిధానం చ అపనయితుం శాసన సంవిధానం చకా

ర॥ కింతు తేన సర్వేషాం స్కాటానాం విగ్రహం భవతీతి మన్యమా
నః తదపనయత్॥ ౧౭౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౮ అబ్దే నృపమహిషీక,
రోలై మకాదిష్టాన్తంగతా॥ ౧౭౩౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౦ అబ్దే స్పైన
నృపః అమెరికామహాద్వీపే స్వవిషయస్యానూపమాంగ్లనౌకాః అవస్కం
దయంతీతి శంకితః తాన్విచేతయితు మైచ్ఛత్॥ తస్మా దాంగ్లనృప
స్య స్పైననృపస్య చ సమరమారబ్ధం॥ డేరీననామరాష్ట్రే ఫోర్టుబెల్లో
నామనగరే ఆంగ్లసేనాభి ర్నిర్జితాః॥ కింతు వర్నననామ స్పైననౌకాధి
పే మహద్భిః నౌకైస్స మాగతే (౧౭౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౨
అబ్దే) ఆంగ్లసేనాపతిః వెంట్వర్తనామకః స్వపృతనేశ్వరేణ కార్తజీ
నానగరం జేతు మశక్తః॥ తతో తద్విషయస్య అనారోగ్యత్వాదాం
గ్లా బహవోనిధనం గతాః తతో అన్సీననామకః నౌకసేనైః వర్న
నవిజయాయ ప్రేషితః॥ కింతు సః తద్విజయే అశక్తః దక్షిణసము
ద్రే చరన్ బిలివిషయస్య అనూపనగరం పైటనామక మవస్కంద
య్య మినిల్లానగరం ప్రతిమహాధనై గచ్ఛతం విపక్షనౌకం జిత్వా
మహాధనైః ౧౭౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౫ అబ్దే స్వవిషయం న్యవ
ర్తత యే ననృపాదయ స్సంతుష్టాః పి॥

౧౭౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౨ అబ్దే అమాత్యోల్పోలః స్వవి
పక్షబాహుళ్యాత్ తత్పదా దావసరత్ జార్వార్డమహాభూప ఇతి
గౌరవనామ దత్తః స్వరాష్ట్రం పతి న్యవర్తత॥ తతో గ్రేన్విల మహా
భూపః అమాత్యః కృతః॥ కింత్వ చిరాదేవ సోఽపి భ్రంశితః పెల్హామనా
మకః తత్పదేనియోజితః॥ సః ధనదానేన స్వపక్షవృద్ధిం కృత్వా పం
చదశబ్దాని అమాత్యో భవత్॥

౧౭౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౧ అబ్దే ఆస్ట్రియానృపః షష్ఠచా
ర్లసః దిష్టాన్తం గతః॥ సః స్వవిషయం దుహితుః అదదత్॥ తత
స్సా సింహాసన మారూఢే బవేరేభూపః హంగేరీవిషయం స్వవశే
చకార॥ ప్రష్యానృపః ద్వితీయ ఫ్రెడరిక నామాని లిసిలరాష్ట్ర మజయ
త్॥ ఫ్రాంసనృపో లూయినామకః పూర్వోక్త ఆస్ట్రనృప దుహితా
న సింహాసన మర్హతీ త్యవోచత్॥ హంగిరివిషయే భూపాః స్వరా
జ్ఞీ మేవాలంబ్యతస్థుః॥ ఆంగ్లేశ్వరో ద్వితీయా జార్జిశ్చ తస్యాః పక్ష
మవలంబ్య స్వయమే తస్యా స్సహాయార్థం సేనా మనయత్॥ సః
౧౭౪౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౪ అబ్దే మైననద్యాం డెటుంజననామగ్రా

మే ఫ్రాంసేశ్వరసేనా మజయత్॥ ౧౭౪౫ + ౩౦౦౧ = ౪౭౪౬ అబ్దే బెల్జియమవిషయే ఫంటినానగరే నృపస్య ద్వితీయసుతః కంబర్లాండ అధిభూపః ఫ్రాంసేశ్వర స్యపంచదశలూ ఇనామకస్య సేనాపతినా నిర్జితః ॥

అన్తేనసా ఆస్ట్రిఅరాజ్ఞివిజయ మవాప తస్యాః పతిః ఫ్రాంసిస్టేఫ వనామా టస్కనీ మహాధి భూపః ౧౭౪౫ + ౩౦౦౧ = ౪౭౪౬ అబ్దే ఆస్ట్రిహంగరీవిషయయోః చక్రవర్తిత్వే అభిషిక్తః ॥ తస్మిన్నబ్దే సర్వ నృపాణాం సమరస్థానం ఫ్రేస్టేనగరే సంధిః కృతం యేన మహాసమర మున్మీలితం సాచఆస్ట్రిరాజ్ఞి ౧౭౮౦ + ౩౦౦౧ = ౪౭౮౧ అబ్దావధి జిజీవ ॥ యావత్సా భర్త్రాసాకం సమ్యక్శశాస॥

(౧౭౪౫) ౪౭౪౬ అబ్దే స్టుఅర్ట్ నాం కులాంకురో ద్వితీయ జేమ్సస్య సుతస్య తృతీయ జేమ్సస్య పూర్వవిజయాభిలాషే యోగత్వా పరాజిత స్తస్య సుతో చార్లస ఎడ్వర్డనామా పున స్వపైతామహీయాభివాంఛ్య నల్పానుచరైరేవ ఆంగ్లమా జగామ ॥ తదాబహవో స్కాటా స్తస్య పక్ష మగమన్॥ ఏవం స సప్తశతయో ధైర్యుతః ఆంగ్ల మగమత్॥ సః పర్తనగరే నృప ఇతి వందితః క్రమశః ఎడింబర్గనగర మగమత్ తత్ర తస్య సేనా సహస్రసంఖ్యాకాభవత్॥ తత్ర దుర్గం ఆంగ్లేశ్వరస్యాధీన అధికారిభిః గుప్తమపి నాగరాః స్వపూర్వనృపవంశీయ్యం నగరే ప్రావేశయన్॥ ఏతస్మిన్నన్తరే ఆంగ్లేశ్వరసేనాపతి కోపనామకః సేనాభిస్సహ యోద్ధు మగమత్॥ తౌ ససైన్యౌ ప్రేస్థానపాననగరే సంగతౌ॥ తద్రాత్రౌ॥ భయసేనౌ నివేసితౌ॥ ప్రభాతే చార్లసః మధ్యేస్థిత కుల్యాం క్రాన్త్వా ఆంగ్లసేనాం హఠాదో ధయిత్వాజయత్॥ తేషాం శతఘ్న్యాన్య వస్తుసంభారాంశ్చ అగృహ్ణాత్॥ సః లండననగరం నాగమత్ కింతు సః తత్రైవ సః మాసద్వయం చిరామయామాస॥ ఏతస్మిన్నన్తరే ఆంగ్లేశ్వరసేనాః కంబర్లాండ అధిభూపే నాధిష్ఠితా స్సమా జగ్ముః బార్లసోఽపి సర్వా స్కాటా ప్రీణయామాస॥తతో చార్లసః ఆంగ్లం పశ్చిమేన ప్రవిశ్యాది నత్రయైః కార్లైలరాష్ట్ర మజయత్॥ తత స్సః డిశంబరమాసారంభే డర్బీనగర మగమత్॥తత్రతస్య సేనాయాంస్కాటభూపేషు కలహఃజాతః॥ తస్మాత్సః తైస్సంచోదితః న్యవర్త॥ తతా కంబర్లాండ అధిభూపః తమభ్యద్రవత్॥ ప్రథమతః సః హాల్లేనామసేనాపతి మజయత్॥ తత

స్సకుల్లోడేననామస్థానే ౧౭౪౬ + ౩౦౦౧ = ౪౭౪౭ అబ్దే కంబ
ర్లాండ ఆధిభూపేన పరాజితః॥ తతో౽చార్లసః పర్వతా త్ప్రతిపలాయ
నం చకార॥ తస్య గ్రహణా ర్థం త్రింశత్సహస్రస్వర్ణదానం ప్రతిశ్రు
తం ॥ తథాపితం నకో౽ప్య గృహ్ణాత్॥ అన్తే సః క్రమశః ఫ్రాంసవిష
యం ప్రాప॥ తస్మా త్సః రోమనగరం ప్రాప్య అల్పనఅధిభూప ఇతి
దత్తనామః జిటి॥ అన్తే సః ౧౭౮౮ + ౩౦౦౧ = ౪౭౮౯ అబ్దే సః అతిపా
నవ్యాధిగ్రస్తః దిష్టాన్తం గతః॥ తతో౽స్య భ్రాతా హెన్రినామకః ఏకో
నవింశద్వ త్సరాణి యార్కస్య కార్డినలాచార్యనామ్నా జీవన్న
మార॥ తేన స్టూవర్టనృపాణాం కులం నష్టం॥ ప్లక్షమహాద్వీపే నృపా
ణాం సమరం ౧౭౪౮ + ౩౦౦౧ = ౪౭౪౯ అబ్దే ఏలా బాపతే కృ
త సంధినాశమితం॥ తేషాం సేవాసు విసృష్టయోధాః నోవాస్కోషి
అనామద్వీపంగత్వా తత్ర హాలిఫాక్సనగరం నిర్మమిరే॥ ఏతస్మిన్నన్త
విలియమపీటనామకః అమాత్యో భవత్ యస్యపితామహః మద్రాస
నగరేధికారీ అభవత్॥ యేన పీటవజ్ర మితి ప్రశస్తవజ్రం భారతా త్స
మానీతం ఫ్రాంశనృపాణాం కిరీటశిఖర మలంకుర్వంతి ॥

౧౭౫౬ + ౩౦౦౧ = ౪౭౫౭ అబ్దే ఫ్రాంకసనృపేణ ఆంగ్లేశ్వ
రస్య సమర మభవత్॥ తస్మిన్నేవాబ్దే పిటః అమాత్యో భవత్॥తతో
ఫ్రెంచియ్యాః ఆంగ్లసేనాపతిం బింగనామకం జిత్వా మైనార్కా ద్వీప
మగృహ్ణాన్॥ తస్మాత్ బంగహః ఆంగ్లేశ్వరేణ నిహతః॥ తదా పిటః
తమ్మోక్ష యితుం యత న్నభూద్యో౽పన్య సన్నపి నశక్తః॥ తథాపి స ఆంగ్లే
శ్వరో ద్వితీయజార్జినామా తస్య మంత్రేణ గుప్త భూగోళే సర్వత్ర
ప్రాక్పశ్చిమభా గయోః సర్వత్ర విజయం ప్రాప॥ అస్యనృపస్య శా
సనకాలే క్లైవాదయో ఆంగ్లసేనాపతయః ఫ్రాంసేశ్వరసేనాపతీన్ డూ
ప్లే ప్రభృతీన్ జిత్వా భారతేసహావ్విషయం లేభిరే॥

౧౭౫౯ + ౩౦౦౧ = ౪౭౬౦ అబ్దే ఉత్తరఅమెరికా ఇతి
ఖ్యాతమహాద్వీపఖండేపశ్చిమజంబూద్వీపంకణడా ఇతిఖ్యాతం విషయం
పూర్వంపశ్చిప్లక్షమహాద్వీపం ఫ్రాంసైరధిష్ఠితి తా న్తరంఅనూపం చాం
గ్లై రధిష్ఠితం॥ తయో స్సీమా లారెంసనామసరోవరా భవత్॥ అన్తే
పీటస్యమహాధీమతో అమాత్యస్య మంత్రబలేన ఆంగ్లేయనృపః సర్వస్య
కణడావిషయస్య స్వామిఅభవత్ ॥తస్మిన్నేవాబ్దేఆంగ్లేయసేనాపతి॥హాకి
నామకః శర్మణ సేనాంనౌకమయాం క్వింబరాన సమీపే జిగాయం॥ ౧౭

౬౦ + 3౦౦౦ = ౪౮౬౧ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో ద్వితీయ్యాజార్జినామా లో కాన్తరం గతః॥ తస్య జ్యేష్ఠసుతః ఫ్రెడరికనామా తత్పూర్వమేవ ౧౭౫౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౫౨ అబ్దే దిష్టాంతం తతస్తత్పుత్రో తృతీయ్యా గతః జార్జినామా సింహాసన మారురోహ॥

తేని పాలిత కవయశ.

జేమ్సుధామ సః ౧౭౦౦ + 3౦౦౦ = ౪౮౦౧—(౧౭౪౮) ౪౮౪౯ సాక్సనానానం చరితం కావ్యరూపేణ ౧౭౨౬ + 3౦౦౦ = ౪౮౨౭ అబ్దేభోగహర్మ్యమిత్యన్యకావ్యం చ చకార॥ సేమ్యుల్ రిచడ్సనః— ౧౬౮౯ + 3౦౦౦ = ౪౭౯౦—౧౭౬౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౬౨ పామిలా క్లారిసా హార్లో నామ గ్రంథౌ మాన్య నార్లస గ్రాండిసన నామకస్య చరితం చ చకార॥ హెన్రి ఫిల్డింగః ౧౭౦౭ + 3౦౦౦ = ౪౮౦౮—౧౭౫౪ + 3౦౦౦ = ౪౮౫౫. జోసెఫ ఆండ్ర్యూస నామకం।టామ జోన్స నామకౌ ది మాన్ చకార॥ టోభి అసస్మొలిటః ౧౭౨౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౨౨— ౧౭౭౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౭౨ రోడిరిక రాండా మహూమస్య ఆంగ్ల చరిత స్య వివరణం. హంఫ్రె క్లింకర నామకరం చకార॥ థామస గ్రే ౧౭౧౬ + 3౦౦౦ = ౪౮౧౭—౧౭౭౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౭౨ మహార్ణవః జాన పదాలయగాథానామ కావ్యం, చాటుపద్యమన్యం, పోవసి వృద్ధి రితి చ కావ్యం చకార॥ డేవిడ హ్యూమః ౧౭౧౧ + 3౦౦౦ = ౪౮౧౨ ౧౭౭౯ + 3౦౦౦ = ౪౮౮౦ ఆంగ్లేయ చరితం ౧౭౫౪ + 3౦౦౦ ౪౮౫౫ —౧౭౬౨ (౪౮౮3) (33) క్రైస్తవమత గ్రంథం, వేదాన్త గ్రంథం చ చకార॥

చిత్రకారాః

మాన్య జేమ్సు తారనహిలః ౧౬౭౬ + 3౦౦౦ = ౪౭౭౭ — ౧౭3౭ + 3౦౦౦ = ౪౮3౮

పాలనామ క్రైస్తనాల యవిమానే చిత్రలేఖకః

అనరాజ్ఞ్యః ప్రధమజా జెంశ్చ చిత్రకారః—

విలియ హొగార్తః ౧౬౭౭ + 3౦౦౦ = ౪౭౭౮—౧౭౬౪ + 3౦౦౦ = ౪౮౬౫

చిత్రకారః।శిల్పీ చ.

రేకస్య యాత్రామితి, తామోడినామ్న్యాః వినాహమితి చ చిత్ర పటానివిలేఖలండనగరేయానజీవముపాస॥

తృతీయజార్జిః.

తత స్తృతీయజార్జనామా ద్వితీయజార్జస్య పౌత్రః సింహాసన మారురోహ ॥ తదా ఫ్రాంస స్పైనన్నృపౌ ఆంగ్లేశ్వరం యోద్ధుం రహస్యేన సంగతౌ ॥ తదా ఆంగ్లేశ్వరామాత్యో పిటనామా తద్జ్ఞాత్వా స్పైనేశ్వరం యోధయితు స్వేశ్వర మచోదయత్ కింత్వితరమంత్రిభిర్నిషిద్ధేన్నృపః నాంగీచకార ॥ తస్మా త్పీటః అమాత్యపదా దపసృత్య భరణం దత్తః ॥ తతో నృపస్య ఉపాధ్యాయః! బ్యూట ॥ మహాభూపః ప్రధానామాత్యః కృతః ॥ తత స్పైన్యన్నృపః ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంగతః ఆంగ్లేశ్వరేణ। సమరం చకార ॥ కింతు తస్మి న్సమరే ఆంగ్లేశ్వరేణ హావినా మనిల్లాద్వీపౌ స్పైనేశ్వరస్య నిర్జితౌ ॥ ఫ్రాంసేశ్వరస్యచ కేచన ద్వీపౌ నిర్జితౌ ॥ తతో ౧౭౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౪ అబ్దే తౌ ఆంగ్లేశ్వరేణ సంధిం చక్రతుః ॥ తతో చిరాదేవ బ్యూటస్య స్థానే మాన్యః జార్జనా గ్రేన్వైలనామా అమాత్యో భవత్ ॥

అమెరికాయాం స్వాతంత్ర్య సంయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణం ॥

౧౭౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౬ అబ్దే గ్రేన్వైలనామా మాత్యః ॥

పూర్వసమరస్య ద్రవ్యపూరసాధనం అమెరికావిషయే వ్యాపికరం నిధాయ ముద్రాపత్రాణి విక్రయార్థం ప్రచురయామాస॥ తతో అమెరికీయాః ప్రజాః యస్మా త్తేషాం పార్లమెంటసభాయాం సభాసదత్వం న దత్తం తస్మాత్తేకరం నదద్మఇత్యవదన్ ॥ —

తతో అమాత్యో గ్రేన్వైలస్స్వపదా దపసృతః రాకింగమహామాన్యమహాభూపః అమాత్యోభవత్ ॥ ముద్రాపత్రవిధానశాసన మపనీతం ॥ కింతు అమెరికాప్రజా సుకరః నాపనీతః ॥ తతో గ్రాప్టనీఅధిభూపః పీటశ్చ అద్య బాదామస్యమహాభూప ఇతి గౌరవనామ్నా ఖ్యాతః అమాత్యౌకృతౌ తాభ్యాం నివారిత మపి అమెరికాది బహిర్ విషయేషు తపత్రేషు దపనాశే ప్రత్రే చిత్రపటీషు చ కరం నిదినష్టం। తస్మాత్ ప్రజానాం నిగ్రహే జాతే ౧౭౬౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౮ అబ్దే బాదామః పునరమాత్యపదా దీపససార। ౧౭౭౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౧ అబ్దే చ గ్రాప్టనఅధిభూపశ్చ అపససారయదా నార్థనామభూపః అమాత్యో భవత్ ॥ తేన కరభారయుతం తీపత్రం అమెరికాం ప్రతి ప్రేషితి యత్తేషాం నేష్ట మభవత్॥

తతో కేచనామరికాః పాశ్చాత్యభారతద్వీపీయ్య కాలభృత్యా ఇవ వేషాన్ ధృత్వా సమారూఢ నౌకాః। తత్పత్రసంచయం సముద్రే న్యక్షిపన్। తతో ఆంగ్లేయనృపః బాస్టననగర్యాం నౌకవాణిజ్యాం నిషేధయత్ తతో ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ అబ్దే అమెరికాయాం సంయుక్త రాష్ట్రేషు జార్జి అనామకం వినా సర్వేషాం రాష్ట్రాణాం ప్రజాః। ఫిలడిల్ఫియానగరే సభాం కృత్వా భారావహాకరానపనేయం నృపాయ విజ్ఞాపనా మప్రేషయన్। కింతు తద్విజ్ఞాపనా నృపేణ నాదృతా॥ బాదామభూపశ్చ భారావహాకరాపనోదనార్థనం పునః భూపసభాయాం ఉపన్యసన్ నోచే దుపద్రవ మాగమిష్యతీ త్యవోచత్ ॥ ఏడ్మాండ బ్యాకనామకః ప్రజాసభాయాం తథైవోపన్యసత్ కింతు అమాత్యాః తయోరుపన్యాసాన్య నాదృత్యకరం నాపనయన్ బాస్టననగరం ఆంగ్లైరాక్రామిత మేవ తతో ౧౭౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౬ అబ్దే లెక్సింగ్టననామనగరే సమర ప్రారబ్ధం అమెరికానాః ఆంగ్లేయానయోధయన్ తతో మాసద్వయా నన్తరం బాస్టననగరసమీపే వంకరగిరౌ పునస్సమర మభవత్ । తత్స మరే ముభయపక్షేపి నవిజయమాత్తం ॥ తతో జార్జి వాషింగ్టన నామ అమెరికానాం సేనాపతి ర్భూత్వా అఖేటకాదిశూరై స్సంభృత సేనాభిః ఆంగ్లేయానజయత్ తతో అమెరికానాః మాంట్గామరనామకేన అర్నాల్టనామకేన బాధిష్టితాః కనడావిషయమవస్కందయన్ తైః మాంట్రీలనగరం జితం కింతు ౧౭౭౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౭ అబ్దే శార్మనైః కృత సహాయాః పున స్సమరమారభన్త॥ తేషాం సేనాపతిః హౌనామకః అమెరికానైః పరాజితః బాస్టననగరం తత్యాజ తతో అమెరికానాః తస్మిన్నేవాబ్దే ఫిలడిల్ఫియానగరే స్వాతంత్ర్యం ప్రచురయామాసుః తతో చిరాదేవ ఆంగ్లసేనాపతిః హౌనామకః భ్రాత్రా సంగతః ద్వీఘునం నామద్వీపం జిత్వా అమెరికాన సేనాపతిం వాషింగ్టననామకం నవయాకననగరా ద్విద్రావయిత్వా తత్ర ఆంగ్లేయనృపస్య ధ్వజం సంస్థాపయామాస॥

౧౭౭౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౮ అబ్దే అమెరికానాః ఫ్రెంచిమైః కృత సహాయాః॥ తై స్సంగతైః ఫిలిడల్ఫియానగర మజయన్ తతో బర్గోనాఇనామా మాంగ్లసేనాపతిః కనడావిషయా దాగతః కింతు సః సరటోనానగరే అమెరికానైః పరివేషితః శతఘ్నీన్ తులాగుడాన్ సంభారాంశ్చ శత్రువశం చకార పంచసు సహస్రేషు అమెరికానాః విజయినావ

భూవన్ (౧౭౭౮) ౪౮౭౯ అబ్దే వాషింగ్టనస్య యోధాః ఫిలిడల్ఫియా సమీప పర్వతేషు అనశనావసన్నోఽపి సేనాపతేః కృచ్ఛ్రసహ గుణసా దృశ్య మవలంబినో స్వక్లేశాన్స ధైర్య మసహన్ ఏతస్మిన్నన్తరే మాన్యః హెన్రిక్లింటననామకో ఆంగ్లసేనాపతి స్సమాగతః సః ఫిలడిల్ఫియానగరిం తత్యాజ ॥ ఏతస్మి న్నేవాబ్దే వృద్ధో బాదామభూపః భూపసభాయా ముపన్యసన్ భూమ్యాం పతన్మమార॥

౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దే క్లింటనః చార్లసన నగరీమగృహ్ణాత్ తతో హడ్సనగర్యాం దుర్గం పాలయన్ అర్నాల్టః తం త్యక్త్వా ఆంగ్లసేనాం ప్రావిశత్ ఆంగ్లేయ సేనాపతిః అంద్రినామకః వాషింగ్టనేన గృహీతః నిహతః ౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దే కార్న్వాలిసనామ భూపః అంగ్లసేనాపతిః వాషింగ్టనేన యార్కననగరే సంరుద్ధః సప్తసహస్రైస్సహ శత్రువశంగతః॥ అనేనాంగ్లేయసేనాపతేః పరాజయేన ౧౭౮౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౪ అబ్దే సర్వే అమెరికస్య సంయుక్తరాష్ట్రాః త్రయోదశస్వతంత్రా అభూవన్ తతః ప్రజాః స్వాధీశం నియోజయామాసుః ఏవమేవాద్యాపి తే వారంవారం స్వాధీశం స్వేచ్ఛయైకం నియోజ్యశాసన్తి॥ ఏతస్మిన్నన్తరే ఫ్రాంసస్పేన హాలండనృపాః అంగ్లనృపేణ సమర ప్రచుర మాసుః॥ ఏవం బహుభి శ్శత్రుభిర్యోధితోఽప్యాంగ్లేశ్వరః విజయమవాప ॥

౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దే రోమనమతీయానాం నిరోధకశాసనా న్యపనీతాని లండననాగరాఃకుపితాః విధీషుకల్లోల మకుర్వన్ నస్త్రైస్తు వాలయా నహాన్త తతస్తేషా మధిష్ఠాతా జార్జినామకో దుర్గే నిగృహీతః కిం త్వనంతరం సః క్షాన్తః ముక్తో జామాతావలంబకోఽభవత్ ఏతస్మిన్నన్తరే ౧౭౬౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౮ అబ్దే ౧౭౭౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౦ అబ్దయోః జేమ్సకుకనామా ఆస్ట్రేలియా ద్వీపం గత్వా తద్ద్వీపం ఆంగ్లేశ్వరాధీనం చకార ॥

(౧౭౭౯) ౪౮౮౦ అబ్దే సః ఓహిహినగరే తద్దేశీయేన నిహతః ౧౭౮౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౪ అబ్దే విలియమపీటనామకః బాదామస్య కనిష్ఠస్సుతః ప్రధానామాత్యో భవత్ ౧౭౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౯ అబ్దే నృపః రోగగ్రస్తో తత్సుతో యువరాజః విషయపాలకః కృతః ౧౭౮౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౦ అబ్దే నృపఃపునః స్వస్థో భూత్వా శాసితుమారేభే యదా సర్వే ప్రకృతయః హృష్టాః స్వదేవం వవందిరే॥

౧౭౮౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౦ సమారభ్య ౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ అబ్దావధి ఫ్రెంచీయప్రజా స్సమరం కృత్వా నృపం షోడశలూ ఇనామకం నిజఘ్నుః ప్రజాపాలనంచ సంస్థాపయామాసుః తస్మా దాంగ్ల హాలండ స్పైన అస్ట్రియా ప్రష్యా పంచ బాల్క నన్నృపాశ్చ కుపి తాః ఫ్రాంసవిషయే సమరం ప్రచురయామాసుః యస్మా త్త్రైద్వావింశ ద్వత్సరానవధి సమరః కృతః ॥ తస్మి న్సమరే ఫ్రెంచీయ్యానాం మధ్యమ సముద్రతీరే నగరం ట్యూలాననామకం ప్రథమతః ఆంగ్లైర్యైర్జితం కింతు పునః ఫ్రెంచియైః అల్పసేనాపతినా నేపోలియన బోనపార్టి నామకేన పునర్జితం ॥ తదారభ్యస నెపోలియన బోనపార్టినా ప్రాముఖ్యతాం ప్రాప ॥ తతస్సః ౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ అబ్దే ట్యూలరీ సహార్మ్య ప్రాంగణే దేశీయ సేనా మజయత్ ౪౮౯౯ అబ్దే చ సః జోసఫీన బ్యూహార్నో ఇనామకాముహాహ ॥ తత స్సః ఇటలీవిషయస్థ ఫ్రాంస సేనాపతిః కృతః తత్ర సః అస్ట్రియా నృపః తత్సహాయా నితరనృపాంశ్చ అజయత్ । ఆంగ్లపార్లమెంట సభాయాం పిటనామమా త్యః సమరం చోదయ న్న్యపన్యసత్ । తత్ప్రతిపక్షశ్చ వర్తమాననృప ఋణబాహుళ్యం దర్శయన్తో సంధిమైచ్ఛన్ ౧౭౯౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౮ అబ్దే స్పైన నృపః ఆంగ్లేశ్వరే సమర మకరోత్ ॥ హాలం డనృపః స్వవయస్యాన్ త్యక్త్వా సమరాదప ససార ఆంగ్ల కోశ నిక్షేప సంఘశ్చ ధనం భాగస్థానాం నాయచ్ఛన్ నౌక సేనాశ్చ స్వామివిరోధ భావమాప్తాః స్పితశిరోనామనగరే ప్రశ మితాపి నోరనగరే ఆంగ్లనౌకాన్ గృహీత్వా త్తే మ్యానద్యాః ముఖం పిదధుః యదా తేషా మధిష్ఠాంతారః నిహతే శాన్తా స్వామివశ్యా అభూ వన్ । ఏతస్మిన్నన్తరే ఆంగ్లనౌకేశ్వరా జర్విస నెల్సననామకౌ స్పైనేశ్వర నౌకా నజయన్త ॥ తతో హాలండనృపస్య నౌకసేనా ఆం గ్లనౌకేశ్వరేణ డంకననామకే నిర్జితా ॥ ౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧ అబ్దే ఐరీయ్యాః అమెరికానాం విజయేన సంచోదితాః స్వవిషయస్య ప్ర త్యేక పార్లమెంటసభామైచ్ఛన్ । కింతు తదధనం త్తైః కృత సంఘం నృపస్యాధికారిభిః విభిన్నం ॥ కింతు ౧౭౯౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౨ అబ్దే పునః అన్యస్సంఘః కృతః యేన ఐరవిషయస్య స్వాతంత్ర్య మీ హితం ॥ తైః ఫ్రాంసపాలకేన గుప్తసంధిః కృతః ఏవం ఐరాస్సమరో న్ముఖా అభూవన్ ॥ కింతు తేషాం ప్రస్థానాయ నిర్ణీనతదినా త్పూర్వ

మే వాంగ్లేశ్వరః తత్ జ్ఞాత్వా యేషాం ప్రచోదకాః ఏడ్వడనభూపాది మాః గృహీత్వా నిజఘాన ॥ తతో ౧౭౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౯ అబ్దే ఐరైః కింక్లోకిక్లషోదనారాప్రేషు సమరమారభ్యా వినిగరగిరా స మరం కుర్వతో ఐరాన్ బహూన్ ఆఙ్గ్లసేనాపతిః లేకనామా అజయత్ ॥ ఏవం ఐరాశ్చమితేపి ఫ్రెంచియాః నవశకృతాః హార్బర్టనామ్నా పాలితాః ఐరమాజగ్ముః కింతు తే మాసాన్తే నిర్జితాః । నెపోలియనశ్చ భారతం జేతుకామః ప్రతస్థే సః ౧౭౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౯ అబ్దే ట్యూలాన నగరాత్ బహుభిర్నౌకై స్సైనయాచ ప్రస్థితః మధ్యమసముద్రే ఆంగ్లేయానాం ద్వీపం మాల్టానామక మజయత్ ॥ తతస్సః ఈజిప్టివిషయస్యా నూషనగరం అలగ్జాంద్రయానగరీ మగమత్ తత స్సః కైరోనగరం గత్వా మామేటాకా నజయత్ । తతో ఆంగ్లేయనౌకేశ్వరః నెల్సననామకః తేన సంగతః అజాకిరనగరే తస్య నౌకాన్నాశయామాస॥తస్మి న్సమరే నేల్సనః శిరసివిశీవాన అయశ్శకలేన గాఢమాఘాతః । తథాపి ఫ్రెంచియ్యానాం నౌకాః ధ్వజనౌకేన సాకం గృహీతాః । నెపోలియనశ్చ ఈజిప్టివిషయ సైకతదేశేషు కృచ్ఛ్రేణ సేనాం నయన్ ॥ ౧౭౯౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౦ అబ్దే పాలస్థానమార్గేణ గత్వా జాఫానగరం జిత్వా ఏక్రినగరీం రురోధ ॥ కింతు సః ఆంగ్లేయః తురుష్కసైన్యై స్సంగతైః । సిడ్నేస్మిత్తునామకే నాధిష్టితైః । పరాజితః ॥

తతః స్వవిషయే కార్యావసరా త్త్రత స్వసేనాం విహాయ జగామ ॥ ఏవం వినాథ సేనా ఆంగ్లైః అలగ్జాండనగరే. ౧౮౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౨ అబ్దే నిర్జితా ౧౮౦౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౨ అబ్దే ఐరవిషయస్య సభా ఆంగ్లవిషయస్య పార్లమెంటుసభాయాం సమ్మిళితా ॥ తదారభ్యతే ఐరాః భూపాః ప్రజాశ్చ పార్లమెంటుసభాయాం సభాస్థానా నియోజితాః ప్రశాన్తా భవన్ ॥ తదారభ్య విషయే వాణిజ్యవృద్ధి రభవత్ ॥ తథాపి రాబర్టుఏమ్నామకః కల్లోలం కించి జ్జనయిత్వా నిహతః ॥ నృపామాత్యో పిట్నామకః రోమనమతస్థానాం శిక్షణ మపనీతే విషయే ప్రశమనం శాశ్వతం భవిష్యతీతి నృపం వ్యజ్ఞపత్ కింతు నృపః తద్వాక్యం నాశృణోత్ ॥ తస్మా త్సః అమాత్య పదా దపయాతః యదా హెన్రిఅడిగ్టంననామకః అమాత్యః కృతః ॥ ౧౮౦౨ + ౩౧౦౧ =

౪౯౦౩ అబ్దే రష్యానృపో పాలనామకో ఆంగ్లనృపే సమరం ప్రచుర యామాస ॥ డెడనవిషయో న్యుత్తరవిషయనృపాః తేన సంగతాః ॥ తదా నెల్సననామా ఆంగ్లనౌకేశ్వరః సౌండనామసాముద్రస్థానం ప్రవిశ్య తేన నౌకా నజయత్ ॥ తతో చిరాదేవ రష్యాపాలకః పాలనామకః మారితః తత్సుతః అలగ్జాండరనామా ఆంగ్లేశ్వరేణ సంధించకార ॥

తతః సర్వే ప్లక్షద్వీపీయ్యా నృపాః సంధిం చక్రుః ॥ కింతు ౧౮౦౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౫ అబ్దే పునః ఫ్రెంచీయైః ఆంగ్లేశ్వరే సమరం ప్రచురితం ॥ తస్మిన్నేవాబ్దే పిట్ నామా పునః అమాత్యః కృతః ॥ (౧౮౦౨) ౪౯౦౩ అబ్దే నెపోలియనః ఫ్రాంసనృపః కృతః ॥ సః సర్వం ప్లక్షద్వీపం జేతు మైచ్ఛత్ ॥

సః (౧౮౦౪)౪౯౦౫ ఆంగ్ల మవస్కందయితు స్వవిషయస్య అనూపనగరే బులోన్ నామనగరే నౌకాసేనాం సన్నహాయామాస కింతు నెల్సనే చాత్రైస్వాశయే జ్ఞాతే ఫ్రాంసేశ్వరః తస్మా భీతః ఆంగ్లంత్యక్త్వా ఆస్ట్రియావిషయ మగమత్ ప్రథమతః స్పైనేశ్వరః ఫ్రాంసేశ్వరేణ సంగతః కింతు (౧౮౦౫) ౪౯౦౬ అబ్దే నెల్సనః ఫ్రాంసేశ్వరస్య నౌకాసేనాం ట్రిఫాల్గరనామ నగర సమీపస్థ సముద్రే జిత్వా త్రయస్త్రింశాత్మక నౌకాసేనాయాం ఏకోనవింశత్య గృహ్ణాత్ । తస్మిన్సమరే నెల్సన భూపః శతఘ్నినా నిహతః మామర తస్మిన్నేవాబ్దే హేమంతే నెపోలియనః ఆస్ట్రిలిట్జ నగరే అస్ట్రియా న్యజయత్ (౧౮౦౬) ౪౯౦౭ అబ్దేప్రష్యా నృపంజగన్నానగరే ఆజయత్ తతః సర్వే ప్లక్షద్వీపీయ నృపాః రష్యా ఆంగ్లనృపౌ వినాతస్య శగాభూవన్ తస్మిన్నేవాబ్దేప్రధానామాత్యో పిట్ నామా అన్యోమాత్యః ఫాక్సనామాచ దిష్టాంతంగతౌ నెపోలియనశ్చ ఆంగ్లేయానాం వృద్ధిహేతుః వాణిజ్యమితి జానన్సః బర్లీనగరస్థానాం ఆంగ్ల విషయే వాణిజ్యం న్యషేధయత్ ఆంగ్లేశ్వరశ్చస్వీయాన్ వయస్య నృపాణాం ప్రజాంశ్చ ఫ్రాంసేశ్వర విషయే తద్వయస్య విషయేచ వాణిజ్యం న్యషేధయత్ కింతు ఆంగ్లాః స్వవయస్య భూత డేన్మార్కేశ్వరస్య నౌకానధర్మతోజగృహు, నెపోలియనశ్చ స్వానుజం లూయీనామకం హాలండ నృపంచకార। స్వశ్యాలం మ్యూరాట్ నామకం నేపల్స నృపంచకార తతస్సః స్వానుగ భ్రాతరం జోసెఫ్ నామకం స్పైనేశ్వరం కర్తుమైచ్ఛత్ తస్మాత్పునః మహాసమరం ప్రారబ్ధం స్పైనే

శ్వరః వెలస్లీనామకం మహాసేనాపతిం సమరే మహాసేన సదృశందశసహస్త్రై స్సంప్రేష యామాస॥ యఃభారతే విజయ శ్రియాభూషితః సం ౧౮౦౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౯ అబ్దే పోర్చుగల్ విషయం గత్వా వెమారో నగరేజూనాట్ నామసేనాపతి మజయత్ కింతుసః నృపసన్నిధానే శత్రుబాహుల్యా త్సమా హూతః నృపసవిధం జగామ తతో మాన్యః హ్యూడాల్రింపిల్ నామసేనా పతిః ప్రేషితః సంవిధానంచ కార యేనఫ్రాంసేశ్వర సేనా,సాయుధాః పోర్చుగలవిషయాద్గంతుమను మేనే తస్మాత్ హ్యూనామకః సైనాపత్యాదపనీతం మాన్యజాన్ మూర్ నామకః సేనాపతిః ప్రేషితః సఃస్పైనేశ్వర సేనా సహాయం కుర్వతీ తి మత్వా వియోరాష్ట్ర మధ్యమావిశత్ కింతు తత్పూర్వమేవ ఫ్రాంసేశ్వరో నెపోలియనః స్పైన రాజధానీం మడ్రీడనగరీంజిత్వా క్రమత తస్మాత్స ఆంగ్ల సేనాపతిః అనూపం ప్రత్యపసరన్ పృష్టతః శతృభి రభిద్రుతః సంభారరాహిత్యాత్ దుఃఖానను భవన్ కుచ్ఛేణ కరోన్నా నగరీ మగమత్ కింతు తదా తస్య నౌకసేనా నాగమన్ శతృశ్చ ఫ్రాంసేశ్వర సేనాపతిః సౌటాభిధః తంయోద్ధు మగమత్ తస్మాదాంగ్లసేనా పతిః మూరాభిధః తమయుధ్యత తస్మిన్సమరే మూరః నిహతః ఏవం ౧౮౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౦ అబ్దే సనిహతే మాన్యో ఆర్థర వెల్లస్లీ నామకః పునస్సేనా పతిః కృతః ప్రేషితః సః స్పైనమాగతః తలవేర నగర్యాం శాత్రవానజయత్ తస్మాత్సః నృపేణ వెల్లింగ్టన్ అవరమహా సామంత (Viscount) ఇతి ఖ్యాతినామ దత్తః కింతుమాడ్రి డస్యమాగాన్ః ఫ్రాంసేశ్వర సేనాపతి భ్యాం సౌల్టన మార్మోరనామాభ్యాంగుప్తాః తస్మాత్స వెలింగ్టన్ నభూపః పోర్చుగల సీమామగమత్ తతో ఆస్ట్రి ఆనృపః పునః స్వాతంత్ర్యేయత్న పరోభవత్ కింతుఫ్రాం సేశ్వరో నెపోలియనః వాగ్రామనగరే తంజిత్వా స్వవలాహకద్వంద్వధ్య జం పురస్కృత్య తద్రాజధానీ వియన్నా నగరీం ప్రావిశత్ తస్మిన్నే వాబ్దే ఆంగ్లేశ్వరస్య తృతీయ్య జార్జినామ కస్య అభిషేచ సమారభ్య పంచాశద్వత్స రాః పూర్ణాని తస్మా దర్ధశతాబ్ధికమహోత్స వం త ద్విషయే కృతం తతస్స ఆంగ్లేశ్వరః ఆస్ట్రి అనృపస్య సహాయం కర్తు మిచ్ఛన్ ఫ్రాంసేశ్వరస్య శతఘ్నీన్ సెహెల్డ నగరస్థా న్నాశయతుం బాదామనుహా భూపేనాదిష్టితాంస్సే

నాంశత సహస్రాత్మికాం వాలచరనద్వీపం ప్రత్య ప్రేషయత్ ॥ కింతు తన్మహతీసేనా తద్వీపేరోగేణ బహుశోనష్టా ॥ అల్పావశిష్టాః ఆంగ్ల మగమత్ ॥ ౧౮౧౦ + ౩౦౦౧ = ౪౮౧౧ అబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరః ఆంగ్లే యార్ పోర్చుగీసవిషయా న్నిష్కాసయతుం సేనామప్రేషయత్ ॥ కింతు బుస్సాకోనగరే వెల్లింగ్టనభూపః ఫ్రాంసేశ్వర సేనాపతిం మసీనా నామక మజయత్ ॥ తతో టోరీసద్రా సనామపర్వతమధిష్ఠాయ స్థితో భవత్ ॥యస్మాత్తం అపనేతుం సర్వే ఫ్రాంసేశ్వర సేనాపతియః కిసమర్థాః తస్మిన్నేవాబ్దే ఫ్రాంసేశ్వరః పూర్వ మహిషం జోసెఫై ననామకాం విసృజ్య ఆస్ట్రిఆనృపసుతాం మరిఆలూసి ఆనామకాముపా హ ॥ తస్మిన్నేవాబ్దే ఆంగ్లేశ్వరో వృద్ధో భూత్వా మనోవైకల్యం అంధతాంచ ప్రాప ॥తస్మాత్తస్య సుతో యువరాజః తస్యార్థే విష యపాలనే పార్లమెంటసభయా సంప్రార్థితో(౧౮౧౧)౪౮౧౨ అబ్దే విషయపాలనం ప్రారభత ॥ తస్మిన్నేవాబ్దే ఆంగ్లేయసేనాపతయః ఫ్రాంసేశ్వరసేనాపతీన్ బహుషు సంగరేష్వ జయన్ ॥ ప్రాచ్యాంప శ్చిమయోర్యానాం ద్వీపః జవనామకః ఆంగ్లైర్జితం॥ ౧౮౧౨ + ౩౦౦౧ = ౪౮౧౩ అబ్దే ఆంగ్లేశ్వర సేనాపతిః వెల్లింగ్టనభూపః స్పైనవిషయే కూయిడాడ్రోడ్రిగో, బడజాజనామదుర్గా నజయత్ ॥ తతో సల మాన్కాపర్వతే ఫ్రెంచియార్ జిత్వాసః తద్విషయ రాజధానీ మాడ్రేడనగరం విజయశ్రీయా ప్రావిశత్ ॥ కింతు దక్షిణాత్ ఫ్రాంసే శ్వర సేనా తి ద్వ్యాసమాగత వత్సు వెల్లింగ్టనభూపః పోర్చుగలం జగామ ॥ ఏ తస్మిన్నంతరే ఆంగ్లేశ్వరామాత్యో పార్లమెంట సభ యాం వర్తమాన సమర ప్రాచుర్యా నష్టధనేన వణిజేనతులాగుడేన నిహతః ॥ ఫ్రాంసేశ్వర స్యాన్నత్యం రష్యావిషయే తస్య పరాజయేన అవతరీణ మార్గం భేజే ॥ తదేవం ॥ సః రష్యావిషయస్య మధ్యం ప్రవిశ్యమాస్కోనగరీం ప్రావిశత్ ॥కింతు తన్నగరీ తన్నాగరైర్దగ్ధే సః వ్యవర్తితు మారేభే ॥ మార్గే తస్య సేనాయాం చతుర్లక్ష మితాః హతాః ॥ ఏవం సః క్రమశః పెలినిపర్వతాన్ ప్రతిపలాయితః అన్తే ౧౮౧౩ + ౩౦౦౧ = ౪౮౧౪ అబ్దే బిస్కేనామ సముద్రానూప విక్టోరియానగరే సః ఆంగ్లేశ్వర సేనాపతినా పరాజితః ॥ తతస్స ఆంగ్ల సేనాపతిః సెబాస్టేన పంప్లోనామనగరా వజయత్ ॥ తతస్స విజయా

ఆంగ్లసేనాపతిః వెల్లింగ్టనభూపః ఫ్రాంవిషయం గత్వా (౧౮౧౪) ౪౯౧౫ అబ్దే ట్యూలూసునగరే సౌల్టస్యసేనాం విద్రావయామాస ॥ షడ్వాసరా న్తనరం లీప్సికనామనగరే మహతి సంగ్రామేన వెల్లింగ్టన భూపః నెపోలియ నమ జయత్ ॥ తతస్స నెపోలియనః రష్యా స్వీడన శర్మన ఆస్ట్రియా ప్రష్యానృపాణాం సేనాభిరను ధృతః స్వరాజధానీం పారస నగరీం గత్వా తత్ర సింహాసనాత్ భ్రంశితః ॥ ఏల్బాద్వీపే అధ్యవాసితః తతోమాసాన్తరం సః పునః ఫ్రాంసవిషయ మాగతః యదాపారిస నగరే సంధిః కృతా కింతుసః నెపోలియనః పునః ఏల్బా ద్వీప ఏమేనాః ప్రేషితః తతో అమెరికానాః ఆంగ్లేయా నాం కనడా విషయమవస్కంధయన్ పరాజితాః ఆంగ్లేయాశ్చ వాషింగ్టన నగర్యాం హర్మ్యాణ్య దహన్ కింతు తే వార్లి అనామనగరే పరాజితాః తతోనౌక సమరే జాతే ఏకదా అమెరికానాః విజయనో భవన్ అన్యదాంగ్లేయాః తతో (౧౮౧౪)౪౯౧౫ అబ్దే కలహాశమనం కృతం వెలింగ్టన భూపః ఏవం బహుషుసంగరేషు విజయా తుష్టేన నృపేణ పార్లమెంట సభాసంభోధి తేన వెల్లింగ్టన అధిభూప ఇతిమహాగౌరవ నామ దత్తః చతుర్లక్షస్వర్ణాన్ నిచపారితోషికం దత్తః తస్మిన్నే వాబ్దాస్యాన్తే తత్రాపిషు మహాద్వీప [యూరపుఖండం] మహాకల్లోలం శమయితుం సర్వేషాం నృపతీనామ మాత్యైః సభా వియన్నానగరే కృతః

కింతు (౧౮౧౫) ౪౯౧౬ అబ్దే నెపోలియనః ఏల్బాద్వీ పా దాత్మా నమోచయిత్వా పునః ఫ్రాంసవిషయ మాగతః పారిసనగర మాగతం భేజేతద్వార్తా శ్రవణేన పూర్వోక్తసభా శిథిలితా నెపోలియనస్య సేనాపతయః సత్వరం తేన సంగతాః యోధాశ్చాపి తేన సంగతాః తస్మాత్స నెపోలియనః వింశతిదినేషు పునః పారిస నగరీం జిత్వాస్య సింహాసన మారురోహ తతస్సర్వే నృపాః భీతాః తంయోధుం ఆంగ్ల నృపేణఏకాదశకోటి స్వర్ణాని పత్తిష్వాని వెల్లింగ్టన అధిభూపశ్చ అశీతిసహస్రైః తందమయితుం ప్రేషితః ప్రష్యానృపశ్చ దశసహస్రస్రాదికలక్షసేనాం బ్లచరనామకాధిష్ఠితాం సంప్రేషయామాస, రష్యా, ఆస్ట్రి ఆ, నృపాశ్చ తస్య దమనే సేనాం సన్నహ్యమానాః అసన్ ॥ తస్మాత్ నెపోలియనః తేషాం ప్రతిసంధి వాక్యాని సంప్రేషయిత్వా తైరనన రాకృతే సమరోన్ముఖో భవత్ ॥ వెల్లింగ్టన

శ్చ ప్రష్యా నృపసేనైః బెలిజ అమవిషయే సంగతః ఫ్రాంసమవస్కం
దయితు మైచ్ఛత్ ॥ నెపోలియనశ్చ తచ్ఛ్రుత్వా తత్సంగమం వారయి
తు మిచ్ఛన్॥ఫ్రాంసవిషయం ప్రతిప్రస్థే॥ అంగ్లసేనాపతిః బెలిజియమవి
షయే బ్రసల్సనగరేన్యవేశయత్ ॥ ప్రష్యాసేనాపతిః విజ్జినగరేన్యవేశ
యత్ ॥ వెల్లింగ్టనశ్చ ఫ్రాంసేశ్వర ప్రస్థానం శ్రుత్వాతన్నగరాత్ ప్రా
తరేవ ప్రస్థాయ తస్మాద్ద శయోజన స్థాంమార్గద్వయసంగమే స్థితాం
క్వాట్రి బ్రాసనామ నగర్యాం శత్రుం ప్రతీక్షున్నాస్తే ॥ సః ప్రథమతః
సేనేనామసేనా పతినా యోధితః తంపరాజయత్ కింతుతస్మిన్నే వదినే
నెపోలియనః విజ్జినామ నగరే ప్రష్యాసేనాం విద్రావయామాస ॥
తతస్వసేనాపతిః పంచత్రింశత్స హస్రసేనాభిః తత్సేనయా ఆంగ్లసే
నాయా సంగమం వారయితుం ప్రేషయామాస॥తస్మాత్ వెల్లింగ్టన
అధిభూపః వాటలూర్ నామగ్రామే న్య వేశయిత్ తథాపి ప్రష్యాసే
నాపతి ఏకవాసర యాత్రా దూరేస్థితః తతో నెపోలియనం స్వవిజ
యే కృతనిశ్చయః తత్ర వెల్లింగ్టన భూపంయుయోధ ॥ అసంగత
అంగ్లసేనాపతేః ॥ తద్రాత్రౌ మహాద్వర్షం పపాత ॥ ప్రభాతేఉభయ
వయస్యస్యసేనౌసమ్ముఖం స్థితౌ తతోప్రవృత్తే మహత్సంగరే ఆంగ్లేయ
సేనాః శత్రుభిరర్దితా బహుశో హతాపి అన్తే సధైర్యం శాత్రవా
న్ని జఘ్నిరే ॥ అన్తే ఫ్రెంచియ్యాః విశీర్ణాః పలాయన్త ॥ ఫ్రాంసే
శ్వరశ్చ నిహతసేనః భగ్నకృపాణః పలాయమానః పారిసనగ
రం గత్వాసింహాసనే సుతం గోచిఫోర్ట నామకం ద్వితీయ్య
నేపోలియన నామ్నా మభిషిచ్య స్వయమమెరి కాంగంతుప్రస్థా
యగచ్ఛర్ మార్గేనౌకాస్థో ఆంగ్లేయైః గృహీతః హెలీనానామ
ద్వీపం ప్రేషితః ॥ తత్రనిగృహీతః షడ్వత్సరాణి ఉషిత్వా ౧౮౨౧ +
౩౦౦౧ = ౪౮౨౨ అబ్దే దిష్టాన్తంగతః ॥ ఏవం మహత్సమరే
శమితే ఆంగ్లనృపశ్యేత దధర్ప్రవయేణ ఋణవ్యధిమర్ హానభూత్స
విషయే వర్ష లోపే జాతే గోధూమా ధాన్యలోపే జాతే విషయే
కించిత్కాలం ధనలోపే క్రుచ్ఛ్ర భూయిష్ట మభవద్యపి శీఘ్రం వ
స్త్రకరణ వృధ్యా ధనవృధిక్రుతా ॥ తదైవ ఏషే తంతు హాయనయం
త్రాః జలోష్మణాసం ప్రేరితాః ॥

౧౮౧౬ + ౩౦౦౧ = ౪౮౧౭ అబ్దే ఆల్జీరవిషయానూపే నౌశ
దస్యుభిరభిత్రుతే ఆంగ్ల నౌకేశ్వరః ఏక్సమతభూపః తత్రప్రేషితః తత్రా

ధిపండేనామకం జిత్వా తేన సర్వేషాం క్రైస్తవానాం మోచనాయస
పుసస్తార్ గ్రహీతు మంగీకృతే తంమోచయామాస॥

౧౮౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౮ అబ్దే చార్లటినామా యువరాజ్ఞ సుతా లియోపాల్డనామ రాజసుతస్య మహిషీ దిష్టాన్తం గతా॥ తతో (౧౮౧౮) ౪౯౧౯ అబ్దే నృపమహిషీ చార్లటినామా దిష్టాన్తం గతా ౧౮౨౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౧ అబ్దే వృద్ధో నృపః తృతీయ్యో జార్జ నామా ద్వ్యశీతి వయః ప్రాప్య దిష్టాన్తం గతః॥

తృతీయ్యు జార్జనృపేణ పాలితో విదుషః.

విలియమ రాబర్ట్సన్ నః॥ ౧౭౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౨—౧౭౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౪ స్కాటవిషయ చరితం॥ అమెరికావిషయ చరితంచ॥

ఓలివరగోల్డుస్మిత్తుః ౧౭౨౮ + ౩౦౧౧ = ౪౮౨౯.—౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ వేక్‌ఫీల్డ జానపదస్య వికరఇతి గాథా గ్రంథః

యాత్రికః విముక్తగ్రామ ఇతి కావ్యార్ సావిజయోన్ముఖా సద్గుణ ఇతి ప్రహసనౌచ చకార॥ సామ్యుల జాన్సనః॥ ౧౭౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౦—౧౭౮౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౫.

రాంబ్లరనామకం ఉపన్యాసగ్రంథం.

రాసిలాసనామగాథాం, నిఘంటుమేకంచ, కవీనాం చరితానిచ

చకార॥

లారెంస స్టర్న ౧౭౧౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౧౯—౧౭౬౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౯ ట్రిస్ట్రామషాండినామగ్రంథం - సుగుణయాత్రా (a sentimetal journey)

ఆడమస్మిత్తః॥ ౧౭౨౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౨౪ — ౧౭౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౧ రాజకీయ్యకోశగోపన మితి శాస్త్రం ప్రజాధన మితి గ్రంథంచ చకార॥

జేమ్సుబాస్వెలః॥ ౧౭౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౪౧—౧౭౯౫ +, ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ జాన్సనస్య జీవిత మలిఖత్॥

ఎడ్వర్డగిబ్బనః॥ ౧౭౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౮—౧౭౯౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౫ మహాచారిత్రకః, రోమనచరిత్రంచ చకార॥

రాబర్టబర్న్సః ౧౭౫౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౦ — ౧౭౯౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౭ స్కాటియ్యః కవిః కీర్తనాని పాంటరస్యటామ్ ఇతి, కొట్టారస్య మంచవారరాత్రీతిచ పద్యకావ్యాని చకార॥

ఎడ్మాండబర్కః॥ ౧౭౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౧ — ౧౭౯౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౮ మహోపన్యస్తా, రాజకార్యదక్షః ప్రశాన్తం, సుందరంచేత్యుపన్యాసం చకార। ఫ్రాంసవిషయే, రాజ్యపరివర్తనస్య చరితం చకార॥

బ్రింస్లేషెరిడానః॥ ౧౭౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౨ — ౧౮౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౭ నాటకకర్తా తేన కృత నాటకాః శాత్రతాః, దూషకానాం పాఠశాల మితి॥ మహానుపన్యాసకః రాజ్యకార్యదక్షః॥

విలిమకౌపరః॥ ౧౭౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౨ — ౧౮౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౧ వ్యవసాయ మితి గ్రంథం చకార।

హోమరస్య కావ్యానిచ ఆంగ్లేయభాషాయాం చకార॥ జార్జక్రాబ్బి ॥ ౧౭౫౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౫ — ౧౮౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౩

గ్రామ ఇతి ఆలయగణకః ఖర్పట ఇతి కావ్యాని చకారం.

కాలిరిడ్జిః ॥ ౧౭౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౩ — ౧౮౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౫ ప్రాచీనసాముద్రయాత్రికః । క్రిస్టచెల వల్లేస్టిన ఇతి కావ్యాని చకార ॥ షేక్స్పియర కవిజీవితే ఉపన్యాసం చకార ॥ తామస కాంపబేలః ౧౭౭౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౮ — ౧౮౪౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౫ జేంచాయాః వైమింగస్య గెటూడః ఇతికావ్యాని హోహేన విండన ఇతి హామనః బాల్టికసౌకసమరం ఆంగ్లసాముద్రయాత్రికా ఇతి గాథాపద్యానిచ చకార ॥ రాబర్టుసౌతే ౧౭౭౪ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౫ — ౧౮౪౩ × ౩౧౦౧ = ౪౯౪౪ తాలాబామాడాక కేహామన్యశాపః ఇతి కావ్యాని నెల్సనస్య జీవితం బ్రజీల పోర్చుగల విషయయో శ్చరితానిచ చకార ॥

వాల్టరస్కాటః ॥ ౧౭౭౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౨ — ౧౮౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౩ ప్రధానకావ్యాని అన్తిమప్రార్థన మితి మర్మియాన సరోకన్యా ఇతిచ వెవర్లెగాథా ఇతి గాథా గ్రంథానిచ చకార॥

బైరనభూపః ॥ ౧౭౮౮ + ౩౦౦౦ = ౪౭౮౮—౧౮౨౪ + ౩౦౦౦ = ౪౮౨౪ హారల్డబాలస్య యాత్రా ఇతి కావ్యం తుసుమ్మ గాథాశ్చ పద్యరూపేణ చకార ॥ గిఓవార కోరాసర ఇతి కావ్యాని చకార ॥

విలియమ వర్డ్స్వర్తనః ౧౭౭౦ + ౩౦౦౦ = ౪౭౭౦ — ౧౮౫౦ + ౩౦౦౦ = ౪౮౫౦ కపోతం కాస్టోసస్య శేతవివేచన యాత్రా ఇతి ప్రేలూడకావ్యాని చకార పర్సి షెల్లి ౧౭౯౨ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౨ ౧౮౨౨ + ౩౦౦౦ = ౪౮౨౨ తేన కృత కావ్యాని మాబరాజ్ఞీ అలాస్టర ప్రోమోటి ఆసః అనస్తం ఇతి మహాకావ్యాని॥

షైలార్కః జ్ఞానవృత్తు ఇతి అల్పకావ్యాని చకార ॥

జానకీట్సః ౧౭౯౫ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౫ — ౧౮౨౧ + ౩౦౦౦ = ౪౮౨౧ తేన కృత కావ్యాని ॥

విడిమిఅన హైపిరిఅన అగ్నిసాలయశ్రమణా ఇతి

చిత్రకారాః ॥

తామస గైన్సబరో ౧౭౨౭ + ౩౦౦౦ = ౪౭౨౭—౧౭౮౮ + ౩౦౦౦ = ౪౭౮౮ మాన్యః జోషారెనాల్డః ౧౭౨౩ + ౩౦౦౦ = ౪౭౨౩—౧౭౯౨ + ౩౦౦౦ = ౪౭౯౨

మానవప్రతిబింబ చిత్రకారః చరితా గాథానుసారి చిత్రకారశ్చ చిత్రకారబోధకగ్రంథం చకార॥

బెంజమెనవెస్టః॥ ౧౭౩౮ + ౩౦౦౦ = ౪౭౩౮ —౧౮౨౦ + ౩౦౦౦ = ౪౮౨౦

చరితవిషయిక చిత్రకారః.

జానఫ్లాక్సమనః ॥ ౧౭౫౫ + ౩౦౦౦ = ౪౭౫౫—౧౮౨౬ + ౩౦౦౦ = ౪౮౨౬

విచిత్రశిల్పీ చిత్రకారశ్చ

సః హూమరడాంటి ఈశ్చిలసస్య గ్రంథేషు ఉదాహరణాని చిత్రయామాస ॥

నూతనవస్తువిధానాది ప్రకాశకారాః

జేమ్సు బ్రిండ్లే ౧౭౧౬ + ౩౦౦౦ = ౪౭౧౬ — ౧౭౭౨ + ౩౦౦౦ = ౪౭౭౨

కుల్యానాం ప్రథమతః కర్తా.

కుల్యాసు నౌకాయా ప్రతిష్ఠాతాచ.

మాన్యః రిచర్డ అర్కరైటః ౧౭౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౩ —౧౭౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౩.

తంతువాయ యంత్రం ప్రథమతః

చక్రే ౧౭౭౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭ ౧.

జోసైహ వెడ్జవుడః ౧౭౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౧ —౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬.

శ్వేతమృత్పాత్రాణి చకార శ్వేతమృత్తికాం అయశ్చూర్ణంచ మిళిత్వా పాత్రాణి చకార ॥

జేమ్సువాటః ॥ ౧౭౩౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౭—౧౮౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౦ జలోష్మధూమశకటస్య కర్తా తేనైవ జలోష్మణా బహువిధయంత్రాణి చకార ॥

మాన్యః విలియమహర్షేల్ నలః ౧౭౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౩౯ ౧౮౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౩.

గ్రహనక్షత్రాది ప్రదర్శన దర్పణయంత్రం చకార సః ౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౨ అస్యే ఉరానసనామగ్రహం ప్రథమతః దదర్శ తథైవ చంద్రగోళె అగ్నిపర్వతాని బహూన్యుపగ్రహాశ్చ దదర్శ

తామస టెలఫోర్డః ౧౭౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౮౫౮—౧౮౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౫.

మహాశిల్పియేన కలిడోనిఅన గోతానామాకుల్యాః కృతాః మార్గ సంక్రమణంచ నిర్మితం.

హెన్రీ కార్టః మహానయ శిల్పియేన అయోవికార వస్తు నిర్మాణ వృద్ధిఃకృతా ॥

చతుర్థ జార్జిః.

౧౮౨౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౧—౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧. తత స్తస్య సుతో జార్జినామా చతుర్థజార్జితినామ్నా సింహాసన మారురోహ ॥ తత అచిరాదేవ తస్యామాత్యా న్హంతుం దుష్టైర్య త్నం కృతః ॥ కింతు తేషాం యత్నం నగరరక్షణభటాః జ్ఞాత్వాతాన్ గృహీత్వా ధర్మాధికారి పురతః న్యక్షిపన్ యేన విచారణానన్తరం

తేషాం ప్రధానాః తిసిలవుడప్రధానాః చత్వారో నిహతా, శేషాః నిష్కాసితాః॥ ఏషనృపః చతుర్థజార్జినామా ౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ అబ్దే బ్రన్స్విక్భూప సుతాం కరో వైనానామకా ముహాహ॥ కింత్వచిరాదేవ తాం ద్విషన్నాస్త తస్మాత్సా ఇటలీవిషయే న్యవసత్॥ యదా స్వభర్తా సింహాసనే అభిషిక్తః తస్య రాజ్ఞీ భవితుం భర్తుస్సకాశమా జగామ ॥ కింతు సనృపః తాం దూషయన్ తస్యాశ్శిక్షణార్థం పార్లమెంటుసభాయాం శాసనవిధాన మదదత్ ॥ కింతు ౧౮౨౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౧ అబ్దే తచ్ఛాసన మధమ్మ్రన్ ఇతి బ్రోఘామ డెన్మనామాభ్యాం ఉపన్యస్తే సంభా నాంగీ చకార యస్మాత్సర్వే ప్రజాః హృష్టాః ॥

౧౮౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౨ అబ్దే సాభర్తుః అభిషేచనదినే పశ్చిమాయతనస్యద్వార మాససాద ॥ కింతు తత్రస్థః రాజాధికారీ తస్యాః ప్రవేశం న్యషేధయత్ ॥

తస్మాత్సా నివృత్తా ఏకోనవింశద్దినానన్తరం దిష్టాంతం గతా॥ కష్టతర కుధర్మం కృతవాన్ సనృపః॥ సర్వే లండననగరస్థాః తస్యాఅపి ప్రేతం శరీరం వహన్తః రాజభటైః యుధ్యన్తోపి ఉచితస్థానే సగౌరవ ఖానయన్॥ తస్మిన్నేవాబ్దే నృపః॥ ఐరవిషయ మగమత్ ॥ సఏవ ప్రథమనృపః యః ససౌహార్దంతద్విషయ మగమత్॥ తస్మాత్సః తత్ర ప్రజాభిః సమ్యగర్చితః తతో పరమానేసః హానోవరరాష్ట్ర మగమత్ తతో ౧౮౨౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౩ అబ్దే స్కాటవిషయ మగమత్॥ యత్ర సః స్వామాత్యప్రధానైః లండండరీమహాభూప ఇతి దుర్గశిలాభూప ఇతిచ ఖ్యాతః ఆత్మహత్యాం చకార ఇత్యశృణోత్॥ తతో జార్జ్ కాన్నింగనామకః తస్య స్థానే పరనృపాణాం రాజకీయ్యామంత్రీకృతః॥ ౧౮౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౫ అబ్దే ప్రాచ్యాం వర్మవిషయ నృపేణ ఆంగ్లభారతే అనస్కందితే ఆంగ్లేశ్వరేణ ప్రేషితః సేనాపతిః మాన్య అర్చిబాల్డ కాంపబెలనామకః వర్మనృపం జిత్వా రంగూననగరం ఐరావతీనదీముఖే దుర్గాణిచ అగృహ్ణాత్ ॥ ౪౯౨౬ అబ్దే ఆంగ్ల సేనాపతిః మారిసననామా తన్నృపాదేవ అరకానరాష్ట్రమజయత్॥ తతో (౧౮౨౬) ౪౯౨౭ అబ్దే వర్మనృపః తేన్నాసిర అరకానరాష్ట్రౌ ఆంగ్లేశ్వరస్య దత్వా సంధిం చకార॥ (౧౮౨౪, ౪౯౨౫ అబ్దే కోశ వృద్ధికరసంఘాః అత్యాశయా ధనబాహుళ్య మదేనచ సంచోదితాః

స్వశక్త్యధికం ఋణ దాన ప్రతిశ్రవణ పత్రాణ్యదదుః॥ తస్మాద్యదా ధనాదానాయ పత్రికాః ప్రేషితాః పంచాశత్కోశవృద్ధికరసంఘాః తద్దానే అశక్తాః కోశాలయాని పిదధుః॥ తస్మాత్ (౧౮౨౫) ౪౯౨౬ అబ్దే ధనలోభే జాతే దేశే తే వణిజః నిర్ధనా భవన్॥ ౧౮౨౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౩ అబ్దస్యారంభే ప్రధానామాత్యో లివర్పూలమహాభూపే పక్షవాతరోగేణాక్రాన్తే పూర్వోక్తః కాన్నింగః ప్రధానామాత్యః కృతః॥ కింతు సః వాగ్మి రాజకార్యదక్షోపి మహద్రాజ్యభారం వోఢుమశక్తః॥ తస్మిన్నేవాబ్దే దిష్టాంతం గతః॥ తతో గాడ్రిచనామకః ప్రధానామాత్యః కృతః అస్య నృపస్య శాసనారంభే గ్రీకాః తురుష్కసుల్తానేన భృశం బాధితాః॥ తథాపి తే పార్వతీయా గ్రీకాః తురుష్కానామవశ్యాః తాన్యుధ్యన్తః సర్వేషు క్రైస్తవేషు స్వాభిమానం జనయామాసుః॥ మహానాంగ్లేయకవిః బైరనభూపశ్చ స్వకార్యేషు బహుధాతాన్ప్రశంసన్ తేషాం మోచనార్థం బహుధాయతత॥ తస్మాత్ ౧౮౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౮ అబ్దే ఆంగ్ల, రష్యనృపౌ ఫ్రాంసాధికారీచ సంధిం చక్రుః యేన గ్రీకవిషయం తురుష్క సుల్తానాధికారా న్మోచయితుం శపథం చక్రుః॥

తస్యాబ్దస్యాన్తే కాడ్రింగ్టననామ నౌకేశ్వరేణాధిష్ఠితా సేనామోరిఆరాష్ట్రస్య దక్షిణస్థ నౌకాస్థానంగత్వా సర్వాన్ తురుష్కకాన్నాశయామాస॥ తతో చిరాదేవ తురుష్కసేనాః గ్రీకవిషయాదపయాతాః ఏవం గ్రీకవిషయం తురుష్కసుల్తానాధికారాన్మోచయిత్వా స ఆంగ్లేశ్వర సేనాపతిః తద్విషయే బవేరియానృపకులజం ఓతోనామకమభ్యషేచయత్॥ తతో ౧౮౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౯ అబ్దే వెల్లింగ్టన అధిభూవః ప్రధానామాత్యో భవత్॥ తదా ఐరవిషయే రోమనక్రైస్తవేషు శిక్షాశాసనబాధా మధికా తస్మాత్తద్విషయే నృపవిరోధాంకురంచ దృష్ట్వా ద్వితీయ్యచార్లసనృపేణ కృతం శిక్షాశాసనం స అమాత్యః అపనోదయత్॥ కింతు (౧౮౨౯) ౪౯౩౦ అబ్దే తే ఐరాః పార్లమెంటుసభాయాః స్వేష్టంవాగ్మినం డానియలఓకానెలనామకమప్రేషయన్॥ యస్య ఉపన్యాసబలాత్ రోమనేషు బాధకారాణి శాసనాని అపనీతాని॥

౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧ అబ్దే నృపః చతుర్థ జార్జినామా అష్టషష్టివయాఅపి అదృష్టసంతతిరేవ దిష్టాంతం గతః॥ తస్మి

న్నృపేశాసతి పెర్రి రాసనామకౌ ఉత్తరసముద్రం గత్వా కించిద్భాగం దదృశతుః ॥ ౧౮౨౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౧ అబ్దే మక్డామనామా శిలాశకలైః మహాపథ నిర్మాణం ప్రదర్శయామాస ॥ ౧౮౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౨ అబ్దే తే మ్యానద్యాం ప్రథమం ఊష్మయం త్రప్రేరిత నౌకాసంచారితా ॥ ౧౮౨౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౫ అబ్దే యంత్ర నిర్మాణ సమాజాశ్చ నిర్మితాః (౧౮౨౫) ౪౯౨౬ జాన్సననామకః వ్యవసాయనామ ప్రథమ ఊష్మయంత్రప్రేరిత నౌకయా భారతమాజగామ ॥ ౧౮౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౦ అబ్దే సవన్నానామ నౌకా అట్లాంటిమహోదధౌ ప్రథమనౌకాయాత్రాం చకార ॥ ౧౮౨౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౭ అబ్దే లండనే విద్యాశాలా నృపశాసనం ప్రాప్య ౧౮౨౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౯ అబ్దే సంస్థాపితా ॥ చతుర్థజార్జినామ్నా నృపేణ పాలిత కవయః ॥

తామస మూరః ॥ ౧౭౭౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౦—౧౮౨౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౦ ఐరీయ్యగాథాకవిః లల్లారూఖ ఇతి ప్రాచీనాగాథా సెమ్యు అలరోగర్సః ॥౧౭౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౬౪—౧౮౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౬ స్మృతి హర్షం మితి కావ్యం ఇటలీవిషయంచ గ్రంథం చకార ॥

ఫెలిసి ఆహేమన్సా॥ ౧౭౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౪—౧౮౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౬. అటవీపావనాశ్రమం గాహ్రస్ట ఖననస్థానానీ వాసంతికా వాక్యానీతికావ్యాని ॥

చార్లస లాంబః ॥ ౧౭౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౬—౧౮౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౬ ఏలిఆ ఉపన్యాసంనామ గ్రంథం చకార ॥

చిత్రకారాః.

మాన్యః తామస లారెంసః ॥ ౧౭౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౦ ౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧.

నృపస్య చిత్రకారః మనుజాకృతి చిత్రకారః ॥
చిత్రకార సభాధ్యక్షతః ॥

నూతనవస్తు నిర్మాతృకాః.

మాన్యః హంఫ్రిదావి ॥ ౧౭౭౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౯ ౧౮౨౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౦.

క్షేమతరం దీపస్థంభంని. మద్యమే॥ వైద్యుత తేజఉపయోగం వస్తుగుణశాస్త్రంచ చకార ॥

సలమోనియా ప్రయాణే ఆనందాని ఇతి గ్రంథాన్ చకార జార్జి స్టైఫెన్సనః ॥ ౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౨—౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯. జలోష్మ ధూమశకటానాం నిర్మాతా తస్య సుతో రాబర్టనామకః మినై సాముద్రసంగమే బిలసంక్రమణం చకార॥ చతుర్థ విలియమః ॥

౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧ — ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮

తత స్తస్యానుజః క్లారెంస అధిభూపః చతుర్థ విలియమ ఇతి నామ్నా సింహాసన మారురోహ ॥ సః సెక్సిమీనిం జనకులజాం అడిలైడినామ్నీ ముపాహ ॥

౧౮౩౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౧ అబ్దే పారిసనగరే ప్రజాకలహ మభవత్॥ యదా ఫ్రాంసనృపః దశమచర్లసనామకః సింహాసనాత్ భ్రంశితః॥ లూఇ ఫిలిఫః ల్లిఆనఅధిభూపః ఫ్రాంసనృపః కృతః॥ తతో బెల్జియమవిషయస్య ప్రజాః పూర్వం హాలండనృపస్య వశ్యాః తస్యాధికారం అపనయన్తో లిజ్పాల్టనామకం నృప మకుర్వన్ ఆఙ్గ్లవిషయేచ పార్లమెంటస్య ప్రజాభాగస్య పరివర్తన మైచ్ఛన్॥ ప్రజా సమాక్రోశన్॥ కింతు ప్రధానామాత్యో వెల్లింగ్టన అధిభూపః తథా నైచ్ఛత్॥ తస్మాత్స అమాత్యపదా దపయాతః తస్మాత్ గ్రీకమహాభూపః జానరశ్శీలనామభూపశ్చ అమాత్యావభూతాం॥ తస్మి న్నేవాబ్దే లివర్పూల, మేంచ్చెస్టరనగరయో ర్మధ్యే జలోష్మ ధూమశకటమార్గః కృతః॥ ౧౮౩౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౨ అబ్దే సుందరరాష్ట్రే (sunderland) విషూచజాడ్యం భారతాత్ సమాగతం వ్యాప్త మభూత్॥ తద్గతం ఏకాబ్దా వధిష్వ్యష్య షష్టసహస్రాణ్యా నాశయత్॥ తదారభ్య త్రివారం తథైవా గతం॥ తతో మాలిన్యా ద్యపనయ విధానేన వాయు సూర్యప్రభ ప్రసారణవిధానేన తద్గదవబాధా ప్రశమితా తస్మి న్నేవాబ్దే అమాత్యో మాన్య జానరషేలనామకః ప్రజాసభాయాం కతిపయాని పరివర్తనాని సమచోదయత్॥ కింతు భూప సభ్యాః న్యషేధయన్ తస్మాత్ పంచదశమాసావధి తద్విషయే కలహ మభవత్॥ బ్రిస్టల నాటింగహాము డర్బినామరాష్ట్రేషు కలహా న్యభూ

వన్॥ భూపసభ్యాః తద్విధానం న్యషేధయన్॥ కింతు రషేలః పున స్తద్విధానం ప్రజాసభాయాం సమచోదయత్ యత్తై రంగీకృతం॥ భూపసభ్యాః పున ర్నైచ్ఛన్ తస్మాత్ గ్రేమహాభూపః సభ్యపదా దపససార॥ తతో వెల్లింగ్టన అధిభూప. అమాత్యాః కృతః॥ కింతు ప్రజాః తం నైచ్ఛ న్త్య స్తస్య మారణోన్ముఖా అభూవన్॥ తస్మా త్స అమాత్య పదా దపనీతః గ్రేమహాభూపః అమాత్యః కృతః తత్రో ౧౮౩౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౩ అబ్దే తత్పరివర్తన విధానం శాసనం కృతం॥ తస్మి న్నేవాబ్దే, స్కాట, ఐరవిషయయోశ్చ పరివర్త శాసనాని కృతాని తైస్త్రిభిః పరివర్తన శాసనైః కేభ్యశ్చ అల్పరాష్ట్రేభ్యః పార్లమెంటసభాయాం ప్రతినిధిప్రేషణం నిషిద్ధం॥ కేభ్యశ్చి న్నూతననగరేభ్యః ప్రేషణాధికారః దత్తం॥ స నగరేషు దశస్వర్ణనివాసకర దాతౄణాం పార్లమెంటసభాయాం ప్రతినిధి ప్రేషణానుమతి దత్తా॥ ౧౮౩౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౪ అబ్దే ఆంగ్లైై రధ్యవసిత ఇతరవిషయేషు తైః కర్మ సునియోజిత విక్రీ తదాసాః తత్రారామకారకైః వణిగ్భిశ్చ నిషిద్ధ మపి శాసనేన విమోచితాః తల్లోపపూరణార్థం తేషా మారామకారకాణాం వణిజానాంచ వింశల్లక్షస్వర్ణాని దత్తాని॥ కింతు తే ద్వివత్సరావధి కర్మ సునియోజితాః తదన్తరం విమోచితాః॥ ౧౮౩౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౯ అబ్దే అష్టశత దాసాః మోచితాః॥ తస్మి న్నేవాబ్దే తేషాం విమోచనే సంబోధకో విల్బర ఫోర్సునామకః దిష్టాన్తంగతః॥ ౧౮౩౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౫ అబ్దే దరిద్రాణాం రక్షణార్థం శాసనాని కృతాని యేన పంగ్వంధకృపణా ఏవ ధనదానేన రక్షితాః

తతో గ్రే మహాభూపః అమాత్యపదా దపయాతః తతో మెల్బారనమహాభూపః అమాత్యః కృతః॥ జానరసలభూపః పామర్స్టనభూపశ్చ తత్సహాయామాత్యౌ కృతౌ॥ తదబ్దస్యాన్తే ఏతే అమాత్యాః అపనీతాః మాన్యః రాబర్టపీలనామా ఇటలీవిషయా దాహూతః॥ అమాత్యః కృతః కింతు చతుర్మాసానన్తరం మెల్బారనః పునః ప్రధానామాత్య కృతః ౧౮౩౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౬ అబ్దే నగరరక్షణశాసనం కృతం యేన ఆంగ్ల, వెల్లవిషయయోః నగరపాలనశాసనం పరివర్తితం నికాసకరదాయకాః సభాసదా కృతాః॥ (౧౮౩౬)౪౯౩౭ అబ్దే స్పేననృపస్య పరిపంథినాం దమనే ఆంగ్లయోధా నియోజయితు మనుమతిః

దత్త్వా ఏవం శాసిత్వా సన్నృపం చతుర్థవిలియమనామకః ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮ అబ్దే ద్విసప్తతివయాః అపుత్రః దిష్టాన్తం గతః॥ తస్యద్వేసుతే బాల్యభావే దిష్టాంతం గతాః ॥

తేన పాలిత కవయః.

హెన్రి హాల్లామః ౧౭౭౮ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౯ — ౧౮౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౦.

ఆంగ్లేయ సంఘచరితం॥ ఐరోపియ్య వాగ్జాలమితి గ్రంథాంశ్చ చకార ॥

మాన్యడేవిడ్బ్రేవ్యేస్టరః ౧౭౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౨ — ౧౮౬౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౯ ఏడింబర్గ విశద నిఘంటు encyclopedia స్వాభావి కేంద్రజాలశాస్త్ర ఉపన్యాసం న్యూటననామ మహాశాస్త్రిణః జీవితం చ అలిఖత్ ॥

విక్టోరియాచక్రవర్తినీ ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮.

తత స్తస్య అనుజస్య ఏడ్వర్డనామకస్య కెంటు అధిభూపస్య సుతా అలక్జాంద్రినా విక్టోరియానామ్నా సింహాసన మారురోహ ॥ సా ౧౮౧౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౦ అబ్దేజాతా ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮ అబ్దే ఆంగ్లసింహాసనే అభిషిక్తా ౧౮౫౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౮ అబ్దే భారతవిషయస్య చక్రవర్తినీ అభవత్॥

౧౮౪౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౧ అబ్దేసా విక్టోరియారాజ్ఞీ సాక్సిగోబర్గగోథాఖ్యయువభూపం ఆల్బర్టనామభూప ముహావాహ॥ తస్మిన్నేవాబ్దే నవంబరుమాసే తయోః జ్యేష్ఠసుతా నృప కుమారీ (Princess of Royal) జాలూయీ ప్రష్యానృపసూనోః వర్తమాన శార్మనచక్రవర్తినః పిత్రా ఉద్వాహితా॥

౧౮౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౨ అబ్దే యువరాజః ఆల్బర్ట ఏడ్వర్డనామకో జాతః ॥ యతో నన్తరం సప్తమ ఏడ్వర్డ్గనామా శశాస ॥ అనయా విక్టోరియాచక్రవర్తిన్యా పాలితాః కవయో విద్వాంసశ్చ ॥

మెకాలేభూపః॥ ౧౮౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౧ — ౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౭.

ఆంగ్లచరితం, తృతీయవిలియమ కాలే కించిత్ భాగం ప్రాచీన రోమనగాథా ఇతి కావ్యంచ చకార ॥

మాన్యః ఆర్చిబాల్డః అలిసంనః ॥ ౧౭౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౩ — ౧౮౦౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౮ ॥

ఐ రో పీ య చ రి తం.

లిటనభూపః ॥ ౧౮౦౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౬ — ౧౮౭౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౩ ॥

బ్లాంస్సభూపానా మన్త్రిమః కాక్స్టన ఇతి గాథా గ్రంథాన్, ఆర్థన, మిల్టన, ఇతి కావ్యా, రిఞ్జూ, లిన్నా మహితా ఇతి నాటకాని చకార ॥

తామస చాల్మర్సః ॥ ౧౭౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౧—౧౮౪౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౮.

సామాన్యవేదాన్తశాస్త్రం, జ్యోతిషోపన్యాసాన్, రోమనచరిత్ర వ్యాఖ్యానం ॥

తామస కార్లైలః ॥ ౧౭౯౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౯౬ — ౧౮౫౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౯. సార్థరస్యాలయం, ఫ్రెంచియ్య పరివర్తనం, మహా ఫ్రెడరికః బెల్సి అజీవితానిచ ॥

బారేట బౌనింగః ॥ ౧౮౦౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౦—౧౮౬౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౨.

మహిళాకవి. కాసా గైటవాతాయానంని, ఆరోరవీఘ్రః, మే అధిభూపాని ॥

ఆల్ఫ్రెడ టెన్నిసనః ॥ ౧౮౧౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౧—౧౮౫౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౦. విస్మృత్యాం, నృపస్య కృత్వాన, గ్రంథాన్ చకార ॥

విలియమ తేకరీ ॥ ౧౮౧౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౨— ౧౮౬౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౪ నవకోమా, ధాన్యసంచయ ఇతి కావ్యాని చకార ॥

బార్లస డిక్కిన్సః ॥ ౧౮౧౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౩ —౧౮౭౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౧, పిక్విత ఇతి ఖ్యాత, విచిత్రహాస్యగాథాః ప్రాచీన విదాపణం, డేవిడకాన్ఫ వీల్డ ఇతి కావ్యాని చకార ॥

చార్లటీ బ్రోంటు ॥ ౧౮౧౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౭—౧౮౫౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౬. జెనీపర, గాథం, షర్ల, విలిటె, ఇతి కావ్యాని చకార ॥

హూనఘ మిల్లరః ॥ ౧౮౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౩—౧౮౫౬ + ౩౧౦౧ = ౫౯౫౭. ప్రాచీన రక్తశిలా, సృష్టికర్తుః పదచిహ్నాని, శిలాప్రమాణాని ఇతిచ కావ్యాని చకార ॥

జార్జి ఇల్లి అటః ॥ అడమబీడి, రోమేలా, ఇతి గాథా స్పైనీయ్యా మాంత్రికా ఇతి నాటకం చకార ॥

చిత్రకారాః.

మాన్యః డేవిడవిల్కి ॥ ౧౭౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౭—౧౮౪౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౨. అంధవైణికః, గ్రామజోత్సవం, జానసాక్సః మేరీ రాజ్ఞీ పురతః మహోపన్యాస మకరోత్ ॥

మాన్యః ఫ్రాంసిన చాంట్రీ ౧౭౮౨ + ౩౧౦౧ = ౪౮౮౩—౧౮౪౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౪౯. చిత్రశిల్పీ, దృయోస్వప్రోః జ్ఞాపక నిర్మాణం ॥

జోసెఫ టర్నేరః ॥ ౧౭౭౫ + ౩౧౦౧ = ౪౮౭౬—౧౮౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౨. ఆంగ్ల విద్యాలయం, బహూని చరితోదహరాఖ్యాన్యపి లిఖత్ ॥

నవవస్తుకర్తారః.

మాన్యః ఇసాంబార్డ బ్రన్నేలం॥ ౧౭౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౦—౧౮౪౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౦. మహా శిల్పీ తేమ్సా, నద్యస్తః స్సంక్రమణం చకార ॥

మాన్యః జోసెఫ ఫాక్స్టనః ॥ ౧౮౦౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౫—౧౮౬౫ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౬, స్ఫాటికహార్మ్య మితి ఖ్యాత హార్మ్యస్య ప్రాగ్విధానం చకార ॥

చార్ల సవిస్టోనః ౧౮౦౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౩—౧౮౫౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౨ గాన యంత్రకర్తాం.

ఫోతిర్బ్ఘలకుకః ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮ అబ్దే వైద్యుతవార్తా ప్రేషణం సంస్థాపయామాస ॥

రోసుభూపః॥ ౧౮౦౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౧ — ౧౮౩౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౩౮ ఐరవిషయ ప్రపంచే సర్వత్రాపిదీర్ఘం గ్రహనక్షత్రాది ప్రదర్శన యంత్రం నిర్మమే ॥

రాబర్ట మక్లూరః॥ ౧౮౦౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౦౮—౧౮౫౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౫౧ బేరింగ తిరమార్గం, మెల్విల, బేరోనామ సాముద్రమార్గం ప్రదర్శయామాస ॥

డేవిడ విల్లింగ్గన॥ ౧౮౧౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౧౮—౧౮౭౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౪ నగమి, న్యాసనామద్వీపౌ, జేంబజీద్యాం, విక్టోరి జలపాతంచ ప్రథమతం దదర్శ ॥

జాన హాన్నింగస్పికీ॥ ౧౮౨౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౮—౧౮౬౪ + ౩౧౦౧ ౪౯౬౫ శాకద్వీపే, ఆఫ్రికా, విక్టోరిన్యాసనామ నదీం రాష్ట్రించ దదర్శ ॥

సేమ్యూలబేకరః ॥ ౧౮౨౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౨౨—౧౮౬౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౫ అబ్దే నైలానదీమార్గేణ గత్వా ఆల్బర్ల న్యాస సరోవరం దదర్శ ॥

ఏవం విక్టోరియాచక్రవర్తిన్యా వంశపద్ధతిః యథాభిలషితం భూప మయోక్తాహి త్వయా శ్రుతా తస్యా శ్చరిత్రం విపులం శ్రుణుభూప జయావహం ॥

సాచ చక్రవర్తినీ ధర్మైకనివిష్ట చేతా ఏవం స్వశాసనం భారతే ప్రచురయామాస ॥

శ్లో॥ ఆర్యాణ మహమ్మదియాం శ్చసాంగ్లెయాణ ధర్మతస్సమం
రక్షామ్య పక్షపాతేన ధర్మపాలన కామ్యయా ॥

శ్లో॥ మానయామికులాచారాణ ప్రజాబాధాయథానవా
తథా తత్తన్మతాచార మమ్మత్యైవ సర్వశః ॥

అపిచ సాస్వసామంతనృపాణాం పుత్రస్వీకారాధికార మదదత్ ॥ ఏవం సా చక్రవర్తినీ భారతీయాః ప్రజాః స్వాః ప్రజా ఇవ ధర్మత॥ శశాస ॥ తస్యాః ప్రతినిధిః కానింగభూపః విషయే సర్వత్ర మహాపథానాం నిర్మాణం ॥ వైద్యుత కృత్యాని కృషికుల్యాః పాఠశాలాః వైద్యశాలాశ్చ సంవర్ధయ న్నపాలయత్ ॥ ఏవం సః ౧౮౬౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౬౩ అబ్దా వధిపాలయిత్వా స్వవిషయం న్యవర్తత ॥

ఎల్జినభూపః (౧౮౩౨) ౪౯౬౩—(౧౮౬౪)

తతో ఎల్జిననామభూపః ప్రతినిధిత్వే నియుక్త స్సమాజగామ ॥ (౧౮౬౩) ౪౯౬౪ అబ్దే ఆంగ్లేయానాం వయస్యః అఫ్ఘనస్థానే అమీర దోస్తు మహమ్మదుఖాననా మాదిష్టాన్తరం ప్రాప్తః॥ తత స్తస్య సుతః షేరాలీనామా స్వజ్యేష్ఠభ్రాతరం అపజలఖాననామకం ॥ కారాగారే నిగృహ్య పిత్రాసన మారురోహ తతో ౪౯౬౫ అబ్దే ఎల్జిన భూపః స్వవిషయం న్యవర్తత ॥

ఝాన లారెన్సభూపః (౧౮౬౪) ౪౯౬౫—(౧౮౬౯)-౪౯౭౦.

తతో ఝాన లారెన్సనామభూపః భారతపాలనే ప్రతినిధితయా నియుక్తః స్సమా జగామ ॥ సః భారతీయ్యానాం యోధానాం కల్లోలే పాంచాలం పాలయన్ తచ్ఛమనాయ మహత్కర్మ అకరోత్ ॥ తస్మిన్ శాసతి భూతలీనరాష్ట్రస్య నృపః భారతీయాన్ కతిపయాన్ బందీకృదాన్యే మనయత్ ॥ తతో లారెన్సభూపః తం జిత్వా తాన్ భారతీయాన్ మోచయామాస ॥ ఆఫ్గనస్థానేచ అఫజలఖానః తత్సుతేన అబ్దులరహమాననామకేన కారాగారా న్మోచితః సింహాసనే స్థాపితః ॥ యదా షేరాలీ పలాయనం చక్రే ॥ కింతు కతిపయకాలానన్తరం అఫజలఖానే దిష్టాన్తం ప్రాప్తే షేరాలీ పునరాగతః సింహాసన మారురోహ ॥ స లారెంన్సనామ్ని శాసతి ఉ(త్తరరాష్ట్రే), పశ్చిమారణ్యావర్తేచ మహాత్ ॥ ఝామడాంబర మభవత్ ॥ యదా ప్రజానాం రక్షణార్థం మహాధనవ్యయః కృతః ॥ స లారెన్సభూపః ౧౮౬౯ + ౩౧౦౧ = ౪౯౭౦ అబ్దే స్వవిషయం న్యవర్తత ॥

మేయోభూపః ॥ (౧౮౬౯) ౪౯౭౦—(౧౮౭౨)

తతో మేయోభూపతిః ప్రతినిధి నియోజితః భారతం పాలయితు మాజగామః ॥ సః ధార్మికః సదా ప్రజారక్షణేరతః విషయే కృషి

కర్మాదికం సంవర్థయామాస ॥ సః ఆర్యనృపతీనాం సఖ్యం కృత్వా తేషా మిష్టతమోభవత్ ॥ సః త్రీణ్ వర్షాణ సమ్యక్ శాసిత్వా ౪౯౭౩ అబ్దే అండవనద్వీపం గత్వా తత్ర పూర్వాం స్వాపరాధ నిష్కాసితేన దూతేననిహతో భవత్ ॥ తేన రాజపుత్రాణాం విద్యాభ్యాసనార్థం అజమరనగరే పాఠశాలా సువిశాలా సంస్థాపితా యాంతన్నామ్నా ఖ్యాతా యత్రాద్యాపిబహవో రాజపుత్రా విద్యామభ్యస్యన్తోవసన్తి॥

నార్తుబ్రూకభూపః ॥ (౧౮౭౨) ౪౯౭౩—౧౮౭౬ (౪౯౭౭)

తతో నార్తుబ్రూకనామాభూపః ప్రనితిధిః కృతః ॥ భారతీపాలనాయ సమాజగామ ॥ తదా వంగరాష్ట్రే క్షామడాంబరాభిభూతే ప్రజానాం ధాన్యాధికం అన్యరాష్ట్రేభ్య స్సమానీయ్య [illegible]పయిత్వా ప్రజానాం క్లేశమపానయత్ ॥ తస్మిన్ శాసతి (౧౮౭౫) ౪౯౭౬ అబ్దే విక్టోరియాచక్రవర్తిన్యాః జ్యేష్ఠస్సూనో యువరాజః ఏడ్వర్డ్నామకః భారతం ద్రష్టుమాగతః ॥ తదా విషయే సర్వత్ర యత్ర యత్రస యువరాజాగమత్ ॥ తత్రతత్ర మహతా ఉత్సవేన తమర్చయామాసుః ॥ సర్వే సామంతనృపాః భారతీయాః దేహళ్యాం సంగతాః ॥ తం యువరాజానం సమర్చయామాసుః తదా మహాన్ మహోత్సవో భవత్ ॥ (౧౮౭౬) ౪౯౭౭ అబ్దే సనార్తన్బ్రూకభూపః స్వభారతపాలనం విహాయ స్వవిషయం జగామ ॥

లిటనభూపః (౧౮౭౬) ౪౯౭౭—(౧౮౮౦) ౪౯౮౧.

తతో లిటనభూపః భారతపాలనాయ ప్రతినిధిః కృతస్సమాజగామ ॥ సః తస్మిన్ ౪౯౭౭ అబ్దే మహాసభాంచకార ॥ యత్ర సర్వే భారతీయ్యా నృపాః సమాగతా। ససౌహార్దం వ్యషీదన్ ॥ సప్రతినిధిః భారతే సమానీయమాన వస్తుసంభారేషు మూల్యన్యూనతాంచకార యస్మాద్వస్తుక్రయః అల్పః సర్వసులభశ్చాభవత్ ॥ యస్మాద్వాణిజ్య వృద్ధిశ్చాభవత్ ॥ తతోచిరాదేవ దక్షిణభారతే క్షామడాంబరమభవత్ ॥ యదా అబ్దద్వయకాలం వర్షరాహిత్యాత్ సస్యహైన్యమభూత్ ॥ తతో అధికారిణః ధాన్యాధికం నౌకాభిః ధూమశకటైః ఇతరవిషయేభ్య స్సమానీయ్య ప్రజానాం క్లేశాపనయనంచక్రుః ॥ బహుసహస్రలక్షరూప్యాణాం వ్యయంకృత్వా కృపణేభ్యః అన్నమదదత్ ॥

ఏవం తూమడాంబరేశమితే॥ వస్తుసంభారా నయనమత్రసులభం కర్తుం పూర్వస్మాదధికాః ధూమశకటమార్గాః ॥ ప్రతినిధినా కారితాః ॥ ఏ తస్మిన్నేవ కాలే ఆఫగనస్థానస్య అమీరః షేరాలీనామకః రష్యాజారస్య దూతం స్వస్థానే సంస్థాపయిత్వా భారతచక్రవర్తిన ఆంగ్లేయదూతం న్యషేధయత్ ॥ అనేన రష్యాజారేణ భారతావస్కందనే స్వేచ్ఛా ప్రదర్శితా తస్మాత్తేనయోద్ధుం భారతచక్రవర్తిన్యాః ప్రతినిధినా సేనా ప్రేషితా ॥ తతః షేరాలీపలాయనం చక్రే॥ తతస్తస్య సుతో యఖూబఖాన నామక స్సింహాసనే భిషిక్తః ॥ సః భారతచక్రవర్తిన్యా సంధించకార ॥ కింతు యదా భారతచక్రవర్తిన్యా దూతః మాన్యోకారన్నాలీనామకః ప్రేషితః అమీరస్య సేనాయాం యోధాస్తం నిజఘ్నురే ॥ తతో యాకూబఖానః సింహాసనాదవరోపితో భారతం ప్రతి ప్రేషితః తతో ౧౮౮౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౮౧ అబ్దే లిటనభూపః భారతపాలనా ద్విరతః స్వవిషయం న్యవర్తత ॥

రిపనభూపః (౧౮౮౦) ౪౯౫౧—(౧౮౮౪) ౪౯౮౫

తతో రిపననామభూపః ప్రతినిధిః నియోజితః ॥ తదా ఆఫ్ఘనవిషయే యాకూబఖానస్య అనుజ !అయుబఖానః సింహాసనం వశేకర్తుమయతత ॥ తతః రాబర్టనామసేనాపతిః సంప్రేషితః గత్వా తం విజిత్య ధర్మ్య తస్సింహాసనే అధికారిణం అబ్దులరహిమానానామకం అఫ్జలఖానస్య జ్యేష్ఠసుతం సింహాసనే సంస్థాపయామాస ॥ తస్మిన్ ౧౯౦౨ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౩ అబ్దే దిష్టాంగతే హబిపల్లానామక। అమీరో భవత్ ॥ రిపనభూపః భారతీయాన్ సదయమపాలయత్ ॥ యస్మాత్సః ప్రకృతీనామిష్ట తమో భవత్ ॥ సఃనగరపాలనవిధాన (మునిసిపల) శాసనంచకార ॥ యేన నాగరిక సంఘైరేవ స్వనగరాణాం పాలనాదికం అద్యాపి క్రియతే ॥ అపిచ సధార్మికః విషయే ప్రజాభి స్సంస్థాపిత పాఠశాలానాం ప్రత్యబ్దంధన దానసహాయ్యం అకరోత్ ॥ తస్మాత్ విషయే బహవః పాఠశాలా స్సంస్థాపితాః ॥ తతస్సః ఏతావన్తం కాలం భారతం ప్రత్యానీయమాన నస్తుసంచయేషు కరం బహు శోపనయత్॥ యేన వస్త్రక్రయ న్యూనతారా జాతా వస్తుసౌలభ్యేన వాణిజ్యం వృద్ధిమమవాప ॥ ౧౮౮౧ + ౩౧౦౧ = ౪౯౮౨ అబ్దే మైసూరు రాష్ట్ర మితః పూర్వం పంచాశద్వత్సరాన్ ఆంగ్లేయైః పాలితేన శ్రీచ

క్రవర్తిన్యా, ధర్మ ప్రచురానుసారేణ మైసూరునృపేణ కృష్ణరాజా హ్వాయేన స్వీకృత పుత్రస్య చామరాజేంద్రనామ నృపస్య ప్రాప్తయౌ వనస్య దత్తం ॥ తతం (౧౮౮౪) ౪౯౮౫ అబ్దే డఫరినభూపః భారత పాలనా ద్విరతః స్వవిషయం జగామ ॥

డఫరినభూపః (౧౮౮౪) ౪౯౮౫—(౧౮౮౮) ౪౯౮౯ తతో డఫరినామభూపః ప్రతినిధిః కృతః ॥ భారతపాలనాయ సమాజగామ ॥ తతో చిరాదేవ వర్మనృపః తిబానామా స్వవిషయం దౌష్ట్యేన పాల యన్నపి ఆంగ్లైః యోద్ధు మగమత్ ॥ తం ప్రతి ఆంగ్లేయసేనా తత్ర సంప్రేషితాయయా ౧౮౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౮౭ అబ్దే సతీ బా నిజితో బద్ధశ్చన్నగరీం ప్రతిసమానీతః ॥ తతో వర్మదేశస్య ఉత్తరో భాగః భారతచక్రవర్తిన్యాః వశే సంస్థాపితః సమ్యగ్రక్షితః ॥ తీబశ్చ దత్తభరణః భారతే యావజ్జీవం న్యవసత్ ॥ ప్రతినిధేః డఫరిననామ భూపస్య మహిషీ డఫరినభూపానీ భారతీయ్య మహిళానాం దేహరుజ ప్రసవాదిషు చికిత్సాం సాహాయ్యంచ కర్తుం వైద్యశాలా బహుద్రవ్య వ్యయేణ సంస్థాయామాస ॥ డఫరినభూపానీ దయాళుః మహిళా వై ద్యాన్ ఆంగ్లేయవిషయాదానీయ స్వస్యాం వైద్యశాలాయా మన్యత్ర చ భారతే మహిళానాం చికిత్సార్థం నియోజయామాస॥ ద్రవ్యవ్యయా ర్థం నిక్షిప్తం ధనం తదారభ్య తస్యా. నామ్నా ధర్మతః డఫరినభూపా నీ నిక్షేపమితి ఖ్యాతం ॥ యస్మిన్నబ్దే వర్మవిషయం భారతచక్రవర్తి న్యాః పాలనే సమానీతం తస్మిన్నేవాబ్దే కాశ్మీరేశ్వర సవిధే భారత చక్రవర్తిన్యాః దూతః నివేశితః ॥ స డఫరిన భూపః భారతీయ్యానాం మహాసభాం కర్తుం తత్సభాయాం రాజకీయపాలనే స్వకృత్యాన్ స్వదే శస్య స్వీయ్యానాంచాభివృద్ధ్యర్థంచ చక్రవర్తిన్యై నివేదయితుం స్వానుమతిం కుర్వన్ తత్కారణే భారతీయ్యాన్ సంప్రేరయామాస॥ తస్మాత్తే భారతీయ్యా హృష్టాః సర్వరాష్ట్రాణాం విదుషః ప్రజానాం ప్రతినిధీన్ తే పాంక్లేశాభిలషితానాం విదుషః సమానీయ మహాసభాం కృత్వా స్వక్షేమా న్యభిలషితానిచ చక్రవర్తిన్యై ప్రధానాధికారి ముఖేన నివేదయన్తి స్మ ౧౮౮౬ + ౩౧౦౧ = ౪౯౮౭ అబ్దే పశ్చి మోత్తరధూమశకటమార్గం తస్యద్వ్యబ్ద పూర్వాం ప్రాచీన వంగరా ష్ట్రీధూమశకటమార్గం తదనన్తరం కోసలఖండరాష్ట్రీయం ధూమ

శకటమార్గం దక్షిణభారతీయ ధూమశకటమార్గం మహాభారతీయ మహాశ్రేధూమశకటమార్గం అస్సాము కామరూప వంగరాష్ట్రే ధూమశకటమార్గశ్చ చక్రవర్తిన్యా వశే గృహీతం ॥ అపిచ స డఫరిన భూపః గ్వాలియర్ నగరీం పునః తత్పూర్వనాథాయ సింధియనామక మహారాష్ట్రేశ్వరాయ అదదత్ ॥ ఏవం ధర్మేణ శాసిత్వా స డఫరిన భూపః ౧౮౮౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౮౯ అబ్దే భారతపాలనా ద్విరత స్వ విషయం న్యవర్తత॥

లేండ్సడేనభూవం (౧౮౮౮) ౪౯౮౯—(౧౮౯౪) ౪౯౯౫

తతో లాండ్సడేనభూపనామా ప్రతినిధిః నియోజితః భారతపాలనాయ సమాజగామ ॥ తస్మిన్ శాసతి మణిపూరనృపః అస్సామరాష్ట్రే చక్రవర్తిన్యాః అధికారిణాం చతుర్భిస్తన్నియోజుకైస్సహ నిహత్య తస్మాత్ చక్రవర్తిన్యా ప్రధానాధికారిణా గృహీతం అండమానద్వీపం ప్రతిబందీకృత్య ప్రేషితః॥ తతస్తస్యానుజః సింహాసనే అభిషిక్తః ॥ ౧౮౯౨ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౩ అబ్దే భారతీయాధికారి సభాసదకృత్య శాసనం చక్రవర్తిన్యాః సభాయాం నవం కృతం ॥ యేన పూర్వస్మాత్ సభికాః ప్రధానాధికారి సభాయాం విషయ భాగాధికారి సభాస్వపిఅధికాః కృతాః ॥ తేన సభాసదో నవాః భారతీయప్రజాభిః ఏతాస్యాం సభాయాం ప్రేషితాః । యైః నివేదితః ప్రజాభిలాషానుసారేణ తేషాం హితార్థం ప్రధానప్రయోజకః శాసనాని సంవిధాయ చక్రవర్తిన్యా స్సభాస్థాయాః అంగీకారశాసనార్థం ప్రతినిధినా ప్రేషితాని తత్ర సభాయాం విమర్శనానన్తరం చక్రవర్తిన్యా శాసితానిచ స లాంప్సడేన భూపః ౧౮౯౪ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౫ అబ్దే భారతపాలనా ద్విరతః స్వవిషయ మాంగ్లాహ్వాయం జగామ॥

ద్వితీయ్య ఏల్జినభూపః (౧౮౯౪) ౪౯౯౫—(౧౮౯౮) ౪౯౯౯

తత్రో ద్వితీయ్య ఏల్జిననామభూపః భారతపాలనాయ ప్రతినిధిః నియోజితః సమాజగామ సః శతక్రయే రూప్యత్రయం భారతం ప్రతిసమానీత వస్తువాణిజ్యకరప్రదానం శశాస ॥ ౧౮౯౩ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౪ అబ్దే పూర్వం కలకత్తా మద్రాస ముంబై విషయభాగానాం ప్రత్యేకసేనాపాలనం విహాయ సర్వే కల్కత్తానగరస్థ సేనాపతినైవపాలితాః ॥ (౧౮౯౪) ౪౯౯౫ అబ్దే అఫగన అమీరేణ పునఃసఖ్యసం

విధానం కృతం ॥ తతోఽపరాబ్దే అమీరస్యసుత ఆంగ్లవిషయం జగామ॥ ౪౯౯౫ అబ్దే చిత్రాలఃనుంనామసీమా దుర్గం పిషావరనగరస్య పంచాశత్క్రోశదూరస్థం చక్రవర్తిన్యాః అధికారిణాధిష్ఠితం తత్రత్యైః ఆల్ఫ్రిడినామక పార్వతీయైః సంరుద్ధం ॥ తతః ప్రతినిధిః పాంచాలనగరాత్ సేనాం ప్రేషయిత్వా తద్దుర్గం మోచయామాస ॥ ౧౮౯౭ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౮ అబ్దే భారతం క్షామడాంబరేణ పీడితం॥ అపిచ తస్మిన్నేవాబ్దే మహామారీవ్యాధిశ్చ విషయం ప్రవిశ్య బహుజన నాశ మకరోత్ ॥ తన్నివారణార్థం చికిత్సార్థంచ అధికారిభిః బహుధనవ్యయే కృతే. పితద్వ్యాధేరుంధనేన ప్రాభవత్ ॥ సవల్జినభూపః ౧౮౯౮ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౯ అబ్దే భారతపాలనా ద్విరతః ఆంగ్లవిషయం జగామ॥

కర్జానభూపః ౧౮౯౯ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౦—

౧౯౦౫ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౬

తతః పంచమసహస్రాబ్దే కలౌ కర్జాననామభూపః చక్రవర్తిన్యా భారతపాలనాయ స్వప్రతినిధిః నియుక్తస్సమాజగామ ॥ తతోఽపరాబ్దే విషయః పునః క్షామడాంబరేణ పీడిత స్సమభూత్ ॥ మధ్యరాష్ట్రేషు దక్షిణభారతే ముంబైవిషయభాగే పశ్చిమభారతే వర్షరాహిత్యాత్ ధాన్య హైన్యమభవత్॥ తదా కర్జానభూపః మహాయత్నం కృత్వా ప్రజానాం ధాన్యాదికం అన్యదేశేభ్య స్సమానీయ దాపయిత్వా తచ్ఛమయిత్వా ప్రజానాం రుజమపానయత్ ॥ భారతస్య పశ్చిమోత్తరసీమాయాం పార్వతీయభూపాః అనవరతం కలహపరాఃవారంవార మాంగ్లేయరాష్ట్రాణిసమీపస్థానా స్యవస్కందంత ఆసన్ ॥ తస్మాత్ కర్జనః తత్రస్థాంగ్లేయసేనాం సమానీయ తత్రస్థ ప్రజాస్త్వైవశూరై స్సేనాంసన్నహ్య తత్రసీమాయాం నివేశయామాస ॥ తేనోపాయేన తత్రానవరతకలహశ్శమితః ॥ అపిచ తత్సీమారాష్ట్రం చిత్రాలాహ్వాయం పీషావర, కోహత, భానుడేరా, ఇష్మైలఖాన రాష్ట్రాణిచ సంమేళయిత్వా పశ్చిమోత్తరసీమారాష్ట్ర మిత్యభిధాం కృత్వా తం స్వయం కలకత్తానగరస్థ ఏవశశాస ॥ ఇతః పూర్వవదత్రనివేశిత సేనా పాంచాలాధికారిణానశాసితా॥ కింతు కలకత్తానగరస్థ ప్రతినిధినైవ॥ అపిచ పూర్వస్థితాః పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రాభిధాం తస్య అపనీయతస్య సం

యుక్తరాష్ట్రా) ఆగ్రాసహితా ఇత్యభిధాంచకార ॥ ౧౯౦౧ + ౩౧౦౧
= ౫౦౦౨ అబ్దే కృష్యుపయోగికుల్యానాం వివర్ధన విచారణాయ స
భానియుక్తా॥ తేన పాంచాలస్థ చీనా బరాలీనామనద్యోః కృషికుల్యా
కరణార్థం సంవిధానంకృతం॥ యస్యానుసారేణ కుల్యానాం నిర్మాణ
కర్మ సంపూరితం॥ యాఃకుల్యాః భావిక్లమనివారణార్థం ఉపలవద్భూ
మిష్వపినీతాః॥ తస్మాత్ దక్షిణభారతే, ఘూర్జర, బందేలఖండరా
ష్ట్రేషు కావేరీ, కృష్ణా, నద్యోః మధ్యరాష్ట్రాణాంచ కృషివృద్ధిః కృ
తా॥ తతస్సః విద్యావృధ్యర్థం మహాయత్నమకరోత్॥ యస్మిన్ దేశీ
యభాషాభివృద్ధి రధికాకృతా॥ విషయే సర్వత్ర సమ్యక్ విద్యావృద్ధిం
కర్తుం సర్వవిద్యాపాలక ఇతి నియోజితః ॥ అపిచ సకజనభూపః లవ
ణకరం న్యూనీచకార॥ పూర్వం ప్రత్యబ్దం పంచశతాదాయవతామపి
ఆదాయకరం శశాస॥ ఇహ ప్రతినిధిః సహస్రరౌప్య ప్రత్యాబ్దికాదా
యవన్తమేవ కరదాయినంచకార॥ ఏతాభ్యాం వివర్తనాభ్యాం నాతి
ధనవతాంరిక్తానాంచ రుజాపనోదన మభవత్॥ అపిచ సప్రతినిధిః వస్తు
కర్మవృధ్యర్థం వాణిజ్యవృధ్యర్థంచ విమర్శనాయ అధికాగిణః నియో
జ్యతా నధిష్ఠాయస్వ సభాయామేకం సచివమపి నియోజయామాస ॥
తతస్సః భారతచక్రవర్తిన్యాః సామంతనృపాణాం తనయానాం విద్యా
భ్యాసార్థంప్రత్యేకపాఠశాలా స్స్వయంకాశ్చిన సంస్థాప్యకైశ్చనన్నృపైః
కాశ్చనపాఠశాలాః స్థాపయామాస॥ ఏవం తస్మిన్ శాసతి ౧౯౦౧ +
౩౧౦౧ = ౫౦౦౨ అబ్దే శ్రీవిక్టోరియాచక్రవర్తినీ పశ్చిమేవ యసిపు
త్రే జ్యేష్టేస్వం మహారాజ్యభారం నిక్షిప్య స్వర్గమియాయ॥

శ్లో॥ తత్తన్నీతికలాకలాపసరణిం సంశోధయంతీచిరం । సర్వా
శ్చాత్మసుతానివప్రముదితా పోషీత్ప్రజాస్సర్వథా । స్వాంతే భారత
లోకపాలనవిధౌ సంస్థాప్యనైజంసుతం । విక్టోర్యాసమగాద్దివం సువిమ
లై రాజ్ఞీసజైస్సత్కృతైః ॥

శ్లో॥ ధర్మైకప్రవణేతిసంశ్రితపర స్వాత్మేతిసాధ్వీతిచ । ప్రారం
భోత్థఫలోదయేతిచయశ స్సర్వాదిశోవ్యానశే । తాదృక్సర్వగుణోత్త
రం తనుజుషం రాజ్యేభిషిచ్యస్వయం । క్షోణీమండలరంజనాత్త సుకృ
తైః విక్టోరియాస్వర్యయా ॥

సప్తమ ఏడ్వర్డుచక్రవర్తి ౧౯౦౧ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౨

౧౯౧౦ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౧

తత స్తస్యాః జ్యేష్ఠసుతః సప్తమఏడ్వర్డునామకః సింహాసన
మారుహ్య చక్రవర్త్యభవత్॥ తస్యాపి ప్రతినిధిః స ఏవ కర్జనభూపః
అభూత్ ॥ ౧౯౦౩ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౪ చక్రవర్తినః అనుజేన కో
నాటఅధిభూపనామ్ని (Duke) భారతమాగతే తేన సహ ప్రతినిధిః
దేహళ్యాం మహాసభాం కృత్వా ఏడ్వర్డునరేశ్వరం చక్రవర్తినం
ప్రచురయామాస ॥ యదా సర్వే సామంతనరేశ్వరాః సమాగతాః
౧౯౦౪ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౫ అబ్దే స కర్జనస్య శాసనకాలః ద్వై
బ్దాధికః కృతః ॥ తస్మి న్నేవాబ్దే స్వమంత్రానుసారేణ చక్రవర్తినః
శాసనేన స ప్రతినిధిః వంగమహారాష్ట్రం ద్విధా వ్యభజత్ ॥ ఇతః
పూర్వం విహార, హాజీర, భాఘు, అల్పనాగపురీనామరాష్ట్రాణి సీలీఫల
వంతి వాణిజ్యవృద్ధికరాణి వంగమహారాష్ట్ర మితినామ్నా అవరపాల
కేన (Lieutenant Governor) పాలితాని ॥ అస్సామరాష్ట్రంచ
ముఖ్యాధికారిణా (Chief Commissioner) పాలితం ॥ కర్జనభూపశ్చా
ద్య ఢక్కా-రాజషాహి వంగస్య ప్రాచీభాగం అస్సామంచ సమ్మేళయి
త్వా ప్రాచీబంగాళ మితినా మదత్వా ఏకాధికారిణా శాసితం చకార
అవశిష్ట వంగరాష్ట్రం, ఓఢ్రరాష్ట్రం, అల్పనాగపురంచ సమ్మేళయిత్వా
పశ్చిమనంగమహారాష్ట్ర మితినా మదత్వా అవరపాలకేన శాసితం చ
కార ॥ తతస్స ప్రతినిధిః వీరారరాష్ట్రం నైజామాత్ శాశ్వతకరప్ర
ధాన సంవిధానేన స్వపాలనే అగృహ్ణాత్ ॥ పాంచాలరాష్ట్రే కృషీవ
లానాం భూమయః తదృణదాతృభి స్సంగ్రహణాత్ వారయన్ శాస
నం చకార ॥ తస్మి న్నేవాబ్దే టిబెటువిషయం ప్రతిదౌత్యం తేన సం
ప్రేషితం॥ యదా ౧౮౯౦ + ౩౧౦౧ = ౪౯౯౧ అబ్దే కృత సంవిధా
నుసారేణ త త్రాంగ్లేయవాణిజ్యార్థం నావకాశో దత్తః తదా తద్రాజ
ధానీం లాస్సానగరీం ప్రవిశ్య వాణిజ్యవిషయే సంవిధానం కృతం ॥
జ్ఞానత్సీనామనగరే ఆంగ్లేయవాణిజ్యం సంస్థాపితం॥ ౧౯౦౨ + ౩౧౦౧
= ౫౦౦౩ అబ్దే సః చక్రవర్తినః శాసనం ప్రాప్య చెన్నపురీవిషయ
భాగ భూపానాం ప్రాచీనరాష్ట్రాణ్యవిభజ్య జ్యేష్ఠసుతే నైవ భోక్తవ్యా
నితి శశాస ॥ యేన శాసనేన బహవః ప్రాచీనరాష్ట్రాణి తద్భూపాశ్చ

నాశా ప్రదర్శితాః ॥ ౧౯౦౫ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౬ అబ్దే సేనాపాలనే వివర్తనం కృతం ॥ ఇతః పూర్వం యత్సేనాయాః పాలనం సేనాపతినా ప్రతినిధినాపి కృతం ॥ ఏతస్మిన్నబ్దే చక్రవర్తీచ సభాస్థం కిచనర్ప్రభుం భారతే సేనాయాం సమ్యగ్విధానం సమాద్యితం సేనాపతిం కృత్వా సంప్రేషయామాస ॥ తదర్థం సేనాయాః ఆధిపత్యం కేవలం సేనాపతిరేవాకరోత్ ॥ తత్సంవిధానం కర్జనభూపస్య నేష్టమభవత్॥ తస్మాత్సః స్వప్రాతినిధ్యం విహాయ గచ్ఛామీతి చక్రవర్తినే విజ్ఞాపనం ప్రేషయామాస ॥ తథాపి యావద్యువరాజస్య భారతాగమనం తావత్ స్థీయ్యంతామితి సమాదిష్టః తావత్తస్థౌ ॥ యువరాజోపి జార్జినామా పితుః వృత్తమనుసృత్య తస్య వృత్తానుసారతః భారతదర్శనోత్సుకస్సమాజగామ ॥ శ్లో॥ తాంభారతీంస్వాం భగినీమివప్రియాం సంద్రష్టుకామస్సహధర్మపత్న్యా దృష్ట్వాచదేశాన్ పరిగృహ్య పూజాం సృపైఃకృతా మాత్మని హర్షమాప ॥౩॥ శ్లో॥ తత్రాభేట విహారే సకుతుక చేతాః ప్రియాసనాథస్సన్ పిత్ర్య పరివార వితీర్ణాం పూజాం జగృహే స ఏష జార్జీశః॥౪॥ శ్లో॥ సామంతైశ్చ ప్రజాభిశ్చ సత్కృత స్సహభార్యయా విహృత్య యువరాజోయం నిరగాదాత్మనః పదం॥ ౫॥ తతః అచిరాదేవ కర్జనభూపః ప్రతినిధిః భారతపాలనం త్యక్త్వా స్వీయం ఇంగ్లాంకువిషయం జగామ॥

మింటోమహాప్రభుః ౧౯౦౫ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౬ (౧౯౧౦) ౫౦౧౧

తతో మింటోనామమహాభూపః ప్రతినిధి ర్నియోజితః భారతమాజగామ॥ తస్మిన్ శాసతి ౧౯౦౯ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౦ అబ్దే భారతీయాధికారి సభానిర్మాణవిధానశాసనం చక్రవర్తినా కృతం ॥ యత్తస్య ప్రతినిధినా మార్లేనామక భారతమంత్రిణాచ ప్రబోధనేనాభవత్ ॥ తచ్ఛాసనానుసారేణ మద్రాసముంబైప్రభృతి విషయభాగాధికారిణాం సభాసు ప్రతినిధేశ్చ సభాయాం కేచనసభాసదః తత్తద్రాష్ట్రేభ్యః ప్రజాభిః భూపాళ్చ స్వప్రతినిధీన్ ప్రేషయంతి ॥ యైః శాస్త్రనిర్మాణం క్రియతే॥ తత్సభాసు సభికాః పూర్వస్మాదప్యధికాః కృతాః॥ తేషాం కేచనపాలకైః నియోజితాః కేచన వణిగ్భిః, కేచనభూపైః, విద్యాధికారిభిః కేచన అన్యేచ ప్రకృతిభి రన్యేనగరాధిపైశ్చ ప్రేషితాః మహమ్మదీయ క్రైస్తవాదిభి ర్భారతీయమతాధిపైశ్చ ప్రతినిధయః

ప్రేషితాః॥ అపిచ మార్లేనామ భారతామాత్యః ప్రతినిధేః విషయభాగానా మధిపానాంచ సచివ సభాసు అవర సేనాధిపత్యే చక్రవర్తినః అమాత్యసభాయామపి యదావకాశస్సమాగతః తదా భారతీయ్యా అపినియోజనీయా ఇతి చక్రవర్తిన స్సమ్యృఙ్మత్రమదదత్॥ తేన ప్రతినిధినా ౧౯౦౮ + ౩౧౦౧ = ౫౦౦౯ అబ్దే మద్రాసవిషయభాగే భూపానాం రాష్ట్రేషు కృషీవలానాం భూపానాంచ సంబంధం విశదీకుర్వతా (శాసనం) చక్రవర్తిన శ్శాసనానుసారేణ కృతం యత్ భూకృషీవలశాసన మితిఖ్యాతం॥ సోపి మింటోమహాభూపః భారతం సమ్యక్ పాలయిత్వా ౧౯౧౦ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౧ అబ్దే పాలనా ద్విరత స్వ విషయ మింగ్లాండాహ్వాయంజగామ॥ తస్మిన్నేవాబ్దే సప్తమ యెడ్వర్డ్ నామా చక్రవర్తీ దివంయాతః॥ శ్లో॥ మాత్రాదత్తం సమశ్నన్ మధురతరమసౌ సత్ఫలంరాష్ట్రసంజ్ఞం। భూపైరన్యైశ్చతుల్యం సకలజనపదాన్ రంజయిత్వాగుణాఢ్యైః। ఖ్యాతింసంప్రాప్యలోకే నిఖిలనృపగణాత్ ధార్మికత్వేనసిద్ధాం ఎడ్వర్డః ప్రాపనాకం సురపతిభువన స్యాతిథిశ్చక్రవర్తీ॥ శ్లో॥ సంప్రాప్యసఖ్యం స్వసమానభూపైః స్వీయైర్గుణైరంజితమానసానాం। త్రివిష్టపం ప్రాపసఖ్యమిచ్ఛన్ సురేశ్వరస్యాత్మగుణానురక్తేః॥

పంచమజార్జిచక్రవర్తీ ౧౯౧౦ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౧

౧౯౧౯ + ౩౧౦౧ = ౫౦౨౦

శ్లో॥ పిత్రనంతరముదారకీర్తిభాక్ జార్జిభూపతి రియాయ తత్పదం। సర్వజీవకరుణాకరోహరిః తంప్రసీదతుపరశ్శతంసమాః॥ శ్లో॥ పితుస్సకామంపరిపూరయన్ గుణీజగామపత్న్యాసహ భారతాన్నృపః। జార్జిస్స్వబాహూద్ధృతశత్రువర్గః ద్రష్టుం మహావీరనివాసభూతం॥ శ్లో॥ నిక్షిప్యపదమాత్మీయం సభార్యశ్చక్రవర్త్యయం। భారతప్రాంగణేముంబైనామ్నితాం భారతింప్రియాం। చకారపుత్రీమాద్యాం స్వాం। సశ్రీకాంసం ప్రహర్షితాం॥

తతః ఇతః పూర్వమేవ స్వప్రాతినిధ్యే భారతపాలనాయ ప్రేషితో హార్డింజినామభూపః తం మహిషీ సహితం సభార్యః ప్రణనామ॥ ఏవం డిశెంబరాఖ్యాంగ్లమాసస్య ద్వితీయ్యే హానిచక్రవర్తినా ప్రథమం (నవం) భారతాంగణే మహిషీసహితేన పదన్యాసే కృతేసానగరీ

ముంబైయాఖ్యా హృష్టపుష్టజనాకీర్ణా స్వచక్రవర్తినం బహుధార్చ
యత్॥ స చక్రవర్తీ జార్జిసమాహ్వాయః మహిషీసహితః స్వాధికారిభిః
ప్రతినిధినాచసంగతఃతస్మిన్నగరేకతిపయైస్నరేశ్వరైశ్చసంయుతఃవివిధా
న్వినోదాన్ పస్య న్కతిపయదినానిసఖేలమనయత్॥ తస్మాత్ప్రస్థితఃఅష్టై
రేవ వాసరైః ధూమశకటమార్గేణ స్వాగమనంప్రతీక్షన్తీంస్వాంపూర్వ
మభ్యర్థయంచ ప్రతీచ్ఛన్తీంహృష్టైః స్వలంకృతైః విచిత్ర నానావే
షైః భారతీయైస్సర్వరాష్ట్రేభ్య స్సమాగతైః జనైర్వివిధయానైఃచరి
తరాజమార్గాంభారతస్య పూర్వరాజధానీం దేహలీనగరీంసమాజగా
మ॥శ్లో॥తత్తత్ప్రాక్తనభూమిపాలవిహితైరాశాంతసంక్రామితైః।శౌర్యా
గ్నిప్రవిలాప్యమాన పరభూపాలాంధతామిస్రకైః।దివ్యైః కీర్తిరసాత్మ
కైస్సుచరితైరారాజ్యమానంపరం।శ్రీదేహళ్యభిధానపత్తనమగాచ్ఛ్రీ
జార్జిభూనాయకః॥ శ్లో॥ఉచ్చైశ్శ్రవస్తుల్యమథాశ్వరాజ రాజాసమారు
హ్య సమాజగామ। పార్శ్వేషు పశ్చాత్పురతశ్చ భూపైః। సేనాధినా
థైః పరిగుప్తదేహః॥ ఏవం మహద్భిర్జనౌఘైః రాజమార్గే పా
ర్శ్వద్వయే నిబిడం స్థిత్వా సాదరం పశ్యద్భిః హస్తతాళైః కృతాభివంద
న స్సచక్రవర్తీ తాన్ స్వశిరః కంపనై రభినందయన్ స్వశిబిరం స్వ
లంకృతం అన్యైః స్వలంకృతైః సామంతనృపాణాం అధికారిణాంచ భూ
పానాంచ నివేశైః పరివృతం ప్రావిశత్। ఏవం సప్తమే హ్ని డిశంబ
రాహ్వాయ స్యాంగ్లమాసస్య ప్రావిశత్తాం స్వభవిష్య ద్రాజధానీం॥
తతో దినాని త్రీణి తత్ర ద్వినోదై ర్గమయిత్వా సంస్థాప్యచ పితు ర్వి
గ్రహం ద్వాదశమేహని మహాసభాం చకార॥ శ్లో॥ నానారమ్యమణీద్ధ
కంభకలితాం దీవ్యత్ప్రదీపవ్రజాం।రంభాస్తంభరసాలపల్లవలసన్మాలా
భిరారాధితాం। దృష్ట్వాతాం నరపాలశేఖరమణి ర్జార్జిస్సభాం తా
దృశీం। ప్రీత్యా సర్వజనస్యతోషమగమత్ స్వస్మిన్ తదా తుల్య
యా॥ శ్లో॥ సభాయాంచ తస్యాం నరేంద్రాధినాథాః పురశ్చక్రవర్తి
ప్రభో రధ్యషీదన్।తథైవాసనేషు ప్రజాస్సర్వదేశ్యాః తథామాత్య
వర్గాశ్చ సామంతభూపాః॥ శ్లో॥ మేరీసనాథ శ్రీ జార్జిచక్రవర్తీ మ
హాయశాః అభిషేకసభాం ప్రాపప్రజాభి స్సమ్యగర్చితః॥ శ్లో॥ సింహా
సనే సావవిశత్ పరిష్కృతే సధర్మదారః ప్రభుజార్జి నాయకః। పరీ
వృతో మంత్రివరేణ చాన్యైః సమస్తసామంత కుమారవర్గైః॥ శ్లో॥

శ్లో॥ తదా సరురుచేజార్జిః పరివారసమన్వితః అమరాళి పరీతస్య మహేం
ద్రస్య శ్రియంనహార్॥ శ్లో॥ శచ్యాభయామహిష్యాచసదస్యై న్యస్సురతు
ల్యైకైః సుధర్మాయాం యధావజ్రీ బభౌ సదసిజార్జిరాట్॥ శ్లో॥ తతః
ప్రణే ముస్తం జార్జిచక్రవర్తిన మానతాగ ద్యోతయంతోదిశోభూ
పాః భారతీ చోదితా ఇవ ॥ శ్లో॥ ఏవం తత్ర ప్రవృత్తే మహతిమహా
వరే సజ్జనామోదహేతౌ। శ్రీజార్జిచక్రవర్తీ ప్రచురమధుముచం
వాచమాచష్టధీరం॥ శ్లో॥ పాండోః పుత్రైస్తథాగ్నేః కులజనినరపైః యా
వనైశ్చాపి భూపైః ఆక్రాంతా దేహళీయం సపదిభవతు మే రాజధానీ
నికామం॥

కించ శ్లో॥ యోదేశస్తు పురాభవ త్సురపతే రిష్టం మహాకాన
నం। చాంద్రోయచ్చ సుదర్శనాహ్వయ నృపశ్ఛిత్వా పురీం నిర్మమే। దీ
ర్ఘాం యోజనకైశ్శతేన విపులాం త్రింశేన తైర్భాసురాం। ఆర్యావర్త
నృపాన్ విజిత్యతరసాపాలీన్మహాసంపదా॥ సాఖాండవీతి జగతి ప్రథితా
బభూవ జిష్ణుస్తతో విపినభంగ సముత్థకోపః। కాశీనృపేణ విజయేన సు
దర్శనంతం యుద్ధేమహత్య తిథిమా తనుతాంతకస్య॥ శ్లో॥ అథేంద్రేణ
సమాదిష్టః విజయః కాశికానృపః॥ ప్రజానిర్వా సయామాస పురాత్త
స్మాద శేషత॥ శ్లో॥ తదేవ ఖాండవాభిఖ్యంవనం చిరమభూత్పురాః గతే
తు ద్వాపరాంతేత త్పాండోఃపుత్రో యుధిష్ఠిరః భిత్వాభాగం కతిథ
యం ఖాండవారణ్య మధ్యగం ధృతరాష్ట్రేణ నిర్దిష్ట ఇంద్రప్రస్థాభి
దం పురం నిర్మమే తత్ర చైవాయం రాజసూయాధ్వరం
వ్యధాత్ । తదేవదేహళీనామ్నా పురమధ్యవిరాజిత రాజధానీ
భవేదే తదితిమే మతముత్తమం॥ శ్లో॥ కోలాహల స్తదనుసర్వజనస్య
జజ్ఞే గాంభీర్యతోంబుధర గర్జిత సన్నికాశః। ఉద్యత్ప్రమోదపి శున
శ్చత థైవమూచుస్సర్వేనిబద్ధకరపంకజ కుట్మలాస్తే॥ శ్లో॥ ధన్యేయం భవ
తాత్ చక్రవర్తిన్నేషా పురీవరా భారతేమండలే యుష్మదభిషేకేణ
నాన్యథా॥ తత స్ససచక్రవర్తీ మహాయశాః ఇతఃపూర్వం ద్విధా విభ
క్తం వంగరాష్ట్రం సమ్మేళయ న్నేకాధికారి పాల్యం (Governor
విహార అల్పనాగపుర ఓండ్రరాష్ట్రాణిచ అవరపాలకేన పాల్యం
(Licutenant Governor) అస్సామరాష్ట్రంచ ప్రధాన నియోజినా
(Cheef Commissioner) పాల్యంచ ప్రచురయన్ తత్తద్రాష్ట్రాణి

ప్రీణయత్ తతః॥ శ్లో॥ రాజోపస్థితిమాత్రఃహృష్ట హృదయాన్ హస్తైః కృతా స్ఫాలనాన్ ఆత్మోత్క్షిప్త నిరీక్షణాన్ స్వశిరసా సంభావ్య భూపాదిమాన్ సామంతాధికృతం నివేశరుచిరం సమ్మాననీయాం స్వదం ఆత్మీయం శిబిరం వివేశశనకైః మేరీ సనాథః ప్రభుః॥ శ్లో॥ ఏవం భారతవర్షీయాః ప్రజా సంప్రీణయన్ ప్రభుః సదస్యైర్వందితః ప్రాగాదాత్మీయం శిబిరం తతః॥ తతః చక్రవర్తీ డిశంబరుమాసస్య షోడశవాసరే దేహలీనగరాత్ ప్రస్థితః నేపాలం జిగమిషుః తదపరదినే సప్తదశేన్హి ఆరానగరీం భేజే॥ తతోష్టాదశదినే నేపాలసీమాయాం విక్నాతోరీనామ నగరే శ్రీనేపాల నృపేణ సాదరం ప్రత్యుద్గతః తైలయంత్ర ప్రచోదితరథేన తేన నృపేణ సహనేపాల మగమత్ తత్ర అష్టావింశతివాసరావధి ఆఖేటవినోదం కృత్వా సపరివారో వారణానారుహ్య హత్వా బహూన్మృగాన్ వ్యాఘ్ర భల్లూకాది మాన్ నృపేణ సాదరమర్చితః సంప్రేషితః కలకత్తానగరీం జిగమిషుః వంగీపుర నగరీ ముగమత్॥ ఏతస్మిన్నంతరే చక్రవర్తినీచ ఆగ్రానగరం గత్వా తస్మాత్ రాజపుత్రస్థానే భ్రమంతీ జయపుర, బూందీ, కోటాదిమరాష్ట్రాణీ గత్వా తత్తన్నృపై రర్చితా॥ అజమరనగరే రాజపుత్ర పాఠశాలాదిమాంశ్చ దృష్ట్వా సమాగతా భర్త్రా వంగిపురనగరే సంగతా॥ ఏవం చక్రవర్తీ మహాయశాః ప్రియయాసంగతః ధూమశకట మారుహ్య గత్వా స్వాం ప్రతీక్షంతీం హృష్టపుష్టజనాకీర్ణాం కలకత్తానగరీం త్రింశద్వాసరే ప్రావిశత్। తత్రాష్టవాసరాణి వినోదైః మహోత్సవైశ్చ గమయిత్వా ప్రజాభి స్సమ్యగర్చితః తస్మాత్ జనవరిమాసస్య అష్టమవాసరే ప్రస్థాయ నవమేన్హి నాగపురీ మగమత్॥ తత్రాపి ప్రజాభిరర్చితః దశమేన్హి ముంబైనగరీం ప్రావిశత్॥ తస్మాన్నగరా దపరేన్హి ఏకాదశవాసరే శ్రీభారతేన సాదరం సబహుమానం స్వజన్మదేశ మింగ్లాండుం ప్రతిప్రయాణాయ ప్రేషితః నౌకా మారూఢ స్సపరివారః జగామ॥ తదా శ్రీభారతవిషయః స్వచక్రవర్తిన మేవం ప్రేషయమాస॥

శ్లో॥ స్వామిన్ సభార్యః ప్రవిశాత్మ జన్మదేశం శివేనోత్తమ చక్రవర్తిన్। పశ్యన్ ప్రజాస్స్వానివ పుత్రపౌత్రాన్ నిత్యం ప్రమోద స్వసహైవ పత్న్యా॥

హార్డింజిభూపః; చేల్మ్సఫోర్డుభూపః.

హార్డింజిభూపశ్చ ౧౯౧౫ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౬ అబ్దపర్యన్తా వధిభారతం సమ్యక్ శాసిత్వా స్వవిషయ మిఙ్గ్లాండుసమాహ్వాయం జగామ॥ తతోబ్దేస్మిన్ (౧౯౧౭ + ౩౧౦౧) = ౫౦౧౮ అష్టాదశోత్తర పంచసహస్రమితే చేల్మ్సఫోర్డునామాభూపః ప్రతినిధిః కృత స్సమాగతః పాలయత్యస్మాన్॥౧౯౧౮ + ౩౧౦౧ = ౫౦౧౯అబ్దే మద్రాసవిషయ భాగ భూపాభ్యాం వుయ్యూరు దొడ్డపనాయభూపాభ్యా మభ్యర్థనా నుసారేణ తద్విషయభాగపాలకేన పెన్ట్లాండు (Pentland) భూపేన సంచోదితః తద్రాష్ట్రే అవిభాజ్యరాష్ట్రశాసననిర్మాణకాలే అవిభాజ్య రాష్ట్రేషు నమిలితెఅపి అద్య ప్రభృతి అవిభాజ్యాఅవిభాజ్యరాష్ట్రశాసనేన రక్షణీయ్యేతి శ్రీ చక్రవర్తినః శాసనానుసారేణ శాసన్తౌ రాష్ట్రే సుస్థిరం రక్షితె చకార॥ సఏవ ప్రతినిధిః అద్యాపి భారతం ధర్మేణ పాలయతి॥ ఏవమేవ పంచమజార్జిచక్రవర్తీ అస్మాన్ ధర్మేణాద్యాపి పాలయతి॥ శ్లో॥ సోయం శ్రీపంచమోజార్జి చక్రవర్తీ మహాయశాః। పాలయత్యద్యనఃపాయా చ్చిరరాత్రాయసాదరం॥ శ్లో॥ శ్రీనివాస కృపాపాత్రం మేర్యా శ్రీజార్జిరాణ్మహిం। పాయా చ్చిరతరంసౌఖ్యైః భారతీం బహువత్సరాన్॥

ఇతి శ్రీమ ద్దాత్రేయకులతిలకేన శ్రీమద్గోపాలకృష్ణమాచార్యేణ రచిత
శ్రీ శోభనాద్రీశ్వర వైభవాఖ్య మహాకావ్యే కలియుగచరితే
ఆర్యావర్తచరితం సంపూర్ణము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శుద్ధాశుద్ధపత్రము.

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
3	౧౨	భిదం	భిధం
౪	౧౫	బుడ్య	భుజ్య
	౨౨	హ్య	ష్య
౫	౧౮	వవ	వర
౭	౯	మారః	మార్గః
౯		ప్రథమద్వితీయపఙ్క్తిద్వయమధికం	
	౧౬	యోతనయా	యోగితయా
౧౦	౮	యనో	యినో
	౯	తితే	తలే
	౧౧	మణ	మణి
౧౧	౨౦	బాహే	బాహా
౧౨	౩	హెత్రిః	హోత్రః
	౨౨	సీయం	స్వీయం
౧౪	౫	గాని	గానిని
	౧౨	స	స్వ
		విద్వాం	విద్వాన్
	౧౩	జకాదేందు	చకాగేందు
	౧౮	వేశ్యే	వేశ్య
౧౫	౬	నేషం	నేశం
౧౮	౮	రామర	రాష్ట్ర
	౧౦	వషి	వష్టి
౧౭	౮	శర	శగ
	౧౨	మహె	మహో
	౨౦	గహ్వగ్యన్న	గహ్వర్యాన్న
		మార్ధ్వ	మార్వ
	౨౨	వృషి	వృష్టి
౨౦	౧౧	దంత్రా	దంతా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౨౧	౨౬	తటు	తటి
౨౨	౮	తావ	తాష్ట
	౨౮	హ్యాసు	ర్వ్యాసు
౨౩	౧౪	ఇత్యృవ	ఇత్యృష్ట
		శ్ల	శుక్ల
	౨౧	సింధో	సింధోః
౨౪	౯	హెమ	హేమ
	౧౩	శ్మశ్రి	శ్మశ్ర
	౧౫	ణాషి	ణాష్టి
	౧౬	దితత	వితత
	౧౭	ముళదీ	ముళతీ
	౨౭	పా్రస	పాలస
౨౬	౧౮	వీసిం	వీరసిం
	౧౯	త్ప్వత్ర	త్ప్వత్రః
౨౭	౨౪	పుమా	ప్రమా
౨౮	౧౦	ధర్మార్భ	ధర్మార్థ
౨౯	౫	అశూత	అసూత
	౧౯	రాజ్యం	రాజం
	౨౪	నిజగ్యే	విజగ్యే
౩౨	౪	ధార్మిక	ధార్మికత్వ
	౯	కృవ	కృత
౩౩	౨౩	చప	తప
	౨౪	స్మసీ	స్మయసీ
	౨౭	కై	కైః
౩౪	౧౧	ష్కాప	ష్కాస
	౨౦	సకా	స్వకా
౩౫	౩	యుత్తో	యుత్తోః
	౪	గ్రహె	గ్రహాః
	౧౦	మహై	మిహై
	౧౧	దెయూ	దెయం

పుట	పజ్త్కి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౨౦	మహా	మహీ
	౨౨	మర్తి	మర్థ
	౨౫	మహె	మహా
౩౬	౧౯	క్రోస	క్రోశ
౩౭	౧౦	తథా	తదా
	౧౩	మిధు	విధు
౩౮	౨౩	ద్వన	త్వెన
౩౯	౯	రాదా	రాధా
		షరమా	పరమం
౪౦	౩	మహాయం	మహీ్యాం
	౪	సర్వ్యా	సర్వ్యా
	౭	చని	చన
	౨౫	కక్ర	శుక్ర
౪౧	౬	శక్ర	శక్ర
	౧౧	మాహె	మహె
౪౨	౧౭	లససా	లసా
౪౩	౨౬	పతి	పతిః
౪౪	౪	పురీ	పురీం
	౯	పూర్వా	పూరే
		పాత్ర	పాత
౪౬	౪	బాహూ	బాహూం
	౫	దెశా	దెశాత్
	౧౮	వమాన	వనమా
౪౭	౧౮	భెబు	భెజు
౪౮	౫	సాస్త	హాస్త
	౨౦	దెవ	దెత
౪౯	౧౧	నిర్వాతు	పిర్యాతు
	౧౩	స్మి	స్మెర
	౧౭	దీక్ సపి	దీనపి
౫౦	౧	రూఢ	రూఢః

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౧౨	సఖ	స్వఖ
౫౧	౧	స్వా	స్యా
	౫	స్న్వ	స్వ
	౮	తతదత్రి	తదత్ర
	౯	ణోర్క్య	ణార్క్య
	౧౨	కితము	కిము
౫౧	౧	స్వాధ	స్యాధ
	౮	తతద	తద
	౯	కర్ణోళి	కర్ణాళి
	౧౨	కితము	కిము
౫౨	౧	వైది	వైరి
	౫	చయిత	చైత
		సానుయాద్య	మానమద్య
౫౩	౫	ప్రతీ	వతీ
	౬	నిదెశ	దిదేశ
	౮	ర్యతే	ర్వతే
	౧౮	పధా	పదా
	౨౦	కృషాం	కృష్ణాం
౫౪	౫	ఐదదు	విదధు
	౯	తవిచ్ఛాం	తదిచ్ఛాం
	౧౦	ర్భితాం	ర్భిదాం
	౨౪	భర్తు	భర్తూ
	౨౬	వాస్థా	వాస్పా
౫౫	౮	హాతైయ	హాతేచ
	౧౫	యాధ్యా	యాద్య
	౧౬	స్పృజై	స్పృజ్జై
	౨౦	వోాతు	యాతు
౫౬	౫	ష్యనో	ష్వనో్య
	౬	వహా	పహా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౮	సిల	సిర
౫౭	౨	కంతు	కౌంతుం
		ప్రాధ	ప్రార్థ
	౭	బద్ధాచ	బధ్వాచ
	౮	సాకు	సాకం
	౧౦	వస్త్రై	వ్యస్త్రై
౫౮	౧౯	భావాసీం	భవాసిం
౫౯	౧౦	రనయిశ్చ	రసై ర్యశ్చ
౬౦	౫	థయివ	దైవ
	౧౨	దెత్థ	దిత్థ
౬౧	౩	మహి	మహీ
	౧౨	హాసై	హితే
		ణాయ	ణంచ
౬౩	౫	కత్వాం	కంత్వాం
	౭	దత్తు	దత్త
	౮	దృష్టా	దృష్ట్వా
	౨౨	మశ్య	మశ్వ
౬౭	౧౯	నెవ్యశి	నెవ్యసి
	౧	అదా	అధా
౬౮	౧౨	తాది	తాం
౬౯	౧౫	మహె	మహో
	౧౬	ముఖా	ముదా
౭౦	౧	తీదె	తీతే
		సతు	స్సతు
౭౧	౨	మహె	మహే
	౪	క్షుత	క్షుత్త
	౭	యాది	యాధి
౭౨	౮	రూపె	కూపె
	౧౬	రూహా	మాహా
౭౫	౨౭	హ్యాళ్వ	హ్యాశ్వ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౭౭	౮	దారా	ధారా
	౧౯	దక్షి	రక్షి
౭౯	౧౬	బిభౌ	బభౌ
	౨౨	బుద్ధః	బుధః
	౨౮	మహా	మహీ
౮౦	౯	మృద్దం	మృద్ధం
౮౧	౧౬	త్రరో	త్రీర
౮౩	౧౪	దత్య	ద్యః
౮౪	౩	భ్రిపయాంత	భీత
	౬	మత్స	మచ్ఛ
	౨౧	ముభ	ముఖ
౮౫	౧	హ్యా	హ్యా
౮౭	౩	ప్రాసాద	ప్రసాద
	౨౪	నృపం	నృపతిం
		త్సత్స్వ	త్స్వక
౮౮	౧	వెతా	వెత్
	౧౮	వాత్రి	వెతి
	౨౪	శర్తె	శ్వర్తై
౯౦	౭	మహిషీ	మహిషీం
	౧౯	మృది	మృతి
౯౫	౧౩	పుణ్యోచ	పుణ్యోన
	౧౪	చర్య	చర్యం
౯౬	౧౯	సుభు	సుః
౯౮	౪	స్త్రాణి	స్త్రాణిసర్వాణి
	౧౨	యుద్ధం	రణం
౧౦౩	౮	పాలిత	పాలితం
౧౦౪	౧౭	విచ్ఛద్య	విచ్ఛిద్య
౧౦౮	౭	ర్యయం	ర్వయం
		యాస్వా	యాస్యా
౧౧౦	౧౭	శస్వ	శస్య

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౧౧	౧౧	హో్రీ	హ్రో్రీ
		మహె	మహో
౧౧౨	౧౧	వరం	వర
	౨౨	యతౌ	యత్తౌ
౧౧౩	౧౬	సదస	సరస
	౨౫	ప్యగా	ష్యగా
౧౧౪	౧౬	లీరుధః	వీరుధః
	౨౬	కుపైః	కుత్రైః
౧౧౯	౩	బద్వా	బధ్వా
౧౨౦	౧౭	గంద	దంగ
౧౨౨	౨౦	రాకతం	రాగతః
౧౨౩	౧౦	యధ్వా	యద్వా
౧౨౪	౬	యాచతం	యాచంతం
౧౨౫	౧౪	ఘృయో	ఘృయోః
౧౨౭	౧	భి వెష్వ	ఋ వెష్వ
	౯	రీయ	రీమ
	౧౪	అత	అద
౧౩౦	౪	పురో	ప్రరో
	౨౧	శ్వైనా	శ్యైనా
౧౩౩	౩	తథా	దథా
	౧౧	మురాం	ముదారాం
	౧౬	గుకు	రురు
౧౩౪	౧౦	గణః	గణం
౧౩౬	౩	యయో	యయా
	౧౪	సూ	షూ
౧౩౭	౬	పత్రి	మత్రి
౧౪౦	౧౪	రత్న్మ	రత్న
	౨౬	గత	గతా
౧౪౪	౧౩	దృష్టా	దృష్ట్వా
౧౪౫	౩	తను	తదను

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౧౬	తెశా	దశా
౧౪౬	౧౬	పుత్రా	పుత్ర్యా
౧౪౭	౧౩	ణాం	ణా
౧౫౮	౨౦	పమ	మమ
౧౫౦	౨	సుతె	సువె
	౫	రంత	ర్వంత
	౧౬	లవ	ఎవ
	౨౯	ర్క	్రర్క
౧౫౨	౮	హ్యాయ	హ్వాయా
	౧౩	తా	య
౧౫౫	౫	త్రైహి	త్రైస్నహి
	౯	స్యఖ	స్వఖ
	౧౦	సిచ్ఛ	సిచిచ్ఛ
	౧౧	తద్వృ	తద్దృ
	౧౩	రూఢో	రూఢా
	౨౧	దనగా	దననగ
౧౫౬	౧౭	లిగత	విగత
౧౫౭	౨౨	స్త్రయి	స్త్రఇ
	౨౫	వెగ	వెగళిః
		జక	జకః
		కతు	కతుః
	౨౬	కుండ	కుండః
౧౫౯	౭	ఆహ్లాద	ఆహ్లాదా
౧౬౦	౧౫	సిహే	సింహే
౧౬౧	౧౮	నై	నై
	౧౯	తుః	తు
౧౬౪	౬	ధ్వమె	ద్వమె
౧౬౫	౨౫	యుద్ధ	యుధ
౧౬౬	౧౨	వెలాః	వెలాచ
		మాస్తి	మాస్థి

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౬౮	౧౦	ప్రేష	ప్రేష్య
	౧౪	నాసం	నాథం
	౨౦	నస్య	గస్య
౧౬౯	౨	డ్డీనః	డ్డీనం
	౩	స్వనయం	స్వయం
	౧౨	తురో	తురోబ్దా
		మహాతో	మహాదో
౧౭౧	౧౨	హీస్వ	పస్య
౧౭౨	౪	సహాసహాత్యబ్దావృధోసు	నవత్యబ్దవృద్ధోస్య
	౮	తత్రో	తతః
౧౭౫	౨౩	లీం	లీ
౧౭౬	౯	సనం	సన
		సెనా	సెనాం
	౧౩	నిద్రాణా	నిద్రాణాం
౧౭౭	౬	రాధి	రానాథ
		యుధ్యనా	యుధ్యా
	౭	సుత్రోస	సుతస్న
	౨౭	జహే	జహీ
	౨౯	సుతో	సుతః
౧౭౮	౭	శ్వరో	శ్వరే
	౮	పర	పరం
		జాతో	జాతే
	౧౦	శ్వరో	శ్వర
	౧౨	తదపి	తస్మిన్నపి
	౧౩	కోఅను	కోను
		కాలమ	కాలం
	౧౫	హిత్వ	హిత్ర
	౧౬	షితె	షితం
		సంమతః	సంమాన్య
	౨౭	నామ్నా	నామ్నీ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౪౯	౩	కోఆ	కఆ
	౯	అప	అపా
	౧౪	సుతో	సుతః
౧౪౯	౧౨ ౧౫ ౧౯	సంమరపానం సింహేన యోధయామాస। తదా తాను భావరస్పరాఘాత పీడితా వభవతా మృత కాతిధీ। తదంత రెజపాంగీరః సురూపిణీం తన్థాగ్యాం నూజరాహా నా నామకాముదవహాత్॥	
	౨౧	తంద్వీప స్నాన స	తత్ర ద్వీమంచక్రే
౧౫౦	౭	భవెత్ కింతు	భవెద్యది
	౧౧	దక్షు	దక్షిణ
		ఖానస	ఖానస్య
	౨౨	సహాయికసైనై	సహాయ సెనాభి
	౨౫	తతో	తతః
౧౫౧	౧౭	సవసతి	తస్మిన్ వసతి
	౨౧	ఆత్మనో	ఆత్మనః
	౨౨	సుతస్య	సు తేన
		కస్య	కెన
		దార్మంత్ర	దుర్మంత్రిత
	౨౩	సచప్రితాదత్తపాజవాన	సెనాబహుళభాగః
౧౫౨	౨౬	సుల్తానస్య	సుల్తానం
౧౫౩	౨౨	రుధ్య	వ్యరుధ్య
౧౪౪	౧౦	యోధయి	యోధి
		బాహుళ	బాహుళ్య
౧౫౭	౧౫	తం	తస్య
	౨౦	కెన	కన్యానా
	౨౦	కోశ	రక్ష
		సంశా	తస్మిన్ శా
		నృపాపా	నృపప్తా
౧౫౬	౨	యుతయత్	మయుతిత
	౧౭	సుతః	సుతాః

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౮౭	౧	హాటి	హతా
	౬	సశా	తస్మిన్‌శా
	౧౨	పుత్రై	పుత్రైః
	౨౧	సహాయె	సాహాయ్యె
౧౮౮	౯	దత్తాః	దత్తమగృహ్ణన్
	౧౧	మవ	మవా
	౧౬	క్రయం	క్రయః
	౨౦	తతో	తతః
౧౮౯	౩	సహాయ	సాహాయ్య
	౪	రాషా	రాష్ట్రా
	౧౪	తతశ్య	తతశ్చ
	౨౧	దత్తః	లంభితః
	౨౨	ప్రయాగం	ప్రయాగే
	౨౭	రుహాస్వెతి	రోహేతి
	౨౮	తతో	తతః
		ణోశా	ణశ్యా
౧౯౦	౨	తతో	తత
	౧౯	తాశ్చ	జశ్చ
	౨౬	దీపె	ద్వీపె
	౨౮	జ్ఞాలి	జ్ఞః
౧౯౧	౨	స్వఆం	స్వమాం
	౩	న్తో	న్తః
		స్వైరెవ	స్వాభిరెవ
		నాకైస్స	నాకాభిస్స
	౪	వ్యక్రయంత	వ్యక్రీణ
	౫	ణాని	ణాః
	౯	భూత్వా	కృత్వా
	౧౧	ఘమి	ఘణ
		త్మమాసం	త్మసం
	౨౦	దుహిత్రీం	దుహితరం

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౯౧	౨౧	నగరే	నగరె
		అభ	అవ
	౨౪	ణిజాః	ణిజః
	౨౬	ఖస్య	ఖాయా
౧౯౨	౧౦	త్రీణి	త్రీణ
		మాణి	మాణ
		ణయంత	ణ
౧౯౩	౮	జ్ఞప	జ్ఞపణ
		రీత్	రీతు
	౯	యా	యాణ
	౨౮	తంమో	తమమో
౧౯౪	౬	యానాం	యాణ
	౯	సహాయా	సాహాయ్యా
	౨౪	మప్రై	మస్త్రై
౧౯౫	౧	స్తాసా	స్త్రాసా
	౧౦	మనసె	మనస్సె
	౨౩	క్లైవ	క్లైవః
౧౯౬	౨౧	రుధ్య	రుధ్యే
	౩౦	యాసస	యాస్య
౧౯౭	౫	ష్మానా	ష్మణా
	౨౪	చ్ఛంతోః	చ్ఛంతః
౧౯౮	౨	ఘ్నశ్చ	ఘ్న్యశ్చ
	౪	అసా	ఆసా
	౬	శ్ర	శ్రి
	౧౧	లాయి	లాయ
	౧౬	త్రియ	త్రిర
	౨౧	యరీం	యరం
౧౯౯	౨	లాలి	లాలిః
	౧౪	యద	యర
౨౦౦	౭	జానాం	జాం

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౨౦౬	౧౬	సంఘః	సంఘాః
	౨౦	సిర్వ	సర్వ
		ల్పృ	నృ
౨౦౭	౧౭	చ్యి	ది
౨౦౮	౫	యత్	యత
౨౧౦	౧	సహాయసా	సాహాయ్యాన్స
	౧౨	కలి	కతి
	౨౦	అజి	అధ
	౨౨	కార్య్యమ	కార్యో
౨౧౧	౧౨	పయరి	పయ
	౧౪	దదత	దదత్
	౨౦	కాష్ట్ర	రాష్ట్ర
౨౧౨	౫	ధర్మం	ధర్మ
	౯	తెకం	త్యైకం
	౨౭	హూతః	హూతాః
	౨౯	అపరా	పరా
౨౧౩	౨౬	ద్రతా	తద్రా
		తెచా	తానిచా
౨౧౪	౬	సహాయ	సాహాయ్య
	౭	మక	మకః
	౮	యంచ	యస్యచ
	౧౫	ణం	ణ
౨౧౫	౧౯	బ్దాను	బ్దానను
	౨౩	ధయమానః	బాధయానః
౨౧౬	౧	భాగం	భాగః
	౭	పూర్ణమితం	పూరితం
	౧౬	శిత	శితా
	౨౧	విరోధినాం	విరోధినీనాం
	౨౨	ష్కాసయిత్వా	ష్కాసంకృత్వా
	౨౫	యానా	యానాం

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౨౧౭	౫	ప్వాయ	ప్వాప్వాయ
	౧౧	యస్తు	యత్తు
		అంకుస్స	అంకురస్స
౨౧౯	౪	సంప్రె	సమప్రై
	౧౩	యానా	యానామ్నా
		దుర్గః	దుర్గం
	౧౪	దత్తః	దత్తం
	౨౪	లంబె	లలంబె
౨౨౦	౫	శశాకుః	శైకుః
	౧౧	ద్వీనాచ	ద్వీపానిచ
౨౨౧	౮	త్రిశతీభిః	త్రిశత
	౧౦	స్థితా	స్థితః
		ప్రేషితా	ప్రేషితః
	౨౩	చతుస్సహస్రం	చతుస్సహస్రికాం
౨౨౨	౧౨	నామ్నా	నామ్నాం
	౧౫	బృత	పృత
		స్థో	స్థ
	౨౨	హత్వా	హీంత్వా
౨౨౩	౧౨	హోపి	సోపి
		తస్యా	తస్యాః
	౨౧	ప్వాన	ప్వానం
౨౨౪	౧౯	కృతా	కృతః
౨౨౬	౯	యా	యానాం
	౧౦	స్వీకరోత్	స్వీచకార
౨౨౭	౯	ముత్రా	ముద్రా
	౨౨	ఖ్యాతం	ఖ్యాతః
౨౨౮	౨౫	నాయతః	న్యాయతః
౨౩౦	౨౭	కాక్షురెవ	కాక్షిఎవ
	౨౮	తౌ	తాం
౨౩౨	౧౧	పోస్సీ	పస్సీ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౧౪	పాన	పాల
	౨౬	స్వానపి	స్వేపామపి
౨౩౪	౨౩	చ్ఛన్త	చ్ఛన్తస్స్వ
౨౩౫	౨౯	తెర	తీర
	౩౧	ష్ణా	ష్టా
		తాపి	తాఽపి
౨౩౭		వర్ధై	వర్దై
		సర్వాంము	సర్వాంచ
౨౩౮	౧౬	తాత	తాప
	౨౯	గమెవ	గఏవ
	౩౦	ంమావృణ్వా	మావృణ్వ
౨౩౯	౫	పౌన్యాః	పౌన్యః
	౭	న్తినీతి	న్తీతి
	౨౪	భలె	భవె
		సంచె	స్సంచె
౨౪౦	౧౧	మన	మగ
	౧౪	ఖ్యాతె	ఖ్యాతే
	౧౫	రామ్త్ర	రామ్త్రం
	౧౬	తోరు	తఃరు
	౨౩	పానాం	పాంనా
౨౪౧	౧	ఖ్యావతాః	ఖ్యాతాః
	౨౧	న్వైవి	న్వైర్వి
	౨౩	వంశీమై	వంశ్మై
౨౪౨	౧౧	భరాణి	భరణాని
	౧౩	వతోపి	వంతోపి
	౧౬	సంస్థో	సంస్థా
	౨౧	శత్తుమెబ్దె	శెబ్దె
౨౪౩	౧౨	నైస	నైస్స
	౧౪	నోప	నఃప
	౧౭	తతో	తతః

పుట	పజ్త్రి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౨౫	స్కంతి	స్కంది
౨౪౪	౧౦	పీడ్వనామాన	పీడ్యమాన
	౧౪	స్కంత	స్కంద
	౧౮	శస్న	శస్య
	౨౩	రాష్ట్రి	రాష్ట్రిం
		నశ్య	నస్య
	౨౫	భూయం	భూయః
౨౪౫	౧	మష్ఠిభిర్యు	మష్ట్యాయు
	౧౧	తానాం	తనాం
		బుద్ధ	బుధ
	౧౨	బుద్ధః	బుధ
	౨౫	నాప	నామ
	౨౭	తిచిచ	తిచ
	౨౯	ఖ్యాత	ఖ్యాతః
	౩౦	జోతి	జ్యోతి
౨౪౬	౯	ఖాతః	ఖ్యాతః
౨౪౭	౯	త్రయె	త్రయెణ
	౧౦	ద్రత్రీ	ద్రముత్రీర్య
	౨౨	భ్రాతు	భ్రాతృ
౨౪౮	౧	మాన	మాగ
౨౪౬	౪	ర్యాగ	ర్యాణ
	౨౫	యోద	యోధ
౨౫౧	౧	కృతం	కృతః
౨౫౨	౨౨	యాని	యాన్ని
౨౫౩	౨	సుతా	సుతాం
	౫	నస్వ	నస్య
౨౫౪	౧౩	భూత్యా	భూత్వా
౨౫౫	౬	కావ్యాః	కావ్యాని
౨౫౭	౧౮	సంగతా	సంగతౌ
౨౫౮	౧	నిగృహా	నిగృహ్యా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౨౬౧	౬	ధాసంతి	ధాస్సంతి
	౧౫	దధార	ధృతం
		జానాం	జైః
	౨౫	పక్షీమైః	పక్ష్యైః
౨౬౨	౨౨	నామి	నామ
౨౬౩	౨౬	బెహి	బహిష్కృ
౨౬౪	౧౦	యోస్కం	యోవస్కం
౨౬౫	౧౯	రెరా	రెపరా
	౨౬	యం	యాం
౨౬౭	౩	రస్యా	రస్య
	౭	అపరా	పరాజయత
౨౬౮	౧౦	మెస	మెనస
	౧౯	హాతం	హాతః
౨౬౯	౧౭	అర	అమార్
	౧౮	శ్య	శ్చ
	౨౩	శ్వరో	శ్వరః
౨౭౦	౧౨	మవ	మవా
౨౭౧	౪	యస్యా	యస్యాం
	౧౧	నియోతా	నియోజితా
	౧౩	భ	బ
	౨౬	సంబంధః	సంబద్ధః
౨౭౫	౬	స్మిన	స్మిన్న
	౨౫	చానాలయ	పాలనాయ
౨౭౬	౨౫	ణీచఅంజ	ణిచఅజ
౨౭౭	౨౭	స్వానంజ	స్వానుజ
౨౭౮	౧౦	మయు	మయ
	౨౭	మెకః	మెకః
౨౭౯	౨౨	ర్డస	ర్డస్య
౨౮౦	౨౬	కావ్యా	కావ్యాని
	౨౮	వ్యైని	వ్యాని

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౨౮౩	౬	భైఇతి	భైతి
	౧౧	శాలేభి	శాల్లభ
౨౮౪	౮	నృతశ్చ	నృపశ్చ
	౧౦	ధిఇతి	ధిపఇతి
	౧౫	బ్రతి	ప్రతి
	౨౭	దుహిత్రేఇతి	దుహితరావితి
	౨౮	ఘవా	ష్వావా
౨౮౫	౨	శ్రవ	శ్రమ
	౩	న్నాస	న్నాశ
	౬	నృపహాః	నృపః
	౧౦	రీయ	రయ్యా
౨౮౬	౧	సంద్య	స్కంద్య
	౧౦	సద్భిః	సహైః
		యస్య	యః
	౨౧	తస్న	తస్య
	౨౮	ఆయు	ఆయ
౮౭౨	౨	దితం	దితః
	౮	కృతాః	కృతా
	౯	ముద్రైవ	ముద్వో
	౧౨	చిర	చిరా
		మకం	మకః
	౧౬	మన	మగ
	౧౭	పెషి	ప్రెషి
	౨౨	సంధిం	సంధిః
	౨౩	కృడం	కృతః
౨౮౮	౩	జనిత	జనితె
	౪	త్రౌ	క్రౌ
	౫	త్యప	త్యపా
	౨౬	తుఃం	తుః
౨౮౯	౨	తలల్ప	తామల్ప

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౨౭	వర్ణీ	వర్ణ
	౨౮	వర్షణ్తై	విగ్రహై
౨౯౦	౧౯	యంచ	యశ్చ
		నీతం	నీతః
౨౯౮	౫	స్యాసు	స్యాస్సు
	౧౮	మహా	మహాః
౩౦౨	౨౧	విలినాః	విలీనాః
౩౦౩	౩	ప్రైవ	అప్రైవ
౩౦౫	౯	నృపతుం	నృపపతుం
	౯	గృహా	గృహాః
	౧౧	శాల్మ	శాల్మలి
	౨౦	పాతాం	పాతం
౩౦౭	౨౭	నృపపా	నృపా
౩౦౮	౧	మరం	మరః
	౪	లంబె	లలంబె
	౫	అవలం	అవాలం
	౭	హతం	హతీం
		మప్రె	మప్రై
	౧౬	వంశం	వశం
		ల్బరో	ల్బరః
	౨౯	కుర్వ	కురు
౩౦౯	౧	పుత్రాః	పుత్ర్యాః
	౨౭	విద్యాం	విద్వాం
౩౧౦	౧౮	తంద్ర	తత్ర
		సితం	సితః
	౨౮	గ్రంథాలి	గ్రంథాః
౩౧౧	౧	కార్యం	కావ్యం
	౩	చకార	చరుః
	౧౪	తాఆ్రప	తా్రప
	౧౪	నంమిరి	నమిరి

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౨౩	యి	యం
	౨౭	రాజ్ఞాః	రాజ్ఞ్యాః
		వికాలె	కాలే
	౨౮	మిదె	మిరే
౩౧౨	౫	రంగ	రంగం
		శ్చత్ర	శ్చిత్ర
	౧౦	గస్య	సస్య
	౧౧	మాం	మా
	౧౯	శీయాః	శ్యః
	౨౦	శీయా	శ్యా
౩౧౪	౮	ద్రోహ	ద్రుహ
	౨౦	జితె	జితౌ
		మదాం	మతాం
	౨౬	అక్రైప్రీత	అక్రీణాత్
	౨౮	వర్త	వర్తత
౩౧౫	౨	మప్రె	మప్రై
	౩	కింయ	కింతు
		హ	హా
	౪	జితో	జిత
	౭	మూచ	మో
	౧౧	క్రేమత	క్రీణంత
౩౧౬	౭	క్యాం	కావ్యాం
	౧౨	వ్యయాః	వయాః
	౧౭	తోస	తస్న
		మనా	మన
	౧౯	ల్యత్వా	లత్వా
	౨౪	లాఖ	లాభి
౩౧౭	౨	దప	దపా
	౫	చెతయితు	చెతు
	౬	తాః	తె

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౭	మహద్భిః	మహతీభిః
		నౌకై	నౌకాభి
	౯	తతో	తతః
		సైనైః	సేనాభిః
	౧౧	మహ	మహా
	౧౫	గ్గచ్ఛతం	గ్గచ్ఛంతీం
		నౌకం	నౌకాం
	౧౯	దావ	దప
	౨౦	దత్తః	ప్రాపితః
	౨౩	శబ్దా	శాబ్దా
	౨౫	వాయః	వాతుః
	౨౬	రూఢె	రూఢా
	౩౦	రాజ్ఞి	రాజ్ఞీ
	౩౧	మెత	మేవత
		సహాయా	సాహాయ్యా
౩౧౮	౬	మహాధి	మహాధి
	౮	కృతం	కృతః
		మహాయాభి	మహాభి
	౧౪	వాంఛన	వాంఛయా
	౧౯	వంశీయం	వంశ్యం
		సగర	నగర
	౨౦	పతి	పతిః
	౨౧	త్రోభ	త్ర్యాముభ
		సైనా	సేనే
	౨౨	నివెసితౌ	నివేశితే
	౨౫	చిరామయామా	చిరమా
	౨౮	త్రయైః	త్రయేణ
	౨౯	తత్రస్య	తత్రత్య
		నాయాం	నాయాః
౩౧౯	౨	తతోచా	తతశ్చా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౪	గృహ్ణా	గృహ్ణాత్
	౬	నామః	నామాసీత్
	౧౫	కుర్వంతి	కరోతి
	౧౮	జిహ్వా	జిత్వా
	౨౦	మోమ్మయి	మోచయ
		యతిన్ధ	యతమానోఽబ
	౨౨	భాగ	భాగ
	౨౪	తెస	తెనస
	౨౭	హావ్విష	హాస్వవిష
		ష్ఠితితా	ష్ఠితా
	౨౮	స్సిమా	స్సీమా
		వరా	వరీ
	౨౯	తోఽఅమా	తోఽమా
౩౨౧	౨౧	రాకింగమహా	రాకింగహోమ
	౨౮	దీపం	దప
		తీపత్రం	పత్రం
	౩౧	ప్రేషితి	ప్రేషితం
౩౨౨	౧	తతో	తతః
		దీపీ	ద్వీపీ
	౩	వాణిజ్యాం	వాణిజ్యం
		నిషె	న్యషె
	౬	హాక	హాక
	౬	నెయుం	నెతుం
	౭	మప్రె	మప్రై
	౮	నార్ధనం	నార్ధం
	౯	వమా	వఆ
	౧౦	న్యసత్	న్యస్యత్
	౧౨	సనుర	సమరం
	౧౫	విజయమూర్త్తం	విజయఆర్త్తః
	౧౮	మవ	మవా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౨౦	సహాయాః	సాహాయ్యాః
	౩౦	వెషి	వెష్టి
	౩౧	వశం	వశే
		నావభూ	నోభూ
౩౨౩	౩	బినోస్థ్యల్లె	బ్యాల్లె
		మసహర్గ	మవసర్గ
		సర్వే	సర్వాణి
		కస్య	కె
	౧౪	స్థానిత్ర	స్థానిత్ర
		స్వతంత్రా	స్వతంత్రాణి
	౨౦	హాశన్తి	శాసంతి
	౨౫	నహాంత	నఘ్నగ
	౨౬	తావలంబ	త్రవలంబ
	౩౪	శాసితు	శాస్తు
	౩౫	సర్వే	సర్గాః
౩౨౪	౧౫	క్షుశ్చ	క్షూశ్చ
		నృప	నృపా
	౧౬	శన	శగ
		న్తో	న్తః
	౨౦	చ్ఛగ	చ్ఛత్
	౨౨	నాకార్గ	నాకాః
	౨౩	ష్టాంతారః	ష్టాత్రృషు
		హాతె	హాతెషు
	౨౫	జయంత	జయతాం
	౨౭	తదధనం	తదర్థం
		సంఘం	సంఘః
	౨౮	భిన్నం	భిన్నః
		ర్ణనతదీ	ర్ణతదీ
౩౨౫	౫	ఐరాశ్య	ఐరానామ్నిశ
		వశకృ	వశీకృ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౮	న్ాధౌ	న్ాధాభి
	౧౩	న్నాశ	నాశ
	౧౪	మాఘాతః	మహాతః
		న్ాకన	న్ాకయాం
	౨౦	ష్టః౹తైః	షిపైతైః
		న్తాభ	న్తాఅభ
	౨౨	షుణమప	షుణౌప
౩౨౬	౪	న్ాకాన	న్ాకాఅ
	౧౩	తస్మా	తస్మాత్
	౧౭	శత్యా	శతిమ
	౨౫	న్యృషి	న్యాషిధ
	౨౭	న్యపీధ	న్యాషేధ
	౨౮	కాన	కాఅ
		జగ్వ	జగ్ర
౩౨౭	౧౬	ధ్యత	ధ్యత్
	౧౮	సని	తస్మిన్ని
	౩౦	సహాయం	సహాయ్యం
		ఘ్నీ	ఘ్నీః
౩౨౮	౭	పతి	పత
	౮	వాషం	వాషీం
	౧౦	వృధో	వృద్ధో
	౧౭	గ్గాన	గ్గాణ్య
	౧౯	తద్రతషి	తద్రతష
	౨౦	ద్వాసమాగతవత్సు	ద్వమెసమాగతె
	౨౧	మాత్యో	మాత్యః
		నష్ట	న్నష్ట
		జెన	జా
		గరీ	గరే
	౨౫	న్యవర్తితు	నివర్తితు
		రావజ	రఅజ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౩౨౯	౩	్తన	న్త
	౧౭	ద్బాస్యై	బ్దస్యై
	౧౯	కృతః	కృతా
	౨౨	శిదిలి	శిధిలి
	౩౨	మాసః	మాస
	౩౪	నిన	ర్ని
౩౩౦	౧	సెనైః	సెనాభిః
	౩	సంధే	తస్థై
	౭	క్షున్నా	క్షుమాణఆ
౩౩౦	౫	యత్	యుత
౩౪౪	౯	నిధిత	నిధితయా
౩౫౮	౧	వర్షా	వర్షా
	౪	భ్యాస	భ్యాసి
	౧౦	సమానీయ్యా	సమానీయ
	౨౨	భారతీయ్యా	భారతీయ
		ససౌహదంం	ససౌహార్దం
	౨౯	సమానీయ్యా	సమానీయ
		చక్రుః	చక్రుః
౩౪౬	౧౪	౪౯౮౧	౪౯౫౧
	౨౦	దిష్టాంగ తే	దిష్టాంతంగం తే
	౨౪	సహాయ్యాని	సహాయం
	౨౬	బహావః	బహాళః
	౨౫	క్రయ	క్రయా
	౨౫	న్యూనతారు	న్యూనతరా
	౨౬	మమవాప	మవాప
	౩౦	పాలితేన	పాలితం
౩౪౭	౩	తతం	తతః
	౯	౪౭౫	౪౭౫౭
	౧౦	చన్నగరీం	చన్ననగరీం
	౧౩	భారతీయ్యా	భారతీయ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
		థవరినభూపానీం	ం
	౨౧	భారతీయ్య	భారతీయ
	౨౨	భారతీయ్యా	భారతీయా
	౩౦	రాష్ట్రియం	రాష్ట్రియః
	౧౪	పదకృత్య	సత్కృత్య
౩౪౮	౧	శకటమార్గం	శకటమార్గః
	౨	శకటమార్గం	శకటమార్గః
	౩	వశేగృహీతం	వశేగృహీతాః
	౬	రతస్వ	రతస్వ
	౮	డేనభూపం	డేనభూపః
	౧౨	నాధీకారిణా	నాధికారిణా
		గృహితం	గృహీతః
	౧౬	ఆధి	అధి
	౧౭	ఏతాస్యాం	ఏతస్యాం
	౨౪	ద్వితీయ్య	ద్వితీయ
౩౪౯	౯	ద్వాృథేరుంథ	ద్వాృదేఃరుంథ
	౨౨	సమీపస్టానాన్య	సమీపస్థాపన
	౩౦	స్థితాః	స్థితాః
౩౫౦	౩	ఛీనాబరావి	ఛీనాబరావి
	౫	ణార్ధంఉప	ణార్ధముప
	౬	మిష్యపి	మిష్వపి
	౧౫	దృదర్థం	వృదర్థం
	౧౫	వృధ్యర్థం	వృధ్యర్థం
	౨౩	పోష్రిత్వ	పువ్యత్వ
	౫	వర్తిఃన	వర్తిన.
	౧౦	బ్దాధికః	బ్దాధికః
౩౫౧	౩	నిధిసాపి	నిధినాపి
	౪	సమాద్వితం	సమాదిశ్యతం
	౬	నేష్ట	నేష్ట
	౯	స్థియ్యంతా	స్థియతా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
	౧౬	అబిరాదేవ	అచిరాదేవ
౩౫౩	౩	భారతీయ్యా	భారతీయా
	౪	సమ్యజ్మ్నత్ర	సమ్యజ్మంత్రం
	౯	ద్విరతస్వ	దిరతస్స్వ
	౧౩	గుణాఘైః	గుణౌఘైః
౩౫౪	౧	పుృష్టి	పుష్టి
	౨	మహిషిసహితః	మహిషీసహితః
	౪	స్పస్య	స్పశ్య
		సఖెల	సఖేల
	౬	భ్యుభ్రయంచ	భ్యుచ్ఛ్రయంచ
	౭	భారతీమ్యో	భారతీమె
	౧౨	మధాశ్వరాజ	మధాశ్వరాజా
	౧౪	జనౌఘైః	జనౌఘైః
	౨౬	ఆధ్యషీర్ధ	అధ్యసీర్ద
౩౫౫	౨౧	విరాజిత	విరాజితం
	౧౭	శేషత	శేషతః
		పురాః	పురా
	౨౮	ఓంఢ్ర	ఓఢ్ర
౩౫౬	౧	ణ్ప్రీణయత్	ణ్య్రప్రీణయత్
	౫	బారతవిమాః	భారతవరీయాః
	౭	డనవాసరే	దశవానరే
	౮	సప్త	సప్త
	౧౬	ణీగత్వా	ణిగత్వా
	౨౬	ప్రీషయమాస	ప్రీషయామాస
౩౫౭	౭	దొడ్డపనాయభూపతె	దొడ్డపనాయకభూపా
	౧౧	ణీమ్యేతి	ణీయేతి
	౧౨	వర్తినః	వర్తినః
	౧౧	చెరా	చేరా